

**ΥΠΟΕΡΓΟ: ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ» (ΚΩΔ. ΟΠΣ 5200050) ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ 16711 ΤΟΥ
ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ**

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

**ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ-
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ
ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ - ΒΑΣΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ**

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Κωδικός εκπαιδευτικού υλικού:

Κωδικός Πιστοποίησης προγράμματος: 985

**ΥΠΟΕΡΓΟ: ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ» (ΚΩΔ. ΟΠΣ 5200050) ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ 16711 ΤΟΥ
ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ**

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

**ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ-
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ
ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ - ΒΑΣΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ**

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Μέλη Ομάδας

Συντονίστρια: Γεωργία-Ελένη Ντίνου

**Συγγραφείς: Ξένη Γεωργοπούλου
Σταυρούλα Δηλέ
Βασιλική Κούρου
Μαρία-Χριστίνα Καζιρή
Γεώργιος Κυρίτσης**

**Αξιολογήτριες: Γεωργία Καστραντά
Μίνα Καλογρίδου**

Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει συνταχθεί σύμφωνα με τις προδιαγραφές του προτύπου εκπόνησης εκπαιδευτικού υλικού επιμορφωτικού προγράμματος του ΕΚΔΔΑ για τις ανάγκες του προγράμματος Πιστοποίησης Επαγγελματιών Δημοσίων Συμβάσεων. Το υλικό αποτυπώνει επιγραμματικά την κείμενη νομοθεσία και καλές πρακτικές και μεθοδολογίες οι οποίες ίσχυαν κατά την περίοδο σύνταξής του, Δ τρίμηνο του 2024, και χρήζει τακτικής επικαιροποίησης καθώς τόσο η κείμενη νομοθεσία όσο και οι καλές πρακτικές εξελίσσονται συνεχώς. Το παρόν δεν εκφράζει προσωπικές απόψεις ούτε ιδέες των συγγραφέων. Το παρόν αποτελεί ένα εργαλείο εξοικείωσης των εκπαιδευομένων με την κάθε θεματική που πραγματεύεται ώστε αυτοί να είναι ικανοί να αναζητήσουν τις απαραίτητες πληροφορίες όποτε τις χρειαστούν στο μέλλον και σε καμία περίπτωση δεν υποκαθιστά την κείμενη νομοθεσία ούτε τις εγκυκλίους/τεχνικούς οδηγούς/τεχνικές προδιαγραφές οι οποίοι υπάρχουν ή θα εκδοθούν στο μέλλον.

Περιεχόμενα

Πίνακας εικόνων και πινάκων.....	σελ.5
Πίνακας σχημάτων.....	σελ.7
Κατάλογος κυριότερων συντομογραφιών	σελ.8
Κατάλογος διαδικτυακών διευθύνσεων	σελ.10
Πίνακας Περιεχομένων.....	σελ.11

Πίνακας εικόνων και πινάκων

α/α	Τίτλος - θέμα
Εικόνα 2.1:	Ιστοσελίδα της ΕΑΔΗΣΥ στην οποία έχουν αναρτηθεί τα Πρότυπα Τεύχη και Υποδείγματα
Εικόνα 2.2:	Πρότυπα τεύχη διακηρύξεων έργων
Εικόνα 2.3:	Πρότυπα τεύχη διακηρύξεων μελετών
Εικόνα 2.4:	Πρότυπο τεύχος προκήρυξης ανταγωνιστικού διαλόγου για λιμενικές υποδομές Παραχώρηση - ΣΔΙΤ
Εικόνα 2.5:	Ουσιώδεις αλλαγές στα κριτήρια επιλογής
Εικόνα 3.1:	Επιλογή λειτουργικότητας Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης
Εικόνα 3.2:	Δημιουργία φακέλου Δημόσιας Σύμβασης
Εικόνα 3.3:	Τύποι εγγράφων (Α) υποφακέλου δημόσιας σύμβασης
Εικόνα 3.4:	Δημιουργία (Β) υποφακέλου Δημόσιας Σύμβασης
Εικόνα 17.1:	Αρχική ιστοσελίδα της Διαδικτυακής Πύλης «Προμηθεύς»
Εικόνα 17.2:	Ενότητα αναζήτησης στοιχείων ηλεκτρονικών διαδικασιών στο Portal
Εικόνα 17.3:	Αναζήτηση στοιχείων ηλεκτρονικών διαδικασιών δημοσίων έργων
Εικόνα 17.4:	Αναζήτηση διαγωνισμών δημοσίων έργων
Εικόνα 17.5:	Αναζήτηση ενεργών διαγωνισμών δημοσίων έργων
Εικόνα 17.6:	Εξειδίκευση αναζήτησης διαγωνισμών δημοσίων έργων (1)
Εικόνα 17.7:	Εξειδίκευση αναζήτησης διαγωνισμών δημοσίων έργων (2)
Εικόνα 17.8:	Αναζήτηση συγκεκριμένου διαγωνισμού (βάσει του α/α)
Εικόνα 17.9:	Οθόνη αποτελέσματος αναζήτησης συγκεκριμένου διαγωνισμού
Εικόνα 17.10:	Περιεχόμενο καρτέλας «διαγωνισμός»
Εικόνα 17.11:	Περιεχόμενο καρτέλας «Συνημμένα Αρχεία»
Εικόνα 17.12:	Αναζήτηση στοιχείων δημοσιότητας ΚΗΜΔΗΣ
Εικόνα 17.13:	Αρχική οθόνη ΚΗΜΔΗΣ
Εικόνα 17.14:	Αναζήτηση αιτήματος
Εικόνα 17.15:	Αναζήτηση πρόσκλησης – προκήρυξης – διακήρυξης
Εικόνα 17.16:	Αναζήτηση κατακύρωσης - ανάθεσης
Εικόνα 17.17:	Αναζήτηση σύμβασης
Εικόνα 17.18:	Αναζήτηση εντολής πληρωμής
Εικόνα 17.19:	Αναζήτηση προκαταρκτικής διαβούλευσης
Εικόνα 17.20:	Είσοδος χρηστών στα υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ
Εικόνα 17.21:	Είσοδος χρηστών στο υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ προμηθειών και υπηρεσιών
Εικόνα 17.22:	Είσοδος χρηστών στο υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ δημόσια έργα
Εικόνα 17.23:	Είσοδος χρηστών στο υποσύστημα ΚΗΜΔΗΣ
Εικόνα 17.24:	Είσοδος στο υποσύστημα PromitheusESPDint “ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ”
Εικόνα 17.25:	Νέα και ανακοινώσεις του ΕΣΗΔΗΣ
Εικόνα 17.26:	Κέντρο εξυπηρέτησης του ΕΣΗΔΗΣ (helpdesk) (1/2)
Εικόνα 17.27:	Κέντρο εξυπηρέτησης του ΕΣΗΔΗΣ (helpdesk) (2/2)
Εικόνα 17.28:	Helpdesk ΕΣΗΔΗΣ Προμήθειες και Υπηρεσίες Οικονομικών Φορέων
Εικόνα 17.29:	Helpdesk ΕΣΗΔΗΣ Προμήθειες και Υπηρεσίες Αναθετούσων Αρχών
Εικόνα 17.30:	Helpdesk ΚΗΜΔΗΣ
Εικόνα 17.31:	Helpdesk PromitheusESPDint
Εικόνα 17.32:	Helpdesk Προκαταρκτικές Διαβουλεύσεις
Εικόνα 17.33:	Helpdesk ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα
Εικόνα 17.34 :	Εγχειρίδια &eLearning (1/2)
Εικόνα 17.35 :	Εγχειρίδια &eLearning (2/2)
Εικόνα 17.36:	Εγχειρίδια χρήσης για το ΕΣΗΔΗΣ Προμήθειες και Υπηρεσίες

α/α	Τίτλος - Θέμα
Εικόνα 17.37:	Εγχειρίδια χρήσης για το ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα
Εικόνα 17.38:	Εγχειρίδια χρήσης για το ΚΗΜΔΗΣ
Εικόνα 17.39:	Χρήσιμη Πληροφόρηση
Εικόνα 17.40:	Στατιστικά & οπτικοποίηση δεδομένων
Εικόνα 17.41:	Οπτικοποιημένα Δεδομένα Δημοσίων Συμβάσεων
Εικόνα 17.42:	Κωδικοί και Περιγραφή CPV
Εικόνα 17.43:	Αναζήτηση CPV
Εικόνα 17.44:	Εγχειρίδια χρήσης και συνοπτικοί οδηγοί για το ΕΣΗΔΗΣ
Εικόνα 17.45:	Λήψη ειδοποίησης εισερχομένων μηνυμάτων
Εικόνα 17.46:	Προβολή ειδοποίησης εισερχομένων μηνυμάτων
Εικόνα 17.47:	Προβολή συνημμένων αρχείων μηνύματος προσφυγής
Εικόνα 17.48:	Ενέργεια Διαχείριση Χειριστών - Συλλογικών Οργάνων Αξιολόγησης
Εικόνα 17.49:	Προσθήκη νέας γραμμής στη Διαχείριση Χειριστών – Συλλογικών Οργάνων Αξιολόγησης
Εικόνα 17.50:	Εγχειρίδια & eLearning
Εικόνα 17.51:	Αντιστοίχιση διατάξεων και ενεργειών ηλεκτρονικής υποβολής προδικαστικής προσφυγής
Εικόνα 17.52:	Διαδικασίες & Εργαλεία στο ΕΣΗΔΗΣ
Εικόνα 17.53:	Δημιουργία διαγωνισμού Α΄ σταδίου
Εικόνα 17.54:	Συμπλήρωση των πεδίων στην ενότητα Φορέας αναθέτουσας αρχής
Εικόνα 17.55:	Επιλογή σειράς αποσφράγισης
Εικόνα 17.56:	Ενότητα «Χειριστές – Επιτροπή Διαγωνισμού»
Εικόνα 17.57:	Ενότητα «Όροι»
Εικόνα 17.58:	Ενότητα «Απαιτήσεις»
Εικόνα 17.59:	Ενότητα «Σημειώσεις και συνημμένα»
Εικόνα 17.60:	Βασικού Μενού – «Διαχείριση Διαγωνισμών»
Εικόνα 17.61:	Προσχέδιο διαγωνισμού με προσκεκλημένους οικονομικούς φορείς
Εικόνα 17.62:	Καρτέλα «Οικονομικοί Φορείς»
Εικόνα 17.63:	Αναζήτηση Οικονομικού Φορέα
Εικόνα 17.64:	Επιλογή Οικονομικού Φορέα
Εικόνα 17.65:	Επιλογή όλων των προσκεκλημένων Οικονομικών Φορέων
Εικόνα 17.66:	Προβολή όλων των προσκεκλημένων Οικονομικών Φορέων
Εικόνα 18.1:	Στοιχεία και βήματα ανάρτησης στο ΚΗΜΔΗΣ
Εικόνα 18.2:	Πρόσβαση στο ΚΗΜΔΗΣ από το ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ
Εικόνα 18.3:	Αρχική σελίδα ΚΗΜΔΗΣ
Εικόνα 18.4:	Αναζήτηση αιτήματος
Εικόνα 18.5:	Αναζήτηση πρόσκλησης – προκήρυξης – διακήρυξης
Εικόνα 18.6:	Αναζήτηση κατακύρωσης - ανάθεσης
Εικόνα 18.7:	Αναζήτηση σύμβασης
Εικόνα 18.8:	Αναζήτηση εντολής πληρωμής
Εικόνα 18.9:	Τροποποίηση σύμβασης
Εικόνα 19.1:	Η νέα πύλη TED
Εικόνα 19.2:	Σελίδα Βοήθειας της νέας πύλης TED
Εικόνα 19.3:	Επεξηγηματικά βίντεο της νέας πύλης TED
Εικόνα 19.4:	Νέα εφαρμογή eNotices2
Εικόνα 19.5:	Νέα εφαρμογή eNotices2 μετά την είσοδο του χρήστη
Εικόνα 19.6:	Helpdesk της νέας εφαρμογή eNotices2
Εικόνα 19.7:	Δοκιμαστικό περιβάλλον για τα νέα eForms
Εικόνα 19.8:	Εισαγωγή από TED στα νέα eForms

α/α	Τίτλος - θέμα
Εικόνα 19.9:	Δημιουργία προκήρυξης (1/2)
Εικόνα 19.10:	Δημιουργία προκήρυξης (2/2)
Εικόνα 19.11:	Δυνατότητες «μενού» δημιουργίας προκήρυξης
Εικόνα 19.12:	Προκήρυξη σύμβασης στο eNotices
Εικόνα 19.13:	Συμπλήρωση αρ. δημοσίευσης στο TED
Εικόνα 19.14:	Προκήρυξη σύμβασης στο eNotices2
Εικόνα 19.15:	Εκκίνηση της διαδικασίας γνωστοποίησης ανάθεσης σύμβασης (1/2)
Εικόνα 19.16:	Εκκίνηση της διαδικασίας γνωστοποίησης ανάθεσης σύμβασης (2/2)
Εικόνα 22.1:	Αρχική οθόνη Μη.Μ.Ε.Δ.
Πίνακας 9.1:	Χαρακτηριστικά κριτηρίων επιλογής
Πίνακας 19.1:	Νέα ηλεκτρονικά έντυπα eForms
Πίνακας 20.1:	Οι εξαιρετικές περιστάσεις που δικαιολογούν την προσφυγή σε διαπραγμάτευση, χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, για τις συμβάσεις έργων και υπηρεσιών, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι συμβάσεις μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.

Πίνακας σχημάτων

α/α	Τίτλος - θέμα
Σχήμα8.1:	Η λογική της αυτοκάθαρσης
Σχήμα8.2:	Χαρακτηριστικά επανορθωτικών μέτρων
Σχήμα12.1:	Οριστικοποίηση απόφασης κατακύρωσης
Σχήμα13.1:	Τεκμήριο σύναψης σύμβασης
Σχήμα14.1:	Διάκριση λόγων ματαίωσης
Σχήμα14.2:	Διαδικασία ματαίωσης
Σχήμα15.1:	Το νομοθετικό πλαίσιο της προδικαστικής προσφυγής
Σχήμα15.2:	Συμμόρφωση σε περίπτωση αποδοχής προδικαστικής προσφυγής
Σχήμα15.3:	Ανασταλτικό αποτέλεσμα. Προσωρινή προστασία
Σχήμα15.4:	Συμμόρφωση σε περίπτωση ακύρωσης της απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ
Σχήμα16.1:	Αρμοδιότητα ΕΣ για συμβάσεις που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους
Σχήμα16.2:	Αμφισβήτηση αρνητικών πράξεων ΕΣ

Κατάλογος κυριότερων συντομογραφιών

ΑΕΠΟ: Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων

ΑΕΠΠ: Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (πλέον ΕΑΔΗΣΥ)

ΓΓΔΕ: Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων

Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.: Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης

Γ.Ε. & Ο.Ε.: Γενικά Έξοδα και Όφελος Εργολάβου

ΕΑΑΔΗΣΥ: Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (πλέον ΕΑΔΗΣΥ)

ΕΑΔΗΣΥ: Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων

ΕΣΗΔΗΣ: Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων

ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα: Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων
Δημόσια Έργα

ΕΣΥ: Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων

ΕΤΕΠ: Ελληνικές Τεχνικές Προδιαγραφές

ΚΗΜΔΗΣ: Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων

ΚΚΑ: Κεντρικές Κυβερνητικές Αρχές

μη ΚΚΑ: μη Κεντρικές Αναθέτουσες Αρχές

ΚΜΕ: Κανονισμός Μελετών Έργου

Μ.Ε.Μ.: Μητρώο Εμπειρίας Μελετητών

ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.: Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων

ΜΗ.Ε.Σ.Δ.Δ.Ε.: Μητρώο Επιχειρήσεων Συμβούλων Διοίκησης Διαχείρισης Έργων

ΜΗ.Μ.Ε.Δ.Ε.: Μητρώο Μελετητικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων

ΜΗ.Τ.Ε.: Μητρώα συντελεστών παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών έργων,
μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών

ΟΚΩ: Οργανισμοί Κοινής Ωφέλειας

ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ: Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Εθνικό Σύστημα
Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων

ΠΔΣ: Πράσινη Δημόσια Σύμβαση

ΠΕΤΕΠ: Προσωρινές Ελληνικές Τεχνικές Προδιαγραφές

ΠΟΕΜΔΥΔΑΣ: Πανελλήνια Ομοσπονδία Ενώσεων Μηχανικών Δημοσίων

Υπαλλήλων Διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών
Π.Ο.ΜΗ.Τ.Ε.Δ.Υ.: Πανελλήνια Ομοσπονδία Μηχανικών Τεχνολογικής Εκπαίδευσης
Δημοσίων Υπαλλήλων
Σ.ΕΠ.Ε.: Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας
ΣΔΣ: Συμφωνία Δημοσίων Συμβάσεων
ΤΕΕ: Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος
ΤΠΕ: Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών
ΤΣΥ: Τεχνική Συγγραφή Υποχρεώσεων
ΦΠΑ: Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
ΑΑ Αναθέτουσα Αρχή
α/α αύξων αριθμός
ΑΠΕΔ Αρχή Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου
ΑΦ Αναθέτων Φορέας
ΔΣ Δημόσια Σύμβαση
ΔΣΑ Δυναμικό Σύστημα Αγορών
ΕΒΔΔΗΣΥ Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων
ΕΔ Επιτροπή Διαγωνισμού (διενέργειας διαγωνισμού και αξιολόγησης προσφορών)
ΕΕ Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΤΤ Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων
ΕΕΕΣ Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης
eΕΕΕΣ Δομημένη ηλεκτρονική εκδοχή του ΕΕΕΣ σε μορφότυπο XML
ΕΚ Εκτελεστικός Κανονισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΕΚΑΑ Εθνική Κεντρική Αρχή Αγορών
ΕΚΝ Ενιαίο Κυβερνητικό Νέφος (GCloud)
ΕΨΠ Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr)
Ν. Νόμος , ν. Νόμος
ΚΑΑ Κεντρική Αρχή Αγορών
ΚΗΜΔΗΣ Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων
ΚΥΑ Κοινή Υπουργική Απόφαση

Ν.Π.Δ.Δ. Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
Ο.Τ.Α. Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΟΦ Οικονομικός Φορέας
ΠΔ Προεδρικό Διάταγμα
ΤΠΕ Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών
ΥΑ Υπουργική Απόφαση
ΦΕΚ Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως
Φ.Π.Α. Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

Κατάλογος διαδικτυακών διεθνύσεων

<https://www.eaadhsy.gr>
<https://www.promitheus.gov.gr>
<https://www.eprocurement.gov.gr>
<https://portal.eprocurement.gov.gr/webcenter/portal/TestPortal/elearning>
<https://www.epant.gr>
<https://www.eaadhsy.gr>
<https://eur-lex.europa.eu/>
<https://mhte.ggde.gr/>
<https://www.ggde.gr>
<https://espd.eprocurement.gov.gr/>
<https://ec.europa.eu/tools/ecertis/#/homePage>
<https://www.elsyn.gr/el/node/1654>
<https://ted.europa.eu>
<https://enotices2.ted.europa.eu/help>
<https://ecas.acceptance.ec.europa.eu/cas>
<https://mimed.ggde.gr/>

Πίνακας περιεχομένων

Πίνακας εικόνων και πινάκων	5
Πίνακας σχημάτων	7
Κατάλογος κυριότερων συντομογραφιών	8
Κατάλογος διαδικτυακών διευθύνσεων	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	23
Το θεσμικό πλαίσιο σύναψης σύμβασης.....	23
1.1 Εισαγωγή	23
1.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας	23
1.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα.....	23
1.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας.....	23
1.2 Ο νόμος 4412/2016–Αντικείμενο-Πεδίο εφαρμογής	24
1.3 Διακρίσεις –επιμέρους είδη συμβάσεων.....	26
1.3.1 Η δημόσια σύμβαση έργου	26
1.3.2 Η δημόσια σύμβαση μελέτης.....	27
1.3.3 Η δημόσια σύμβαση παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών	27
1.3.4 Κατηγορίες μελετών και υπηρεσίες επίβλεψης μελετών και έργων.....	28
1.3.5 Μεικτές συμβάσεις	29
1.4 Διαδικασίες σύναψης σύμβασης	31
1.4.1 Ανοικτή Διαδικασία	32
1.4.2 Διαδικασίες δύο σταδίων.....	33
1.4.2.1 Κλειστή διαδικασία	34
1.4.2.2 Ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση	36
1.4.2.3 Ανταγωνιστικός διάλογος	36
1.4.2.4 Σύμπραξη καινοτομίας.....	37
1.5 Κριτήρια ανάθεσης.....	38
1.5.1 Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει της τιμής ή του κόστους	40
1.5.2 Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας τιμής.....	41
1.6 Ηλεκτρονικά μέσα σύναψης και τεχνικές συγκεντρωτικών αγορών.....	44
1.6.1 Το δυναμικό σύστημα αγορών (ΔΣΑ).....	44
1.6.2 Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός.....	46
1.6.3 Η Συμφωνία-Πλαίσιο (Σ-Π).....	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	51

Έγγραφα της σύμβασης	51
2.1. Εισαγωγή	51
2.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας	51
2.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα.....	51
2.1.3 Σύνομη περιγραφή της θεματικής ενότητας.....	52
2.2 Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης	52
2.2.1 Γενικό Περιεχόμενο	52
2.2.2 Περιεχόμενο εγγράφων σύμβασης έργου	54
2.2.3 Περιεχόμενο εγγράφων σύμβασης μελέτης – παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών	55
2.3 Πρότυπα τεύχη και υποδείγματα	56
2.4 Η διακήρυξη και τα λοιπά τεύχη δημοπράτησης	58
2.5 Διευκρινιστικά ερωτήματα – Πρόσθετες πληροφορίες στα έγγραφα της σύμβασης	67
2.6 Κανόνες δημοσιότητας σε περίπτωση αλλαγών.....	69
2.7 Μελέτη περίπτωσης.....	71
2.7.1. Έγγραφα δημόσιας σύμβασης έργου	71
2.7.2 Έγγραφα δημόσιας σύμβασης έργου με το σύστημα μελέτη - κατασκευή	72
2.7.3 Έγγραφα δημόσιας σύμβασης μελέτης	73
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	75
Συγκρότηση και τήρηση φακέλου δημόσιας σύμβασης έργου, μελέτης και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών: Υποφάκελος Β	75
3.1 Εισαγωγή	75
3.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας	75
3.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα.....	75
3.1.3 Σύνομη περιγραφή της θεματικής ενότητας.....	75
3.2 Το περιεχόμενο του φακέλου δημόσιας σύμβασης από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού έως την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης.....	76
3.2.1 Σύμβαση έργου	76
3.2.2 Σύμβαση μελέτης και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών	77
3.3 Η λειτουργικότητα «Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης» στο ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα....	77
3.4 Μελέτη περίπτωσης	78
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	81
Γενικές αρχές και κανόνες σύναψης σύμβασης	81
4.1 Εισαγωγή	81
4.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας	81

4.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα.....	81
4.1.3 Σύνομη περιγραφή της θεματικής ενότητας.....	82
4.2 Διαφάνεια–αιτιολόγηση αποφάσεων.....	82
4.3 Ίση μεταχείριση και αποφυγή διακρίσεων.....	84
4.4 Προστασία του ανταγωνισμού.....	85
4.5 Αναλογικότητα.....	87
4.6 Τήρηση των υποχρεώσεων της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας.....	89
4.7 Εντοπισμός και αντιμετώπιση καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων.....	90
4.8 Προηγούμενη εμπλοκή υποψηφίων ή προσφερόντων.....	94
4.9 Κανόνες Επικοινωνίας.....	96
γ) όταν υποστηρίζουν έναν εναλλακτικό δίαυλο για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών.....	99
4.10 Ονοματολογία.....	99
4.11 Μελέτη περίπτωσης.....	100
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.....	102
Η διαδικασία σύναψης της σύμβασης συνοπτική παρουσίαση.....	102
5.1 Εισαγωγή.....	102
5.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας.....	102
5.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα.....	102
5.1.3 Σύνομη περιγραφή της θεματικής ενότητας.....	103
5.2 Στάδια αξιολόγησης προσφορών στην ανοικτή διαδικασία-Διάγραμμα ροής εργασιών.....	103
5.2.1 Έλεγχος προϋποθέσεων συμμετοχής.....	104
5.2.2 Έλεγχος πλήρωσης κριτηρίων επιλογής.....	105
5.2.3 Αξιολόγηση προσφορών.....	106
5.2.3.1 Πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής.....	107
5.2.3.2 Πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας - τιμής.....	108
5.2.4 Ανάδειξη αναδόχου.....	109
5.2.5 Σύναψη της σύμβασης ή ματαίωση.....	110
5.2.6 Αντιστροφή σταδίων.....	110
5.3 Στάδια αξιολόγησης αιτήσεων συμμετοχής-προσφορών στην κλειστή διαδικασία-Διάγραμμα ροής εργασιών.....	111
5.3.1 Α' στάδιο: αιτήσεις συμμετοχής.....	112
5.3.2 Β' στάδιο: αξιολόγηση προσφορών.....	112

5.4Αρμόδια όργανα κατά τη σύναψη της σύμβασης	113
5.4.1Γνωμοδοτικά όργανα	113
5.4.2Αποφαινόμενα όργανα	113
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	120
Προϋποθέσεις συμμετοχής.....	120
6.1 Εισαγωγή	120
6.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας	120
6.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα.....	120
6.1.3 Σύνομη περιγραφή της θεματικής ενότητας	120
6.2 Οικονομικοί Φορείς (μεμονωμένοι προσφέροντες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα και ενώσεις προσώπων)	121
6.2.1 Η έννοια του οικονομικού φορέα	121
6.2.2 Οι ενώσεις οικονομικών φορέων.....	122
6.3 Προϋποθέσεις συμμετοχής.....	127
6.3.1 Δικαίωμα συμμετοχής.....	127
6.3.2 Εγγύηση συμμετοχής	135
6.4 Μελέτη περίπτωσης.....	142
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7	145
Κανόνες υποβολής, παραλαβής και ελέγχου των προσφορών στην ανοικτή διαδικασία.....	145
7.1 Εισαγωγή	145
7.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας	145
7.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα.....	145
7.1.3 Σύνομη περιγραφή της θεματικής ενότητας	146
7.2 Χρόνος και τρόπος σύνταξης και υποβολής προσφορών ανά κατηγορία σύμβασης	146
7.2.1 Υποφάκελος οικονομικής προσφοράς - Σύμβαση έργου	151
7.2.2 Υποφάκελος οικονομική προσφορά- Σύμβαση μελέτης, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών	152
7.3 Φάκελοι προσφορών ανά κατηγορία σύμβασης.....	153
7.3.1 Υποφάκελος τεχνική προσφορά σύμβασης έργου	154
7.3.2 Υποφάκελος τεχνική προσφορά - Σύμβαση μελέτης, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών	154
7.4. Κανόνες διαχείρισης προσφορών	155
7.4.1 Διάρκεια και παράταση προσφορών	155
7.4.2 Απόσυρση προσφοράς.....	157
7.4.3 Τροποποίηση προσφορών κατά τη διάρκεια της διαγωνιστικής διαδικασίας ...	157

7.4.4 Συμπλήρωση –αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών	160
7.4.5 Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές	162
7.4.6 Εμπιστευτικές πτυχές προσφορών	165
7.5 Απόρριψη προσφορών και ενημέρωση προσφερόντων	166
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8	169
Κανόνες αποκλεισμού	169
8.1 Εισαγωγή	169
8.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας	169
8.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα.....	169
8.1.3 Σύνομη περιγραφή της θεματικής ενότητας.....	169
8.2 Κανόνες αποκλεισμού από τις διαδικασίες σύναψης σύμβασης	170
8.2.1 Υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού	171
8.2.2 Δυνητικοί λόγοι αποκλεισμού.....	175
8.2.3 Η αρχή της αναλογικότητας κατά την εφαρμογή των δυνητικών λόγων αποκλεισμού	180
8.2.4 Μέγιστη περίοδος αποκλεισμού	181
8.2.5 Έλεγχος (μη) συνδρομής λόγων αποκλεισμού.....	182
8.3 Αποκλεισμός οικονομικού φορέα από μελλοντικές διαδικασίες σύναψης σύμβασης	185
8.4 Εθνικοί και άλλοι λόγοι αποκλεισμού.....	186
8.5 Διαδικασία αυτοκάθαρσης	187
8.6 Μελέτη περίπτωσης	200
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9	202
Κριτήρια επιλογής	202
9.1. Εισαγωγή	202
9.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας	202
9.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα.....	202
9.1.3 Σύνομη περιγραφή της θεματικής ενότητας	203
9.2 Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης ανά κατηγορία σύμβασης	203
9.2.1 Καταλληλότητα άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας	205
9.2.2 Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια.....	208
9.2.3 Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα.....	210
9.2.4 Κάλυψη κριτηρίων επιλογής από ενώσεις οικονομικών φορέων	214
9.2.5 Ελάχιστο επίπεδο ικανοτήτων με βάση τα συμβατικά τεύχη.....	214
9.3 Στήριξη στις ικανότητες άλλων φορέων	216

9.4 Εθνικά επαγγελματικά μητρώα.....	218
9.5 Μελέτη περίπτωσης.....	225
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10	229
Κανόνες απόδειξης ποιοτικής επιλογής.....	229
10.1 Εισαγωγή.....	229
10.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας.....	229
10.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα.....	229
10.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας.....	230
10.2 Προκαταρκτική απόδειξη (ΕΕΕΣ).....	230
10.2.1 Περιεχόμενο(ΕΕΕΣ).....	232
10.2.2. Χρόνος και τρόπος υποβολής.....	234
10.2.3 Αξιολόγηση-συμπλήρωση πληροφοριών που παρέχονται με το (ΕΕΕΣ) και τη συνοδευτική δήλωση.....	239
10.3 Χρόνος συνδρομής όρων συμμετοχής - Οψιγενείς μεταβολές.....	242
10.4 Αποδεικτικά μέσα και Επίσημοι Κατάλογοι.....	248
10.4.1 Αποδεικτικά μέσα.....	248
10.4.2 Επίσημοι κατάλογοι.....	259
10.5 Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης... ..	262
10.6 Επιγραμμικό αποθετήριο πιστοποιητικών eCertis.....	264
10.7 Μελέτη περίπτωσης.....	266
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11	269
Ανοικτή Διαδικασία:.....	269
αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών, ανά κατηγορία σύμβασης, με βάση το εφαρμοστέο κριτήριο ανάθεσης.....	269
11.1 Εισαγωγή.....	269
11.1.1Σκοπός θεματικής ενότητας.....	269
11.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα.....	269
11.1.3Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας.....	270
11.2 Θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη διαδικασία αποσφράγισης και αξιολόγησης προσφορών.....	271
11.3. Ανοικτή Διαδικασία: Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών.....	271
11.3.1 Σύμβαση έργου με κριτήριο ανάθεσης τη χαμηλότερη τιμή.....	272
11.3.3Σύστημα μελέτη-κατασκευή, με κριτήριο ανάθεσης τη χαμηλότερη τιμή.....	281
11.3.4 Σύστημα μελέτη-κατασκευή, με κριτήριο ανάθεσης τη βέλτιστη σχέση ποιότητας- τιμής.....	285

11.3.5 Σύμβαση μελετών, τεχνικών και συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, με κριτήριο ανάθεσης τη χαμηλότερη τιμή	288
11.3.6 Σύμβαση μελετών, τεχνικών και συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, με κριτήριο ανάθεσης τη βέλτιστη σχέση ποιότητας- τιμής	292
11.4 Αποφάσεις της αναθέτουσας αρχής.....	295
11.4.1 Έγκριση πρακτικών Επιτροπής διαγωνισμού.....	295
11.4.2 Αιτιολόγηση αποφάσεων.....	296
11.5 Ενημέρωση προσφερόντων και πρόσβαση στα στοιχεία των προσφορών	298
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12	300
Κατακύρωση σύμβασης	300
12.1 Εισαγωγή.....	300
12.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας.....	300
12.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα.....	300
12.1.3 Σύνομη περιγραφή της θεματικής ενότητας.....	300
12.2 Κατακύρωση σύμβασης	301
12.2.1 Προθεσμία και κανόνες υποβολής δικαιολογητικών	301
12.2.2 Έλεγχος δικαιολογητικών.....	303
12.2.3 Έκδοση απόφασης κατακύρωσης-Κοινοποιήσεις-Πρόσβαση στα δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία των προσφορών	305
12.3 Οριστικοποίηση απόφασης κατακύρωσης και δημοσιότητα (ΚΗΜΔΗΣ- ΔΙΑΥΓΕΙΑ	306
12.4 Μελέτη περίπτωσης.....	309
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13	310
Σύναψη σύμβασης	310
13.1 Εισαγωγή.....	310
13.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας.....	310
13.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα.....	310
13.1.3 Σύνομη περιγραφή της θεματικής ενότητας.....	310
13.2 Σύναψη σύμβασης	310
13.2.1 Πρόσκληση για την υπογραφή του συμφωνητικού.....	310
13.2.2 Προϋποθέσεις υπογραφής	313
13.2.3 Περιεχόμενο συμφωνητικού.....	314
13.3 Σύναψη σύμβασης-Γνωστοποιήσεις και λοιπές διατυπώσεις δημοσιότητας.....	316
13.4 Μελέτη περίπτωσης.....	319
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14	320
Ματαίωση –Ακύρωση–Επανάληψη διαδικασίας.....	320

14.1 Εισαγωγή.....	320
14.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας.....	320
14.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα.....	320
14.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας.....	320
14.2 Ματαίωση διαδικασίας.....	320
14.2.1 Λόγοι ματαίωσης.....	321
14.2.2 Διαδικασία ματαίωσης.....	328
14.3 Μερική ακύρωση ή/και επανάληψη της διαδικασίας.....	330
14.3.1 Διόρθωση σφαλμάτων και παρατυπιών.....	330
14.3.2 Επανάληψη της διαδικασίας.....	331
14.4 Μελέτη περίπτωσης.....	331
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15	333
Έννομη προστασία κατά το προσυμβατικό στάδιο	333
15.1 Εισαγωγή.....	333
15.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας.....	333
15.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα.....	333
15.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας.....	333
15.2 Θεσμικό πλαίσιο –Πεδίο εφαρμογής έννομης προστασίας κατά τη σύναψη της σύμβασης	334
15.2.1 Προδικαστική προσφυγή πριν από τη σύναψη της σύμβασης	335
15.2.1.1 Δικαίωμα προσφυγής-Περιεχόμενο-Χαρακτηριστικά	335
15.2.1.2 Προθεσμία προσφυγής.....	337
15.2.1.3 Άσκηση προσφυγής-παρέμβασης.....	339
15.2.1.4 Έννομες συνέπειες –Αυτόματο Ανασταλτικό αποτέλεσμα.....	341
15.2.1.5 Οι ενέργειες της αναθέτουσας αρχής.....	342
15.2.1.6 Διαδικασία λήψης απόφασης-Προσωρινά μέτρα	344
15.2.2 Προδικαστική προσφυγή για την κήρυξη ακυρότητας της σύμβασης	350
15.2.3 Δικαστική προστασία που προηγείται της σύμβασης.....	353
15.2.4 Συμμόρφωση των αναθετουσών αρχών με τις αποφάσεις της ΕΑΔΗΣΥ και των δικαστηρίων	357
15.3 Μελέτη περίπτωσης.....	360
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16	361
Προσυμβατικός Έλεγχος Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλοι έλεγχοι νομιμότητας	361
16.1 Εισαγωγή.....	361
16.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας.....	361

16.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα.....	361
16.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας	361
16.2 Προσυμβατικός έλεγχος Ελεγκτικού Συνεδρίου	362
16.2.1 Πεδίο εφαρμογής	362
16.2.2 Διαδικασία ελέγχου.....	365
16.2.3 Έννομες συνέπειες	368
16.3 Λοιποί έλεγχοι νομιμότητας.....	370
16.3.1 Γνωμοδοτική και ελεγκτική αρμοδιότητα ΕΑΔΗΣΥ	370
16.3.2 Έλεγχος εποπτικών αρχών ΟΤΑ.....	371
16.3.3 Συγχρηματοδοτούμενες συμβάσεις.....	372
16.3.4 Λοιποί έλεγχοι	375
16.4 Μελέτη περίπτωσης	376
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17	377
Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια έργα) –Σύναψη σύμβασης	377
17.1 Εισαγωγή	377
17.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας	377
17.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα.....	377
17.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας	378
17.2 ΕΣΗΔΗΣ Θεσμικό πλαίσιο – Ορισμοί.....	378
17.2.1 Χρήση ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα.....	380
17.2.2 Παρουσίαση διαδικτυακής πύλης και Υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα.....	383
17.2.3 Συνοπτικοί οδηγοί και αναλυτικά εγχειρίδια χρήσης.....	408
17.3 Επικοινωνία και διακίνηση εγγράφων.....	410
17.3.1 Ενέργειες του χειριστή του διαγωνισμού	412
17.3.2 Ενέργειες της επιτροπής του διαγωνισμού	415
17.3.3 Υποβολή προδικαστικών προσφυγών	421
17.4 Τεχνικές αδυναμίες – δυσλειτουργίες του Υποσυστήματος	427
17.5 Εντοπισμός διαφορών ανάλογα με το είδος της διαδικασίας και το κριτήριο ανάθεσης.....	428
17.6 Διαδικασίες δύο σταδίων.....	433
17.7 Μελέτη περίπτωσης.....	439
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18	440
Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) – Σύναψη Σύμβασης.....	440
18.1 Εισαγωγή	440

18.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας	440
18.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα.....	440
18.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας	440
18.2 Θεσμικό πλαίσιο – Ορισμοί.....	441
18.3 Καταχωριστέα έγγραφα και χρόνος καταχώρισής τους κατά το στάδιο της σύναψης της σύμβασης	443
18.4 Αναζήτηση και τροποποίηση πράξεων	457
18.5 Μελέτη περίπτωσης	462
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19	465
Γνωστοποιήσεις συμβάσεων στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής ένωσης TED...	465
19.1 Εισαγωγή	465
19.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας	465
19.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα.....	465
19.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας	465
19.2 Θεσμικό πλαίσιο – Ορισμοί.....	466
19.3 Ηνέαπύλητου TED (Tenders Electronic Daily)	469
19.4 Γνωστοποιήσεις δημοσίων συμβάσεων μέσω τυποποιημένων ηλεκτρονικών εντύπων (eForms).....	473
19.5 Μελέτη περίπτωσης	479
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20	483
Διαπραγμάτευση με ή χωρίς δημοσίευση προκήρυξης	483
20.1 Εισαγωγή	483
20.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας	483
20.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα.....	483
20.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας	483
20.2 Διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης	484
20.2.1 Προϋποθέσεις προσφυγής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης	485
20.2.2 Έννοια και περιπτώσιολογία μη κατάλληλων προσφορών στην ανοικτή διαδικασία.....	487
20.2.3. Κανόνες διεξαγωγής.....	488
20.2.4 Ανάθεση εξειδικευμένων υπηρεσιών (σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες) για δημόσιες συμβάσεις έργων	492
20.3 Ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση	494
20.3.1 Προϋποθέσεις προσφυγής στη διαδικασία της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση	495

20.3.2 Έννοια και περιπτώσιολογία των μη κανονικών-απαράδεκτων προσφορών στην ανοικτή διαδικασία	496
20.3.3 Κανόνες διεξαγωγής.....	497
20.4 Μελέτη περίπτωσης.....	500
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21	502
Απευθείας ανάθεση	502
σύμβασης έργου, μελέτης, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών. 502	
21.1 Εισαγωγή.....	502
21.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας.....	502
21.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα.....	502
21.1.3Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας.....	502
21.2 Θεσμικό πλαίσιο – Ορισμοί.....	503
21.2.1 Προϋποθέσεις προσφυγής στη διαδικασία απευθείας ανάθεσης.....	503
21.2.2 Κανόνες διεξαγωγής διαδικασίας απευθείας ανάθεσης.....	504
21.2.3 Συμβάσεις ήσσονος σημασίας	506
21.2.4 Συμβάσεις τεχνικής βοήθειας	506
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22	509
Συλλογικά γνωμοδοτικά όργανα.....	509
(επιτροπή διαγωνισμού)	509
22.1 Εισαγωγή.....	509
22.1.1Σκοπόςθεματικής ενότητας.....	509
22.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα.....	509
22.1.3Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας.....	510
22.2 Θεσμικό πλαίσιο – Ορισμοί.....	510
22.2.1 Συγκρότηση, Σύνθεση, Συνεδριάσεις, Λειτουργία Επιτροπής Διαγωνισμού	511
22.2.1.1 Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημόσιων Συμβάσεων Έργων, Μελετών, Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών (Μη.Μ.Ε.Δ.)	516
22.2.1.2 Συνοπτικός οδηγός χρήσης του Μη.Μ.Ε.Δ.	517
22.2.2 Τα καθήκοντα και οι ενέργειες της Επιτροπής, ανά στάδιο του διαγωνισμού .	519
22.2.3 Γενικές αρχές που διέπουν την αξιολόγηση των προσφορών	520
22.2.4 Η επικοινωνία με τους οικονομικούς φορείς	521
22.2.5 Προγραμματισμός ενεργειών-προθεσμίες	521
22.2.6 Ακεραιότητα και αμεροληψία της Επιτροπής Διαγωνισμού	524
22.3 Εντοπισμός και αντιμετώπιση αθέμιτων πρακτικών-συμπαιγνιών.....	525

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Διαδικασία αποσφράγισης, αξιολόγησης και κατακύρωσης σύμβασης στο ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα	528
Προετοιμασία Αποσφράγισης ηλεκτρονικού διαγωνισμού μέσω ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα (μόνο βάσει τιμής)	529
Ορισμός Μελών Επιτροπής Διαγωνισμού (Επιτροπή Διενέργειας (ΕΔ)	529
Σύνδεση επιτροπής με το διαγωνισμό και την αποσφράγιση.....	533
Διαβίβαση Φακέλου Διαγωνισμού από τον Χειριστή αα στον Πρόεδρο της ΕΔ.....	537
Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών μέσω ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα (μόνο βάσει τιμής)	540
Κατάργηση πρόσβασης Αναθέτουσα Αρχής (Χειριστή) από τον διαγωνισμό.....	540
Προβολή σφραγισμένων προσφορών	542
Αποσφράγιση φακέλου δικαιολογητικών συμμετοχής & οικονομικής προσφορά	543
Κοινοποίηση Καταλόγου συμμετεχόντων.....	546
Έλεγχος προσκόμισης εγγυητικής επιστολής	549
Κοινοποίηση Καταλόγου συμμετεχόντων ΚΑΤΑ σειρά μειοδοσίας	549
Προβολή Περιεχομένου αποσφραγισμένων Προσφορών	552
Αξιολόγηση Προσφορών και Αποστολή Πρακτικού στην Αναθέτουσα Αρχή	554
Έκδοση και κοινοποίηση απόφασης αξιολόγησης προσφορών.....	558
Πρόσκληση για υποβολή δικαιολογητικών κατακύρωσης.....	561
Αποστολή Δικαιολογητικών κατακύρωσης.....	563
Έλεγχος Δικαιολογητικών κατακύρωσης	563
Έκδοση και κοινοποίηση Απόφασης Κατακύρωσης.....	564
Κατακύρωση διαγωνισμού	565
Διοικητικές ενέργειες.....	565
Ηλεκτρονικές Ενέργειες.....	565
Σύνοψη κατακύρωσης.....	572
Εκτύπωση «Κατακύρωση διαγωνισμού (Α.Α.)».....	573
Ολοκλήρωση Κατακύρωσης.....	575
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΠΗΓΕΣ.....	577

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Το θεσμικό πλαίσιο σύναψης σύμβασης

1.1 Εισαγωγή

1.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας

Σκοπός της συγκεκριμένης θεματικής ενότητας είναι η γνωριμία με το νόμο 4412/2016 όπως ισχύει αναφορικά με το πλαίσιο σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.

1.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση της θεματικής ενότητας, οι επιμορφούμενοι/νες θα είναι σε θέση να :

- γνωρίζουν τη διάρθρωση του θεσμικού πλαισίου ως προς τους κανόνες και τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων,
- κατανοούν τη διάκριση του πεδίου εφαρμογής των Βιβλίων I και II του ν. 4412/2016,
- περιγράφουν τις βασικές διαδικασίες σύναψης σύμβασης,
- έχουν επίγνωση της λειτουργίας ηλεκτρονικών μέσων σύναψης, όπως το δυναμικό σύστημα αγορών και εργαλείων, όπως η συμφωνία-πλαίσιο,
- περιγράφουν τα βασικά κριτήρια για την ανάδειξη της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς,
- αναγνωρίζουν το είδος της δημόσιας σύμβασης και το θεσμικό πλαίσιο που τη διέπει.

1.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας

Στην θεματική αυτή ενότητα παρουσιάζεται η διάρθρωση του θεσμικού πλαισίου (ν.4412/2016) ως προς τους κανόνες και τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και η διάκριση του πεδίου εφαρμογής των Βιβλίων I και II του ν.4412/2016, ενώ περιγράφεται το είδος της δημόσιας σύμβασης και το θεσμικό πλαίσιο που τη διέπει, τα είδη των διαδικασιών και αναφέρονται τα βασικά κριτήρια

για την ανάδειξη της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς καθώς και τα ηλεκτρονικά μέσα σύναψης.

1.2 Ο νόμος 4412/2016–Αντικείμενο-Πεδίο εφαρμογής

Οι διατάξεις του ν.4412/2016 αποτελούν προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις:

- της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και την κατάργηση της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ.
- της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ σχετικά με τις προμήθειες φορέων, που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών (εξαιρούμενοι τομείς) και την κατάργηση της Οδηγίας 2004/17/ΕΕ.
- της Οδηγίας 89/665/ΕΟΚ και της 92/13/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκαν με την Οδηγία 2007/66/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2007 και τα άρθρα 46 και 47 της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ.

Ο ν. 4412/2016 θεσπίζει κανόνες: α) για τις διαδικασίες προγραμματισμού και σύναψης δημοσίων συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του [Βιβλίου I \(άρθρα 2 έως 221\)](#), β) για τις διαδικασίες προγραμματισμού και σύναψης συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του [Βιβλίου II \(άρθρα 2 και 222 έως 338\)](#), γ) για τη διακυβέρνηση, οι οποίοι εφαρμόζονται, σύμφωνα με το [Βιβλίο III \(άρθρα 339 έως 344\)](#), από τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς και δ) για την έννομη προστασία κατά τη σύναψη συμβάσεων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του [Βιβλίου IV \(άρθρα 345 έως 374\)](#).

Ο ν.4412/2016 περιλαμβάνει διατάξεις και κανόνες, οι οποίες εφαρμόζονται σε όλες τις δημόσιες συμβάσεις, ανεξαρτήτως είδους (συμβάσεις έργων, υπηρεσιών, προμηθειών, εκπόνησης μελετών) και εκτιμώμενης αξίας αυτών (άνω ή κάτω των ορίων), εκτός αν άλλως ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις αυτού, όπως οι διατάξεις που αφορούν έργα και μελέτες και παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ειδικοί κανόνες για τις συμβάσεις κάτω των ορίων (άρθρα 116-128) και στους κανόνες εκτέλεσης ανά κατηγορία συμβάσεων, όπως κανόνες

εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (άρθρα 134-199).

Ως προς το πεδίο εφαρμογής:

- το ΒΙΒΛΙΟ I - Ενσωμάτωση Οδηγίας 2014/24/ΕΕ (άρθρα 3-221Α) περιλαμβάνει κανόνες για τις διαδικασίες προγραμματισμού και σύναψης συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που πραγματοποιούνται από αναθέτουσες αρχές, ανεξαρτήτως εκτιμώμενης αξίας αυτών. Το Βιβλίο I εφαρμόζεται γενικά επί συμβάσεων αναθετουσών αρχών (κράτος, αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, οργανισμοί δημοσίου δικαίου). Κρίσιμος παράγοντας ο φορέας που αναθέτει. (άρθρο 3). Εξαιρέσεις από το πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου I προβλέπονται στα άρθρα 7 – 17 ν. 4412/2016.
- το ΒΙΒΛΙΟ II - Ενσωμάτωση Οδηγίας 2014/25/ΕΕ (άρθρα 222-338) περιλαμβάνει κανόνες για τις διαδικασίες προγραμματισμού και σύναψης που πραγματοποιούνται από **αναθέτοντες φορείς** για συμβάσεις και διαγωνισμούς μελετών, ανεξαρτήτως της εκτιμώμενης αξίας αυτών, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στα επιμέρους άρθρα του εν λόγω Βιβλίου. Ως «αναθέτοντες φορείς» νοούνται οι φορείς κατά την έννοια του άρθρου 224, δηλαδή (α) αναθέτουσες αρχές ή δημόσιες επιχειρήσεις, οι οποίες ασκούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στα άρθρα 228 έως 234 (φυσικό αέριο και θερμότητα, ηλεκτρισμός, ύδωρ, υπηρεσίες μεταφορών, λιμένες και αερολιμένες, ταχυδρομικές υπηρεσίες, εξόρυξη πετρελαίου και φυσικού αερίου και αναζήτηση ή εξόρυξη άνθρακα και άλλων στερεών καυσίμων), β) αν δεν είναι αναθέτουσες αρχές ή δημόσιες επιχειρήσεις, ασκούν, μεταξύ των δραστηριοτήτων τους, κάποια από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στα άρθρα 228 έως 234 ή συνδυασμό τέτοιων δραστηριοτήτων και λειτουργούν επί τη βάση ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων τα οποία εκχωρεί αρμόδια αρχή της Ελλάδας. Εφαρμόζεται στις συμβάσεις που συνδέονται με την άσκηση των ανωτέρω συγκεκριμένων δραστηριοτήτων. Για τις αναθέτουσες αρχές που είναι αναθέτοντες φορείς, όπως οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης ή Δήμοι που ασκούν τέτοιες δραστηριότητες, κρίσιμος παράγοντας για την υπαγωγή στο Βιβλίο I, η σύνδεση της σύμβασης με συγκεκριμένη δραστηριότητα [των άρθρων 228 έως](#)

234. Εξαιρέσεις από το πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ προβλέπονται στα άρθρα 237 – 252.

- Τέλος στις παρ. 7 και 8 του άρθρου 1 περιλαμβάνονται ειδικές ρυθμίσεις για άρθρα ν. 4412/2016 που δεν εφαρμόζονται στις Συμπράξεων Δημοσίου - Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) και στις συμβάσεις του Αναπτυξιακού Προγράμματος Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας του ν. 4799/2021

1.3 Διακρίσεις –επιμέρους είδη συμβάσεων

Οι δημόσιες συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4412/2016 διακρίνονται με βάση το αντικείμενό τους στα παρακάτω επιμέρους είδη συμβάσεων: δημόσια σύμβαση έργου (άρθρο 2 παρ. 1.6), μελέτης και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (άρθρο 2 παρ. 1.7α), σύμβαση προμηθειών (άρθρο 2 παρ.1.8) και υπηρεσιών (άρθρο 2 παρ.1.9).

Η παραπάνω διάκριση μεταξύ συμβάσεων υπηρεσιών και συμβάσεων μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών αποτελεί παρέμβαση του εθνικού νομοθέτη, καθώς στις διατάξεις των Οδηγιών συναντάμε μόνον τον ορισμό «συμβάσεις υπηρεσιών», στον οποίο περιλαμβάνονται όλες οι υπηρεσίες, ανεξάρτητα από το ειδικότερο αντικείμενό τους.

Ωστόσο, στις διατάξεις του ν. 4412/2016 ο παραπάνω διαχωρισμός λαμβάνει ιδιαίτερη πρακτική σημασία για τις αναθέτουσες αρχές, καθώς ακολουθούνται διαφορετικοί διαδικαστικοί κανόνες ανάθεσης και εκτέλεσης, ανάλογα με την ένταξη μίας υπηρεσίας στη μία ή στην άλλη περίπτωση.

Ως «δημόσιες συμβάσεις» νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών ή αναθετόντων φορέων, αντίστοιχα, και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την εκπόνηση μελετών, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών.

1.3.1 Η δημόσια σύμβαση έργου

Ως «δημόσιες συμβάσεις έργων» και ως «συμβάσεις έργων» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο (άρθρο 2 παρ. 1.6):

- την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση εργασιών που αφορούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙ του

Προσαρτήματος Α΄ και στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Β΄ του ν.4412/2016

- την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση έργου,
- την υλοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, έργου ανταποκρινόμενου στις απαιτήσεις που ορίζει η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας που ασκεί αποφασιστική επιρροή στο είδος ή τη μελέτη του έργου,

«Έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου δομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού, το οποίο επαρκεί καθαυτό για την επιτέλεση οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας (άρθρο 2 παρ. 1.7)

1.3.2 Η δημόσια σύμβαση μελέτης

Οι «δημόσιες συμβάσεις μελετών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την εκπόνηση μελετών, οι οποίες συνδέονται με την εκτέλεση έργου ή τον χωρικό σχεδιασμό, όταν οι μελέτες δεν εκπονούνται από το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής (Άρθρο 2 παρ. 1.7α, ν.4412/2016).

Η «μελέτη» είναι το αποτέλεσμα συστηματικής και αναλυτικής επιστημονικής και τεχνικής εργασίας και έρευνας σε συγκεκριμένο απλό ή σύνθετο γνωστικό αντικείμενο, που αποβλέπει ιδίως στην παραγωγή έργου ή στην επέμβαση σε έργο ή αφορά στον σχεδιασμό και την απεικόνιση έργου ή παραγωγικής διαδικασίας ή σε μεθόδους χωρικού σχεδιασμού και ανάπτυξης. (άρθρο 2 παρ. 3.6α).

1.3.3 Η δημόσια σύμβαση παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών

Οι δημόσιες συμβάσεις «τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι οποίες συνδέονται με την εκτέλεση έργου ή τον χωρικό σχεδιασμό, όταν οι υπηρεσίες δεν παρέχονται από το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής (Άρθρο 2 παρ. 1.7α).

Οι «τεχνικές υπηρεσίες» και «λοιπές συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες» (στο εξής τεχνικές υπηρεσίες) είναι οι υπηρεσίες που συνίστανται στην παροχή γνώσεων και ικανοτήτων με τη διάθεση κυρίως συγκεκριμένου επιστημονικού προσωπικού και

άλλων μέσων για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, που προσδιορίζεται είτε ημερολογιακά είτε σε συνάρτηση με ορισμένο γεγονός της παραγωγικής διαδικασίας (άρθρο 2 παρ 3.6β, ν.4412/2016).

Οι τεχνικές υπηρεσίες μπορούν να έχουν ως αντικείμενο:

- τη σύνταξη των τευχών δημοσίου διαγωνισμού έργου, μελέτης ή τεχνικής ή άλλης συναφούς επιστημονικής υπηρεσίας,
- τον έλεγχο και την επίβλεψη έργου ή μελέτης
- την υποστήριξη της αναθέτουσας αρχής στη διεξαγωγή ανάθεσης σύμβασης μελέτης, έργου ή τεχνικής ή άλλης συναφούς επιστημονικής υπηρεσίας, στην επίβλεψη ή έλεγχο μελέτης και στη διοίκηση ή επίβλεψη ή έλεγχο έργου.

1.3.4 Κατηγορίες μελετών και υπηρεσίες επίβλεψης μελετών και έργων

Σύμφωνα με την περ. 15) της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016, ως «κατηγορίες μελετών» και ως «υπηρεσίες επίβλεψης μελετών και έργων» νοούνται οι ακόλουθες κατηγορίες, οι οποίες περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Γ' του ν.4412/2016:

- (1) Χωροταξικές και ρυθμιστικές μελέτες,
- (2) Πολεοδομικές και ρυμοτομικές μελέτες,
- (3) οικονομικές μελέτες,
- (4) κοινωνικές μελέτες,
- (5) μελέτες οργάνωσης και επιχειρησιακής έρευνας,
- (6) αρχιτεκτονικές μελέτες κτιριακών έργων,
- (7) ειδικές αρχιτεκτονικές μελέτες (διαμόρφωσης εσωτερικών και εξωτερικών χώρων αποκατάστασης μνημείων, διατήρησης παραδοσιακών κτιρίων, οικισμών και τοπίου),
- (8) στατικές μελέτες (μελέτες φερουσών κατασκευών κτιρίων και μεγάλων ή ειδικών τεχνικών έργων),
- (9) Μηχανολογικές, ηλεκτρολογικές και ηλεκτρονικές μελέτες,
- (10) Μελέτες συγκοινωνιακών έργων (οδών, σιδηροδρομικών γραμμών, μικρών τεχνικών έργων, έργων υποδομής αερολιμένων) και κυκλοφοριακές μελέτες,
- (11) μελέτες λιμενικών έργων,
- (12) Μελέτες μεταφορικών μέσων (χερσαίων, πλωτών, εναέριων),

- (13) Μελέτες υδραυλικών έργων (εγγειοβελτιωτικών έργων, φραγμάτων, υδρεύσεων, αποχετεύσεων) και διαχείρισης υδατικών πόρων,
- (14) Ενεργειακές μελέτες (θερμοηλεκτρικές, υδροηλεκτρικές, πυρηνικές ή πωιν μορφών ενέργειας),
- (15) Βιομηχανικές μελέτες (προγραμματισμού, σχεδιασμού και λειτουργίας),
- (16) Μελέτες τοπογραφίας (γεωδαιτικές, φωτογραμμετρικές, χαρτογραφικές, κτηματογραφικές και τοπογραφικές),
- (17) Χημικές μελέτες και έρευνες,
- (18) Μελέτες Χημικής Μηχανικής και Χημικών Εγκαταστάσεων,
- (19) Μεταλλευτικές μελέτες και έρευνες,
- (20) Γεωλογικές, υδρογεωλογικές και γεωφυσικές μελέτες και έρευνες,
- (21) Γεωτεχνικές μελέτες και έρευνες,
- (22) Εδαφολογικές μελέτες και έρευνες,
- (23) Γεωργικές μελέτες (γεωργοοικονομικές, γεωργοτεχνικές εγγείων βελτιώσεων, γεωργοκτηνοτροφικού προγραμματισμού, γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων),
- (24) Δασικές μελέτες (διαχείρισης δασών και ορεινών βοσκοτόπων, δασοτεχνικής διευθέτησης ορεινών λεκανών χειμάρρων, αναδάσωσης, δασικών οδών, δασικών μεταφορικών εγκαταστάσεων και κατάρτισης δασικών χαρτών),
- (25) Μελέτες φυτοτεχνικής διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου και έργων πρασίνου,
- (26) Αλιευτικές μελέτες,
- (27) Περιβαλλοντικές μελέτες,
- (28) Μελέτες συστημάτων πληροφορικής και δικτύων.

1.3.5 Μεικτές συμβάσεις

Μεικτές συμβάσεις, νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο δύο ή περισσότερα είδη δημοσίων συμβάσεων (έργα, υπηρεσίες ή προμήθειες) του Βιβλίου I ή αυτές που έχουν ως αντικείμενο συμβάσεις που εμπίπτουν στο Βιβλίο I και συμβάσεις που διέπονται από τις διατάξεις του [Βιβλίου II](#) ή/και από άλλο νομικό καθεστώς, όπως οι διατάξεις του ν. 3978/2011 (άμυνα και ασφάλεια) ή/και τις διατάξεις του ν. 4413/2016 για τις παραχωρήσεις.

Οι μεικτές συμβάσεις που εμπίπτουν στο Βιβλίο I (έργο / προμήθειες, έργο/ υπηρεσίες, μελέτες / γενικές υπηρεσίες) ανατίθενται σύμφωνα με τις διατάξεις που εφαρμόζονται στο είδος της σύμβασης που χαρακτηρίζει το κύριο αντικείμενο της

σχετικής σύμβασης. Οι κανόνες για τις μεικτές συμβάσεις περιλαμβάνονται στο άρθρο 4 του ν. 4412/2016.

Το Δ.Ε.Ε. έχει κρίνει ότι «όταν η σύμβαση περιλαμβάνει τόσο στοιχεία συμβάσεως δημοσίου έργου, όσο και στοιχεία άλλου τύπου δημοσίας συμβάσεως, εκείνο που καθορίζει τις εφαρμοστέες περί δημοσίων συμβάσεων διατάξεις είναι το στοιχείο της συμβάσεως που είναι κύριο. Ειδικότερα, η σύμβαση έχει, προεχόντως, χαρακτήρα συμβάσεως δημοσίου έργου, μόνον εφόσον η μελέτη και εκτέλεση του έργου αποτελούν, σε σχέση με τα λοιπά καθήκοντα του αναδόχου, το κύριο αντικείμενο της συμβάσεως (βλ. C 412/04, ΣτΕ 2387/2009, ΕΑΔΗΣΥ 100/2024). Σύμφωνα με την ίδια νομολογιακή κρίση το κύριο αντικείμενο της σύμβασης προσδιορίζεται στο πλαίσιο αντικειμενικής εξέτασης του συνόλου της σύμβασης και ο προσδιορισμός αυτός γίνεται με βάσει τις ουσιώδεις υποχρεώσεις που υπερισχύουν έναντι αυτών που έχουν απλώς παρεπόμενο ή συμπληρωματικό χαρακτήρα. Η οικονομική, δε, αξία των επιμέρους στοιχείων της σύμβασης, δεν μπορεί μεν να αποτελέσει το αποκλειστικό κριτήριο για τον προσδιορισμό του κυρίου αντικειμένου της σύμβασης, λαμβάνεται, ωστόσο, υπόψη ως κριτήριο το οποίο συνεκτιμάται με τα λοιπά (βλ. C 412/04, ΕΑΔΗΣΥ 100/2024).

Παράδειγμα μεικτής σύμβασης:

Χαρακτηριστικό παράδειγμα με βάση το κριτήριο του κυρίου αντικειμένου της σύμβασης ως δημοσίου έργου κρίθηκε από το Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣτΕ2387/2009 και ΣτΕ 918-919/2011) ότι η εγκατάσταση μονάδας αφαλάτωσης που αν και έχει μικτό χαρακτήρα έργου, προμηθειών και υπηρεσιών αφού συνυπάρχουν και στοιχεία προμήθειας μηχανημάτων και εγκατάστασης αυτών, η σύμβαση αυτή έχει προέχοντα χαρακτήρα δημοσίας σύμβασης έργου καθόσον ο προέχων χαρακτήρας της σύμβασης δεν είναι ούτε η προμήθεια μηχανημάτων αφαλάτωσης ούτε η παροχή των συναφών υπηρεσιών αλλά η κατασκευή ενός πλήρους λειτουργικού έργου, το οποίο επιτελεί μια τεχνική λειτουργία ως προϊόν των εργασιών που θα εκτελεσθούν και οι οποίες θα συνθέσουν ένα ολοκληρωμένο σύστημα αφαλάτωσης που όταν εκτελεστεί η σύμβαση και τεθεί σε παραγωγική λειτουργία θα μπορεί να παράγει πόσιμο νερό από την θάλασσα [Δ. Ράικος, Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2η έκδ., 2017].

1.4 Διαδικασίες σύναψης σύμβασης

Στο άρθρο 26 «Επιλογή των διαδικασιών» του ν. 4412/2016 απαριθμούνται οι έξι (6) διαδικασίες στις οποίες επιτρέπεται να προσφύγει η αναθέτουσα αρχή για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, ανεξαρτήτως αξίας (ήτοι για συμβάσεις άνω των ορίων και κάτω των ορίων), υπαγόμενων στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου I:

- Ανοικτή διαδικασία (άρθρα 26 παρ. 1 & 27)
- Κλειστή διαδικασία (άρθρα 26 παρ. 1 & 28)
- Ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση (άρθρα 26 παρ. 2 & 29)
- Ανταγωνιστικός διάλογος (άρθρο 26 παρ. 2 & 30)
- Σύμπραξη καινοτομίας (άρθρα 26 παρ. 1 & 31)
- Διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση (άρθρα 26 παρ. 6 & 32).

Ο στόχος για την εξασφάλιση του όσο το δυνατόν μεγαλύτερου βαθμού διαφάνειας στις διαδικασίες του διαγωνισμού, κατεύθυνε τόσο τον ευρωπαϊκό όσο και τον εθνικό νομοθέτη να υιοθετήσουν την λογική του πλουραλισμού στην επιλογή των σχετικών διαδικασιών. Σύμφωνα με τις ενωσιακές οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ, αλλά και σύμφωνα με τον ν.4412/2016 για την εξασφάλιση της διαφάνειας, οι αναθέτουσες αρχές ή φορείς προσφεύγουν χωρίς ειδική αιτιολογία στην ανοικτή ή την κλειστή διαδικασία ή την σύμπραξη καινοτομίας με σκοπό τη σύναψη δημόσιας σύμβασης και στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση και στον ανταγωνιστικό διάλογο μόνο στις ειδικές περιπτώσεις που προβλέπονται περιοριστικά στο νόμο και οι οποίες πρέπει να αιτιολογούνται δεόντως σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ. 2. Ειδικότερα, η ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση (κατωτέρω Κεφ. 20.3) και ο ανταγωνιστικός διάλογος (άρθρα 26 παρ. 2, 29 και 30) είναι διαγωνιστικές διαδικασίες με κοινές προϋποθέσεις χρησιμοποίησής τους, αλλά διαφορετικούς κανόνες διεξαγωγής. Σε κάθε περίπτωση, η αναθέτουσα αρχή αιτιολογεί την επιλογή αυτών των διαδικασιών. Οι εν λόγω δύο διαδικασίες αποτελούν κατάλληλη επιλογή, για παράδειγμα, για έργα με σχεδιαστικές ή καινοτόμες λύσεις, σημαντικά έργα υποδομής, κ.α.

Τέλος στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που αναφέρονται ρητά στο [άρθρο 32](#), οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να προσφεύγουν στην εξαιρετική διαδικασία με

διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση ή διαγωνισμό (άρθρο 26 παρ. 6)¹
(Πρβλ αναλυτικότερα στο Κεφ. 20.2)

Ως προς την σύμπραξη καινοτομίας, επιλέγεται ελευθέρως από την αναθέτουσα αρχή, εφόσον προτίθεται να αναθέσει καινοτόμο μελέτη/έργο.

Περαιτέρω για τις συμβάσεις κάτω των ορίων σύμφωνα με το άρθρο 116, προβλέπονται επιπλέον και οι διαδικασίες συμβάσεων ήσσονος αξίας (117 Α), απευθείας ανάθεσης, (118 και 118 Α) καθώς και στο σύστημα προεπιλογής, του [άρθρου 303](#) αναλόγως εφαρμοζόμενου.

1.4.1 Ανοικτή Διαδικασία

Η ανοικτή διαδικασία, (παρ.1 του άρθρου 26 και άρθρο 27) αποτελεί την συνηθέστερη διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων για έργα, υπηρεσίες ή αγαθά επαναλαμβανόμενης φύσεως.

Σύμφωνα με το άρθρο 27 του ν.4412/2016 στις ανοικτές διαδικασίες, κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλλει προσφορά στο πλαίσιο διαγωνισμού και όλες οι προσφορές εξετάζονται χωρίς διαδικασία προεπιλογής. Δεδομένου ότι η εν λόγω διαγωνιστική διαδικασία είναι ανοικτή σε όλους τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς για την υποβολή προσφορών, θεωρείται ότι προάγει την ανάπτυξη του ανταγωνισμού, με επιθυμητό αποτέλεσμα την επίτευξη της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς για τις αναθέτουσες αρχές.

Στην ανοικτή διαδικασία άνω των ορίων, η ελάχιστη προθεσμία για παραλαβή των προσφορών ορίζεται σε:

- τριάντα πέντε (35) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της προκήρυξης σύμβασης..
- τριάντα (30) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης σύμβασης στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης (με σύντμηση δηλαδή 5

¹Αντιστοίχως, τα σχετικά άρθρα, για το Βιβλίο ΙΙ του ν. 4412/2016, έχουν ως εξής:

Επιλογή των διαδικασιών (άρθρο 263), Ανοικτή διαδικασία (Άρθρα 263 παρ. 1 & 264), Κλειστή διαδικασία (άρθρα 263 παρ. 1 & 265), Διαδικασία με διαπραγμάτευση με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού (άρθρα 263 παρ. 1 & 266), Ανταγωνιστικός διάλογος (άρθρα 263 παρ. 1 & 267), Σύμπραξη καινοτομίας (άρθρα 263 παρ. 1 & 268), Χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση (άρθρα 263 παρ. 3 & 269).

ημερών), στην περίπτωση υποβολής προσφορών με ηλεκτρονικά μέσα. (ΕΣΗΔΗΣ).

- δεκαπέντε (15) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης σύμβασης στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης (με σύντμηση), στις περιπτώσεις:
 - προκαταρκτικής προκήρυξης που δεν χρησιμοποιήθηκε η ίδια ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, εφόσον: α) περιλαμβάνει όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες δημοσιότητας (του Μέρους Β, Τμήμα Ι, Παραρτ. V του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016) και β) απεστάλη προς δημοσίευση εντός διαστήματος 35 ημερών έως 12 μηνών πριν την αποστολή της προκήρυξης στην ΕΕΕΕ.
 - επείγουσας κατάστασης δεόντως αιτιολογημένης από την αναθέτουσα αρχή, που καθιστά αδύνατη την τήρηση της ελάχιστης προθεσμίας (απαιτείται σχετική αιτιολογία στα έγγραφα της σύμβασης).

Όταν δεν προσφέρεται ελεύθερη, πλήρης, άμεση και δωρεάν ηλεκτρονική πρόσβαση στα έγγραφα της σύμβασης, η προθεσμία υποβολής προσφορών, ως ανωτέρω, παρατείνεται κατά πέντε (5) ημέρες, εκτός από περιπτώσεις επείγουσας ανάγκης δεόντως αιτιολογημένης από την αναθέτουσα αρχή (άρθρο 67 παρ. 1 τελευταίο εδάφιο).

Για τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων, ισχύουν οι ακόλουθες προθεσμίες του άρθρου 121 ν. 4412/2016 και συγκεκριμένα:

- δεκαπέντε (15) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της διακήρυξης της σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ
- δέκα (10) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ, σε περίπτωση επείγουσας κατάστασης δεόντως αιτιολογημένης από την αναθέτουσα αρχή η οποία καθιστά αδύνατη την τήρηση της ανωτέρω ελάχιστης προθεσμίας (απαιτείται σχετική αιτιολογία στα έγγραφα της σύμβασης)

1.4.2 Διαδικασίες δύο σταδίων

Διαδικασία δύο σταδίων εννοείται αυτή κατά την οποία μόνο προεπιλεγμένοι προσφέροντες μπορούν να υποβάλλουν προσφορές, δηλαδή γίνεται προεπιλογή

υποψηφίων και εν συνεχεία, η υποβολή και η αξιολόγηση προσφορών μόνο από αυτούς που έχουν προεπιλεγεί. Διαδικασίες δύο σταδίων είναι η κλειστή διαδικασία, η ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, ο ανταγωνιστικός διάλογος και η σύμπραξη καινοτομίας.

Στις διαδικασίες δύο σταδίων οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να περιορίζουν τον αριθμό των κατάλληλων υποψηφίων, οι οποίοι προσκαλούνται να συμμετάσχουν στη διαδικασία, σύμφωνα με το [άρθρο 84](#).

Στην κλειστή διαδικασία, ο ελάχιστος αριθμός υποψηφίων είναι πέντε. Στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, στη διαδικασία ανταγωνιστικού διαλόγου και στη σύμπραξη καινοτομίας, ο ελάχιστος αριθμός υποψηφίων είναι τρεις. Οι αναθέτουσες αρχές προσδιορίζουν, στην προκήρυξη / διακήρυξη σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος, αντικειμενικά και χωρίς διακρίσεις κανόνες ή κριτήρια τα οποία προτίθενται να χρησιμοποιήσουν, τον ελάχιστο αριθμό υποψηφίων που σκοπεύουν να καλέσουν και, όπου ενδείκνυται, τον μέγιστο αριθμό αυτών.

Ως προς τον καθορισμό των προθεσμιών για την υποβολή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής στις επιμέρους διαδικασίες ισχύουν τα αναφερόμενα στα άρθρα 60 και 121 του ν.4412/2016.

1.4.2.1 Κλειστή διαδικασία

Η κλειστή διαδικασία χρησιμοποιείται γενικά όπου παρατηρείται υψηλός βαθμός ανταγωνισμού (αρκετοί δυνητικοί προσφέροντες) στην αγορά και η αναθέτουσα αρχή επιθυμεί να περιορίσει τους υποψήφιους και να λάβει προσφορά μόνο από τους “καλύτερους ποιοτικά”..

Ως διαδικασία δύο σταδίων, η κλειστή διαδικασία περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

Α' στάδιο: Προεπιλογή : Ως πρώτο βήμα, οι απαιτήσεις ποιοτικής επιλογής (δηλαδή μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού και πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής) της αναθέτουσα αρχής παρατίθενται στην προκήρυξη /διακήρυξη σύμβασης, στην οποία καλούνται οι δυνητικοί προσφέροντες να εκδηλώσουν ενδιαφέρον. Στην προκήρυξη /διακήρυξη σύμβασης μπορούν να αναφέρονται οι σχετικές πληροφορίες που πρέπει να υποβληθούν με την υποβολή της αίτησης συμμετοχής.

Για συμβάσεις άνω των ορίων, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ανέρχεται σε 30 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της προκήρυξης της σύμβασης ή, εάν ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού χρησιμοποιείται η προκαταρκτική προκήρυξη από την ημερομηνία αποστολής στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος.

B' στάδιο: Επιλογή και αξιολόγηση:

Εφόσον η αναθέτουσα αρχή επιλέξει τον περιορισμό των προσφερόντων, στο B' στάδιο περιλαμβάνει την αποστολή της πρόσκλησης υποβολής προσφορών προς τουλάχιστον πέντε (5) προεπιλεγμένους προσφέροντες που έχει κριθεί ότι διαθέτουν το απαιτούμενο επίπεδο επαγγελματικής δραστηριότητας, οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας καθώς και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας (έχουν δηλαδή περάσει το στάδιο προεπιλογής). Προσφορά στο B' στάδιο μπορούν να υποβάλουν μόνο οι οικονομικοί φορείς που έχουν προσκληθεί από την αναθέτουσα αρχή. Στο στάδιο της υποβολής προσφορών υποβάλλεται και η εγγύηση συμμετοχής από τους προεπιλεγμένους συμμετέχοντες.

Για συμβάσεις άνω των ορίων, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών είναι:

- **30 ημέρες** από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών.
- **25 ημέρες** από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών, **(με σύντμηση 5 ημερών), στην περίπτωση υποβολής προσφορών με ηλεκτρονικά μέσα -ΕΣΗΔΗΣ).**
- **10 ημέρες** από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών **(με σύντμηση),** στις περιπτώσεις:
 - προκαταρκτικής προκήρυξης [αρ. 62], που δεν χρησιμοποιήθηκε η ίδια ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού και εφόσον: α) περιλαμβάνει όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες δημοσιότητας (του Μέρους Β, Τμήμα Ι, Παραρτ. V του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016) και β) απεστάλη προς δημοσίευση εντός

διαστήματος 35 ημερών έως 12 μηνών πριν την αποστολή της προκήρυξης στην ΕΕΕΕ.

- επείγουσας κατάστασης δεόντως αιτιολογημένης από την αναθέτουσα αρχή, που καθιστά αδύνατη την τήρηση της ελάχιστης προθεσμίας (απαιτείται σχετική αιτιολογία στα έγγραφα της σύμβασης)

Για συμβάσεις κάτω των ορίων, ισχύουν οι προθεσμίες του άρθρου 121, δηλαδή η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ανέρχεται σε δέκα (10) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της διακήρυξης της σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ και η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών των οικονομικών φορέων που έχουν προεπιλεγεί για την υποβολή προσφοράς ανέρχεται σε επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφοράς προς τους προεπιλεγέντες.

1.4.2.2 Ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση

Η ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση (άρθρα 26 παρ. 2 και 29) είναι διαδικασία δύο σταδίων.

Οι ελάχιστες προθεσμίες για την παραλαβή των αιτήσεων συμμετοχής στο Α' Στάδιο, καθώς και για την παραλαβή των προσφορών στο Β' Σταδίου είναι όμοιες με αυτές της κλειστής διαδικασίας, τόσο για συμβάσεις άνω των ορίων όσο και κάτω των ορίων, αντίστοιχα.

Αναλυτικότερα στοιχεία για την ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση αναφέρονται στο Κεφ. 20.3 του παρόντος.

1.4.2.3 Ανταγωνιστικός διάλογος²

Ο Ανταγωνιστικός διάλογος (άρθρο 26 παρ. 2 & 30³ για το ΒΙΒΛΙΟ Ι του ν.4412/2016) είναι επίσης διαδικασία δύο σταδίων. Το διαδικαστικό σκέλος του ανταγωνιστικού διαλόγου αποτελεί ένα υβρίδιο ανάμεσα στην κλειστή διαγωνιστική διαδικασία και στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση. Όπως στις περιπτώσεις αυτές, περιλαμβάνει το στάδιο επιλογής των υποψηφίων που θα συμμετάσχουν στη διαδικασία και το στάδιο του ανταγωνισμού καθ' εαυτού.

Κριτήριο ανάθεσης είναι αποκλειστικά η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη

²Κατευθυντήρια Οδηγία 21/2017 της ΕΑΑΔΗΣΥ (νυν ΕΑΔΗΣΥ): «Ο ανταγωνιστικός διάλογος στις δημόσιες συμβάσεις» (ΑΔΑ 69ΦΑΟΞΤΒ-ΨΩ0).

³ Άρθρα 263 και 267 για το ΒΙΒΛΙΟΥ ΙΙ

προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής (και όχι η χαμηλότερη τιμή).

Η μόνη προθεσμία που ορίζεται ρητώς στο νόμο για τον ανταγωνιστικό διάλογο είναι η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής, για συμβάσεις άνω των ορίων, η οποία ανέρχεται σε 30 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης της σύμβασης στην Ε.Ε.Ε.Ε.

Στο Β Στάδιο αναπτύσσεται διάλογος και αξιολόγηση των προσφορών:

- Πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής για συμμετοχή στον διάλογο μόνο προς τους οικονομικούς φορείς που περιλαμβάνονται στον κατάλογο επικρατέστερων φορέων.
- Έναρξη και διεξαγωγή του ανταγωνιστικού διαλόγου με αυτούς, για όλες τις πτυχές της σύμβασης, προκειμένου να διασφαλίζεται η διαφάνεια μεταξύ τους.

Σκοπός είναι ο προσδιορισμός των μέσων, για την κάλυψη των αναγκών της αναθέτουσας αρχής. Διεξαγωγή της διαδικασίας σε διαδοχικές φάσεις, με μείωση του αριθμού των προτεινομένων λύσεων (εφόσον προβλέπεται στην προκήρυξη). Η αναθέτουσα αρχή συνεχίζει τον διάλογο έως ότου μπορέσει να προσδιορίσει τις λύσεις που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της.

Μετά τη λήξη του διαλόγου, καλούνται οι εναπομείναντες συμμετέχοντες να υποβάλουν τελική προσφορά βάσει των λύσεων που προσδιορίστηκαν. Με αίτηση της αναθέτουσας αρχής, οι τελικές αυτές προσφορές μπορούν να αποσαφηνίζονται ή να βελτιστοποιούνται.

Εφόσον το ζητήσει η αναθέτουσα αρχή, υπάρχει δυνατότητα διαπραγμάτευσης με τον προσφέροντα της πλέον συμφέρουσας προσφοράς, για την επιβεβαίωση των οικονομικών δεσμεύσεων ή άλλων όρων της προσφοράς, οριστικοποιώντας τους όρους της σύμβασης.

1.4.2.4 Σύμπραξη καινοτομίας⁴

Την σύμπραξη καινοτομίας (άρθρα 26 παρ. 1 και 31 ν.4412/2016) η αναθέτουσα αρχή επιλέγει, όταν επιθυμεί να αναθέσει τόσο την ανάπτυξη όσο και την αγορά καινοτόμων προϊόντων, υπηρεσιών ή έργων τα οποία δεν διατίθενται ακόμα στην

⁴Τεχνικές Οδηγίες (Τ.Ο.) εκπονηθείσες από την ΕΛΑΔΗΣΥ (νυν ΕΑΔΗΣΥ): Τ.Ο. 2/2018 «Συμβάσεις καινοτομίας», (ΑΔΑ: 7ΝΡ0ΟΞΤΒ-ΜΡΨ), Τ.Ο. 5/2019 «Προκαταρκτικές διαβουλεύσεις της αγοράς στις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας» (ΑΔΑ: ΨΓΦΠΟΞΤΒ-ΠΣΟ), Τ.Ο. 6/2019 «Όροι και προϋποθέσεις προσφυγής στις ποικίλες μορφές δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας» (ΑΔΑ: Ω6Ζ0ΟΞΤΒ-ΕΧΘ).

αγορά.

Η μόνη προθεσμία που ορίζεται ρητώς στο ν.4412/2016 για τη σύμπραξη καινοτομίας είναι η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής, για συμβάσεις άνω των ορίων, η οποία ανέρχεται σε 30 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης της σύμβασης στην Ε.Ε.Ε.Ε.

Η αναθέτουσα αρχή προσδιορίζει στα έγγραφα της σύμβασης την ανάγκη καινοτόμου υπηρεσίας ή έργου, που δεν μπορεί να ικανοποιηθεί με την αγορά υπηρεσιών ή έργων που διατίθενται ήδη στην αγορά. Περαιτέρω, αναγράφει τα στοιχεία της περιγραφής που ορίζουν τις ελάχιστες απαιτήσεις που πρέπει να πληρούν όλες οι προσφορές. Οι παρεχόμενες πληροφορίες πρέπει να είναι επαρκώς προσδιορισμένες, ώστε οι οικονομικοί φορείς να είναι σε θέση να προσδιορίσουν τη φύση και το εύρος της απαιτούμενης λύσης και να αποφασίσουν αν θα υποβάλουν προσφορά ή όχι.

Μια σύμπραξη καινοτομίας εκτελείται μέσω διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης με τα εξής στάδια: προεπιλογή, διαπραγμάτευση, εκτέλεση.

1.5. Κριτήρια ανάθεσης⁵

Σύμφωνα με το άρθρο 86 του ν.4412/2016 οι αναθέτουσες αρχές βασίζουν την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής προσδιορίζεται

- βάσει της τιμής ή του κόστους, με χρήση προσέγγισης κόστους αποτελεσματικότητας, όπως της κοστολόγησης του κύκλου ζωής, σύμφωνα με το άρθρο 87 του ν.4412/2016, περί κοστολόγησης του κύκλου ζωής, και
- μπορεί να περιλαμβάνει τη βέλτιστη σχέση ποιότητας τιμής, η οποία εκτιμάται βάσει κριτηρίων, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, ποιοτικών, περιβαλλοντικών ή κοινωνικών πτυχών που συνδέονται με το αντικείμενο της συγκεκριμένης δημόσιας σύμβασης. Στα κριτήρια αυτά μπορούν να περιλαμβάνονται, ιδίως:

⁵ΕΑΑΔΗΣΥ, Κατευθυντήρια Οδηγία 11: Κριτήρια ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, 2015 [ΑΔΑ: ΩΛΝ40ΕΤΒ-ΜΙΦ].

α) η ποιότητα, περιλαμβανομένης της τεχνικής αξίας, τα αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, η προσβασιμότητα, ο σχεδιασμός για όλους τους χρήστες, τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και καινοτόμα χαρακτηριστικά, καθώς και η εμπορία και οι σχετικοί όροι,

β) η οργάνωση, τα προσόντα και η εμπειρία του προσωπικού στο οποίο ανατίθεται η εκτέλεση της σύμβασης, στην περίπτωση που η ποιότητα του διατεθέντος προσωπικού μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στο επίπεδο εκτέλεσης της σύμβασης,

γ) η εξυπηρέτηση μετά την πώληση και η τεχνική υποστήριξη,

δ) οι όροι παράδοσης, όπως η ημερομηνία παράδοσης, η διαδικασία και η προθεσμία παράδοσης ή η προθεσμία ολοκλήρωσης ή περαίωσης,

ε) η παροχή της εγγύησης της παρ. 10 του άρθρου 72 ν.4412/2016, περί εγγυήσεων,

στ) η προσαύξηση του προβλεπόμενου στα έγγραφα της σύμβασης χρόνου εγγύησης.

Τα κοινωνικά χαρακτηριστικά εξειδικεύονται ιδίως σε:

α) απασχόληση εργαζομένων που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού κατά την έννοια του ν. 4430/2016 (Α' 205), για χρονικό διάστημα δώδεκα (12) τουλάχιστον μηνών πριν από τη συμμετοχή του οικονομικού φορέα σε διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης,

β) διευκόλυνση της κοινωνικής ή/και εργασιακής ένταξης ατόμων που προέρχονται από ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού,

γ) καταπολέμηση των διακρίσεων ή/και

δ) προαγωγή της ισότητας ανδρών και γυναικών.

Κατά την αξιολόγηση των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί προκαθορισμένα κριτήρια ανάθεσης, τα οποία δημοσιεύονται εκ των προτέρων, προκειμένου να αποφασίσει ποια είναι η πλέον συμφέρουσα προσφορά. Η αναθέτουσα αρχή οφείλει να λάβει υπόψη της τη φύση και τις ιδιαιτερότητες κάθε σύμβασης, εξετάζοντάς την κάθε μία ξεχωριστά και επιλέγοντας το πλέον κατάλληλο κριτήριο, ώστε να διασφαλιστεί ο ελεύθερος ανταγωνισμός και η επιλογή της καλύτερης προσφοράς. Τα κριτήρια αυτά θα πρέπει, συνεπώς, να επιτρέπουν τη

συγκριτική αξιολόγηση του επιπέδου απόδοσης που προσφέρει κάθε προσφορά σε συνάρτηση με το αντικείμενο της σύμβασης, όπως ορίζεται στις τεχνικές προδιαγραφές.

1.5.1 Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει της τιμής ή του κόστους

Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής μπορεί να προσδιορίζεται βάσει:

- της τιμής. Η ανάθεση της σύμβασης στη βάση της τιμής και μόνο θεωρείται ως ένας τρόπος προσδιορισμού της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς (και όχι κάτι διαφορετικό από αυτήν), ο οποίος δηλαδή εφαρμόζεται όταν η αναθέτουσα αρχή θεωρεί ότι το να λάβει υπόψη μόνο την τιμή είναι, εν προκειμένω, ο καλύτερος τρόπος για να προσδιορίσει την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Στην περίπτωση αυτή οι τεχνικές προδιαγραφές και οι απαιτήσεις εν γένει του αντικειμένου της σύμβασης είναι σαφώς προσδιορισμένες, οπότε η τεχνική προσφορά ελέγχεται μόνο ως προς το αν καλύπτει τις απαιτήσεις που έχουν προσδιοριστεί στα έγγραφα της σύμβασης και η πλέον συμφέρουσα προσφορά προσδιορίζεται μόνο στη βάση της τιμής πχ σε συμβάσεις έργου που οι προδιαγραφές τους έχουν καθοριστεί στη βάση της εγκεκριμένης μελέτης.
- του κόστους, με μια προσέγγιση αποτελεσματικότητας σε σχέση με το κόστος, όπως ενδεικτικά της κοστολόγησης του κύκλου ζωής, όπως λειτουργικά χαρακτηριστικά, χρόνος παράδοσης, εξυπηρέτηση μετά την πώληση, καινοτομία, κ.λπ.

Η κοστολόγηση του κύκλου ζωής (άρθρο 87, ν.4412/2016) καλύπτει ένα μέρος ή το σύνολο των ακόλουθων ειδών κόστους κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός προϊόντος, μιας υπηρεσίας ή ενός έργου:

1. κόστος που βαρύνει την αναθέτουσα αρχή ή άλλους χρήστες, όπως:
 - ✓ το κόστος που σχετίζεται με την απόκτηση,
 - ✓ το κόστος χρήσης, όπως για την κατανάλωση ενέργειας και άλλων πόρων / πηγών,
 - ✓ το κόστος συντήρησης,

- ✓ το κόστος τέλους του κύκλου ζωής, όπως το κόστος συλλογής και ανακύκλωσης,

2. κόστος που οφείλεται σε εξωτερικούς περιβαλλοντικούς παράγοντες που συνδέονται με το προϊόν, την υπηρεσία ή το έργο στη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, εφόσον η οικονομική αξία τους μπορεί να προσδιοριστεί και να επαληθευτεί· στο κόστος αυτό μπορεί να περιλαμβάνεται το κόστος εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και άλλων εκπομπών ρύπων, καθώς και το κόστος για το μετριασμό της κλιματικής αλλαγής.

Όταν η αναθέτουσα αρχή αποτιμά το κόστος χρησιμοποιώντας προσέγγιση κοστολόγησης του κύκλου ζωής, αναφέρει στα έγγραφα της σύμβασης τα δεδομένα που πρέπει να υποβάλουν οι προσφέροντες και τη μέθοδο που θα χρησιμοποιήσει για την κοστολόγηση του κύκλου ζωής βάσει των εν λόγω δεδομένων. Η μέθοδος που χρησιμοποιείται για την αποτίμηση του κόστους, το οποίο οφείλεται σε εξωτερικούς περιβαλλοντικούς παράγοντες, οφείλει να πληροί το σύνολο των ακόλουθων προϋποθέσεων:

- α) βασίζεται σε κριτήρια που μπορούν να επαληθευτούν με αντικειμενικό τρόπο και δεν εισάγουν διακρίσεις. Συγκεκριμένα, όταν αυτή δεν έχει εκπονηθεί για επαναλαμβανόμενη ή συνεχή χρήση, δεν συνεπάγεται αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων,
- β) είναι προσιτή σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη,
- γ) τα απαιτούμενα δεδομένα μπορεί να παρασχεθούν μετά από εύλογη προσπάθεια από τους οικονομικούς φορείς που επιδεικνύουν τη μέση δυνατή επιμέλεια, περιλαμβανομένων των φορέων τρίτων χωρών που είναι μέρη της ΣΔΣ ή άλλων διεθνών συμφωνιών που δεσμεύουν την Ένωση.

1.5.2 Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας τιμής

Όταν ως κριτήριο ανάθεσης επιλέγεται από την αναθέτουσα αρχή η βέλτιστη σχέση ποιότητας τιμής, πέραν των αναφερομένων και ανωτέρω στο σημείο 1.5 ποιοτικών κριτηρίων ανάθεσης που προβλέπει η οδηγία 2014/24 και τα οποία έχουν ενσωματωθεί στην παρ. 2 του άρθρου 86, ειδικότερα κριτήρια ανάθεσης για τις

συμβάσεις μελετών και υπηρεσιών, ορίζονται στις παρ. 4 και 5 του άρθρου 86. Ειδικότερα:

Στα κριτήρια σε μια διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης **εκπόνησης μελέτης** (άρθρο 86, παρ. 4 του ν.4412/2016)μπορούν να περιλαμβάνονται:

- ο βαθμός κατανόησης του αντικειμένου και των στόχων της προς εκπόνηση μελέτης
- η πληρότητα και αξιοπιστία της μεθοδολογίας εκπόνησης της μελέτης και συγκεκριμένα: ο βαθμός κάλυψης των απαιτήσεων της προς εκπόνηση μελέτης από δραστηριότητες που παρουσιάζει ο οικονομικός φορέας, ο βαθμός επάρκειας των ενεργειών και διαδικασιών για την παραγωγή της μελέτης, περιλαμβανομένων και των ενεργειών του συντονιστή, καθώς και η τεκμηρίωση της δυνατότητας υλοποίησης και η αξιοπιστία του προτεινόμενου χρονοδιαγράμματος, σε συνδυασμό με τη στελέχωση της ομάδας μελέτης και τα παρεχόμενα στοιχεία από τα οποία διασφαλίζεται ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν τους αναγκαίους ανθρώπινους πόρους, για να εκτελέσουν τη σύμβαση σε κατάλληλο ποιοτικό επίπεδο,
- η οργάνωση του οικονομικού φορέα και συγκεκριμένα η σαφήνεια στον καθορισμό των καθηκόντων της ομάδας, η επάρκεια της προτεινόμενης ομάδας μελέτης σε σχέση με τη δομή του οργανογράμματος και ο βαθμός συνοχής της προτεινόμενης ομάδας μελέτης,
- η ευκολία κατασκευής της τεχνικής λύσης και η εκτίμηση της δαπάνης του έργου, που περιλαμβάνει τη δαπάνη κατασκευής του έργου και την ετήσια δαπάνη λειτουργίας και συντήρησης κατά τη διάρκεια ζωής του έργου, εφόσον στα έγγραφα της σύμβασης περιλαμβάνονται συγκεκριμένες παράμετροι υπολογισμού της δαπάνης λειτουργίας και συντήρησης (άρθρο 86, παρ. 6 του ν.4412/2016).

Στα κριτήρια σε μια διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης **παροχής υπηρεσιών**(άρθρο 86, παρ. 5 του ν.4412/2016)μπορούν να περιλαμβάνονται:

- η ορθότητα αντίληψης από τον οικονομικό φορέα του αντικειμένου και των απαιτήσεων της σύμβασης,

- η επιτυχής επισήμανση προβλημάτων κατά την υλοποίηση και η διαμόρφωση κατάλληλων προτάσεων για την επίλυσή τους,
- η επαρκής ανάλυση εξειδίκευση της καταλληλότητας και αποτελεσματικότητας της μεθοδολογίας υλοποίησης και των απαραίτητων εργαλείων υποστήριξης της εφαρμογής της, καθώς και
- η αποτελεσματική επικοινωνία του οικονομικού φορέα με την αναθέτουσα αρχή, κατά το στάδιο της εκτέλεσης της σύμβασης, ο αποτελεσματικός προσδιορισμός τεκμηρίωση των κρίσιμων παραγόντων επιτυχίας και η παρουσίαση εναλλακτικών τρόπων διασφάλισής τους,
- η ορθολογική ανάλυση του αντικείμενου της σύμβασης σε ενότητες εργασιών και η σύνδεσή τους με τα ελάχιστα απαιτούμενα παραδοτέα και το χρονοδιάγραμμα που περιγράφονται στις τεχνικές προδιαγραφές αυτού,
- η πληρότητα επάρκεια του καθορισμού των περιεχομένων των προσφερόμενων παραδοτέων και η τεκμηρίωση της διασφάλισης εφαρμοσιμότητας των λύσεων που προτείνονται,
- η καταλληλότητα του μοντέλου οργάνωσης της παροχής των υπηρεσιών,
- η επάρκεια και σαφήνεια κατανομής αρμοδιοτήτων στα μέλη της ομάδας έργου, καθώς και τα επίπεδα διοίκησης.

Επισημαίνεται ότι:

- α) τα κριτήρια ανάθεσης πρέπει να συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης της προς εκπόνηση μελέτης, να ορίζονται κατά σαφή και αντικειμενικά μετρήσιμο τρόπο, και να μην έχουν ως αποτέλεσμα την παροχή απεριόριστης ελευθερίας επιλογής στην αναθέτουσα αρχή (παρ. 8 και 9 και 10 του άρθρου 86 του ν. 4412/2016).
- β) τα κριτήρια επιλογής δεν μπορούν να τίθενται ως κριτήρια αξιολόγησης της προσφοράς, ήτοι ανάθεσης της σύμβασης, πλην των προσόντων και της εμπειρίας του διατεθέντος προσωπικού στο οποίο ανατίθεται η εκτέλεση της προς ανάθεση σύμβασης, στην περίπτωση που η ποιότητα αυτού μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στο επίπεδο εκτέλεσης της σύμβασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 86 παρ. 2 περ. (β) του ν. 4412/2016, υπό την προϋπόθεση ότι τα προσόντα και η εμπειρία του προσωπικού αυτού δεν τίθενται μεταξύ των αποδεικτικών στοιχείων τεχνικής ικανότητας του προσφέροντος των σχετικών με

την αναφορά των τίτλων σπουδών και επαγγελματικών προσόντων του προσφέροντος ή των διευθυντικών στελεχών του, κατά τη διάταξη του Παραρτήματος XII/Μέρος II/περ. (στ) του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016 [ΚΟ 11 ΕΑΑΔΗΣΥ ΑΔΑ ΩΛΝ4ΟΕΤΒ-ΜΙΦ].

1.6 Ηλεκτρονικά μέσα σύναψης και τεχνικές συγκεντρωτικών αγορών

1.6.1 Το δυναμικό σύστημα αγορών (ΔΣΑ)

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να χρησιμοποιούν το δυναμικό σύστημα αγορών για αγορές τρέχουσας χρήσης, των οποίων τα γενικά διαθέσιμα στην αγορά χαρακτηριστικά ικανοποιούν τις απαιτήσεις τους.

Το ΔΣΑ είναι μια τεχνική – ένα εργαλείο – εξ' ολοκλήρου ηλεκτρονικής διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Αναφέρεται στις διατάξεις του άρθρου 33 του ν. 4412/2016 και εντάσσεται -συστηματικά- στις τεχνικές και τα εργαλεία για ηλεκτρονικές διαδικασίες σύναψης συμβάσεων και ειδικότερα στα ηλεκτρονικά μέσα σύναψης συμβάσεων.

Το δυναμικό σύστημα αγορών λειτουργεί ως μια εξ ολοκλήρου ηλεκτρονική διαδικασία και είναι ανοικτό καθ' όλη την περίοδο ισχύος του συστήματος αγορών σε κάθε οικονομικό φορέα που πληροί τα κριτήρια επιλογής.

Για τη σύναψη σύμβασης στο πλαίσιο ΔΣΑ, οι αναθέτουσες αρχές ακολουθούν τους κανόνες της κλειστής διαδικασίας. Όλοι οι υποψήφιοι που ικανοποιούν τα κριτήρια επιλογής γίνονται δεκτοί στο σύστημα και ο αριθμός των υποψηφίων που γίνονται δεκτοί στο σύστημα δεν περιορίζεται, σύμφωνα με το άρθρο 84 του ν.4412/2016.

Κατά παρέκκλιση από τα προβλεπόμενα που αφορούν στην κλειστή διαδικασία (άρθρο 28, ν.4412/2016) ισχύουν οι εξής προθεσμίες:

- η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ανέρχεται σε 30 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης σύμβασης ή, εάν ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού χρησιμοποιείται η προκαταρκτική προκήρυξη, από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος. Μετά την αποστολή της πρόσκλησης υποβολής προσφορών

για τη σύναψη της πρώτης συγκεκριμένης σύμβασης στο πλαίσιο του δυναμικού συστήματος αγορών, δεν τίθεται καμία επιπλέον προθεσμία παραλαβής αιτήσεων συμμετοχής,

- η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών ανέρχεται τουλάχιστον σε 10 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών. Κατά περίπτωση, εφαρμόζεται η παρ. 4 του άρθρου 28, για τις μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές.

Για τους σκοπούς της ανάθεσης συμβάσεων εντός ενός δυναμικού συστήματος αγορών, οι αναθέτουσες αρχές:

- δημοσιεύουν προκήρυξη διαγωνισμού, όπου διευκρινίζεται ότι πρόκειται για ένα δυναμικό σύστημα αγορών,
- διευκρινίζουν στα έγγραφα της σύμβασης τουλάχιστον τη φύση και την εκτιμώμενη ποσότητα των προβλεπόμενων αγορών, καθώς και όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που αφορούν το δυναμικό σύστημα αγορών, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου λειτουργίας του, του χρησιμοποιούμενου ηλεκτρονικού εξοπλισμού και των τεχνικών ρυθμίσεων και προδιαγραφών της σύνδεσης,
- αναφέρουν κάθε διαίρεση σε κατηγορίες αγαθών, έργων ή υπηρεσιών και τα χαρακτηριστικά τους,
- για όσο διάστημα είναι σε ισχύ το σύστημα, προσφέρουν ελεύθερη, άμεση και πλήρη πρόσβαση στα έγγραφα της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 67 του ν.4412/2016.

Οι αναθέτουσες αρχές

παρέχουν, καθ' όλη την περίοδο ισχύος του δυναμικού συστήματος αγορών, τη δυνατότητα σε κάθε οικονομικό φορέα να ζητήσει να συμμετάσχει στο σύστημα ολοκληρώνουν την αξιολόγηση των εν λόγω αιτήσεων, σύμφωνα με τα κριτήρια επιλογής, εντός 10 εργάσιμων ημερών από την παραλαβή τους. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί σε 15 εργάσιμες ημέρες σε μεμονωμένες περιπτώσεις, όταν αυτό δικαιολογείται, ιδίως λόγω της ανάγκης να εξεταστούν συμπληρωματικά έγγραφα ή να επαληθευθεί διαφορετικά αν πληρούνται τα κριτήρια επιλογής.

Οι αναθέτουσες αρχές προσκαλούν όλους τους συμμετέχοντες που έχουν γίνει δεκτοί να υποβάλουν προσφορά για τη σύναψη κάθε συγκεκριμένης σύμβασης εντός του δυναμικού συστήματος αγορών.

Αναθέτουν τη σύμβαση στον προσφέροντα που υποβάλλει την καλύτερη προσφορά, βάσει των κριτηρίων ανάθεσης που ορίζονται στην προκήρυξη της σύμβασης για το δυναμικό σύστημα αγορών ή στην πρόσκληση υποβολής προσφορών.

Οι αναθέτουσες αρχές αναφέρουν την περίοδο ισχύος του δυναμικού συστήματος αγορών στην προκήρυξη του διαγωνισμού.

Σε προληπτικό έλεγχο νομιμότητας, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες για το Ελεγκτικό Συνέδριο διατάξεις, υπόκεινται η πρώτη σύμβαση ανεξαρτήτως αξίας αυτής, εφόσον η συνολική εκτιμώμενη αξία του Δυναμικού Συστήματος Αγορών υπερβαίνει τα εκάστοτε ισχύοντα όρια, καθώς και κάθε επιμέρους σύμβαση εφόσον υπερβαίνει αυτοτελώς τα εκάστοτε ισχύοντα όρια.

Αντιστοίχως, για το Βιβλίο II ισχύει το άρθρο 270 (Δυναμικά συστήματα αγορών).

1.6.2 Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός

Οι αναθέτουσες αρχές έχουν την δυνατότητα να προσφεύγουν σε ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς, στους οποίους παρουσιάζονται:

- ✓ νέες, μειωμένες τιμές και/ή
- ✓ νέες αξίες όσον αφορά ορισμένα στοιχεία των προσφορών

Για το σκοπό αυτόν, οι αναθέτουσες αρχές διοργανώνουν ηλεκτρονικό πλειστηριασμό με τη μορφή επαναλαμβανόμενης ηλεκτρονικής διαδικασίας, διεξαγόμενης έπειτα από προκαταρκτική πλήρη αξιολόγηση των προσφορών, επιτρέποντας την ταξινόμησή τους με βάση αυτόματες μεθόδους αξιολόγησης.

Δεδομένου ότι ορισμένες δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών και έργων που έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες πνευματικού δημιουργού, όπως ο σχεδιασμός έργων, δεν μπορούν να ταξινομηθούν με βάση αυτόματη μέθοδο αξιολόγησης, οι συμβάσεις αυτές δεν αποτελούν αντικείμενο ηλεκτρονικών πλειστηριασμών.

Στις ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποφασίζουν ότι, πριν από την ανάθεση μιας δημόσιας σύμβασης, διεξάγεται ηλεκτρονικός πλειστηριασμός, όταν το περιεχόμενο των εγγράφων της σύμβασης και ιδίως των τεχνικών προδιαγραφών μπορεί να καθορισθεί με ακρίβεια. Εφόσον κατά τον σχεδιασμό της σύμβασης έχει συμπεριληφθεί σχετικός όρος, η αναθέτουσα αρχή τον εφαρμόζει σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 34 με τους κανόνες για το ΔΣΑ κατά την αξιολόγηση της προσφοράς.

Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός αφορά σε ένα από τα ακόλουθα στοιχεία των προσφορών:

- μόνο στις τιμές, εφόσον η σύμβαση ανατίθεται αποκλειστικά βάσει της τιμής,
- στις τιμές και/ή τις νέες αξίες των χαρακτηριστικών των προσφορών που επισημαίνονται στα έγγραφα της σύμβασης, εφόσον η σύμβαση ανατίθεται βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής ή στην προσφορά με το χαμηλότερο κόστος, σύμφωνα με μια προσέγγιση βασιζόμενη στη σχέση αποδοτικότητας-κόστους.

Πριν προβούν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, οι αναθέτουσες αρχές διενεργούν μια πρώτη πλήρη αξιολόγηση των προσφορών, σύμφωνα με το κριτήριο ή τα κριτήρια ανάθεσης και με τη στάθμισή τους, όπως έχει καθοριστεί. Η προσφορά θεωρείται παραδεκτή όταν έχει υποβληθεί από προσφέροντα που δεν έχει αποκλειστεί, σύμφωνα με το άρθρο 73 του ν.4412/2016, και πληροί τα κριτήρια επιλογής, και εφόσον η προσφορά είναι σύμφωνη με τις τεχνικές προδιαγραφές, χωρίς να είναι μη κανονική ή απαράδεκτη ή μη κατάλληλη (για τις έννοιες αυτές δείτε Κεφ. 20.3).

Όλοι οι προσφέροντες που έχουν υποβάλει παραδεκτές προσφορές καλούνται ταυτόχρονα να συμμετάσχουν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, χρησιμοποιώντας, κατά την προκαθορισμένη ημέρα και ώρα, τα στοιχεία σύνδεσης, σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχονται στην πρόσκληση. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός μπορεί να διεξάγεται σε διαδοχικές φάσεις. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός δεν αρχίζει προτού παρέλθουν δύο εργάσιμες ημέρες από την ημερομηνία αποστολής των προσκλήσεων.

Κατά τη διάρκεια κάθε φάσης του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, οι αναθέτουσες αρχές γνωστοποιούν συνεχώς και αμέσως σε όλους τους προσφέροντες τις πληροφορίες εκείνες τουλάχιστον που τους δίνουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν ανά πάσα στιγμή την αντίστοιχη κατάταξή τους. Δύνανται, εάν επισημαίνεται εκ των προτέρων, να γνωστοποιούν και άλλες πληροφορίες σχετικά με άλλες τιμές ή αξίες που υποβάλλονται. Δύνανται επίσης να ανακοινώνουν ανά πάσα στιγμή τον αριθμό των συμμετεχόντων σε κάθε φάση του πλειστηριασμού. Ωστόσο, σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να γνωστοποιούν την ταυτότητα των προσφερόντων κατά τη διεξαγωγή των διαφόρων φάσεων του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού.

Οι αναθέτουσες αρχές περατώνουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό με έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους τρόπους:

- (α) κατά την προκαθορισμένη ημερομηνία και ώρα,
- (β) όταν δεν λαμβάνουν πλέον νέες τιμές ή νέες αξίες που να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις σχετικά με τις ελάχιστες διαφοροποιήσεις, εφόσον έχουν δηλώσει προηγουμένως το χρονικό διάστημα που θα επιτρέψουν να παρέλθει από την παραλαβή της τελευταίας υποβολής πριν να περατώσουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό ή
- (γ) όταν οι προκαθορισμένες φάσεις του πλειστηριασμού έχουν όλες ολοκληρωθεί.

Μετά την περάτωση του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, οι αναθέτουσες αρχές αναθέτουν τη σύμβαση, σύμφωνα με το κριτήριο ανάθεσης με βάση τα αποτελέσματα του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού.

1.6.3 Η Συμφωνία-Πλαίσιο (Σ-Π)

Ως «συμφωνία - πλαίσιο», βάσει της περίπτωσης 10 της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του ν.4412/2016, νοείται μία συμφωνία που συνάπτεται μεταξύ μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων και ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων, η οποία αποσκοπεί στον καθορισμό των όρων που διέπουν τις συμβάσεις που πρόκειται να συναφθούν κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης περιόδου, ιδίως όσον αφορά τις τιμές και, όπου ενδείκνυται, τις προβλεπόμενες ποσότητες.

Σύμφωνα με το άρθρο 39 του ν.4412/2016 «Συμφωνία-πλαίσιο (άρθρο 33 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να συνάπτουν συμφωνίες-πλαίσιο εφόσον εφαρμόζουν τις διατάξεις που προβλέπονται στο Βιβλίο Ι (άρθρα 3 έως 221Α).

Ως εκτιμώμενη αξία της Σ-Π νοείται η μέγιστη αξία του συνόλου των συμβάσεων που προβλέπονται για τη συνολική διάρκεια της Σ-Π.

Η διάρκεια μιας Σ-Π δεν δύναται να υπερβαίνει τα τέσσερα (4) έτη, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων, δεόντως δικαιολογημένων, ιδίως λόγω του αντικειμένου της συμφωνίας-πλαίσιο.

Η Σ-Π διεξάγεται σε δύο φάσεις:

- **Α φάση η σύναψη της Σ-Π:** διεξάγεται με τις διαδικασίες ν. 4412/2016 ιδίως ανοικτή, κλειστή, χωρίς να αποτελεί συμβατική δέσμευση, αλλά προδιαγράφοντας τους όρους και τις προϋποθέσεις της τελικής σύμβασης που θα ισχύσει όταν αγοραστούν οι υπηρεσίες ή τα έργα, καθώς και (όπου είναι δυνατόν) τις τιμές ή έναν μηχανισμό καθορισμού της τιμής, παραδείγματος χάριν, αναφορά σε δείκτες αναθεώρησης τιμής / πληθωρισμού, για τα έργα/υπηρεσίες που τελικά θα παρασχεθούν.
- **Β φάση: η ανάθεση των εκτελεστικών συμβάσεων (“call offs”), που βασίζονται σε μια Σ-Π:** με τις οποίες και δημιουργείται τελικά η συμβατική δέσμευση για την αγορά έργων ή υπηρεσιών, συγκεκριμένης ποσότητας, όγκου ή αξίας.

Όταν συνάπτεται Σ-Π με ένα μόνο οικονομικό φορέα, οι συμβάσεις που βασίζονται σε αυτή τη Σ-Π ανατίθενται, σύμφωνα με τους όρους της Σ-Π. Για την ανάθεση των συμβάσεων αυτών, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να διαβουλεύονται γραπτώς με τον οικονομικό φορέα που είναι συμβαλλόμενο μέρος στη Σ-Π, ζητώντας του, εάν χρειάζεται, να συμπληρώσει την προσφορά του.

Όταν συνάπτεται Σ-Π με περισσότερους του ενός οικονομικούς φορείς, η εν λόγω Σ-Π εκτελείται με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:

- (α) η σύναψη των εκτελεστικών συμβάσεων γίνεται σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις της Σ-Π, χωρίς προκήρυξη νέου διαγωνισμού, εφόσον

αναφέρονται όλοι οι όροι που διέπουν την παροχή των σχετικών έργων, υπηρεσιών και προμηθειών, και οι αντικειμενικές προϋποθέσεις για τον προσδιορισμό του συμβαλλόμενου στη συμφωνία-πλαίσιο οικονομικού φορέα που θα τις εκτελέσει· οι εν λόγω όροι αναγράφονται στα έγγραφα της σύμβασης για τη Σ-Π,

- (β) η σύναψη των εκτελεστικών συμβάσεων όταν στη Σ-Π αναφέρονται όλοι οι όροι που διέπουν την παροχή των σχετικών έργων, υπηρεσιών και αγαθών, εν μέρει χωρίς προκήρυξη νέου διαγωνισμού, σύμφωνα με την περίπτωση α', και εν μέρει με την προκήρυξη νέου διαγωνισμού μεταξύ των οικονομικών φορέων που είναι συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας-πλαίσιο, σύμφωνα με την περίπτωση γ', εφόσον προβλέπεται τέτοια δυνατότητα από τις αναθέτουσες αρχές στα έγγραφα της σύμβασης για τη Σ-Π,
- (γ) η σύναψη των εκτελεστικών συμβάσεων, αν στη Σ-Π δεν έχουν καθορισθεί όλοι οι όροι που διέπουν την παροχή έργων, υπηρεσιών και αγαθών, με νέο διαγωνισμό μεταξύ των οικονομικών φορέων που είναι συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας πλαίσιο.
 - από τις αναθέτουσες αρχές αυξημένη διοικητική ικανότητα.
- Οι Σ-Π αποστέλλονται για προληπτικό έλεγχο στο Ελεγκτικό Συνέδριο κατά τις οικείες διατάξεις του ν. 4700/2020. Ενώ οι εκτελεστικές αυτών συμβάσεις, μόνο εφόσον η αξία τους υπερβαίνει αυτοτελώς τα εκάστοτε ισχύοντα όρια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Έγγραφα της σύμβασης

2.1. Εισαγωγή

2.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας

Σκοπός της παρούσας θεματικής ενότητας είναι η παρουσίαση των εγγράφων της σύμβασης και του κύριου περιεχομένου αυτών, με ιδιαίτερη έμφαση στα πρότυπα τεύχη των διακηρύξεων. Ιδιαίτερη επίσης αναφορά γίνεται στην παροχή διευκρινίσεων που τυχόν ζητούνται επί των εγγράφων της σύμβασης καθώς και στη σωστή διαχείρισή τους από πλευράς αναθετουσών αρχών.

2.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση της παρούσας θεματικής ενότητας οι επιμορφούμενοι θα είναι σε θέση να:

- αναγνωρίζουν και να διατρέχουν τα πρότυπα τεύχη διακηρύξεων έργων και μελετών
- αναγνωρίζουν τις επιλογές της αναθέτουσας αρχής, όπως ενσωματώνονται στα έγγραφα της σύμβασης (για παράδειγμα, ως προς τους λόγους αποκλεισμού, τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, τα κριτήρια ανάθεσης)
- εντοπίζουν κάθε έγγραφο το οποίο προσδιορίζει το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της σύμβασης, τις τεχνικές προδιαγραφές, τους όρους σύναψης σύμβασης
- κατανοούν την αναγκαιότητα απάντησης, εγκαίρως και με πληρότητα, σε διευκρινιστικά ερωτήματα και αιτήματα για πρόσθετες πληροφορίες των οικονομικών φορέων
- αναγνωρίζουν τους τρόπους διαχείρισης- εξέλιξης της διαδικασίας σύναψης λόγω πρόσθετων πληροφοριών ή τροποποιήσεων
- γνωρίζουν τους απαιτούμενους κανόνες δημοσιότητας σε περίπτωση πρόσθετων πληροφοριών ή τροποποιήσεων, αναλόγως της σπουδαιότητάς τους.

2.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας

Στην παρούσα θεματική ενότητα παρουσιάζεται το περιεχόμενο των εγγράφων της σύμβασης και ειδικότερα το περιεχόμενο εγγράφων σύμβασης έργου και σύμβασης μελέτης –παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών. Ιδιαίτερα δίνεται έμφαση στα πρότυπα τεύχη διακηρύξεων της ΕΑΔΗΣΥ για έργα και μελέτες. Τέλος, γίνεται ιδιαίτερη αναφορά και ανάλυση στο θέμα των διευκρινιστικών ερωτημάτων που συχνά τίθενται στο πλαίσιο των διαδικασιών ανάθεσης και των σχετικών πρόσθετων πληροφοριών/διευκρινίσεων που δίνονται από την αναθέτουσα αρχή (ελάχιστες προθεσμίες παροχής πρόσθετων πληροφοριών, κανόνες δημοσιότητας σε περίπτωση αλλαγών).

2.2 Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης

2.2.1 Γενικό Περιεχόμενο

Σύμφωνα την περιπτ. 14 της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016 ως «έγγραφο διαδικασίας σύναψης της σύμβασης» ή «έγγραφο της σύμβασης» νοείται κάθε έγγραφο το οποίο παρέχει ή στο οποίο παραπέμπει η αναθέτουσα αρχή με σκοπό να περιγράψει ή να προσδιορίσει στοιχεία της σύμβασης ή της διαδικασίας ανάθεσης, συμπεριλαμβανομένης της προκήρυξης σύμβασης, της προκαταρκτικής προκήρυξης, των τεχνικών προδιαγραφών, του περιγραφικού εγγράφου, των προτεινόμενων όρων της σύμβασης, των υποδειγμάτων για την προσκόμιση των εγγράφων από τους υποψηφίους και τους προσφέροντες, των πληροφοριών σχετικά με τις γενικές και ειδικές υποχρεώσεις και τυχόν πρόσθετων εγγράφων. Επίσης, στην έννοια αυτή περιλαμβάνονται και η διακήρυξη ή η πρόσκληση σε διαπραγμάτευση στις οποίες αναφέρονται όλοι οι ειδικοί και γενικοί όροι σύναψης και εκτέλεσης της σύμβασης, το Ενιαίο Ευρωπαϊκό Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), οι συμπληρωματικές πληροφορίες που παρέχει η αναθέτουσα αρχή, το σχέδιο της σύμβασης μετά των παραρτημάτων αυτής και η τεχνική συγγραφή υποχρεώσεων που περιλαμβάνει και τις εφαρμοστέες τεχνικές προδιαγραφές.

Όσον αφορά στο γενικό περιεχόμενο των εγγράφων της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 53 του ν. 4412/2016, τα έγγραφα της σύμβασης, πλην της προκήρυξης σύμβασης και της προκαταρκτικής προκήρυξης σε περίπτωση που η τελευταία χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, περιέχουν ιδίως: α) την

επωνυμία, τον αριθμό φορολογικού μητρώου της αναθέτουσας αρχής και τον κωδικό της αναθέτουσας αρχής που αφορά στην ηλεκτρονική τιμολόγηση, β) την προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών, τη διεύθυνση και τον τρόπο υποβολής τους, γ) το όνομα, τη διεύθυνση, τον αριθμό τηλεφώνου, τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) της υπηρεσίας που διενεργεί τον διαγωνισμό, καθώς και τον αρμόδιο υπάλληλο της υπηρεσίας αυτής, δ) τα αρμόδια όργανα για την αποσφράγιση των προσφορών, την ημερομηνία, την ώρα και λοιπές πληροφορίες που σχετίζονται με την αποσφράγιση, ε) την ακριβή περιγραφή του φυσικού αντικείμενου της σύμβασης, οποιαδήποτε δικαιώματα προαίρεσης, καθώς και τον χρόνο άσκησής τους, στ) το είδος της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης, ζ) την πηγή χρηματοδότησης και τον τρόπο πληρωμής, η) τις απαιτούμενες εγγυήσεις, θ) τα τεχνικά χαρακτηριστικά (προδιαγραφές), την ποσότητα και την περιγραφή των έργων, τον τρόπο της εκτέλεσης του ελέγχου και της διασφάλισης της ποιότητας, την προθεσμία για την εκτέλεση της σύμβασης, τον τόπο και χρόνο εκτέλεσης, καθώς και άλλα χαρακτηριστικά, ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης, ι) τους όρους και τα κριτήρια επιλογής, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα αυτών, σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού, την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και την τεχνική ή/και επαγγελματική ικανότητα των υποψηφίων ή προσφερόντων, ια) τη δυνατότητα υποβολής προσφοράς για ένα ή περισσότερα τμήματα της σύμβασης, ιβ) τη δυνατότητα υποβολής εναλλακτικών προσφορών, ιγ) το κριτήριο ανάθεσης, τη διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών, ιδ) τη διάρκεια ισχύος των προσφορών, ιε) τους απαράβατους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς, ιστ) όλους τους ειδικούς και γενικούς όρους για την εκτέλεση της σύμβασης, ιδίως δε την υποχρέωση της παρ. 2 του άρθρου 18 και τους όρους πληρωμής, ιζ) τα απαιτούμενα αποδεικτικά μέσα, ιη) τον κατάλογο και τη σειρά ισχύος των εγγράφων της σύμβασης, ιθ) όλες τις αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο διάθεσης των εγγράφων της σύμβασης, κ) τη διαδικασία πρόσβασης των υποψηφίων και προσφερόντων στα δικαιολογητικά, στις τεχνικές και οικονομικές προσφορές.

Τα έγγραφα της σύμβασης συντάσσονται υποχρεωτικά στην ελληνική γλώσσα και προαιρετικά και σε άλλες γλώσσες, συνολικά ή μερικά. Σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ των τμημάτων των εγγράφων της σύμβασης που έχουν συνταχθεί σε περισσότερες γλώσσες, επικρατεί η ελληνική έκδοση.

2.2.2 Περιεχόμενο εγγράφων σύμβασης έργου

Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, επιπλέον των ανωτέρω, τα έγγραφα της σύμβασης θα πρέπει να περιλαμβάνουν:

α) τον προϋπολογισμό δημοπράτησης, το τιμολόγιο δημοπράτησης, την ειδική συγγραφή υποχρεώσεων, την τεχνική περιγραφή, την τεχνική μελέτη,

β) τον τρόπο σύνταξης και υποβολής των οικονομικών προσφορών,

γ) το απαιτούμενο στάδιο της μελέτης που πρέπει να υποβάλουν οι οικονομικοί φορείς, στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 50, περί δημόσιων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης.

Συνοψίζοντας, στο άρθρο 2 του πρότυπου τεύχους διακηρύξεων έργων της ΕΑΔΗΣΥ αναφέρονται τα έγγραφα της σύμβασης, τα οποία είναι τα εξής:

- η προκήρυξη σύμβασης όπως δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕΕΕ) (για συμβάσεις άνω των ορίων)
- η προκαταρκτική προκήρυξη (εφόσον χρησιμοποιήθηκε)
- η διακήρυξη
- το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ)
- το έντυπο οικονομικής προσφοράς, όπως παράγεται από την ειδική ηλεκτρονική φόρμα του υποσυστήματος
- ο προϋπολογισμός δημοπράτησης
- το τιμολόγιο δημοπράτησης
- η ειδική συγγραφή υποχρεώσεων (ΕΣΥ)
- η τεχνική συγγραφή υποχρεώσεων (ΤΣΥ)
- το τεύχος συμπληρωματικών τεχνικών προδιαγραφών
- τυχόν υπόδειγμα της αναθέτουσας αρχής (π.χ εγγυητικών επιστολών)
- το τεύχος τεχνικής περιγραφής
- η τεχνική μελέτη
- τυχόν συμπληρωματικές πληροφορίες και διευκρινίσεις που θα παρασχεθούν από την αναθέτουσα αρχή επί όλων των ανωτέρω,

- τυχόν άλλα έγγραφα σύμβασης ή τεύχη που η αναθέτουσα αρχή κρίνει αναγκαία με σκοπό να περιγράψει ή να προσδιορίσει στοιχεία της σύμβασης ή της διαδικασίας σύναψης (π.χ. σχέδιο συμφωνητικού)

Στην περίπτωση δημοπράτησης έργων με αξιολόγηση μελέτης (μελετοκατασκευή) συμπληρωματικά στα έγγραφα της σύμβασης περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- ο πίνακας συμμόρφωσης της μελέτης
- το τεύχος υπολογισμού και τεκμηρίωσης για τον καθορισμό του προϋπολογισμού δημοπράτησης
- ο Κανονισμός Μελετών Έργου
- απαιτήσεις επιτελεστικότητας (performance requirements) του προς ανάθεση έργου
- εγκεκριμένοι περιβαλλοντικοί όροι

2.2.3 Περιεχόμενο εγγράφων σύμβασης μελέτης – παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών

Όσον αφορά στις συμβάσεις μελετών – παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, στα έγγραφα της σύμβασης θα πρέπει επιπλέον των όσων αναφέρονται στο κεφ. 2.2.1 να περιλαμβάνονται και τα εξής:

- α) το τεύχος τεχνικών δεδομένων
- β) τη συγγραφή υποχρεώσεων
- γ) το τεύχος προεκτιμώμενων αμοιβών
- δ) την κατηγορία μελέτης που απαιτείται για κάθε επιμέρους μελετητικό αντικείμενο της σύμβασης, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα τεχνικής καταλληλότητας γενικής εμπειρίας ανά κατηγορία μελέτης, που αντιστοιχεί στην προς ανάθεση σύμβαση.

Συνοψίζοντας, στο άρθρο 2 του πρότυπου τεύχους διακηρύξεων μελετών της ΕΑΔΗΣΥ αναφέρονται τα έγγραφα της σύμβασης, τα οποία είναι τα εξής:

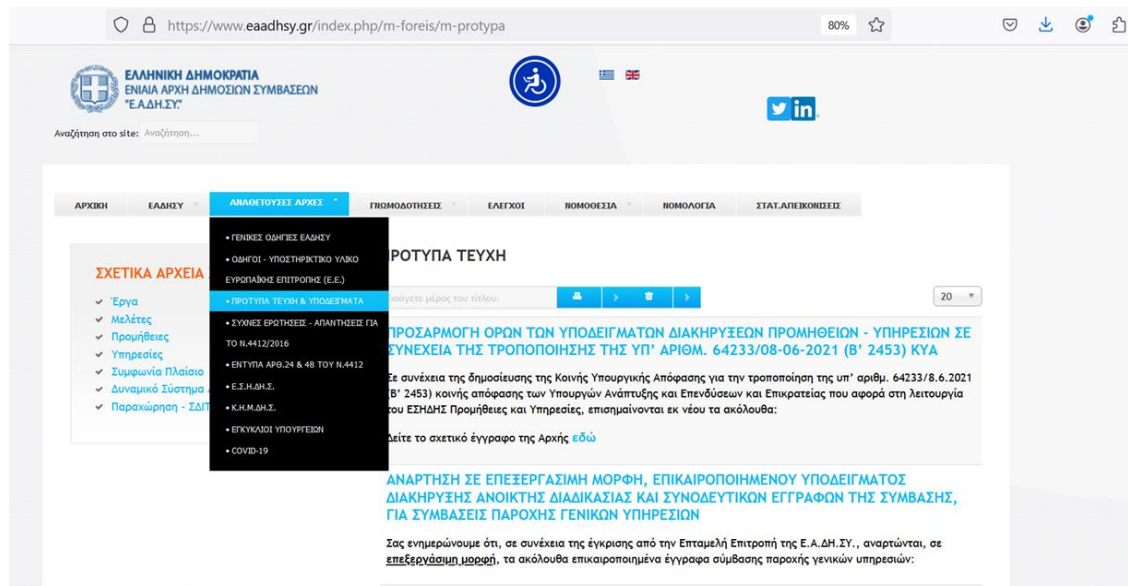
- η προκήρυξη σύμβασης όπως δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕΕΕ) (για συμβάσεις άνω των ορίων)
- η προκαταρκτική προκήρυξη(εφόσον χρησιμοποιήθηκε)

- η διακήρυξη
- το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ)
- το έντυπο οικονομικής προσφοράς, όπως παράγεται από την ειδική ηλεκτρονική φόρμα του υποσυστήματος
- το τεύχος τεχνικών δεδομένων του έργου με τα τυχόν Παραρτήματά του, το πρόγραμμα των απαιτούμενων μελετών και η τεκμηρίωση της σκοπιμότητας του έργου
- το τεύχος της Συγγραφής Υποχρεώσεων (Σ.Υ.) με τα τυχόν Παραρτήματά του
- το τεύχος προεκτιμώμενων αμοιβών
- τυχόν υπόδειγμα της αναθέτουσας αρχής (π.χ εγγυητικών επιστολών)
- τυχόν συμπληρωματικές πληροφορίες και διευκρινίσεις που θα παρασχεθούν από την αναθέτουσα αρχή επί όλων των ανωτέρω,
- τυχόν άλλα έγγραφα σύμβασης ή τεύχη που η αναθέτουσα αρχή κρίνει αναγκαία με σκοπό να περιγράψει ή να προσδιορίσει στοιχεία της σύμβασης ή της διαδικασίας σύναψης (π.χ. σχέδιο συμφωνητικού).

2.3 Πρότυπα τεύχη και υποδείγματα

Σύμφωνα με την περ. ε' της παρ. 2 του άρθρου 347 ν. 4412/2016 σε συνδυασμό με το άρθρο 53 παρ. 5 του ίδιου νόμου, πρότυπα ή υποδείγματα εγγράφων σύμβασης μπορούν να εκδίδονται από την ΕΑΔΗΣΥ. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών, λοιπά πρότυπα τεχνικού περιεχομένου με δεσμευτική ή μη ισχύ, καθώς και σχετικές εγκύκλιοι εκδίδονται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

Στο πλαίσιο των ως άνω αρμοδιοτήτων της ΕΑΔΗΣΥ (Αρχή), η Αρχή έχει προβεί στην έκδοση των κατωτέρω πρότυπων τευχών διακήρυξης ανοικτής διαδικασίας, τα οποία και έχει αναρτήσει στην ιστοσελίδα της (<https://www.eadhsy.gr/index.php/m-foreis/m-protypa>) και www.eadhsy.gr στο πεδίο «ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΕΣ ΑΡΧΕΣ» → «ΠΡΟΤΥΠΑ ΤΕΥΧΗ ΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ», όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα:

Εικόνα 2.1: Ιστοσελίδα της ΕΑΔΗΣΥ στην οποία έχουν αναρτηθεί τα Πρότυπα Τεύχη και Υποδείγματα

Ειδικότερα, η ΕΑΔΗΣΥ έχει εκδώσει τα κατωτέρω πρότυπα τεύχη:

ΕΡΓΑ:

- Έργα (χαμηλότερη τιμή) κάτω των ορίων
- Έργα (χαμηλότερη τιμή) άνω των ορίων
- Έργα (μελετοκατασκευή) κάτω των ορίων με βάση την τιμή
- Έργα (μελετοκατασκευή) άνω των ορίων με βάση την τιμή
- Έργα-μελετοκατασκευή Μονάδας Επεξεργασίας Απορριμμάτων (ΜΕΑ)

ΕΡΓΑ

Τίτλος σχετικού αρχείου	Ημ/νία δημιουργίας	Λήψη
- Έργα (χαμηλότερη τιμή) κάτω των ορίων FEATURED	01-09-2021	
- Έργα (χαμηλότερη τιμή) άνω των ορίων FEATURED	01-09-2021	
- Έργα (μελετοκατασκευή) κάτω των ορίων με βάση την τιμή FEATURED	01-09-2021	
- Έργα (μελετοκατασκευή) άνω των ορίων με βάση την τιμή FEATURED	01-09-2021	
- Έργα-μελετοκατασκευή Μονάδας Επεξεργασίας Απορριμμάτων (ΜΕΑ) FEATURED	01-09-2021	

Εικόνα 2.2: Πρότυπα τεύχη διακηρύξεων έργων

ΜΕΛΕΤΕΣ:

- Μελέτες (βέλτιστη τιμή) κάτω των ορίων
- Μελέτες (βέλτιστη τιμή) άνω των ορίων

- Μελέτες (χαμηλότερη τιμή) κάτω των ορίων
- Μελέτες (χαμηλότερη τιμή) άνω των ορίων
- Έργα-μελετοκατασκευή Μονάδας Επεξεργασίας Απορριμμάτων (ΜΕΑ)

ΜΕΛΕΤΕΣ

Τίτλος σχετικού αρχείου	Ημ/νία δημιουργίας	Λήψη
- Μελέτες (βέλτιστη τιμή) κάτω των ορίων FEATURED	01-09-2021	
- Μελέτες (βέλτιστη τιμή) άνω των ορίων FEATURED	01-09-2021	
- Μελέτες (χαμηλότερη τιμή) κάτω των ορίων FEATURED	01-09-2021	
- Μελέτες (χαμηλότερη τιμή) άνω των ορίων FEATURED	01-09-2021	
- Έργα-μελετοκατασκευή Μονάδας Επεξεργασίας Απορριμμάτων (ΜΕΑ) FEATURED	01-09-2021	

Εικόνα 2.3: Πρότυπα τεύχη διακηρύξεων μελετών

ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ – ΣΔΙΤ :

- Ανταγωνιστικός διάλογος για την Κατασκευή και Αναβάθμιση Λιμενικών Υποδομών μέσω Συμβάσεων Παραχώρησης και Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ)

ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ - ΣΔΙΤ

Τίτλος σχετικού αρχείου	Ημ/νία δημιουργίας	Λήψη
- Ανταγωνιστικός διάλογος για την Κατασκευή και Αναβάθμιση Λιμενικών Υποδομών μέσω Συμβάσεων Παραχώρησης και Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) FEATURED	25-11-2021	

Εικόνα 2.4: Πρότυπο τεύχος προκήρυξης ανταγωνιστικού διαλόγου για λιμενικές υποδομές Παραχώρηση - ΣΔΙΤ

2.4 Η διακήρυξη και τα λοιπά τεύχη δημοπράτησης

Α) Διακήρυξη

Όπως ήδη αναφέρθηκε παραπάνω, η διακήρυξη αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα έγγραφα της σύμβασης. Ειδικότερα, οι αναθέτουσες αρχές είναι υποχρεωμένες να χρησιμοποιούν τις πρότυπες διακηρύξεις που έχει εκδώσει η ΕΑΔΗΣΥ, οι οποίες παρουσιάστηκαν στην προηγούμενη παράγραφο.

Προσθήκες και εν γένει προσαρμογές άρθρων της διακήρυξης (πέραν των όσων ήδη προβλέπονται ρητώς στο κείμενο της πρότυπης διακήρυξης) μπορούν να προστίθενται και να περιλαμβάνονται, μόνο εφόσον είναι απόλυτα συμβατές με την ισχύουσα κάθε φορά νομοθεσία.

Η σημαντικότητα της διακήρυξης έγκειται αφενός στο ότι περιλαμβάνει όλους τους ειδικούς και γενικούς όρους σύναψης της σύμβασης σύμφωνα με το ν. 4412/2016 και το λοιπό νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο , αφετέρου κατέχει τη δεύτερη θέση στη σειρά ισχύος των εγγράφων της σύμβασης, μετά το συμφωνητικό (άρθρο 5: «Έγγραφο της σύμβασης κατά το στάδιο της εκτέλεσης / Σειρά ισχύος» πρότυπης διακήρυξης).

Με την έκδοση και δημοσίευση της διακήρυξης και των λοιπών τευχών δημοπράτησης αφενός γνωστοποιείται η πρόθεση της αναθέτουσας αρχής να αναθέσει ένα συγκεκριμένο έργο / μελέτη – σύμβαση παροχής τεχνικών υπηρεσιών, αφετέρου καθορίζονται οι όροι σύναψης και εκτέλεσης της σύμβασης (οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης περιλαμβάνονται κυρίως στην Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων / Τεχνική Συγγραφή Υποχρεώσεων που αποτελούν μεν διακριτά τεύχη, αλλά αναπόσπαστο μέρος της διακήρυξης) . Προκειμένου να διασφαλιστεί η διαφάνεια, οι συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού και η ίση μεταχείριση των υποψηφίων καθώς και η τήρηση και συμμόρφωση με το ενωσιακό και εθνικό δίκαιο, η αναθέτουσα αρχή συντάσσει και εγκρίνει και δημοσιεύει τη σχετική διακήρυξη στην οποία περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με το αντικείμενο του έργου / μελέτης, τους όρους και τις προϋποθέσεις συμμετοχής, τις διαδικασίες υποβολής προσφορών, τα κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών, τις προθεσμίες καθώς και τις επιμέρους απαιτήσεις για τους υποψήφιους αναδόχους. Ευθύνη της αναθέτουσας αρχής είναι οι όροι των εγγράφων της σύμβασης να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών.

Πιο συγκεκριμένα, η διακήρυξη ενός έργου / μελέτης περιλαμβάνει κυρίως τα κατωτέρω κεφάλαια με τα αντίστοιχα άρθρα τους:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α:

- Κύριος του Έργου / Αναθέτουσα Αρχή / Στοιχεία επικοινωνίας (περιλαμβάνει και τον Κωδικό ηλεκτρονικής τιμολόγησης)
- Έγγραφο της σύμβασης και τεύχη
- Ηλεκτρονική υποβολή φακέλου προσφοράς
- Διαδικασία ηλεκτρονικής αποσφράγισης και αξιολόγησης των προσφορών
- Κατακύρωση - Σύναψη σύμβασης/ Προδικαστική Προσφυγή/ Προσωρινή δικαστική προστασία

- Έγγραφα της σύμβασης κατά το στάδιο της εκτέλεσης/ Σειρά ισχύος
- Εφαρμοστέα νομοθεσία
- Χρηματοδότηση του Έργου - Πληρωμή Αναδόχου
- Συμπλήρωση – αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών
- Απόφαση ανάληψης υποχρέωσης – Έγκριση δέσμευσης πίστωσης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β:

- Τίτλος, προϋπολογισμός (εκτιμώμενη αξία), τόπος, περιγραφή και ουσιώδη χαρακτηριστικά του έργου / σύμβασης
- Προθεσμία εκτέλεσης του έργου / σύμβασης
- Διαδικασία σύναψης σύμβασης - Όροι υποβολής προσφορών
- Κριτήριο Ανάθεσης
- Εγγύηση συμμετοχής / Εγγυήσεις καλής εκτέλεσης και λειτουργίας του έργου
- Ημερομηνία και ώρα λήξης της προθεσμίας υποβολής των προσφορών – αποσφράγισης
- Χρόνος ισχύος προσφορών
- Δημοσιότητα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ:

- Δικαιούμενοι συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης σύμβασης
- Κριτήρια ποιοτικής επιλογής
 - Λόγοι αποκλεισμού
 - Καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας
 - Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια
 - Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα
- Αποδεικτικά μέσα / δικαιολογητικά κριτηρίων ποιοτικής επιλογής
- Περιεχόμενο Φακέλου Προσφοράς

Οι πρότυπες διακηρύξεις της ΕΑΔΗΣΥ περιλαμβάνουν οδηγίες για την συμπλήρωση των όρων οι οποίοι τίθενται από τις αναθέτουσες αρχές ανάλογα με την φύση και το αντικείμενο της συγκεκριμένης σύμβασης, σε συνδυασμό με τη διακριτική ευχέρεια που επιτρέπει η νομοθεσία στην αναθέτουσα αρχή για τη διαμόρφωση των εγγράφων της σύμβασης. Πρβλ ενδεικτικά οδηγίες για την

συμπλήρωση των δυνητικών λόγων αποκλεισμού, των κριτηρίων επιλογής οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, επισημαίνοντας σε κάθε περίπτωση ότι όλες οι απαιτήσεις πρέπει να σχετίζονται και να είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης. Ως προς το κριτήριο ανάθεσης, οι αναθέτουσες αρχές επιλέγουν το πρότυπο τεύχος διακήρυξης στη βάση της επιλογής του κριτηρίου ανάθεσης (μελέτες) ή διαμορφώνουν αναλόγως τους όρους διακήρυξης αν δεν διατίθεται αντίστοιχο πρότυπο τεύχος (πχ σύμβασης έργου άρθρου 50 ν. 4412/2016 -μελετοκατασκευή με κριτήριο ανάθεσης τη βέλτιστη σχέση ποιότητας τιμής).

Στα τεύχη δημοπράτησης έργων περιλαμβάνονται επιπλέον τα κάτωθι:

B) Τεχνική περιγραφή έργου

Η τεχνική περιγραφή ενός έργου περιλαμβάνει όλες τις πληροφορίες σχετικά με το σχεδιασμό, τα χαρακτηριστικά και την υλοποίηση του έργου. Περιγράφει το τι πρόκειται να κατασκευαστεί στο πλαίσιο του υπόψη έργου καθώς και τι εργασίες απαιτούνται για την υλοποίησή του.

Ειδικότερα, στο τεύχος της τεχνικής περιγραφής αναλύεται με λεπτομέρεια το αντικείμενο του προς κατασκευή έργου με βάση τις εγκεκριμένες μελέτες του. Δίνονται πληροφορίες για το σύνολο των εγκεκριμένων μελετών με βάση τις οποίες θα εκτελεστεί το έργο αλλά αναφέρονται και οι μελέτες τις οποίες θα πρέπει να εκπονήσει ο ανάδοχος μετά την υπογραφή της σύμβασης (π.χ. μελέτες εφαρμογής).

Στην τεχνική περιγραφή ενός έργου αρχικά γίνεται μία σύντομη αναφορά στο αντικείμενο του δημοπρατούμενου έργου, το οποίο ακολουθείται από μια πιο αναλυτική παρουσίαση και περιγραφή του, ανά κατηγορία εργασιών.

Για παράδειγμα, σε ένα έργο οδοποιίας (π.χ. αυτοκινητόδρομου, αρτηρίας) μετά τη σύντομη περιγραφή του αντικειμένου του έργου γίνεται μία αναλυτική περιγραφή των οδικών έργων (αρτηρία, ισόπεδοι κόμβοι, ανισόπεδοι κόμβοι, κάθετες οδοί, παράπλευρες οδοί κ.α.) όπου παρουσιάζονται αναλυτικά στοιχεία των σχεδίων οριζοντιογραφίας, μηκοτομών, διατομών και τυπικών διατομών της εγκεκριμένης Οριστικής Μελέτης Οδοποιίας, ενώ ακολουθεί η περιγραφή της οδοστρώσας και των

ασφαλικών των εν λόγω οδικών έργων. Στη συνέχεια ακολουθεί ειδικό κεφάλαιο για τις απαραίτητες χωματουργικές εργασίες του έργου (καθαιρέσεις, μετακινήσεις δικτύων ΟΚΩ, γενικές εκσκαφές εδαφών κ.α.). Ακολουθεί η περιγραφή των τεχνικών έργων, π.χ. γεφυρών, άνω και κάτω διαβάσεων, των οχετών (κιβωτοειδών, σωληνωτών), των σηράγγων, των cut&cover, των τοίχων αντιστήριξης. Στη συνέχεια ακολουθεί ειδικό κεφάλαιο για τα γεωλογικά και γεωτεχνικά στοιχεία του έργου με πλήρη περιγραφή των γεωτεχνικών εργασιών (ορύγματα, επιχώματα). Ακολουθεί το κεφάλαιο των απαραίτητων υδραυλικών έργων για την αποχέτευση και αποστράγγιση των ομβρίων (συμπεριλαμβανομένων τυχόν διευθετήσεων ρεμάτων) και ακολουθούν τα κεφάλαια για τα Η/Μ, τα έργα πρασίνου, τη διαχείριση αποβλήτων, τις απαραίτητες κυκλοφοριακές ρυθμίσεις. Τέλος δίνονται στοιχεία για τα λατομεία, τους αποθεσιοθαλάμους, τους δανειοθαλάμους τις απαιτούμενες απαλλοτριώσεις, την περιβαλλοντική αδειοδότηση του έργου και τους σχετικούς περιβαλλοντικούς όρους καθώς και την εμπλοκή με την αρχαιολογία και τα δίκτυα ΟΚΩ.

Γ) Προϋπολογισμός μελέτης

Η σύνταξη του προϋπολογισμού μελέτης γίνεται μετά την οριστικοποίηση των ποσοτήτων και των κονδυλίων των εργασιών και έχει βασιστεί στις εγκεκριμένες μελέτες του έργου και τις προμετρήσεις αυτών. Με τη σύνταξη του προϋπολογισμού οριστικοποιείται το συνολικό προεκτιμώμενο κόστος του έργου. Αναφέρεται ότι ο συνολικός τελικός προϋπολογισμός του έργου περιλαμβάνει: τη συνολική δαπάνη εργασιών, τα Γενικά Έξοδα και το Όφελος Εργολάβου (ΓΕ+ΟΕ), τα απρόβλεπτα, τα απολογιστικά (με τα ΓΕ+ΟΕ απολογιστικών), την αναθεώρηση και τη δαπάνη για το ΦΠΑ.

Δ) Τιμολόγιο μελέτης

Αντικείμενο του τιμολογίου μελέτης είναι ο καθορισμός τιμών μονάδος των εργασιών, που είναι απαραίτητες για την έντεχνη ολοκλήρωση του έργου, όπως προδιαγράφεται στα λοιπά τεύχη δημοπράτησης του έργου. Οι τιμές μονάδας του τιμολογίου αναφέρονται σε μονάδες πλήρως περαιωμένων εργασιών, οι οποίες περιγράφονται αναλυτικά στο εν λόγω τεύχος του τιμολογίου μελέτης. Κάθε τεύχος τιμολογίου ξεκινά με τους γενικούς όρους που ισχύουν σχετικά με την τιμολόγηση

των εργασιών, όπου γίνεται αναφορά σε κάθε είδους δαπάνες (ενδεικτικά και όχι περιοριστικά) που αυτό περιλαμβάνει.

Πιο συγκεκριμένα, για κάθε είδος εργασίας που περιλαμβάνεται στον προϋπολογισμό μελέτης του έργου (είτε αφορά σε άρθρα αναλυτικού προϋπολογισμού είτε σε άρθρα με κατ' αποκοπή τιμές) πραγματοποιείται αναλυτική περιγραφή της εν λόγω εργασίας, αναφέρεται το άρθρο των περιγραφικών τιμολογίων με το οποίο αναθεωρείται, προσδιορίζεται η τιμή μονάδας και αναφέρεται το τι περιλαμβάνει η τιμή αυτή. Τέλος γίνεται αναφορά στην ΕΤΕΠ με την οποία ενδεχομένως σχετίζεται το εν λόγω άρθρο τιμολογίου και αναφέρεται ο τρόπος επιμέτρησης της εργασίας.

Για τη σύνταξη του τεύχους του τιμολογίου μελέτης χρησιμοποιείται ο Κανονισμός Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών για δημόσιες συμβάσεις έργων, ο οποίος εγκρίθηκε με την Αριθ. ΔΝΣγ/οικ.35577/ΦΝ 466/04-05-2017 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 1745/Β'/19-05-2017), αφορά στις κατηγορίες έργων:

1. Οδοποιίας
2. Υδραυλικών
3. Λιμενικών
4. Οικοδομικών
5. Πρασίνου
6. Ηλεκτρομηχανολογικών Εργασιών (Οδοποιίας, Υδραυλικών και Λιμενικών Έργων),

εφαρμόζεται υποχρεωτικά στις δημόσιες συμβάσεις έργων του ν.4412/2016 για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας σύμβασης έργου και ισχύει από 15/07/2017. Αξίζει να αναφερθεί ότι οι τιμές μονάδας κάθε εργασίας στην ανωτέρω Υπουργική Απόφαση διαφέρουν ανάλογα με το εάν πρόκειται για α) έργο < 1,50 εκ., β) έργο 1,5 εκ. - 5,0 εκ., γ) έργο 5,0 εκ. - 10,0 εκ. ή δ) έργο > 10 εκ.

Ε) Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων (ΕΣΥ)

Αντικείμενο της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (ΕΣΥ) είναι η διατύπωση των Γενικών και Ειδικών Όρων, σύμφωνα με τους οποίους και σε συνδυασμό με τους όρους των υπόλοιπων συμβατικών τευχών και την κείμενη νομοθεσία πρόκειται να κατασκευαστεί το έργο. Ειδικότερα, η ΕΣΥ περιλαμβάνει θέματα που αφορούν κυρίως στα εξής: εγγυήσεις, προθεσμίες και ποινικές ρήτρες, παραδοτέα, χρονικό

προγραμματισμό του έργου, απαλλοτριώσεις, μελέτες, πληρωμές, πρόγραμμα ποιότητας του έργου, ημερολόγιο και μητρώο του έργου, ασφαλίσεις, το προσωπικό του αναδόχου και την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων, τα μέτρα προστασίας των κατασκευών, τους χώρους εργοταξίων, το χρόνο εγγύησης, τη συντήρηση και την παραλαβή του έργου, τους ποιοτικούς ελέγχους καθώς επίσης και θέματα έκπτωσης αναδόχου, διακοπής εργασιών και διάλυσης της σύμβασης.

ΣΤ) Τεχνική Συγγραφή Υποχρεώσεων (ΤΣΥ)

Στην Τεχνική Συγγραφή Υποχρεώσεων (ΤΣΥ) περιλαμβάνονται οι τεχνικοί συμβατικοί όροι σύμφωνα με τους οποίους, και σε συνδυασμό με τους όρους των υπολοίπων συμβατικών τευχών, ο ανάδοχος θα εκτελέσει τις κατασκευές του έργου. Στην ΤΣΥ περιλαμβάνονται οι ελάχιστες απαιτήσεις από τεχνικής πλευράς κατά την εκτέλεση των εργασιών, τις οποίες οφείλει να τηρήσει απαρέγκλιτα ο ανάδοχος, χωρίς καμία μεταβολή του τιμήματος του έργου, σύμφωνα με τους όρους που αναφέρονται στα κατισχύοντα της ΤΣΥ τεύχη δημοπράτησης δηλαδή στην διακήρυξη και την ΕΣΥ. Την ΤΣΥ αναφέρονται και οι ισχύουσες ΕΤΕΠ (Ελληνικές Τεχνικές Προδιαγραφές), οι οποίες υποχρεωτικά εφαρμόζονται σε κάθε εργολαβία.

Στα τεύχη δημοπράτησης μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών επιπλέον περιλαμβάνονται τα κάτωθι:

Β) Συγγραφή υποχρεώσεων

Αντικείμενο της Συγγραφής Υποχρεώσεων (ΣΥ) είναι η διατύπωση των Γενικών και Ειδικών Όρων, σύμφωνα με τους οποίους και σε συνδυασμό με τους όρους των υπόλοιπων συμβατικών τευχών και την κείμενη νομοθεσία πρόκειται να εκτελέσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις ο ανάδοχος. Ειδικότερα, η ΣΥ περιλαμβάνει θέματα που αφορούν κυρίως στα εξής: στοιχεία εκτέλεσης της σύμβασης όπως ο τόπος, ο χρόνος και η επίβλεψη της σύμβασης, εγγυήσεις, τα γενικά καθήκοντα και τις ευθύνες του αναδόχου, την κύρια μελέτη και το βασικό μελετητή, προθεσμίες και ποινικές ρήτρες, υποχρεώσεις του εργοδότη όπως παροχή στοιχείων και πληρωμές, διαφορές-διαφωνίες και ανωτέρα βία, καθώς επίσης και θέματα έκπτωσης αναδόχου, διάλυσης της σύμβασης, επίλυσης των διαφορών.

Γ) Τεύχος Τεχνικών Δεδομένων

Σύμφωνα με την Εγκύκλιο 11/2018 «Οδηγός εκπόνησης μελετών Δημοσίων Έργων του Ν.4412/2016 (Βιβλίο Ι)» (ΑΔΑ: 6ΓΝΥ465ΧΘΞ-9ΟΒ) το Τεύχος Τεχνικών Δεδομένων περιλαμβάνει:

1. Το ιστορικό και τις υφιστάμενες σχετικές μελέτες.
2. Την τεχνική περιγραφή του προς μελέτη έργου με τα επιθυμητά λειτουργικά χαρακτηριστικά του. Ειδικότερα, θα πρέπει να αναφέρονται σε περίπτωση:
 - Μελετών οδικών έργων: Την κατηγορία της οδού και ο (κατ' αρχήν) προτεινόμενος αριθμός λωρίδων κυκλοφορίας. Το μήκος της οδού και η κατ' αρχήν επιθυμητή ζώνη διέλευσης. Οι θέσεις και ο τύπος των κόμβων και των μεγάλων τεχνικών έργων. Οι λοιπές απαιτήσεις από το έργο κατά το στάδιο κατασκευής και λειτουργίας του (π.χ. διατήρηση κυκλοφορίας κατά την κατασκευή, σταδιακή υλοποίηση κ.λπ.).
 - Μελετών λιμενικών έργων: Τη βυθομετρία και την τοπογραφία της θέσης του έργου και της παρακείμενης παράκτιας ζώνης ενδιαφέροντος. Περιγραφή των τοπικών συνθηκών, των ιδιαιτεροτήτων του έργου και της ευρύτερης περιοχής, καθώς και αναφορά στις υφιστάμενες περιβαλλοντικές, αρχαιολογικές και άλλες δεσμεύσεις ως προς το σχεδιασμό του έργου.
 - Μελετών υδραυλικών έργων: Περιβαλλοντικά δεδομένα, μελέτες και ενδεχόμενες αδειοδοτήσεις (π.χ. ΑΕΠΟ, απόφαση καθορισμού αποδέκτη, απόφαση καθορισμού ορίων αιγιαλού και παραλίας, πράξεις χαρακτηρισμού εκτάσεων, Εγκεκριμένα Πολεοδομικά και Ρυμοτομικά σχέδια, Μεγάλα Αναπτυξιακά σχέδια -π.χ. Ρυθμιστικό Μητροπολιτικής Περιοχής για Αθήνα-Θεσσαλονίκη, Υφιστάμενα Π.Δ. Οριοθέτησης υδατορεμάτων κ.λπ.). Αναφορά στα Σχέδια διαχείρισης Λεκανών Απορροής του Υδατικού Διαμερίσματος της περιοχής, όπως έχουν εγκριθεί ή/και επικαιροποιηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3199/2003, όπως συμπληρώθηκε / τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα. Αναφορά στα Σχέδια διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας του Υδατικού Διαμερίσματος της εκάστοτε περιοχής μελέτης, όπως έχουν εγκριθεί ή/και επικαιροποιηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ και της ΚΥΑ Η.Π. 31822/1542/Ε103ΦΕΚ.1108Β'/21-7-2010) ή μέχρι την έγκρισή τους, τα αποτελέσματα της Προκαταρκτικής Αξιολόγησης Κινδύνου Πλημμύρας για την περιοχή. Αναφορά στους υφιστάμενους μετεωρολογικούς και υδρομετρικούς σταθμούς της ευρύτερης περιοχής της μελέτης και σε

αυτούς που είναι δυνατό να χρησιμεύσουν για την εκπόνησή της καθώς και η συλλογή των διαθέσιμων μετεωρολογικών και υδρομετρικών στοιχείων. Σχέδια προσανατολισμού και γενικής διάταξης των προς μελέτη έργων, υπό κατάλληλη κλίμακα.

Πέραν των ανωτέρω και ανάλογα με το είδος του έργου περιλαμβάνονται ειδικότερα στοιχεία σύμφωνα με την Ε11/2018 για τις μελέτες εγχειροβελτιωτικών έργων, μελέτες φραγμάτων, μελέτες ύδρευσης, μελέτες αντιπλημμυρικών έργων-έργων αποχέτευσης ομβρίων και ακαθάρτων, έργων αποχέτευσης και αποστράγγισης έργων οδοποιίας, εγκαταστάσεις καθαρισμού λυμάτων και εγκαταστάσεις επεξεργασίας νερού.

- Μελετών κτιριακών έργων: Ιστορικό και τυχόν προσχέδια ή προκαταρκτική μελέτη του κτιριακού έργου. Το ιδιοκτησιακό καθεστώς της έκτασης του έργου και τυχόν προβλήματα που υπάρχουν. Η διαδικασία απομάκρυνσης τυχόν υφιστάμενων δραστηριοτήτων επ’ αυτής. Οι επιτρεπόμενες χρήσεις γης καθώς και ενδεχόμενοι γενικοί ή ειδικοί περιορισμοί (οριοθέτηση ορίων δασικής έκτασης, γραμμών αιγιαλού και παραλίας, αρχαιολογική περιοχή, όροι δόμησης, δουλείες κ.λπ.). Η εξασφάλιση των απαιτούμενων όρων για τη χωροθέτηση και τη δόμηση σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία (Ν.Ο.Κ., Κτιριοδομικός Κανονισμός, Κανονισμοί Ειδικών Κτιριακών έργων κλπ). Η εξασφάλιση του χώρου από δεσμεύσεις και επιρροές από προγραμματιζόμενα ή εκτελούμενα έργα τρίτων φορέων. (π.χ. Φορείς Δημοσίου, Οργανισμοί Κοινής Ωφέλειας, Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Οργανισμοί μεταφορών κλπ). Οι τοπικές συνθήκες και η σεισμικότητα της περιοχής του έργου. Ο εντοπισμός πιθανών προβλημάτων σε όμορες ιδιοκτησίες κατά τη κατασκευή. Ο προσδιορισμός των προσπελάσεων στο έργο κατά τη κατασκευή και τη λειτουργία του. Ο προσδιορισμός τυχόν νέων απαιτούμενων επεκτάσεων έργων υποδομής . Ο σαφής προσδιορισμός, για κάθε στάδιο μελέτης, των απαραίτητων για όλα τα παραπάνω, εγκρίσεων και αδειών από όλους τους αρμόδιους φορείς Η τοπογραφική αποτύπωση του οικοπέδου και γενικά της ευρύτερης έκτασης του έργου, μαζί με τυχόν υφιστάμενες εγκαταστάσεις. Το κτιριολογικό πρόγραμμα.

Τις διαθέσιμες υποστηρικτικές μελέτες (γεωλογικές, γεωτεχνικές, περιβαλλοντικές κλπ). Τα ποσοτικά στοιχεία του φυσικού αντικειμένου που θα χρησιμοποιηθούν για

τον υπολογισμό των προεκτιμώμενων αμοιβών. Αναφορά σε κανονισμούς, προδιαγραφές κ.λπ. με βάση τα οποία θα συνταχθεί η μελέτη.

3. Τεκμηρίωση της σκοπιμότητας του έργου.
4. Κατάλογο των απαιτούμενων μελετών (με αναφορά σε επί μέρους στάδια, σε κλίμακες, σε προδιαγραφές και τυχόν ειδικότερες απαιτήσεις).
5. Εκτιμώμενη δαπάνη για αμοιβές μελετών και τυχόν ερευνών ή υπηρεσιών και για την κατασκευή του έργου.

Δ) Τεύχος Προεκτιμώμενης Αμοιβής

Η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης που περιλαμβάνει τις προβλέψιμες προεκτιμώμενες αμοιβές των επί μέρους μελετών και τεχνικών υπηρεσιών που απαρτίζουν τη σύμβαση περιλαμβάνεται στο «Τεύχος Προεκτιμώμενης Αμοιβής». Οι προεκτιμήσεις αμοιβών των προκηρυσσόμενων μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών ορίζονται με τον Κανονισμού Προεκτιμώμενων Αμοιβών μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών κατά τη διαδικασία της παρ. 8 δ του άρθρου 53 του ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 2519/Β/2017). Οι αμοιβές του κανονισμού αποτελούν την υποχρεωτική για τις αναθέτουσες αρχές βάση για τον υπολογισμό των προεκτιμώμενων αμοιβών μελετών και υπηρεσιών στις δημόσιες συμβάσεις του Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147 Α').

2.5 Διευκρινιστικά ερωτήματα – Πρόσθετες πληροφορίες στα έγγραφα της σύμβασης

Οι αναθέτουσες αρχές προσφέρουν ελεύθερη, πλήρη, άμεση και δωρεάν ηλεκτρονική πρόσβαση στα έγγραφα της σύμβασης στον ειδικό, δημόσια προσβάσιμο, χώρο “ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί” της πύλης www.promitheus.gov.gr. Στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής αναρτάται σχετική ενημέρωση με αναφορά στον συστημικό αριθμό διαγωνισμού και διασύνδεση στον ανωτέρω ψηφιακό χώρο του «ΕΣΗΔΗΣ - ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ». Κάθε είδους επικοινωνία και ανταλλαγή πληροφοριών πραγματοποιείται μέσω της διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr του «ΟΠΣ-ΕΣΗΔΗΣ».

Ωστόσο, είναι αρκετά συχνό και σύνηθες, οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς να επιθυμούν να τους παρασχεθούν πρόσθετες διευκρινίσεις επί των δημοσιευμένων εγγράφων της σύμβασης. Στην περίπτωση αυτή οι οικονομικοί φορείς υποβάλουν

μέσω του ΕΣΗΔΗΣ - Δημόσια Έργα το ερώτημά τους κατάλληλα διαμορφωμένο και διατυπωμένο και το υποβάλλουν στην αναθέτουσα αρχή.

Εφόσον έχουν ζητηθεί εγκαίρως (η έννοια του «εγκαίρως» προσδιορίζεται στις διακηρύξεις όπου οι αναθέτουσες αρχές αναφέρουν συγκεκριμένη ημερομηνία μέχρι την οποία οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς μπορούν να υποβάλουν ερωτήματα προκειμένου να υπάρχει επαρκής χρόνος να απαντηθούν από την αναθέτουσα αρχή), η αναθέτουσα αρχή παρέχει σε όλους τους προσφέροντες που συμμετέχουν στη διαδικασία σύναψης σύμβασης συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τα έγγραφα της σύμβασης, το αργότερο έξι ημέρες πριν από τη λήξη της προθεσμίας που έχει οριστεί για την παραλαβή των προσφορών σε συμβάσεις άνω των ορίων (στην περίπτωση επισπευσμένης διαδικασίας ή για συμβάσεις κάτω των ορίων η προθεσμία αυτή είναι τέσσερις ημέρες αντί για έξι ημέρες - πρβλ. άρθρα 60 και 121 ν. 4412/2016).

Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει τις απαντήσεις σε τυχόν διευκρινίσεις που ζητούνται να τις αναρτούν στο ΚΗΜΔΗΣ και στον δημόσια προσβάσιμο ηλεκτρονικό χώρο του διαγωνισμού στην πύλη www.promitheus.gov.gr του ΕΣΗΔΗΣ- ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ μαζί με τα υπόλοιπα έγγραφα της σύμβασης προς ενημέρωση των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων, οι οποίοι είναι **υποχρεωμένοι να ενημερώνονται με δική τους ευθύνη μέσα από τον υπόψη ηλεκτρονικό χώρο.**

Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να **παρατείνουν** την προθεσμία παραλαβής των προσφορών, ούτως ώστε όλοι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς να μπορούν να λάβουν γνώση όλων των αναγκαίων πληροφοριών για την κατάρτιση των προσφορών στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν, για οποιονδήποτε λόγο, πρόσθετες πληροφορίες, αν και ζητήθηκαν από τον οικονομικό φορέα έγκαιρα δεν έχουν παρασχεθεί το αργότερο έξι ημέρες (ή τέσσερις ημέρες για επισπευσμένες διαδικασίες ή για συμβάσεις κάτω των ορίων) πριν από την προθεσμία που έχει οριστεί για την παραλαβή των προσφορών.

β) όταν τα έγγραφα της σύμβασης υφίστανται σημαντικές αλλαγές.

Η διάρκεια της παράτασης θα πρέπει να είναι ανάλογη με τη σπουδαιότητα των πληροφοριών ή των αλλαγών. Όταν οι πρόσθετες πληροφορίες δεν έχουν ζητηθεί έγκαιρα ή δεν έχουν σημασία για την προετοιμασία κατάλληλων προσφορών, η

παράταση της προθεσμίας εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής (άρθρα 60 και 121 ν. 4412/2016).

2.6 Κανόνες δημοσιότητας σε περίπτωση αλλαγών

Η διακήρυξη ενός διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη και δεσμεύει με τους όρους της τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται όσο και την ίδια την αναθέτουσα αρχή που προκηρύσσει το διαγωνισμό, η οποία υποχρεούται από τη δημοσίευση της διακήρυξης και μέχρι τέλους της διαγωνιστικής διαδικασίας να εφαρμόσει τα όσα ορίζονται σε αυτή.

Στο πλαίσιο αυτό και προς το σκοπό της τήρησης των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης, θα πρέπει να διαμορφώνεται ασφαλές πλαίσιο δικαίου ως προς τους όρους της υποβολής προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής και να αποφεύγονται αιφνιδιασμοί των οικονομικών φορέων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας έχουν κοινή αφετηρία, με ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, γνωρίζοντας εκ των προτέρων με ασφάλεια τους συγκεκριμένους όρους και διαδικασίες (πρβλ ΔΕΕ C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228, σκέψη 25, απόφαση SAG ELV Slovensko κ.λπ., C599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 25, C-278/14, SCEnterpriseFocusedSolutionsSRLECLI:EU:C:2015:228, σκέψη27, ΣτΕΕΑ352/2016, Ελ Συν Απόφαση Τμήματος Μείζονος Επταμελούς ΕΣ. 3495/2012, VI Τμ. 2884/2014, 4919, 3208/2013, 181/2006, 31/2003, 105/2003, 70/2006, ΚλιμάκιοΣΤ΄Πράξη33/17, ΑΕΠΠ 229/2019). (Πρβλ έγγραφο ΕΑΑΔΗΣΥ με α.π. 4121/30-07-2020 «Διευκρινίσεις ως προς την τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας στη διαγωνιστική διαδικασία σε περίπτωση τροποποίησης όρων της διακήρυξης» (ΑΔΑ: ΩΡΗ9ΟΞΤΒ-2ΧΖ)

Οποιαδήποτε τροποποίηση όρων της διακήρυξης, οφείλει να λάβει το σύνολο των διατυπώσεων δημοσιότητας, ούτως ώστε να υπάρχει πλήρης διαφάνεια, απρόσκοπτη πρόσβαση του συνόλου των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων στο διαγωνισμό, με στόχο την ενίσχυση της διαφάνειας και του ελεύθερου ανταγωνισμού με ίσους όρους προς όλους.

Συνεπώς, προκειμένου να τηρούνται οι ως άνω όροι δημοσιότητας σε περίπτωση τροποποίησης των όρων της διαγωνιστικής διαδικασίας (πχ αλλαγή/μετάθεση της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών, σημαντικές αλλαγές των

εγγράφων της σύμβασης στο πλαίσιο της διαγωνιστικής διαδικασίας), οι εν λόγω αλλαγές θα πρέπει να δημοσιεύονται στην ΕΕΕΕ μέσω του αντίστοιχου τυποποιημένου εντύπου «αλλαγή» των eForms (για συμβάσεις άνω των ορίων) και στο ΚΗΜΔΗΣ. Η επικαιροποίηση της περίληψης της διακήρυξης που έχει αναρτηθεί στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ και δημοσιευθεί στον τοπικό ή περιφερειακό τύπο για τις αναθέτουσες αρχές που έχουν τέτοια υποχρέωση, εξαρτάται από τα αναφερόμενα στην περίληψη διακήρυξης (η οποία μπορεί να περιλαμβάνει όρο ότι οι ενδιαφερόμενοι ενημερώνονται για κάθε τροποποίηση των εγγράφων της σύμβασης από τον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, τον οποίο έχουν αναφέρει στην περίληψη της διακήρυξης).

Επισημαίνεται πως η παράλειψη ή η πλημμελής τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας συνιστά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας του διαγωνισμού, η οποία πλήττει τις αρχές του ανταγωνισμού, της πρόσβασης στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και της διαφάνειας (βλ. ΕΑΑΔΗΣΥ 144/14 & Δ46/2020, Ελ. Συν. πρ.Ζ Κλ. 227/03, 226/06, 327/11, 348/11 νι τμ 2430/11 (Ε Διακοπών), 25/12, 287/12, 37/14, Μείζ. 3035/11).

Πρβλ και έγγραφο ΕΑΑΔΗΣΥ με α.π. 4121/30-07-2020 «Διευκρινίσεις ως προς την τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας στη διαγωνιστική διαδικασία σε περίπτωση τροποποίησης όρων της διακήρυξης» (ΑΔΑ: ΩΡΗ9ΟΞΤΒ-2ΧΖ).

Όσον αφορά στα κριτήρια επιλογής, σημαντική αναφορά σχετικά με ουσιώδεις αλλαγές μετά τη δημοσίευση των τευχών δημοπράτησης περιέχεται στον Οδηγό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επί των δημοσίων συμβάσεων «ΕΓΓΡΑΦΟ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ για την αποφυγή των συχνότερων σφαλμάτων κατά τις δημόσιες συμβάσεις έργων που χρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία», Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Φεβρουάριος 2018⁶, και παρουσιάζεται συνοπτικά ως ακολούθως:

⁶Ευρωπαϊκή Επιτροπή., Έγγραφο καθοδήγησης για επαγγελματίες, Φεβρουάριος 2018. https://eaadhsy.gr/images/docs/guidance_public_procurement_2018_el.pdf

Οι ουσιώδεις αλλαγές σε κριτήρια επιλογής που έχουν ήδη καθοριστεί δεν είναι αποδεκτές

Μετά τη δημοσίευση των τευχών δημοπράτησης γίνονται δεκτές μόνο αλλαγές ήσσονος σημασίας στα βασικά κριτήρια επιλογής, όπως αλλαγές στη διατύπωση ή στη διεύθυνση στην οποία πρέπει να υποβάλλονται οι αιτήσεις.

Αλλαγές σε απαιτήσεις όπως τα οικονομικά στοιχεία (ετήσιος κύκλος εργασιών ή ποσοστό απόδοσης ιδίων κεφαλαίων), ο αριθμός των συστάσεων, ή η απαιτούμενη κάλυψη ασφάλισης θεωρούνται σημαντικές αλλαγές. Για την πραγματοποίηση αυτών των αλλαγών απαιτείται παράταση της προθεσμίας της αίτησης/υποβολής (βλέπε ενότητα 2.4 Καθορισμός των προθεσμιών) ή ακύρωση της διαδικασίας.

Εικόνα 2.5: Ουσιώδεις αλλαγές στα κριτήρια επιλογής

2.7 Μελέτη περίπτωσης

Αναφορά στα έγγραφα δημόσιας σύμβασης έργου, έργου με το σύστημα μελέτη – κατασκευή και μελέτης από διαγωνιστικές διαδικασίες ανάθεσης όπως αυτά καταγράφονται στην παράγραφο 2.1 των πρότυπων τευχών διακηρύξεων της ΕΑΔΗΣΥ κατά την έννοια της περιπτ. 14 της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016.

2.7.1. Έγγραφα δημόσιας σύμβασης έργου

Τα έγγραφα της σύμβασης, για τον διαγωνισμό δημόσιας σύμβασης έργου **άνω των ορίων**, είναι τα ακόλουθα:

- α) η προκήρυξη σύμβασης όπως δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕΕΕ)
- β) η προκαταρκτική προκήρυξη, αν δημοσιεύτηκε προκαταρκτική προκήρυξη στην ΕΕΕΕ (παρ. 1 του άρθρου 62 του ν. 4412/2016)
- γ) η Διακήρυξη
- δ) το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ)
- ε) το έντυπο οικονομικής προσφοράς, όπως παράγεται από την ειδική ηλεκτρονική φόρμα του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα
- στ) ο προϋπολογισμός δημοπράτησης
- ζ) το τιμολόγιο δημοπράτησης
- η) η ειδική συγγραφή υποχρεώσεων (ΕΣΥ)
- θ) η τεχνική συγγραφή υποχρεώσεων (ΤΣΥ)
- ι) το τεύχος συμπληρωματικών τεχνικών προδιαγραφών
- ια) το υπόδειγμα π.χ. εγγυητικής επιστολής συμμετοχής/καλής εκτέλεσης

- ιβ) το τεύχος τεχνικής περιγραφής
- ιγ) η τεχνική μελέτη
- ιδ) τυχόν συμπληρωματικές πληροφορίες και διευκρινίσεις που θα παρασχεθούν από την αναθέτουσα αρχή επί όλων των ανωτέρω
- ιε) δύναται να συμπεριληφθεί το σχέδιο του συμφωνητικού
- ιζ) το τεύχος των τυχόν τροποποιήσεων μετά τη διαδικασία της διαβούλευσης του αρ. 20Α της Διακήρυξης, εφόσον διεξαχθεί διαβούλευση

Στην περίπτωση συμβάσεων έργων **κάτω των ορίων** από τα παραπάνω αναφερόμενα έγγραφα δημόσιας σύμβασης δεν περιλαμβάνεται το υπό (α) και (β).

2.7.2 Έγγραφο δημόσιας σύμβασης έργου με το σύστημα μελέτη - κατασκευή

Τα έγγραφα της σύμβασης, για τον διαγωνισμό δημόσιας σύμβασης έργου με το σύστημα μελέτη – κατασκευή **άνω των ορίων**, είναι τα ακόλουθα:

- α) η προκήρυξη σύμβασης όπως δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕΕΕ)
- β) η προκαταρκτική προκήρυξη που δημοσιεύτηκε προκαταρκτική προκήρυξη στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕΕΕ) (παρ. 1 του άρθρου 62 του ν. 4412/2016)
- γ) η Διακήρυξη, καθώς και ο πίνακας συμμόρφωσης της μελέτης του Παραρτήματος
- δ) το τεύχος των τυχόν τροποποιήσεων μετά τη διαδικασία της διαβούλευσης του αρ. 20Α της Διακήρυξης, εφόσον διεξαχθεί διαβούλευση
- ε) το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ)
- στ) το έντυπο οικονομικής προσφοράς, όπως παράγεται από την ειδική ηλεκτρονική φόρμα του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα
- ζ) ο προϋπολογισμός δημοπράτησης
- η) το τιμολόγιο δημοπράτησης
- θ) το τεύχος υπολογισμού και τεκμηρίωσης για τον καθορισμό του προϋπολογισμού δημοπράτησης
- ι) ο Κανονισμός Μελετών Έργου
- ια) η ειδική συγγραφή υποχρεώσεων (ΕΣΥ),
- ιβ) απαιτήσεις επιτελεστικότητας (performance requirements) του προς ανάθεση έργου,

- ιγ) η τεχνική συγγραφή υποχρεώσεων (ΤΣΥ),
- ιδ) το τεύχος συμπληρωματικών τεχνικών προδιαγραφών,
- ιε) το υπόδειγμα π.χ. της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής/καλής εκτέλεσης
- ιστ) το τεύχος τεχνικής περιγραφής,
- ιζ) οι εγκεκριμένοι περιβαλλοντικοί όροι,
- ιη) τυχόν συμπληρωματικές πληροφορίες και διευκρινίσεις που θα παρασχεθούν από την αναθέτουσα αρχή επί όλων των ανωτέρω
- ιθ) δύναται να συμπεριληφθεί το σχέδιο του συμφωνητικού

Στην περίπτωση συμβάσεων έργων με το σύστημα μελέτη – κατασκευή, **κάτω των ορίων**, από τα παραπάνω αναφερόμενα έγγραφα δημόσιας σύμβασης δεν περιλαμβάνεται το υπό (α) και (β).

2.7.3 Έγγραφα δημόσιας σύμβασης μελέτης

Τα έγγραφα της σύμβασης, για τον διαγωνισμό δημόσιας σύμβασης μελέτης **άνω των ορίων**, είναι τα ακόλουθα:

- α) η προκήρυξη σύμβασης όπως δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕΕΕ)
- β) η προκαταρκτική προκήρυξη αν δημοσιεύτηκε προκαταρκτική προκήρυξη στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕΕΕ) (παρ. 1 του άρθρου 62 του ν. 4412/2016)
- γ) η Διακήρυξη
- δ) το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (Ε.Ε.Ε.Σ.)
- ε) το έντυπο οικονομικής προσφοράς, όπως παράγεται από την ειδική ηλεκτρονική φόρμα του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα
- στ) το Τεύχος Τεχνικών Δεδομένων του έργου με τα τυχόν Παραρτήματά του, το πρόγραμμα των απαιτούμενων μελετών και η τεκμηρίωση της σκοπιμότητας του έργου
- ζ) το τεύχος της Συγγραφής Υποχρεώσεων (Σ.Υ.) με τα τυχόν Παραρτήματά του
- η) το τεύχος προεκτιμώμενων αμοιβών
- θ) το υπόδειγμα π.χ. της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής/καλής εκτέλεσης
- ι) τυχόν συμπληρωματικές πληροφορίες και διευκρινίσεις που θα παρασχεθούν από την αναθέτουσα αρχή επί όλων των ανωτέρω
- ια) δύναται να συμπεριληφθεί το σχέδιο του συμφωνητικού

Στην περίπτωση δημόσιας σύμβασης μελέτης, **κάτω των ορίων**, από τα παραπάνω αναφερόμενα έγγραφα δημόσιας σύμβασης δεν περιλαμβάνεται το υπό (α) και (β).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Συγκρότηση και τήρηση φακέλου δημόσιας σύμβασης έργου, μελέτης και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών: Υποφάκελος Β

3.1 Εισαγωγή

Στην συγκεκριμένη θεματική ενότητα θα παρουσιασθεί ο Υποφάκελος Β για την τεκμηρίωση ανάθεσης, από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού έως την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης, του Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης σύμφωνα με το άρθρο 45 του ν.4412/2016 για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.

3.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας

Σκοπός της συγκεκριμένης θεματικής ενότητας είναι η κατανόηση του Υποφακέλου Β για την τεκμηρίωση ανάθεσης, από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού έως την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης, του Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης σύμφωνα με το άρθρο 45 του ν.4412/2016 για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.

3.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση της θεματικής ενότητας, οι επιμορφούμενοι/νες θα είναι σε θέση να :

- αντιλαμβάνονται την αναγκαιότητα καταγραφής της προόδου της διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης
- δημιουργούν, τηρούν, συμπληρώνουν και επικαιροποιούν τον Υποφάκελο Β, της τεκμηρίωσης σύναψης της σύμβασης, από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού έως την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης έργου, μελέτης και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών

3.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας

Στην θεματική αυτή ενότητα παρουσιάζονται τα περιεχόμενα του Υποφακέλου Β του Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και η αντίστοιχη λειτουργικότητα στο ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα.

3.2 Το περιεχόμενο του φακέλου δημόσιας σύμβασης από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού έως την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης

Οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν να καταγράφουν την πρόοδο της διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης στον Υποφάκελο Β του φακέλου δημόσιας σύμβασης, είτε πραγματοποιείται με ηλεκτρονικά μέσα είτε όχι.

Με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής ο φάκελος δημόσιας σύμβασης συμπληρώνεται και επικαιροποιείται σε όλα τα επιμέρους στάδια της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης. Για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής η αναθέτουσα αρχή τηρεί «φάκελο δημόσιας σύμβασης». Ειδικότερα, αν η διαδικασία ανάθεσης γίνεται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα, ο «φάκελος δημόσιας σύμβασης» τηρείται στον ηλεκτρονικό τόπο της διαδικασίας ανάθεσης.

Ο φάκελος δημόσιας σύμβασης τηρείται για περίοδο τουλάχιστον πέντε (5) ετών από την ημερομηνία οριστικής παραλαβής της σύμβασης. Σε περίπτωση εκκρεμοδικίας αναφορικά με δημόσια σύμβαση, ο σχετικός φάκελος τηρείται μέχρι το πέρας αυτής.

3.2.1 Σύμβαση έργου

Ο Υποφάκελος Β του φακέλου δημόσιας σύμβασης για τις συμβάσεις έργων, που αφορά την τεκμηρίωση ανάθεσης του έργου από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού έως την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης, σύμφωνα με την παρ. 7.Β του άρθρου 45 του ν.4412/2016 περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον:

- B.1) τις αποφάσεις συγκρότησης των επιτροπών διαγωνισμού,
- B.2) την αλληλογραφία με τους συμμετέχοντες στον διαγωνισμό οικονομικούς φορείς,
- B.3) τα πρακτικά των διαγωνισμών,
- B.4) υποβληθείσες ενστάσεις και τις επ' αυτών αποφάσεις,
- B.5) τη σύμφωνη γνώμη της ΕΑΔΗΣΥ, όπου απαιτείται,
- B.6) την απόφαση έγκρισης του αποτελέσματος του διαγωνισμού, υποβληθείσες προδικαστικές προσφυγές και τις επ' αυτών αποφάσεις,
- B.7) τις κοινοποιήσεις που προβλέπονται από τον νόμο στο στάδιο ανάθεσης,
- B.8) την πράξη του Ελεγκτικού Συνεδρίου περί μη ύπαρξης κωλύματος για την υπογραφή της σύμβασης, αν προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις,

B.9) την τεκμηρίωση του ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης,

B.10) την πρόσκληση του αναδόχου για υπογραφή της σύμβασης,

B.11) το συμφωνητικό και τα Παραρτήματά του.

3.2.2 Σύμβαση μελέτης και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών

Ο Υποφάκελος Β του φακέλου δημόσιας σύμβασης για τις συμβάσεις μελέτης και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, που αφορά την τεκμηρίωση σύναψης σύμβασης από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού έως την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης, σύμφωνα με την παρ. 8.Β του άρθρου 45 του ν.4412/2016 περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον:

B.1) τις αποφάσεις συγκρότησης των γνωμοδοτικών οργάνων,

B.2) την αλληλογραφία με τους συμμετέχοντες στη διαδικασία σύναψης οικονομικούς φορείς,

B.3) τα πρακτικά των γνωμοδοτικών οργάνων,

B.4) τις υποβληθείσες ενστάσεις και προδικαστικές προσφυγές, καθώς και τις αποφάσεις επ' αυτών,

B.5) τη σύμφωνη γνώμη της ΕΑΔΗΣΥ, όπου απαιτείται,

B.6) την απόφαση έγκρισης/κατακύρωσης του αποτελέσματος της διαδικασίας,

B.7) τις αποφάσεις και κοινοποιήσεις που προβλέπονται στο στάδιο της ανάθεσης,

B.8) την πράξη του Ελεγκτικού Συνεδρίου περί μη υπάρξεως κωλύματος για την υπογραφή της σύμβασης, όπου απαιτείται,

B.9) την τεκμηρίωση του ελέγχου των δικαιολογητικών,

B.10) την πρόσκληση του αναδόχου για την υπογραφή της σύμβασης,

B.11) το συμφωνητικό.

3.3 Η λειτουργικότητα «Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης» στο ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα

Σύμφωνα με την παρ. 1.1 του άρθρου 8 «Επικοινωνία και διακίνηση εγγράφων» της ΚΥΑ 166278/2021 (ΦΕΚ 2813Β'/2021) για το ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα, από την 01.09.2021, οι ηλεκτρονικές περιοχές «Επικοινωνία», «Συνημμένα Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού», «Συνημμένα Ηλεκτρονικής Προσφοράς», «Συνημμένα Ηλεκτρονικής Πρόσκλησης Υποβολής Δικαιολογητικών/Αίτησης Συμμετοχής» της εκάστοτε

ηλεκτρονικής διαδικασίας σύναψης σύμβασης έργου, μελέτης και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, συνιστούν τον ηλεκτρονικό τόπο τήρησης του Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης, σύμφωνα με την παρ. 2 των άρθρων 45 και 277 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί συγκρότησης και τήρησης φακέλου δημόσιας σύμβασης και σύμβασης αντίστοιχα.

Για τη δημιουργία, συμπλήρωση και επικαιροποίηση του φακέλου δημόσιας σύμβασης απαιτούνται κωδικοί χρήστη «Χειριστής Αναθέτουσας Αρχής» σύμφωνα με το άρθρο 5 «Διαδικασία εγγραφής στο ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα» της ΚΥΑ 166278/2021 (ΦΕΚ 2813Β'/2021). Με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής ο φάκελος δημόσιας σύμβασης σε όλα τα επιμέρους στάδια της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης.

Έχουν εκδοθεί από τη Γενική Γραμματεία Υποδομών οδηγίες⁷ για τη συγκρότηση και τήρηση του Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης έργου, μελέτης και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (άρθρα 45 και 277 του ν.4412/2016 όπως ισχύει).

3.4 Μελέτη περίπτωσης

Αναθέτουσα Αρχή δημιουργεί τον Υποφάκελο Β του φακέλου δημόσιας σύμβασης έργου που αφορά την τεκμηρίωση σύναψης σύμβασης από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού έως την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης στο ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα.

Η διαδικασία από την ΑΑ περιλαμβάνει επιγραμματικά τα εξής βήματα:

1. Ο χρήστης της ΑΑ επιλέγοντας από την Αρχική Σελίδα, στο Βασικό Μενού το Σχεδιασμός/ Διαχείριση Διαγωνισμού και στη συνέχεια το «Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης».

⁷ [Οδηγίες για τη συγκρότηση και τήρηση του Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης έργου](#), μελέτης και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, Γενική Γραμματεία Υποδομών, 2022.

Βασικό Μενού

- ▲ Διαγωνισμοί - Αναθέτουσα Αρχή
 - ▲ Σχεδιασμός/Διαχείριση Διαγωνισμού
 - ▲ Διαχείριση Διαγωνισμών
 - ▲ Πρόσθετα στοιχεία
 - ▲ Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης
 - ▲ Προβολή εγγράφων διαγωνισμού
 - ▲ Εκτυπώσεις
 - ▲ Αποσφράγιση/Προετοιμασία

Εικόνα 3.1: Επιλογή λειτουργικότητας Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης

2. Η ΑΑ προχωρά στην δημιουργία Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης επιλέγοντας «Εισαγωγή» όπου και δημιουργείται ο Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης Έργου με μοναδικό αριθμό.

Φάκελοι Δημόσιας Σύμβασης Έργου

🏠 Αρχική σελίδα

🔍 Αναζήτηση

Κριτήρια αναζήτησης Όλες Οποιοδήποτε

Τίτλος σύμβασης

Αναθέτουσα αρχή

Ημερομηνία έναρξης διαδικασίας

Τρέχουσα κατάσταση

Ημερομηνία δημιουργίας φακέλου

Ημερομηνία τελευταίας ενημέρωσης

Χαρακτήρας φακέλου

Χρήστης τελευταίας ενημέρωσης

Προβολή

Αριθμός Αναφοράς Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης	Τίτλος σύμβασης	Αναθέτουσα αρχή	Ημερομηνία έναρξης διαδικασίας	Τρέχουσα κατάσταση	Ημερομηνία δημιουργίας φακέλου	Ημερομηνία τελευταίας ενημέρωσης	Χαρακτήρας φακέλου	Χρήστης τελευταίας ενημέρωσης	Ενημέρωση
No data to display.									

Εικόνα 3.2: Δημιουργία φακέλου Δημόσιας Σύμβασης

3. Συμπληρώνονται τα πεδία που αφορούν τον τίτλο σύμβασης, την ΑΑ (σύμφωνα με τον κωδικό διαύγεια), την ημερομηνία έναρξης της διαδικασίας, το είδος της δημόσιας σύμβασης (Έργο, Μελέτη ή Παροχή Τεχνικών και λοιπών Υπηρεσιών) και την τρέχουσα κατάσταση (Ενεργός με την έναρξη καταχώρησης στοιχείων ή Ανενεργός)

Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης

Επιστροφή Αποθήκευση Αναίρεση Δικαιώματα Φακέλου

Αριθμός Αναφοράς Φακέλου Δημόσια Σύμβασης 1570
 * Τίτλος σύμβασης ΕΡΓΟ
 Αναθέτουσα αρχή ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΥΠΟ
 Ημερομηνία έναρξης διαδικασίας 30/11/2024
 Είδος Σύμβασης Έργο
 * Τρέχουσα κατάσταση Ενεργός
 Ημερομηνία δημιουργίας φακέλου 30/11/2024
 Ημερομηνία τελευταίας ενημέρωσης 30/11/2024
 Χρήστης τελευταίας ενημέρωσης AA.TEST01
 Χειριστής φακέλου AA.TEST01

Υπο φακέλος πριν την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού (Α) **Υποφάκελος της τεκμηρίωσης ανάθεσης του έργου (B)**

+ Εισαγωγή

Προβολή Αποσύνδεση

Τύπος εγγράφου (κατά Ν.4412 αρ. 45)	Τίτλος εγγράφου	Παρατηρήσεις - Σχόλια	Εκδότης
No data to display.			

Εικόνα 3.3: Τύποι εγγράφων (Α) υποφακέλου δημόσιας σύμβασης

- Ο χρήστης της ΑΑ επιλέγει τον υποφάκελο Β (τεκμηρίωσης ανάθεσης) και καταχωρεί τα στοιχεία που αναφέρονται στα άρθρα 45 και 277 του Ν.4412/2016 όπως ισχύει.

Υπο φακέλος πριν την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού (Α) **Υποφάκελος της τεκμηρίωσης ανάθεσης του έργου (B)**

+ Εισαγωγή

Προβολή Αποσύνδεση

Τύπος εγγράφου (κατά Ν.4412 αρ. 45)	Τίτλος εγγράφου	Παρατηρήσεις - Σχόλια	Εκδότης
Άλλο	Πράξη		αα

Άλλο
Πράξη Ελεγκτικού Συνεδρίου
Άλλο

Εικόνα 3.4: Δημιουργία (B) υποφακέλου Δημόσιας Σύμβασης

- Από το Βασικό μενού και τις «Εκτυπώσεις» υπάρχει δυνατότητα επιλογής του παραγόμενου εκτυπωτικού «Φάκελος σύμβασης έργου» για την παρουσίαση όλων των περιεχομένων καταγραφών/εγγράφων των υποφακέλων του φακέλου δημόσιας σύμβασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Γενικές αρχές και κανόνες σύναψης σύμβασης

4.1 Εισαγωγή

4.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας

Ο σκοπός του παρόντος Κεφαλαίου είναι η απόκτηση και η βελτίωση των γνώσεων των επιμορφούμενων ως προς τις γενικές αρχές που διέπουν τις διαδικασίες σύναψης των δημοσίων συμβάσεων και ιδίως τις αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης, της αναλογικότητας, της προστασίας του περιβάλλοντος και του ελεύθερου ανταγωνισμού, καθώς και της τήρησης των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας. Επίσης, στο πλαίσιο του παρόντος Κεφαλαίου, στόχευση αποτελεί και η κατανόηση της έννοιας της σύγκρουσης συμφερόντων, καθώς και η αναγνώριση καταστάσεων προηγούμενης εμπλοκής υποψηφίων ή προσφερόντων, με σκοπό τον εντοπισμό, την πρόληψη τέτοιων καταστάσεων και τη λήψη των κατάλληλων διορθωτικών μέτρων.

4.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση του Κεφαλαίου, οι επιμορφούμενοι/ες θα είναι σε θέση να:

- γνωρίζουν τις γενικές αρχές του ενωσιακού και εθνικού δικαίου που διέπουν τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων
- αναγνωρίζουν την αρχή της διαφάνειας
- αναγνωρίζουν ότι πρέπει να αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις
- κατανοούν τη σημασία της τήρησης των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας και τις συνέπειες της αθέτησης των υποχρεώσεων αυτών
- αναγνωρίζουν και να εφαρμόζουν στις διαδικασίες σύναψης την αρχή της αναλογικότητας
- κατανοούν τις αρχές της προστασίας του ανταγωνισμού και του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης
- κατανοούν την έννοια της σύγκρουσης συμφερόντων, να εντοπίζουν σχετικές καταστάσεις και να εφαρμόζουν διορθωτικές ενέργειες κατά τον εντοπισμό τέτοιων καταστάσεων,

- εντοπίζουν, αναγνωρίζουν και διαχειρίζονται καταστάσεις προηγούμενης εμπλοκής υποψηφίων ή προσφερόντων
- αναγνωρίζουν, κατανοούν τους κανόνες επικοινωνίας με τους οικονομικούς φορείς, μέσω του ΕΣΗΔΗΣ ή με τη χρήση άλλων μέσων επικοινωνίας όταν αυτά προβλέπονται ρητά από τη έγγραφα της σύμβασης,
- κατανοούν τις ονοματολογίες και να επιλέγουν τους κατάλληλους κωδικούς CPV, ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης

4.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας

Στο παρόν Κεφάλαιο παρουσιάζονται οι θεμελιώδεις αρχές που διέπουν τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και ειδικότερα οι αρχές της διαφάνειας και αιτιολόγησης των αποφάσεων, της ίσης μεταχείρισης και αποφυγής διακρίσεων, της προστασίας του ανταγωνισμού, της αναλογικότητας και της τήρησης των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας. Ακολουθεί παράθεση ως προς τον εντοπισμό καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων ή προηγούμενης εμπλοκής υποψηφίων ή προσφερόντων, καθώς και οι ενέργειες της αναθέτουσας αρχής για την πρόληψη τέτοιων καταστάσεων και τη λήψη των κατάλληλων διορθωτικών μέτρων. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι βασικοί κανόνες επικοινωνίας που πρέπει να τηρούνται, ιδίως στο πλαίσιο διαδικασιών που διεξάγονται ηλεκτρονικά μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και τέλος, παρουσιάζονται οι κανόνες ονοματολογίας που εφαρμόζονται στις δημόσιες συμβάσεις και στοιχειώδεις πληροφορίες για την επιλογή του κατάλληλου κωδικού CPV.

4.2 Διαφάνεια–αιτιολόγηση αποφάσεων

Έκφραση της αρχής της διαφάνειας αποτελεί η υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να τεκμηριώνει και να αιτιολογεί τις αποφάσεις που λαμβάνει κατά τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, καθώς, από τις συγκεκριμένες αποφάσεις εξαρτώνται δικαιώματα των οικονομικών φορέων ή επέρχονται δυσμενείς, ενδεχομένως, συνέπειες (απόρριψη της προσφοράς, κατάπτωση της εγγύησης συμμετοχής κ.λπ.). Σύμφωνα, άλλωστε, με τη νομολογία του ΔΕΕ κάθε απόφαση της αναθέτουσας αρχής που είναι αρνητική ή απορριπτική αιτήματος οικονομικού φορέα πρέπει να μπορεί να

προσβάλλεται με ένδικο βοήθημα, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα ελέγχου της νομιμότητάς της.⁸

Κατά συνέπεια, οι αποφάσεις των αναθετουσών αρχών, ιδίως όσες είναι δυσμενείς για τους οικονομικούς φορείς, πρέπει να είναι πλήρως και ειδικά αιτιολογημένες. Η αιτιολογία πρέπει να είναι πλήρης, σαφής και ειδική, όπως απαιτείται για όλες τις ατομικές διοικητικές πράξεις, με την έννοια ότι πρέπει να εκτίθενται με πληρότητα και σαφήνεια τα πραγματικά περιστατικά και οι λόγοι που οδήγησαν την αναθέτουσα αρχή στην έκδοση της συγκεκριμένης απόφασης, ενώ η αιτιολογία μπορεί είτε να ενσωματώνεται στο σώμα της σχετικής πράξης είτε να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου της δημόσιας σύμβασης.⁹

Κατ' εφαρμογή της αρχής της διαφάνειας, επιβάλλεται ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας να γνωρίζει το σκεπτικό της απόφασης που τον αφορά. Στο πλαίσιο αυτό προβλέπεται ρητά ότι η αναθέτουσα αρχή οφείλει να γνωστοποιεί σε κάθε αποκλεισθέντα υποψήφιο ή προσφέροντα, που υποβάλλει σχετική αίτηση, τους λόγους απόρριψης της αίτησης συμμετοχής ή της προσφοράς του, αντίστοιχα, καθώς και σε κάθε προσφέροντα που έχει υποβάλλει παραδεκτή προσφορά τα χαρακτηριστικά πλεονεκτήματα της προσφοράς που επιλέχθηκε, καθώς και το όνομα του αναδόχου, ενώ ως προς τις τεχνικές προδιαγραφές, οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν να αιτιολογούν την απόφασή τους περί μη ισοδυναμίας των λύσεων ή την απόφασή τους ότι τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες δεν εκπληρώνουν τις απαιτήσεις περί επίδοσης ή λειτουργίας.¹⁰

Καταληκτικά επισημαίνεται ότι η έλλειψη αιτιολογίας των αποφάσεων των αναθετουσών αρχών ή η μη επαρκής αιτιολογία συνιστούν λόγους προσβολής και ενδεχόμενης ακύρωσης των σχετικών αποφάσεων, ακόμη και εάν η ουσιαστική κρίση της αναθέτουσας αρχής είναι ορθή.

⁸Βλ. αποφάσεις ΔΕΚ C-422/09, C-425/09 και C 426/09 (συνεκδικαζόμενες), σκ. 33

⁹Βλ. άρθρο 17 Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999) και Δ. Ράικο, Δημόσια Διοίκηση και Διαφορά, 2006, σελ. 479

¹⁰Βλ. άρθρα 70 (άρθρο 55 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) και 300 (άρθρο 75 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ).

4.3 Ίση μεταχείριση και αποφυγή διακρίσεων

Η ίση μεταχείριση των οικονομικών φορέων και η αποφυγή διακρίσεων αποτελεί αρχή ύψιστης σημασίας που διατρέχει οριζόντια τη διαδικασία ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων.

Η εν λόγω αρχή εμπεριέχεται στο άρθρο 10 της Συνθήκης Λειτουργίας της ΕΕ και έχει αποτυπωθεί ρητά στις διατάξεις των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ, οι οποίες ενσωματώθηκαν αντίστοιχα στα άρθρα 18 και 236 του ν. 4412/2016.

Το Δικαστήριο της ΕΕ έχει εξειδικεύσει νομολογιακά την εν λόγω αρχή, συνδέοντάς τη με την υποχρέωση διαφάνειας και επισημαίνοντάς, σε σχετικές αποφάσεις του, ότι στους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων πρέπει να επιφυλάσσεται ίση μεταχείριση τόσο κατά την προθεσμία υποβολής των προσφορών/ αιτήσεων συμμετοχής όσο και κατά τη διαδικασία αξιολόγησής τους.¹¹

Ουσιαστικό περιεχόμενο της αρχής της ίσης μεταχείρισης αποτελεί η απαίτηση όλοι οι οικονομικοί φορείς να έχουν τις ίδιες ευκαιρίες, κατά τη διατύπωση των όρων των προσφορών τους και, κατά συνέπεια, οι όροι που πρέπει να πληρούν οι προσφορές πρέπει να είναι όμοιοι, ως προς το περιεχόμενο και την ερμηνεία τους, για όλους τους προσφέροντες, ώστε να διασφαλίζεται η αντικειμενική σύγκριση των στοιχείων των προσφορών.

Η αρχή της ίσης μεταχείρισης επιτάσσει όμοιες καταστάσεις να μην αντιμετωπίζονται με διαφορετικό τρόπο και διαφορετικές καταστάσεις να μην αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο.

Εν τέλει, η αρχή της ίσης μεταχείρισης αποσκοπεί στην ανάπτυξη υγιούς και επαρκούς ανταγωνισμού μεταξύ των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων με απώτερο στόχο τη συνολική αποτελεσματικότητα των διαδικασιών και τη διασφάλιση της βέλτιστης προσφοράς σε συνθήκες ανταγωνισμού.

Περιπτώσεις εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης

¹¹ Βλ. ΔΕΚ αποφάσεις C-213/07 Μηχανική Α.Ε., C19/00, SIACConstruction, σκ. 34 και C 448/01, EVN και Wienstrom, σκ. 47

A. Κατά τη διάρκεια της προθεσμίας υποβολής των προσφορών η αναθέτουσα αρχή δεν πρέπει να παρέχει προνομιακές πληροφορίες ή διευκρινίσεις, επί των όρων των εγγράφων της σύμβασης, σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα. Αντίθετα, εφόσον εγκαίρως υποβληθούν αιτήματα παροχής διευκρινίσεων, όλες οι διευκρινίσεις πρέπει να δημοσιεύονται στον ηλεκτρονικό χώρο του Διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ, ώστε να είναι διαθέσιμες σε όλους τους δυνητικούς προσφέροντες, με σκοπό τη διασφάλιση πλήρους διαφάνειας κατ' εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Ουσιαστικά το σχετικό έγγραφο διευκρινίσεων αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των όρων της Διακήρυξης ή πρόσκλησης (σε περίπτωση διαδικασίας με στάδιο προεπιλογής) και συνδιαμορφώνει το κανονιστικό πλαίσιο που δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή όσο και τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία.

B. Κατά τη διάρκεια αξιολόγησης των προσφορών η αναθέτουσα αρχή οφείλει να ζητά διευκρινίσεις- συμπληρώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 102 του ν. 4412/2016, από όλους τους προσφέροντες, επί όμοιων ζητημάτων και όχι από συγκεκριμένους μόνο προσφέροντες, καθώς στην τελευταία περίπτωση παραβιάζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

4.4 Προστασία του ανταγωνισμού

Η δημιουργία συνθηκών ελεύθερου και υγιούς ανταγωνισμού αποτελεί μία από τις βασικότερες αρχές που έχουν περιληφθεί στις Συνθήκες της ΕΕ¹², με σκοπό τη διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας αγαθών, υπηρεσιών και προσώπων στην ΕΕ και την ισότιμη πρόσβαση των επιχειρήσεων στην ενιαία εσωτερική αγορά.

Ειδικά στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων ο ελεύθερος και ανόθευτος ανταγωνισμός είναι καίριας σημασίας, καθώς οι αναθέτουσες αρχές επιδιώκουν την απόκτηση έργων, υπηρεσιών και αγαθών, προσβλέποντας στον ευρύτερο δυνατό, υγιή και αποτελεσματικό ανταγωνισμό, με σκοπό την επίτευξη της βέλτιστης δυνατής σχέσης ποιότητας- τιμής.

¹²Βλ. άρθρο 119 παρ. 1 ΣΛΕΕ

Όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο της ΕΕ «ο κύριος σκοπός των κοινοτικών κανόνων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων περιλαμβάνει τον ελεύθερο και ανόθευτο ανταγωνισμό»¹³.

Η ως άνω θεμελιώδης αρχή του ελεύθερου και ανόθευτου ανταγωνισμού παραβιάζεται όταν υιοθετείται κοινή στάση από τους οικονομικούς φορείς, όπως στην περίπτωση εκ των προτέρων συνεννόησης των συμμετεχουσών εργοληπτικών επιχειρήσεων σε διαγωνισμό έργου¹⁴ ή στις περιπτώσεις προκαθορισμού των τιμών της προσφοράς ή της κατανομής της αγοράς (π.χ. με γεωγραφικά κριτήρια). Πρόκειται για περιπτώσεις που η παραβίαση των κανόνων του ανταγωνισμού εμφανίζεται με τη μορφή οριζόντιας συμφωνίας ή εναρμονισμένης πρακτικής, με σκοπό τη διαμόρφωση ενιαίας πολιτικής τιμών των προσφορών ή των τιμών στην αγορά ή λαμβάνει τη μορφή προηγούμενης αθέμιτης συνεννόησης και σύμπραξης οικονομικών φορέων, με σκοπό την κατανομή των διαφόρων συμβάσεων είτε ανά γεωγραφική περιοχή είτε με κατανομή της ανατεθείσας σύμβασης με τη νομική μορφή της υπεργολαβίας.¹⁵

Η αρχή της προστασίας του ανταγωνισμού, στο δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων, είναι ιδιαίτερα εμφανής σε διάφορες διατάξεις των Οδηγιών, οι οποίες έχουν ενσωματωθεί στον ν. 4412/2016. Επισημαίνονται ιδίως:

- η ρητή πρόβλεψη της υποχρέωσης των αναθετουσών αρχής περί προστασίας του ανταγωνισμού κατά τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων,¹⁶
- η θέσπιση, για πρώτη φορά, στις Οδηγίες, ειδικού λόγου αποκλεισμού (δυνητικού) που αφορά στις παραβιάσεις των κανόνων του ανταγωνισμού,¹⁷
- ο κανόνας της επιλογής ανταγωνιστικών διαδικασιών για την ανάθεση των συμβάσεων¹⁸, καθώς προάγουν τον ανταγωνισμό και πρέπει να αποτελούν τη βασική επιλογή της αναθέτουσας αρχής, οι δε διαδικασίες που δεν έχουν

¹³Βλ. απόφαση ΔΕΚ C-450/06, Varec, σκ. 34

¹⁴Βλ. απόφαση ΣτΕ 105/2006

¹⁵Βλ. τον Οδηγό της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού για αναθέτουσες αρχές – με θέμα «Ανίχνευση και πρόληψη συμπαιγνιακών πρακτικών σε διαγωνισμούς προμηθειών»

¹⁶Βλ. άρθρα 18 παρ. 1 και 253 παρ. 1 του ν. 4412/2016

¹⁷Βλ. άρθρα 73 παρ. 4 περ. γ και 305 παρ. 1 του ν. 4412/2016.

Βλ. και Ανακοίνωση της ΕΕ σχετικά με τα εργαλεία για την καταπολέμηση των αθέμιτων συμπράξεων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και σχετικά με κατευθύνσεις για τον τρόπο εφαρμογής του συναφούς λόγου αποκλεισμού (2021/C 91/01)

¹⁸Βλ. άρθρα 26 και 263 του ν. 4412/2016

ανταγωνιστικό χαρακτήρα (π.χ. διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση) εφαρμόζονται μόνο στις περιορισμένες- εξαιρετικές περιπτώσεις που προβλέπονται ρητά στις διατάξεις του ν. 4412/2016 και με την τήρηση όλων των προβλεπόμενων προϋποθέσεων.¹⁹

Επισημαίνεται, τέλος, ότι, στην ιστοσελίδα της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού²⁰, αναρτώνται όλες οι σχετικές αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού που επιβάλλουν κυρώσεις σε οικονομικούς φορείς για την παραβίαση των κανόνων του ανταγωνισμού στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων.

4.5 Αναλογικότητα

Η αρχή της αναλογικότητας αποτελεί μία από τις βασικότερες γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου, η οποία εφαρμόζεται σε όλους τους τομείς δράσης της Δημόσιας Διοίκησης.²¹

Η εν λόγω αρχή επιτάσσει να μην υπερβαίνουν οι πράξεις των διοικητικών οργάνων το πρόσφορο, αναλογικό και αναγκαίο μέτρο για την επιδίωξη του σκοπού τους, με την έννοια ότι, όταν υφίσταται διακριτική ευχέρεια επιλογής μεταξύ περισσότερων του ενός κατάλληλων μέτρων, πρέπει να επιλέγεται το λιγότερο επαχθές και οι τυχόν δυσμενείς συνέπειες που προκαλούνται να μην είναι υπέρμετρες σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό.

Η συγκεκριμένη αρχή, όπως έχει διαμορφωθεί νομολογιακά από το Δικαστήριο της ΕΕ²², βρίσκει εκτεταμένο πεδίο εφαρμογής στις δημόσιες συμβάσεις και έχει αναχθεί σε μία από τις σημαντικότερες αρχές που θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους και να τηρούν οι αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς κατά τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

Για πρώτη φορά συμπεριλήφθηκε ρητά στο κείμενο των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ και ενσωματώθηκε στις σχετικές διατάξεις των άρθρων 18 παρ. 1 και 253

¹⁹Βλ. άρθρα 32 και 269 του ν. 4412/2016

²⁰Βλ. στην ιστοσελίδα www.epant.gr

²¹Βλ. Δ. Ράικος, Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων, 2006, σελ. 193, Ε. Πρεβεδούρου, Η αρχή της αναλογικότητας στη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 1997

²²Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΔΕΚ στις υποθέσεις C-249/11, HristoBryankov, σκ. 43, C-430/10, PetarAladzhov, σ. 47, C-309/10 AgranaZuckerGmbH, σκ. 42

παρ. 1 του ν. 4412/2016 αντίστοιχα, ως υποχρέωση των αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων να τηρούν την αρχή της αναλογικότητας κατά τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων.

Στο πλαίσιο αυτό οι αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς θα πρέπει να επιλέγουν το πλέον πρόσφορο μέτρο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και το λιγότερο δυσμενές για τους οικονομικούς φορείς, εφόσον έχουν τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της διακριτικής ευχέρειας που τους παρέχει ο νόμος, να προβούν σε μία στάθμιση και επιλογή μεταξύ περισσότερων κατάλληλων μέτρων, τα οποία μπορούν, με ισοδύναμο τρόπο, να οδηγήσουν στην επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού.

Ιδιαίτερη εφαρμογή βρίσκει η αρχή της αναλογικότητας στα κριτήρια επιλογής (κριτήρια τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας και οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας) που μπορεί να συμπεριλάβει η αναθέτουσα αρχή στα έγγραφα της σύμβασης, με την έννοια ότι τα σχετικά κριτήρια που επιλέγονται δεν πρέπει να επιβάλλουν υπερβολικές ή δυσανάλογες απαιτήσεις στους οικονομικούς φορείς ούτε να περιορίζουν τεχνητά τον ανταγωνισμό.

Επισημαίνεται, άλλωστε, ότι, για τη συμπερίληψη, στα έγγραφα της σύμβασης, απαιτήσεων οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, καθώς και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, πέραν των προβλεπόμενων στο π.δ. 71/2019 (Α' 112), για την εγγραφή και κατάταξη σε τάξη των οικείων μητρώων, αντίστοιχου προϋπολογισμού και κατηγορίας έργου ή μελέτης, οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν προηγουμένως να ζητούν γνωμοδότηση του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, το οποίο ελέγχει εάν οι απαιτήσεις που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή δικαιολογούνται από τη φύση της σύμβασης, σχετίζονται και είναι ανάλογες προς το αντικείμενό της. Με τον τρόπο αυτό ουσιαστικά ο νομοθέτης επιχειρεί να διασφαλίσει την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας, σε περίπτωση πρόβλεψης, από τις αναθέτουσες αρχές κριτηρίων πέραν των προβλεπόμενων στο π.δ. 71/2019. Η γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου δεν απαιτείται στις περιπτώσεις που η διαγωνιστική διαδικασία διενεργείται βάσει εγκεκριμένου,

από την ΕΑΔΗΣΥ, υποδείγματος διακήρυξης, χωρίς τη συμπερίληψη οποιουδήποτε άλλου προσθετού όρου.²³

Ιδιαίτερη εφαρμογή έχει η αρχή της αναλογικότητας και κατά την αξιολόγηση των δυνητικών λόγων αποκλεισμού εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής.²⁴

Τέλος, στο στάδιο της εκτέλεσης των συμβάσεων η αρχή της αναλογικότητας πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και να εφαρμόζεται, ιδίως κατά την επιβολή κυρώσεων στον ανάδοχο, σε περίπτωση πλημμελούς εκτέλεσης της σύμβασης, με την έννοια ότι επιβάλλεται η προσφορότερη κύρωση και η λιγότερο επαχθής για τον ανάδοχο, μεταξύ περισσότερων κυρώσεων που μπορούν να διασφαλίσουν, με τον ίδιο αποτελεσματικό τρόπο, τον επιδιωκόμενο σκοπό.

4.6 Τήρηση των υποχρεώσεων της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας

Στην παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4412/2016 έχει ενσωματωθεί η οριζόντια ρήτρα των Οδηγιών, ως προς την υποχρέωση των οικονομικών φορέων να τηρούν, κατά την εκτέλεση των δημόσιων συμβάσεων, τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, που έχουν θεσπισθεί με το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο Παράρτημα Χ του Προσαρτήματος Α΄.

Η ως άνω οριζόντια ρήτρα πρέπει να προβλέπεται ρητά στα έγγραφα της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 53 του ν.4412/2106, και αποτελεί ειδικό όρο εκτέλεσης της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 130 του ν. 4412/2016.²⁵

Η τήρηση αυτών των υποχρεώσεων ελέγχεται και βεβαιώνεται από τα όργανα που επιβλέπουν την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές και υπηρεσίες.

Σύμφωνα με τη σκέψη (40) του προοιμίου της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ *«Ο έλεγχος της τήρησης των εν λόγω διατάξεων του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού*

²³Βλ. παρ. 3 των άρθρων 76 και 77 του ν. 4412/2016.

²⁴Βλ. Κεφάλαιο 3 του παρόντος

²⁵Βλ. άρθρο 2Α των προτύπων τευχών διακηρύξεων έργων και μελετών, τα οποία είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα της ΕΑΔΗΣΥ www.eadhsy.gr

δικαίου θα πρέπει να διενεργείται στα ενδεδειγμένα στάδια της διαδικασίας, δηλαδή κατά την εφαρμογή των γενικών αρχών που διέπουν την επιλογή των συμμετεχόντων και την ανάθεση των συμβάσεων, κατά την εφαρμογή των κριτηρίων αποκλεισμού και κατά την εφαρμογή των διατάξεων σχετικά με τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές. Η απαραίτητη επαλήθευση για τον σκοπό αυτό θα πρέπει να διεξάγεται σύμφωνα με τις συναφείς διατάξεις της παρούσας οδηγίας, ιδίως, αυτές οι οποίες διέπουν τα αποδεικτικά μέσα και τις υπεύθυνες δηλώσεις.»

Η ιδιαίτερη σημασία που αποδίδεται, από τον ενωσιακό νομοθέτη, στην τήρηση των ως άνω υποχρεώσεων, διαφαίνεται από το γεγονός ότι η παραβίασή τους συνιστά αυτοτελή δυνητικό λόγο αποκλεισμού²⁶, ενώ, ο εθνικός νομοθέτης, κατά την ενσωμάτωση των σχετικών διατάξεων των Οδηγιών, προέβλεψε, περαιτέρω, ότι η αθέτηση των σχετικών υποχρεώσεων συνιστά και σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα του οικονομικού φορέα²⁷, δηλαδή τον δυνητικό λόγο αποκλεισμού της περίπτωσης θ' της παραγράφου 4 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016.

Επισημαίνεται, τέλος, ότι, ως εθνικό εφαρμοστικό μέτρο, για τον έλεγχο της τήρησης των σχετικών υποχρεώσεων, προβλέπεται η, κατά προτεραιότητα, ένταξη των αναδόχων δημοσίων συμβάσεων στα προγράμματα επιθεωρήσεων και ελέγχων της Επιθεώρησης Εργασίας και του Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων.²⁸

4.7 Εντοπισμός και αντιμετώπιση καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων

Οι διατάξεις των Οδηγιών έχουν εισαγάγει διάφορες ρυθμίσεις, οι οποίες εντάσσονται σε ένα ευρύτερο πλέγμα κανόνων για την ενίσχυση της διαφάνειας και την καταπολέμηση της διαφθοράς στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων.

Σε πολλές από τις υποθέσεις που εκδικάστηκαν στα κράτη- μέλη για ζητήματα διαφθοράς σε δημόσιες συμβάσεις, ένα από τα συχνότερα προβλήματα που εντοπίστηκαν ήταν περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων σε διάφορα στάδια της διαδικασίας σύναψης συμβάσεων.²⁹

²⁶Βλ. άρθρο 73 παρ. 4 περ. α του ν. 4412/2016 (άρθρο 57 παρ. 4 περ. α της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

²⁷Βλ. άρθρο 18 παρ. 5 του ν.4412/2016

²⁸Βλ. άρθρα 18 παρ. 3 και 253 παρ. 4 του ν. 4412/2016

²⁹Βλ. Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την καταπολέμηση της διαφθοράς, στο πλαίσιο της ανάγκης ενίσχυσης της διαφάνειας και της συνοχής, COM (2014) 38

Σύγκρουση συμφερόντων ανακύπτει σε περίπτωση που υπονομεύεται η ικανότητα ενός ατόμου να φέρει εις πέρας τον ρόλο του κατά τρόπο αμερόληπτο και αντικειμενικό. Ειδικότερα, η έννοια της σύγκρουσης συμφερόντων στις δημόσιες συμβάσεις καλύπτει οποιαδήποτε κατάσταση, κατά την οποία μέλη του προσωπικού της αναθέτουσας αρχής (ή άλλα πρόσωπα) που συμμετέχουν στη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης και τα οποία μπορούν να επηρεάσουν την έκβασή της έχουν, άμεσα ή έμμεσα, δημοσιονομικό, οικονομικό ή άλλο προσωπικό συμφέρον, το οποίο θα μπορούσε να εκληφθεί ως στοιχείο που θίγει την αμεροληψία και την ανεξαρτησία τους.

Οι διατάξεις των Οδηγιών παρέχουν κατευθύνσεις στα κράτη- μέλη για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την επανόρθωση συγκρούσεων συμφερόντων που προκύπτουν κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων.³⁰

Οι σχετικές προβλέψεις έχουν ενσωματωθεί στις διατάξεις των άρθρων 24 και 262 του ν. 4412/2016.

Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις εν λόγω διατάξεις οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την επανόρθωση καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων που προκύπτουν όχι μόνο κατά τη διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης, αλλά και κατά το στάδιο του σχεδιασμού και της προετοιμασίας της διαδικασίας, καθώς και της κατάρτισης των εγγράφων της σύμβασης, ώστε να αποφεύγονται τυχόν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση όλων των οικονομικών φορέων.

Ο εθνικός νομοθέτης απαριθμεί ενδεικτικά τα πρόσωπα, στα οποία μπορεί να συντρέχει κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων και αυτά είναι:

α) μέλη του προσωπικού της αναθέτουσας αρχής ή του παρόχου υπηρεσιών διαδικασιών σύναψης συμβάσεων, ο οποίος ενεργεί εξ ονόματος της αναθέτουσας αρχής, συμπεριλαμβανομένων των μελών των αποφαινόμενων ή/και γνωμοδοτικών οργάνων ή/και

³⁰Βλ. άρθρο 24 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και άρθρο 42 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ

β) μέλη των οργάνων διοίκησης ή άλλων οργάνων της αναθέτουσας αρχής ή/και

γ) σύζυγοι και συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, σε ευθεία γραμμή απεριόριστα και σε πλάγια γραμμή έως και τέταρτου βαθμού, των προσώπων των περιπτώσεων α' και β', τα οποία:

εμπλέκονται στη διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού και της προετοιμασίας της διαδικασίας, καθώς και της κατάρτισης των εγγράφων της σύμβασης ή/και μπορούν να επηρεάσουν την έκβασή της.

Για τους σκοπούς εφαρμογής των σχετικών διατάξεων ως «συμφέροντα» νοούνται εκείνα που επιφέρουν, άμεσα ή έμμεσα, χρηματοοικονομικό, οικονομικό ή άλλο προσωπικό όφελος, το οποίο θα μπορούσε να εκληφθεί ως στοιχείο που θίγει την αμεροληψία και την ανεξαρτησία στο πλαίσιο της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης.

Στην παρ. 4 του άρθρου 24 του ν. 4412/2016 κατηγοριοποιούνται ενδεικτικά τα εν λόγω συμφέροντα σε προσωπικά, οικογενειακά, οικονομικά, πολιτικά ή άλλα κοινά συμφέροντα με τους υποψηφίους ή προσφέροντες ή με τους υπεργολάβους αυτών ή με οποιοδήποτε μέλος υποψήφιας/προσφέρουσας ένωσης οικονομικών φορέων, συμπεριλαμβανομένων και αντικρουόμενων επαγγελματικών συμφερόντων, όπως ιδίως:

α) η συμμετοχή προσώπου, από τα ως άνω ενδεικτικά αναφερόμενα, στα όργανα διοίκησης ή διαχείρισης ενός οικονομικού φορέα, όταν ο εν λόγω οικονομικός φορέας συμμετέχει στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης που διενεργεί η αναθέτουσα αρχή,

β) η κατοχή ποσοστού άνω του 0,5% των μετοχών, εταιρικών μεριδίων ή άλλης φύσης δικαιωμάτων επί του κεφαλαίου οικονομικού φορέα που συμμετέχει στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, εφόσον η κατοχή του ανωτέρω ποσοστού επιτρέπει τη συμμετοχή στη διαχείριση του φορέα αυτού,

γ) η ύπαρξη, κατά τη χρονική περίοδο που έχει ως αφετηρία δώδεκα (12) μήνες πριν από την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης και λήξη την ημέρα σύναψης αυτής, συμβατικού δεσμού που αφορά είτε στην παροχή εξαρτημένης εργασίας είτε

στην εκτέλεση έργου ή παροχή υπηρεσιών ή προμήθεια αγαθών μεταξύ ενός εκ των αναφερόμενων προσώπων με οικονομικό φορέα, που συμμετέχει στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης.

Σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΕ, η κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων αποτελεί μία αντικειμενική κατάσταση, για τη συνδρομή της οποίας δεν απαιτείται υπαιτιότητα του προσώπου, στο οποίο αφορά. Μία τέτοια κατάσταση μπορεί να συντρέχει, ακόμη και αν τα εμπλεκόμενα πρόσωπα δεν είχαν πρόθεση να επηρεάσουν το αποτέλεσμα της διαδικασίας και τις αποφάσεις της αναθέτουσας αρχής και, κατά συνέπεια, δεν εξετάζονται ούτε είναι κρίσιμες για τον αντικειμενικό χαρακτηρισμό μίας τέτοιας κατάστασης οι προθέσεις των εμπλεκομένων ούτε η τυχόν καλή πίστη τους.³¹

Τα πρόσωπα που ενέχονται σε μία κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων υποχρεούνται αμελλητί να γνωστοποιήσουν εγγράφως στην αναθέτουσα αρχή τυχόν σύγκρουση συμφερόντων των ιδίων ή των συγγενικών τους προσώπων, σε σχέση με οποιονδήποτε υποψήφιο ή προσφέροντα, από τη στιγμή που λαμβάνουν γνώση της εν λόγω σύγκρουσης, προκειμένου η αναθέτουσα αρχή να είναι σε θέση να προβεί σε διορθωτικές ενέργειες. Παράλληλα, τα πρόσωπα αυτά οφείλουν να απέχουν από κάθε ενέργεια σχετική με τη διενέργεια της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης.

Η αναθέτουσα αρχή αποφαινεται αιτιολογημένα ως προς τη συνδρομή ή μη κατάστασης σύγκρουσης συμφερόντων. Αν η αναθέτουσα αρχή αποφανθεί ότι συντρέχει κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων, ενημερώνει αμέσως την Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων³² και λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα, προς διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και προς αποφυγή στρεβλώσεων του ανταγωνισμού, στα οποία μπορεί να συμπεριλαμβάνεται η εξαίρεση του συγκεκριμένου προσώπου από οποιαδήποτε συμμετοχή στη σχετική διαδικασία σύναψης της σύμβασης.

Εάν μια κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων είναι αδύνατον να αρθεί με άλλον τρόπο, ο υποψήφιος ή προσφέρων, ο οποίος σχετίζεται με αυτή, αποκλείεται από τη

³¹Βλ. ΔΕΚ συνεκδικαζόμενες αποφάσεις C-21/03 και C-34/03, FabricomSA κατά Βελγικού Δημοσίου

³²Βλ. σχετικό τυποποιημένο έντυπο γνωστοποίησης κατάστασης σύγκρουσης συμφερόντων που είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα της ΕΑΔΗΣΥ στη διαδρομή <https://www.eaadhsy.gr/index.php/category-articles-gia-tous-foreis/320-entypo-gnwstopoihshs-katastashs-syvkroyshs-symferontwn>

διαδικασία, στο πλαίσιο της εξέτασης του αντίστοιχου λόγου αποκλεισμού³³. Σε κάθε περίπτωση επισημαίνεται ότι ο αποκλεισμός του οικονομικού φορέα, κατά την εξέταση του συγκεκριμένου δυνητικού λόγου αποκλεισμού, αποτελεί το έσχατο επανορθωτικό μέτρο («ultimumrefugium») και μόνο στην περίπτωση που η συγκεκριμένη κατάσταση δεν μπορεί να θεραπευθεί με λιγότερο παρεμβατικά μέτρα, κατ' εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας.

Τέλος, επισημαίνεται ότι η αναθέτουσα αρχή υποχρεούνται να συντάσσει και να αποστέλλει στην ΕΑΔΗΣΥ γραπτή έκθεση, η οποία περιλαμβάνει τις περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων που εντοπίστηκαν, καθώς και όλα τα επακόλουθα μέτρα που έλαβε, προκειμένου η Αρχή, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, να συμπεριλάβει τις σχετικές πληροφορίες στην έκθεση παρακολούθησης του τομέα των δημοσίων συμβάσεων που αποστέλλει στην Επιτροπή ανά τριετία, σύμφωνα με το άρθρο 340 του ν. 4412/2016.

4.8 Προηγούμενη εμπλοκή υποψηφίων ή προσφερόντων

Οι διατάξεις των Οδηγιών ρυθμίζουν, για πρώτη φορά, περιπτώσεις προηγούμενης συμμετοχής υποψηφίου οικονομικού φορέα στο στάδιο της προετοιμασίας της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης. Οι ρυθμίσεις αυτές εντάσσονται στο ίδιο ευρύτερο πλέγμα κανόνων, που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη Ενότητα, για την ενίσχυση της διαφάνειας και την καταπολέμηση της διαφθοράς.

Συγκεκριμένα ρυθμίζεται το ζήτημα της προηγούμενης εμπλοκής οικονομικού φορέα σε διαδικασία σύναψης σύμβασης, με την έννοια της συμμετοχής του στην προετοιμασία και στον σχεδιασμό της διαδικασίας και της τυχόν απόκτησης, λόγω αυτής της συμμετοχής, αθέμιτου ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος σε σχέση με άλλους υποψηφίους ή προσφέροντες στη διαδικασία.

Οι σχετικές διατάξεις εφαρμόζονται εάν ένας υποψήφιος, ένας προσφέρων ή μια επιχείρηση που σχετίζεται με υποψήφιο ή προσφέροντα έχει παράσχει συμβουλές στην αναθέτουσα αρχή είτε στο πλαίσιο προκαταρκτικών διαβουλεύσεων με την αγορά³⁴ είτε έχει εμπλακεί με οποιονδήποτε τρόπο στην προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, για παράδειγμα στην περίπτωση που η αναθέτουσα

³³Βλ. άρθρο 73 παρ. 4 περ δ του ν. 4412/2016

³⁴Βλ. άρθρα 46 και 47 και 279 του ν. 4412/2016

αρχή του είχε αναθέσει προηγούμενη σύμβαση παροχής υπηρεσιών με αντικείμενο τη σύνταξη των τευχών δημοπράτησης σύμβασης έργου ή της σχετικής μελέτης.³⁵

Σε περίπτωση συνδρομής τέτοιων περιστάσεων, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίζει τη μη στρέβλωση του ανταγωνισμού λόγω της συμμετοχής του εν λόγω υποψηφίου ή προσφέροντα και την τήρηση των αρχών της διαφάνειας και τη ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων.

Τέτοια μέτρα είναι ιδίως η γνωστοποίηση, με κάθε πρόσφορο μέσο, στους λοιπούς υποψηφίους και προσφέροντες, των σχετικών πληροφοριών που ανταλλάχθηκαν στο πλαίσιο της προηγούμενης εμπλοκής του υποψηφίου ή του προσφέροντος στην προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης και ο καθορισμός επαρκών προθεσμιών για την παραλαβή των προσφορών ή των αιτήσεων συμμετοχής.

Σε περίπτωση που έχει ήδη προκληθεί νόθευση του ανταγωνισμού, με την έννοια ότι ο οικονομικός φορέας, ο οποίος είχε εμπλακεί στην προετοιμασία της συγκεκριμένης διαδικασίας, έχει αποκτήσει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα ως προς την προετοιμασία και την υποβολή της προσφοράς του και η κατάσταση που δημιουργήθηκε δεν μπορεί να θεραπευθεί με λιγότερο παρεμβατικά μέτρα, όπως τα προαναφερθέντα, και να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με την υποχρέωση τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης, ο υποψήφιος ή προσφέρων, μπορεί να αποκλείεται από τη διαδικασία, στο πλαίσιο της εξέτασης του αντίστοιχου λόγου αποκλεισμού.³⁶ Σε κάθε περίπτωση επισημαίνεται ότι ο αποκλεισμός του οικονομικού φορέα, κατά την εξέταση του συγκεκριμένου δυνητικού λόγου αποκλεισμού, αποτελεί, ομοίως, όπως στην περίπτωση της σύγκρουσης συμφερόντων, το έσχατο επανορθωτικό μέτρο («ultimumrefugium») και μόνο εφόσον η συγκεκριμένη κατάσταση δεν μπορεί να θεραπευθεί με λιγότερο παρεμβατικά μέτρα, κατ' εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας.

Πριν από την έκδοση της απόφασης της αναθέτουσας αρχής για τον αποκλεισμό, παρέχεται η ευχέρεια στους υποψηφίους ή τους προσφέροντες να αποδείξουν ότι η

³⁵Βλ. άρθρα 48 και 280 του ν. 4412/2016

³⁶Βλ. άρθρο 73 παρ. 4 περ ε του ν. 4412/2016

συμμετοχή τους στην προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης δεν είναι δυνατόν να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού.³⁷

Τέλος, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να ενημερώνει την Επιτροπή Ανταγωνισμού, για τις δικές της ενέργειες, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, καθώς και την ΕΑΔΗΣΥ³⁸ για την καταγραφή των μέτρων που λήφθηκαν στην ειδική έκθεση που συντάσσεται δυνάμει του άρθρου 341 του ν. 4412/2016.

4.9 Κανόνες Επικοινωνίας

Στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων και μελετών που διενεργούνται ηλεκτρονικά όλες οι επικοινωνίες, καθώς και όλες οι ανταλλαγές πληροφοριών, ιδίως η υποβολή των προφορών, εκτελούνται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των άρθρων 22, 36 και 37 και του Παραρτήματος IV του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016.

Τα εργαλεία και οι συσκευές που χρησιμοποιούνται για τις επικοινωνίες μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, καθώς και τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους, είναι προσιτά και διαλειτουργικά με τις γενικά χρησιμοποιούμενες ΤΠΕ, δεν πρέπει δημιουργούν διακρίσεις ούτε να περιορίζουν την πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία σύναψης σύμβασης.

Από τον προηγούμενο κανόνα της υποχρεωτικής χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ, προβλέπονται οι ακόλουθες παρεκκλίσεις:

α) όταν λόγω του ειδικού χαρακτήρα της σύμβασης, η χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας θα απαιτούσε συγκεκριμένα εργαλεία, συσκευές ή μορφότυπους αρχείων που δεν διατίθενται γενικά ή δεν υποστηρίζονται από γενικά διαθέσιμες εφαρμογές,

β) όταν οι εφαρμογές που υποστηρίζουν μορφότυπους αρχείων κατάλληλους για την περιγραφή των προσφορών, χρησιμοποιούν μορφότυπους αρχείων που δεν μπορούν να υποστούν επεξεργασία από οποιαδήποτε άλλη ανοιχτή ή γενικά διαθέσιμη εφαρμογή ή υπόκεινται σε σχήμα αποκλειστικών αδειών εκμετάλλευσης και δεν

³⁷Βλ. ΔΕΚ συνεκδικαζόμενες αποφάσεις C-21/03 και C-34/03, FabricomSA κατά Βελγικού Δημοσίου, σκ. 31-33,34,36

³⁸Βλ. σχετικό τυποποιημένο έντυπο γνωστοποίησης κατάστασης προηγούμενης εμπλοκής υποψηφίων που είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα της ΕΑΔΗΣΥ στη διαδρομή <https://www.eaadhsy.gr/index.php/category-articles-giatous-foreis/321-entypo-gnwstopoihshs-katastashs-prohgoymenhs-emplokhs-ypposhfiwn>

μπορούν να διατεθούν για μεταφόρτωση ή εξ αποστάσεως χρήση από την αναθέτουσα αρχή,

γ) όταν η χρήση του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. θα απαιτούσε ειδικό εξοπλισμό γραφείου, ο οποίος δεν διατίθεται γενικά στις αναθέτουσες αρχές,

δ) όταν τα έγγραφα της σύμβασης απαιτούν την υποβολή υλικών ή υπό κλίμακα προπλασμάτων τα οποία δεν είναι δυνατόν να διαβιβασθούν μέσω του ΕΣΗΔΗΣ.

Στις περιπτώσεις που δεν χρησιμοποιούνται ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας, η επικοινωνία γίνεται με το ταχυδρομείο ή με άλλο κατάλληλο μέσο ή με συνδυασμό ταχυδρομικών ή άλλων καταλλήλων μέσων και ηλεκτρονικών μέσων.

Παρέκκλιση από την υποχρεωτική χρήση του ΕΣΗΔΗΣ επιτρέπεται και στο μέτρο που απαιτείται η χρήση άλλων μέσων επικοινωνίας, πλην των ηλεκτρονικών, είτε λόγω παραβίασης της ασφάλειας του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. είτε για την προστασία του ιδιαίτερος ευαίσθητου χαρακτήρα των πληροφοριών που απαιτεί ένα τόσο υψηλό επίπεδο προστασίας το οποίο δεν μπορεί να εξασφαλισθεί κατάλληλα με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων και συσκευών που διατίθενται γενικά σε οικονομικούς φορείς ή μπορεί να διατεθούν σε αυτούς με άλλα μέσα πρόσβασης.

Κατά παρέκκλιση επίσης, μπορεί να χρησιμοποιείται προφορική επικοινωνία σε σχέση με άλλες ανακοινώσεις, πλην των βασικών στοιχείων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, υπό τον όρο ότι το περιεχόμενο της προφορικής επικοινωνίας τεκμηριώνεται επαρκώς. Ειδικότερα, οι προφορικές επικοινωνίες με τους προσφέροντες οι οποίες θα μπορούσαν να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στο περιεχόμενο και την αξιολόγηση των προσφορών τεκμηριώνονται επαρκώς και με τα ενδεδειγμένα μέσα, όπως με γραπτά ή ηχητικά αρχεία ή συνόψεις των βασικών στοιχείων της επικοινωνίας.³⁹

Σε κάθε επικοινωνία, ανταλλαγή και αποθήκευση πληροφοριών, οι αναθέτουσες αρχές μεριμνούν για τη διαφύλαξη της ακεραιότητας των δεδομένων και του απορρήτου των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής⁴⁰. Εξετάζουν το

³⁹Βλ. παρ. 2 του άρθρου 22 του ν. 4412/2016

⁴⁰Για τις εμπιστευτικές πληροφορίες και τη διαφύλαξή τους, κατά τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων βλ. Κατευθυντήρια Οδηγία 28/ 2023 της ΕΑΔΗΣΥ «Εμπιστευτικές πληροφορίες κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων» (ΑΔΑ: ΨΣΓΣΟΞΤΒ-9ΑΡ)

περιεχόμενο των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής μόνο μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής τους.

Ειδικά ως προς τις δημόσιες συμβάσεις έργων και τους διαγωνισμούς μελετών, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν τη χρήση συγκεκριμένων ηλεκτρονικών μέσων, όπως ηλεκτρονικών εργαλείων μοντελοποίησης κτιριοδομικών πληροφοριών ή παρόμοιων μέσων. Σε τέτοιες περιπτώσεις οι αναθέτουσες αρχές παρέχουν εναλλακτικά μέσα πρόσβασης.

Εάν κριθεί απαραίτητο, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν τη χρήση εργαλείων και συσκευών που δεν διατίθενται γενικώς, υπό την προϋπόθεση ότι προσφέρουν εναλλακτικά μέσα πρόσβασης.

Οι αναθέτουσες αρχές θεωρείται ότι προσφέρουν άλλα κατάλληλα μέσα πρόσβασης σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν προσφέρουν ελεύθερη, πλήρη, άμεση και δωρεάν πρόσβαση με ηλεκτρονικά μέσα στα εν λόγω εργαλεία και συσκευές από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης/ γνωστοποίησης, σύμφωνα με το Παράρτημα VIII του Προσαρτήματος Α΄ ή από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος ή, σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση από το χρονικό σημείο έναρξης της διαδικασίας. Το κείμενο της προκήρυξης/γνωστοποίησης ή η πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος καθορίζει τη διαδικτυακή διεύθυνση στην οποία διατίθενται τα εργαλεία και οι συσκευές αυτές,

β) όταν διασφαλίζουν ότι οι προσφέροντες που δεν έχουν πρόσβαση στα εν λόγω εργαλεία και συσκευές ή δεν έχουν τη δυνατότητα να τα αποκτήσουν εντός των σχετικών προθεσμιών, υπό τον όρο ότι για την αδυναμία πρόσβασης δεν ευθύνεται ο ίδιος ο προσφέρων, μπορούν να έχουν πρόσβαση στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης χρησιμοποιώντας προσωρινά διακριτικά (πρόσβασης) διαθέσιμα δωρεάν στο διαδίκτυο ή

γ) όταν υποστηρίζουν έναν εναλλακτικό δίαυλο για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών.

4.10 Ονοματολογία

Το κοινό λεξιλόγιο για τις δημόσιες συμβάσεις (Common Procurement Vocabulary/CPV) αποτελεί ένα ενιαίο σύστημα ταξινόμησης που ισχύει για τις δημόσιες συμβάσεις, με σκοπό την τυποποίηση των στοιχείων που χρησιμοποιούν οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς για την περιγραφή του αντικειμένου των συμβάσεών τους.

Οι κωδικοί CPV αποτελούν κωδικούς κοινής ονοματολογίας σε επίπεδο ΕΕ για τον χαρακτηρισμό αγαθών, υπηρεσιών, έργων. Οι κωδικοί CPV βασίζονται σε μια δενδροειδή διάρθρωση που περιλαμβάνει έως εννέα ψηφία (8ψήφιος κωδικός αριθμός συν ψηφίο ελέγχου), στα οποία αντιστοιχεί ένας τίτλος, ο οποίος περιγράφει τις προμήθειες, τα έργα ή τις υπηρεσίες που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης.⁴¹⁴²

Στις διατάξεις των Οδηγιών και αντίστοιχα του ν. 4412/2016⁴³ προβλέπεται ότι οποιοσδήποτε αναφορές σε ονοματολογίες στο πλαίσιο διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων γίνονται με τη χρήση του «Κοινού λεξιλογίου για τις δημόσιες συμβάσεις (CPV)» που εγκρίθηκε με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 2195/2002, όπως έχει τροποποιηθεί με τον Κανονισμό (ΕΚ) 213/2008.

Επισημαίνεται ότι η ορθή επιλογή του κωδικού CPV είναι ιδιαίτερα κρίσιμη, ιδίως στα έντυπα προκήρυξης σύμβασης (eForms), που αποστέλλονται προς δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, για τις συμβάσεις άνω των ορίων, καθώς αποτελεί τη βασική ένδειξη για τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς, οι οποίοι αναζητούν επιχειρηματικές ευκαιρίες στην ενιαία εσωτερική αγορά της ΕΕ.

Επίσης, οι κωδικοί CPV που χρησιμοποιούνται από τις αναθέτουσες αρχές αποτελούν μία από τις ενδείξεις που εξετάζονται στο πλαίσιο ελέγχου για την «τεχνητή»

⁴¹Βλ. τον Κανονισμό (ΕΚ) 213/2008 στον ιστότοπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης <https://eur-lex.europa.eu/> και ειδικότερα στη διαδρομή <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32008R0213>

⁴²Βλ. [σχετική εφαρμογή](#) στη Διαδικτυακή Πύλη Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων «Προμηθεύς» για την εμπειριστατωμένη δυνατότητα αναζήτησης, επιλογής και μετατροπής κωδικών/περιγραφών CPV σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ.

⁴³Βλ. άρθρα 23 (άρθρο 23 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) και 261 (άρθρο 41 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) του ν. 4412/2016

κατάτμηση των συμβάσεων, η οποία και απαγορεύεται από τις διατάξεις των Οδηγιών και του ν. 4412/2016.⁴⁴

Αναλυτικά οι κωδικοί CPV που αφορούν σε εκτέλεση εργασιών⁴⁵, περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙ του Προσαρτήματος Α΄ και στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Β΄ του ν. 4412/2016, τα οποία έχουν ενσωματώσει τα αντίστοιχα Παραρτήματα των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ αντίστοιχα.

Τέλος, στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Γ του ν. 4412/2016 περιλαμβάνονται συγκεκριμένοι κωδικοί CPV για συμβάσεις εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.⁴⁶

4.11 Μελέτη περίπτωσης

Η αναθέτουσα αρχή Χ προκήρυξε ανοικτή διαδικασία ανάθεσης σύμβασης μελέτης ηλεκτρομηχανολογικών εργασιών άνω των ορίων, μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, χρησιμοποιώντας το πρότυπο τεύχος Διακήρυξης.

Στη διαδικασία υποβλήθηκαν δύο (2) προσφορές από τους οικονομικούς φορείς Α και Β.

Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών προέκυψαν τα ακόλουθα:

Οι οικονομικοί φορείς Α και Β δήλωσαν στο ΕΕΕΣ τον μέσο κύκλο εργασιών τους για την τελευταία τριετία, χωρίς να διευκρινίζουν αν πρόκειται για γενικό ή ειδικό κύκλο εργασιών, ενώ στη Διακήρυξη οριζόταν ότι οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να δηλώσουν τον ειδικό κύκλο εργασιών τους σε αντίστοιχες συμβάσεις μελετών (ηλεκτρομηχανολογικές).

Η αναθέτουσα αρχή κάλεσε τον οικονομικό φορέα Α για διευκρινίσεις, ο οποίος και διευκρίνισε ότι ο κύκλος εργασιών που είχε δηλώσει στο ΕΕΕΣ ήταν ο ειδικός κύκλος εργασιών. Σε συνέχεια των σχετικών διευκρινίσεων έκανε αποδεκτή την προσφορά του, προχώρησε στην αξιολόγησή της και του ανέθεσε τη σύμβαση.

⁴⁴Βλ. άρθρα 6 παρ. 3 και 236 παρ. 3 του ν. 4412/2016

⁴⁵κατά την έννοια της υποπερ. α της περ. 6 της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016

⁴⁶που αναφέρονται στην υποπερ. α της περ. 9 της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016

Η αναθέτουσα αρχή δεν ζήτησε αντίστοιχες διευκρινίσεις από τον οικονομικό φορέα Β, έκρινε ως αόριστη τη δήλωσή του στο ΕΕΕΣ και προχώρησε στην απόρριψη της προσφοράς του, χωρίς να αιτιολογήσει την απόφασή της.

Ερώτημα

Πώς κρίνετε τις ενέργειες της αναθέτουσα αρχής, ως προς τις προσφορές των οικονομικών φορέων Α και Β, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του ν. 4412/2016 και τις γενικές αρχές του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων;

Απάντηση

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 18 παρ. 1 του ν. 4412/2016 *«Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια..»*.

Εν προκειμένω, η αναθέτουσα αρχή για όμοιες καταστάσεις, ήτοι δήλωση στο ΕΕΕΣ που δεν ήταν ακριβής ως προς τον κύκλο εργασιών, ακολούθησε διαφορετικές ενέργειες για τους οικονομικούς φορείς Α και Β, κατά συνέπεια παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων και επιπρόσθετα την αρχή της αιτιολόγησης των αποφάσεων, ως ειδικότερης έκφανσης της αρχής της διαφάνειας, ως προς τον οικονομικό φορέα Β, καθώς δεν αιτιολόγησε τη σχετική απόφασή της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Η διαδικασία σύναψης της σύμβασης συνοπτική παρουσίαση

5.1 Εισαγωγή

Στην συγκεκριμένη θεματική ενότητα θα παρουσιασθεί συνοπτικά η διαδικασία σύναψης της σύμβασης, δηλαδή τα επιμέρους στάδια της διαγωνιστικής διαδικασίας και τη διακριτή λειτουργία και τον σκοπό τους ανάλογα με το κριτήριο ανάθεσης για την ανοικτή και κλειστή διαδικασία για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.

5.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας

Σκοπός της συγκεκριμένης θεματικής ενότητας είναι η κατανόηση της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης, δηλαδή τα επιμέρους στάδια της διαγωνιστικής διαδικασίας και τη διακριτή λειτουργία και τον σκοπό τους ανάλογα με το κριτήριο ανάθεσης για την ανοικτή και κλειστή διαδικασία για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, όπως επίσης και των αρμοδιοτήτων των οργάνων της αναθέτουσας αρχής κατά τη διαδικασία σύναψης της σύμβασης.

5.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση της θεματικής ενότητας, οι επιμορφούμενοι/νες θα είναι σε θέση να :

- περιγράφουν τα επιμέρους στάδια και φάσεις της διαγωνιστικής διαδικασίας (ανοικτής ή κλειστής)
- αναγνωρίζουν τη διακριτή λειτουργία και τον σκοπό των επιμέρους σταδίων της διαγωνιστικής διαδικασίας (ελέγχου προϋποθέσεων συμμετοχής και ανάδειξης αναδόχου)
- κατανοούν τις διαφορές της διαδικασίας αποσφράγισης και αξιολόγησης, με βάση την επιλογή του τρόπου ανάδειξης της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς (βάσει της τιμής ή του κόστους, βάσει της τιμής – ποιότητας)

- περιγράφουν τα στάδια ανοικτής διαδικασίας σύναψης σύμβασης έργου, μελέτης, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα προσφορά βάσει τιμής
- εντοπίζουν εάν, με βάση τα έγγραφα της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τη χρήση της αντιστροφής των σταδίων αξιολόγησης, καθώς και τους κανόνες που διέπουν την ως άνω δυνατότητα
- περιγράφουν τα στάδια ανοικτής διαδικασίας σύναψης σύμβασης έργου, μελέτης, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής
- προσδιορίζουν τον ρόλο και τις αρμοδιότητες των οργάνων της αναθέτουσας αρχής κατά τη διαδικασία σύναψης σύμβασης

5.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας

Στην θεματική αυτή ενότητα παρουσιάζονται συνοπτικά:

- τα στάδια αξιολόγησης προσφορών στην ανοικτή διαδικασία μέσω διαγράμματος ροής εργασιών, όπως ο έλεγχος προϋποθέσεων συμμετοχής, η ποιοτική επιλογή, η αξιολόγηση προσφορών με βάση το κριτήριο ανάθεσης, η ανάδειξη αναδόχου και η σύναψη της σύμβασης ή η ματαίωση της διαδικασίας.
- τα στάδια αξιολόγησης αιτήσεων συμμετοχής-προσφορών στην κλειστή διαδικασία-Διάγραμμα ροής εργασιών, δηλαδή το Α' στάδιο: αιτήσεις συμμετοχής και το Β' στάδιο: αξιολόγηση προσφορών
- τα αρμόδια όργανα (γνωμοδοτικά και αποφαινόμενα) κατά τη σύναψη της σύμβασης

για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.

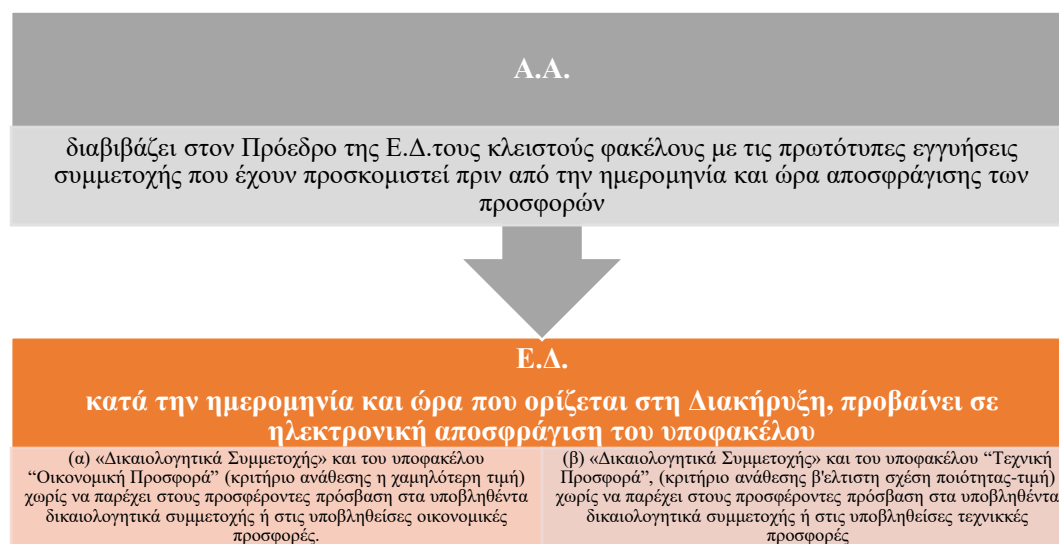
5.2 Στάδια αξιολόγησης προσφορών στην ανοικτή διαδικασία-Διάγραμμα ροής εργασιών

Στην ανοικτή διαδικασία, ο έλεγχος των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των προσφερόντων, της μη συνδρομής δηλαδή των λόγων αποκλεισμού και της εξέτασης της καταλληλότητας των οικονομικών φορέων να εκτελέσουν την προς ανάθεση

σύμβαση (πλήρωση κριτηρίων επιλογής), καθώς και η εξέταση των προσφορών σύμφωνα με τα κριτήρια ανάθεσης, γίνεται σε δύο διακριτές φάσεις στο πλαίσιο ενιαίας διαδικασίας. [ΚΟ13 ΕΑΑΔΗΣΥ, ΑΔΑ: ΩΒΥ7ΟΞΤΒ-ΤΛ7]

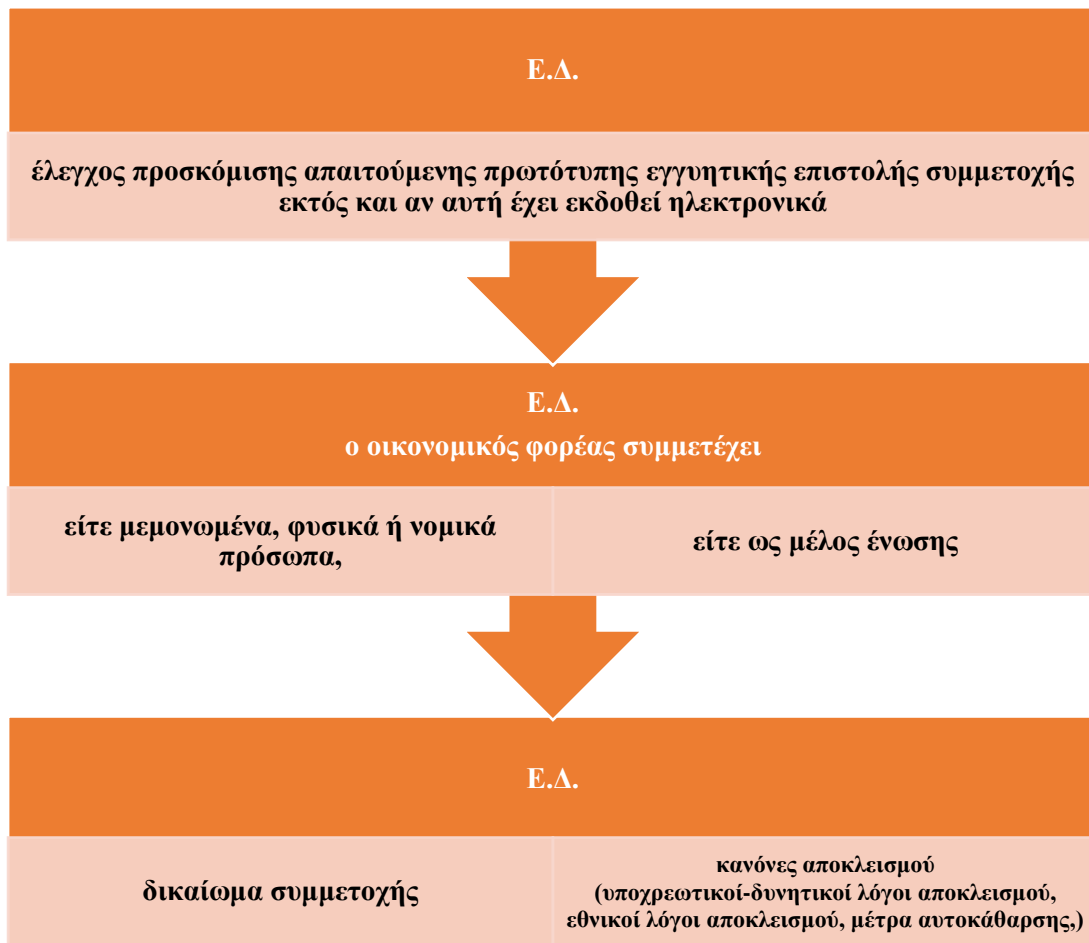
Οι αναθέτουσες αρχές αναφέρουν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις συμμετοχής, που μπορεί να εκφράζονται ως ελάχιστα επίπεδα ικανότητας, καθώς και τα κατάλληλα μέσα προαπόδειξης και απόδειξης στα έγγραφα της σύμβασης.

Ακολουθεί διαγραμματική απεικόνιση της ροής των ενεργειών/εργασιών για την **ανοικτή** διαγωνιστική διαδικασία της αναθέτουσας αρχής (Α.Α.) και της επιτροπής διαγωνισμού (Ε.Δ.) μετά την καταληκτική ημερομηνία και ώρα υποβολής των προσφορών.

5.2.1 Έλεγχος προϋποθέσεων συμμετοχής

Η επιτροπή διαγωνισμού (Ε.Δ.) ελέγχει τις προϋποθέσεις συμμετοχής των διαγωνιζομένων οικονομικών φορέων σύμφωνα με τα αναφερόμενα στα έγγραφα της σύμβασης, δηλαδή ελέγχει την υποβολή της πρωτότυπης οριζόμενης εγγυητικής επιστολής συμμετοχής και το ΕΕΕΣ ως προαποδεικτικό μέσο για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού και πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής (καταλληλότητα, οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, τεχνική και επαγγελματική ικανότητα).

5.2.2 Έλεγχος πλήρωσης κριτηρίων επιλογής

Τα κριτήρια επιλογής, ρητά καθορίζονται ότι θα πρέπει να σχετίζονται και να είναι ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης (σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76, 77 του ν.4412/16). Τα κριτήρια επιλογής μπορεί να αφορούν:

- α) την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας,
- β) την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια,
- γ) την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς ως απαιτήσεις συμμετοχής μόνο τα ανωτέρω κριτήρια. Οι αναθέτουσες αρχές περιορίζουν τις όποιες απαιτήσεις συμμετοχής σε εκείνες που είναι απαραίτητες ώστε να διασφαλίζεται ότι ο υποψήφιος ή ο προσφέρων διαθέτει τις εκ του νόμου απαιτούμενες προϋποθέσεις, τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες, καθώς και τις

τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες για την εκτέλεση της υπό ανάθεση σύμβασης.

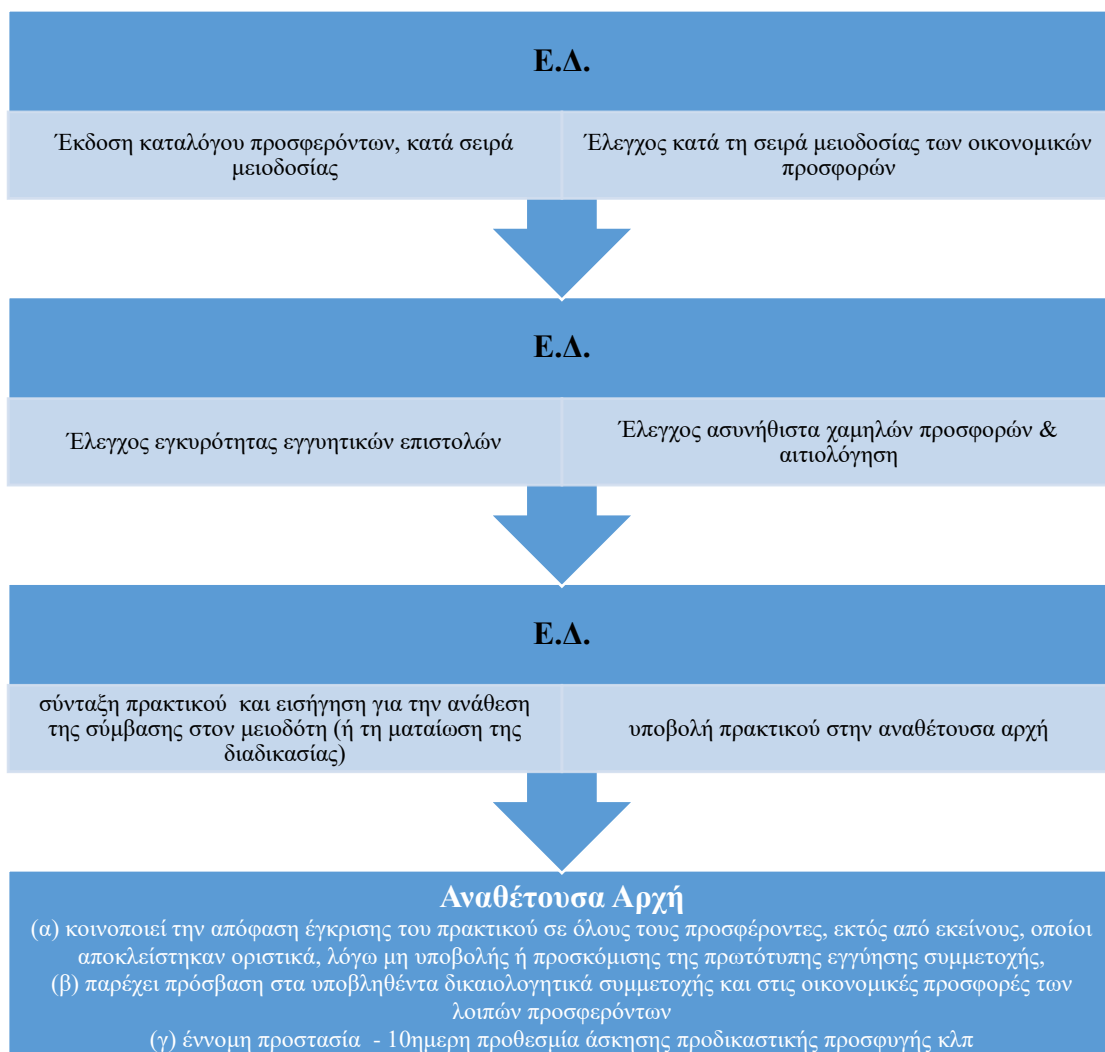
Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις που να διασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν την αναγκαία οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, και την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα για την εκτέλεση της σύμβασης. Όταν συμπεριληφθούν στα έγγραφα της σύμβασης αντίστοιχες απαιτήσεις είναι υποχρεωτικές.

Επιπλέον των ανωτέρω η Ε.Δ. ελέγχει για τη στήριξη στις ικανότητες άλλων φορέων (άρθρο 78, ν.4412/2016). Εφόσον προσφέρων στηρίζεται σε τρίτο ελέγχεται και το ΕΕΕΣ του τρίτου ως προς τους λόγους αποκλεισμού και το ή τα κριτήρια επιλογής που «δανείζει». Σημειώνεται ότι προσφέρων μπορεί στην προσφορά του να περιλαμβάνει και υπεργολάβο που θα εκτελέσει τμήμα της σύμβασης σύμφωνα με το άρθρο 58 ν. 4412/2016, οπότε ελέγχεται και το ΕΕΕΣ του υπεργολάβου.

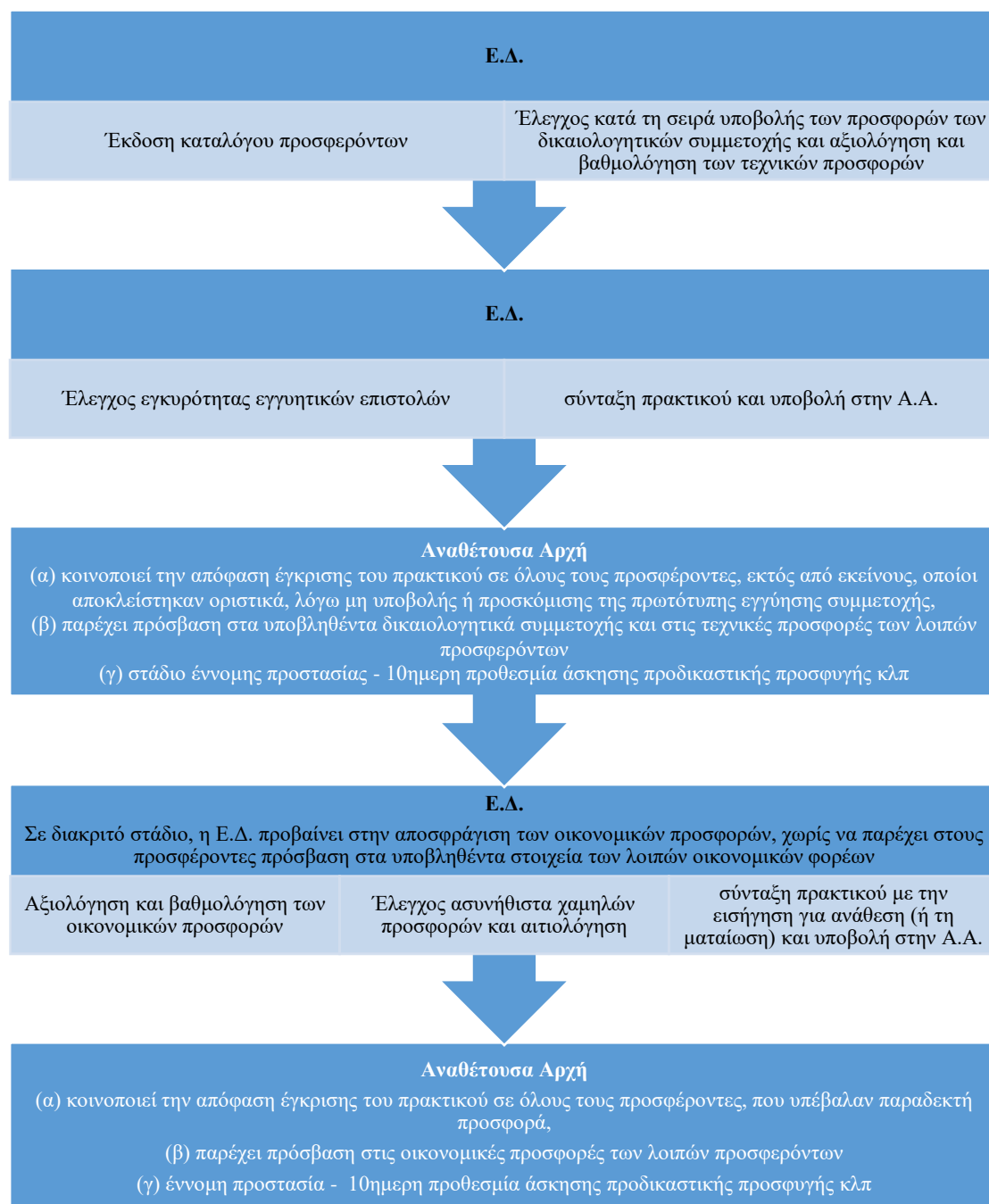
5.2.3 Αξιολόγηση προσφορών

Στη συνέχεια θα περιγραφεί συνοπτικά η διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ανάλογα με το κριτήριο ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης έργου, μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.

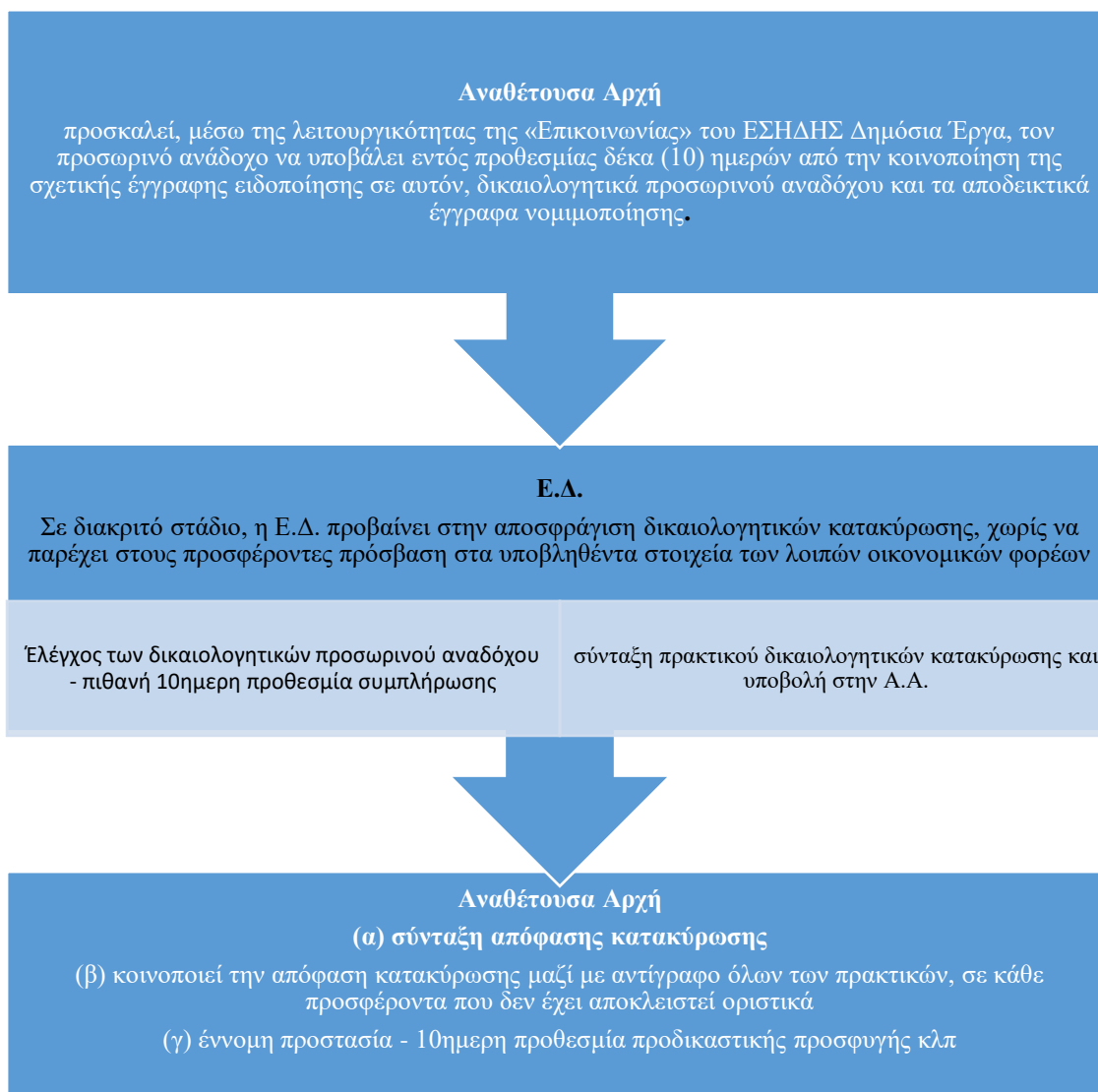
5.2.3.1 Πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής

5.2.3.2 Πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας - τιμής

5.2.4 Ανάδειξη αναδόχου

5.2.5 Σύναψη της σύμβασης ή ματαίωση

Αναθέτουσα Αρχή

η απόφαση κατακύρωσης καθίσταται οριστική:

- (α) έχει κοινοποιηθεί την απόφαση κατακύρωσης μαζί με αντίγραφο όλων των πρακτικών, σε κάθε προσφέροντα που δεν έχει αποκλειστεί οριστικά
- (β) έχει παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης προδικαστικής προσφυγής ή σε περίπτωση άσκησης παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης αίτησης ακύρωσης και αναστολής κατά της απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ και σε περίπτωση άσκησης αίτησης ακύρωσης και αναστολής κατά της απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ, εκδοθεί απόφαση επί της αίτησης, με την επιφύλαξη της χορήγησης προσωρινής διαταγής
- (γ) ολοκλήρωση προσυμβατικού ελέγχου επιτυχώς (εφόσον απαιτείται)
- (δ) ο προσωρινός ανάδοχος έχει υποβάλει έπειτα από σχετική πρόσκληση, υπεύθυνη δήλωση, στην οποία δηλώνεται ότι, δεν έχουν επέλθει στο πρόσωπό του ομιγενείς μεταβολές

Μετά από την οριστικοποίηση της απόφασης κατακύρωσης, η Αναθέτουσα Αρχή προσκαλεί τον ανάδοχο να προσέλθει για την υπογραφή του συμφωνητικού, θέτοντάς του προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση σχετικής έγγραφης ειδικής πρόσκλησης.

Η σύμβαση θεωρείται συναφθείσα με την κοινοποίηση της πρόσκλησης στον ανάδοχο.

Εάν ο ανάδοχος **δεν προσέλθει να υπογράψει το συμφωνητικό, μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στην ειδική πρόκληση, με την επιφύλαξη αντικειμενικών λόγων ανωτέρας βίας, κηρύσσεται έκπτωτος, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του και ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 103 για τον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσέλθει για την υπογραφή του συμφωνητικού, η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται, σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 106. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, στην περίπτωση αυτήν, να αναζητήσει αποζημίωση, πέρα από την καταπίπτουσα εγγυητική επιστολή, ιδίως δυνάμει των άρθρων 197 και 198 ΑΚ.**

Η αναθέτουσα αρχή με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή της, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του αρμοδίου οργάνου, **ματαιώνει τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης:**

- α) εφόσον η διαδικασία απέβη άγονη είτε λόγω μη υποβολής προσφοράς είτε λόγω απόρριψης όλων των προσφορών ή αιτήσεων ή αποκλεισμού όλων των προσφερόντων ή συμμετεχόντων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος βιβλίου και τα έγγραφα της σύμβασης ή
 - β) στην περίπτωση του δευτέρου εδαφίου της παρ. 7 του άρθρου 105, περί κατακύρωσης και σύναψης σύμβασης.
2. Ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης μπορεί να λάβει χώρα με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, μετά από γνώμη του αρμοδίου οργάνου, στις ακόλουθες περιπτώσεις: (α) λόγω παράτυπης διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 3, (β) αν οι οικονομικές και τεχνικές παράμετροι που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης άλλαξαν ουσιωδώς και η εκτέλεση του συμβατικού αντικείμενου δεν ενδιαφέρει πλέον την αναθέτουσα αρχή ή τον φορέα για τον οποίο προορίζεται το υπό ανάθεση αντικείμενο, (γ) αν λόγω ανωτέρας βίας, δεν είναι δυνατή η κανονική εκτέλεση της σύμβασης, (δ) αν η επιλεγείσα προσφορά κριθεί ως μη συμφέρουσα από οικονομική άποψη, (ε) στην περίπτωση των παρ. 3 και 4 του άρθρου 97, περί χρόνου ισχύος προσφορών, (στ) για άλλους επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, όπως ιδίως, δημόσιας υγείας ή προστασίας του περιβάλλοντος.

5.2.6 Αντιστροφή σταδίων

Σύμφωνα με το άρθρο 101 του ν.4412/2016 στις ανοικτές διαδικασίες, οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να αποφασίζουν να εξετάσουν τις προσφορές πριν από την

επαλήθευση μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού και της πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής, σύμφωνα με τα άρθρα 73 έως 83. Όταν κάνουν χρήση της δυνατότητας αυτής, εξασφαλίζουν ότι ο έλεγχος μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού και πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής πραγματοποιείται κατά τρόπο αμερόληπτο και διαφανή ώστε να μην ανατίθεται σύμβαση σε προσφέροντα που θα έπρεπε να είχε αποκλειστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 73 και 74 ή δεν πληροί τα κριτήρια επιλογής που έχει καθορίσει η αναθέτουσα αρχή.

Η χρήση της προαναφερόμενης διαδικασίας δεν επιτρέπεται στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων στις οποίες κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας - τιμής, καθώς και στις περιπτώσεις εφαρμογής του άρθρου 50, περί δημόσιων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης.

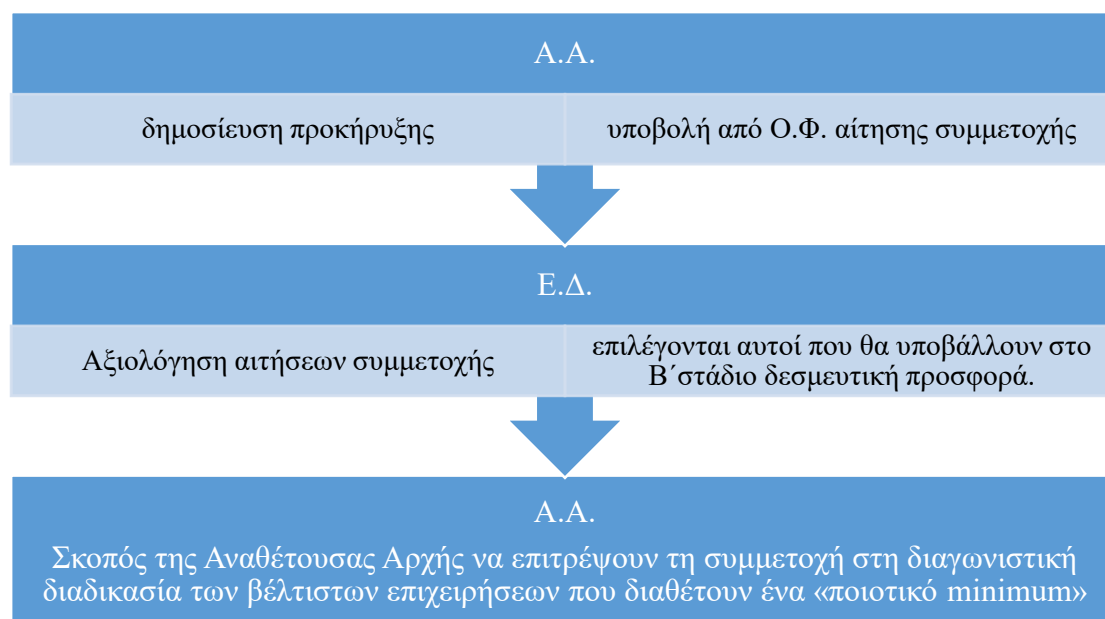
5.3 Στάδια αξιολόγησης αιτήσεων συμμετοχής-προσφορών στην κλειστή διαδικασία-Διάγραμμα ροής εργασιών

Σε μια κλειστή διαδικασία μπορεί να συμμετάσχει οποιοσδήποτε, αλλά μόνον όσοι προεπιλεγούν μπορούν να υποβάλουν προσφορές. Η διαδικασία αυτή επιλέγεται σε πιο περίπλοκες-εξειδικευμένες συμβάσεις.

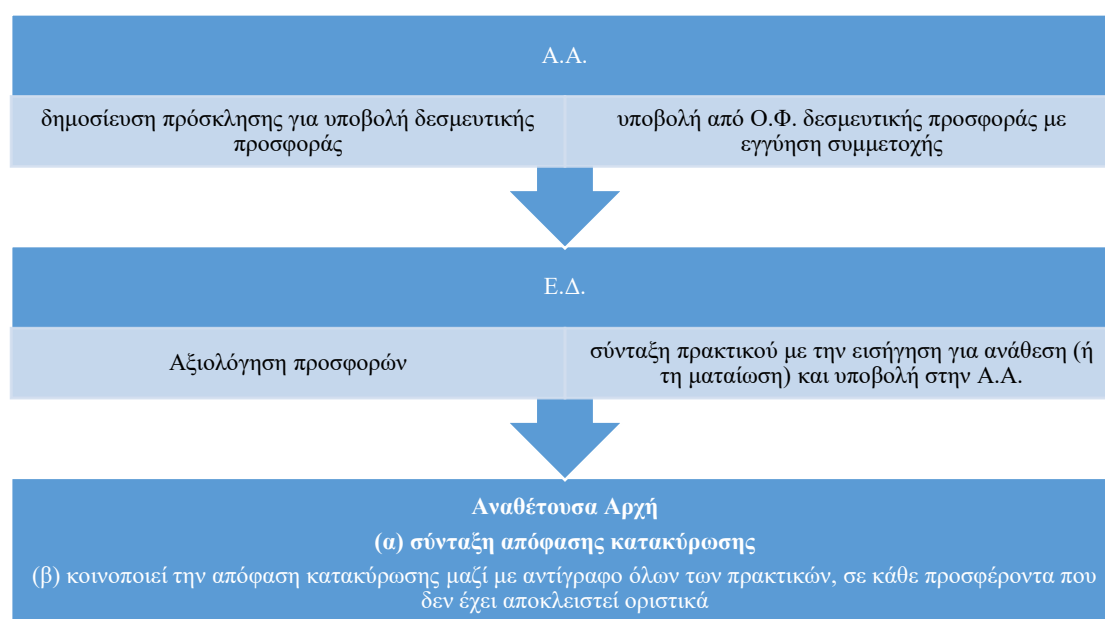
Η Α.Α. δημοσιεύει προκήρυξη/διακήρυξη και οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν αίτηση συμμετοχής. Οι καταλληλότεροι καλούνται να υποβάλουν προσφορά.

Επισημαίνεται ότι σε αυτό το είδος της διαδικασίας δεν επιτρέπεται η τροποποίηση προσφορών και η διαπραγμάτευση.

5.3.1 Α' στάδιο: αιτήσεις συμμετοχής

5.3.2 Β' στάδιο: αξιολόγηση προσφορών

Είναι υποχρεωτική η τήρηση και των δύο ανωτέρω σταδίων, για την ολοκλήρωση της διαδικασίας.

Για την ανάδειξη αναδόχου και τη σύναψη της σύμβασης ή ματαίωση ισχύουν τα αναφερόμενα στις παρ. 5.2.4 και 5.2.5.

5.4 Αρμόδια όργανα κατά τη σύναψη της σύμβασης

Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του άρθρου 221 του ν.4412/2016, στο πλαίσιο σύναψης της σύμβασης, υπάρχουν τα όργανα που γνωμοδοτούν (γνωμοδοτικά όργανα) προς τα αποφαινόμενα όργανα.

5.4.1 Γνωμοδοτικά όργανα

Οι Επιτροπές διαγωνισμού είναι τα όργανα διενέργειας διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων τα οποία συγκροτούνται και λειτουργούν σύμφωνα με το άρθρο 221 του ν.4412/16 και σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν.2690/1999 ΦΕΚ Α' 45, άρθρο 221 παρ. 6 ν.4412/2016), καθώς και με τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου για τα ανακύπτοντα σχετικά ζητήματα.

Τα γνωμοδοτικά όργανα έχουν ιδίως τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- ελέγχουν την καταλληλότητα των προσφερόντων για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης
- ελέγχουν και αξιολογούν τις υποβληθείσες προσφορές
- εισηγούνται τον αποκλεισμό των προσφερόντων ή υποψηφίων από τη διαδικασία, την απόρριψη των προσφορών, την κατακύρωση των αποτελεσμάτων, την αποδέσμευση των εγγυήσεων, τη ματαίωση της διαδικασίας
- γνωμοδοτούν για κάθε άλλο θέμα που ανακύπτει κατά τη διαδικασία ανάθεσης

Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους τα όργανα αυτά εκδίδουν γνώμη, συμπεριλαμβανομένης της βαθμολόγησης, μετά από ψηφοφορία επί των επικρατέστερων προτάσεων. Η γνώμη του οργάνου είναι η πρόταση που συγκεντρώνει την πλειοψηφία των παρόντων. Δεν επιτρέπεται η γνώμη των οργάνων αυτών να προκύπτει από τον μέσο όρο των προτάσεων (Πρβλ. Κεφ. 22 του παρόντος).

5.4.2 Αποφαινόμενα όργανα

Αποφαινόμενο είναι το όργανο της αναθέτουσας αρχής με αποφασιστική αρμοδιότητα τελικής υπογραφής. Η αποφασιστική αρμοδιότητα παρέχει στο διοικητικό όργανο την ικανότητα να εκδώσει εκτελεστή διοικητική πράξη⁴⁷.

⁴⁷ Πρβλ άρθρα 180 για τα έργα και 199 για τις μελέτες ως προς τα αποφαινόμενα όργανα. 180 για έργα Τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο και τις αποφάσεις που εκδίδονται με εξουσιοδότησή του ασκούνται από τα αρμόδια όργανα ή συμβούλια του φορέα κατασκευής του έργου, σύμφωνα με τις οργανωτικές διατάξεις του κάθε φορέα.

Σε αντίθεση με την γνωμοδοτική αρμοδιότητα, η οποία παρέχει στο όργανο την ικανότητα να διατυπώσει γνώμη ή πρόταση για να διαφωτίσει το όργανο που έχει την αποφασιστική αρμοδιότητα.

Παράδειγμα

Παρουσιάζονται παραδείγματα **ανοικτής διαδικασίας** ανάθεσης⁴⁸ :

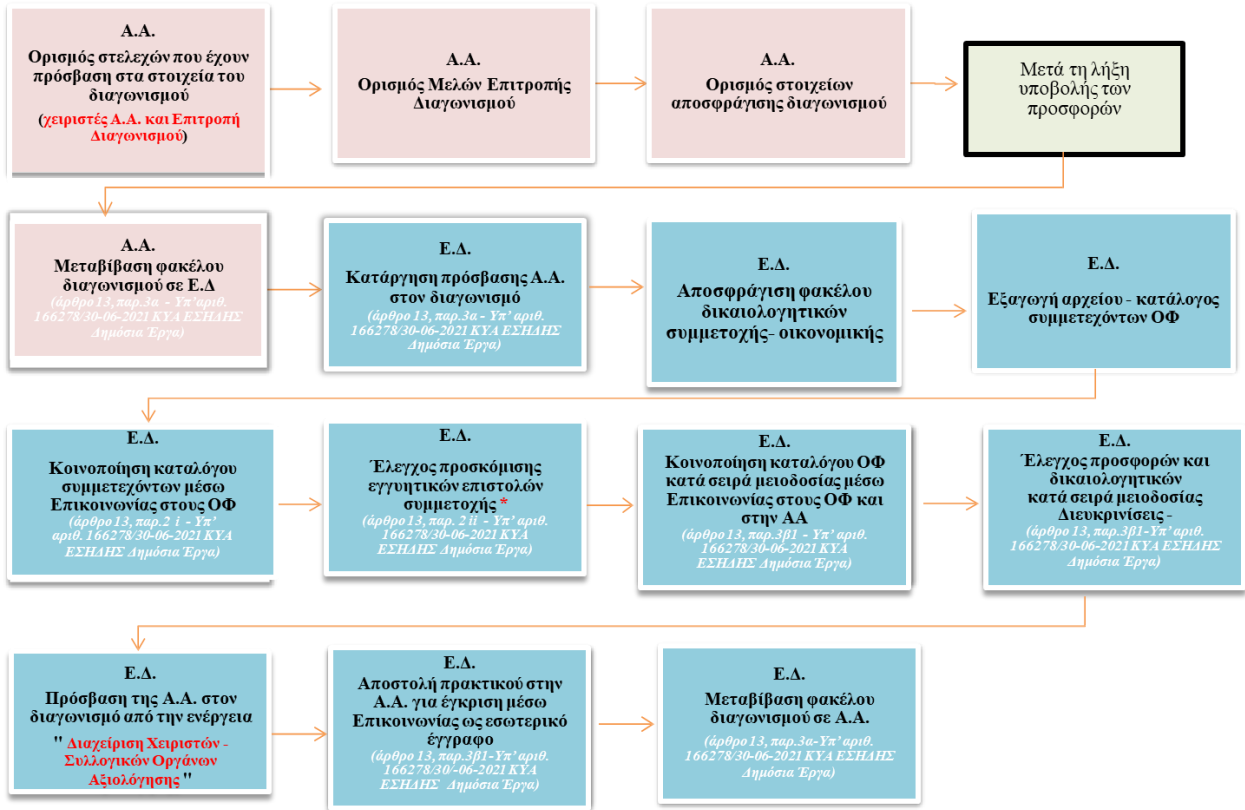
Α. σύμβασης έργου με κριτήριο ανάθεσης την χαμηλότερη τιμή

Στα έργα που εκτελούνται από άλλους φορείς, εκτός από τις υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, μπορεί με κοινή απόφαση που εκδίδεται από τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών και τον κατά περίπτωση αρμόδιο Υπουργό, να γίνεται ο ειδικότερος προσδιορισμός των οργάνων και συμβουλίων που αποφασίζουν ή γνωμοδοτούν για τα έργα των φορέων αυτών, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος. Αποφαινόμενα και γνωμοδοτούντα όργανα που έχουν καθοριστεί με προγενέστερες διατάξεις διατηρούν τις αρμοδιότητές τους μέχρι την έκδοση νέας απόφασης.

199 για μελέτες , τεχνικές υπηρεσίες Τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες που προβλέπονται από το νόμο αυτόν ασκούνται από τα αρμόδια όργανα της αναθέτουσας αρχής και του εργοδότη, σύμφωνα με τις οργανωτικές διατάξεις τους. Με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, μπορεί να ορίζονται τα αποφαινόμενα και γνωμοδοτούντα όργανα των επί μέρους αναθετουσών αρχών, για τις ανάγκες εφαρμογής του νόμου αυτού. Αποφαινόμενα και γνωμοδοτούντα όργανα που έχουν καθοριστεί με προγενέστερες διατάξεις διατηρούν τις αρμοδιότητές τους μέχρι την έκδοση νέας απόφασης.

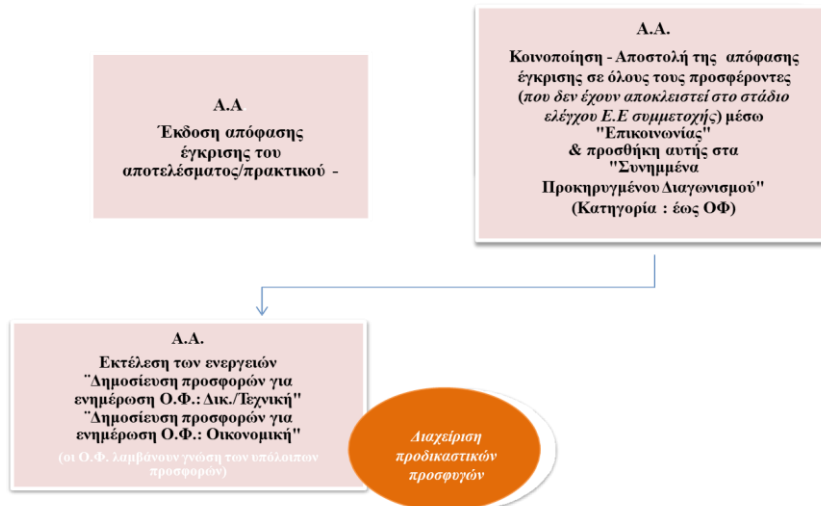
⁴⁸ Για την παρουσίαση της μελέτης περίπτωσης λήφθηκε υπόψη το εκπαιδευτικό υλικό του ΕΚΔΔΑ με τίτλο «Ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και τεχνικών υπηρεσιών μέσω ΕΣΗΔΗΣ» (εκδ. 2022) με τις αναγκαίες προσαρμογές, τροποποιήσεις και προσθήκες [<https://digitalrepository.ekdd.gr/handle/123456789/967>]

I. Διαδικασίες αποσφράγισης – αξιολόγησης

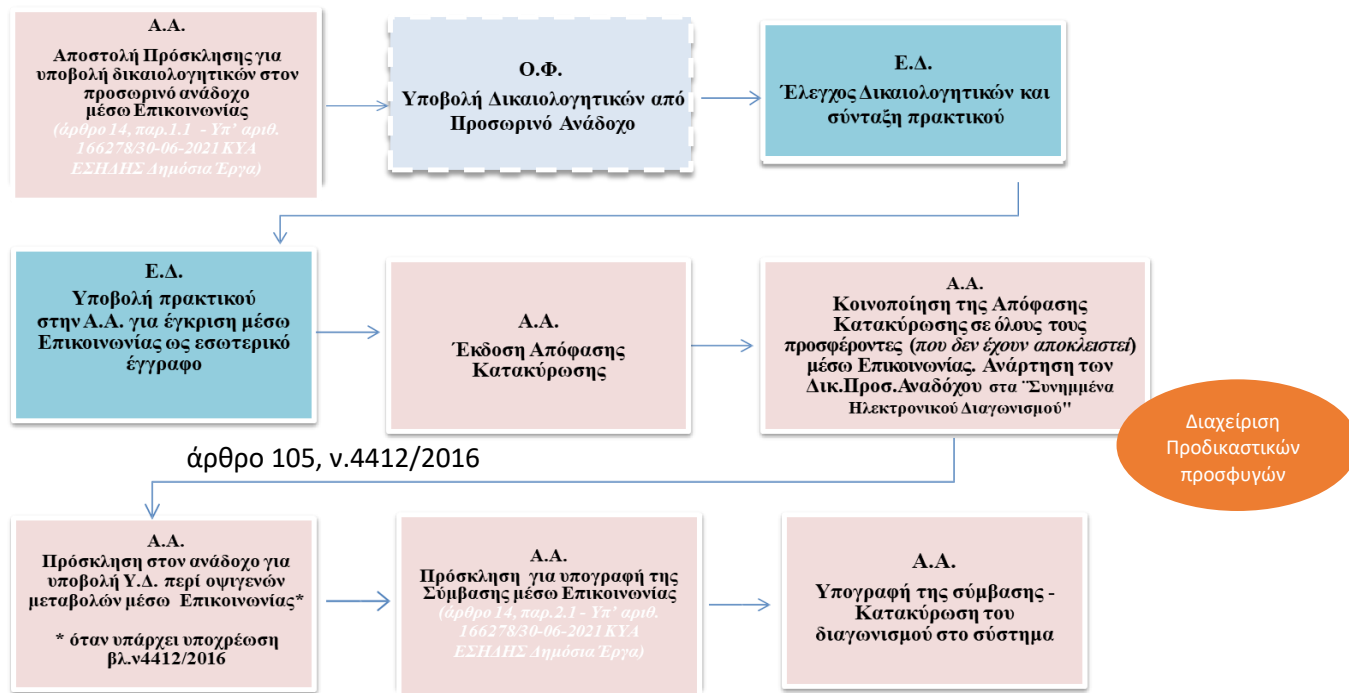

* Η προσφορά οικονομικού φορέα που παρέλκυσε να προσκομίσει την απαιτούμενη από τα έγγραφα της σύμβασης εγγύηση συμμετοχής απορρίπτεται ως απαράδεκτη, μετά από γνώμη του αρμόδιου συλλογικού οργάνου. Η απόφαση απόρριψης της προσφοράς του προηγούμενου εδαφίου εκδίδεται πριν από την έκδοση οποιασδήποτε άλλης απόφασης σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών της οικείας διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης.

II. Έγκριση αποτελέσματος/ πρακτικού αξιολόγησης προσφορών

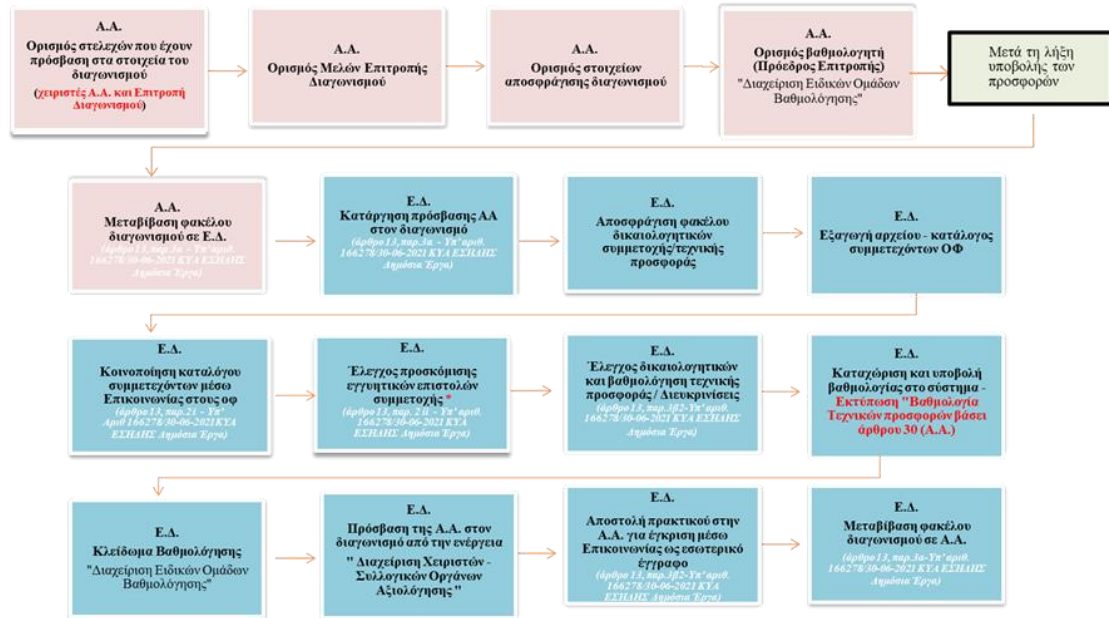

III. Πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου- Έλεγχος – Κατακύρωση

B. σύμβασης μελέτης με κριτήριο ανάθεσης την βέλτιστη σχέση ποιότητας-τιμής.

I. Διαδικασίες αποσφράγισης – αξιολόγησης δικαιολογητικών συμμετοχής / τεχνικής προσφοράς

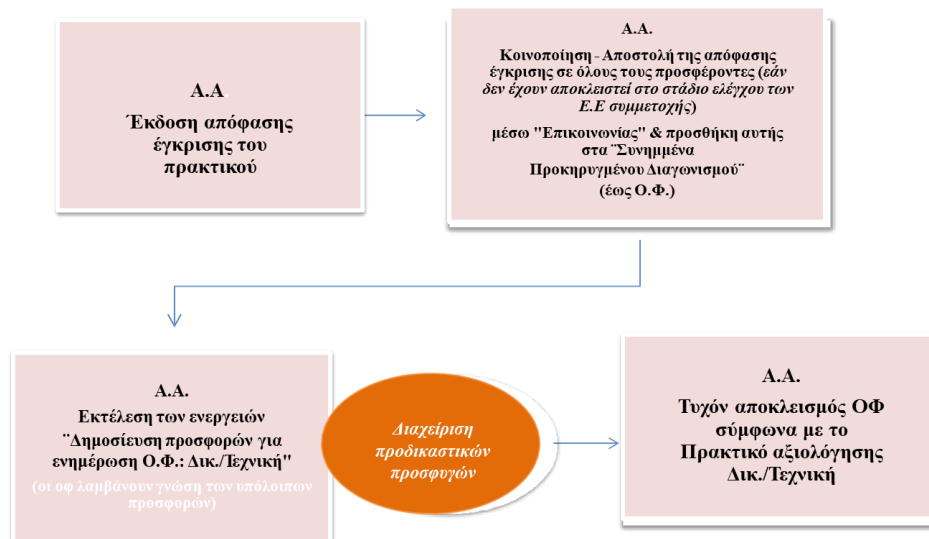
* Η προσφορά οικονομικού φορέα που παραιτείται να προκύψει την απαιτούμενη από τα έγγραφα της σύμβασης εγγύηση συμμετοχής απαράδεκτη, μετά από γνώμη του αρμόδιου ελεγκτικού οργάνου. Η απόφαση απόρριψης της προσφοράς του προσημειωμένου εισοδήματος εκδίδεται πριν από την έκδοση αποφασιστεί άλλη απόφαση σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών της οικείας διαδικασία ανάθεσης σύμβασης.

Προκήρυξη αριθ. 1662/78/30-06-2021 ΚΥΑ ΕΣΠΑ/ΠΣ

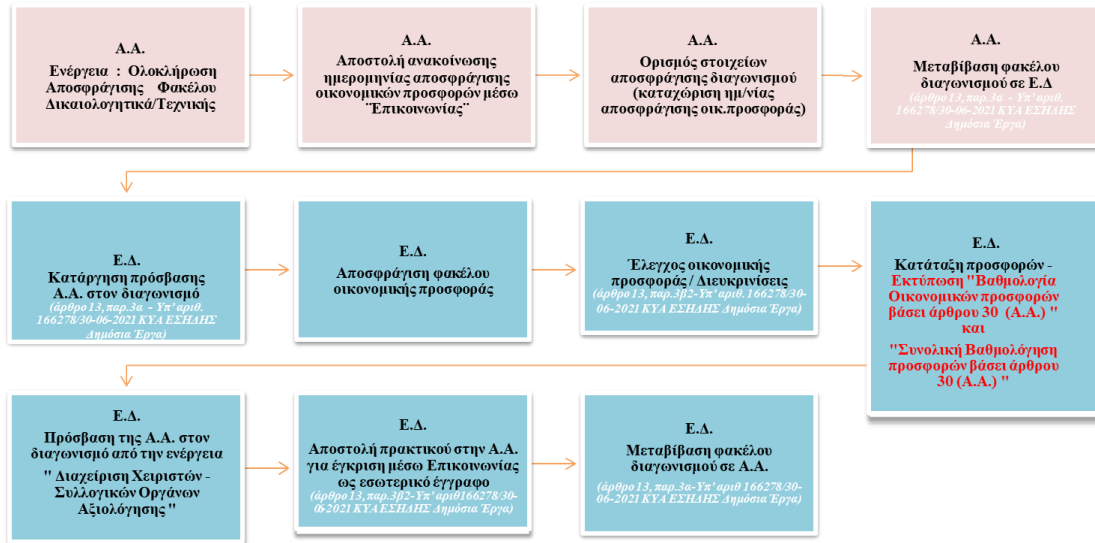
Παράρτημα 10

3 | Σελίδα

II. Έγκριση πρακτικού αξιολόγησης Δικαιολογητικών Συμμετοχής και Τεχνικών Προσφορών

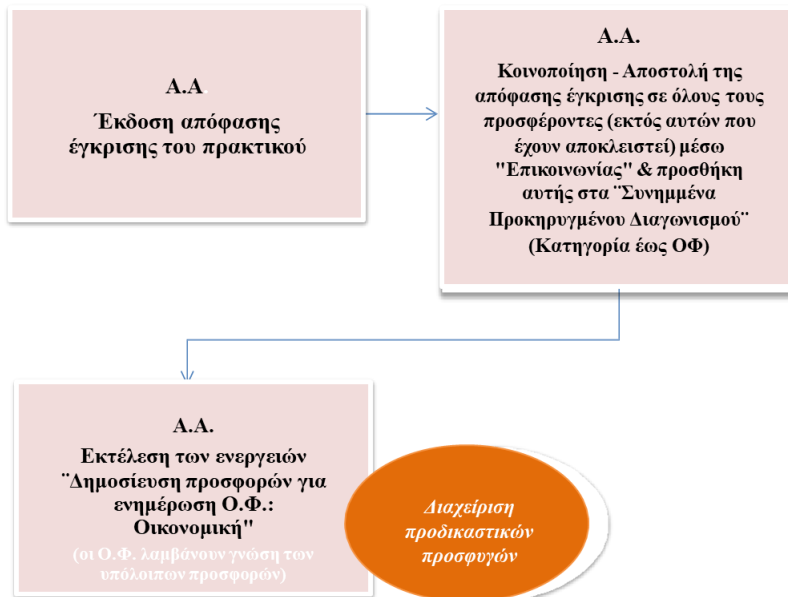

III. Διαδικασίες αποσφράγισης – αξιολόγησης Οικονομικής Προσφοράς

IV.

V. Έγκριση αποτελέσματος / πρακτικού αξιολόγησης Οικονομικών Προσφορών

VI. Πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου- Έλεγχος - Κατακύρωση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Προϋποθέσεις συμμετοχής

6.1 Εισαγωγή

6.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας

Ο σκοπός του παρόντος Κεφαλαίου είναι η απόκτηση και η βελτίωση των γνώσεων των επιμορφούμενων ως προς τις προϋποθέσεις συμμετοχής που θα πρέπει να αναγνωρίζουν και να ελέγχουν κατά τη διαδικασία σύναψης των δημοσίων συμβάσεων έργων και μελετών και ιδίως ως προς τη συμμετοχή ενώσεων οικονομικών φορέων, ως προς το δικαίωμα συμμετοχής, με βάση τη χώρα εγκατάστασης του οικονομικού φορέα, καθώς και ως προς τις εγγυήσεις συμμετοχής.

6.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση του συγκεκριμένου Κεφαλαίου, οι επιμορφούμενοι/ες θα είναι σε θέση να:

- αναγνωρίζουν την έννοια του οικονομικού φορέα και να κατανοούν το δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης,
- αναγνωρίζουν εάν οι προσφορές προέρχονται από μεμονωμένους οικονομικούς φορείς ή από ενώσεις προσώπων και να εντοπίζουν τυχόν ειδικούς όρους της διακήρυξης που αφορούν στις ενώσεις,
- γνωρίζουν και να διακρίνουν το δικαίωμα συμμετοχής και τις προϋποθέσεις που σχετίζονται με τη ΣΔΣ και άλλες διεθνείς συμφωνίες,
- αναγνωρίζουν, ελέγχουν το περιεχόμενο, τον χρόνο ισχύος και το παραδεκτό της εγγύησης συμμετοχής,
- διακρίνουν τους λόγους για τους οποίους καταπίπτει η εγγυητική επιστολή συμμετοχής
- γνωρίζουν τον χρόνο επιστροφής της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής.

6.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας

Στο παρόν Κεφάλαιο παρουσιάζεται, καταρχάς, η έννοια του οικονομικού φορέα και οι μορφές, με τις οποίες μπορεί να συμμετέχει σε διαδικασίες σύναψης συμβάσεων (μεμονωμένοι οικονομικοί φορείς ή ενώσεις οικονομικών φορέων), καθώς και οι

ειδικοί όροι που διέπουν τις ενώσεις οικονομικών φορέων, ιδίως ως προς την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής. Ακολουθεί ανάλυση ως προς το δικαίωμα συμμετοχής των οικονομικών φορέων, με βάση τη χώρα εγκατάστασής τους και παρατίθενται οι βασικές εθνικές νομοθετικές διατάξεις, καθώς και οι Κανονισμοί σε επίπεδο ΕΕ, όπως και πρόσφατη νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ για το ζήτημα αυτό. Τέλος, παρουσιάζονται αναλυτικά τα ζητήματα που σχετίζονται με την εγγύηση συμμετοχής και ιδίως τα βασικά στοιχεία της, ο τρόπος ελέγχου της παραδεκτής υποβολής της, ο χρόνος επιστροφής της, καθώς οι λόγοι κατάπτωσής της.

6.2 Οικονομικοί Φορείς (μεμονωμένοι προσφέροντες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα και ενώσεις προσώπων)

6.2.1 Η έννοια του οικονομικού φορέα

Κεντρική έννοια στο δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων αποτελεί η έννοια του οικονομικού φορέα, καθώς και οι μορφές, με τις οποίες μπορεί να συμμετέχει σε διαδικασίες σύναψης συμβάσεων.

Η έννοια αυτή αποτυπώνεται ρητά στις διατάξεις των Οδηγιών και του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, ως οικονομικός φορέας νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή δημόσιος φορέας ή ένωση αυτών των προσώπων ή φορέων, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών συμπράξεων επιχειρήσεων, που προσφέρει στην αγορά την εκτέλεση εργασιών ή/και έργου, την προμήθεια προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών που επιθυμεί να αποκτήσει η αναθέτουσα αρχή. Στην έννοια αυτή περιλαμβάνεται και ο όρος «εργοληπτική επιχείρηση».⁴⁹

Ουσιαστικά ο ορισμός του οικονομικού φορέα έχει μία διασταλτική ερμηνεία, ώστε να καταλαμβάνει κάθε πρόσωπο (φυσικό/νομικό) ή/ και οντότητα που δραστηριοποιείται στην αγορά, έστω και ευκαιριακά και όχι συστηματικά⁵⁰ και προσφέρει την εκτέλεση των εργασιών, την προμήθεια των αγαθών ή την παροχή των υπηρεσιών, ανεξάρτητα από τη μορφή που έχει επιλέξει να λειτουργεί.

Η ως άνω διασταλτική ερμηνεία, η οποία και αποτυπώνεται ρητά στο κείμενο των Οδηγιών, είναι απόρροια αποφάσεων του Δικαστηρίου της ΕΕ, με σκοπό τη

⁴⁹Βλ. άρθρο 2 παρ.1 περ. 11 του ν.4412/2016

⁵⁰Βλ. ΔΕΚ απόφαση C-305/08, CoNISMA, σκ. 42

διασφάλιση της ευρύτερης δυνατής συμμετοχής και της ανάπτυξης επαρκούς ανταγωνισμού στην ενιαία εσωτερική αγορά.

Στο πλαίσιο αυτό, στην έννοια του οικονομικού φορέα εμπίπτουν:

- φυσικά πρόσωπα (ατομικές επιχειρήσεις),
- νομικά πρόσωπα (ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου) και ανεξάρτητα από την ειδικότερη νομική μορφή τους (ΑΕ, ΕΠΕ, ΙΚΕ, ΟΕ, ΕΕ, Συνεταιρισμοί, Πανεπιστήμια ή άλλα ν.π.δ.δ. που δραστηριοποιούνται στην αγορά κ.λπ.),
- ενώσεις προσώπων (φυσικών ή νομικών ή μικτές ενώσεις φυσικών και νομικών προσώπων), ανεξάρτητα από τη νομική μορφή της ένωσης (π.χ. κοινοπραξία),
- προσωρινές συμπράξεις επιχειρήσεων, οι οποίες συνασπίζονται για να υποβάλουν από κοινού προσφορά, χωρίς κάποιον ειδικότερο νομικό δεσμό μεταξύ τους.

Επομένως, στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων μπορούν να συμμετέχουν οικονομικοί φορείς είτε ως μεμονωμένοι προσφέροντες είτε σε ενώσεις, με μία από τις ανωτέρω μορφές, χωρίς περιορισμό ως προς την ειδικότερη νομική μορφή τους.

6.2.2 Οι ενώσεις οικονομικών φορέων

Ειδικά για τις ενώσεις οικονομικών φορέων η δυνατότητα συμμετοχής και υποβολής προσφοράς, εκ μέρους τους, προβλέπεται ρητά στο άρθρο 19 του ν. 4412/2016 (άρθρο 19 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)⁵¹, στο οποίο προβλέπεται ότι, στις διαδικασίες για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, μπορούν να μετέχουν και ενώσεις οικονομικών φορέων, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι προσωρινές συμπράξεις.

Προβλέπεται, επίσης, ρητά ότι οι αναθέτουσες αρχές, δεν μπορούν να απαιτούν από τις ενώσεις οικονομικών φορέων να περιβληθούν συγκεκριμένη νομική μορφή, προκειμένου να υποβάλλουν παραδεκτά προσφορά ή αίτηση συμμετοχής σε μία διαδικασία (για παράδειγμα να απαιτήσουν να συστήσουν Ο.Ε. ή Α.Ε. ή κοινοπραξία με συμβολαιογραφικό έγγραφο).

Ωστόσο, προβλέπεται ότι οι αναθέτουσες αρχές είναι θεμιτό, πάντοτε σε απόλυτη σύνδεση με το αντικείμενο της προς ανάθεση σύμβασης, να διευκρινίζουν, στα

⁵¹Βλ. και άρθρο 254 (άρθρο 37 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ), ως προς τις συμβάσεις του Βιβλίου ΙΙ του ν. 4412/2016

έγγραφα της σύμβασης, με απόλυτα σαφείς όρους, τον ακριβή τρόπο, με τον οποίο επιθυμούν οι συμμετέχουσες ενώσεις να πληρούν τις τιθέμενες απαιτήσεις οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας ή τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, εφόσον αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους και είναι σύμφωνο με την αρχή της αναλογικότητας.⁵²

Προφανώς, σύμφωνα και με τη φύση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής και των κανόνων που διέπουν την εφαρμογή τους, τυχόν πρόσθετες προϋποθέσεις πλήρωσής τους ειδικά για τη συμμετοχή ενώσεων οικονομικών φορέων, πρέπει πάντοτε να δικαιολογούνται από αντικειμενικούς λόγους και να είναι σύμφωνες με την αρχή της αναλογικότητας. Υπό αυτή την έννοια δεν πρέπει να τίθενται διαφορετικοί όροι που εισάγουν δυσανάλογες προϋποθέσεις συμμετοχής για τις ενώσεις οικονομικών φορέων, καθιστώντας αθέμιτα δυσμενή τη μεταχείρισή τους έναντι των λοιπών μεμονωμένων συμμετεχόντων.

Προβλέπεται, περαιτέρω, ότι, πάγιοι όροι, όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο οι ενώσεις οικονομικών φορέων ικανοποιούν τις απαιτήσεις του άρθρου 75 τίθενται στα άρθρα 76 και 77, όσον αφορά σε δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, καθώς και σε πρότυπα εγγράφων σύμβασης.

Ειδικότερα στις διατάξεις του άρθρου 76 προβλέπεται ότι, σε περίπτωση συμμετοχής ένωσης οικονομικών φορέων, όλα τα μέλη της πρέπει να είναι εγγεγραμμένα, στο οικείο επαγγελματικό Μητρώο, στην κατηγορία του έργου που δημοπρατείται, αν περιλαμβάνει εργασίες που εντάσσονται σε μία μόνο κατηγορία ή, αν το έργο περιλαμβάνει εργασίες περισσότερων κατηγοριών, τουλάχιστον σε μία από τις κατηγορίες του έργου που δημοπρατείται.⁵³

Αντίστοιχα, στις διατάξεις του άρθρου 77 προβλέπεται ότι, αν η υπό ανάθεση μελέτη ανήκει σε μία κατηγορία, όλα τα μέλη της ένωσης πρέπει να είναι εγγεγραμμένα, στο οικείο επαγγελματικό Μητρώο, σε αυτή την κατηγορία, ενώ αν η υπό ανάθεση

⁵²Για παράδειγμα μπορούν να απαιτούν από όλα τα μέλη της ένωσης να πληρούν αυτοτελώς τον απαιτούμενο κύκλο εργασιών και όχι αθροιστικά, εφόσον τεκμηριώνουν αντικειμενικούς λόγους για τους οποίους δεν επαρκεί η αθροιστική κάλυψη της συγκεκριμένης απαίτησης, π.χ. λόγω της σπουδαιότητας του έργου και των αυστηρών χρονοδιαγραμμάτων ως προς την εκτέλεση και παράδοση του, γεγονός που επιβάλλει οι χρηματοοικονομικές απαιτήσεις να συντρέχουν σε όλα τα μέλη της ένωσης για τη διασφάλιση της ομαλής χρηματοδότησης και άρτιας εκτέλεσης του έργου.

⁵³Βλ. άρθρο 76 παρ. 1 περ. ε του ν. 4412/2016

μελέτη ανήκει σε περισσότερες κατηγορίες, πρέπει να καλύπτονται αθροιστικά όλες οι κατηγορίες, με την έννοια ότι αρκεί κάθε μέλος της ένωσης να είναι εγγεγραμμένο σε τουλάχιστον μία από τις κατηγορίες μελετών της υπό ανάθεση σύμβασης.⁵⁴

Η πλήρωση των απαιτήσεων οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 75 αρκεί να ικανοποιείται από ένα εκ των μελών της ένωσης ή ενδεχομένως αθροιστικά από όλα τα μέλη της ένωσης.⁵⁵

Στα πρότυπα τεύχη Διακηρύξεων έργων και μελετών, τα οποία είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα της ΕΑΔΗΣΥ⁵⁶, έχουν ενσωματωθεί αντίστοιχοι πάγιοι όροι ως προς τον τρόπο κάλυψης των κριτηρίων επιλογής από τις ενώσεις οικονομικών φορέων.

Ως προς τις συμβάσεις έργων

Στο άρθρο 22 της πρότυπης Διακήρυξης αναφέρονται τα ακόλουθα:

«Οι μεμονωμένοι προσφέροντες πρέπει να ικανοποιούν όλα τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής.

Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, ισχύουν τα εξής:

- αναφορικά με τις απαιτήσεις του άρθρου 22 Α της παρούσας (λόγοι αποκλεισμού), αυτές θα πρέπει να ικανοποιούνται από κάθε μέλος της ένωσης

- αναφορικά με τις απαιτήσεις του άρθρου 22.Β της παρούσας (καταλληλότητα άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας), κάθε μέλος της ένωσης θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένο στο σχετικό επαγγελματικό μητρώο, σύμφωνα με τα ειδικότερα στο ως άνω άρθρο, τουλάχιστον σε μια από τις κατηγορίες που αφορά στο υπό ανάθεση έργο. Περαιτέρω, αθροιστικά πρέπει να καλύπτονται όλες οι κατηγορίες του έργου.

Αντίστοιχα, ως προς την κάλυψη των απαιτήσεων οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας στα άρθρα 22.Γ και 22.Δ προβλέπεται, καταρχάς, η δυνατότητα αθροιστικής κάλυψης των απαιτήσεων, με τη δυνατότητα, ωστόσο, της αναθέτουσας αρχής να προβλέψει

⁵⁴Βλ. άρθρο 77 παρ. 1 περ. γ και δ του ν. 4412/2016

⁵⁵Βλ. άρθρο 19 παρ. 2 του ν.4412/2016

⁵⁶Βλ. στην ιστοσελίδα της ΕΑΔΗΣΥ στη διαδρομή <https://www.eaadhsy.gr/index.php/m-foreis/m-protypa>

διαφορετικό τρόπο κάλυψης, εφόσον αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους και τηρεί την αρχή της αναλογικότητας.

Ειδικότερα, αναφέρονται τα ακόλουθα:

«Σε περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, οι παραπάνω ελάχιστες απαιτήσεις καλύπτονται αθροιστικά από τα μέλη της ένωσης.

[όπου κρίνεται αναγκαίο διευκρινίζεται διαφορετικός τρόπος, με τον οποίο οι ενώσεις οικονομικών φορέων πληρούν τις απαιτήσεις οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας/ τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, ήτοι από ένα τουλάχιστον μέλος της ένωσης ή αν θα πρέπει να καλύπτονται από κάθε μέλος της ένωσης χωριστά ή οποιοσδήποτε άλλος τρόπος κάλυψής τους, εφόσον αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους και είναι σύμφωνο με την αρχή της αναλογικότητας.]»

Ως προς τις συμβάσεις μελετών

Στο άρθρο 19 της πρότυπης Διακήρυξης προβλέπονται τα ακόλουθα:

«Στην περίπτωση ενώσεων οικονομικών φορέων, η πλήρωση α) των απαιτήσεων του άρθρου 18 (λόγοι αποκλεισμού) και της καταλληλότητας για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας του άρθρου 19.1 πρέπει να ικανοποιούνται από κάθε μέλος της ένωσης για την κατηγορία/ κατηγορίες του άρθρου 12.1 της παρούσας, στην/στις οποία/ οποίες κάθε μέλος της ένωσης συμμετέχει. Περαιτέρω, συνολικά πρέπει να καλύπτονται όλες οι κατηγορίες μελετών.»

Ως προς την κάλυψη των απαιτήσεων οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας στο άρθρο 19.2 προβλέπεται:

«Σε περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, οι παραπάνω ελάχιστες απαιτήσεις καλύπτονται αθροιστικά από τα μέλη της ένωσης [όπου κρίνεται αναγκαίο διευκρινίζεται διαφορετικός τρόπος με τον οποίο οι ενώσεις οικονομικών φορέων θα πληρούν τις απαιτήσεις οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, π.χ. από ένα τουλάχιστον μέλος της ένωσης ή αν θα πρέπει να καλύπτονται από κάθε μέλος της ένωσης χωριστά ή οποιοσδήποτε άλλος τρόπος κάλυψής τους, εφόσον αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους και είναι σύμφωνο με την αρχή της αναλογικότητας]

Αντίστοιχα, ως προς την κάλυψη των απαιτήσεων και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας στο άρθρο 19.3 προβλέπεται:

Σε περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, οι παραπάνω ελάχιστες απαιτήσεις καλύπτονται [όπου κρίνεται αναγκαίο διευκρινίζεται ο τρόπος με τον οποίο οι ενώσεις οικονομικών φορέων θα πληρούν τις απαιτήσεις τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, ήτοι αθροιστικά από όλα τα μέλη της ένωσης ή από ένα τουλάχιστον μέλος της ένωσης ή θα πρέπει να καλύπτονται από κάθε μέλος της ένωσης χωριστά ή οποιοσδήποτε άλλος τρόπος κάλυψής τους, εφόσον αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους και είναι σύμφωνο με την αρχή της αναλογικότητας.]

Στην παρ. 3 του άρθρου 19, ορίζεται ότι, κατά παρέκκλιση από τον γενικό κανόνα, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτήσουν από τις ενώσεις οικονομικών φορέων να περιβληθούν συγκεκριμένη νομική μορφή, μόνο εφόσον τους ανατεθεί η σύμβαση, στο μέτρο που η νομική αυτή μορφή κρίνεται αναγκαία για την ικανοποιητική εκτέλεση της σύμβασης. Ειδική πρόβλεψη γίνεται από τον νομοθέτη για την περίπτωση των δημοσίων συμβάσεων έργου, καθώς η νομική μορφή της αναδόχου-ένωσης, πρέπει να είναι τέτοια ώστε να εξασφαλίζεται η ύπαρξη ενός και μοναδικού ΑΦΜ για την ένωση (π.χ. κοινοπραξία που έχει συσταθεί με συμβολαιογραφικό έγγραφο).

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι, κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι αντίστοιχοι όροι των εγγράφων της σύμβασης που ενσωματώνουν τις επιλογές της ΑΑ.

Η τέταρτη και τελευταία παράγραφος του άρθρου 19, περιλαμβάνει μία από τις πιο θεμελιώδεις και παράλληλα σπουδαιότερες ρυθμίσεις που αφορούν στη φύση και στον χαρακτήρα της ένωσης οικονομικών φορέων, ορίζοντας ότι, σε περίπτωση υποβολής προσφοράς από μία ένωση, όλα τα μέλη της ένωσης, ευθύνονται, έναντι της αναθέτουσας αρχής, αλληλέγγυα και εις ολόκληρον. Περαιτέρω, επεκτείνεται η συγκεκριμένη ευθύνη και εξακολουθεί να βαρύνει όλα τα μέλη της ένωσης, σε περίπτωση ανάθεσης της σύμβασης σε ένωση οικονομικών φορέων, μέχρι την πλήρη εκτέλεση της σύμβασης.

Υπό το ανωτέρω πρίσμα, καθίσταται σαφές ότι η αλληλέγγυα και εις ολόκληρον ευθύνη επιδιώκει να αντισταθμίσει τους χαλαρούς δεσμούς μεταξύ των μελών της

ένωσης και ενδεχόμενες δυσμενείς για την αναθέτουσα αρχή, συνέπειες, εξαιτίας του πρόσκαιρου και ευκαιριακού, κατά κανόνα, συνασπισμού περισσότερων οικονομικών φορέων σε ένα τέτοιο συμμετοχικό σχήμα.

Εξαιτίας αυτής ακριβώς της έννοιας της αλληλέγγυας και εις ολόκληρον ευθύνης που διέπει τη συμμετοχή μιας ένωσης, συνάγεται ότι οι οικονομικοί φορείς που επιθυμούν να συμπράξουν, προκειμένου, μέσω της συνένωσης των δυνάμεών τους, να επιτύχουν την ανάθεση μίας δημόσιας σύμβασης σε αυτούς από κοινού, θα πρέπει να έχουν αντιληφθεί επαρκώς και σε όλη της την έκταση την ευθύνη που αναλαμβάνουν, ενόψει της συνεργασίας τους, στο πλαίσιο της ένωσης. Ειδικά μία ανώμαλη εξέλιξη της εκτέλεσης της σύμβασης, λόγω π.χ. αποχώρησης ενός ή περισσότερων μελών της αναδόχου ένωσης, θα μπορούσε να φέρει τα εναπομείναντα αυτής μέλη, σε δυσμενή θέση έναντι της αναθέτουσας αρχής, αναλαμβάνοντας την ευθύνη για την εκτέλεση του συνόλου της ανατεθείσας σύμβασης, παρά την αρχική μεταξύ τους κατανομή για την εκτέλεση μόνο συγκεκριμένου μέρους αυτής ή την ευθύνη συνολικής αποζημίωσης έναντι της αναθέτουσας αρχής, σε περίπτωση αδυναμίας εκτέλεσης της σύμβασης, λόγω της αποχώρησης ενός ή περισσότερων από τα μέλη της ένωσης.

Τέλος, επισημαίνεται ότι, εφόσον υποβάλλεται προσφορά από ένωση οικονομικών φορέων, αυτή υπογράφεται υποχρεωτικά είτε από όλους τους οικονομικούς φορείς που αποτελούν την ένωση είτε από εκπρόσωπό τους νομίμως εξουσιοδοτημένο. Περαιτέρω, στην προσφορά πρέπει να προσδιορίζεται η έκταση και το είδος της συμμετοχής του) κάθε μέλους της ένωσης, (συμπεριλαμβανομένης της κατανομής αμοιβής μεταξύ τους, καθώς και ο εκπρόσωπος/συντονιστής αυτής.⁵⁷ Η εν λόγω δήλωση περιλαμβάνεται είτε στο ΕΕΕΣ (Μέρος II Ενότητα Α) είτε στη συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση που δύναται να υποβάλλουν τα μέλη της ένωσης.⁵⁸

6.3 Προϋποθέσεις συμμετοχής

6.3.1 Δικαίωμα συμμετοχής

Ένα από τα βασικότερα ζητήματα που εγείρουν διάφορα ερωτήματα είναι ποιοι οικονομικοί φορείς δικαιούνται να συμμετάσχουν στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, με βάση τη χώρα προέλευσης ή εγκατάστασής στους.

⁵⁷ Βλ. άρθρο 96 παρ. 7 του ν. 4412/2016

⁵⁸ Βλ. άρθρο 3.1 στα πρότυπα τεύχη Διακηρύξεων έργων και μελετών

Στις Οδηγίες δεν υπάρχουν διατάξεις που να ρυθμίζουν το ζήτημα αυτό, ωστόσο ο εθνικός νομοθέτης, συμπεριέλαβε ρητές ρυθμίσεις στο κείμενο του ν. 4412/2016, επιχειρώντας να οριοθετήσει το δικαίωμα συμμετοχής με βάση τη χώρα προέλευσης/εγκατάστασης των οικονομικών φορέων.

Ειδικότερα, στις διατάξεις της παρ. 1 των άρθρων 25 και 235 του ν. 4412/2016 προσδιορίζονται συγκεκριμένες κατηγορίες οικονομικών φορέων, οι οποίοι έχουν δικαίωμα συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων που διενεργούνται στην Ελλάδα, με βάση τη χώρα εγκατάστασης.

Από τις εν λόγω διατάξεις διαφαίνεται η βούληση του νομοθέτη να οριοθετήσει έναν βασικό κύκλο χωρών, οι εγκατεστημένες, στο έδαφος των οποίων επιχειρήσεις, έχουν εξασφαλισμένο δικαίωμα ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής σε διαδικασίες σύναψης συμβάσεων στην Ελλάδα. Στο πλαίσιο αυτό δικαίωμα συμμετοχής έχουν φυσικά ή νομικά πρόσωπα (ή ενώσεις αυτών) που είναι εγκατεστημένα:

- σε οποιοδήποτε κράτος- μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- σε κράτη-μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου («ΕΟΧ»), δηλαδή στη Νορβηγία, στην Ισλανδία και στο Λιχτενστάιν,
- σε τρίτες χώρες, δηλαδή χώρες εκτός ΕΕ και ΕΟΧ, που έχουν υπογράψει και κυρώσει τη Συμφωνία περί Δημοσίων Συμβάσεων («ΣΔΣ») στο βαθμό που η υπό ανάθεση σύμβαση καλύπτεται από τα Παραρτήματα 1, 2, 4 και 5 και τις γενικές σημειώσεις του σχετικού με την Ένωση Προσαρτήματος I της ως άνω Συμφωνίας.
- σε τρίτες χώρες που δεν εμπίπτουν στην προηγούμενη περίπτωση και άρα δεν έχουν υπογράψει και κυρώσει της ΣΔΣ, ωστόσο έχουν συνάψει διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες με την ΕΕ, οι οποίες ρυθμίζουν (και) θέματα διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων.⁵⁹

Οι ως άνω διατάξεις του ν. 4412/2016, παρότι αποτελούν αμιγώς εθνικές ρυθμίσεις, με την έννοια ότι δεν αντιστοιχούν σε κάποια διάταξη των Οδηγιών, αποτυπώνουν αρχές και κανόνες του ευρωπαϊκού κεκτημένου, οι οποίοι στηρίζονται σε ένα πλέγμα

⁵⁹Ειδικά ως προς τη Ρωσία επισημαίνεται, ότι, στο πλαίσιο του Κανονισμού Κυρώσεων κατά της Ρωσίας, (Κανονισμός (ΕΕ) 833/2014, όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό 2022/576 του Συμβουλίου της 8ης Απριλίου 2022), έχουν, ήδη, ληφθεί σε βάρος της περιοριστικά μέτρα, κατ' εφαρμογή των οποίων ουσιαστικά η συμμετοχή επιχειρήσεων προερχόμενων από την εν λόγω χώρα ή οικονομικών φορέων που σχετίζονται ή κρίνονται, ρωσικών συμφερόντων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού, δεν επιτρέπεται στις συμβάσεις άνω των ορίων των Οδηγιών.

διατάξεων τόσο του ενωσιακού όσο και του διεθνούς δικαίου, καθορίζοντας το λεγόμενο γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής. Καθορίζουν, δηλαδή, γεωγραφικά, βάσει της χώρας εγκατάστασης, τους οικονομικούς φορείς που κατ' ελάχιστον δικαιούνται να συμμετέχουν σε μία διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, με την έννοια ότι οι αναθέτουσες αρχές δεν έχουν δικαίωμα να αρνηθούν τη συμμετοχή οικονομικών φορέων που εντάσσονται στις προαναφερθείσες περιπτώσεις.⁶⁰

Κατ' επέκταση το αναγνωρισμένο δικαίωμα συμμετοχής και πρόσβασης, όπως προβλέπεται ρητά στις διατάξεις της παρ. 1 των άρθρων 25 και 255 του ν. 4412/2016, σημαίνει ότι, ακόμη και εάν η αναθέτουσα αρχή δεν συμπεριλάβει ρητά στα έγγραφα της σύμβασης αναλυτικά τις χώρες αυτές ή κάποιες από αυτές, δεν μπορεί να αποστερήσει το δικαίωμα συμμετοχής των εγκατεστημένων, σε αυτές, οικονομικών φορέων, αντίθετα υποχρεούται να αποδεχθεί τη συμμετοχή τους.

Επίσης, οι συγκεκριμένες κατηγορίες είναι δυναμικές και μπορούν να αναμορφώνονται, με την έννοια ότι μπορεί είτε να διευρύνονται σε περίπτωση προσχώρησης νέων κρατών ή να περιορίζονται σε περίπτωση ενδεχόμενης αποχώρησης κάποιων ήδη συμβαλλομένων.

Η παράγραφος 2 των άρθρων 25 και 255, η οποία και αποτελεί ενσωμάτωση των αντίστοιχων διατάξεων των Οδηγιών⁶¹, ουσιαστικά περιέχει και αποτυπώνει ρητά και απερίφραστα τον βασικό και θεμελιώδη κανόνα, ως προς τους οικονομικούς φορείς, στους οποίους αναγνωρίζεται απεριόριστο δικαίωμα συμμετοχής και ισότιμης πρόσβασης, εξισώνοντάς τους με φορείς προερχόμενους από τα κράτη μέλη της ΕΕ. Με την έννοια αυτή, εφόσον οι εν λόγω οικονομικοί φορείς, καλύπτονται από τα Παραρτήματα 1, 2, 4 και 5 και τις γενικές σημειώσεις του σχετικού με την Ένωση Προσαρτήματος Ι της ΣΔΣ, καθώς και τις λοιπές διεθνείς συμφωνίες (διμερείς ή πολυμερείς), από τις οποίες δεσμεύεται η ΕΕ, έχουν, κατά νομοθετική επιταγή, αναγνωρισμένο δικαίωμα συμμετοχής και πρόσβασης σε μία διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης. Μάλιστα, το δικαίωμα αυτό, ιδωμένο από την πλευρά της αναθέτουσας αρχής, επιβάλλει σε αυτήν, την υποχρέωση να επιφυλάξει στις επιχειρήσεις που έχουν την εγκατάστασή τους σε ένα από κράτη που εμπίπτουν σε μία από τις προβλεπόμενες στον νόμο περιπτώσεις, μεταχείριση εξίσου ευνοϊκή, όπως

⁶⁰Βλ. Δ. Ράικος, Ε. Βλάχου, Ε. Σαββίδη, Δημόσιες Συμβάσεις, Κατ' άρθρο Ερμηνεία, Σχετικές Διατάξεις – Νομολογία, Τόμος Ι, 2018, σελ. 220

⁶¹Βλ. άρθρα 25 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και 43 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ

αυτή που επιφυλάσσεται για τους οικονομικούς φορείς, τους προερχόμενους από κράτη μέλη της ΕΕ.

Στα πρότυπα τεύχη διακηρύξεων, που έχουν εκδοθεί από την ΕΑΔΗΣΥ, το δικαίωμα συμμετοχής, όπως αποτυπώνεται στις διατάξεις των άρθρων 25 και 255 του ν. 4412/2016, συμπεριλαμβάνεται ρητά στο άρθρο 21 των διακηρύξεων έργων και στο άρθρο 17 των διακηρύξεων μελετών, μεταφέροντας αυτούσιο το περιεχόμενο των σχετικών διατάξεων⁶².

Οι Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Το 2019 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε σχετική Ανακοίνωση με θέμα «Κατευθυντήριες γραμμές για τη συμμετοχή προσφερόντων και αγαθών από τρίτες χώρες στην αγορά δημόσιων συμβάσεων της ΕΕ» [C(2019) 5494 final].

Στο κείμενο της Ανακοίνωσης περιέχονται οι βασικές παραδοχές της Επιτροπής ως προς την πρόσβαση προσφερόντων και αγαθών που προέρχονται από τρίτες χώρες.

Στην Ανακοίνωση αναφέρεται, μεταξύ άλλων:

«Στο πλαίσιο διάφορων διεθνών συμφωνιών (όπως η συμφωνία για τις δημόσιες συμβάσεις και οι διμερείς συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών με κεφάλαια σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις), η ΕΕ έχει δεσμευτεί να επιτρέπει την πρόσβαση στην ενωσιακή αγορά δημόσιων συμβάσεων για ορισμένα έργα, προμήθειες, υπηρεσίες και οικονομικούς φορείς διάφορων τρίτων χωρών. Ως εκ τούτου, οι οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις προβλέπουν ότι οι αγοραστές του δημόσιου τομέα στην ΕΕ θα πρέπει να επιφυλάσσουν για τα έργα, τις προμήθειες, τις υπηρεσίες και τους οικονομικούς φορείς των χωρών που έχουν υπογράψει τις εν λόγω συμφωνίες μεταχείριση εξίσου ευνοϊκή με αυτήν που επιφυλάσσουν για τα έργα, τις προμήθειες, τις υπηρεσίες και τους οικονομικούς φορείς της ΕΕ, στον βαθμό που αυτά καλύπτονται από τις εν λόγω συμφωνίες. Πέραν αυτής της υποχρέωσης, οι οικονομικοί φορείς από τρίτες χώρες, οι οποίες δεν έχουν συνάψει συμφωνία για το άνοιγμα της αγοράς δημόσιων συμβάσεων της ΕΕ ή των οποίων τα αγαθά, οι υπηρεσίες και τα έργα δεν καλύπτονται από σχετική συμφωνία, δεν έχουν εξασφαλισμένη πρόσβαση σε διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων στην ΕΕ και μπορούν να αποκλειστούν.

⁶²Βλ. στην ιστοσελίδα της ΕΑΔΗΣΥ στη διαδρομή <https://www.eadhsy.gr/index.php/m-foreis/m-protypa>

Εάν οι αγοραστές του δημόσιου τομέα λάβουν προσφορά από οικονομικό φορέα τρίτης χώρας, θα πρέπει να επαληθεύσουν αν η προσφορά καλύπτεται από τις διεθνείς συμφωνίες για τις δημόσιες συμβάσεις που έχουν υπογραφεί από την ΕΕ, όπως η ΣΔΣ ή οι ΣΕΣ, ώστε να κρίνουν αν ο προσφέρων έχει εξασφαλισμένη πρόσβαση στη συγκεκριμένη δημόσια σύμβαση».

Ο Κανονισμός Κυρώσεων κατά της Ρωσίας

Με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/576 του Συμβουλίου της 8ης Απριλίου 2022, τροποποιήθηκε ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία.

Σύμφωνα με το άρθρο 5α του ως άνω Κανονισμού⁶³:

«1. Απαγορεύεται η ανάθεση ή η συνέχιση της εκτέλεσης οποιασδήποτε δημόσιας σύμβασης ή σύμβασης παραχώρησης που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις, καθώς και του άρθρου 10 παράγραφοι 1 και 3, παράγραφος 6 στοιχεία α) έως ε), παράγραφοι 8, 9 και 10 και των άρθρων 11, 12, 13 και 14 της οδηγίας 2014/23/ΕΕ, των άρθρων 7 και 8, του άρθρου 10 στοιχεία β) έως στ) και η) έως ι) της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, του άρθρου 18, του άρθρου 21 στοιχεία β) έως ε), και ζ) έως θ) και των άρθρων 29 και 30 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ, καθώς και του άρθρου 13 στοιχεία α) έως δ), στ) έως η) και ι) της οδηγίας 2009/81/ΕΚ, σε ή με: α) Ρώσο υπήκοο ή φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα που έχει την έδρα του στη Ρωσία· β) νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα του οποίου τα δικαιώματα ιδιοκτησίας κατέχει άμεσα ή έμμεσα σε ποσοστό άνω του 50 % οντότητα αναφερόμενη στο στοιχείο α) της παρούσας παραγράφου· ή γ) φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα που ενεργεί εξ ονόματος ή κατ' εντολή οντότητας αναφερόμενης στο στοιχείο α) ή β) της παρούσας παραγράφου, συμπεριλαμβανομένων, όταν αντιστοιχούν σε περισσότερο από το 10 % της αξίας της σύμβασης, των υπεργολάβων, προμηθευτών ή οντοτήτων στις ικανότητες των οποίων στηρίζεται κατά την έννοια των οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις.»

⁶³Βλ. το κείμενο του Κανονισμού Κυρώσεων κατά της Ρωσίας στη διαδρομή https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/international-relations/restrictive-measures-sanctions/sanctions-adopted-following-russias-military-aggression-against-ukraine_en#public-procurement

Η παράγραφος 2 του ίδιου άρθρου εισάγει παρέκκλιση από τα ανωτέρω, και καθορίζει τις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι αρμόδιες αρχές μπορούν, παρά την συνδρομή κάποιας εκ των περιπτώσεων α), β), γ) της παρ. 1, να επιτρέπουν την ανάθεση και τη συνέχιση της εκτέλεσης συμβάσεων.

Ο σχετικοί περιορισμοί εφαρμόζονται από την ημερομηνία δημοσίευσης του Κανονισμού (09 Απριλίου 2022), για όσο χρονικό διάστημα εξακολουθεί να ισχύει ο Κανονισμός και μόνο για τις συμβάσεις άνω των ορίων των Οδηγιών, ελλείψει ρητής εθνικής ρύθμισης ως προς τις συμβάσεις κάτω των ορίων.⁶⁴

Σε συμμόρφωση με τις διατάξεις του Κανονισμού, στα πρότυπα τεύχη Διακηρύξεων έργων και μελετών, για συμβάσεις άνω των ορίων, οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν να συμπεριλαμβάνουν ρητά τους σχετικούς όρους στο άρθρο που αφορά στους λόγους αποκλεισμού, καθώς και να προβλέπουν την προσκόμιση σχετικής υπεύθυνης δήλωσης, στην οποία να βεβαιώνεται ότι δεν συντρέχουν οι εν λόγω καταστάσεις στο πρόσωπο του οικονομικού φορέα, τόσο στο στάδιο της προκαταρκτικής απόδειξης (η σχετική δήλωση μπορεί να περιλαμβάνεται στη συνοδευτική του ΕΕΕΣ υπεύθυνη δήλωση) όσο και στο στάδιο της κατακύρωσης από τον προσωρινό ανάδοχο.

Η ανωτέρω υποχρέωση βαρύνει την αναθέτουσα αρχή, ανεξάρτητα από τον χρόνο επικαιροποίησης των σχετικών τευχών και αναθεώρησης των όρων τους από την ΕΑΔΗΣΥ.⁶⁵

Ο Κανονισμός ΙΠΙ⁶⁶

Στο πλαίσιο της προστασίας της εσωτερικής αγοράς και της προσπάθειας ανοίγματος των αγορών δημοσίων συμβάσεων τρίτων χωρών στις επιχειρήσεις της ΕΕ, εκδόθηκε, ο Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1031 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

⁶⁴Βλ. και σχετικά έγγραφα της ΕΑΔΗΣΥ 1) με α.π. 3697/06-07-2022 με θέμα: «Ενημέρωση για την έκδοση του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/576 του Συμβουλίου της 8ης Απριλίου 2022, για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία». (ΑΔΑ: 69Η3ΟΞΤΒ-ΠΚΣ), καθώς και 2) με α.π. 4815/16-09-2022 με θέμα: «Επικαιροποιημένος Οδηγός Συχνών Ερωτήσεων και Απαντήσεων (FAQ's) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τα περιοριστικά μέτρα στις δημόσιες συμβάσεις, λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία». (ΑΔΑ: 6ΝΟ1ΟΞΤΒ-8Χ8)

⁶⁵Βλ. και σχετικά άρθρα της Εφαρμοστέας Νομοθεσίας 7.3 (στα πρότυπα έργων) και 11 (στα πρότυπα μελετών) όπου αναφέρεται ρητά: «**Προσθήκες και εν γένει προσαρμογές άρθρων της διακήρυξης (πέραν των όσων ήδη προβλέπονται ρητώς στο κείμενο της πρότυπης διακήρυξης) μπορούν να προστίθενται και να περιλαμβάνονται, μόνο εφόσον είναι απόλυτα συμβατές με την ισχύουσα κάθε φορά νομοθεσία.**

⁶⁶Βλ. το με α.π. 3611/11-08-2023 έγγραφο της ΕΑΔΗΣΥ με θέμα: «Ενημέρωση σχετικά με την εφαρμογή εκδοθέντων Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων».(ΑΔΑ: 96ΕΟΟΞΤΒ-ΩΧΚ)

της 23ης Ιουνίου 2022, σχετικά με την πρόσβαση των οικονομικών φορέων, αγαθών και υπηρεσιών τρίτων χωρών στις αγορές της Ένωσης, στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και των συμβάσεων παραχώρησης και τις διαδικασίες που υποστηρίζουν τις διαπραγματεύσεις σχετικά με την πρόσβαση των οικονομικών φορέων, αγαθών και υπηρεσιών της Ένωσης στις αγορές δημοσίων συμβάσεων και συμβάσεων παραχώρησης τρίτων χωρών (μέσο για τις διεθνείς δημόσιες συμβάσεις — IPI).

Ο Κανονισμός προβλέπει μέτρα που εγκρίνονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με Εκτελεστική της Πράξη, και περιορίζουν την πρόσβαση οικονομικών φορέων, αγαθών ή υπηρεσιών καταγωγής τρίτης χώρας στις ενωσιακές αγορές δημοσίων συμβάσεων ή συμβάσεων παραχώρησης στον τομέα των μη καλυπτόμενων δημοσίων συμβάσεων. Ως «μη καλυπτόμενες δημόσιες συμβάσεις» νοούνται οι διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων για αγαθά, υπηρεσίες ή συμβάσεις παραχώρησης, για τις οποίες η Ένωση δεν έχει αναλάβει δεσμεύσεις πρόσβασης στην αγορά στο πλαίσιο διεθνούς συμφωνίας στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων ή των συμβάσεων παραχώρησης. Σημειώνεται ότι ο Κανονισμός εφαρμόζεται στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων που καλύπτονται από τις οδηγίες 2014/23/ΕΕ, 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ. Συγκεκριμένα, εφαρμόζεται σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων που δρομολογούνται μετά την έναρξη ισχύος του.

Το ληφθέν μέτρο IPI εφαρμόζεται μόνο σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία ανώτερη από όριο, το οποίο καθορίζεται από την Επιτροπή, υπό το πρίσμα των αποτελεσμάτων της έρευνας και των διαβουλεύσεων. Η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης πρέπει να είναι ίση ή μεγαλύτερη των 15.000.000 EUR, χωρίς ΦΠΑ, για έργα και παραχωρήσεις και ίση ή μεγαλύτερη των 5.000.000 EUR, χωρίς ΦΠΑ, για αγαθά και υπηρεσίες. Οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς περιλαμβάνουν αναφορά στην εφαρμογή του Κανονισμού και κάθε εφαρμοστέου μέτρου IPI στα έγγραφα των δημοσίων συμβάσεων για διαδικασίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής ενός μέτρου IPI, μετά την έγκρισή του με σχετική Εκτελεστική Πράξη της Επιτροπής.⁶⁷

⁶⁷Στοιχεία για τον Κανονισμό IPI, τη σχετική Ανακοίνωση της Επιτροπής που περιλαμβάνει Κατευθυντήριες Γραμμές (2023/C64/04) , καθώς και την εν γένει εφαρμογή του διατίθενται στην επίσημη ιστοσελίδα της ΕΕ στη διαδρομή <https://eur-lex.europa.eu/EL/legal-content/summary/the-eu-s-international-procurement-instrument-ipi.html>

Τέλος, επισημαίνεται ότι ο Κανονισμός έχει τεθεί σε ισχύ, ήδη, από τις 22 Αυγούστου 2022, είναι δεσμευτικός προς όλα τα μέρη και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος, χωρίς να απαιτούνται περαιτέρω εθνικές πράξεις ενσωμάτωσης και εφαρμογής του.

Η απόφαση ΔΕΕ C-652/2022

Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα, ως προς το δικαίωμα συμμετοχής οικονομικών φορέων εγκατεστημένων σε τρίτες χώρες στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων σε κράτη-μέλη της ΕΕ, είναι η απόφαση του Δικαστηρίου της Ένωσης στην υπόθεση C-652/2022 (KolinInşaatTurizmSanayiveTicaret A.Ş. κατά Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave)⁶⁸, επί εξέτασης αίτησης προδικαστικής αποφάσεως την οποία υπέβαλε το Visoki upravni sud (Κροατία) στις 18 Οκτωβρίου 2022.

Παρά το γεγονός ότι δεν εκδόθηκε απόφαση από το Δικαστήριο, καθώς η αίτηση κηρύχθηκε ως απαράδεκτη, για νομικούς λόγους, ωστόσο στο σκεπτικό της αναδεικνύονται τα σχετικά ζητήματα και ιδίως στις σκέψεις 41, 47, 48 και 64 όπου αναφέρεται:

« 41. Συναφώς, επισημαίνεται εκ προοιμίου ότι η Ένωση δεσμεύεται, έναντι ορισμένων τρίτων χωρών, από διεθνείς συμφωνίες, μεταξύ άλλων από τη ΣΔΣ, οι οποίες εξασφαλίζουν, σε αμοιβαία και ισότιμη βάση, την πρόσβαση των οικονομικών φορέων της Ένωσης στις δημόσιες συμβάσεις εντός των εν λόγω τρίτων χωρών και την πρόσβαση των οικονομικών φορέων των εν λόγω τρίτων χωρών στις δημόσιες συμβάσεις εντός της Ένωσης.

47. Ως εκ τούτου, το δικαίωμα που παρέχει το άρθρο 45, παράγραφος 1, της οδηγίας 2014/25 σε «κάθε ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα» να υποβάλει προσφορά κατόπιν προκήρυξης διαγωνισμού στο πλαίσιο ανοικτής διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης εντός της Ένωσης δεν εκτείνεται στους οικονομικούς φορείς των τρίτων χωρών οι οποίες δεν έχουν συνάψει τέτοια διεθνή συμφωνία με την Ένωση. Το δικαίωμα αυτό ωσαύτως δεν συνεπάγεται ότι, εφόσον τους επιτραπεί να συμμετάσχουν σε μια τέτοια διαδικασία, οι εν λόγω φορείς δικαιούνται να επικαλεστούν την οδηγία

⁶⁸Βλ. ολόκληρο το κείμενο της απόφασης C-652/22 στην ιστοσελίδα του Δικαστηρίου της ΕΕ στη διαδρομή <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=291384&pageIndex=0&doclang=EL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=6851042>

αυτή. Τυχόν διαφορετική ερμηνεία της διατάξεως αυτής κατά τρόπον ώστε να διευρύνεται απεριόριστα το προσωπικό πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2014/25 θα ισοδυναμούσε με το να εξασφαλίζεται στους οικονομικούς φορείς των εν λόγω τρίτων χωρών ισότιμη πρόσβαση στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων εντός της Ένωσης. Για τον λόγο, όμως, που εκτέθηκε στη σκέψη 46 της παρούσας αποφάσεως, και όπως επίσης αναφέρει, πλέον, η αιτιολογική σκέψη 10 του κανονισμού IPI, η οδηγία 2014/25 πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι η πρόσβαση των οικονομικών φορέων των εν λόγω τρίτων χωρών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων εντός της Ένωσης δεν είναι εξασφαλισμένη και ότι οι εν λόγω φορείς μπορούν να αποκλειστούν από τις διαδικασίες αυτές.

48. Μεταξύ των τρίτων χωρών περί των οποίων έγινε λόγος στη σκέψη 44 της παρούσας αποφάσεως συγκαταλέγεται η Δημοκρατία της Τουρκίας, η οποία δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος ούτε στη ΣΔΣ ούτε σε κάποια άλλη συμφωνία που να παρέχει στους οικονομικούς φορείς της Τουρκίας, βάσει αμοιβαιότητας, το δικαίωμα να συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων εντός της Ένωσης επί ίσοις όροις με τους οικονομικούς φορείς της Ένωσης.

64. Δεδομένου ότι οι οικονομικοί φορείς τρίτων χωρών οι οποίες δεν έχουν συνάψει διεθνή συμφωνία με την Ένωση που να εξασφαλίζει την ισότιμη και αμοιβαία πρόσβαση στις δημόσιες συμβάσεις δεν δικαιούνται να τύχουν εξίσου ευνοϊκής μεταχείρισης δυνάμει του άρθρου 43 της οδηγίας 2014/25, ο αναθέτων φορέας έχει την ευχέρεια να καθορίζει, στα έγγραφα της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, κανόνες μεταχείρισης οι οποίοι να αντανακλούν την αντικειμενική διαφορά μεταξύ, αφενός, της νομικής καταστάσεως των φορέων αυτών και, αφετέρου, της νομικής καταστάσεως των οικονομικών φορέων της Ένωσης και των τρίτων χωρών οι οποίες έχουν συνάψει μια τέτοια συμφωνία με την Ένωση, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 43.».

6.3.2 Εγγύηση συμμετοχής

Βασική προϋπόθεση νόμιμης συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων αποτελεί η υποβολή εγγύησης συμμετοχής εκ μέρους των οικονομικών φορέων.

Οι σχετικές ρυθμίσεις που έχουν συμπεριληφθεί στις διατάξεις του ν. 4412/2016 και ειδικότερα των άρθρων 72, για τις συμβάσεις του Βιβλίου Ι, και 302 για τις

συμβάσεις του Βιβλίου ΙΙ αντίστοιχα, αποτελούν αμιγώς εθνικές ρυθμίσεις, με την έννοια ότι δεν ενσωματώνουν αντίστοιχες διατάξεις των Οδηγιών.

Θα μπορούσε, ωστόσο, να υποστηριχθεί βάσιμα ότι μπορούν να ενταχθούν στα κριτήρια οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, καθώς η απαρίθμηση των σχετικών κριτηρίων είναι ενδεικτική⁶⁹ και, στην ουσία η εγγύηση συμμετοχής αποτελεί χρηματοοικονομική απαίτηση, με την οποία αφενός ελέγχεται η χρηματοοικονομική ικανότητα των οικονομικών φορέων και αφετέρου διασφαλίζεται η αναθέτουσα αρχή από την υποβολή «μη σοβαρών» ή εικονικών προσφορών στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων.⁷⁰

Στις προαναφερθείσες διατάξεις του ν. 4412/2016 προβλέπεται ότι οι αναθέτουσες αρχές ζητούν στα έγγραφα της σύμβασης, από τους προσφέροντες, να παράσχουν εγγύηση συμμετοχής, το ύψος της οποίας καθορίζεται ρητά. Ειδικότερα, θα πρέπει να αναγράφεται το ακριβές χρηματικό ποσό, αριθμητικώς και ολογράφως, σε ευρώ, και δεν μπορεί να υπερβαίνει, σε ποσοστό, το 2% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, μη συνυπολογιζόμενων των δικαιωμάτων προαίρεσης και παράτασης της σύμβασης.

Στο πλαίσιο αυτό, η αναθέτουσα αρχή έχει διακριτική ευχέρεια να καθορίσει το ποσό της εγγύησης συμμετοχής, συνεκτιμώντας τις ειδικές, σε κάθε σύμβαση, περιστάσεις (αντικείμενο της σύμβασης, εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, κλάδο της αγοράς, χρηματοοικονομικές συνθήκες στην αγορά), ωστόσο, το εύρος της ευχέρειας αυτής περιορίζεται νομοθετικά μέχρι το ανώτατο ποσοστό 2% επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, χωρίς να συνυπολογίζονται τυχόν δικαιώματα προαίρεσης ή παράτασης της σύμβασης. Επομένως, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προβλέψει εγγύηση συμμετοχής σε ποσοστό χαμηλότερο, αλλά όχι υψηλότερο από το 2%.

Προβλέπεται, περαιτέρω ότι, σε περίπτωση υποδιαίρεσης της σύμβασης σε περισσότερα τμήματα, οι συμμετέχοντες οικονομικοί φορείς καταθέτουν εγγύηση συμμετοχής μόνο για το τμήμα/ τμήματα για τα οποία υποβάλλουν προσφορά και,

⁶⁹Βλ. παρ. 3 του άρθρου 75 του ν.4412/2016

⁷⁰Κανόνες σχετικά με την παροχή εγγυήσεων προβλέπονται και στον Δημοσιονομικό Κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ). Ειδικότερα, προβλέπεται ότι η αναθέτουσα αρχή (διατάκτης), με εξαίρεση τις συμβάσεις η αξία των οποίων δεν υπερβαίνει τις 60.000 ευρώ, έχει τη δυνατότητα, εάν αυτό είναι αναλογικό και με την επιφύλαξη της ανάλυσης κινδύνου, να απαιτήσει κατάθεση σχετικών εγγυήσεων, με σκοπό τον περιορισμό των κινδύνων που συνδέονται με την προγραμματοδότηση και την άρτια εκτέλεση της σύμβασης. Βλ. το κείμενο του Κανονισμού και ιδίως άρθρο 155 και σκέψη 142 του προοιμίου στη διαδρομή <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX%3A32024R2509>

κατά συνέπεια, το ποσό της εγγύησης υπολογίζεται επί της εκτιμώμενης αξίας, του/των προσφερομένου/ων τμήματος/τμημάτων της σύμβασης.

Η συγκεκριμένη πρόβλεψη είναι εναρμονισμένη με την αρχή της αναλογικότητας, καθώς θα αποτελούσε δυσανάλογη απαίτηση ο οικονομικός φορέας να υποχρεώνεται να καταβάλει εγγύηση συμμετοχής για τη συνολική εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, ενώ συμμετέχει σε μεμονωμένο/α τμήμα/τμήματα αυτής. Επίσης βρίσκεται σε συμφωνία με τη γενικότερη επιταγή των Οδηγιών για την ενίσχυση της συμμετοχής και πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) στις διαδικασίες σύναψης των δημοσίων συμβάσεων, επιταγή, η οποία υλοποιείται, άλλωστε, και μέσω της υποδιαίρεσης της σύμβασης σε περισσότερα τμήματα.⁷¹

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να μην απαιτούν εγγύηση συμμετοχής στις ακόλουθες διαδικασίες:

- διαδικασία σύναψης συμφωνίας πλαίσιο,
- διαδικασία ανάθεσης σύμβασης μέσω δυναμικού συστήματος αγοράς,
- απευθείας ανάθεση
- επιλογή από κατάλογο και
- επιλογή από ηλεκτρονικό κατάλογο (e-catalogue/emarketplace)

Η ως άνω ευχέρεια δεν σημαίνει απαγόρευση της αναθέτουσας να ζητήσει εγγύηση συμμετοχής και στις διαδικασίες αυτές, συνεκτιμώντας τις ειδικές, κάθε φορά περιστάσεις. Ωστόσο, έχει τη δυνατότητα να μην απαιτήσει εγγύηση συμμετοχής, χωρίς να τίθεται ζήτημα νομιμότητας στην περίπτωση αυτή.

Ως προς το περιεχόμενο εγγύησης συμμετοχής, προβλέπεται ότι οι εγγυήσεις συμμετοχής περιλαμβάνουν, κατ' ελάχιστον, τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) την ημερομηνία έκδοσης,
- β) τον εκδότη,

⁷¹Βλ. αιτιολογική σκέψη (78) της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ «**Οι δημόσιες προμήθειες θα πρέπει να προσαρμόζονται στις ανάγκες των ΜΜΕ.** Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν τον Κώδικα Βέλτιστων Πρακτικών που περιλαμβάνεται στο έγγραφο εργασίας της Επιτροπής, της 25ης Ιουνίου 2008, με τίτλο «Ευρωπαϊκός Κώδικας Βέλτιστων Πρακτικών για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ στις συμβάσεις δημοσίων προμηθειών», παρέχοντας κατευθυντήριες γραμμές για τον τρόπο εφαρμογής του πλαισίου δημοσίων προμηθειών κατά τρόπο που διευκολύνει τη συμμετοχή των ΜΜΕ. Προς τούτο και για να ενισχυθεί ο ανταγωνισμός, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει ιδίως να ενθαρρύνονται να υποδιαιρούν τις μεγάλες συμβάσεις σε παρτίδες».

γ) την αναθέτουσα αρχή προς την οποία απευθύνονται (ή τον κύριο του έργου ή τον φορέα κατασκευής στις περιπτώσεις δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών),

δ) τον αριθμό της εγγύησης,

ε) το ποσό που καλύπτει η εγγύηση,

στ) την πλήρη επωνυμία, τον Α.Φ.Μ. και τη διεύθυνση του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγύηση,

ζ) τους όρους ότι: αα) η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται του δικαιώματος της διαιρέσεως και της διζήσεως, και ββ) σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται σε τέλος χαρτοσήμου (όρος αα' δεν εφαρμόζεται για τις εγγυήσεις που παρέχονται με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων),

η) τα στοιχεία της διακήρυξης ή της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών του διαγωνισμού,

θ) την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης,

ι) την ανάληψη υποχρέωσης από τον εκδότη της εγγύησης να καταβάλει το ποσό της εγγύησης ολικά ή μερικά εντός πέντε (5) ημερών μετά από απλή έγγραφη ειδοποίηση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται και

Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, η εγγύηση συμμετοχής περιλαμβάνει επιπλέον και τον όρο ότι η εγγύηση καλύπτει τις υποχρεώσεις όλων των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στην ένωση.

Ως προς τον χρόνο ισχύος της εγγύησης συμμετοχής προβλέπεται ότι πρέπει να ισχύει για τριάντα (30) ημέρες τουλάχιστον μετά από τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς που καθορίζουν τα έγγραφα της σύμβασης.

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, πριν από τη λήξη της προσφοράς, να ζητά από τον προσφέροντα να παρατείνει, τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς και της εγγύησης συμμετοχής.

Με τις τροποποιήσεις που επέφερε ο ν. 4782/21 στις διατάξεις του ν. 4412/2016, πρόσθεσε, μεταξύ άλλων, τη ρητή υποχρέωση των οικονομικών φορέων, στις

διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων, οι οποίες διενεργούνται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, να προσκομίζουν, με ευθύνη τους, τις πρωτότυπες εγγυήσεις συμμετοχής, πλην των εγγυήσεων που εκδίδονται ηλεκτρονικά, το αργότερο πριν την ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, σε διαφορετική περίπτωση η προσφορά απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

Ειδικότερα, προβλέπεται ότι η προσφορά οικονομικού φορέα που παρέλειψε να προσκομίσει την απαιτούμενη, από τα έγγραφα της σύμβασης, πρωτότυπη εγγύηση συμμετοχής απορρίπτεται ως απαράδεκτη, μετά από γνώμη του αρμόδιου συλλογικού οργάνου (Επιτροπής Διαγωνισμού). Η συγκεκριμένη απόφαση απόρριψης της προσφοράς εκδίδεται, μάλιστα, πριν από την έκδοση οποιασδήποτε άλλης απόφασης σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών της οικείας διαδικασίας ανάθεσης.

Σύμφωνα με την έκθεση συνεπειών ρύθμισης, ως αιτιολογία για τη συγκεκριμένη ρύθμιση αναφέρεται: *«Η διάταξη εισάγεται προκειμένου να απορρίπτονται καταφανώς απαράδεκτες προσφορές και να μην έχουν πρόσβαση στα στοιχεία των προσφορών των λοιπών συμμετεχόντων, σε κανένα στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης, οι οικονομικοί φορείς που τις υπέβαλλαν.»*⁷²

Η ως άνω υποχρέωση έχει συμπεριληφθεί ρητά στα επικαιροποιημένα πρότυπα τεύχη Διακηρύξεων έργων και μελετών που έχουν εκδοθεί από την ΕΑΔΗΣΥ και είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα της Αρχής.⁷³

Ειδικότερα, ως προς την προσκόμιση των πρωτότυπων εγγυήσεων συμμετοχής, έχει συμπεριληφθεί, ως όρος, στα πρότυπα τεύχη Διακηρύξεων έργων και μελετών ο ακόλουθος όρος⁷⁴: *«Η προσκόμιση των πρωτότυπων εγγυήσεων συμμετοχής πραγματοποιείται είτε με κατάθεση του ως άνω φακέλου στην υπηρεσία πρωτοκόλλου της αναθέτουσας αρχής είτε με την αποστολή του ταχυδρομικώς, επί αποδείξει. Το βάρος απόδειξης της έγκαιρης προσκόμισης φέρει ο οικονομικός φορέας. Το εμπρόθεσμο αποδεικνύεται με τον αριθμό πρωτοκόλλου είτε με την επίκληση του σχετικού αποδεικτικού αποστολής, ανά περίπτωση.»*

⁷²Βλ. έκθεση συνεπειών ρύθμισης του ν. 4782/21 στη διαδρομή <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/c8827c35-4399-4fbb-8ea6-aebdc768f4f7/11576172.pdf>

⁷³Βλ. άρθρο 4.1 περ. ii) των Διακηρύξεων έργων και άρθρο 4 παρ. γ περ. ii) των Διακηρύξεων μελετών

⁷⁴Βλ. άρθρο 3.5 παρ. β των Διακηρύξεων έργων και άρθρο 3.5 παρ. β των Διακηρύξεων μελετών

Στην περίπτωση που επιλεγεί η αποστολή του φακέλου της εγγύησης συμμετοχής ταχυδρομικώς, ο οικονομικός φορέας αναρτά, εφόσον δεν διαθέτει αριθμό έγκαιρης εισαγωγής του φακέλου του στο πρωτόκολλο της αναθέτουσας αρχής, το αργότερο έως την ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών, μέσω της λειτουργίας «επικοινωνία», το σχετικό αποδεικτικό στοιχείο προσκόμισης (αποδεικτικό κατάθεσης σε υπηρεσίες ταχυδρομείου - ταχυμεταφορών), προκειμένου να ενημερώσει την αναθέτουσα αρχή περί της τήρησης της υποχρέωσής του σχετικά με την (εμπρόθεσμη) προσκόμιση της εγγύησης συμμετοχής του στον παρόντα διαγωνισμό».

Η δυνατότητα ταχυδρομικής αποστολής της πρωτότυπης εγγύησης συμμετοχής, με υπηρεσία ταχυδρομείου ή ταχυμεταφορών, παρότι δεν προβλέπεται ρητά στις διατάξεις των άρθρων 72 και 302 του ν. 4412/2016, κρίθηκε απαραίτητο να ενταχθεί ως κανονιστικός όρος, στα πρότυπα τεύχη Διακηρύξεων, προς διευκόλυνση των οικονομικών φορέων και για να μην υπάρχουν αδικαιολόγητοι αποκλεισμοί, σε περιπτώσεις που έχουν αποστείλει την πρωτότυπη εγγύηση επιστολής ταχυδρομικά, αλλά για διάφορους λόγους, δεν εισήχθη έγκαιρα στο πρωτόκολλο της αναθέτουσας αρχής. Στις περιπτώσεις αυτές το βάρος απόδειξης της εμπρόθεσμης προσκόμισης φέρει ο οικονομικός φορέας, ο οποίος οφείλει, το αργότερο έως την ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών, να αναρτήσει, μέσω της λειτουργίας «επικοινωνία», το σχετικό αποδεικτικό στοιχείο (αποδεικτικό κατάθεσης σε υπηρεσίες ταχυδρομείου - ταχυμεταφορών), προκειμένου να ενημερώσει σχετικά την αναθέτουσα αρχή, η οποία στην περίπτωση αυτή δεν απορρίπτει την προσφορά του οικονομικού φορέα, αλλά αναμένει την παραλαβή της πρωτότυπης εγγύησης για εύλογο χρονικό διάστημα.

Επισημαίνεται ότι ο έλεγχος προσκόμισης της πρωτότυπης εγγύησης συμμετοχής περιορίζεται στον τυπικό έλεγχο ότι προσκομίστηκε, όντως, η πρωτότυπη έγχαρτη εγγύηση, όμοια με αυτή που υποβλήθηκε στο ΕΣΗΔΗΣ στον οικείο υποφάκελο, χωρίς να ελέγχεται το ουσιαστικό της περιεχόμενο (ποσό, διάρκεια και λοιπά στοιχεία του περιεχομένου της), καθώς ο έλεγχος αυτός θα ακολουθήσει σε δεύτερο χρόνο, και εφόσον διαπιστωθεί, καταρχάς, ότι έχουν προσκομιστεί νόμιμα οι πρωτότυπες εγγυήσεις.

Σε περίπτωση που δεν τίθενται ζητήματα ως προς την προσκόμιση των πρωτότυπων εγγυήσεων, δεν απαιτείται η έκδοση διακριτού πρακτικού της Επιτροπής και

διακριτής απόφασης της αναθέτουσας αρχής ότι έχουν νόμιμα υποβληθεί οι πρωτότυπες εγγυήσεις και η Επιτροπή Διαγωνισμού μπορεί να συνεχίσει την αξιολόγηση του περιεχομένου των δικαιολογητικών συμμετοχής (εγγύηση συμμετοχής και ΕΕΕΣ). Η διακριτή απόφαση επιβάλλεται μόνο στις περιπτώσεις που διαπιστώνεται ότι δεν έχουν υποβληθεί νόμιμα οι πρωτότυπες εγγυήσεις συμμετοχής, οπότε και εκδίδεται απόφαση απόρριψης των σχετικών προσφορών ως απαράδεκτων.

Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στον ανάδοχο με την προσκόμιση της εγγύησης καλής εκτέλεσης.

Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στους λοιπούς προσφέροντες, στο στάδιο της κατακύρωσης, μετά από:

- α) την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής ή την έκδοση απόφασης επί ασκηθείσας προσφυγής κατά της απόφασης κατακύρωσης,
- β) την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης ενδίκων βοηθημάτων προσωρινής δικαστικής προστασίας ή την έκδοση απόφασης επ' αυτών,
- γ) την ολοκλήρωση του προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τα άρθρα 324 έως 327 του ν. 4700/2020 (Α' 127), εφόσον απαιτείται.

Στα προηγούμενα της κατακύρωσης στάδια η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στους συμμετέχοντες σε περίπτωση:

- α) λήξης του χρόνου ισχύος της προσφοράς και μη ανανέωσης αυτής και
- β) απόρριψης της προσφοράς τους και εφόσον δεν έχει ασκηθεί ενδικοφανής προσφυγή ή ένδικο βοήθημα ή έχει εκπνεύσει άπρακτη η προθεσμία άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής ή ενδίκων βοηθημάτων ή έχει λάβει χώρα παραίτηση από το δικαίωμα άσκησης αυτών ή αυτά έχουν απορριφθεί αμετακλήτως.⁷⁵

Η εγγύηση συμμετοχής καταπίπτει, αν ο προσφέρων:

- α) αποσύρει την προσφορά του κατά τη διάρκεια ισχύος της,
- β) παρέχει εν γνώσει του ψευδή στοιχεία ή πληροφορίες οι οποίες απαιτούνται από τους αναθέτοντες φορείς, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 304 περί κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, ή την παρ. 1 του άρθρου 305, περί λόγων αποκλεισμού,

⁷⁵Βλ. άρθρα 72 παρ. 3 και 302 παρ. 3 του ν. 4412/2016

γ) δεν προσκομίσει εγκαίρως τα δικαιολογητικά που προβλέπονται στα έγγραφα της σύμβασης,

δ) δεν προσέλθει εγκαίρως για υπογραφή του συμφωνητικού,

ε) υπέβαλε μη κατάλληλη προσφορά με την έννοια της περ. 46 της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016,

στ) στις περιπτώσεις των παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 103 του ν. 4412/2016 περί πρόσκλησης για την υποβολή δικαιολογητικών κατακύρωσης.

Τέλος, επισημαίνεται ότι ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται, σε περίπτωση που παρατείνεται η καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών⁷⁶, οπότε απαιτείται αντίστοιχα και η παράταση του χρόνου ισχύος της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής, ώστε να έχει πάντοτε διάρκεια 30 ημέρες μεγαλύτερη από τον χρόνο ισχύος της προσφοράς.

6.4 Μελέτη περίπτωσης

Η αναθέτουσα αρχή Χ προκήρυξε ανοικτή διαδικασία ανάθεσης σύμβασης έργου άνω των ορίων, μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, χρησιμοποιώντας το πρότυπο τεύχος Διακήρυξης.

Στη διαδικασία υποβλήθηκαν 3 προσφορές από τους οικονομικούς φορείς Α, Β και Γ.

Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

Ο οικονομικός φορέας Α δήλωσε, στο ΕΕΕΣ που υπέβαλε, ότι η επιχείρηση είναι εγκατεστημένη στη Νορβηγία. Η αναθέτουσα αρχή απέρριψε την προσφορά του κρίνοντας ότι δεν έχει δικαίωμα συμμετοχής στη συγκεκριμένη διαδικασία, καθώς η έδρα του οικονομικού φορέα βρίσκεται σε χώρα που δεν αποτελεί κράτος- μέλος της ΕΕ.

Ο οικονομικός φορέας Β υπέβαλε στον υποφάκελο «Δικαιολογητικά Συμμετοχής φωτοαντίγραφο της εγγύησης συμμετοχής, η οποία είχε εκδοθεί σε έντυπη (και όχι ηλεκτρονική μορφή) από πιστωτικό ίδρυμα, αλλά δεν προσκόμισε την πρωτότυπη εγγύηση συμμετοχής πριν από την ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών. Η αναθέτουσα αρχή του ζήτησε, μέσω της «Επικοινωνίας» του

⁷⁶Βλ. άρθρο 97 του ν. 4412/2016

ΕΣΗΔΗΣ, να προσκομίσει την πρωτότυπη εγγύηση, την οποία και προσκόμισε πέντε (5) ημέρες μετά την ημερομηνία αποσφράγισης των προσφορών. Ακολούθως, η αναθέτουσα αρχή έκανε αποδεκτή την προσφορά του και προχώρησε στην αξιολόγηση της.

Ο οικονομικός φορέας Γ, δέκα (10) ημέρες μετά την υποβολή της προσφοράς του, δήλωσε ότι αποσύρεται από τη διαδικασία του διαγωνισμού και ζήτησε την επιστροφή της εγγύησης συμμετοχής του. Επισημαίνεται ότι ο χρόνος ισχύος των προσφορών που είχε καθορίσει η αναθέτουσα αρχή ήταν δώδεκα (12) μήνες από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών. Η αναθέτουσα αρχή αποδέχθηκε το αίτημά του, τον απέκλεισε από τη διαδικασία και του επέστρεψε την εγγύηση συμμετοχής.

Ερώτημα

Πώς κρίνετε τις ενέργειες της αναθέτουσα αρχής, ως προς τις προσφορές των οικονομικών φορέων Α, Β και Γ, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του ν. 4412/2016;

Απάντηση

α) Ως προς τον οικονομικό φορέα Α, η αναθέτουσα αρχή δεν ενήργησε νόμιμα απορρίπτοντας την προσφορά του και αποκλείοντάς τον από τη διαδικασία, καθώς, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 25 του ν. 4412/2016: *«Υποψήφιοι ή προσφέροντες και, σε περίπτωση ενώσεων, τα μέλη αυτών μπορούν να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα εγκατεστημένα σε: ...β) σε κράτος-μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.)...»*

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η έδρα του οικονομικού φορέα Α είναι στη Νορβηγία, η οποία είναι κράτος- μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.), έχει εξασφαλισμένο δικαίωμα πρόσβασης και συμμετοχής στη διαδικασία και η αναθέτουσα αρχή είναι υποχρεωμένη να αποδεχθεί την προσφορά του και δεν έχει τη δυνατότητα να τον αποκλείσει για τον συγκεκριμένο λόγο.

β) Ως προς τον οικονομικό φορέα Β, η αναθέτουσα αρχή δεν είχε τη δυνατότητα να ζητήσει, μετά την ημερομηνία αποσφράγισης των προσφορών, την προσκόμιση της πρωτότυπης εγγύησης συμμετοχής.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 72 παρ. 1 του ν.4412/2016:

«Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων, οι οποίες διενεργούνται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, οι πρωτότυπες εγγυήσεις συμμετοχής, πλην των εγγυήσεων που εκδίδονται ηλεκτρονικά, προσκομίζονται, με ευθύνη του οικονομικού φορέα, το αργότερο πριν την ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, άλλως η προσφορά απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Η προσφορά οικονομικού φορέα που παρέλειψε να προσκομίσει την απαιτούμενη από τα έγγραφα της σύμβασης εγγύηση συμμετοχής απορρίπτεται ως απαράδεκτη, μετά από γνώμη του αρμόδιου συλλογικού οργάνου. Η απόφαση απόρριψης της προσφοράς του προηγούμενου εδαφίου εκδίδεται πριν από την έκδοση οποιασδήποτε άλλης απόφασης σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών της οικείας διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης.»

Από τις ως άνω διατάξεις προκύπτει ότι ο οικονομικός φορέας είναι υποχρεωμένος, το αργότερο πριν την ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, να προσκομίσει την πρωτότυπη εγγύηση συμμετοχής, εκτός από τις περιπτώσεις που αυτή εκδίδεται ηλεκτρονικά, άλλως η προσφορά απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

Στο πλαίσιο αυτό, η αναθέτουσα αρχή όφειλε, κατά δέσμια αρμοδιότητα, να εκδώσει σχετική απόφαση απόρριψης της προσφοράς του οικονομικού φορέα Β ως απαράδεκτης και δεν είχε σχετική διακριτική ευχέρεια να ζητήσει την προσκόμιση της πρωτότυπης εγγύησης, μετά την ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών.

Επομένως η ενέργειά της κρίνεται ως μη νόμιμη.

γ) Ως προς τον οικονομικό φορέα Γ, η αναθέτουσα αρχή δεν ενήργησε ορθά. Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016: *«Η εγγύηση συμμετοχής καταπίπτει, αν ο προσφέρων: α) αποσύρει την προσφορά του κατά τη διάρκεια ισχύος αυτής,....»* και, κατά συνέπεια, η αναθέτουσα αρχή, εφόσον ο οικονομικός φορέας απέσυρε την προσφορά του, κατά τη διάρκεια ισχύος της, δεν είχε τη διακριτική ευχέρεια να του επιστρέψει την εγγύηση συμμετοχής αλλά όφειλε να προβεί στην κατάπτωση της εγγύησης συμμετοχής, εκδίδοντας σχετική απόφαση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Κανόνες υποβολής, παραλαβής και ελέγχου των προσφορών στην ανοικτή διαδικασία

7.1 Εισαγωγή

Στην συγκεκριμένη θεματική ενότητα θα παρουσιασθεί το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τους κανόνες υποβολής, παραλαβής και ελέγχου προσφορών στην ανοικτή διαδικασία ανάθεσης για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.

7.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας

Σκοπός της εν λόγω θεματικής ενότητας είναι η κατανόηση των επιμέρους θεμάτων που αφορούν τους κανόνες υποβολής, παραλαβής και ελέγχου των προσφορών στην ανοικτή διαδικασία ανάθεσης για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.

7.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση της θεματικής ενότητας, οι επιμορφούμενοι/νες θα είναι σε θέση να:

- γνωρίζουν, περιγράφουν τους κανόνες υποβολής και παραλαβής προσφορών συμβάσεων έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών
- εντοπίζουν εάν, με βάση τα έγγραφα της σύμβασης, επιτρέπονται εναλλακτικές προσφορές
- περιγράφουν τους φακέλους προσφορών και τα περιεχόμενά τους στις συμβάσεις έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών
- περιγράφουν και να κατανοούν τους κανόνες που αφορούν στη διάρκεια, παράταση, απόσυρση, τροποποίηση προσφορών κατά τη διάρκεια της διαγωνιστικής διαδικασίας
- οριοθετούν τη δυνατότητα να ζητούν, με την τήρηση των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, τη συμπλήρωση και διευκρίνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών επί των προσφορών

- εφαρμόζουν και να αναγνωρίζουν τα κριτήρια εντοπισμού των προσφορών που φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές, να ζητούν εξηγήσεις και να αξιολογούν τα υποβληθέντα στοιχεία σχετικά με τη βιωσιμότητα των προσφορών
- γνωρίζουν τους κανόνες διαφύλαξης εμπιστευτικών στοιχείων των προσφορών και να αξιολογούν τα σχετικά αιτήματα των οικονομικών φορέων
- γνωρίζουν, κατανοούν και εφαρμόζουν τους λόγους απόρριψης των προσφορών
- αναγνωρίζουν την υποχρέωση ενημέρωσης των προσφερόντων σχετικά με τους λόγους απόρριψης των προσφορών τους

7.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας

Στην θεματική αυτή ενότητα παρουσιάζονται για την ανοιχτή διαδικασία ανάθεσης για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών ο χρόνος και ο τρόπος σύνταξης και υποβολής προσφορών, το περιεχόμενο των φακέλων προσφορών ανά κατηγορία σύμβασης, οι κανόνες διαχείρισης των προσφορών, τυχόν εμπιστευτικές πτυχές προσφορών και η απόρριψη προσφορών και ενημέρωση προσφερόντων.

7.2 Χρόνος και τρόπος σύνταξης και υποβολής προσφορών ανά κατηγορία σύμβασης⁷⁷

Οι προσφορές υποβάλλονται από τους ενδιαφερομένους ηλεκτρονικά, μέσω της διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ, μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα που ορίζεται στη διακήρυξη, σε ηλεκτρονικό φάκελο του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα και υπογράφονται, τουλάχιστον, με προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, η οποία υποστηρίζεται από αναγνωρισμένο (εγκεκριμένο) πιστοποιητικό, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 37 (άρθρο 259 για το ΒΙΒΛΙΟ ΙΙ - όπου αναφέρεται στο παρόν το άρθρο 37 νοείται και το άρθρο 259) του ν. 4412/2016.

⁷⁷Άρθρο 315 για τις αναθέτουσες αρχές του Βιβλίου ΙΙ ν. 4412/2016

Για τη συμμετοχή στη διαγωνιστική διαδικασία οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς ακολουθούν τη διαδικασία εγγραφής του άρθρου 5 παρ. 1.2 έως 1.4 της «ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα»⁷⁸.

Η ένωση οικονομικών φορέων υποβάλλει κοινή προσφορά, η οποία υποχρεωτικά υπογράφεται, σύμφωνα με τα ανωτέρω, είτε από όλους τους οικονομικούς φορείς που αποτελούν την ένωση, είτε από εκπρόσωπό τους, νομίμως εξουσιοδοτημένο. Στην προσφορά, προσδιορίζεται η έκταση και το είδος της συμμετοχής του κάθε μέλους της ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της κατανομής αμοιβής μεταξύ τους, καθώς και ο εκπρόσωπος/συντονιστής αυτής. Η εν λόγω δήλωση περιλαμβάνεται είτε στο ΕΕΕΣ (Μέρος ΙΙ. Ενότητα Α) είτε στη συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση που δύναται να υποβάλλουν τα μέλη της ένωσης.

Οι προσφορές τους συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφραση αυτής και υποβάλλονται με τρόπο και σε χρόνο που ορίζεται στην κείμενη νομοθεσία καθώς και στα έγγραφα της σύμβασης εντός της καταληκτικής ημερομηνίας και σε ώρα που σαφώς ορίζονται στην οικεία διακήρυξη.

Βάσει της ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα εντός προθεσμίας η οποία σαφώς ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν, σε ηλεκτρονικό φάκελο προσφορά η οποία είναι υπογεγραμμένη, τουλάχιστον, με προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή και υποστηρίζεται από αναγνωρισμένο (εγκεκριμένο) πιστοποιητικό, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 37 του ν. 4412/2016. Είναι απαραίτητο λοιπόν για την συμμετοχή τους στην διαγωνιστική διαδικασία οι οικονομικοί φορείς να διαθέτουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή.

Στον ηλεκτρονικό φάκελο προσφοράς του οικονομικού φορέα περιέχονται κατά περίπτωση ανάλογα με το είδος σύμβασης και το κριτήριο ανάθεσης:

- Ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» στον οποίο περιλαμβάνονται τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και των εγγράφων της σύμβασης.
- Ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Τεχνική Προσφορά» στον οποίο περιλαμβάνονται τα τεχνικά στοιχεία της προσφοράς του οικονομικού φορέα.

⁷⁸ Κοινή Υπουργική Απόφαση με αρ. 166278/2021 (ΦΕΚ 2813/Β/2021) «Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν στην ανάθεση των Δημοσίων Συμβάσεων έργων, μελετών, και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ.) (εφεξής «ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα»)»

- Ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά» στον οποίο περιλαμβάνεται η οικονομική προσφορά του οικονομικού φορέα.

Από τον προσφέροντα οικονομικό φορέα σημαίνονται, με χρήση του σχετικού πεδίου του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα, κατά την σύνταξη της προσφοράς, τα στοιχεία εκείνα που έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 21 (το άρθρο 257 Βιβλίου ΙΙ - όπου αναφέρεται στο παρόν το άρθρο 21 νοείται και το άρθρο 257) του ν. 4412/2016.

Στην περίπτωση αυτή, ο προσφέρων οικονομικός φορέας υποβάλλει στον οικείο (υπο)φάκελο σχετική αιτιολόγηση με τη μορφή ψηφιακά υπογεγραμμένου αρχείου pdf, αναφέροντας ρητά όλες τις σχετικές διατάξεις νόμου ή διοικητικές πράξεις που επιβάλλουν την εμπιστευτικότητα της συγκεκριμένης πληροφορίας, ως συνημμένο της ηλεκτρονικής του προσφοράς. Δεν χαρακτηρίζονται ως εμπιστευτικές πληροφορίες σχετικά με τις τιμές μονάδος, τις προσφερόμενες ποσότητες και την οικονομική προσφορά (Πρβλ. παρ. 7.4.6 του παρόντος).

Στην περίπτωση της υποβολής στοιχείων με χρήση μορφότυπου φακέλου συμπιεσμένων ηλεκτρονικών αρχείων (π.χ. ηλεκτρονικό αρχείο με μορφή ZIP), εκείνα τα οποία επιθυμεί ο προσφέρων οικονομικός φορέας να χαρακτηρίσει ως εμπιστευτικά, σύμφωνα με τα ανωτέρω αναφερόμενα, θα πρέπει να τα υποβάλλει ως χωριστά ηλεκτρονικά αρχεία με μορφή Portable Document Format (PDF) ή ως χωριστό ηλεκτρονικό αρχείο μορφότυπου φακέλου συμπιεσμένων ηλεκτρονικών αρχείων που να περιλαμβάνει αυτά.

Έως την ημέρα και ώρα της αποσφράγισης των προσφορών που σαφώς ορίζονται στα έγγραφα της δημόσιας σύμβασης, προσκομίζονται υποχρεωτικά από τον οικονομικό φορέα στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα, σε έντυπη μορφή και σε κλειστό φάκελο, στοιχεία, τα οποία είναι απαιτητό να προσκομισθούν σε πρωτότυπη έντυπη μορφή. Ανάλογα στοιχεία και δικαιολογητικά είναι υποχρεωτικά η πρωτότυπη εγγυητική επιστολή συμμετοχής, πλην των περιπτώσεων που αυτή εκδίδεται ηλεκτρονικά διαφορετικά η προσφορά απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

Οι ανωτέρω πρωτότυπες εγγυητικές επιστολές συμμετοχής προσκομίζονται σε κλειστό φάκελο, στον οποίο αναγράφεται τουλάχιστον ο αποστολέας, τα στοιχεία του παρόντος διαγωνισμού και ως παραλήπτης η Επιτροπή Διαγωνισμού.

Η προσκόμιση των πρωτότυπων εγγυήσεων συμμετοχής πραγματοποιείται είτε με κατάθεση του ως άνω φακέλου στην υπηρεσία πρωτοκόλλου της αναθέτουσας αρχής είτε με την αποστολή του ταχυδρομικώς, επί αποδείξει. Το βάρος απόδειξης της έγκαιρης προσκόμισης φέρει ο οικονομικός φορέας. Το εμπρόθεσμο αποδεικνύεται με τον αριθμό πρωτοκόλλου είτε με την επίκληση του σχετικού αποδεικτικού αποστολής, ανά περίπτωση.

Στην περίπτωση που επιλεγεί η αποστολή του φακέλου της εγγύησης συμμετοχής ταχυδρομικώς, ο οικονομικός φορέας αναρτά, εφόσον δεν διαθέτει αριθμό έγκαιρης εισαγωγής του φακέλου του στο πρωτόκολλο της αναθέτουσας αρχής, το αργότερο έως την ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών, μέσω της λειτουργίας «επικοινωνία», τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία προσκόμισης (αποδεικτικό κατάθεσης σε υπηρεσίες ταχυδρομείου - ταχυμεταφορών), προκειμένου να ενημερώσει την αναθέτουσα αρχή περί της τήρησης της υποχρέωσής του σχετικά με την (εμπρόθεσμη) προσκόμιση της εγγύησης συμμετοχής του στον διαγωνισμό (άρθρο 3 πρότυπης διακήρυξης ΕΑΔΗΣΥ).

Ο οικονομικός φορέας συντάσσει την οικονομική του προσφορά συμπληρώνοντας την αντίστοιχη ειδική ηλεκτρονική φόρμα του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα, επισυνάπτοντας στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένα Ηλεκτρονικής Προσφοράς» και στον κατά περίπτωση (υπο)φάκελο όλα τα στοιχεία της προσφοράς του σε μορφή αρχείου Portable Document Format (PDF). Μέσω συγκεκριμένων λειτουργιών του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα δίνεται η δυνατότητα στους οικονομικούς φορείς να προβούν σε εκτύπωση ελέγχου ομαλότητας των επιμέρους ποσοστών έκπτωσης ανά ομάδα εργασιών στην περίπτωση εφαρμογής της παρ. 2α του άρθρου 95 του ν. 4412/2016.

Εν συνεχεία και κατά περίπτωση ο οικονομικός φορέας παράγει μέσω του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ - Δημόσια Έργα τα ηλεκτρονικά αρχεία («εκτυπώσεις») των Δικαιολογητικών Συμμετοχής, Τεχνικής και Οικονομικής Προσφοράς του σε μορφή αρχείου Portable Document Format (PDF), τα οποία υποβάλλονται και γίνονται αποδεκτά, υπογεγραμμένα, τουλάχιστον, με προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, η οποία υποστηρίζεται από αναγνωρισμένο (εγκεκριμένο) πιστοποιητικό,

σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 37 του ν. 4412/2016 και τα οποία εν συνεχεία επισυνάπτονται στους αντίστοιχους (υπο)φακέλους της προσφοράς.

Κατά τη διάρκεια της ηλεκτρονικής υποβολής της προσφοράς του οικονομικού φορέα μέσω του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα, πραγματοποιούνται αυτοματοποιημένοι έλεγχοι επιβεβαίωσης της προσφοράς του σε σχέση με τα κατά περίπτωση παραχθέντα ηλεκτρονικά αρχεία (Δικαιολογητικά συμμετοχής, Τεχνική - Οικονομική Προσφορά) και αν οι έλεγχοι αποβούν επιτυχείς, η προσφορά υποβάλλεται, διαφορετικά εάν υπάρχει κάποιο σφάλμα η προσφορά δεν υποβάλλεται και ενημερώνεται αυτόματα ο οικονομικός φορέας μέσω σχετικού μηνύματος σφάλματος προκειμένου να προβεί σε διορθωτικές ενέργειες.

Ο χρόνος που θα υποβληθεί η προσφορά του οικονομικού φορέα καθώς και οποιαδήποτε ηλεκτρονική επικοινωνία μέσω του συστήματος, βεβαιώνεται αυτόματα μέσω ειδικής χρονοσήμανσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 37 του ν.4412/2016 και στην παρ.9 της ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα. Αφού παρέλθει η καταληκτική ημερομηνία και ώρα, ο οικονομικός φορέας δεν δύναται να υποβάλει την προσφορά του στο σύστημα.

Σε περίπτωση τεχνικής αδυναμίας του ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα λόγω ανωτέρας βίας, η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να λάβει άμεσα όλα τα απαιτούμενα μέτρα κυρίως για την τήρηση του ελάχιστου διαστήματος για την υποβολή των προσφορών, όπως ιδίως η μετάθεση της καταληκτικής ημερομηνίας και η δημοσίευσή της.

Μόλις ο οικονομικός φορέας υποβάλλει την προσφορά του μέσω του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα εκδίδεται ηλεκτρονική απόδειξη υποβολής της προσφοράς του, η οποία του αποστέλλεται αυτόματα μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Έως την ημέρα και ώρα αποσφράγισης των προσφορών προσκομίζονται με ευθύνη του οικονομικού φορέα στην αναθέτουσα αρχή, σε έντυπη μορφή και σε κλειστό φάκελο, στον οποίο αναγράφεται ο αποστολέας και ως παραλήπτης η Επιτροπή Διαγωνισμού του παρόντος διαγωνισμού, τυχόν στοιχεία της ηλεκτρονικής προσφοράς του, ήτοι των υποφακέλων «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» και «Οικονομική Προσφορά», τα οποία απαιτείται να προσκομισθούν σε πρωτότυπα ή ακριβή αντίγραφα.

Τέτοια στοιχεία και δικαιολογητικά ενδεικτικά είναι :

- i) η πρωτότυπη εγγυητική επιστολή συμμετοχής, πλην των περιπτώσεων που αυτή εκδίδεται ηλεκτρονικά, άλλως η προσφορά απορρίπτεται ως απαράδεκτη, ,
- ii) αυτά που δεν υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 2 του ν. 2690/1999, (ενδεικτικά συμβολαιογραφικές ένορκες βεβαιώσεις ή λοιπά συμβολαιογραφικά έγγραφα),
- iii) ιδιωτικά έγγραφα τα οποία δεν έχουν επικυρωθεί από δικηγόρο ή δεν φέρουν θεώρηση από υπηρεσίες και φορείς της περίπτωση α της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 ή δεν συνοδεύονται από υπεύθυνη δήλωση για την ακρίβειά τους, καθώς και
- iv) αλλοδαπά δημόσια έντυπα έγγραφα που φέρουν την επισημείωση της Χάγης (Apostille), ή προξενική θεώρηση και δεν έχουν επικυρωθεί από δικηγόρο.

Σε περίπτωση μη υποβολής ενός ή περισσότερων από τα ως άνω στοιχεία και δικαιολογητικά που υποβάλλονται σε έντυπη μορφή, πλην της πρωτότυπης εγγύησης συμμετοχής, δύναται να συμπληρώνονται και να υποβάλλονται σύμφωνα με το άρθρο 102 (άρθρο 310 Βιβλίου ΙΙ - όπου αναφέρεται στο παρόν το άρθρο 102 νοείται και το άρθρο 310) του ν. 4412/2016.

Επιπλέον των ανωτέρω ανά κατηγορία σύμβασης αναφέρονται επιμέρους ιδιαίτερα στοιχεία που διαφοροποιούνται ανά κατηγορία σύμβασης.

7.2.1 Υποφάκελος οικονομικής προσφοράς - Σύμβαση έργου

Σύμφωνα με την παρ.2 του άρθρου 95 του ν.4412/2016 στην περίπτωση διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται και υποβάλλονται, σύμφωνα με τα παρακάτω:

- **παρ.2α άρθρου 95:** αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, οι οικονομικοί φορείς προσφέρουν είτε συνολικό και ενιαίο ποσοστό έκπτωσης επί της προϋπολογιζόμενης δαπάνης για το συνολικό αντικείμενο του έργου που προκηρύσσεται με κατ' αποκοπή τίμημα είτε επιμέρους ποσοστά έκπτωσης

για κάθε ομάδα τιμών ομοειδών εργασιών του τιμολογίου και του προϋπολογισμού, εκφραζόμενα σε ακέραιες μονάδες επί τοις εκατό (%), ιδίως όταν είναι μεγάλο το πλήθος των τιμών μονάδας, με τις οποίες θα καταρτισθεί η σύμβαση. Οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται, αριθμητικώς και ολογράφως, υποχρεωτικά επί του εντύπου που χορηγεί η αναθέτουσα αρχή. Τα επιμέρους ποσοστά έκπτωσης πρέπει να βρίσκονται σε ομαλή σχέση μεταξύ τους.

- **παρ.2 β άρθρου 95:** αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται με ελεύθερη συμπλήρωση ανοιχτού τιμολογίου, ιδίως όταν οι ποσότητες των εργασιών έχουν προμετρηθεί χωρίς κίνδυνο συμβατικών σφαλμάτων και δεν αναμένονται κατασκευαστικές αποκλίσεις.
- **παρ.2 γ άρθρου 95:** σε περίπτωση εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 50 περί δημόσιων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης, η οικονομική προσφορά δίνεται αποκλειστικά κατ' αποκοπή για ολόκληρο το έργο ή για τμήματα του έργου. Οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται υποχρεωτικά επί του εντύπου που χορηγεί η αναθέτουσα αρχή ή βάσει υποδείγματος που περιλαμβάνεται ως Παράρτημα στα έγγραφα της σύμβασης.

Με τα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να ζητείται και ανάλυση της κατ' αποκοπήν προσφοράς από τον οικονομικό φορέα, προκειμένου να διαπιστωθούν και να αποτιμηθούν διαφοροποιήσεις που ενδεχόμενα θα προκύψουν, κατά το στάδιο της εκτέλεσης. Στην περίπτωση αυτή η ανάλυση της κατ' αποκοπήν προσφοράς επισυνάπτεται στη σύμβαση.

7.2.2 Υποφάκελος οικονομική προσφορά- Σύμβαση μελέτης, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών

Σύμφωνα με τις παρ.3 του άρθρου 95 του ν.4412/2016, στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελετών, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται και υποβάλλονται ως εξής: οι συμμετέχοντες υποβάλουν έντυπο οικονομικής προσφοράς στο οποίο αναγράφουν την προσφερόμενη τιμή ανά κατηγορία μελέτης και τη συνολική τιμή για την εκτέλεση της σύμβασης.

Η οικονομική προσφορά συντίθεται για κάθε επί μέρους κατηγορία μελέτης. Περιλαμβάνει, εκτός από τις αμοιβές για την εκπόνηση των μελετών, τις αμοιβές για τον προγραμματισμό, την επίβλεψη και την αξιολόγηση των αναγκαίων ερευνητικών εργασιών πάσης φύσεως, καθώς επίσης και των εργασιών /μελετών, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην περ.δ' της παρ.8 του άρθρου 53 του ν.4412/2016 για έκδοση Κανονισμού Προεκτιμώμενων Αμοιβών.

.Τέλος σύμφωνα με τις παρ.4 του άρθρου 95 του ν.4412/2016 στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, η αναθέτουσα αρχή δύναται να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι συμμετέχοντες υποβάλλουν έντυπο οικονομικής προσφοράς, στο οποίο αναγράφουν την προσφερόμενη τιμή ανά κατηγορία υπηρεσιών και τη συνολική τιμή για την εκτέλεση της σύμβασης.

7.3 Φάκελοι προσφορών ανά κατηγορία σύμβασης

Οι φάκελοι προσφορών ανά κατηγορία σύμβασης και τα περιεχόμενά τους ορίζονται στα άρθρα 92, 93, 94 και 95 του ν.4412/2016.

Ο (υπο)φάκελος με την ένδειξη «**Δικαιολογητικά Συμμετοχής**», είναι ίδιος για όλα τα είδη συμβάσεων. Περιλαμβάνει το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ) και την εγγυητική συμμετοχής. Ο οικονομικός φορέας δύναται να διευκρινίζει τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρέχει στο ΕΕΕΣ με συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, την οποία υποβάλλει μαζί με το ΕΕΕΣ.

Ο (υπο)φάκελος με την ένδειξη «**Οικονομική Προσφορά**» περιλαμβάνει την οικονομική προσφορά σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρ. 7.2.1. και 7.2.2.

Οι ανωτέρω (υπο)φάκελοι «**Δικαιολογητικά Συμμετοχής**» και «**Οικονομική Προσφορά**» περιλαμβάνονται σε συμβάσεις με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής (χαμηλότερη τιμή), εκτός από την εφαρμογή του συστήματος μελέτη-κατασκευή του άρθρου 50 ν.4412/2016 που θα παρουσιασθεί στη συνέχεια.

7.3.1 Υποφάκελος τεχνική προσφορά σύμβασης έργου

- με αξιολόγηση μελέτης (άρθρο 50 του ν. 4412/2016) και κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής θα περιέχονται:
 - ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Τεχνική Προσφορά- Μελέτη», ο οποίος περιέχει τουλάχιστον προμελέτη όλων των απαραίτητων έργων, σύμφωνα με τον πίνακα συμμόρφωσης
- με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας τιμής θα περιέχονται:
 - ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Τεχνική Προσφορά- Μελέτη», ο οποίος περιέχει τουλάχιστον προμελέτη όλων των απαραίτητων έργων, σύμφωνα με τον πίνακα συμμόρφωσης, σε περίπτωση που εφαρμόζεται το άρθρο 50 του ν.4412/2016
ή
ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Τεχνική Προσφορά», ο οποίος περιέχει τα αναφερόμενα στα έγγραφα της σύμβασης.

7.3.2 Υποφάκελος τεχνική προσφορά - Σύμβαση μελέτης, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών

1. σύμβαση μελέτης με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας - τιμής στον ηλεκτρονικό φάκελο προσφοράς θα περιέχονται:
 - ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Τεχνική Προσφορά», ο οποίος θα περιλαμβάνει ιδίως:
 - α) τεχνική έκθεση για τη συγκεκριμένη μελέτη, στηριζόμενη στα υπάρχοντα στοιχεία του Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης, με επισήμανση των προβλημάτων και εισήγηση του τρόπου επίλυσής τους,
 - β) πρόταση μεθοδολογίας, που περιλαμβάνει περιγραφή του γενικού προγράμματος εκπόνησης της μελέτης, δηλαδή τις απαιτούμενες επιμέρους δραστηριότητες, την αλληλουχία των σταδίων ή φάσεων της κύριας και των υποστηρικτικών μελετών (όταν πρόκειται για σύνθετη μελέτη) την αλληλοτροφοδότηση των μελετών με δεδομένα, τον

καθορισμό σημείων ελέγχου και απαιτούμενων ενεργειών και διαδικασιών για την παραγωγή της μελέτης,

γ) χρονοδιάγραμμα, στο οποίο περιγράφεται η χρονική αλληλουχία των δραστηριοτήτων της περίπτωσης β', λαμβανομένου υπόψη του συνολικού χρόνου, όπως προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης,

δ) οργανόγραμμα και έκθεση τεκμηρίωσης καθηκόντων και κατανομής εργασιών του συντονιστή και της ομάδας μελέτης, όπου παρουσιάζεται η κατανομή ευθυνών μεταξύ των μελών της και στοιχεία για την αποτελεσματικότητα της δράσης κάθε μέλους της ομάδας μελέτης σε αντίστοιχες ευθύνες με αυτές που αναλαμβάνει στην ομάδα μελέτης και το βαθμό επιτυχίας της, λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων των περιπτώσεων β' και γ', και

ε) στοιχεία για τη συνοχή της ομάδας μελέτης, από τα οποία να προκύπτει η δυνατότητα καλής συνεργασίας για την απρόσκοπτη και ποιοτικά αποδεκτή εκπόνηση της μελέτης.

2. σύμβαση παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών: τα περιεχόμενα του φακέλου «Τεχνική Προσφορά» ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης, λαμβάνοντας υπόψη τα αναφερόμενα ανωτέρω για την σύμβαση μελετών με κατάλληλη προσαρμογή. Στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά», ο οποίος περιέχει το αρχείο pdf, το οποίο παράγεται από το υποσύστημα, αφού συμπληρωθούν καταλλήλως οι σχετικές φόρμες και υπογράφεται, τουλάχιστον με προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, η οποία υποστηρίζεται από αναγνωρισμένο (εγκεκριμένο) πιστοποιητικό.

7.4. Κανόνες διαχείρισης προσφορών

7.4.1 Διάρκεια και παράταση προσφορών

Κάθε υποβαλλόμενη προσφορά δεσμεύει τον συμμετέχοντα στον διαγωνισμό κατά τη διάταξη του άρθρου 97 παρ. 3 του ν. 4412/2016, για συγκεκριμένο διάστημα μηνών από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής των προσφορών.

Προσφορά που ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο από αυτόν που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης απορρίπτεται ως μη κανονική.

Σε περίπτωση αιτήματος της αναθέτουσας αρχής για παράταση της ισχύος της προσφοράς, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 97 και την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν.4412/2016 (αντίστοιχο άρθρο 302 Βιβλίο ΙΙ - όπου αναφέρεται στο παρόν το άρθρο 72 νοείται και το άρθρο 302), περί εγγυήσεων, για τους οικονομικούς φορείς που αποδέχθηκαν την παράταση, πριν από τη λήξη ισχύος των προσφορών τους, οι προσφορές ισχύουν και τους δεσμεύουν για το επιπλέον αυτό χρονικό διάστημα.

Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς για χρονικό διάστημα που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και ανέρχεται κατ' ελάχιστον σε δέκα (10) μήνες, μέσα στο οποίο πρέπει να συναφθεί η σύμβαση. Όταν στον διαγωνισμό υποβάλλονται και τεχνικές προσφορές, ο χρόνος ισχύος των προσφορών ανέρχεται σε δώδεκα (12) κατ' ελάχιστον μήνες. Ειδικότερα, στους διαγωνισμούς που υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο ως άνω χρόνος ισχύος των προσφορών προσαυξάνεται κατά τρεις (3) επιπλέον μήνες αντίστοιχα. Στις περιπτώσεις των συμβάσεων του άρθρου 50 του ν.4412/2016, ο χρόνος ισχύος της προσφοράς ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης (Πρβλ. άρθρο 97 παρ. 3 ν. 4412/2016).

Η ισχύς της προσφοράς μπορεί να παρατείνεται κατ' ανώτατο όριο για χρονικό διάστημα ίσο με την προβλεπόμενη από τα έγγραφα της σύμβασης αρχική διάρκεια ισχύος της προσφοράς.

Μετά από τη λήξη και του παραπάνω ανώτατου χρονικού ορίου παράτασης ισχύος της προσφοράς, τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης ματαιώνονται, εκτός αν η αναθέτουσα αρχή κρίνει, κατά περίπτωση, αιτιολογημένα, ότι η συνέχιση της διαδικασίας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, οπότε οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία μπορούν να επιλέξουν να παρατείνουν την προσφορά τους, εφόσον τους ζητηθεί πριν από την άροδο του ανωτέρω ανώτατου ορίου παράτασης της προσφοράς τους. Η διαδικασία ανάθεσης συνεχίζεται με όσους παρέτειναν τις προσφορές τους και αποκλείονται οι λοιποί οικονομικοί φορείς. Αν λήξει ο χρόνος ισχύος των προσφορών και δεν ζητηθεί παράταση της προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή δύναται, με αιτιολογημένη απόφασή της, εφόσον η εκτέλεση της σύμβασης εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, να ζητήσει εκ των υστέρων από τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία να παρατείνουν την προσφορά

τους (τον χρόνο ισχύος της προσφοράς τους και της εγγύησης συμμετοχής) οπότε η διαδικασία συνεχίζεται με τους οικονομικούς φορείς, οι οποίοι προέβησαν στις ανωτέρω ενέργειες (Πρβλ. άρθρο 97 παρ. 5 ν. 4412/2016).

7.4.2 Απόσυρση προσφοράς

Οι προσφέροντες σε μια διαγωνιστική διαδικασία δύνανται να ζητήσουν την απόσυρση υποβληθείσας προσφοράς, πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών, με έγγραφο αίτημα τους προς την αναθέτουσα αρχή, σε μορφή ηλεκτρονικού αρχείου PortableDocumentFormat (PDF) που υποβάλλεται μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα. Πιστοποιημένος χρήστης της αναθέτουσας αρχής, χωρίς να απαιτείται απόφαση της τελευταίας, προβαίνει στην απόρριψη της σχετικής ηλεκτρονικής προσφοράς στο υποσύστημα πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της προσφοράς. Κατόπιν, ο οικονομικός φορέας δύναται να υποβάλει εκ νέου προσφορά μέσω του υποσυστήματος έως την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών (Πρβλ. άρθρο 12 παρ. 2 ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ – Δημόσια Έργα).

Σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 79Α «Υπογραφή Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης» του ν.4412/2016, αν στο διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της ημερομηνίας υπογραφής του ΕΕΕΣ και της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής έχουν επέλθει μεταβολές στα δηλωθέντα στοιχεία, εκ μέρους του, στο ΕΕΕΣ, ο οικονομικός φορέας αποσύρει την προσφορά του, χωρίς να απαιτείται απόφαση της αναθέτουσας αρχής σύμφωνα με την ανωτέρω διαδικασία. Στη συνέχεια μπορεί να την υποβάλει εκ νέου με επίκαιρο ΕΕΕΣ.

7.4.3 Τροποποίηση προσφορών κατά τη διάρκεια της διαγωνιστικής διαδικασίας

Η τροποποίηση των προσφορών μετά την υποβολή τους και στο στάδιο της αξιολόγησης με πρωτοβουλία των προσφερόντων, απαγορεύονται ως αντίθετη με τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας. Τυχόν διευκρινίσεις που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή κατά το στάδιο αξιολόγησης των προσφορών εξετάζονται με βάση την αρχή της ίσης μεταχείρισης και της νομολογιακά διαμορφωμένης αρχής της τυπικότητας.

Η αρχή της τυπικότητας έχει αναγνωρισθεί στη νομολογία του ΔΕΕ και των ελληνικών Διοικητικών Δικαστηρίων ως υποχρέωση συμμόρφωσης τόσο της

αναθέτουσας αρχής όσο και του διαγωνιζόμενου στους όρους της διακήρυξης. Τούτο, διότι : α) η μεν αναθέτουσα αρχή, θεσπίζοντας τους όρους της διακήρυξης αυτοδεσμεύεται και είναι υποχρεωμένη να τους εφαρμόσει χωρίς παρεκκλίσεις, η δε παράβαση των όρων αυτής οδηγεί (κατά κανόνα) στην ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και β) οι δε διαγωνιζόμενοι οφείλουν να συμμορφώνονται πλήρως με τις απαιτήσεις της διακήρυξης και να υποβάλουν την προσφορά τους σύμφωνα με τους όρους αυτής. Η ως άνω αρχή συνέχεται με τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, των ίσων ευκαιριών και της ισότιμης πρόσβασης στις δημόσιες συμβάσεις, όπως αυτές κατοχυρώνονται στο ως άνω άρθρο 18 του ν. 4412/2016. Όπως έχει κρίνει το ΔΕΕ⁷⁹ ερμηνεύοντας τη διάταξη του άρθρου 56 παρ. 3 της Οδηγίας 2014/24, την οποία ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο το άρθρο 102 του ν. 4412/2016, η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να ζητήσει από υποψήφιο να διευκρινίσει την προσφορά του δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την υποβολή, στην πραγματικότητα, νέας προσφοράς από τον συγκεκριμένο υποψήφιο, ούτε να θεραπεύεται με τον τρόπο αυτό η παράλειψη προσκόμισης εγγράφων ή παροχής πληροφοριών, των οποίων η υποβολή επιβάλλεται από τη Διακήρυξη, δεδομένου ότι η αναθέτουσα αρχή οφείλει να τηρεί αυστηρά τα κριτήρια που η ίδια έχει καθορίσει⁸⁰.

Η νομολογιακά διαμορφωμένη αρχή της τυπικότητας διέπει το στάδιο σύνταξης των προσφορών, όπου αποσκοπεί αφ' ενός στην εξασφάλιση της τήρησης των αρχών του ανταγωνισμού, της διαφάνειας και του ίσου μέτρου κρίσεως και αφ' ετέρου στην εξασφάλιση της ευχερούς σύγκρισής τους, της ανάγκης αποφυγής του κινδύνου αλλοίωσης των προσφορών και της έλλειψης ασαφειών.

Σύμφωνα με αυτήν, όταν το περιεχόμενο υποβληθείσας προσφοράς παρουσιάζει ελλείψεις κατά παράβαση δεσμευτικού όρου της διακηρύξεως τεθέντος επί ποινή αποκλεισμού, ούτε στον διαγωνιζόμενο ούτε στην αναθέτουσα αρχή παρέχεται δυνατότητα άρσεως της παραβάσεως κατά το στάδιο ελέγχου των προσφορών, διότι αμφότεροι δεσμεύονται από την αποτελούσα το κανονιστικό πλαίσιο του

⁷⁹ Βλ. ΔΕΕ C-927/19, Klaipėdos region atlieku tvarkymo centras, ECLI:EU:C:2021:700, σκ. 93, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία σε σχέση με την ερμηνεία της αντίστοιχης διάταξης της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ'.

⁸⁰ Βλ. ΣτΕ 2647/2022, 2514/2022 σε σχέση με την ερμηνεία της διάταξης του άρθρου 102 του ίδιου νόμου, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 42 του ν. 4782/2021.

διαγωνισμού διακήρυξη που επιβάλλει την εφαρμογή τους κατά τρόπο ενιαίο για όλους τους προσφέροντες, κατά την υποβολή αλλά και την αξιολόγηση προσφορών⁸¹. Ωστόσο, τυχόν ασάφειες ή πλημμέλειες των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορούν να ερμηνεύονται σε βάρος των διαγωνιζομένων, κατά παράβαση των αρχών του ανταγωνισμού και της παροχής ίσων ευκαιριών, χωρίς τουλάχιστον να παρέχεται σε αυτούς, οι οποίοι βλάπτονται από την ασάφεια ή την πλημμέλεια αυτή, η δυνατότητα να συμπληρώσουν την «ελαττωματική» προσφορά τους

Με τις διατάξεις του άρθρου 102 του ν. 4412/2016, όπως αυτό ισχύει μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 42 του ν. 4782/2021, παρέχεται η δυνατότητα συμπλήρωσης των υποβληθέντων στοιχείων των προσφορών που κατατίθενται στις διαδικασίες ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων, *«με σκοπό τον περιορισμό των αδικαιολόγητων αποκλεισμών των οικονομικών φορέων για αυστηρά τυπικούς λόγους, ενώ πληρούνται κατ' ουσίαν οι προϋποθέσεις συμμετοχής»* (βλ. αιτιολογική έκθεση του άρθρου 42 του ν. 4782/2021). Οι ανωτέρω διατάξεις, ερμηνευόμενες σύμφωνα με την αρχή της τυπικότητας, δεν έχουν την έννοια ότι επιτρέπουν στην αναθέτουσα αρχή να δέχεται τη διόρθωση οποιωνδήποτε παραλείψεων, συμπεριλαμβανομένων και των παραλείψεων που, κατά τις ρητές διατάξεις της Διακήρυξης, συνεπάγονται υποχρεωτικώς τον αποκλεισμό του προσφέροντος. Τούτο, διότι η ως άνω παρεχόμενη στην αναθέτουσα αρχή δυνατότητα να ζητήσει από προσφέροντα να προβεί σε διευκρινίσεις σχετικά με την προσφορά του δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την υποβολή νέας προσφοράς από τον υποψήφιο, ούτε να θεραπεύεται με τον τρόπο αυτό η παράλειψη προσκόμισης δικαιολογητικών ή παροχής πληροφοριών, των οποίων η υποβολή επιβάλλεται από τη Διακήρυξη, καθόσον με τον τρόπο αυτό δίνεται σ' αυτόν αθέμιτο πλεονέκτημα έναντι των λοιπών συμμετεχόντων στη διαδικασία ανάθεσης (βλ. Ελ.Συν. Έβδ.Τμ. Αποφ. 1172/2023 σκ. 33, 2055/2022 σκ. 11, 1394/2022 σκ. 4, ΣτΕ 147/2022 σκ. 34).

Σε περίπτωση κλήσης προς παροχή διευκρινίσεων/συμπληρώσεων πρέπει η Αναθέτουσα να διασφαλίζει ότι τηρούνται οι αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας (βλ. Ελ.Συν. Τμ. Μείζ.-Επτ. Σύνθ. Απόφ. 1649/2020, πρβλ. Στ' Κλιμ. Πράξη 555/2023).

⁸¹Βλ. ΔΕΕ απόφαση της 18.10.2001, Υπόθεση C – 19/00 Siac Construction Ltd, σκέψεις 34 και 44, ΔΕΕ απόφαση της 25.04.1996, Υπόθεση C – 87/94 Επιτροπή κατά Βελγίου σκέψη 54.

Νομολογιακά παραδείγματα: Δυνατότητα συμπλήρωσης στοιχείων τεχνικής προσφοράς (επικαιροποίηση πιστοποιητικού σύμφωνα με νεότερες διατάξεις, υποβολή πιστοποιητικού κατασκευαστή και όχι προμηθευτή, βλ. Ελ. Συν. Στ' Κλ. Πράξη 113/2024), υποχρέωση Αναθέτουσας για ενεργοποίηση του άρθρου 102 του ν. 4412/2016 στην περίπτωση παράλειψης του προσφέροντος να δηλώσει την διαδικασία λήψης σύμφωνης γνώμης της Επιτροπής του άρθρου 73 παρ. 9 του ν. 4412/2016, αν και είχε δηλώσει τα σχετικά περί ύπαρξης λόγου αποκλεισμού (βλ. Ελ. Συν. Στ' Κλ. Πράξη 248/2023), οιαδήποτε έλλειψη στη νομότυπη υποβολή της εγγυητικής επιστολής ή της παράτασης αυτής, όπως είναι η παράλειψη της προσκόμισής τους σε πρωτότυπη μορφή, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι δεκτική εκ των υστέρων συμπλήρωσης, μέσω της διαγραφόμενης με τις προμνησθείσες νέες διατάξεις του ν. 4782/2021 (νέο άρθρο 102 του ν. 4412/2016) διαδικασίας (βλ. Ελ. Συν. Έβδ. Τμ. Απόφ. 1412/2022, Στ' Κλ. Πράξη 26/2022), μη δεκτική συμπλήρωσης η παράλειψη προσκόμισης στοιχείων για την τεκμηρίωση του ειδικού κύκλου εργασιών και απαιτούμενου επί ποινή αποκλεισμού πιστοποιητικού τροφίμων, (βλ. Ελ. Συν. Έβδ. Τμ. Απόφ. 2055/2022), μη δυνατότητα κλήσης προς εξηγήσεις για την τεκμηρίωση του μη δηλωθέντος χρόνου έναρξης εγγύησης καλής λειτουργίας του προσφερόμενου προϊόντος (βλ. ΔΕφΑΘΑπόφ. 197/2024), μη νόμιμη η διά του άρθρου 102 του ν. 4412/2016 συμπλήρωση οικονομικής προσφοράς μετά την παράλειψη αναγραφής των ποσών εργασιακής δαπάνης (βλ. ΔΕφΙωΑπόφ. 15/2023).⁸²

7.4.4 Συμπλήρωση –αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών

Η αναθέτουσα αρχή ή και η επιτροπή διαγωνισμού σύμφωνα με το άρθρο 102 ν. 4412/2016 (πρβλ και παρ.3 άρθρο 13 ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα), τηρώντας τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, ζητά από τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς, όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται είναι ή εμφανίζονται ελλιπείς ή λανθασμένες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στο ΕΕΕΣ, ή όταν λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, να υποβάλλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση, εντός προθεσμίας όχι μικρότερης των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερης των είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης, μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του

⁸² Λιακόπουλος Β., Πάρεδρος ΕλΣυν, [Εισήγηση στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών](#), 2024.

υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 102 και 103 του ν. 4412/2016.

Η διευκρίνιση ή η συμπλήρωση δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις, άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων ή να έχει ως συνέπεια ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένου οικονομικού φορέα στη διαδικασία ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης.⁸³ Επίσης, ένα αίτημα παροχής διευκρινίσεων δεν συνεπάγεται τη διεξαγωγή διαπραγματεύσεων⁸⁴.

Η συμπλήρωση ή η αποσαφήνιση ζητείται και γίνεται αποδεκτή υπό την προϋπόθεση ότι δεν τροποποιείται η προσφορά του οικονομικού φορέα και ότι αφορά σε στοιχεία ή δεδομένα, των οποίων είναι αντικειμενικά εξακριβώσιμος ο προγενέστερος χαρακτήρας σε σχέση με το πέρας της καταληκτικής προθεσμίας παραλαβής προσφορών. Τα ανωτέρω ισχύουν κατ' αναλογία και για τυχόν ελλείπουσες δηλώσεις, υπό την προϋπόθεση ότι βεβαιώνουν γεγονότα αντικειμενικώς εξακριβώσιμα.

Η παροχή της δυνατότητας διευκρινίσεων στον προσφέροντα ή υποψήφιο είναι υποχρεωτική για την αναθέτουσα αρχή, αν επίκειται αποκλεισμός του από τη

⁸³ [Αιτιολογική έκθεση σχεδίου νόμου «Για τον εκσυγχρονισμό, την απλοποίηση και την αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των Δημοσίων Συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη και τις υποδομές» Άρθρο 42](#) Με το άρθρο 42 τροποποιείται το άρθρο 102 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, αναμορφώνονται πλήρως και απλοποιούνται οι διατάξεις, με τις οποίες παρέχεται η δυνατότητα συμπλήρωσης των υποβληθέντων στοιχείων της προσφοράς, με σκοπό τον περιορισμό των αδικαιολόγητων αποκλεισμών των οικονομικών φορέων για αυστηρά τυπικούς λόγους, ενώ πληρούνται κατ' ουσίαν οι προϋποθέσεις συμμετοχής. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι οι αναθέτουσες αρχές, τηρώντας τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, ζητούν από τους οικονομικούς φορείς, όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται είναι ή εμφανίζονται ελλιπείς ή λανθασμένες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στο ΕΕΕΣ, ή όταν λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, να υποβάλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση, εντός προθεσμίας όχι μικρότερης των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερης των είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Η προτεινόμενη τροποποίηση αποτελεί ουσιαστική μετατόπιση του εθνικού θεσμικού πλαισίου πλησιέστερα προς το πνεύμα της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ (παρ. 3 άρθρου 56) της οποίας τη διατύπωση, ουσιαστικά, υιοθετεί. Η τροποποίηση του άρθρου κρίνεται αναγκαία χάριν της ανάπτυξης του ευρύτερου δυνατού υγιούς ανταγωνισμού, της κάμψης της τυπολατρίας και του formalισμού και της διευκόλυνσης της πρόσβασης των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων στις δημόσιες συμβάσεις, προς όφελος της επιτυχούς έκβασης των διαγωνιστικών διαδικασιών και της καλύτερης εξυπηρέτησης του δημοσίου συμφέροντος. Με τη νέα διατύπωση του άρθρου 102, η αναθέτουσα αρχή δύναται να ζητήσει να διορθωθούν ή να συμπληρωθούν σε επιμέρους σημεία τα στοιχεία που περιλαμβάνονται σε ένα φάκελο υποψηφιότητας, αρκεί να μην τροποποιείται η προσφορά του οικονομικού φορέα με τέτοιο τρόπο ώστε να του δίνεται αθέμιτο πλεονέκτημα έναντι των λοιπών συμμετεχόντων στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης και η αίτηση αυτή, της αναθέτουσας αρχής, να αφορά στοιχεία ή δεδομένα, των οποίων είναι αντικειμενικά εξακριβώσιμος ο προγενέστερος χαρακτήρας σε σχέση με το πέρας της προθεσμίας που είχε ταχθεί για την υποβολή υποψηφιότητας. Τα ανωτέρω ισχύουν κατ' αναλογία και για τυχόν ελλείπουσες δηλώσεις, υπό την προϋπόθεση ότι βεβαιώνουν γεγονότα αντικειμενικώς εξακριβώσιμα

⁸⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή., Έγγραφο καθοδήγησης για επαγγελματίες, Φεβρουάριος 2018. https://easahsy.gr/images/docs/guidance_public_procurement_2018_el.pdf σελ. 99

διαδικασία, λόγω ασαφειών των εγγράφων της προσφοράς ιδίως αν οφείλονται σε ασάφειες των εγγράφων σύμβασης.

Τέλος, σημειώνεται ότι και στο άρθρο 103 ν. 4412/2016, για τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, γίνεται παραπομπή στις προϋποθέσεις του 102. Ειδικότερα, στην παρ. 2 του άρθρου 103 προβλέπεται ότι, αν δεν προσκομισθούν τα δικαιολογητικά κατακύρωσης ή υπάρχουν ελλείψεις σε αυτά που υποβλήθηκαν, η αναθέτουσα αρχή καλεί τον προσωρινό ανάδοχο «να προσκομίσει τα ελλείποντα δικαιολογητικά ή να συμπληρώσει τα ήδη υποβληθέντα, ή να παράσχει διευκρινήσεις **με την έννοια του άρθρου 102**». (πρβλ και ΣΤΕ 211/2024 επί πρότυπης δίκης για το άρθρο 103 ν. 4412/2016 μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 43 του ν. 4782/2021 και ΔΕφΑθ Απόφ. 15/2024 «η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να καλεί τον προσωρινό ανάδοχο "να προσκομίσει τα ελλείποντα ή να συμπληρώσει τα ήδη υποβληθέντα" δικαιολογητικά κατακύρωσης, επιτρέποντας με τον τρόπο αυτόν όχι μόνο τη συμπλήρωση (ή την επανυποβολή) ελλιπών (πλημμελών) δικαιολογητικών που έχουν ήδη κατατεθεί στην αναθέτουσα αρχή, αλλά και την υποβολή, το πρώτον, δικαιολογητικών που ο προσωρινός ανάδοχος παρέλειψε, για οποιονδήποτε λόγο, να προσκομίσει εντός της αρχικής προθεσμίας της διακήρυξης. Πριν από την ως άνω δεύτερη πρόσκληση του προσωρινού αναδόχου, η αναθέτουσα αρχή δεν μπορεί να προβεί στην απόρριψη του φακέλου των δικαιολογητικών κατακύρωσης σύμφωνα με τις διατάξεις της διακήρυξης και των παρ. 4 και 5 του άρθρου 103 του ν. 4412/2016/ νόμιμη η χρήση της δυνατότητας του άρθρου 102 για την άρση αμφιβολίας ως προς την συμπερίληψη του προσφερόμενου προϊόντος σε πιστοποιητικό»).

7.4.5 Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές

Σύμφωνα με το άρθρο 88 (το άρθρο 313 Βιβλίου ΙΙ) «Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές (άρθρο 69 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) - Εξουσιοδοτική διάταξη» του ν.4412/2016, όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής.

Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής.

Οι εξηγήσεις μπορεί να αφορούν ιδίως:

- α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών,
- β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή την εκτέλεση του έργου,
- γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα,
- δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89 του ν.4412/2016,
- ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 131 του ν.4412/2016 (*Η τήρηση των υποχρεώσεων της παρ. 2 του άρθρου 18 από υπεργολάβους υπόκειται σε παρακολούθηση και έλεγχο από τις αρμόδιες εθνικές αρχές*),
- στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 89 του ν.4412/2016.

Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες⁸⁵, κατόπιν των διευκρινίσεων του προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται. Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 18 του ν. 4412/2016

Εάν η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτό τον λόγο, μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας, την οποία ορίζει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι

⁸⁵Ως προς τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Διαγωνισμού για την εξέταση των εξηγήσεων των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών πρβλ. ΣτΕ ΕΑ 184/2020 και ιδίως σκέψεις 15-21

σύμφωνη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ. Σε περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει σχετικώς την Επιτροπή.

Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, σε κάθε περίπτωση, τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν.

Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι συνιστούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο. Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης. Στο άρθρο 89 «Δικαιολογητικά σχετικά με τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές» του ν.4412/2016 για την απόδειξη ότι η χορηγηθείσα κρατική ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά, κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 88, ο προσφέρων προσκομίζει, εντός της τεθείσας προθεσμίας, ιδίως και κατά περίπτωση τα κατωτέρω έγγραφα:

α) σε περιπτώσεις χορήγησης ενίσχυσης στο πλαίσιο του Κανονισμού de minimis (ενισχύσεις ήσσονος σημασίας), την κανονιστική πράξη του μέτρου ενίσχυσης και την ατομική πράξη έγκρισης χορήγησης της ενίσχυσης όταν προβλέπεται η έκδοσή της,

β) στις λοιπές περιπτώσεις: αα) δημοσίευση στην Ε.Ε.Ε.Ε. είτε της εγκριτικής του μέτρου ενίσχυσης απόφασης της Επιτροπής είτε του συνοπτικού δελτίου πληροφοριών του μέτρου ενίσχυσης και ββ) την κανονιστική πράξη του μέτρου ενίσχυσης και την ατομική πράξη έγκρισης χορήγησης της ενίσχυσης όταν προβλέπεται η έκδοσή της.

Για την απόδειξη της συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18 του ν.4412/2016 σύμφωνα με την περίπτωση δ' της παρ. 2 του άρθρου 88 του ν.4412/2016, ο προσφέρων προσκομίζει, εντός της τεθείσας προθεσμίας, τα παρακάτω:

- α) αναφορά στη Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (ΣΣΕ), στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι, και
- β) δικαιολογητικά, από τα οποία προκύπτουν οι νόμιμες αποδοχές των εργαζομένων και οι αντίστοιχες ασφαλιστικές εισφορές τους.

7.4.6 Εμπιστευτικές πτυχές προσφορών

Σύμφωνα με το άρθρο 21 (άρθρο 257 Βιβλίου ΙΙ) «Εχεμύθεια (άρθρο 21 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» του ν.4412/2016, εκτός αν προβλέπεται άλλως στο Βιβλίο Ι (άρθρα 3 έως 221Α) ή σε άλλες διατάξεις, ιδίως στο άρθρο 1 του π.δ. 28/2015 (Α΄ 34) και στο άρθρο 24 του ν. 2121/1993 (Α΄ 25), και με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων σχετικά με τη δημοσιοποίηση των συναπτόμενων συμβάσεων και την ενημέρωση των υποψηφίων και των προσφερόντων, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 64 και 70, η αναθέτουσα αρχή δεν αποκαλύπτει πληροφορίες που της έχουν διαβιβάσει οικονομικοί φορείς και τις οποίες έχουν χαρακτηρίσει ως εμπιστευτικές, συμπεριλαμβανομένων, ενδεικτικά, των τεχνικών ή εμπορικών απορρήτων και των εμπιστευτικών πτυχών των προσφορών.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις στους οικονομικούς φορείς, με σκοπό την προστασία του εμπιστευτικού χαρακτήρα των πληροφοριών, τις οποίες παρέχουν οι αναθέτουσες αρχές καθ' όλη τη διαδικασία σύναψης συμβάσεων. Μπορούν επίσης να απαιτήσουν από τους οικονομικούς φορείς να διασφαλίζουν την τήρηση των απαιτήσεων αυτών από το προσωπικό τους, τους υπεργολάβους τους και κάθε άλλο τρίτο πρόσωπο που χρησιμοποιούν κατά την ανάθεση ή εκτέλεση της σύμβασης.

Εφόσον ένας οικονομικός φορέας χαρακτηρίζει πληροφορίες ως εμπιστευτικές, λόγω ύπαρξης τεχνικού ή εμπορικού απορρήτου, στη σχετική δήλωσή του, αναφέρει ρητά όλες τις σχετικές διατάξεις νόμου ή διοικητικές πράξεις που επιβάλλουν την εμπιστευτικότητα της συγκεκριμένης πληροφορίας.

Δεν χαρακτηρίζονται ως εμπιστευτικές πληροφορίες σχετικά με τις τιμές μονάδος, τις προσφερόμενες ποσότητες, την οικονομική προσφορά και τα στοιχεία της τεχνικής προσφοράς που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγησή της.

Το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα των προσφορών άλλων οικονομικών φορέων ασκείται, σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 1 του άρθρου πρώτου του π.δ. 28/2015 (Α΄34).

Κατά την σύνταξη της προσφοράς του ο οικονομικός φορέας μπορεί να σημάνει στο ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα, με χρήση του σχετικού πεδίου του υποσυστήματος, τα στοιχεία εκείνα που έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 21 του ν. 4412/2016 (άρθρο 12, ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα).

Στην περίπτωση αυτή, ο προσφέρων υποβάλλει στον οικείο (υπο)φάκελο σχετική αιτιολόγηση με τη μορφή ψηφιακά υπογεγραμμένου αρχείου pdf, αναφέροντας ρητά όλες τις σχετικές διατάξεις νόμου ή διοικητικές πράξεις που επιβάλλουν την εμπιστευτικότητα της συγκεκριμένης πληροφορίας, ως συνημμένο της ηλεκτρονικής του προσφοράς. Δεν χαρακτηρίζονται ως εμπιστευτικές πληροφορίες σχετικά με τις τιμές μονάδος, τις προσφερόμενες ποσότητες και την οικονομική προσφορά.

Για τον χειρισμό προσφορών που χαρακτηρίζονται ως εμπιστευτικές δείτε την Κατευθυντήρια Οδηγία 28 της ΕΑΔΗΣΥ «Εμπιστευτικές πληροφορίες κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων» (ΑΔΑ ΨΣΓΣΟΕΤΒ-9ΑΡ).

7.5 Απόρριψη προσφορών και ενημέρωση προσφερόντων

Στο άρθρο 91 του ν.4412/2016 αναφέρονται οι λόγοι απόρριψης προσφορών. Αναλυτικότερα, η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά:

- α) Η οποία αποκλίνει από τα άρθρα 92 έως 100, και 102 έως 104 του ν.4412/2016 ή υποβλήθηκε κατά παράβαση των απαράβατων όρων περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, όπως οι όροι αυτοί ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.
- β) Η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή, εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και τη συμπλήρωση της, σύμφωνα με το άρθρο 102 του ν.4412/2016.
- γ) Για την οποία ο προσφέρων δεν έχει παράσχει τις απαιτούμενες εξηγήσεις, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας ή η εξήγηση δεν είναι αποδεκτή από την αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 102 του ν.4412/2016.
- δ) Η οποία είναι εναλλακτική προσφορά, αν τέτοια δεν επιτρέπεται ή, αν επιτρέπεται, δεν πληροί τις ελάχιστες απαιτήσεις των εγγράφων της σύμβασης.
- ε) Η οποία υποβάλλεται από έναν προσφέροντα που έχει υποβάλει δύο ή περισσότερες προσφορές εκτός αν επιτρέπεται η υποβολή εναλλακτικής προσφοράς.

Ο περιορισμός αυτός ισχύει, υπό τους όρους της περίπτωσης γ' της παραγράφου 4 του άρθρου 73 του ν.4412/2016 και στην περίπτωση ενώσεων οικονομικών φορέων με κοινά μέλη, καθώς και στην περίπτωση οικονομικών φορέων που συμμετέχουν είτε αυτοτελώς είτε ως μέλη ενώσεων.

στ) Προσφορά υπό αίρεση.

ζ) Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών στις περιπτώσεις α' και β' της παρ. 2 του άρθρου 95 του ν.4412/2016.

Ειδικά για τις εναλλακτικές προσφορές, σημειώνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 57 «Εναλλακτικές προσφορές (άρθρο 45 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» οι αναθέτουσες αρχές:

- αναφέρουν στην προκήρυξη / διακήρυξη, αν επιτρέπουν ή όχι ή αν απαιτούν ή όχι την υποβολή εναλλακτικών προσφορών. Οι εναλλακτικές προσφορές δεν επιτρέπονται εάν δεν υπάρχει σχετική αναφορά⁸⁶.
- αν επιτρέπουν ή απαιτούν εναλλακτικές προσφορές αναφέρουν στα έγγραφα της σύμβασης τις ελάχιστες απαιτήσεις τις οποίες πρέπει να πληρούν οι εναλλακτικές προσφορές, καθώς και ειδικούς τρόπους υποβολής αυτών των προσφορών, ιδίως αν μπορούν να υποβάλλονται μόνο αν έχει επίσης υποβληθεί προσφορά που δεν συνιστά εναλλακτική προσφορά
- λαμβάνουν υπόψη τους μόνο τις εναλλακτικές προσφορές που ανταποκρίνονται στις ελάχιστες απαιτήσεις τις οποίες έχουν ορίσει.

Τέλος επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τα άρθρα 70, οι αναθέτουσες αρχές γνωστοποιούν σε κάθε απορριφθέντα προσφέροντα, τους λόγους απόρριψης της προσφοράς του, στις δε περιπτώσεις που αναφέρονται στις παρ. 5 και 6 του άρθρου 54, περί τεχνικών προδιαγραφών, αιτιολογούν επίσης την απόφασή τους περί μη ισοδυναμίας των λύσεων ή την απόφασή τους ότι τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες δεν εκπληρώνουν τις απαιτήσεις περί επίδοσης ή λειτουργίας. Οι αποφάσεις αυτές προσβάλλονται κατά τις διατάξεις για την έννομη προστασία (πρβλ. κεφ. 15)

⁸⁶Πρβλ. ΕΣ ΣΤ' Κλιμ. Πρ. 123/2008 στην περίπτωση, κατά την οποία συγκεκριμένος υποψήφιος συμμετέχει σε διαγωνισμό με περισσότερες από μία προσφορές, κύριες ή εναλλακτικές, χωρίς η δυνατότητα αυτή να προβλέπεται ρητά από τη διακήρυξη του διαγωνισμού, παραβιάζονται οι αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, νοθεύεται ο ανταγωνισμός και καθίσταται νομικά πλημμελής η διαγωνιστική διαδικασία και παράνομο το αποτέλεσμα του διαγωνισμού, καθώς ο υποψήφιος αυτός τίθεται αδικαιολόγητα σε πλεονεκτική θέση έναντι των συνυποψηφίων του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Κανόνες αποκλεισμού

8.1 Εισαγωγή

8.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας

Ο σκοπός του παρόντος κεφαλαίου είναι η απόκτηση και η βελτίωση των γνώσεων των επιμορφωμένων σε σχέση με τους κανόνες αποκλεισμού των οικονομικών φορέων από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης, όπως περιγράφονται στον νόμο και τα έγγραφα της σύμβασης.

8.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Οι επιμορφωμένοι θα είναι σε θέση να:

- κατανοούν τη διάκριση σε υποχρεωτικούς και δυνητικούς λόγους αποκλεισμού και να εντοπίζουν τους λόγους αποκλεισμού που περιλαμβάνονται στα έγγραφα της σύμβασης
- αντιλαμβάνονται τη σημασία της αρχής της αναλογικότητας κατά την αξιολόγηση των καταστάσεων που μπορεί να οδηγήσουν σε αποκλεισμό
- εφαρμόζουν τη μέγιστη περίοδο αποκλεισμού
- ελέγχουν το ενδεχόμενο επιβολής σε βάρος του οικονομικού φορέα της κύρωσης του οριζόντιου αποκλεισμού από μελλοντικές διαδικασίες σύναψης σύμβασης
- γνωρίζουν και να ενεργοποιούν την ακολουθούμενη διαδικασία για τη διαπίστωση της επάρκειας ή μη των ληφθέντων από τους οικονομικούς φορείς επανορθωτικών μέτρων με στόχο την αποκατάσταση της αξιοπιστίας τους.

8.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας

Στην ενότητα αυτή αναλύονται οι προβλεπόμενοι στον νόμο λόγοι αποκλεισμού -οι οποίοι ανάγονται σε κωλύματα συμμετοχής σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης- καθώς και οι κανόνες και η διαδικασία εξέτασης της (μη) συνδρομής τους. Περιγράφεται επίσης η δυνατότητα του οικονομικού φορέα να αποδείξει την αξιοπιστία του παρά τη συνδρομή λόγου αποκλεισμού, καθώς και οι ενέργειες της

αναθέτουσας αρχής στο πλαίσιο της διαδικασίας εξέτασης των επικαλούμενων επανορθωτικών μέτρων από την αρμόδια Επιτροπή.

8.2 Κανόνες αποκλεισμού από τις διαδικασίες σύναψης σύμβασης⁸⁷

Με τις διατάξεις των άρθρων 73⁸⁸ και 74⁸⁹ του ν. 4412/2016, που εντάσσονται στην Ενότητα 4 “Κριτήρια Ποιοτικής Επιλογής” του Τμήματος ΙΙΙ του Τίτλου 3 του Μέρους Α' του Βιβλίου Ι του νόμου αυτού, ενσωματώθηκαν στο ελληνικό δίκαιο οι διατάξεις του άρθρου 57 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ. Ο νομοθέτης, με το άρθρο 73 του νόμου, ακολούθησε σε γενικές γραμμές την κατάστρωση του αντίστοιχου άρθρου 57 της Οδηγίας, διακρίνοντας σε υποχρεωτικούς (παρ. 1 και 2) και δυνητικούς (παρ. 4) για την αναθέτουσα αρχή λόγους αποκλεισμού, αξιοποιώντας τη σχετική διακριτική ευχέρεια να παρέχεται στην αναθέτουσα αρχή η δυνατότητα να παρεκκλίνει, υπό όρους, τόσο από τους υποχρεωτικούς (παρ. 3) όσο και από τους δυνητικούς λόγους αποκλεισμού (παρ. 5). Παράλληλα καθιέρωσε το δικαίωμα του οικονομικού φορέα στο πρόσωπο του οποίου συντρέχει υποχρεωτικός ή δυνητικός λόγος αποκλεισμού (σε όσους από τους λόγους αποκλεισμού είναι επιδεκτικοί μέτρων επανόρθωσης) να διεκδικήσει τη συμμετοχή του σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, με την

⁸⁷Για τους λόγους αποκλεισμού βλ. ιδίως Βλάχου Ευ., Οι κανόνες αποκλεισμού των επιχειρήσεων στις δημόσιες συμβάσεις, Εθνικό και ενωσιακό πλαίσιο με αναφορά στο σύστημα άλλων κρατών μελών της Ε.Ε., της Παγκόσμιας Τράπεζας και των Η.Π.Α., Νομική Βιβλιοθήκη, 2022, Γκέρτσος Β., Λόγοι αποκλεισμού από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης (άρθρα 73-74 Ν 4412/2016), σε Δημόσιες συμβάσεις - Ν 4412/2016 Νομολογιακή Προσέγγιση και Πρακτική Εφαρμογή, Επιμέλεια: Ε. - Ε. Κουλουμπίνη, Η. Μάζος, Ι. Κίτσος, Νομική Βιβλιοθήκη, 2η έκδοση ενημερωμένη και εμπλουτισμένη έως και τον Ν 5130/2024, 2024, Μουκίου Χρ. Διαφάνεια, Ακεραιότητα και Εντιμότητα στις Δημόσιες Συμβάσεις (Η σταδιακή αφομοίωση του διεθνούς Soft Law σε επίπεδο Δημόσιων Συμβάσεων), Νομική Βιβλιοθήκη 2018

⁸⁸Για τις συμβάσεις του Βιβλίου ΙΙ πρβλ. την παρ. 1 του άρθρου 305 Χρήση των λόγων αποκλεισμού και των κριτηρίων επιλογής που προβλέπονται στο Βιβλίο Ι (άρθρο 80 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ): «1. Οι αντικειμενικοί κανόνες, οι λόγοι αποκλεισμού και τα κριτήρια για την επιλογή των οικονομικών φορέων που υποβάλλουν αίτηση προεπιλογής σε ένα σύστημα προεπιλογής, καθώς και οι αντικειμενικοί κανόνες, οι λόγοι αποκλεισμού και τα κριτήρια για την επιλογή των υποψηφίων και των προσφερόντων σε ανοικτή διαδικασία, σε κλειστή διαδικασία, σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, σε ανταγωνιστικό διάλογο, σε σύμπραξη καινοτομίας ή σε απευθείας ανάθεση, μπορούν να περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού που παρατίθενται στο άρθρο 73, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο προαναφερόμενο άρθρο. Όταν ένας αναθέτων φορέας είναι αναθέτουσα αρχή, οι εν λόγω κανόνες περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού που απαριθμούνται στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 73 περί λόγων αποκλεισμού, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο.»

⁸⁹Για τις συμβάσεις του Βιβλίου ΙΙ πρβλ. την παρ. 1 του άρθρου 306 Αποκλεισμός Οικονομικού Φορέα: «1. Αν οι κανόνες και οι λόγοι αποκλεισμού περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού που παρατίθενται στο άρθρο 73 και διαπιστωθεί ότι συντρέχει στο πρόσωπο ενός οικονομικού φορέα ένας από τους λόγους αποκλεισμού των παρ. 1 και 4 του άρθρου 73, και ο οικονομικός φορέας δεν λάβει τα μέτρα για να αποδείξει την αξιοπιστία του, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 7 του άρθρου 73, δύναται να επιβληθεί εις βάρος του αποκλεισμός από τη συμμετοχή σε εν εξελίξει και μελλοντικές διαδικασίες σύναψης συμβάσεων για εύλογο χρονικό διάστημα.»

επίκληση και την απόδειξη λήψης επανορθωτικών μέτρων που «αποκαθιστούν» την αξιοπιστία του (παρ. 7) και τα οποία κρίνονται ως επαρκή ή μη με τη διαδικασία που προδιαγράφεται στις παραγράφους 8 και 9 του ίδιου άρθρου.

Με την παράγραφο 10, ανάλογα με τον λόγο αποκλεισμού, καθορίζεται και το ανώτατο χρονικό όριο του αποκλεισμού⁹⁰.

Γίνεται δεκτό ότι οι υποχρεωτικοί λόγοι τίθενται υποχρεωτικά στα έγγραφα της σύμβασης, ενώ οι δυνητικοί τίθενται κατά τη διακριτική ευχέρεια των αναθετουσών αρχών. Είναι σημαντικό όμως να διευκρινισθεί ότι όταν ένας ή περισσότεροι δυνητικοί λόγοι αποκλεισμού περιλαμβάνονται στη διακήρυξη, τότε η (μη) συνδρομή καταστάσεων που μπορεί να εμπίπτουν σε αυτόν-ούς ελέγχονται υποχρεωτικά από την αναθέτουσα αρχή⁹¹.

8.2.1 Υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού

Οι υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού, απαριθμούνται στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 73.

Ειδικότερα, στην παρ. 1 προβλέπεται ότι οι αναθέτουσες αρχές αποκλείουν έναν οικονομικό φορέα από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης σύμβασης όταν αποδεικνύεται, με την επαλήθευση που προβλέπεται στα άρθρα 79 έως 81 ή είναι γνωστό στην αναθέτουσα αρχή με άλλον τρόπο, ότι υπάρχει εις βάρος του αμετάκλητη, καταδικαστική απόφαση για ένα από τα ακόλουθα εγκλήματα⁹²:

- α) συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση,
- β) ενεργητική δωροδοκία [δωροδοκία πολιτικών προσώπων, δωροδοκία υπαλλήλου, δωροδοκία δικαστικών λειτουργών, εμπορία επιρροής μεσάζοντες, δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα],
- γ) απάτη εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης [δωροδοκία πολιτικών προσώπων, πλαστογραφία, δωροδοκία υπαλλήλου, δωροδοκία δικαστικών

⁹⁰Οι λόγοι αποκλεισμού δεν εφαρμόζονται σε δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ίση ή κατώτερη των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ χωρίς ΦΠΑ (άρθρο 73 παρ. 11).

⁹¹Βλ. Κατευθυντήρια Οδηγία 20/2017 της ΕΑΑΔΗΣΥ (και ήδη ΕΑΔΗΣΥ) «Λόγοι αποκλεισμού από τη συμμετοχή στις διαδικασίες συνάψεως δημοσίων συμβάσεων» (ΑΔΑ: ΩΡΕ3ΟΞΤΒ-9Ρ5).

⁹²Τα σχετικά αδικήματα παρατίθενται σε τίτλους. Για τον αναλυτικό ορισμό τους βλ. την παρ. 1 του άρθρου 73 ν. 4412/2016.

λειτουργιών, ψευδής βεβαίωση, νόθευση κ.λπ., διακεκριμένη κλοπή, υπεξαίρεση, απάτη, απάτη με υπολογιστή, απάτη σχετική με τις επιχορηγήσεις, απιστία, διασυνοριακή απάτη σχετικά με τον ΦΠΑ],

δ) τρομοκρατικά εγκλήματα ή εγκλήματα συνδεδόμενα με τρομοκρατικές δραστηριότητες,

ε) νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας,

στ) παιδική εργασία και άλλες μορφές εμπορίας ανθρώπων,

Η υποχρέωση αποκλεισμού οικονομικού φορέα εφαρμόζεται επίσης όταν το πρόσωπο εις βάρος του οποίου εκδόθηκε αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση είναι μέλος του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του εν λόγω οικονομικού φορέα ή έχει εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτό. Η υποχρέωση του προηγούμενου εδαφίου αφορά:

α) στις περιπτώσεις εταιρειών περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.), ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών (Ι.Κ.Ε.) και προσωπικών εταιρειών (Ο.Ε. και Ε.Ε.), τους διαχειριστές, ή

β) στις περιπτώσεις ανωνύμων εταιρειών (Α.Ε.), τον διευθύνοντα σύμβουλο, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και τα πρόσωπα στα οποία με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου έχει ανατεθεί το σύνολο της διαχείρισης και εκπροσώπησης της εταιρείας, ή

γ) στις περιπτώσεις των συνεταιρισμών, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, ή

δ) στις υπόλοιπες περιπτώσεις νομικών προσώπων, τον κατά περίπτωση νόμιμο εκπρόσωπο.

Πρόκειται για αυτόματη απόρροια αμετάκλητης ποινικής καταδικαστικής απόφασης για συγκεκριμένα ποινικά αδικήματα σε σοβαρούς τομείς εγκληματικότητας ποινικού ενδιαφέροντος της Ένωσης και των διεθνών ή και υπερκρατικών οργανισμών- η οποία οδηγεί υποχρεωτικά σε αποκλεισμό από τις δημόσιες συμβάσεις.

Τονίζεται ότι η υποχρέωση αποκλεισμού ισχύει για όλους τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων στην Ελλάδα, ανεξαρτήτως της νομικής μορφής υπό την οποία έχουν επιλέξει να λειτουργούν, ιθαγένειας και τόπου εγκατάστασης, επομένως ισχύει για φυσικά ή νομικά πρόσωπα⁹³, δημόσιους φορείς ή ενώσεις αυτών των προσώπων ή φορέων, ακόμη και προσωρινές συμπράξεις επιχειρήσεων.

Όπως αναφέρεται κατωτέρω στο κεφάλαιο 10 η υποχρέωση επαλήθευσης μη συνδρομής του λόγου αυτού, δηλαδή προσκόμισης ποινικού μητρώου ή άλλου ισοδύναμου εγγράφου, ισχύει και για τα νομικά πρόσωπα, όταν στη χώρα εγκατάστασής τους ισχύει ποινική ευθύνη νομικού προσώπου⁹⁴.

Υποχρεωτικό λόγο αποκλεισμού αποτελεί και η αθέτηση των υποχρεώσεων του οικονομικού φορέα όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης⁹⁵. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι αποκλείεται από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης σύμβασης οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας, εάν η αναθέτουσα αρχή:

α) γνωρίζει ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και αυτό έχει διαπιστωθεί από δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, σύμφωνα με διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή την εθνική νομοθεσία ή

β) μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι ο οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.

⁹³Βλ. σχετικά το υπ' αριθμ. 5868/07.06.2024 έγγραφο της ΕΑΔΗΣΥ με θέμα «Αποκλεισμός νομικών προσώπων και οντοτήτων από τις δημόσιες συμβάσεις και συμβάσεις παραχώρησης» (ΑΔΑ: ΡΝΑ1ΟΕΤΒ-ΗΩ0).

⁹⁴Βλ. ιδίως για τα ημεδαπά νομικά πρόσωπα και ειδικά για το αδίκημα της δωροδοκίας τις διατάξεις των άρθρων 134 και 135 του ΣΤ' Κεφαλαίου *Ευθύνη νομικών προσώπων σε περίπτωση δωροδοκίας* του ν. 5090/2024.

⁹⁵Άρθρο 73 παρ. 2 και 2^Α.

Αν ο οικονομικός φορέας είναι Έλληνας πολίτης ή έχει την εγκατάστασή του στην Ελλάδα, οι υποχρεώσεις του που αφορούν στις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης καλύπτουν τόσο την κύρια όσο και την επικουρική ασφάλιση.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 73, οι υποχρεώσεις των προαναφερόμενων περ. α) και β) θεωρείται ότι δεν έχουν αθετηθεί, εφόσον δεν έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες ή εφόσον αυτές έχουν υπαχθεί σε δεσμευτικό διακανονισμό που τηρείται. Στην περίπτωση αυτή, ο οικονομικός φορέας δεν υποχρεούται να απαντήσει καταφατικά στο σχετικό ερώτημα του ΕΕΕΣ του άρθρου 79, ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης, με το οποίο ερωτάται εάν ο οικονομικός φορέας έχει ανεκπλήρωτες υποχρεώσεις όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης ή, κατά περίπτωση, εάν έχει αθετήσει τις παραπάνω υποχρεώσεις του.

Οι λόγοι αποκλεισμού που σχετίζονται με τις προαναφερόμενες περιπτώσεις α) και β) παύουν να εφαρμόζονται όταν ο οικονομικός φορέας εκπληρώσει τις ανωτέρω υποχρεώσεις του είτε καταβάλλοντας τους φόρους ή τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που οφείλει, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των δεδουλευμένων τόκων ή των προστίμων είτε υπαγόμενος σε δεσμευτικό διακανονισμό για την καταβολή τους στο μέτρο που τηρεί τους όρους του δεσμευτικού διακανονισμού.

Παρεκκλίσεις από την εφαρμογή του υποχρεωτικού αποκλεισμού:

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προβλέπει στα έγγραφα της σύμβασης παρέκκλιση από τον υποχρεωτικό αποκλεισμό που προβλέπεται στις προαναφερόμενες περιπτώσεις ως εξής:

α) στις περιπτώσεις ποινικής καταδίκης, φορολογικών και ασφαλιστικών οφειλών, κατ' εξαίρεση, για επιτακτικούς λόγους δημόσιου συμφέροντος, όπως δημόσιας υγείας ή προστασίας του περιβάλλοντος και

β) στις περιπτώσεις αθέτησης υποχρεώσεων φορολογικών και ασφαλιστικών οφειλών, όταν ο αποκλεισμός θα ήταν σαφώς δυσανάλογος, ιδίως όταν μόνο μικρά ποσά των φόρων ή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης δεν έχουν καταβληθεί ή

όταν ο οικονομικός φορέας ενημερώθηκε σχετικά με το ακριβές ποσό που οφείλεται λόγω αθέτησης των υποχρεώσεών του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης σε χρόνο κατά τον οποίο δεν είχε τη δυνατότητα να λάβει μέτρα, πριν από την εκπνοή της προθεσμίας υποβολής προσφοράς⁹⁶.

8.2.2 Δυνητικοί λόγοι αποκλεισμού

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείουν από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης οποιονδήποτε οικονομικό φορέα σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις:

α) εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με κατάλληλα μέσα αθέτηση των ισχυουσών υποχρεώσεων που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 18, περί αρχών που εφαρμόζονται στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Γίνεται δεκτό ότι η διάταξη αυτή με την ευρεία της διατύπωση, περιλαμβάνει κάθε περίπτωση παράβασης, αναφερόμενη σε κάθε “αθέτηση των ισχυουσών υποχρεώσεων που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 18 περί αρχών και εφαρμόζονται στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων”, όπως αυτές της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, του δικαίου της Ένωσης, του εθνικού δικαίου, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, που απαριθμούνται στο Παράρτημα Χ του Προσαρτήματος Α⁹⁷.

β) εάν ο οικονομικός φορέας τελεί υπό πτώχευση ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία ειδικής εκκαθάρισης ή τελεί υπό αναγκαστική διαχείριση από εκκαθαριστή ή από το δικαστήριο ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία πτωχευτικού συμβιβασμού ή έχει αναστείλει τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης και

⁹⁶Βλ. αιτ. σκ. 100 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ «Οι δημόσιες συμβάσεις δεν θα πρέπει να ανατίθενται σε οικονομικούς φορείς που έχουν συμμετάσχει σε εγκληματική οργάνωση ή που έχουν κριθεί ένοχοι για δωροδοκία, για απάτη εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, για τρομοκρατικά εγκλήματα, για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Η μη καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης θα πρέπει επίσης να τιμωρείται με υποχρεωτικό αποκλεισμό στο επίπεδο της Ένωσης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει, ωστόσο, να μπορούν να προβλέπουν παρέκκλιση από τους υποχρεωτικούς αυτούς αποκλεισμούς σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπου επιτακτικοί λόγοι γενικού συμφέροντος καθιστούν αναγκαία την ανάθεση της σύμβασης. Μια τέτοια περίπτωση είναι, επί παραδείγματι, η επείγουσα ανάγκη για εμβόλια ή για εξοπλισμό έκτακτης ανάγκης που μπορούν να αγοραστούν μόνο από οικονομικό φορέα για τον οποίο ισχύει κατά τα λοιπά ένας από τους υποχρεωτικούς λόγους αποκλεισμού.»

⁹⁷Βλ. ενδεικτικά ΔΕφαθ1682/2024.

δεν τηρεί τους όρους αυτής ή εάν βρίσκεται σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση που προκύπτει από παρόμοια διαδικασία, προβλεπόμενη σε εθνικές διατάξεις νόμου,

Σημειώνεται ότι κατά παρέκκλιση των ανωτέρω, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να μην αποκλείει έναν οικονομικό φορέα, ο οποίος τελεί υπό πτώχευση ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία ειδικής εκκαθάρισης ή σε κάποια άλλη κατάσταση της ανωτέρω παραγράφου, υπό την προϋπόθεση ότι η αναθέτουσα αρχή έχει αποδείξει ότι ο εν λόγω φορέας είναι σε θέση να εκτελέσει τη σύμβαση, λαμβάνοντας υπόψη τις ισχύουσες διατάξεις και τα μέτρα για τη συνέχιση της επιχειρηματικής του λειτουργίας.

γ) εάν, με την επιφύλαξη της παρ. 3γ του άρθρου 44 του ν. 3959/2011 (Α' 93), περί ποινικών κυρώσεων και άλλων διοικητικών συνεπειών, η αναθέτουσα αρχή διαθέτει επαρκώς εύλογες ενδείξεις που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο οικονομικός φορέας συνήψε συμφωνίες με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού⁹⁸. Γίνεται δεκτό ότι ο λόγος αποκλεισμού δεν αφορά μόνο στην τρέχουσα διαγωνιστική διαδικασία⁹⁹. Για τη θεμελίωση του λόγου αυτού αποκλεισμού αρκεί καταρχήν η ύπαρξη ενδείξεων, αντικειμενικών, πάντως, εύλογων και συγκλινουσών¹⁰⁰, που οδηγούν αιτιολογημένα στο συμπέρασμα ότι ο οικονομικός φορέας συνήψε συμφωνίες ή συμμετείχε σε πρακτικές με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, και δεν αποτελεί άνευ ετέρου απαραίτητο όρο η προηγούμενη έκδοση απόφασης με την οποία να διαπιστώνεται η παράβαση των κανόνων προστασίας του ανταγωνισμού, καθότι μια τέτοια διοικητική πράξη αποτελεί πάντως πλήρη απόδειξη και όχι απλώς επαρκή ένδειξη περί τούτου¹⁰¹. Επιπλέον, η υποχρέωση του προσφέροντος να δηλώνει στο ΕΕΕΣ ως πραγματικά γεγονότα τις επίμαχες συμφωνίες στρεβλώσεως του ανταγωνισμού αφορά τόσο τη σύναψη των εν λόγω

⁹⁸Βλ. συναφώς Οδηγό της Επιτροπής Ανταγωνισμού για Αναθέτουσες Αρχές (2022), Ανίχνευση και πρόληψη συμπαιγνιακών πρακτικών σε διαγωνισμούς προμηθειών, <https://www.epant.gr/enimerosi/dimosieyseis/odigoi/item/570-odigos-gia-anathetouses-arxes.html>, καθώς και Ανακοίνωση Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τα εργαλεία για την καταπολέμηση των αθέμιτων συμπράξεων στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων και σχετικά με κατευθύνσεις για τον τρόπο εφαρμογής του συναφούς λόγου αποκλεισμού (2021/C 91/01), <https://op.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/6a2458e1-878c-11eb-ac4c-01aa75ed71a1..>

⁹⁹Απόφαση ΔΕΕ, C-66/22, InfraestructurasdePortugalSA, EU:C:2023:1016 σκ. 67, 68, 69 και 72 και ΣτΕ ΕΑ 40/2019.

¹⁰⁰ΔΕΕ απόφαση της 17.5.2018, C-531/16, «Ecoservice projektai» UAB, ECLI:EU:C:2018:32, ιδίως σκ. 37 με τις εκεί παραπομπές.

¹⁰¹ΣτΕ ΕΑ 93/2020 σκ.10, 11, ΔΕφΑΘ 2064/2022.

συμφωνιών όσο και την διενέργεια έρευνας από την Επιτροπή Ανταγωνισμού σχετικά με τη σύναψή τους.¹⁰²

δ) εάν μία κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων κατά την έννοια του άρθρου 24, περί σύγκρουσης συμφερόντων, δεν μπορεί να θεραπευθεί αποτελεσματικά με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα. Με βάση τη διάταξη αυτή η αναθέτουσα αρχή διαμορφώνει αιτιολογημένη κρίση ως προς την ύπαρξη κατάστασης σύγκρουσης συμφερόντων και δεν αποκλείει, άνευ ετέρου, τον οικονομικό φορέα, στον οποίο αφορά η κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων προτού να του δώσει την ευκαιρία να αποδείξει ότι η κατάσταση αυτή δεν άσκησε επιρροή στην συμπεριφορά των διαγωνιζομένων στο πλαίσιο της συγκεκριμένης διαδικασίας και ότι δεν υπάρχει πραγματικός κίνδυνος να εμφανισθούν πρακτικές, ικανές να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό μεταξύ τους. Διερευνά επίσης εάν υπάρχει άλλη, πέραν του αποκλεισμού, καταλληλότερη λύση για να αποφευχθεί η παραβίαση των αρχών της ίσης μεταχείρισεως των διαγωνιζομένων και της διαφάνειας¹⁰³.

ε) εάν μία κατάσταση στρέβλωσης του ανταγωνισμού από την πρότερη συμμετοχή των οικονομικών φορέων κατά την προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 48, περί προηγούμενης εμπλοκής υποψηφίων ή προσφερόντων, δεν μπορεί να θεραπευθεί με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα. Η διάταξη αποβλέπει στην διασφάλιση της ισότητας των οικονομικών φορέων κατά την υποβολή των προσφορών τους και έχει την έννοια ότι αποκλείεται από τη διαγωνιστική διαδικασία υποψήφιος οικονομικός φορέας, ο οποίος έχει παράσχει συμβουλές στην αναθέτουσα αρχή, είτε εντός είτε εκτός του πλαισίου του προκαταρκτικών διαβουλεύσεων του ν. 4412/2016, ή έχει εμπλακεί με οποιονδήποτε τρόπο στην προετοιμασία της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης, αποκτώντας με τον τρόπο αυτό πλεονέκτημα έναντι των λοιπών υποψηφίων για την προετοιμασία και υποβολή της προσφοράς του, με αποτέλεσμα να προκύπτει κατάσταση στρέβλωσης του ανταγωνισμού, η οποία δεν μπορεί να θεραπευθεί με άλλο τρόπο¹⁰⁴.

¹⁰² ΣτΕ 2647/2022, 753-4/2020, ΕΑ 252/2020 σκ. 14, 93/2020.

¹⁰³ Πρβλ. ΣτΕ 1819/2020 (Ολ).

¹⁰⁴ Πρβλ. ΔΕΕ C-21/03 και C-34/03, απόφαση της 3ης Μαρτίου 2005, Fabricom SA σκ. 29.

στ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει επιδείξει σοβαρή ή επαναλαμβανόμενη πλημμέλεια κατά την εκτέλεση ουσιώδους απαίτησης στο πλαίσιο προηγούμενης δημόσιας σύμβασης, προηγούμενης σύμβασης με αναθέτοντα φορέα ή προηγούμενης σύμβασης παραχώρησης που είχε ως αποτέλεσμα την πρόωρη καταγγελία της προηγούμενης σύμβασης, αποζημιώσεις ή άλλες παρόμοιες κυρώσεις. Κατά το γράμμα της διάταξης, της οδηγίας 2014/24¹⁰⁵, για τη στοιχειοθέτηση του οικείου λόγου αποκλεισμού, απαιτείται διαζευκτικά, είτε σοβαρότητα, είτε επαναλαμβανόμενος χαρακτήρας των προηγούμενων συμβατικών παραβάσεων που οδήγησαν σε κύρωση¹⁰⁶. Όπως έχει κριθεί¹⁰⁷, επιτρέπεται ο αποκλεισμός από τη συμμετοχή στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάθε οικονομικού φορέα ως προς τον οποίον διαπιστώθηκαν σοβαρές ή επαναλαμβανόμενες πλημμέλειες κατά την εκπλήρωση ουσιώδους υποχρέωσης που υπείχε στο πλαίσιο προηγούμενης δημόσιας σύμβασης, τούτο δε ιδίως όταν οι πλημμέλειες αυτές είχαν ως αποτέλεσμα την καταγγελία της εν λόγω σύμβασης. Ο σκοπός του δυνητικού αυτού λόγου αποκλεισμού συνίσταται στο να αποκλείονται οι οικονομικοί φορείς των οποίων η αξιοπιστία έχει θιγεί σε σημαντικό βαθμό λόγω επιλήψιμης ή πλημμελούς συμπεριφοράς. Επιπλέον, κατά το ΔΕΕ, η εφαρμογή του ως άνω λόγου αποκλεισμού πρέπει να είναι σύμφωνη προς την αρχή της αναλογικότητας, σε περίπτωση επομένως οικονομικού φορέα που ήταν μέλος κοινοπραξίας, στην οποία είχε ανατεθεί δημόσια σύμβαση καταγγελθείσα στη συνέχεια, η αξιολόγηση της αναθέτουσας αρχής πρέπει να στηρίζεται στον επιλήψιμο ή πλημμελή χαρακτήρα της ατομικής του συμπεριφοράς¹⁰⁸.

¹⁰⁵ Στην αιτιολογική σκέψη (101) της Οδηγίας 2014/24 διαλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «(101) (...) [οι αναθέτουσες αρχές] Θα πρέπει επίσης να μπορούν να αποκλείουν υποψηφίους ή προσφέροντες των οποίων οι επιδόσεις σε παλαιότερες δημόσιες συμβάσεις παρουσίασαν σοβαρές αδυναμίες σε βασικές απαιτήσεις, όπως η αδυναμία παροχής ή εκτέλεσης, σημαντικές ελλείψεις στο παρασχεθέν προϊόν ή υπηρεσία με αποτέλεσμα να μην μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον σκοπό για τον οποίο προοριζόταν, ή ανάρμοστη διαγωγή που δημιουργεί σοβαρές αμφιβολίες για την αξιοπιστία του οικονομικού φορέα. (...) Όταν βασίζονται σε λόγους προαιρετικού αποκλεισμού, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να δίδουν ιδιαίτερη προσοχή στην αρχή της αναλογικότητας. Μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορούν ελάχιστονες παρατυπίες να οδηγήσουν στον αποκλεισμό οικονομικού φορέα. Όταν, ωστόσο, συρρέουν επαναλαμβανόμενες περιπτώσεις ελασσόνων παρατυπιών, μπορεί να γεννηθούν αμφιβολίες ως προς την αξιοπιστία οικονομικού φορέα, οι οποίες μπορούν ενδεχομένως να δικαιολογούν τον αποκλεισμό του.»

¹⁰⁶ ΔΕφΑθ 256/2024.

¹⁰⁷ ΔΕΕ, απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 2023, C-682/21, HSC Baltic UAB, ECLI:EU:C:2023:48, σκ. 35,36.

¹⁰⁸ Πρβλ. ΣτΕ 1508/2024, ΔΕφΠατ 106/2024.

ζ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει κριθεί ένοχος εκ προθέσεως σοβαρών απατηλών δηλώσεων, κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται για την εξακρίβωση της απουσίας των λόγων αποκλεισμού ή την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, έχει αποκρύψει τις πληροφορίες αυτές ή δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 79, περί ΕΕΕΣ. Κατά πάγια νομολογία¹⁰⁹, η ανακριβής δήλωση του διαγωνιζομένου σχετικά με τη (μη) συνδρομή λόγων αποκλεισμού, η οποία περιλαμβάνεται στο υποβαλλόμενο με την προσφορά οικονομικού φορέα ΕΕΕΣ, συνιστά αυτοτελή λόγο αποκλεισμού, ο οποίος συνεπάγεται, με την διαπίστωσή του, την υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να τον θέσει εκτός διαγωνισμού¹¹⁰.

η) εάν ο οικονομικός φορέας επιχειρεί να επηρεάσει με αθέμιτο τρόπο τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, να αποκτήσει εμπιστευτικές πληροφορίες που ενδέχεται να του αποφέρουν αθέμιτο πλεονέκτημα στη διαδικασία σύναψης σύμβασης ή να παράσχει με απατηλό τρόπο παραπλανητικές πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιωδώς τις αποφάσεις που αφορούν στον αποκλεισμό, την επιλογή ή την ανάθεση,

θ) εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει, με κατάλληλα μέσα, ότι ο οικονομικός φορέας έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, το οποίο θέτει εν αμφιβόλω την ακεραιότητά του. Η έννοια του «επαγγελματικού παραπτώματος» καλύπτει κάθε παραπτωματική συμπεριφορά που έχει αντίκτυπο στο επαγγελματικό κύρος του επίμαχου φορέα, στην ακεραιότητα ή την αξιοπιστία του και μπορεί να αλληλοκαλύπτεται με άλλους λόγους αποκλεισμού, όπως η σύναψη συμφωνιών με σκοπό τη στρέβλωση του ανταγωνισμού¹¹¹.

Είναι σημαντικό να διευκρινισθεί ότι, όπως γίνεται δεκτό, είναι στη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής να συμπεριλάβει τους δυνητικούς λόγους

¹⁰⁹ΣτΕ 1954/2023 σκ. 12 με τις εκεί μνημονευόμενες αποφάσεις ΣτΕ 753 και 754/2020, 2514, 2646, 2647/2022, 1508/2024.

¹¹⁰Για το ζήτημα της επίδρασης των ψευδών δηλώσεων ή/και απόκρυψης πληροφοριών σε μελλοντικές διαγωνιστικές διαδικασίες, αν δηλαδή η ψευδής δήλωση στοιχειοθετεί τον λόγο αποκλεισμού του άρθρου 73, παρ. 4, περ. ζ', του Ν. 4412/20216 μόνο στο πλαίσιο της εκάστοτε τρέχουσας διαδικασίας ή επιδρά και σε μελλοντικές, και άρα ο διαγωνιζόμενος οφείλει να δηλώνει στο ΕΕΕΣ το σχετικό παράπτωμα και σε περίπτωση που δεν το πράξει υποπίπτει εκ νέου στο παράπτωμα, το ΔΕφΑθ., με την αριθμ. 2237/2023 απόφασή του, υπέβαλε προδικαστικό ερώτημα στο ΣτΕ.

¹¹¹Απόφαση ΔΕΕ της 13ης Δεκεμβρίου 2012, Forposta, C-465/11, EU:C:2012:801, σκέψεις 27 και 30, Διάταξη της 4.6.2019, C-425/18, Consorzio Nazionale Servizi, EU:C:2019:476, σκέψεις 29 έως 31.

αποκλεισμού στα έγγραφα της σύμβασης. Από τη στιγμή όμως που η αναθέτουσα αρχή αποφασίσει να συμπεριλάβει έναν ή περισσότερους δυνητικούς λόγους αποκλεισμού στη διακήρυξη είναι υποχρεωμένη να ελέγξει ότι δεν υφίσταται κατάσταση που μπορεί να στοιχειοθετήσει τη συνδρομή τους.

8.2.3 Η αρχή της αναλογικότητας κατά την εφαρμογή των δυνητικών λόγων αποκλεισμού

Ο σκοπός των δυνητικών λόγων αποκλεισμού συνίσταται στο να αποκλείονται οι οικονομικοί φορείς των οποίων η αξιοπιστία έχει θιγεί σε σημαντικό βαθμό λόγω επιλήψιμης ή πλημμελούς συμπεριφοράς¹¹². Επιπλέον, κατά το ΔΕΕ, η εφαρμογή του δυνητικού λόγου αποκλεισμού¹¹³ πρέπει να είναι σύμφωνη προς την αρχή της αναλογικότητας, η οποία αποτελεί γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης και την οποία υπενθυμίζει, στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, το άρθρο 18, παράγραφος 1, καθώς και η αιτ. σκ. 101¹¹⁴ της Οδηγίας 2014/24¹¹⁵. Η προσοχή στην τήρηση της αρχής της αναλογικότητας πρέπει να είναι ακόμη μεγαλύτερη όταν ο προβλεπόμενος από την εθνική νομοθεσία αποκλεισμός πλήττει τον προσφέροντα οικονομικό φορέα για παράβαση που δεν διέπραξε άμεσα ο ίδιος, αλλά ξένο προς την επιχείρησή του πρόσωπο για του οποίου τον έλεγχο δεν διαθέτει ενδεχομένως την απαιτούμενη εξουσία και όλα τα αναγκαία μέσα, για παράδειγμα, ο υπεργολάβος¹¹⁶.

Εξάλλου, κατά πάγια νομολογία του ΔΕΕ, ο αυτόματος αποκλεισμός υποψηφίων ή προσφερόντων που τελούν σε σχέση ελέγχου ή σύνδεσης με άλλους ανταγωνιστές βαίνει πέραν του μέτρου που είναι αναγκαίο για την αποτροπή τυχόν μορφών συμπαιγνίας και, ακολούθως, για τη διασφάλιση της τήρησης της αρχής της ίσης

¹¹²Βλ. όμως τις περ. (δ) και (ε) της παρ. 4 του άρθρου 73 οι οποίες αποβλέπουν στην διασφάλιση της ισότητας των οικονομικών φορέων.

¹¹³Βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ, απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 2023, C-682/21, HSC Baltic UAB, σκ. 35,36 σχετικά με το άρθρο 57, παράγραφος 4, στοιχείο ζ', της Οδηγίας 2014/24.

¹¹⁴«[...] Όταν βασίζονται σε λόγους προαιρετικού αποκλεισμού, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να δίδουν ιδιαίτερη προσοχή στην αρχή της αναλογικότητας. Μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορούν ελάχιστονες παρατυπίες να οδηγήσουν στον αποκλεισμό οικονομικού φορέα. Όταν, ωστόσο, συρρέουν επαναλαμβανόμενες περιπτώσεις ελασσόνων παρατυπιών, μπορεί να γεννηθούν αμφιβολίες ως προς την αξιοπιστία οικονομικού φορέα, οι οποίες μπορούν ενδεχομένως να δικαιολογούν τον αποκλεισμό του.»

¹¹⁵Βλ. αντίστοιχο άρθρο 18 παρ. 1 ν. 4412/2016.

¹¹⁶Βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ, απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 2020, C-395/18, ECLI:EU:C:2020:58, σκ. 48-50.

μεταχείρισης και της υποχρέωσης διαφάνειας¹¹⁷. Επομένως, η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας συνεπάγεται ότι η αναθέτουσα αρχή οφείλει να εξετάσει και να εκτιμήσει τα πραγματικά περιστατικά, προκειμένου να καθοριστεί αν η σχέση μεταξύ των δύο οντοτήτων άσκησε συγκεκριμένη επιρροή στο αντίστοιχο περιεχόμενο των προσφορών που υπέβαλαν στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας δημόσιου διαγωνισμού, η δε διαπίστωση τέτοιας επιρροής, υπό οποιαδήποτε μορφή, αρκεί προκειμένου οι εν λόγω επιχειρήσεις να αποκλειστούν από την διαδικασία¹¹⁸.

8.2.4 Μέγιστη περίοδος αποκλεισμού

Διευκρινίζεται ότι εάν η περίοδος αποκλεισμού δεν έχει καθοριστεί με αμετάκλητη απόφαση, ορίζεται¹¹⁹ ότι στις περιπτώσεις των ποινικών αδικημάτων της παρ. 1 του άρθρου 73, η περίοδος αυτή ανέρχεται σε πέντε (5) έτη από την ημερομηνία της καταδίκης με αμετάκλητη απόφαση και στις περιπτώσεις των δυνητικών λόγων αποκλεισμού της παρ. 4, στα τρία (3) έτη από την ημερομηνία έκδοσης πράξης που βεβαιώνει το σχετικό γεγονός¹²⁰.

Στην τελευταία αυτή περίπτωση ο νόμος δεν αναφέρει εάν η τριετία αρχίζει από την έκδοση οριστικής ή τελεσιδικής απόφασης που βεβαιώνει το σχετικό γεγονός. Ωστόσο νομολογιακά έχει γίνει δεκτό ότι στην περίπτωση που το αδίκημα προκύπτει δυνάμει καταδικαστικής ποινικής απόφασης (για παράδειγμα μη καταβολή δεδουλευμένων) η τριετία αρχίζει από την τελεσιδικία¹²¹.

Επομένως, όταν διαπιστώνεται η παρέλευση πενταετίας από την ημερομηνία της καταδίκης με αμετάκλητη απόφαση ή τριετίας από την ημερομηνία έκδοσης της πράξης που βεβαιώνει το σχετικό γεγονός- για παράδειγμα, από την απόφαση περί έκπτωσης από προηγούμενη σύμβαση ή από την απόφαση της Επιτροπής

¹¹⁷ ΔΕΕ αποφάσεις Assitur, C-538/07, EU:C:2009:317, σκέψεις 28 έως 30, Serrantoni και Consorzio stabileedili, C-376/08, EU:C:2009:808, σκέψεις 39 και 40, Impresa Edilux Srl, C-425/14, ECLI:EU:C:2015:721, σκ. 36-38, Lloyd's of London, C-144/17 ECLI:EU:C:2018:78σκ. 35-39.

¹¹⁸ ΔΕΕ AAS «BTA Baltic Insurance Company» (ο.π.), σκ. 39, Lloyd's of London (ο.π.) σκ. 38.

¹¹⁹ Άρθρο 73, παρ. 10.

¹²⁰ Με την απόφαση του ΔΕΕ της 24.10.2018, C-124/17, Vossloh Laeis GmbH, κρίθηκε, μεταξύ άλλων, ότι η προβλεπόμενη από το άρθρο 57 παρ. 7 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ μέγιστη περίοδος αποκλεισμού έχει αφετηρία τον χρόνο έκδοσης της απόφασης επιβολής των κυρώσεων και όχι τον χρόνο τέλεσης της παράβασης. Πρβλ. ΣτΕ 753/2020 Δ'Τμ.

¹²¹ ΕΑΔΗΣΥ 313/2024 η οποία επικυρώθηκε με την αριθμ. ΔΕφαΘ 1682/2024 ΙΕ Τμ..

Ανταγωνισμού που βεβαιώνει την αντι-ανταγωνιστική συμπεριφορά- δεν συντρέχει προεχόντως για τον λόγο αυτό, περίπτωση αποκλεισμού¹²².

Εξυπακούεται ότι όταν δεν στοιχειοθετείται λόγος αποκλεισμού λόγω παρέλευσης της ως άνω μέγιστης περιόδου αποκλεισμού, δεν ενεργοποιείται ούτε η διαδικασία των επανορθωτικών μέτρων που αναλύεται κατωτέρω.

8.2.5 Έλεγχος (μη) συνδρομής λόγων αποκλεισμού

 Η εκτίμηση του κατά πόσον ένας οικονομικός φορέας πρέπει να αποκλειστεί από διαδικασία σύναψης σύμβασης έχει ανατεθεί αποκλειστικά στην αναθέτουσα αρχή¹²³.

Όπως έχει γίνει δεκτό από το ΔΕΕ¹²⁴, από το γράμμα του άρθρου 57 παρ. 4 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, για τους δυνητικούς λόγους αποκλεισμού παρέχεται η δυνατότητα σε κάθε αναθέτουσα αρχή να αποκλείει έναν διαγωνιζόμενο από διαδικασία σύναψης σύμβασης μετά από αξιολόγηση της ακεραιότητας και την αξιοπιστίας καθενός από τους διαγωνιζομένους, καθώς ουσιώδες στοιχείο της σχέσης του αναδόχου της σύμβασης με την αναθέτουσα αρχή είναι η αξιοπιστία του αναδόχου, στην οποία ερείδεται η εμπιστοσύνη της αναθέτουσας αρχής προς αυτόν. Επομένως η αναθέτουσα αρχή προβαίνει σε εξατομικευμένη εκτίμηση της οικείας συμπεριφοράς του οικονομικού φορέα.

 Ιδιαίτερη σημασία έχει η υποχρέωση αιτιολόγησης των αποφάσεων των αναθετουσών αρχών, καθόσον παρέχει τη δυνατότητα στους αποδέκτες τους να προασπίσουν τα δικαιώματά τους και να αποφασίσουν, έχοντας γνώση όλων των στοιχείων, αν πρέπει να ασκήσουν προσφυγή κατά των ως άνω αποφάσεων.

Για τον λόγο αυτό, όταν η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνει ότι συντρέχει κατάσταση που μπορεί να στοιχειοθετήσει δυνητικό λόγο αποκλεισμού πρέπει να αιτιολογεί την απόφασή της είτε περί αποκλεισμού είτε περί μη αποκλεισμού του οικονομικού φορέα στο πρόσωπο του οποίου συντρέχει η συγκεκριμένη κατάσταση, για

¹²²Βλ. ενδεικτικά ΔΕφΑθ 394/2024 ΙΕ Τμ.

¹²³ΣτΕ 1508/2024 Γ' Θερινό.

¹²⁴Απόφαση της 19ης Ιουνίου 2019, C-41/18, MecaSrl, ECLI:EU:C:2019:507σκ. 28-34.

παράδειγμα, με την αιτιολογία ότι ο αποκλεισμός θα συνιστούσε δυσανάλογο μέτρο¹²⁵.

Οι συμβάσεις ανατίθενται εφόσον η αναθέτουσα αρχή επαληθεύσει, σύμφωνα με τα άρθρα 79 έως και 81, ότι η προσφορά προέρχεται από προσφέροντα ο οποίος δεν αποκλείεται από τη συμμετοχή δυνάμει των άρθρων 73 και 74¹²⁶.

Η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει πλήρη γνώση όλων των αναγκαίων στοιχείων για την εκφορά της κρίσης της περί (μη) συνδρομής λόγου αποκλεισμού με το ΕΕΕΣ. Ειδικότερα, οι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται να παράσχουν όλες τις αναγκαίες πληροφορίες, δηλώνοντας τα σχετικά πραγματικά γεγονότα και στοιχεία, δυνάμει να στοιχειοθετήσουν λόγους αποκλεισμού, προκειμένου η αναθέτουσα αρχή να διαπιστώσει εν τέλει, εάν συντρέχει ή όχι λόγος αποκλεισμού τους από την τρέχουσα διαγωνιστική διαδικασία¹²⁷. Με τον τρόπο αυτόν διασφαλίζεται η αρχή της διαφάνειας και της ίσης μεταχειρίσεως των διαγωνιζομένων, ενώ ταυτόχρονα παρέχεται σε όλους τους υποψηφίους, επί ίσοις όροις, η δυνατότητα να θέσουν υπ' όψιν της αναθέτουσας αρχής ή φορέα όλα τα στοιχεία (λήψη επανορθωτικών μέτρων, λήξη περιόδου αποκλεισμού κλπ.), τα οποία, κατά την άποψή τους, αίρουν τον λόγο αποκλεισμού¹²⁸.

Εξάλλου, ο οικονομικός φορέας στο πρόσωπο του οποίου ανακύπτει, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, κατάσταση που θα μπορούσε να στοιχειοθετήσει λόγο αποκλεισμού υποχρεούται να προβεί αμελλητί σε δήλωση οψιγενούς μεταβολής προς την αναθέτουσα αρχή¹²⁹.

Η υποχρέωση προσκόμισης των αποδεικτικών στοιχείων περί μη συνδρομής λόγου αποκλεισμού παραμένει, πλην, όμως, μετατίθεται χρονικά στο στάδιο της ανακήρυξης προσωρινού αναδόχου, διατηρουμένης, πάντως, της ευχέρειας της ΑΑ να ζητά, σε οποιοδήποτε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας, όλα ή κάποια από τα

¹²⁵Ο.π. Απόφαση ΔΕΕ, C-66/22.

¹²⁶Άρθρο 71 περ.β.

¹²⁷ΕΑ ΣτΕ 204/2019, 117/2019, πρβλ. ΕΑ 237/2019.

¹²⁸Πρβλ. Δ.Ε.Ε. απόφαση της 3.10.2019, Delta κλπ., C-267/18, EU:C:2019:826, σκ. 36, ΕΑ ΣτΕ 93/2020, ΣτΕ 1671/2022, ΔΕφΚομ. 42/2024.

¹²⁹Άρθρο 104 παρ. 2 και 3.

δικαιολογητικά έγγραφα για την απόδειξη των περιεχομένων στο ΕΕΕΣ δηλώσεων και πληροφοριών¹³⁰.

Εναπόκειται στην αναθέτουσα αρχή επομένως να εξακριβώσει, μέσω του ΕΕΕΣ ή/και της συνοδευτικής αυτού διευκρινιστικής υπεύθυνης δήλωσης, εάν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού και, στην τελευταία αυτή περίπτωση, να κρίνει εάν ο μη αξιόπιστος οικονομικός φορέας είναι, παρά ταύτα, άξιος εμπιστοσύνης λόγω των επανορθωτικών μέτρων που ενδεχόμενα έχει υποστηρίξει ότι έχει λάβει.

Κατά την εκτέλεση του καθήκοντος αυτού, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να στηρίζεται, κατ' αρχάς, στις πληροφορίες που της παρέχουν οι προσφέροντες.

Η υποχρέωση επαλήθευσης (μη) συνδρομής λόγου αποκλεισμού εκτείνεται σε όλους τους λόγους αποκλεισμού που έχουν αναχθεί σε υποχρεωτικούς ρητώς, με τη Διακήρυξη, η οποία αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού και δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή όσο και τους διαγωνιζόμενους.

Η υποχρέωση επαλήθευσης αφορά επίσης τους υπεργολάβους (ανάλογα με την αξία του τμήματος της υπεργολαβίας και τους όρους των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης), τους τρίτους στην ικανότητα των οποίων στηρίζεται ο προσφέρων¹³¹, καθώς και όλα τα μέλη της προσφέρουσας ένωσης οικονομικών φορέων.

Επιπλέον, οι αναθέτουσες αρχές, πέρα από την επαλήθευση περί μη ύπαρξης αποκλεισμού του άρθρου 73, υποχρεούνται ταυτόχρονα να ελέγχουν τη (μη) συνδρομή λόγου αποκλεισμού σε βάρος του οικονομικού φορέα, που εδράζεται σε τυχόν διοικητικές κυρώσεις περί αποκλεισμού, με βάση την κείμενη νομοθεσία¹³².

Χρόνος αποκλεισμού

Σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης, οι αναθέτουσες αρχές αποκλείουν ή μπορούν να αποκλείουν έναν οικονομικό φορέα, όταν αποδεικνύεται ότι αυτός βρίσκεται λόγω πράξεων ή παραλείψεων αυτού είτε

¹³⁰ Άρθρο 79 παρ. 5.

¹³¹ Με τους όρους και τις προϋποθέσεις των άρθρων 58 Υπεργολαβία (άρθρο 71 παρ. 2 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, 131 Υπεργολαβία (άρθρο 71 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) και 78 Στήριξη στις ικανότητες άλλων φορέων (άρθρο 63 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ). Πρβλ. πρότυπα τεύχη διακηρύξεων έργων, μελετών ΕΑΔΗΣΥ.

¹³² Άρθρο 74 παρ. 4.

πριν είτε κατά τη διαδικασία, σε μία από τις περιπτώσεις των υποχρεωτικών λόγων αποκλεισμού των παρ. 1 και 2, ή σε μία από τις περιπτώσεις της παρ. 4 αντίστοιχα¹³³.

8.3 Αποκλεισμός οικονομικού φορέα από μελλοντικές διαδικασίες σύναψης σύμβασης

Το άρθρο 74 του νόμου, ως τροποποιήθηκε με το άρθρο του ν. 4782/2021, αφορά στη δυνατότητα της επιβολής της κύρωσης, σε κεντρικό επίπεδο και για συγκεκριμένη χρονική περίοδο, του οριζόντιου αποκλεισμού από μελλοντικές διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων. Ειδικότερα, θεσπίζεται οριζόντιο σύστημα αποκλεισμού και η σύσταση μητρώου αποκλεισθέντων οικονομικών φορέων, οι λεπτομέρειες εφαρμογής του οποίου προβλέπεται ότι θα καθοριστούν με προεδρικό διάταγμα (παρ. 1-2, 4). Ταυτόχρονα προβλέπεται η δυνατότητα σύστασης, ομοίως με προεδρικό διάταγμα, μητρώων πληροφοριακού χαρακτήρα (παρ. 3), στα οποία θα έχουν πρόσβαση οι αναθέτουσες αρχές και στα οποία θα καταχωρίζονται στοιχεία τα οποία άπτονται της επαγγελματικής αξιοπιστίας των οικονομικών φορέων, όπως πλημμέλειες κατά την εκτέλεση προηγούμενης σύμβασης, πειθαρχικές ποινές, πρόστιμα και κυρώσεις για διάπραξη σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος, πρόστιμα και κυρώσεις για παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού, του δικαίου περιβάλλοντος, της εργατικής νομοθεσίας, του φορολογικού και κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Δικαιοσύνης και Υποδομών και Μεταφορών, ορίζεται η ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του μητρώου αποκλεισθέντων και των μητρώων πληροφοριακού χαρακτήρα, καθώς και η έναρξη των υποχρεώσεων ενημέρωσής τους από τις αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς (παρ. 4)¹³⁴.

Μέχρι την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του καταλόγου αποκλεισθέντων, οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς ζητούν από τον προσωρινό ανάδοχο, μαζί με τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, υπεύθυνη δήλωση περί μη επιβολής σε

¹³³Άρθρο 73 παρ. 6.

¹³⁴Πρβλ. συναφώς την αριθμ. Α45/2020 Γνώμη της ΕΑΑΔΗΣΥ (ΩΛΒ90ΕΤΒ-Ω01).

βάρος του της κύρωσης του οριζόντιου αποκλεισμού, σύμφωνα τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας¹³⁵.

8.4 Εθνικοί και άλλοι λόγοι αποκλεισμού

Εφόσον η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης υπερβαίνει το ποσό του 1.000.000 ευρώ, αποκλείεται, επίσης, οικονομικός φορέας από τη συμμετοχή στη διαδικασία σύναψης σύμβασης εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 3310/2005 («Μέτρα για τη διασφάλιση της διαφάνειας και την αποτροπή καταστρατηγήσεων κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων», Α' 30), όπως ισχύει¹³⁶.

Οι υποχρεώσεις της περίπτωσης αυτής αφορούν τις ανώνυμες εταιρείες που υποβάλλουν προσφορά αυτοτελώς ή ως μέλη ένωσης ή που συμμετέχουν στο μετοχικό κεφάλαιο άλλου νομικού προσώπου που υποβάλλει προσφορά ή νομικά πρόσωπα της αλλοδαπής που αντιστοιχούν σε ανώνυμη εταιρεία.

Εξαιρούνται της υποχρέωσης αυτής: α) οι εισηγμένες στα χρηματιστήρια κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) εταιρείες, β) οι εταιρείες, τα δικαιώματα ψήφου των οποίων ελέγχονται από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις επενδύσεων (investment firms), εταιρείες διαχείρισης κεφαλαίων/ενεργητικού (asset/fund managers) ή εταιρείες διαχείρισης κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών (private equity firms), υπό την προϋπόθεση ότι οι τελευταίες αυτές εταιρείες ελέγχουν συνολικά ποσοστό που υπερβαίνει το εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) των δικαιωμάτων ψήφου και είναι εποπτευόμενες από Επιτροπές Κεφαλαιαγοράς ή άλλες αρμόδιες χρηματοοικονομικές αρχές κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ο.Ο.Σ.Α¹³⁷.

Η αναθέτουσα αρχή ελέγχει επίσης, επί ποινή απαραδέκτου της προσφοράς, εάν στη διαδικασία συμμετέχει εξωχώρια εταιρεία από «μη συνεργάσιμα κράτη στον φορολογικό τομέα» κατά την έννοια των παρ. 3 και 4 του άρθρου 65 του ν.

¹³⁵Βλ. για παράδειγμα το άρθρο 45 Ευθύνη νομικών προσώπων και οντοτήτων του ν. 4557/2018 (Α' 139), δυνάμει του οποίου μπορεί να επιβληθεί οριστικός ή προσωρινός αποκλεισμός σε βάρος νπ ή οντοτήτων, με αιτιολογημένη απόφαση του Προϊσταμένου της αρμόδιας Επιχειρησιακής Διεύθυνσης Σ.Δ.Ο.Ε., λόγωτέλεσης αξιόποινης πράξης νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή κάποιου από τα βασικά αδικήματα.

¹³⁶Για την εφαρμογή του άρθρου βλ. ΣτΕ Δ' 7μ. 1147/2024.

¹³⁷Βλ. παρ. 3 άρθρου 8 του ν. 3310/2005, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 239 του ν. 4782/21. Για την εφαρμογή του άρθρου πρβλ. ΣτΕ Δ' 7μ. 1147/2024.

4172/2013, καθώς και από κράτη που έχουν προνομιακό φορολογικό καθεστώς, όπως αυτά ορίζονται στον κατάλογο της απόφασης της παρ. 7 του άρθρου 65 του ως άνω νόμου, κατά τα αναφερόμενα στην περίπτωση α' της παραγράφου 4 του άρθρου 4 του ν. 3310/2005.

Επιπλέον, σε συμβάσεις άνω των ορίων και για όσο χρονικό διάστημα εξακολουθεί να ισχύει η εφαρμογή των περιοριστικών μέτρων που περιλαμβάνονται στον Κανονισμό Κυρώσεων κατά της Ρωσίας (Κανονισμός (ΕΕ) 833/2014, όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό 2022/576 του Συμβουλίου της 8ης Απριλίου 2022 στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων απαγορεύεται η ανάθεση της σύμβασης, σε:

α) Ρώσο υπήκοο ή φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα που έχει την έδρα του στη Ρωσία

β) νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα του οποίου τα δικαιώματα ιδιοκτησίας κατέχει άμεσα ή έμμεσα σε ποσοστό άνω του 50 % οντότητα αναφερόμενη στο στοιχείο α) της παρούσας παραγράφου· ή

γ) φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα που ενεργεί εξ ονόματος ή κατ' εντολή οντότητας αναφερόμενης στο στοιχείο α) ή β) της παρούσας παραγράφου, συμπεριλαμβανομένων, όταν αντιστοιχούν σε περισσότερο από το 10 % της αξίας της σύμβασης, των υπεργολάβων, προμηθευτών ή οντοτήτων (τρίτων) στις ικανότητες των οποίων στηρίζεται, κατά την έννοια των οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις.»¹³⁸

8.5 Διαδικασία αυτοκάθαρσης

 Σημαντική καινοτομία του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων είναι η δυνατότητα του οικονομικού φορέα, ο οποίος εμπίπτει σε μια από τις καταστάσεις που θα συνιστούσαν λόγο αποκλεισμού του (εκτός απ' αυτόν που αναφέρεται στην αθέτηση υποχρεώσεων όσον αφορά στην καταβολή φόρων/τελών ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, ως προς τον οποίο δίδεται, όπως προεκτέθηκε, η δυνατότητα «αυτοκάθαρσης» με την εκπλήρωση των υποχρεώσεων αυτών) να αποτρέψει τον αποκλεισμό αυτό, εφόσον προσκομίσει σχετικά στοιχεία, από τα οποία προκύπτει ότι έχει λάβει επαρκή μέτρα που αποδεικνύουν ότι μπορεί αξιόπιστα να εκτελέσει την

¹³⁸Βλ. άρθρο 5 παρ. ια' του Κανονισμού Κυρώσεων (ΕΕ) 833/2014.

συγκεκριμένη δημόσια σύμβαση¹³⁹. Το ενωσιακό δίκαιο καθορίζει τις βασικές πτυχές του συστήματος των επανορθωτικών μέτρων και του δικαιώματος που παρέχεται στον οικονομικό φορέα¹⁴⁰, υποδεικνύοντας τα ελάχιστα προς απόδειξη στοιχεία, καθώς και τα κριτήρια αξιολόγησης που πρέπει να τηρούνται. Τα μέτρα αυτοκάθαρσης στοχεύουν ουσιαστικά στην άρση των συνεπειών των παραπτώματων των οικονομικών φορέων αλλά και στην αποτελεσματική πρόληψη των παρανομιών.

Σκοπός της ρύθμισης αυτής είναι να συγκεραστούν περισσότερες θεμελιώδεις αρχές του δικαίου της Ένωσης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, όπως, αφενός, η εξασφάλιση του ευρύτερου δυνατού ανταγωνισμού και, αφετέρου, η τήρηση των αρχών της αναλογικότητας, της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων.

Το εθνικό δίκαιο προβλέπει ότι οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας εμπίπτει σε μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στην παρ. 1 (ποινικές καταδίκες) και στην παρ. 4 (δυνητικοί λόγοι αποκλεισμού) του άρθρου 73, εκτός από την περ. β' (πτωχευτικές και προπτωχευτικές καταστάσεις), μπορεί να προσκομίζει στοιχεία, προκειμένου να αποδείξει ότι τα μέτρα που έλαβε επαρκούν για να αποδείξουν την αξιοπιστία του, παρότι συντρέχει ο σχετικός λόγος αποκλεισμού. Εάν τα στοιχεία κριθούν επαρκή, ο εν λόγω οικονομικός φορέας δεν αποκλείεται από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης.

Για τον σκοπό αυτόν, ο οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι έχει καταβάλει ή έχει δεσμευθεί να καταβάλει αποζημίωση για ζημίες που προκλήθηκαν από το ποινικό αδίκημα ή το παράπτωμα, ότι έχει διευκρινίσει τα γεγονότα και τις περιστάσεις με

¹³⁹ Η αιτιολογική σκέψη 102 της οδηγίας 2014/24 έχει ως εξής:

«Θα πρέπει, ωστόσο να επιτρέπεται στους οικονομικούς φορείς να υιοθετούν μέτρα συμμόρφωσης με στόχο την άρση των συνεπειών τυχόν ποινικών αδικημάτων ή παραπτώματων και την αποτελεσματική πρόληψη των παρανομιών. Τα εν λόγω μέτρα μπορεί να συνίστανται ιδίως σε μέτρα που αφορούν το προσωπικό και την οργάνωση, όπως είναι η διακοπή όλων των δεσμών με πρόσωπα ή οργανισμούς που εμπλέκονται στην παράνομη συμπεριφορά, κατάλληλα μέτρα αναδιοργάνωσης προσωπικού, η εφαρμογή συστημάτων υποβολής εκθέσεων και ελέγχου, η δημιουργία δομής εσωτερικού ελέγχου για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης και η έγκριση εσωτερικών κανόνων ευθύνης και αποζημίωσης. Όταν τα εν λόγω μέτρα προσφέρουν επαρκείς εγγυήσεις, ο εν λόγω οικονομικός φορέας δεν θα πρέπει πλέον να αποκλείεται για αυτούς τους λόγους και μόνον. Οι οικονομικοί φορείς θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να ζητούν να εξετάζονται τα μέτρα συμμόρφωσης που λαμβάνονται με σκοπό την πιθανή συμμετοχή τους στη διαδικασία προμήθειας. Θα πρέπει, εντούτοις, να εναπόκειται στα κράτη μέλη να καθορίζουν τους ακριβείς διαδικαστικούς και ουσιαστικούς όρους που θα ισχύσουν σε τέτοιες περιπτώσεις. Θα πρέπει ειδικότερα να έχουν την ελευθερία να αποφασίζουν αν επιθυμούν να επιτρέπουν στις επιμέρους αναθέτουσες αρχές να προβαίνουν οι ίδιες στις σχετικές αξιολογήσεις ή να αναθέτουν το καθήκον αυτό σε άλλες αρχές, σε κεντρικό ή μη επίπεδο.»

¹⁴⁰ Βλ. μεταξύ άλλων ΔΕΕ, RTS infra BVBA, C-387/19, EU:C:2021:13.

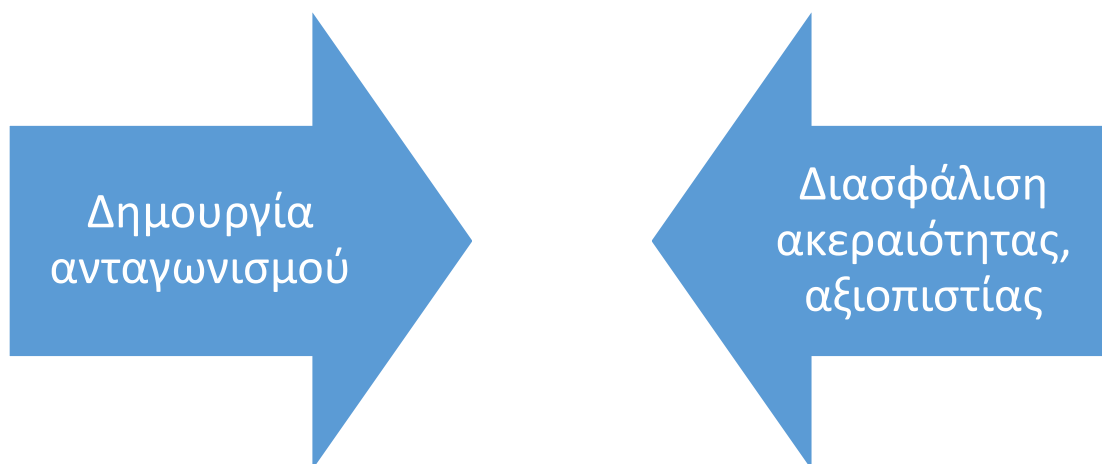
ολοκληρωμένο τρόπο, μέσω ενεργού συνεργασίας με τις ερευνητικές αρχές, και έχει λάβει συγκεκριμένα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, καθώς και μέτρα σε επίπεδο προσωπικού κατάλληλα για την αποφυγή περαιτέρω ποινικών αδικημάτων ή παραπτώματων.

Τα μέτρα που λαμβάνονται από τους οικονομικούς φορείς αξιολογούνται σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τις ιδιαίτερες περιστάσεις του ποινικού αδικήματος ή του παραπτώματος. Εάν τα στοιχεία κριθούν επαρκή με απόφαση της αναθέτουσας αρχής, ο οικονομικός φορέας δεν αποκλείεται. Αν τα μέτρα κριθούν ανεπαρκή, γνωστοποιείται στον οικονομικό φορέα το σκεπτικό της απόφασης αυτής.

Οικονομικός φορέας που έχει αποκλειστεί, με τελεσίδικη απόφαση, από τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης ή ανάθεσης παραχώρησης δεν μπορεί να κάνει χρήση της δυνατότητας που παρέχεται βάσει της παρούσας κατά την περίοδο του αποκλεισμού που ορίζεται στην εν λόγω απόφαση στο κράτος μέλος στο οποίο ισχύει η απόφαση.

Το ΔΕΕ αποφάνθηκε πρόσφατα ότι, πριν ακόμα απαιτήσει μια αναθέτουσα αρχή από προσφέροντα την αντικατάσταση τρίτης οντότητας, τα μέσα της οποίας επικαλείται για την εκτέλεση της σύμβασης, ακριβώς λόγω του ότι αυτή η τελευταία εμπίπτει σε έναν από τους προβλεπόμενους λόγους αποκλεισμού του άρθρου 57 της Οδηγίας, θα πρέπει να δώσει τη δυνατότητα στον ίδιο τον διαγωνιζόμενο ή/και στον δανείζοντα αυτόν εμπειρία, φορέα, να προσκομίσουν τα διορθωτικά μέτρα που τυχόν έλαβαν για τη θεραπεία της διαπιστωθείσας πλημμέλειας και, ως εκ τούτου, την ευκαιρία να αποδείξουν ότι ο εν λόγω φορέας μπορεί, εκ νέου, να θεωρηθεί αξιόπιστος¹⁴¹.

¹⁴¹ Απόφαση ΔΕΕ της 03.06.2021, C-210/20, Rad Service Srl Unipersonale κλπ., ECLI:EU:C:2021:445. Πρβλ. και την Απόφαση ΔΕΕ της 03.10.2019, C-267/18, Delta Antrepriză de Construcții și Montaj 93 SA, ECLI:EU:C:2019:826 (σκέψη 37).

Σχήμα 8.1: Η λογική της αυτοκάθαρσης

Η Επιτροπή των επανορθωτικών μέτρων

Ο νομοθέτης υιοθέτησε κεντρικό επίπεδο αξιολόγησης των επανορθωτικών μέτρων αναθέτοντας το έργο της εξέτασής τους σε ειδική Επιτροπή που σύστησε προς τον σκοπό αυτό¹⁴². Η απόφαση της αναθέτουσας αρχής για τη διαπίστωση της επάρκειας ή μη των επανορθωτικών μέτρων, εκδίδεται μετά από σύμφωνη γνώμη της εν λόγω Επιτροπής η οποία συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης για τριετή θητεία και απαρτίζεται από:

- α) έναν (1) εκπρόσωπο της ΕΑΔΗΣΥ, που εκτελεί χρέη Προέδρου,
- β) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Ανάπτυξης,
- γ) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών,
- δ) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Υγείας και
- ε) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Δικαιοσύνης, με τους αναπληρωτές τους.

Η Επιτροπή της παρ. 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016 εκφέρει ουσιαστική αξιολογική κρίση επί της επάρκειας ή μη των επανορθωτικών μέτρων του οικονομικού φορέα και διατυπώνει εντός προθεσμίας σύμφωνη γνώμη, η οποία

¹⁴²Άρθρο 73 παρ. 9, όπως αντικαταστάθηκε δυνάμει του άρθρου 22 του ν. 4782/2021.

δεσμεύει τις αναθέτουσες αρχές. Τα πλεονεκτήματα αυτής της επιλογής του εθνικού νομοθέτη είναι προφανή και έγκεινται:

- στην εμπέδωση της ασφάλειας δικαίου μέσω της αποτροπής του κινδύνου έκδοσης αντιφατικών αποφάσεων,
- στη διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων και
- στην πρόβλεψη αυξημένων εγγυήσεων διαφάνειας και αμεροληψίας κατά τη διαδικασία εξέτασης και αξιολόγησης των επανορθωτικών μέτρων.

Η αρνητική σύμφωνη γνώμη ως προς την επάρκεια των επανορθωτικών μέτρων υποχρεώνει την αναθέτουσα αρχή να εκδώσει και αυτή αρνητική πράξη, αποφαινόμενη κατά δέσμια αρμοδιότητα υπέρ του αποκλεισμού του.

Όσον αφορά τα ειδικότερα ζητήματα οργάνωσης και λειτουργίας της Επιτροπής, όπως επίσης και τη διαδικασία εξέτασης των επανορθωτικών μέτρων, η παρ. 9 εξουσιοδοτεί τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων (ήδη Ανάπτυξης) για την έκδοση σχετικής απόφασης.

Η διαδικασία επίκλησης και αξιολόγησης των επανορθωτικών μέτρων

Προϋπόθεση για την κίνηση της διαδικασίας των επανορθωτικών μέτρων αποτελεί η εκ μέρους των αρμοδίων οργάνων της αναθέτουσας αρχής κατάγνωση της συνδρομής συγκεκριμένου/ων λόγου/ων αποκλεισμού, και όχι απλώς η εκ μέρους του οικονομικού φορέα παράθεση στο ΕΕΕΣ, κατόπιν καταφατικής απάντησης στο οικείο ερώτημα, πραγματικών περιστατικών, που ενδέχεται να συγκροτούν λόγο αποκλεισμού. Επομένως, η αξιολόγηση των επικαλούμενων από τον οικονομικό φορέα ληφθέντων επανορθωτικών μέτρων, επί της οποίας ζητείται και η σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής, προϋποθέτει ότι η αναθέτουσα αρχή έχει προηγουμένως κρίνει αρμοδίως ότι συντρέχει ο σχετικός λόγος αποκλεισμού του άρθρου 73 του ν. 4412/2016 και της διακήρυξης.

Η γνώμη της εν λόγω Επιτροπής εκδίδεται εντός προθεσμίας σαράντα (40) ημερών από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης της αναθέτουσας αρχής σε αυτήν, συνοδευόμενου από όλα τα σχετικά στοιχεία. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία των 40 ημερών, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να εκδώσει απόφαση για τη διαπίστωση της

επάρκειας ή μη των επανορθωτικών μέτρων χωρίς τη σύμφωνη γνώμη της επιτροπής των επανορθωτικών μέτρων.

Με τη διάταξη της παρ. 7 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016, αφενός, καθορίζονται οι ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβεί ο οικονομικός φορέας προκειμένου να κριθούν επαρκή τα μέτρα που έλαβε για την τεκμηρίωση της αξιοπιστίας του, τις οποίες εξετάζουν τα αρμόδια όργανα για την αξιολόγηση των μέτρων ως επαρκών ή μη και, αφετέρου, προβλέπεται ότι η αξιολόγηση αυτή γίνεται σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τις ιδιαίτερες περιστάσεις του παραπτώματος. Συνεπώς, με την ως άνω διάταξη του ν. 4412/2016 οριοθετείται, καταρχήν, το πλαίσιο εντός του οποίου ασκείται η σχετική αρμοδιότητα (ουσιαστική αξιολογική κρίση) της Επιτροπής της παρ. 9 του άρθρου 73 του Ν. 4412/2016.

Επισημαίνεται σχετικά ότι κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων της παρ. 9 του άρθρου 73 έχει εκδοθεί η με αριθ. 102080/24.10.2022¹⁴³ (Β' 5623) απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, με την οποία ρυθμίζεται η διαδικασία αποστολής προς την επιτροπή επανορθωτικών μέτρων του σχεδίου απόφασης της αναθέτουσας αρχής για γνωμοδότηση, οι προϋποθέσεις εξέτασης και επανεξέτασης επανορθωτικών μέτρων που ελήφθησαν και για τα οποία έχει ήδη εκδώσει γνώμη η Επιτροπή και ειδικότερα ζητήματα οργάνωσης και λειτουργίας της Επιτροπής.

Με τις διατάξεις της ως άνω Υ.Α. θεσπίζεται διαδικασία για την έκδοση σύμφωνης γνώμης της Επιτροπής, που υποβάλλεται από την αναθέτουσα αρχή σχετικά με την επάρκεια ή μη των αξιολογούμενων επανορθωτικών μέτρων από το αποφασίζον όργανο της αναθέτουσας αρχής¹⁴⁴. Τα επικαλούμενα μέτρα αξιολογούνται σε συνάρτηση με το είδος, τη φύση και τη συχνότητα εκδήλωσης των παραβάσεων, καθώς και τον αριθμό και το ύψος των τυχόν επιβληθεισών κυρώσεων, εφόσον δε έρχονται σε γνώση, αρχικά, της αναθέτουσας αρχής και στη συνέχεια, της Επιτροπής, έτσι ώστε να καθίσταται ελέγξιμη εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής η διευκρίνιση με ολοκληρωμένο τρόπο των γεγονότων και των περιστάσεων που συνδέονται με το ποινικό αδίκημα ή το παράπτωμα. Περιλαμβάνει την ενεργό συνεργασία του οικονομικού φορέα με την κατά περίπτωση αρμόδια ερευνητική αρχή, αλλά και με

¹⁴³Με θέμα «Ρύθμιση θεμάτων σχετικά με την εξέταση επανορθωτικών μέτρων από την Επιτροπή της παρ. 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016» (Β' 5623).

¹⁴⁴Για τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, που εκκίνησαν μετά την 21^η Νοεμβρίου 2022, ημερομηνία έναρξης ισχύος της Υ.Α..

την αναθέτουσα αρχή, η οποία αποτελεί ουσιώδης προϋπόθεση για την αξιολόγηση της επάρκειας των λοιπών επανορθωτικών μέτρων σε τεχνικό και οργανωτικό επίπεδο, καθώς και σε επίπεδο προσωπικού, προς αποκατάσταση της αξιοπιστίας του.

Ιδίως με το άρθρο 5 της παραπάνω Υ.Α. ρυθμίζονται οι προϋποθέσεις επανεξέτασης ή μη των επανορθωτικών μέτρων των οικονομικών φορέων. Όπως διαλαμβάνεται στις παρ. 2 και 3 του άρθρου 5, σε περίπτωση που η Επιτροπή έχει, ήδη, γνωμοδοτήσει υπέρ ή κατά της επάρκειας των επανορθωτικών μέτρων οικονομικού φορέα- στην τελευταία περίπτωση υπό την επιφύλαξη οριστικής διοικητικής απόφασης ή τελεσίδικης δικαστικής απόφασης που εκδόθηκε κατά της προηγούμενης απόφασης αναθέτουσας αρχής, που έκρινε ανεπαρκή τα επανορθωτικά μέτρα- η σχετική απόφαση της αναθέτουσας αρχής εκδίδεται χωρίς να απαιτείται νέα σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής, εφόσον η αναθέτουσα αρχή, βάσει του ΕΕΕΣ που υπέβαλε ο οικονομικός φορέας¹⁴⁵, διαπιστώνει τη σωρευτική συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθρου [ταυτότητα λόγου αποκλεισμού, πραγματικών περιστατικών και ληφθέντων μέτρων].

Με τις ρυθμίσεις δε ιδίως της παρ.1 περ. α, β και γ του άρθρου 5 της εν λόγω Υ.Α. για την επανεξέταση των ληφθέντων μέτρων ιδρύεται σαφώς η υποχρέωση δήλωσης στο ΕΕΕΣ, ως πραγματικών γεγονότων: 1) εάν σε προγενέστερη διαγωνιστική διαδικασία λόγω συνδρομής λόγου αποκλεισμού του ο οικονομικός φορέας έλαβε επανορθωτικά μέτρα, 2) την τύχη αυτών ως επαρκών ή ανεπαρκών επισυνάπτοντας τη σχετική απόφαση της παρ. α, 3) σε περίπτωση κρίσης αυτών ως ανεπαρκών εάν έχει λάβει πρόσθετα μέτρα. Στις ανωτέρω περιπτώσεις, εφόσον διαπιστώνεται η σωρευτική συνδρομή των παραπάνω προϋποθέσεων, η αναθέτουσα αρχή μνημονεύει στη σχετική απόφασή της την προηγούμενη απόφαση της ίδιας ή άλλης αναθέτουσας αρχής, που έκρινε τα μέτρα αυτοκάθαρσης του οικονομικού φορέα ως επαρκή ή μη επαρκή, αντίστοιχα, και αιτιολογεί τη μη αποστολή σχεδίου απόφασης προς την Επιτροπή της παρ. 9 του άρθρου 73 για την έκδοση νέας σύμφωνης γνώμης.

¹⁴⁵Γίνεται δεκτό ότι κατ' εφαρμογή του άρθρου 73 παρ. 4 ζ) του ν. 4412/2016 καθώς και του άρθρου 5 παρ.1 περ. α) και β) της ΥΑ, η παράλειψη της δήλωσης της αρνητικής σύμφωνης γνώμης της Επιτροπής Επανορθωτικών Μέτρων, κατά την αρχή της διαγωνιστικής διαδικασίας κατά την υποβολή του ΕΕΕΣ, συνιστά υποβολή αντικειμενικά ανακριβούς δήλωσης (ΔΕΦΑΘ 1324/2024).

Σε συνέχεια της προαναφερόμενης Υ.Α., εκδόθηκε η με στοιχεία 37122/21.04.2023 εγκύκλιος του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων με θέμα «Οδηγίες προς τις αναθέτουσες αρχές αναφορικά με την υποβολή αιτημάτων για παροχή σύμφωνης γνώμης από την Επιτροπή της παρ. 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016 (περί επάρκειας ή μη μέτρων αυτοκάθαρσης)» (ΑΔΑ: 6Β6Ξ46ΜΤΛΡ-ΩΟ0).

Ακολουθεί διάγραμμα ενεργειών σε σχέση με την επίκληση και αξιολόγηση των μέτρων με βάση το ως άνω κανονιστικό πλαίσιο:

1. Συμπλήρωση εκ μέρους του οικονομικού φορέα του οικείου πεδίου του ΕΕΕΣ σχετικά με πραγματικά περιστατικά που μπορεί να στοιχειοθετούν λόγο αποκλεισμού και παράθεση επανορθωτικών μέτρων (στο αντίστοιχο πεδίο του ΕΕΕΣ που ανοίγει κατόπιν καταφατικής απάντησης ή/και στην συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση). Ενημέρωση για το αν τα επικαλούμενα μέτρα έχουν ήδη κριθεί στο πλαίσιο έτερης διαγωνιστικής διαδικασίας.
2. Γνωμοδότηση της Επιτροπής του Διαγωνισμού για τη συνδρομή ή μη λόγου αποκλεισμού (αιτιολογημένη κρίση περί συνδρομής ή μη λόγου αποκλεισμού βάσει εξατομικευμένης αξιολόγησης της αξιοπιστίας του οικονομικού φορέα¹⁴⁶).
3. Στην περίπτωση κρίσης περί συνδρομής λόγου αποκλεισμού, πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής προς τον οικονομικό φορέα να προσκομίσει εντός προθεσμίας που δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δέκα (10) ημέρες αποδεικτικά στοιχεία για τα επανορθωτικά μέτρα που επικαλέστηκε στο ΕΕΕΣ (η αναθέτουσα αρχή εφόσον χρειαστεί μπορεί να ζητήσει από τον οικονομικό φορέα εντός της ίδιας προθεσμίας διευκρινίσεις ή συμπληρωματικά στοιχεία σχετικά με αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε για την απόδειξη των επανορθωτικών μέτρων).
4. Γνωμοδότηση της Επιτροπής του Διαγωνισμού σχετικά με την επάρκεια ή μη των μέτρων.
5. Σύνταξη αιτιολογημένου σχεδίου απόφασης της αναθέτουσας αρχής περί υπαγωγής σε συγκεκριμένο λόγο αποκλεισμού και, ακολούθως, περί της επάρκειας ή μη των ληφθέντων μέτρων σε σχέση με τον λόγο αποκλεισμού.

¹⁴⁶Το γεγονός ότι οι οικονομικός φορέας επικαλείται οικειοθελώς τη λήψη επανορθωτικών μέτρων δεν αίρει την υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να αποφανθεί περί της συνδρομής του σχετικού (δυννητικού) λόγου αποκλεισμού με πλήρη και ειδική αιτιολογία.

6. Διαβίβαση σχεδίου απόφασης της αναθέτουσας αρχής και πλήρους φακέλου στην Επιτροπή Επανορθωτικών μέτρων¹⁴⁷.
7. Έκδοση σύμφωνης γνώμης της Επιτροπής Επανορθωτικών μέτρων εντός 40 ημερών από την προσκόμιση πλήρους φακέλου (σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης της προθεσμίας η αξιολόγηση των μέτρων εναπόκειται στην κρίση της αναθέτουσας αρχής η οποία εκδίδει απόφαση χωρίς προηγούμενη γνώμη).
8. Έκδοση απόφασης της αναθέτουσας αρχής περί αποκλεισμού ή μη του οικονομικού φορέα ανάλογα με το περιεχόμενο της γνώμης της Επιτροπής Επανορθωτικών μέτρων.

Οι υπό στοιχεία 5 -7 ενέργειες [έκδοση γνωμοδότησης] δεν λαμβάνουν χώρα σε περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή διαπιστώσει ότι σε προηγούμενη διαγωνιστική διαδικασία έχει ήδη εκδοθεί απόφαση περί της επάρκειας ή μη μέτρων βάσει γνωμοδότησης της Επιτροπής επανορθωτικών μέτρων¹⁴⁸.

!! Διευκρινίζεται ότι σε σχέση με τον χρόνο εξέτασης - αξιολόγησης της επάρκειας των επανορθωτικών μέτρων, η αναθέτουσα αρχή δύναται να ορίζει στη διακήρυξη ρητά το χρονικό σημείο εξέτασης των επανορθωτικών μέτρων, επομένως, εφόσον υπάρχει ρητή πρόβλεψη στα έγγραφα της διαδικασίας σύναψης σύμβασης η ως άνω διαδικασία θα μπορούσε να λάβει χώρα στο στάδιο κατακύρωσης¹⁴⁹.

Η αιτιολογημένη αξιολόγηση της επάρκειας των επανορθωτικών μέτρων των οικονομικών φορέων

Τα επανορθωτικά μέτρα οικονομικού φορέα, προς αποκατάσταση της αξιοπιστίας του, διαρθρώνονται στις εξής κατηγορίες:

- Καταβολή αποζημίωσης ή δέσμευση έναντι της αναθέτουσας αρχής για την καταβολή της (σε περίπτωση που οι απαιτήσεις δεν είναι ακόμα εκκαθαρισμένες ή απαιτητές), προς αποκατάσταση τυχόν ζημιών που προκλήθηκαν από το ποινικό αδίκημα ή παράπτωμα.

¹⁴⁷ Διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου epanorthotika@eaadhsy.gr.

¹⁴⁸ Η διαπίστωση της σωρευτικής συνδρομής των προϋποθέσεων της παρ. 2 του άρθρου 5 της παραπάνω Υ.Α. ανήκει στην αποκλειστική αρμοδιότητα των αναθετουσών αρχών και δεν δύναται να αποτελέσει νομίμως αντικείμενο κρίσης, το πρώτον, της Επιτροπής, καθ' υποκατάσταση της κατά περίπτωση αναθέτουσας αρχής.

¹⁴⁹ Πρβλ ό.π.ΔΕΕ C-387/19 σκ. 42.

- Διευκρίνιση με ολοκληρωμένο τρόπο των γεγονότων και περιστάσεων που αναφέρονται στο ποινικό αδίκημα ή παράπτωμα¹⁵⁰, μέσω ενεργού συνεργασίας με τις ερευνητικές αρχές¹⁵¹.
- Λήψη τεχνικών και οργανωτικών μέτρων, καθώς και μέτρων σε επίπεδο προσωπικού.

Στην αιτιολογική σκέψη (102) της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ δίδονται κάποιες κατευθύνσεις με την παράθεση ενδεικτικών τέτοιων μέτρων σε τεχνικό - οργανωτικό επίπεδο: «[...] Τα εν λόγω μέτρα μπορεί να συνίστανται ιδίως σε μέτρα που αφορούν το προσωπικό και την οργάνωση, όπως είναι η διακοπή όλων των δεσμών με πρόσωπα ή οργανισμούς που εμπλέκονται στην παράνομη συμπεριφορά, κατάλληλα μέτρα αναδιοργάνωσης προσωπικού, η εφαρμογή συστημάτων υποβολής εκθέσεων και ελέγχου, η δημιουργία δομής εσωτερικού ελέγχου για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης και η έγκριση εσωτερικών κανόνων ευθύνης και αποζημίωσης. [...]».

Πρόκειται, κατ' ουσίαν, για οικειοθελή υιοθέτηση συστημάτων εσωτερικών ελέγχου ορθής λειτουργίας και παρακολούθησης («compliance systems» και «monitoring systems») για την τήρηση των κανόνων διαφάνειας, ακεραιότητας και εντιμότητας στο πλαίσιο λειτουργίας των οικονομικών φορέων.

Τα μέτρα αυτά θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να είναι ειδικά, συναφή με το είδος και τη φύση της παράβασης που προσάπτεται στον οικονομικό φορέα και στοιχειοθετεί τον λόγο αποκλεισμού και κατάλληλα να άρουν τις συνέπειές της και να αποτρέψουν την επανάληψή της. Ο οικονομικός φορέας, προκειμένου να αποδείξει την αποκατάσταση της αξιοπιστίας του, επικαλείται ένα πλέγμα διορθωτικών και προληπτικών ενεργειών κατάλληλων για τον σκοπό αυτό, προσκομίζοντας πρόσφορα αποδεικτικά στοιχεία.

¹⁵⁰ Η διευκρίνιση των γεγονότων και περιστάσεων που συνδέονται με το ποινικό αδίκημα ή παράπτωμα, αποτελεί ουσιώδη προϋπόθεση για την αξιολόγηση των οργανωτικών και τεχνικών μέτρων, καθώς και των μέτρων σε επίπεδο προσωπικού, υπό την έννοια ότι, σε περίπτωση έλλειψής της, δεν υφίσταται επαρκής πραγματική βάση για τη λήψη τέτοιων επανορθωτικών μέτρων και, άρα, δεν είναι αξιόπιστη η προσπάθεια του οικονομικού φορέα για άρση των έννομων συνεπειών του ποινικού αδικήματος ή παραπτώματος.

¹⁵¹ Όπως, έχει κριθεί από το Δ.Ε.Ε. (ο.π. υπόθεση Vossloh, C-124/17), είναι συμβατή με το ενωσιακό δίκαιο περί δημοσίων συμβάσεων εθνική ρύθμιση που απαιτεί από οικονομικό φορέα, ο οποίος επιθυμεί να αποδείξει την αξιοπιστία του, να διευκρινίσει με ολοκληρωμένο τρόπο τα γεγονότα και τις περιστάσεις που συνδέονται με το ποινικό αδίκημα ή παράπτωμα, συνεργαζόμενος ενεργά όχι μόνο με την ερευνητική αρχή, αλλά και με την αναθέτουσα αρχή, στο πλαίσιο των δικών της καθηκόντων, υπό τον όρο ότι η συνεργασία αυτή περιορίζεται στο μέτρο που είναι αναγκαίο για την εξέταση αυτή.

Τα προσκομισθέντα μέτρα αξιολογούνται αρχικά από την ίδια την αναθέτουσα αρχή και, στη συνέχεια, από την Επιτροπή των επανορθωτικών μέτρων ad hoc, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας και λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων περιστάσεων υπό τις οποίες είχε λάβει χώρα η οικεία συμπεριφορά που αποτέλεσε την πραγματική αιτία του κλονισμού της επαγγελματικής της αξιοπιστίας του οικονομικού φορέα.

Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με το οικείο κανονιστικό πλαίσιο¹⁵² δεν λαμβάνονται υπόψη επανορθωτικά μέτρα, που ο οικονομικός φορέας λαμβάνει μετά την ημερομηνία λήξης υποβολής προσφορών στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, στην οποία συμμετέχει, εξαιρουμένης της περίπτωσης συνδρομής λόγου αποκλεισμού στο πρόσωπό του στο πλαίσιο οψιγενών μεταβολών.

Επιπλέον, τυχόν διοικητικές προσφυγές και ένδικα βοηθήματα που έχει ασκήσει ο οικονομικός φορέας κατά των κυρώσεων που του έχουν επιβληθεί δεν αποτελούν επανορθωτικά μέτρα, ούτε αξιολογούνται ως τέτοια, παρά μόνο υποδηλώνουν την αμφισβήτηση των γεγονότων που στοιχειοθετούν τον συντρέχοντα στο πρόσωπό του λόγο αποκλεισμού, επί τη βάση των προβαλλόμενων πραγματικών και νομικών ισχυρισμών¹⁵³.

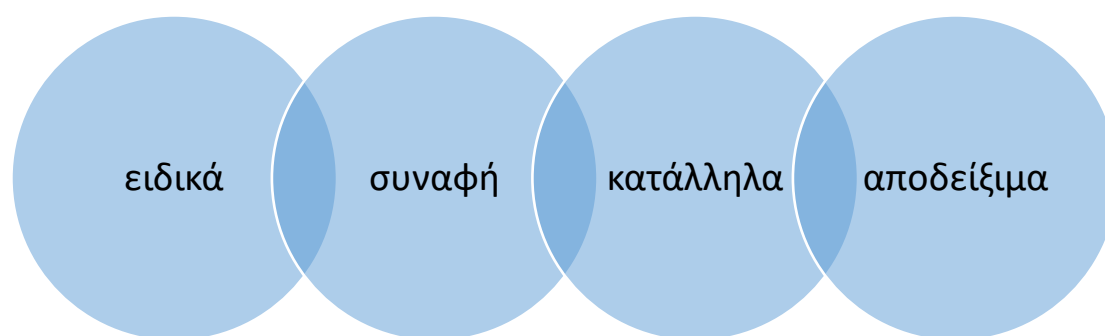
Η αξιολόγηση των επανορθωτικών μέτρων και, συνακόλουθα, η απόφαση περί αποκλεισμού πρέπει να αιτιολογείται νόμιμα, ήτοι με σαφή, ειδική και επαρκή αιτιολογία. Για παράδειγμα, εάν ο λόγος αποκλεισμού έχει ως έρεισμα την έκπτωση από προηγούμενη σύμβαση η αιτιολογία της απόφασης της αναθέτουσας αρχής πρέπει να περιλαμβάνει αιτιολογημένη υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών στον επίμαχο λόγο αποκλεισμού και αναφορά στο περιεχόμενο και τους λόγους της απόφασης έκπτωσης η οποία αποτελεί το δηλωθέν πραγματικό περιστατικό που μπορεί να στοιχειοθετεί λόγο αποκλεισμού. Περαιτέρω, πρέπει να αξιολογείται εξειδικευμένα, επιμελώς και αμερόληπτα, βάσει όλων των κρίσιμων στοιχείων, καθένα από τα ληφθέντα μέτρα σε σχέση με την έκπτωση, αφενός προς την κατεύθυνση της ουσιαστικής υλοποίησής του, αφετέρου ως προς την

¹⁵² Παρ. 4 και 5 του άρθρου 4 της Υ.Α. 102080/2022.

¹⁵³ Πρβλ. ΑΕΠΠ 1255/2019.

αποτελεσματικότητά του, διαφορετικά υπάρχει κίνδυνος ακύρωσης της απόφασης της αναθέτουσας αρχής λόγω πλημμελούς αιτιολογίας¹⁵⁴.

Στο σημείο αυτό τονίζεται ότι η απόφαση της αναθέτουσας αρχής επάγεται βλαπτικές έννομες συνέπειες για τον διαγωνιζόμενο οικονομικό φορέα, εφόσον διαπιστώνεται η συνδρομή λόγου αποκλεισμού και η ανεπάρκεια των επικαλούμενων επανορθωτικών μέτρων, και υπόκειται σε προδικαστική προσφυγή. Αντίστοιχο δικαίωμα προσφυγής έχει και κάθε οικονομικός φορέας που θίγεται από την απόφαση της αναθέτουσας αρχής περί αποδοχής της επάρκειας των μέτρων. Με την προδικαστική προσφυγή παραδεκτά προβάλλονται ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ λόγοι αναγόμενοι στη νομιμότητα της αιτιολογίας της γνώμης της Επιτροπής Επανορθωτικών μέτρων, η πλημμέλεια της οποίας επηρεάζει τη νομιμότητα της πράξης του αποφαινομένου οργάνου της αναθέτουσας αρχής¹⁵⁵.

Σχήμα 8.2: Χαρακτηριστικά επανορθωτικών μέτρων

Το σχέδιο απόφασης της αναθέτουσας αρχής περί επάρκειας (ή μη) των επανορθωτικών μέτρων οικονομικού φορέα-Περιεχόμενο φακέλου

Σύμφωνα με τη με αρ. πρωτ. 37122/21-04-2023 εγκύκλιο του Υπουργείου Ανάπτυξης, το σχέδιο απόφασης της αναθέτουσας αρχής περί επάρκειας (ή μη) των επανορθωτικών μέτρων οικονομικού φορέα, προς αποκατάσταση της αξιοπιστίας του, πρέπει, κατ' ελάχιστον, να περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία:

¹⁵⁴ Ενδεικτικά ΕΑΔΗΣΥ 336/2023, 454/2023.

¹⁵⁵ ΔΕφΑθ 2123/2020, 1795/2020, 1716/2020.

- προοίμιο, στο οποίο θα μνημονεύεται η επικείμενη γνώμη της Επιτροπής της παρ. 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016,
- ιστορικό της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης,
- σχετικό απόσπασμα του ΕΕΕΣ (ή/και της συνοδευτικής αυτού υπεύθυνης δήλωσης) περί της συνδρομής συγκεκριμένου/ων λόγου/ων αποκλεισμού στο πρόσωπο του οικονομικού φορέα και λήψης επανορθωτικών μέτρων εκ μέρους του,
- κατηγοριοποίηση των επανορθωτικών μέτρων (οργανωτικά μέτρα - τεχνικά μέτρα - μέτρα σε επίπεδο προσωπικού) ανά λόγο αποκλεισμού και
- σαφή και αιτιολογημένη τοποθέτηση των αρμοδίων οργάνων της αναθέτουσας αρχής, τόσο ως τη συνδρομή συγκεκριμένου/ων λόγου/ων αποκλεισμού στο πρόσωπο του οικονομικού φορέα, όσο και ως προς την επάρκεια ή μη των επανορθωτικών μέτρων που έχει λάβει.

Σύμφωνα με την ίδια, ως άνω, εγκύκλιο, το αίτημα της αναθέτουσας αρχής για την παροχή σύμφωνης γνώμης της Επιτροπής θα πρέπει, υποχρεωτικά, να συνοδεύεται από τα εξής στοιχεία:

- το σχέδιο απόφασης της αναθέτουσας αρχής περί της επάρκειας ή μη των ληφθέντων από οικονομικό φορέα επανορθωτικών μέτρων (σε επεξεργάσιμη μορφή),
- το πρακτικό της επιτροπής διενέργειας διαγωνισμού,
- τη διακήρυξη της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης,
- τα τεκμηριωτικά στοιχεία των επανορθωτικών μέτρων (π.χ. αποδεικτικά εξόφλησης προστίμων, αλληλογραφία με ελεγκτικές και ερευνητικές αρχές, αποφάσεις διοίκησης και οργανόγραμμα οικονομικού φορέα, πιστοποιητικά ISO και εγχειρίδια διαδικασιών, βεβαιώσεις εκπαίδευσης προσωπικού, έντυπα αναγγελίας προσλήψεων, ιδιωτικά συμφωνητικά με εξωτερικούς εμπειρογνώμονες και συμβούλους, εκθέσεις ελέγχου κ.λπ.) και
- κάθε αλληλογραφία μεταξύ αναθέτουσας αρχής και οικονομικού φορέα που συνέχεια με τα επανορθωτικά μέτρα.

Η προθεσμία των (40) ημερών για τη διατύπωση σύμφωνης γνώμης της Επιτροπής της παρ. 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016:

(α) διακόπτεται σε περίπτωση που το σχέδιο απόφασης επιστραφεί στην αναθέτουσα αρχή, είτε λόγω έλλειψης ειδικής και πλήρους αιτιολογίας, είτε λόγω μη πληρότητας του φακέλου της υπόθεσης. Στην περίπτωση αυτή, εκκινεί νέα πλήρης προθεσμία (40) ημερών, από την αποστολή στην Επιτροπή του νέου σχεδίου απόφασης της αναθέτουσας αρχής¹⁵⁶.

(β) αναστέλλεται σε περίπτωση που η Επιτροπή ζητήσει συμπληρωματικά στοιχεία ή διευκρινίσεις επί του σχεδίου απόφασης της αναθέτουσας αρχής. Στην περίπτωση αυτή, η προθεσμία συνεχίζει από το χρονικό σημείο της αναστολής, με την παροχή από την αναθέτουσα αρχή των συμπληρωματικών στοιχείων ή διευκρινίσεων¹⁵⁷.

8.6 Μελέτη περίπτωσης

Οικονομικός φορέας, στο πρόσωπο του οποίου, κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής, συντρέχει λόγος αποκλεισμού λόγω σύναψης συμφωνιών με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, δύναται, ενδεικτικά, αναλόγως της σοβαρότητας, της διάρκειας και των επιπτώσεων της αντι-ανταγωνιστικής συμπεριφοράς, να επικαλεστεί τα εξής τεχνικά και οργανωτικά μέτρα και μέτρα σε επίπεδο προσωπικού:

- διακοπή των δεσμών με τα πρόσωπα που εμπλέκονται στην παράνομη συμπεριφορά, για παράδειγμα, απομάκρυνση - διασφάλιση της μη άσκησης επιρροής στη διαχείριση του οικονομικού φορέα (π.χ. στέρηση του δικαιώματος ψήφου),
- περιοδική εναλλαγή (rotation) των στελεχών της διοίκησης και των μελών του προσωπικού,
- έγκριση εσωτερικών κανόνων ευθύνης και αποζημίωσης,
- υιοθέτηση δεσμευτικής πολιτικής ανταγωνισμού και εκπόνηση Κώδικα Επιχειρηματικής Δεοντολογίας και προτύπων δέουσας συμπεριφοράς των στελεχών της διοίκησης και των μελών του προσωπικού,

¹⁵⁶ Άρθρο 3 παρ. 4 σε συνδυασμό με άρθρο 4 παρ. 3 της Υ.Α. 102080/2022.

¹⁵⁷ Άρθρο 3 παρ. 3 σε συνδυασμό με άρθρο 4 παρ. 2 περ. δ' υποπερ. δβ' της Υ.Α.

- διοικητική αναδιοργάνωση μέσω της σύστασης τμήματος κανονιστικής συμμόρφωσης ή του ορισμού υπεύθυνου κανονιστικής συμμόρφωσης,
- υιοθέτηση εσωτερικών ελεγκτικών μηχανισμών και διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης κινδύνων, του εσωτερικού ελέγχου και της κανονιστικής συμμόρφωσης, που καλύπτει σε συνεχή βάση κάθε δραστηριότητα της Εταιρείας και συντελεί στην ασφαλή και αποτελεσματική λειτουργία της,
- απόκτηση πιστοποιητικών διαχείρισης ποιότητας πρόσφορων για τους ανωτέρω σκοπούς,
- επιμόρφωση του προσωπικού στο δίκαιο ανταγωνισμού από ανεξάρτητο φορέα.¹⁵⁸

¹⁵⁸Βλ. ό.π. Οδηγό της Επιτροπής Ανταγωνισμού για Αναθέτουσες Αρχές (2022), Ανίχνευση και πρόληψη συμπαιγνικών πρακτικών σε διαγωνισμούς προμηθειών, σελ. 40.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Κριτήρια επιλογής

9.1. Εισαγωγή

9.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας

Σκοπός της παρούσας θεματικής ενότητας είναι οι επιμορφούμενοι να αντιληφθούν την έννοια και το περιεχόμενο των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής ώστε να είναι σε θέση να προσδιορίζουν και να διαμορφώνουν κατάλληλα τα κριτήρια επιλογής που τίθενται στις διακηρύξεις για την ανάθεση σύμβασης έργου, μελέτης ή συναφών υπηρεσιών, ανάλογα με τις απαιτήσεις τις εκάστοτε σύμβασης. Ειδικότερα, αναλύονται τα κριτήρια επιλογής που αφορούν στην: α) καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, β) οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και γ) τεχνική και επαγγελματική ικανότητα.

9.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση της παρούσας θεματικής ενότητας οι επιμορφούμενοι θα είναι σε θέση να:

- Εντοπίζουν, αναγνωρίζουν και κατανοούν τα βασικά κριτήρια ποιοτικής επιλογής (καταλληλότητα άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας, οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, τεχνική και επαγγελματική ικανότητα), ανά κατηγορία σύμβασης.
- Αξιολογούν, αναγνωρίζουν και να αντιλαμβάνονται το δικαίωμα συμμετοχής των οικονομικών φορέων στις διαδικασίες σύναψης σύμβασης, βάσει της εγγραφής τους στα οικεία επαγγελματικά μητρώα.
- εξοικειωθούν με το κανονιστικό πλαίσιο των εθνικών επαγγελματικών μητρώων (ΜΗΤΕ), καθώς και τη λειτουργία τους ως επίσημων καταλόγων, ανά κατηγορία σύμβασης (συμπεριλαμβανομένου του ισχύοντος πλαισίου μέχρι την πλήρη παραγωγική λειτουργία τους).
- μπορούν να επαληθεύουν ότι οι συμμετέχοντες οικονομικοί φορείς (μεμονωμένοι ή/ και ενώσεις) διαθέτουν το ελάχιστο επίπεδο ικανοτήτων που απαιτείται από τα συμβατικά τεύχη.

- εντοπίζουν, με βάση τα έγγραφα της σύμβασης, τον τρόπο με τον οποίο οι ενώσεις οικονομικών φορέων θα πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας ή τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας.
- αντιλαμβάνονται τη δυνατότητα κάλυψης των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής μέσω της στήριξης στις ικανότητες τρίτου φορέα (δάνεια εμπειρία).
- ελέγχουν την πλήρωση συγκεκριμένου κριτηρίου ποιοτικής επιλογής στο πρόσωπο ενός τρίτου (δανειζόντος εμπειρία, φορέα ή/και υπεργολάβου) και να κατανοούν της συνέπειες του αρνητικού ελέγχου (αντικατάσταση).

9.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας

Στην παρούσα θεματική ενότητα παρουσιάζονται και αναλύονται τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης έργου, μελέτης ή συναφών υπηρεσιών, τα οποία αφορούν: α) στην καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, β) στην οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και γ) στην τεχνική και επαγγελματική ικανότητα. Περαιτέρω, παρουσιάζεται η περίπτωση της ένωσης οικονομικών φορέων για την κάλυψη των κριτηρίων επιλογής και η στήριξη στις ικανότητες άλλων φορέων, ενώ γίνεται αναφορά και στα Εθνικά επαγγελματικά μητρώα.

9.2 Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης ανά κατηγορία σύμβασης

Σκοπός του προσδιορισμού των κριτηρίων επιλογής στις διαδικασίες σύναψης σύμβασης είναι να διασφαλίζεται, κατά το μέγιστο δυνατόν, ότι ο ανάδοχος ο οποίος θα προκύψει από τη διαδικασία ανάθεσης διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα που τον καθιστούν ικανό για να εκτελέσει τη σύμβαση.

Συνεπώς, πριν την ανάθεση δημόσιας σύμβασης, οι αναθέτουσες αρχές έχουν τη δυνατότητα να ελέγχουν και να αποκλείουν εκείνους τους οικονομικούς φορείς που λαμβάνουν μέρος στη διαδικασία, οι οποίοι δεν διαθέτουν τα κατάλληλα επαγγελματικά προσόντα, για την εκτέλεση της σύμβασης. Το στάδιο αυτό, που προηγείται εκείνο της ανάθεσης, αποτελεί το στάδιο της ποιοτικής επιλογής των υποψηφίων. **Ο καθορισμός κριτηρίων ποιοτικής επιλογής απαιτείται ανεξαρτήτως του κριτηρίου ανάθεσης (χαμηλότερη τιμή ή πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά).** (πρβλ. Κατευθυντήρια Οδηγία 13/2016 της

ΕΑΑΔΗΣΥ και νυν ΕΑΔΗΣΥ «Κριτήρια ποιοτικής επιλογής δημοσίων συμβάσεων και έλεγχος καταλληλότητας» (ΑΔΑ: ΩΒΥ7ΟΕΤΒ-ΤΛ7). Τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής περιλαμβάνουν του λόγους αποκλεισμού και τα κριτήρια επιλογής (καταλληλότητα, χρηματοοικονομική επάρκεια, τεχνική ικανότητα). Στο παρόν κεφάλαιο επικεντρωνόμαστε στα κριτήρια επιλογής καθώς οι λόγοι αποκλεισμού αναλύθηκαν στο προηγούμενο.

Όλα τα κριτήρια επιλογής, πλην της καταλληλότητας για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας για τις συμβάσεις έργων, μελετών και τεχνικών και συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (άρθρο 75 παρ. 2 σε συνδυασμό με το άρθρο 76 και 77 του ν. 4412/2016), είναι προαιρετικά για την αναθέτουσα αρχή και πρέπει να σχετίζονται και να είναι ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης (άρθρο 75 παρ. 1 του ν. 4412/2016). Για τον λόγο αυτό, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει περιορίζουν τις όποιες απαιτήσεις (κριτήρια επιλογής) σε εκείνες που είναι απαραίτητες ώστε να διασφαλίζεται ότι ο υποψήφιος ή ο προσφέρων διαθέτει τις εκ του νόμου απαιτούμενες προϋποθέσεις, τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες, καθώς και τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες για την εκτέλεση της υπό ανάθεση σύμβασης.

Σε κάθε περίπτωση, οι ως άνω απαιτήσεις θα πρέπει να διαμορφώνονται κατά τρόπο, ώστε να μην περιορίζεται δυσανάλογα η συμμετοχή των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων στους διαγωνισμούς. Επιπλέον, κατά το στάδιο του προσδιορισμού των κριτηρίων επιλογής των υποψηφίων, είναι αναγκαίο οι αναθέτουσες αρχές να τηρούν τις θεμελιώδεις ενωσιακές αρχές, ιδίως την αρχή της ίσης μεταχείρισης των συμμετεχόντων, της αποφυγής των διακρίσεων, της διαφάνειας και της ανάπτυξης του ελεύθερου ανταγωνισμού.

Σύμφωνα με τον Οδηγό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επί των δημοσίων συμβάσεων «ΕΓΓΡΑΦΟ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ για την αποφυγή των συχνότερων σφαλμάτων κατά τις δημόσιες συμβάσεις έργων που χρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία¹⁵⁹», Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Φεβρουάριος 2018, τα κριτήρια επιλογής για τη συμμετοχή στη διαδικασία σύναψης σύμβασης πρέπει να έχουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

¹⁵⁹Ευρωπαϊκή Επιτροπή., Έγγραφο καθοδήγησης για επαγγελματίες, Φεβρουάριος 2018. https://eaadhsy.gr/images/docs/guidance_public_procurement_2018_el.pdf

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Τα κριτήρια επιλογής αντιστοιχούν στα ελάχιστα επίπεδα ικανότητας και πρέπει να:

- Να συνάδουν με τις αρχές της Συνθήκης της ΕΕ, ιδίως τις αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής των διακρίσεων.
- Να είναι σχετικά και αναλογικά προς το μέγεθος και τη φύση της σύμβασης.
- Να προσδιορίζονται με βάση τη συγκεκριμένη ανάγκη κάθε σύμβασης.
- Να είναι συναφή με τη συγκεκριμένη προς ανάθεση σύμβαση και να μην παρουσιάζονται με αφηρημένο τρόπο.
- Να διατυπώνονται με απλό και σαφή τρόπο ώστε να γίνονται εύκολα κατανοητά από όλους τους οικονομικούς φορείς
- Να σχεδιάζονται κατά τρόπο ώστε να μην αποτρέπεται η συμμετοχή οικονομικών φορέων, συμπεριλαμβανομένων ΜΜΕ, οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα να αποτελέσουν αποδοτικούς και αποτελεσματικούς αναδόχους.

Πίνακας 9.1: Χαρακτηριστικά κριτηρίων επιλογής

Μέσω των κριτηρίων επιλογής ουσιαστικά προσδιορίζονται **τα ελάχιστα επίπεδα ικανότητας**, τα οποία θα πρέπει να διαθέτει ο κάθε υποψήφιος, και τα οποία αφορούν στα:

- α) καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας,
- β) οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και
- γ) τεχνική και επαγγελματική ικανότητα

Τα ως άνω κριτήρια επιλογής, τα οποία εξετάζονται κατά τη διαδικασία ελέγχου της καταλληλότητας του υποψηφίου να εκτελέσει τη σύμβαση, αποτελούν κριτήρια “on/off”. Αυτό σημαίνει ότι τα εν λόγω κριτήρια επιλογής ουσιαστικά αποτελούν και κριτήρια αποκλεισμού. Συνεπώς, κάθε υποψήφιος θα πρέπει να αποδεικνύει ότι διαθέτει τα ελάχιστα επίπεδα τα οποία έχει θέσει η αναθέτουσα αρχή, ειδάλλως ο υποψήφιος αποκλείεται από τη συνέχιση της διαδικασίας.

9.2.1 Καταλληλότητα άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας

Όσον αφορά την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, σύμφωνα με το άρθρο 75 παρ. 2 σε συνδυασμό με τα άρθρα 76 και

77του ν. 4412/2016, **απαιτείται οι οικονομικοί φορείς να είναι εγγεγραμμένοι στο σχετικό επαγγελματικό μητρώο που τηρείται στο κράτος εγκατάστασής τους.**

Ειδικότερα, όσον αφορά στις **συμβάσεις έργων**, οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) για το χρονικό διάστημα που εξακολουθούν να ισχύουν οι μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 65 του π.δ. 71/2019 ή στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημόσιων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.), από την έναρξη ισχύος του τελευταίου στην κατηγορία/-ες έργου που έχει προσδιοριστεί από την αναθέτουσα αρχή βάσει των τευχών δημοπράτησης. Οι προσφέροντες οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στα Μητρώα του παραρτήματος XI του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016. Επισημαίνεται ότι οι αναθέτουσες αρχές **δεν μπορούν να καλούν συγκεκριμένες τάξεις / πτυχία** του ΜΕΕΠ ή, από την έναρξη ισχύος του π.δ. 71/2019, του Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.). (άρθρο 76 παρ. 4, του ν. 4412/2016).

Στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημόσιων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.) ή τα περιφερειακά μητρώα, εγγράφονται οικονομικοί φορείς κατά κατηγορίες ή εξειδικευμένες επιχειρήσεις. Όταν το έργο ανήκει αποκλειστικά σε μια κατηγορία του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε., δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης έχουν οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι στην κατηγορία αυτή. Ένα έργο θεωρείται ότι ανήκει αποκλειστικά σε μια κατηγορία, αν ανήκουν στην κατηγορία αυτή πλέον του ενενήντα τοις εκατό (90%) των εργασιών του όλου έργου. Για τον υπολογισμό του ποσοστού αυτού δεν λαμβάνονται υπόψη τα απρόβλεπτα.

Αν το έργο περιλαμβάνει εργασίες διαφόρων κατηγοριών που καμιάς το ποσοστό δεν ξεπερνά το ως άνω όριο, δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης έχουν οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι για όλες τις κατηγορίες του έργου, καθώς και ενώσεις οικονομικών φορέων που να καλύπτουν τις κατηγορίες αυτές. Κατηγορία με ποσοστό εργασιών λιγότερο του δέκα τοις εκατό (10%) δεν λαμβάνεται υπόψη, μπορούν όμως τα έγγραφα της σύμβασης να ορίσουν διαφορετικά.

Σε περίπτωση συμμετοχής ένωσης οικονομικών φορέων, τα μέλη αυτής πρέπει να είναι εγγεγραμμένα στην κατηγορία του έργου που δημοπρατείται ή, αν το έργο περιλαμβάνει εργασίες περισσότερων κατηγοριών, τουλάχιστον σε μία από τις κατηγορίες του έργου που δημοπρατείται.

Σύμφωνα με το άρθρο 58, ειδικά για τις συμβάσεις έργων, εφόσον προσφέρων δηλώσει υπεργολάβο για την εκτέλεση τμήματος σύμβασης, ο υπεργολάβος ελέγχεται από την αναθέτουσα αρχή ως προς την επαγγελματική καταλληλότητά του, να εκτελέσει το προς ανάθεση τμήμα. (Ο έλεγχος αυτός γίνεται μέσω του ΕΕΕΣ στο στάδιο αξιολόγησης των προσφορών και με τα δικαιολογητικά κατακύρωσης στο στάδιο της κατακύρωσης).

Όσον αφορά στις **συμβάσεις μελετών**, οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στα Μητρώα Μελετητών ή Γραφείων Μελετών για το χρονικό διάστημα που εξακολουθούν να ισχύουν οι μεταβατικές προθεσμίες του άρθρου 39 του Π.Δ. 71/2019, ή στο Μητρώο Μελετητικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων (ΜΗ.Μ.Ε.ΔΕ.) από την έναρξη ισχύος του τελευταίου, στην κατηγορία/ κατηγορίες μελετών που έχει προσδιοριστεί από την αναθέτουσα αρχή βάσει των τευχών δημοπράτησης. Οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι σε λοιπά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι σε αντίστοιχα Μητρώα του Παραρτήματος XI του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016. Επισημαίνεται ότι οι αναθέτουσες αρχές **δεν μπορούν να καλούν συγκεκριμένες τάξεις / πτυχία** του Μητρώου Μελετητών/ Γραφείων Μελετών ή από την έναρξη ισχύος του π.δ. 71/2019 του Μητρώου Μελετητικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων (ΜΗ.Μ.Ε.ΔΕ.). (Πρβλ. Άρθρο 77 παρ. 4 του ν. 4412/2016).

Για τις **συμβάσεις τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών**, οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα εγγράφονται στο Μητρώο Επιχειρήσεων Συμβούλων Διοίκησης Διαχείρισης Έργων (ΜΗ.Ε.Σ.Δ.Δ.Ε.), για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών Διοίκησης - Διαχείρισης Έργων κατά τάξεις, βάσει των κριτηρίων που ορίζονται στο π.δ. 71/2019.

Σε περίπτωση συμμετοχής ένωσης οικονομικών φορέων και αν η υπό ανάθεση μελέτη ανήκει σε μία κατηγορία, όλα τα μέλη της ένωσης πρέπει να είναι εγγεγραμμένα σε αυτήν την κατηγορία. Σε περίπτωση συμμετοχής ένωσης

οικονομικών φορέων και αν η υπό ανάθεση μελέτη ανήκει σε περισσότερες κατηγορίες, πρέπει να καλύπτονται αθροιστικά όλες οι κατηγορίες.

9.2.2 Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια

Όσον αφορά στην οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις που να διασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς **διαθέτουν την αναγκαία οικονομική και χρηματοδοτική ικανότητα για την εκτέλεση της σύμβασης**. Όλες οι απαιτήσεις πρέπει να σχετίζονται και να είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης (πρβ. άρθρο 75 παρ. 1 τελευταίο εδάφιο και αρ. 75 παρ. 3 του ν. 4412/2016).

Ειδικότερα, όσον αφορά στις **συμβάσεις έργων**, οι εν λόγω απαιτήσεις καθορίζονται περιγραφικά στο σχετικό άρθρο της διακήρυξης, **χωρίς παραπομπή σε τάξεις / πτυχία του ΜΕΕΠ ή του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε**. Σε κάθε περίπτωση και για το μεταβατικό χρονικό διάστημα ισχύος των άρθρων 80 έως 110 του ν. 3669/2008, όπως αυτό προκύπτει από το άρθρο 65 του π.δ. 71/2019 και έως την πλήρη έναρξη ισχύος του τελευταίου, επισημαίνεται ότι, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να περιγράψει τις σχετικές απαιτήσεις ανάλογα με τα προβλεπόμενα στο π.δ. 71/2019, τηρουμένων των ειδικότερων ρυθμίσεων του άρθρου 76 του ν. 4412/2016 αναφορικά με τις πέραν των προβλεπόμενων απαιτήσεων για την εγγραφή και κατάταξη σε τάξη των οικείων μητρώων του π.δ 71/2019 (Α' 112), αντίστοιχου προϋπολογισμού ανά κατηγορία έργου.

Για τη συμπερίληψη στα έγγραφα της σύμβασης **απαιτήσεων οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, πέραν των προβλεπόμενων στο π.δ. 71/2019** για την εγγραφή και κατάταξη σε τάξη των οικείων μητρώων, αντίστοιχου προϋπολογισμού και κατηγορίας έργου, οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν προηγουμένως να ζητούν γνωμοδότηση του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών. Το τελευταίο εντός της ταχθείσας από την αναθέτουσα αρχή προθεσμίας, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριάντα (30) ημερών, ελέγχει εάν οι απαιτήσεις που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή να συμπεριληφθούν στα έγγραφα της σύμβασης δικαιολογούνται από τη φύση της σύμβασης, σχετίζονται και είναι ανάλογες προς το αντικείμενό της. Η διαδικασία αυτή δεν απαιτείται στις περιπτώσεις που η διαγωνιστική διαδικασία διενεργείται

βάσει εγκεκριμένου από την ΕΑΔΗΣΥ υποδείγματος διακήρυξης, χωρίς τη συμπερίληψη οιοδήποτε αλλού πρόσθετου όρου.

Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών δίδονται κατευθύνσεις και οδηγίες προς τις αναθέτουσες αρχές και εξειδικεύεται η εφαρμογή των κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας, ανάλογα με το μέγεθος, τη φύση και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αντικειμένου της σύμβασης, έτσι ώστε να τηρούνται οι αρχές της αναλογικότητας της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής των διακρίσεων. Με σύμφωνη γνώμη του τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή του κατά περίπτωση αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, μπορεί η αναθέτουσα αρχή αιτιολογημένα να αποφασίζει την παρέκκλιση από την ανωτέρω απόφαση.

Επιπλέον των επιχειρήσεων που είναι εγγεγραμμένες σε τάξεις των οικείων μητρώων, οικονομικοί φορείς που αποδεικνύουν ότι εκπληρώνουν τα κριτήρια επιλογής όπως αυτά ορίζονται από την αναθέτουσα αρχή στα έγγραφα της σύμβασης, μπορούν να συμμετέχουν σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργων, ανεξαρτήτως της εγγραφής και της κατάταξής τους σε συγκεκριμένες τάξεις των μητρώων του π.δ. 71/2019.

Όσον αφορά στις **συμβάσεις μελετών**, οι εν λόγω απαιτήσεις καθορίζονται περιγραφικά στο σχετικό άρθρο της διακήρυξης, τηρουμένων των ειδικότερων ρυθμίσεων του άρθρου 77 του ν. 4412/2016 αναφορικά με τις πέραν των προβλεπόμενων απαιτήσεων για την εγγραφή και κατάταξη σε τάξη των οικείων μητρώων του π.δ 71/2019 (Α' 112), αντίστοιχου προϋπολογισμού ανά κατηγορία μελέτης. Περαιτέρω επισημαίνεται η υποχρεωτική απαίτηση – για τη διάθεση σε ισχύ ασφαλιστικής κάλυψης των οικονομικών φορέων έναντι επαγγελματικού κινδύνου της περ θ) της παρ. 1 του άρθρου 77 του ν. 4412/2016 μετά την έκδοση της σχετικής Υ.Α.

Για τη συμπερίληψη, στα έγγραφα της σύμβασης, **απαιτήσεων οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, πέραν των προβλεπόμενων για την εγγραφή και κατάταξη σε τάξη των οικείων μητρώων του π.δ. 71/2019**, αντίστοιχου προϋπολογισμού και κατηγορίας μελέτης, οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν, προηγουμένως, να ζητούν γνωμοδότηση του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών. Το τελευταίο, εντός της ταχθείσας από την

αναθέτουσα αρχή προθεσμίας, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριάντα (30) εργασίμων ημερών, ελέγχει εάν οι απαιτήσεις που ζητά η αναθέτουσα αρχή να συμπεριληφθούν, από την αναθέτουσα αρχή, στα έγγραφα της σύμβασης δικαιολογούνται από τη φύση της σύμβασης, σχετίζονται και είναι ανάλογες προς το αντικείμενό της. Η διαδικασία του προηγούμενου εδαφίου δεν απαιτείται στις περιπτώσεις που η διαγωνιστική διαδικασία διενεργείται βάσει εγκεκριμένου από την ΕΑΔΗΣΥ υποδείγματος διακήρυξης, χωρίς την συμπερίληψη οιασδήποτε αλλού πρόσθετου όρου.

Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών δίδονται κατευθύνσεις και οδηγίες προς τις αναθέτουσες αρχές και εξειδικεύεται η εφαρμογή των κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας, ανάλογα με το μέγεθος, τη φύση και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αντικείμενου της σύμβασης, έτσι ώστε να τηρούνται οι αρχές της αναλογικότητας, της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής των διακρίσεων. Με σύμφωνη γνώμη του τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή του κατά περίπτωση αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου μπορεί η αναθέτουσα αρχή αιτιολογημένα να αποφασίζει την παρέκκλιση από την ανωτέρω απόφαση.

Σε κάθε περίπτωση οι οικονομικοί φορείς που αποδεικνύουν ότι εκπληρώνουν τα κριτήρια επιλογής όπως αυτά ορίζονται από την αναθέτουσα αρχή στα έγγραφα της σύμβασης, μπορούν να συμμετέχουν σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ανεξαρτήτως της εγγραφής και της κατάταξής τους σε συγκεκριμένες τάξεις των οικείων μητρώων του π.δ. 71/2019.

9.2.3 Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα

Όσον αφορά στην τεχνική και επαγγελματική ικανότητα οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις που να διασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς **διαθέτουν την αναγκαία τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, ήτοι τους αναγκαίους ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους και την εμπειρία για να εκτελέσουν τη σύμβαση σε κατάλληλο επίπεδο ποιότητας.** Όλες οι απαιτήσεις πρέπει να σχετίζονται και να είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης (πρβ. άρθρο 75 παρ. 1 τελευταίο εδάφιο και αρ. 75 παρ. 3 του ν. 4412/2016).

Ειδικότερα, όσον αφορά στις **συμβάσεις έργων**, οι εν λόγω απαιτήσεις καθορίζονται περιγραφικά στο σχετικό άρθρο της διακήρυξης, **χωρίς παραπομπή σε τάξεις / πτυχία του ΜΕΕΠ ή του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. ούτε σε βαθμίδες / κατηγορίες του ΜΕΚ**. Σε κάθε περίπτωση και για το μεταβατικό χρονικό διάστημα ισχύος των άρθρων 80 έως 110 του ν. 3669/2008, όπως αυτό προκύπτει από το άρθρο 65 του π.δ. 71/2019 και έως την πλήρη έναρξη ισχύος του τελευταίου, επισημαίνεται ότι, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να περιγράφει τις σχετικές απαιτήσεις ανάλογα με τα προβλεπόμενα στο π.δ. 71/2019, τηρουμένων των ειδικότερων ρυθμίσεων του άρθρου 76 του ν. 4412/2016 αναφορικά με τις πέραν των προβλεπόμενων απαιτήσεων για την εγγραφή και κατάταξη σε τάξη των οικείων μητρώων του π.δ 71/2019 (Α' 112), αντίστοιχου προϋπολογισμού ανά κατηγορία έργου.

Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις **ειδικών έργων**, των οποίων η κατασκευή απαιτείται να πραγματοποιηθεί από εξειδικευμένους οικονομικούς φορείς, μπορεί στα έγγραφα της σύμβασης να ορίζονται ανάλογες απαιτήσεις για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης, κατ' εφαρμογή των παρ. 4 και 5 του άρθρου 75 του ν. 4412/2016.

Για τη συμπερίληψη στα έγγραφα της σύμβασης **απαιτήσεων τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας πέραν των προβλεπόμενων στο π.δ. 71/2019** για την εγγραφή και κατάταξη σε τάξη των οικείων μητρώων, αντίστοιχου προϋπολογισμού και κατηγορίας έργου, οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν προηγουμένως να ζητούν γνωμοδότηση του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών. Το τελευταίο εντός της ταχθείσας από την αναθέτουσα αρχή προθεσμίας, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριάντα (30) ημερών, ελέγχει εάν οι απαιτήσεις που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή να συμπεριληφθούν στα έγγραφα της σύμβασης δικαιολογούνται από τη φύση της σύμβασης, σχετίζονται και είναι ανάλογες προς το αντικείμενό της. Η διαδικασία αυτή δεν απαιτείται στις περιπτώσεις που η διαγωνιστική διαδικασία διενεργείται βάσει εγκεκριμένου από την ΕΑΔΗΣΥ υποδείγματος διακήρυξης, χωρίς τη συμπερίληψη οιασδήποτε άλλου πρόσθετου όρου.

Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών δίδονται κατευθύνσεις και οδηγίες προς τις αναθέτουσες αρχές και εξειδικεύεται η εφαρμογή των κριτηρίων τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, ανάλογα με το μέγεθος, τη φύση και τα

ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αντικειμένου της σύμβασης, έτσι ώστε να τηρούνται οι αρχές της αναλογικότητας, της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής των διακρίσεων. Με σύμφωνη γνώμη του τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή του κατά περίπτωση αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου μπορεί η αναθέτουσα αρχή αιτιολογημένα να αποφασίζει την παρέκκλιση από την ανωτέρω απόφαση.

Όσον αφορά στις **συμβάσεις μελετών**, τα ελάχιστα επίπεδα τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας καθορίζονται ανά κατηγορία μελέτης, λαμβανομένων υπόψη των προεκτιμώμενων αμοιβών για το σύνολο των σταδίων της αντίστοιχης κατηγορίας μελέτης. Πιο συγκεκριμένα, η αναθέτουσα αρχή περιγράφει, στο σχετικό άρθρο της διακήρυξης, τις απαιτήσεις τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, ανάλογα με την υπό ανάθεση μελέτη, τηρουμένων των ειδικότερων ρυθμίσεων του άρθρου 77 του ν. 4412/2016 αναφορικά με τις πέραν των προβλεπόμενων απαιτήσεων για την εγγραφή και κατάταξη σε τάξη των οικείων μητρώων του π.δ 71/2019 (Α΄ 112), αντίστοιχου προϋπολογισμού ανά κατηγορία μελέτης. Ειδικά ως προς την απαίτηση στελέχωσης της επιχείρησης, η αναθέτουσα αρχή αναφέρει περιγραφικά τα επαγγελματικά προσόντα (εμπειρία, πτυχία, κλπ) των απαιτούμενων για τη συγκεκριμένη σύμβαση μελετητών.

Αν για την εκπόνηση της μελέτης ή την παροχή τεχνικής ή επιστημονικής υπηρεσίας η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι **απαιτούνται αυξημένες απαιτήσεις τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας** και ιδίως εμπειρίας των οικονομικών φορέων, μπορεί, ύστερα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή, του κατά περίπτωση προβλεπομένου, να διαμορφώνονται ανάλογα τα κριτήρια τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας στα έγγραφα της σύμβασης.

Αν σε κάποιες κατηγορίες μελετών υφίσταται αποδεδειγμένα μικρός αριθμός εγγεγραμμένων οικονομικών φορέων στα οικεία μητρώα, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, ύστερα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, ή, αν αυτό δεν υφίσταται, του τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών να διαμορφώνει αναλόγως τα κριτήρια τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, ώστε να καθίσταται δυνατή η ευρύτερη δυνατή συμμετοχή οικονομικών φορέων.

Στις περιπτώσεις του άρθρου 50 (μελετοκατασκευή), οι υποβαλλόμενες μελέτες πρέπει να έχουν εκπονηθεί από μελετητές οι οποίοι διαθέτουν τα νόμιμα προσόντα,

κατά τις διατάξεις του ν. 4412/2016, τις λοιπές κείμενες διατάξεις σχετικά με τους όρους άσκησης του επαγγέλματος του μελετητή, καθώς και με τους όρους των εγγράφων της σύμβασης.

Για τη συμπερίληψη, στα έγγραφα της σύμβασης, **απαιτήσεων τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, πέραν των προβλεπόμενων για την εγγραφή και κατάταξη σε τάξη των οικείων μητρώων του π.δ. 71/2019**, αντίστοιχου προϋπολογισμού και κατηγορίας μελέτης, οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν, προηγουμένως, να ζητούν γνωμοδότηση του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών. Το τελευταίο, εντός της ταχθείσας από την αναθέτουσα αρχή προθεσμίας, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριάντα (30) εργασίμων ημερών, ελέγχει εάν οι απαιτήσεις που ζητά η αναθέτουσα αρχή να συμπεριληφθούν, από την αναθέτουσα αρχή, στα έγγραφα της σύμβασης δικαιολογούνται από τη φύση της σύμβασης, σχετίζονται και είναι ανάλογες προς το αντικείμενό της. Η διαδικασία του προηγούμενου εδαφίου δεν απαιτείται στις περιπτώσεις που η διαγωνιστική διαδικασία διενεργείται βάσει εγκεκριμένου από την ΕΑΔΗΣΥ υποδείγματος διακήρυξης, χωρίς την συμπερίληψη οιασδήποτε αλλού πρόσθετου όρου.

Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών δίδονται κατευθύνσεις και οδηγίες προς τις αναθέτουσες αρχές και εξειδικεύεται η εφαρμογή των κριτηρίων τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, ανάλογα με το μέγεθος, τη φύση και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αντικειμένου της σύμβασης, έτσι ώστε να τηρούνται οι αρχές της αναλογικότητας, της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής των διακρίσεων. Με σύμφωνη γνώμη του τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή του κατά περίπτωση αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου μπορεί η αναθέτουσα αρχή αιτιολογημένα να αποφασίζει την παρέκκλιση από την ανωτέρω απόφαση.

Σε κάθε περίπτωση οι οικονομικοί φορείς που αποδεικνύουν ότι εκπληρώνουν τα κριτήρια επιλογής όπως αυτά ορίζονται από την αναθέτουσα αρχή στα έγγραφα της σύμβασης, μπορούν να συμμετέχουν σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ανεξαρτήτως της εγγραφής και της κατάταξής τους σε συγκεκριμένες τάξεις των οικείων μητρώων του π.δ. 71/2019.

9.2.4 Κάλυψη κριτηρίων επιλογής από ενώσεις οικονομικών φορέων

Σε κάθε διαγωνιστική διαδικασία, ο κάθε οικονομικός φορέας μπορεί να συμμετέχει είτε μεμονωμένα είτε ως μέλος ένωσης. Οι ενώσεις οικονομικών φορέων συμμετέχουν υπό τους όρους των παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 19 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, όπου κρίνεται αναγκαίο, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να διευκρινίζουν στα έγγραφα της σύμβασης τον τρόπο με τον οποίο οι ενώσεις οικονομικών φορέων θα πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας ή τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας εφόσον αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους και είναι σύμφωνο με την αρχή της αναλογικότητας. Όροι που αφορούν την εκτέλεση της σύμβασης από ενώσεις οικονομικών φορέων, διαφορετικοί από εκείνους που επιβάλλονται σε μεμονωμένους συμμετέχοντες, πρέπει επίσης να δικαιολογούνται από αντικειμενικούς λόγους και να είναι σύμφωνοι με την αρχή της αναλογικότητας.

Ειδικότερα, όσον αφορά στις **συμβάσεις έργων**, ισχύουν τα αναφερόμενα στην παρ. 9.2.1 του παρόντος (περίπτωση συμμετοχής ένωσης οικονομικών φορέων). Επιπλέον, οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτούν από τις εν λόγω ενώσεις να περιβληθούν συγκεκριμένη νομική μορφή για την υποβολή προσφοράς ή την αίτηση συμμετοχής. Σε περίπτωση ωστόσο που η ένωση αναδειχθεί ανάδοχος, η νομική της μορφή πρέπει να είναι τέτοια που να εξασφαλίζεται η ύπαρξη ενός και μοναδικού φορολογικού μητρώου για την ένωση (πχ κοινοπραξία).

Όσον αφορά στις **συμβάσεις μελετών**, ισχύουν επίσης τα αναφερόμενα στην παρ. 9.2.1 του παρόντος (περίπτωση συμμετοχής ένωσης οικονομικών φορέων). Επιπλέον, οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτούν από τις εν λόγω ενώσεις να περιβληθούν συγκεκριμένη νομική μορφή για την υποβολή προσφοράς. Η ένωση των φυσικών ή νομικών προσώπων μπορεί να αφορά στην ίδια ή σε διαφορετικές κατηγορίες μελετών.

9.2.5 Ελάχιστο επίπεδο ικανοτήτων με βάση τα συμβατικά τεύχη

Αναφορικά με το ελάχιστο επίπεδο ικανοτήτων με βάση τα συμβατικά τεύχη, στις προηγούμενες παραγράφους έχει γίνει πλήρης και εκτενής αναφορά σε αυτό, βάσει των επιλογών της αναθέτουσας αρχής σχετικά με την καταλληλότητα για την άσκηση

της επαγγελματικής δραστηριότητας, την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα.

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι όσον αφορά στις συμβάσεις έργου, μελέτης ή συναφών υπηρεσιών, σε εφαρμογή του Π.Δ. 71/2019 «Μητρώα συντελεστών παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (ΜΗΤΕ)», όπως έχει τροποποιηθεί με τον ν. 5106/2024 (ΦΕΚ Α΄ 63), από τις **03.05.2024** έχει τεθεί σε λειτουργία¹⁶⁰ το **Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Ηλεκτρονικού Μητρώου Συντελεστών Παραγωγής Δημοσίων και Ιδιωτικών Έργων, Μελετών, Τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (ΟΠΣ ΜΗ.Τ.Ε.)** της Γενικής Γραμματείας Υποδομών. Μέσω του ΟΠΣ ΜΗ.Τ.Ε θα γίνεται η διαχείριση όλων των διαδικασιών των Μητρώων, συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρονικής υποβολής και διεκπεραίωσης των αιτημάτων εγγραφής και των συναφών τροποποιήσεων, της ενημέρωσης των ενδιαφερομένων και της ψηφιακής έκδοσης των σχετικών πιστοποιητικών.

Η πρόσβαση στο ΟΠΣ ΜΗ.Τ.Ε. γίνεται μέσω της διεύθυνσης <https://mhte.ggde.gr/>, ενώ ειδικά για την εξυπηρέτηση των χρηστών λειτουργεί γραφείο υποστήριξης (helpdesk) μέσω της αποστολής μηνυμάτων στο mite.helpdesk@ggde.gr ή στη φόρμα επικοινωνίας (contact form) που υπάρχει στην εφαρμογή.

Επιπλέον, και προς διευκόλυνση των χρηστών, έχουν δημιουργηθεί και αναρτηθεί εκπαιδευτικά videos στον
σύνδεσμο: https://www.ggde.gr/index.php?option=com_k2&view=item&id=8335. Τα εγχειρίδια χρήσης του ΟΠΣ ΜΗ.Τ.Ε. υπάρχουν αναρτημένα στον σύνδεσμο <https://mhte-portal.ggde.gr/details>.

<https://www.yme.gr/2013-01-31-06-37-23/2013-01-31-07-00-49/item/12201-se-leitourgia-to-olokliromeno-pliροφοριακο-systima-tou-ilektronikoy-mitrouou-synteleston-paragogis-dimosion-kai-idiotikon-ergon-meleton-texnikon-kai-loipon-synafon-epistimonikon-ypiresion>).

¹⁶⁰ Διαπιστωτική Πράξη του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών «Θέση σε λειτουργία του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του Ηλεκτρονικού Μητρώου Συντελεστών Παραγωγής Δημοσίων και Ιδιωτικών Έργων, Μελετών, Τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (ΟΠΣ ΜΗ.Τ.Ε.) στη Γενική Γραμματεία Υποδομών» ΑΔΑ: ΨΨ11465ΧΘΞ-ΖΖΖ.

Τέλος, έχει εκδοθεί η ΥΑ με τίτλο «Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν στην χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Ηλεκτρονικού Μητρώου Συντελεστών Παραγωγής Δημοσίων και Ιδιωτικών Έργων, Μελετών, Τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (ΜΗ.Τ.Ε.).» (ΦΕΚ Β 2794/17-5-2024).

9.3 Στήριξη στις ικανότητες άλλων φορέων

Όσον αφορά στα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας και στα κριτήρια σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, ένας οικονομικός φορέας μπορεί, να στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών του με αυτούς (δάνεια εμπειρία).

Η «δάνεια εμπειρία» αποτελεί μια πρακτική διευκόλυνσης πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) σε δημόσιες συμβάσεις. Ένας από τους σκοπούς του δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων είναι το άνοιγμα της αγοράς των δημοσίων συμβάσεων προς όλους τους οικονομικούς φορείς, ανεξαρτήτως του μεγέθους τους, το οποίο επιτυγχάνεται με την ενθάρρυνση της συμπερίληψης των ΜΜΕ. (πρβλ. Κατευθυντήρια Οδηγία 14/2016 της ΕΑΑΔΗΣΥ, νυν ΕΑΔΗΣΥ «Δυνατότητα δανεισμού ικανότητας τρίτων κατά την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων» (ΑΔΑ: ΨΤΜ2ΟΞΤΒ-ΗΞ4).

Όσον αφορά στα κριτήρια που σχετίζονται με τους τίτλους σπουδών και τα επαγγελματικά προσόντα που ορίζονται στην περ. στ' του Μέρους ΙΙ του Παραρτήματος ΧΙΙ του Προσαρτήματος Α' ή με την επαγγελματική εμπειρία, οι οικονομικοί φορείς μπορούν να βασίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων, μόνο εάν οι τελευταίοι εκτελέσουν τις εργασίες ή τις υπηρεσίες για τις οποίες απαιτούνται οι συγκεκριμένες ικανότητες.

Αν ο οικονομικός φορέας επιθυμεί να στηριχθεί στις ικανότητες άλλων φορέων, αποδεικνύει στην αναθέτουσα αρχή ότι θα έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους, ιδίως, με την προσκόμιση της σχετικής δέσμευσης των φορέων αυτών για τον σκοπό αυτόν.

Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, η ένωση μπορεί να στηρίζεται στις ικανότητες των συμμετεχόντων στην ένωση ή άλλων φορέων (για τα κριτήρια της

οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας και τα κριτήρια σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα).

Η αναθέτουσα αρχή ελέγχει, σύμφωνα με τα άρθρα 79 (ΕΕΕΣ), 80 (αποδεικτικά μέσα) και 81 (ecertis για τους εγκατεστημένους σε κράτος μέλος της Ένωσης) του Ν. 4412/2016 , εάν οι φορείς, στις ικανότητες των οποίων προτίθεται να στηριχθεί ο οικονομικός φορέας, πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής και εάν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού, σύμφωνα με τα άρθρα 73 και 74 του ίδιου νόμου. Η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν φορέα που δεν πληροί σχετικό κριτήριο επιλογής ή για τον οποίο συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού (πρβλ αντίστοιχες ρυθμίσεις άρθρου 58 ν. 4412/2016 για τον υπεργολάβο στις συμβάσεις έργου).

Η αντικατάσταση του φορέα, στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται ο οικονομικός φορέας που δεν πληροί σχετικό κριτήριο επιλογής ή για τον οποίον συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού, γίνεται κατόπιν πρόσκλησης προς τον οικονομικό φορέα, εντός τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης της πρόσκλησης στον οικονομικό φορέα, για κάθε τρίτο στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται, στο πλαίσιο της εκάστοτε διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης. Ο φορέας με τον οποίο αντικαθίσταται ο φορέας του προηγούμενου εδαφίου δεν επιτρέπεται να αντικατασταθεί εκ νέου.

Όταν ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων όσον αφορά στα κριτήρια που σχετίζονται με την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτεί ο οικονομικός φορέας και αυτοί οι φορείς να είναι από κοινού υπεύθυνοι για την εκτέλεση της σύμβασης.

Στην περίπτωση συμβάσεων έργων ή συμβάσεων υπηρεσιών, των συμβάσεων μελετών και τεχνικών και συναφών επιστημονικών υπηρεσιών συμπεριλαμβανομένων, ή στην περίπτωση εργασιών τοποθέτησης και εγκατάστασης στο πλαίσιο σύμβασης προμηθειών, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν την εκτέλεση ορισμένων κρίσιμων καθηκόντων απευθείας από τον ίδιο τον προσφέροντα ή, αν η προσφορά υποβάλλεται από ένωση οικονομικών φορέων, όπως αναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρου 19, από έναν από τους συμμετέχοντες στην ένωση αυτή.

Στην περίπτωση που οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, η απόδειξη ότι θα έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους, γίνεται με την υποβολή σχετικού συμφωνητικού των φορέων αυτών για τον σκοπό αυτό.

Όπως αναφέρεται στις πρότυπες διακηρύξεις της ΕΑΔΗΣΥ, προσκομίζεται έγγραφο (συμφωνητικό ή σε περίπτωση νομικού προσώπου απόφαση του αρμοδίου οργάνου διοίκησης αυτού ή σε περίπτωση φυσικού προσώπου υπεύθυνη δήλωση), δυνάμει του οποίου αμφοτέρω, διαγωνιζόμενος οικονομικός φορέας και τρίτος φορέας, εγκρίνουν τη μεταξύ τους συνεργασία για την κατά περίπτωση παροχή προς τον διαγωνιζόμενο της χρηματοοικονομικής ή/και τεχνικής ή/και επαγγελματικής ικανότητας του φορέα, ώστε αυτή να είναι στη διάθεση του διαγωνιζόμενου για την εκτέλεση της Σύμβασης. Η σχετική αναφορά θα πρέπει να είναι λεπτομερής και να αναφέρει κατ' ελάχιστον τους συγκεκριμένους πόρους που θα είναι διαθέσιμοι για την εκτέλεση της σύμβασης και τον τρόπο δια του οποίου θα χρησιμοποιηθούν αυτοί για την εκτέλεση της σύμβασης. Ο τρίτος θα δεσμεύεται ρητά ότι θα διαθέσει στον διαγωνιζόμενο τους συγκεκριμένους πόρους κατά τη διάρκεια της σύμβασης και ο διαγωνιζόμενος ότι θα κάνει χρήση αυτών σε περίπτωση που του ανατεθεί η σύμβαση. Σε περίπτωση που ο τρίτος διαθέτει χρηματοοικονομική επάρκεια, θα δηλώνει επίσης ότι καθίσταται από κοινού με τον διαγωνιζόμενο υπεύθυνος για την εκτέλεση της σύμβασης. Σε περίπτωση που ο τρίτος διαθέτει στοιχεία τεχνικής ή επαγγελματικής καταλληλότητας που σχετίζονται με τους τίτλους σπουδών και τα επαγγελματικά προσόντα που ορίζονται στην περίπτωση στ' του Μέρους II του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016 ή με την σχετική επαγγελματική εμπειρία, θα δεσμεύεται ότι θα εκτελέσει τις εργασίες ή υπηρεσίες για τις οποίες απαιτούνται οι συγκεκριμένες ικανότητες, δηλώνοντας το τμήμα της σύμβασης που θα εκτελέσει.

Ιδιαίτερη σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι η δυνατότητα στήριξης σε ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρούσα ενότητα, **δεν δύναται να εφαρμοστεί στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών κάτω των ορίων.**

9.4 Εθνικά επαγγελματικά μητρώα

Όπως ήδη αναφέρθηκε σε προηγούμενη παράγραφο, σύμφωνα με το άρθρο 75 παρ. 2 του ν. 4412/2016 σε συνδυασμό με τα άρθρα 76 και 77 του ως άνω νόμου και του

άρθρου 118 ν. 4472/2017 (Α 74) και το άρθρο 22B των πρότυπων διακηρύξεων ΕΑΔΗΣΥ και όσον αφορά στην καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, **οι οικονομικοί φορείς απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στο σχετικό επαγγελματικό μητρώο που τηρείται στο κράτος εγκατάστασής τους.** Ειδικότερα, για τα συμβάσεις έργου, οι οικονομικοί φορείς που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) για το χρονικό διάστημα που εξακολουθούν να ισχύουν οι μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 65 του π.δ. 71/2019 ή στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημόσιων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.), από την έναρξη ισχύος του τελευταίου στην κατηγορία/-ιες έργου που έχει προσδιοριστεί από την αναθέτουσα αρχή βάσει των τευχών δημοπράτησης.

Για τις συμβάσεις μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και σύμφωνα με το άρθρο 19.1 των πρότυπων διακηρύξεων ΕΑΔΗΣΥ όσον αφορά στην καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, **οι οικονομικοί φορείς απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στο σχετικό επαγγελματικό μητρώο που τηρείται στο κράτος εγκατάστασής τους.** Οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στα Μητρώα Μελετητών ή Γραφείων Μελετών για το χρονικό διάστημα που εξακολουθούν να ισχύουν οι μεταβατικές προθεσμίες του άρθρου 39 του Π.Δ. 71/2019, ή στο Μητρώο Μελετητικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων (ΜΗ.Μ.Ε.Δ.Ε.) από την έναρξη ισχύος του τελευταίου στην κατηγορία/ κατηγορίες μελετών που έχει προσδιοριστεί από την αναθέτουσα αρχή βάσει των τευχών δημοπράτησης.

Ως προς τη λειτουργία των Μητρώων ως επίσημοι κατάλογοι, σημειώνονται τα άρθρα 21, 40, 70 του π.δ. 71/2019,

Άρθρο 21 Εγγραφή στο μητρώο Μελετητικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων (ΜΗ.Μ.Ε.Δ.Ε)

1. Το ΜΗ.Μ.Ε.Δ.Ε., που προβλέπεται στην περ. Α.1 της παρ. 11.α. του [άρθρου 118](#) του ν. [4472/2017](#), τηρείται στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 22, διαρθρώνεται σε δύο Τμήματα (I και II) και επιτελεί δύο βασικές λειτουργίες ήτοι:

α) Το Τμήμα Ι αυτού αποτελείτο επαγγελματικό μητρώο της παρ. 2 του άρθρου 75 και του Παραρτήματος ΧΓ, του Προσαρτήματος Α' του ν. [4412/2016](#), όσον αφορά την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας κατά τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, και αντικαθιστά από την έναρξη ισχύος του παρόντος π.δ. τα προβλεπόμενα στο Παράρτημα ΧΓ «μητρώο Μελετητών» και «μητρώο Γραφείων Μελετών» του ν. [4412/2016](#), τροποποιώντας το αντιστοίχως,

β) το Τμήμα ΙΙ αυτού, αποτελεί τον επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων του [άρθρου 83](#) του ν. [4412/2016](#), όσον αφορά στα κριτήρια ποιοτικής επιλογής κατά τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών. Το σχετικό πιστοποιητικό του Τμήματος ΙΙ καλύπτει διατάξεις των άρθρων 73 έως 83 του ν. [4412/2016](#).

2. Για τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι ημεδαπές επιχειρήσεις απαιτείται να είναι εγγεγραμμένες και στα δύο Τμήματα του μητρώου Μελετητικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων (ΜΗ.Μ.Ε.Δ.Ε.), η δε σχετική βεβαίωση εγγραφής είναι ενιαία και για τα δύο Τμήματα, διαρθρωνόμενη διακριτά ως προς το περιεχόμενο της για τα δύο αυτά Τμήματα.

Άρθρο 40 Εγγραφή στο ΜΗΤΡΩΟ ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.)

1. Το Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.) που προβλέπεται στην περίπτωση Β.1 της παρ. 11.α. του [άρθρου 118](#) του ν. [4472/2017](#), τηρείται στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, σύμφωνα με το άρθρο 41, διαρθρώνεται σε δύο Τμήματα (Ι και ΙΙ) και επιτελεί δύο βασικές λειτουργίες, ήτοι:

α) Το Τμήμα Ι αυτού αποτελεί, το επαγγελματικό μητρώο της παρ. 2 του άρθρου 75 και του Παραρτήματος ΧΓ, του Προσαρτήματος Α' του ν. [4412/2016](#), όσον αφορά την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας κατά τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης δημοσίων έργων, και αντικαθιστά από την έναρξη ισχύος του παρόντος π.δ/τος τα προβλεπόμενα στο Παράρτημα ΧΓ

«Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων - ΜΕΕΠ» του ν. [4412/2016](#), καθώς και τα «νομαρχιακά μητρώα» στην περίπτωση των δημόσιων συμβάσεων έργων, τροποποιώντας το αντιστοίχως,

β) το Τμήμα ΙΙ αυτού αποτελεί, τον επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων του [άρθρου 83](#) του ν. [4412/2016](#), όσον αφορά τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής κατά τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης δημοσίων έργων. Το σχετικό πιστοποιητικό του Τμήματος ΙΙ καλύπτει διατάξεις των άρθρων 73 έως 83 του ν. [4412/2016](#).

2. Για τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης δημοσίων έργων οι ημεδαπές επιχειρήσεις απαιτείται να είναι εγγεγραμμένες και στα δύο Τμήματα του Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.), η δε σχετική βεβαίωση εγγραφής είναι ενιαία και για τα δύο Τμήματα, διαρθρωνόμενη διακριτά ως προς το περιεχόμενό της για τα δύο αυτά Τμήματα. [...]

Άρθρο 70 Εγγραφή στο μητρώο Επιχειρήσεων Συμβούλων Διοίκησης - Διαχείρισης Έργων (ΜΗ.Ε.Σ.Δ.Δ.Ε.)

1. Το ΜΗ.Ε.Σ.Δ.Δ.Ε., που προβλέπεται στην περιπτ. Γ της παρ. 11.α του [άρθρου 118](#) του ν. [4472/2017](#), τηρείται στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, σύμφωνα με το άρθρο 71, διαρθρώνεται σε δύο Τμήματα (Ι και ΙΙ) και επιτελεί δύο λειτουργίες ήτοι:

α) Το Τμήμα Ι αυτού αποτελείτο επαγγελματικό μητρώο της παρ. 2 του άρθρου 75 και του Παραρτήματος ΧΙ', του Προσαρτήματος Α' του ν. [4412/2016](#), όσον αφορά την παρακολούθηση της καταλληλότητας για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας κατά τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών Διοίκησης - Διαχείρισης Έργων, και αντικαθιστά, από την έναρξη ισχύος του παρόντος π.δ., τα προβλεπόμενα στο Παράρτημα ΧΙ' του ν. [4412/2016](#), τροποποιώντας το αντιστοίχως,

β) το Τμήμα ΙΙ αυτού, αποτελεί τον επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων του [άρθρου 83](#) του ν. [4412/2016](#), όσον αφορά στα κριτήρια ποιοτικής επιλογής κατά τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης παροχής

συμβουλευτικών υπηρεσιών Διοίκησης - Διαχείρισης Έργων. Το σχετικό πιστοποιητικό του Τμήματος Π καλύπτει διατάξεις των άρθρων 73 έως 83 του ν. [4412/2016](#).

2. Για τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών Διοίκησης - Διαχείρισης Έργων, οι ημεδαπές επιχειρήσεις απαιτείται να είναι εγγεγραμμένες και στα δύο Τμήματα του μητρώου Επιχειρήσεων Συμβούλων Διοίκησης - Διαχείρισης Έργων (ΜΗ.Ε.Σ.Δ.Δ.Ε.), η δε σχετική βεβαίωση εγγραφής είναι ενιαία και για τα δύο Τμήματα, διαρθρωόμενη διακριτά ως προς το περιεχόμενο της για τα δύο αυτά Τμήματα.

Από την πλήρη έναρξη ισχύος του π.δ/τος 71/2019 το πιστοποιητικό εγγραφής στο Τμήμα Π αποτελεί επίσημο κατάλογο και απαλλάσσει τις εγγεγραμμένες εργοληπτικές επιχειρήσεις από την προσκόμιση των αποδεικτικών μέσων που προβλέπονται στο εν λόγω π.δ.

Ειδικά το Μ.Ε.ΕΠ μέχρι τη λήξη της μεταβατικής περιόδου ισχύος, σύμφωνα με το άρθρο 65 του π.δ. 71/2019, λειτουργεί ως επίσημος κατάλογος για τις εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στις τάξεις 3^η έως και 7η, και διαθέτουν «Ενημερότητα Πτυχίου» εν ισχύ.

Οι οικονομικοί φορείς οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στα Μητρώα του **Παραρτήματος XI του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016**, τα οποία παρουσιάζονται παρακάτω:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙ

ΜΗΤΡΩΑ

²Τα σχετικά επαγγελματικά και εμπορικά μητρώα καθώς και οι δηλώσεις και τα πιστοποιητικά που αντιστοιχούν σε κάθε κράτος μέλος είναι:

- στο Βέλγιο, το «Registre du commerce»/«Handelsregister» και, στην περίπτωση των συμβάσεων υπηρεσιών, το «Ordres professionnels/Beroepsorden»,
- στη Βουλγαρία, το «Търговски регистър»,
- στην Τσεχική Δημοκρατία, το «obchodní rejstřík»,
- στη Δανία, το «Erhvervsstyrelsen»,
- στη Γερμανία, το «Handelsregister», το «Handwerksrolle», και, στην περίπτωση των συμβάσεων υπηρεσιών, το «Vereinsregister», το «Partnerschaftsregister» και τα «Mitgliedsverzeichnisse der Berufskammern der Länder»,
- στην Εσθονία, το «Registrite ja Infosüsteemide Keskus»,
- στην Ιρλανδία, ο οικονομικός φορέας μπορεί να κληθεί να προσκομίσει πιστοποιητικό εκδοθέν από το «Registrar of Companies» ή το «Registrar of Friendly Societies» ή, ελλείψει αυτού, πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι το συγκεκριμένο πρόσωπο δήλωσε ενόρκως ότι ασκεί το εν λόγω επάγγελμα στη χώρα όπου είναι εγκατεστημένο, σε συγκεκριμένο τόπο και υπό καθορισμένη εμπορική επωνυμία,
- στην Ελλάδα, το «Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων— ΜΕΕΠ» του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθώς και τα νομαρχιακά μητρώα στην περίπτωση των δημόσιων συμβάσεων έργων, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παρ. 1 του άρθρου 76, το «Βιοτεχνικό ή Εμπορικό ή Βιομηχανικό Επιμελητήριο» και το «Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού» στην περίπτωση των συμβάσεων προμηθειών στην περίπτωση των συμβάσεων υπηρεσιών, ο πάροχος υπηρεσιών μπορεί να κληθεί να προβεί σε ένορκη δήλωση ενώπιον συμβολαιογράφου σχετικά με την άσκηση του συγκεκριμένου επαγγέλματος· στις περιπτώσεις που προβλέπει η ισχύουσα εθνική νομοθεσία, για την εκπόνηση μελετών και την παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, τα επαγγελματικά μητρώα είναι το «Μητρώο Μελετητών» και το «Μητρώο Γραφείων Μελετών», σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παρ. 1 του άρθρου 77,
- στην Ισπανία, το «Registro Oficial de Licitadores y Empresas Clasificadas del Estado» στην περίπτωση των συμβάσεων έργων και των συμβάσεων υπηρεσιών, και, στην περίπτωση των συμβάσεων προμηθειών, το «Registro Mercantil» ή, στην περίπτωση μη καταχωρημένων σε μητρώο ατόμων, πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι το οικείο πρόσωπο δήλωσε ενόρκως ότι ασκεί το εν λόγω επάγγελμα,
- Στη Γαλλία, το «Register du commerce et des sociétés» καυτό «Repertoire des metiers»,

- στην Κροατία, το «Sudski registar» και το «Obrtni registar» ή, στην περίπτωση ορισμένων δραστηριοτήτων, ένα πιστοποιητικό που αναφέρει ότι ο ενδιαφερόμενος επιτρέπεται να εκτελεί την οικεία εμπορική δραστηριότητα ή επάγγελμα,
- στην Ιταλία, το «Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato» επίσης, την περίπτωση συμβάσεων αγαθών και συμβάσεων υπηρεσιών, το «Registro delle commissioni provinciali per l'artigianato», ή, επιπλέον των προαναφερθέντων μητρώων, το «Consiglio nazionale degli ordini professionali» για τις συμβάσεις υπηρεσιών όσον αφορά τις συμβάσεις έργων ή υπηρεσιών, το «Albo nazionale dei gestori ambientali», επιπλέον των προαναφερθέντων μητρώων,
- στην Κύπρο, ο εργολάβος μπορεί να κληθεί να προσκομίσει πιστοποιητικό του «Council for the Registration and Audit of Civil Engineering and Building Contractors (Συμβούλιο Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων)» σύμφωνα με τον νόμο περί εγγραφής και ελέγχου εργοληπτών οικοδομικών και τεχνικών έργων όσον αφορά τις συμβάσεις έργων στην περίπτωση των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών, ο προμηθευτής ή ο πάροχος υπηρεσιών μπορεί να κληθεί να προσκομίσει πιστοποιητικό από τον «Registrar of Companies and Official Receiver» (Εφορος Εταιρειών και Επίσημος Παραλήπτης) ή, διαφορετικά, βεβαίωση στην οποία να διευκρινίζεται ότι ο ενδιαφερόμενος δήλωσε ενόρκως ότι ασκεί το εν λόγω επάγγελμα στη χώρα όπου είναι εγκατεστημένος, σε συγκεκριμένο τόπο και υπό καθορισμένη εμπορική επωνυμία,
- στη Λετονία, το «Uzņēmumu reģistrs»,
- στη Λιθουανία, το «Juridinių asmenų registras»,
- στο Λουξεμβούργο, το «Registre aux firmes» και το «Rôle de la chambre des métiers»,
- στην Ουγγαρία, το «Cégyvilvántartás», το «egyéni vállalkozók jegyzői nyilvántartása», και, στην περίπτωση των συμβάσεων υπηρεσιών, ορισμένα «szakmai kamarák nyilvántartása» ή, στις περιπτώσεις ορισμένων δραστηριοτήτων, πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι επιτρέπεται στο εν λόγω πρόσωπο να ασκεί τη συγκεκριμένη εμπορική ή επαγγελματική δραστηριότητα,
- στη Μάλτα, ο οικονομικός φορέας παρέχει το σχετικό «numru ta' registrazzjoni tat-Taxxa tal-Valur Miżjud (VAT) u n-numru tal-licenzja ta' kummerc», ή, εφόσον πρόκειται για σύμπραξη ή εταιρεία, τον σχετικό αριθμό καταχώρισης που έχει εκδοθεί από τη μαλτέζικη αρχή για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες,
- στις Κάτω Χώρες, το «Handelsregister»,
- στην Αυστρία, το «Firmenbuch», το «Gewerberegister» και το «Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern»,
- στην Πολωνία, το «Krajowy Rejestr Sądowy»,
- στην Πορτογαλία, το «Instituto da Construção e do Imobiliário» (INCI) στην περίπτωση των συμβάσεων έργων, το «Registro Nacional das Pessoas Colectivas» στην περίπτωση των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών,
- στη Ρουμανία, το «Registrul Comerțului»,
- στη Σλοβενία, το «sodni register» και το «obrotni register»,
- στη Σλοβακία, το «Obchodný register»,
- στη Φινλανδία, το «Kaupparekisteri»/«Handelsregistret»,
- στη Σουηδία, το «aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren»,
- στο Ηνωμένο Βασίλειο, ο οικονομικός φορέας μπορεί να κληθεί να προσκομίσει πιστοποιητικό από το «Registrar of Companies», το οποίο βεβαιώνει ότι έχει συστήσει εταιρεία ή ότι είναι εγγεγραμμένος σε μητρώο ή, εάν τούτο δεν είναι δυνατόν, πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι το συγκεκριμένο πρόσωπο δήλωσε ενόρκως ότι ασκεί το εν λόγω επάγγελμα σε συγκεκριμένο τόπο και υπό καθορισμένη εμπορική επωνυμία.

2 : Για τους σκοπούς της παρ. 2 του άρθρου 75, ως «επαγγελματικά και εμπορικά μητρώα» νοούνται τα περιλαμβανόμενα στο παρόν Παράρτημα, και, σε περίπτωση που έχουν επέλθει τροποποιήσεις σε εθνικό επίπεδο, τα μητρώα που τα αντικατέστησαν.

9.5 Μελέτη περίπτωσης

Στην παρούσα παράγραφο παρουσιάζεται ένα έργο κάτω των ορίων προϋπολογισμού 5.250.000,00 € (με ΦΠΑ), όπου η Διακήρυξη είναι βασισμένη στο πρότυπο τεύχος Διακήρυξης της ΕΑΔΗΣΥ για έργα με κριτήριο ανάθεσης τη χαμηλότερη τιμή κάτω των ορίων. Αναφορικά με τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής.

«Άρθρο 22.Β. Καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας

Όσον αφορά την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, απαιτείται οι οικονομικοί φορείς να είναι εγγεγραμμένοι στο σχετικό επαγγελματικό μητρώο που τηρείται στο κράτος εγκατάστασής τους. Ειδικά οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) για το χρονικό διάστημα που εξακολουθούν να ισχύουν οι μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 65 του π.δ. 71/2019 ή στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημόσιων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.), από την έναρξη ισχύος του τελευταίου ή στα Μητρώα Περιφερειακών Ενοτήτων, ανά περίπτωση, στην κατηγορία έργου του άρθρου 21 (βλ. ΟΔΟΠΟΠΑ) της παρούσας. Οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στα Μητρώα του παραρτήματος XI του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016».

«22.Γ. Οικονομική και γρηματοοικονομική επάρκεια

Οι μεμονωμένοι οικονομικοί φορείς θα πρέπει να διαθέτουν κατ' ελάχιστον:

- i. Ίδια κεφάλαια ελάχιστου ύψους 750.000,00 €. Από τα Ίδια Κεφάλαια εξαιρούνται τα ποσά του μετοχικού κεφαλαίου για τα οποία δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία καταβολής τους και πιστοποίησης τους από τις εποπτικές αρχές, και
- ii. Πάγια στοιχεία ελάχιστου ύψους 150.000,00 €.

Σε περίπτωση ένωσης, οι δύο παραπάνω απαιτήσεις (i) και (ii) θα πρέπει να ικανοποιούνται σωρευτικά από τα μέλη της ένωσης.

«22.Δ. Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα

(α) Οι μεμονωμένοι οικονομικοί φορείς θα πρέπει να διαθέτουν στην κατηγορία «ΟΔΟΠΟΙΑ», κατ' ελάχιστον:

δύο (2) μηχανικούς με 12ετή τουλάχιστον εμπειρία για έκαστο εξ' αυτών, ή
έναν (1) μηχανικό με 12ετή τουλάχιστον εμπειρία και δύο (2) μηχανικούς με 9ετή τουλάχιστον εμπειρία για έκαστο εξ' αυτών, ή
έναν (1) μηχανικό με 12ετή τουλάχιστον εμπειρία και έναν (1) μηχανικό με 9ετή τουλάχιστον εμπειρία και δύο (2) μηχανικούς με δετή τουλάχιστον εμπειρία για έκαστο εξ' αυτών.

(β) Επιπρόσθετα, οι μεμονωμένοι οικονομικοί φορείς θα πρέπει να διαθέτουν **μηχανικό εξοπλισμό** που αναφέρεται και συνδέεται άμεσα με κατασκευαστικές δραστηριότητες έργων, κατ' ελάχιστον ύψους 45.000,00 €.

(γ) Επίσης, οι μεμονωμένοι οικονομικοί φορείς θα πρέπει να διαθέτουν στην κατηγορία «ΟΔΟΠΟΙΑ» αθροιστικά **εμπειρία**, κατά την τελευταία πενταετία, κατ' ελάχιστον ίση με **625.000,00 €**.

Σε περίπτωση ένωσης, οι παραπάνω απαιτήσεις θα πρέπει να ικανοποιούνται σωρευτικά από τα μέλη της ένωσης.

Στην παρούσα παράγραφο παρουσιάζεται μία μελέτη άνω των ορίων προϋπολογισμού 4.985.706,01€ (με ΦΠΑ) όπου η Διακήρυξη είναι βασισμένη στο πρότυπο τεύχος Διακήρυξης της ΕΑΔΗΣΥ για μελέτες με κριτήριο ανάθεσης τη βέλτιστη σχέση ποιότητας - τιμής άνω των ορίων του υπόψη έργου. Αναφορικά με τα κριτήρια επιλογής.

Άρθρο 19.1 : Καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας

Οι προσφέροντες απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στο σχετικό επαγγελματικό μητρώο που τηρείται στο κράτος εγκατάστασής τους. Οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στα Μητρώα Μελετητών ή Γραφείων Μελετών για το χρονικό διάστημα που εξακολουθούν να ισχύουν οι μεταβατικές προθεσμίες του άρθρου 39 του Π.Δ. 71/2019, ή στο Μητρώο Μελετητικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων (ΜΗ.Μ.Ε.ΔΕ.) από την έναρξη ισχύος του τελευταίου, στις κατηγορίες μελετών του άρθρου 12.1 της παρούσας (ήτοι κατηγορίες 13, 21, 27, 10, 16, 20, 03, 09, 18, 23). Οι προσφέροντες που είναι

εγκατεστημένοι σε λοιπά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι σε αντίστοιχα Μητρώα του Παραρτήματος XI του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016.

Άρθρο 19.2 Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια

Κάθε μεμονωμένος προσφέρων στην **κατηγορία μελέτης 13** πρέπει να διαθέτει σύμφωνα με το άρθρο 25 του π.δ. 71/2019:

- 1) σε ισχύ ασφαλιστήριο με ελάχιστα όρια ευθύνης € 750.000 ανά αξίωση, και
- 2) να έχει τις τρεις τελευταίες εκκαθαρισμένες οικονομικές χρήσεις μέσο κύκλο εργασιών από εκπόνηση μελετών και παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών υπηρεσιών μεγαλύτερο από 400.000 ευρώ, και
- 3) να μην έχει τρεις (3) συνεχόμενες ζημιογόνες οικονομικές χρήσεις. Αν και οι τρεις (3) τελευταίες χρήσεις είναι ζημιογόνες, πρέπει στην τελευταία δεκαετία να είχε τρεις (3) κερδοφόρες χρήσεις, και
- 4) να έχει ίδια κεφάλαια τουλάχιστον 300.000 ευρώ ή να διαθέτει, κατά την υποβολή της προσφοράς, καταθέσεις σε τράπεζα, τουλάχιστον 150.000 ευρώ.

Σε περίπτωση ένωσης στην κατηγορία μελέτης 13, η παραπάνω απαίτηση (1) έως (4) πρέπει να ικανοποιείται αθροιστικά από τα μέλη της ένωσης.

Κάθε μεμονωμένος προσφέρων στις **κατηγορίες μελέτης 21 και 27** πρέπει να διαθέτει σύμφωνα με το άρθρο 25 του π.δ. 71/2019:

- 1) σε ισχύ ασφαλιστήριο με ελάχιστα όρια ευθύνης € 500.000 ανά αξίωση, και
- 2) να έχει τις τρεις τελευταίες εκκαθαρισμένες οικονομικές χρήσεις μέσο κύκλο εργασιών από εκπόνηση μελετών και παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών υπηρεσιών μεγαλύτερο από 200.000 ευρώ, και
- 3) να μην έχει τρεις (3) συνεχόμενες ζημιογόνες οικονομικές χρήσεις. Αν και οι τρεις (3) τελευταίες χρήσεις είναι ζημιογόνες, πρέπει στην τελευταία δεκαετία να είχε τρεις (3) κερδοφόρες χρήσεις.
- 4) να έχει ίδια κεφάλαια τουλάχιστον 100.000 ευρώ ή να διαθέτει, κατά την υποβολή της προσφοράς, καταθέσεις σε τράπεζα, τουλάχιστον 50.000 ευρώ.

Σε περίπτωση ένωσης στην κατηγορία μελέτης 21 και 27, η παραπάνω απαίτηση (1) έως (4) πρέπει να ικανοποιείται αθροιστικά από τα μέλη της ένωσης.

Κάθε μεμονωμένος προσφέρων στις **κατηγορίες μελέτης 10, 16 και 20** πρέπει να διαθέτει σύμφωνα με το άρθρο 25 του π.δ. 71/2019:

- 1) σε ισχύ ασφαλιστήριο με ελάχιστα όρια ευθύνης € 350.000 ανά αξίωση, και
- 2) να έχει τις τρεις τελευταίες εκκαθαρισμένες οικονομικές χρήσεις μέσο κύκλο εργασιών από εκπόνηση μελετών και παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών υπηρεσιών μεγαλύτερο από 50.000 ευρώ, και
- 3) να μην έχει τρεις (3) συνεχόμενες ζημιογόνες οικονομικές χρήσεις. Αν και οι τρεις (3) τελευταίες χρήσεις είναι ζημιογόνες, πρέπει στην τελευταία δεκαετία να είχε τρεις (3) κερδοφόρες χρήσεις.

Σε περίπτωση ένωσης στην κατηγορία μελέτης 10, 16 και 20, η παραπάνω απαίτηση (1) έως (3) πρέπει να ικανοποιείται αθροιστικά από τα μέλη της ένωσης.

Βιβλιογραφία – Πηγές:

1. Π.Δ. 71/2019 (ΦΕΚ 112 Α' /03-07-2019) «Μητρώα συντελεστών παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (ΜΗΤΕ)»
2. Ν. 5106/2024 (ΦΕΚ 63 Α' /01-05-2024)
3. Κατευθυντήρια Οδηγία 14/2016 της ΕΑΑΔΗΣΥ, νυν ΕΑΔΗΣΥ «Δυνατότητα δανεισμού ικανότητας τρίτων κατά την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων» (ΑΔΑ: ΨΤΜ2ΟΞΤΒ-ΗΞ4).
4. Κατευθυντήρια Οδηγία 13/2016 της ΕΑΑΔΗΣΥ και νυν ΕΑΔΗΣΥ «Κριτήρια ποιοτικής επιλογής δημοσίων συμβάσεων και έλεγχος καταλληλότητας» (ΑΔΑ: ΩΒΥ7ΟΞΤΒ-ΤΛ7).
5. «ΕΓΓΡΑΦΟ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ για την αποφυγή των συχνότερων σφαλμάτων κατά τις δημόσιες συμβάσεις έργων που χρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία», Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Φεβρουάριος 2018. https://eaadhsy.gr/images/docs/guidance_public_procurement_2018_el.pdf
6. Εγκύκλιος ΥΠΟΜΕ με αρ. πρωτ. 131459/30-05-2024 «Διευκρινίσεις σχετικά με τη λειτουργία του συστήματος ΟΠΣ ΜΗ.Τ.Ε.» (ΑΔΑ: 96ΔΘ465ΧΘΞ-474)
7. Πρότυπες Διακηρύξεις ΕΑΑΔΗΣΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

Κανόνες απόδειξης ποιοτικής επιλογής

10.1 Εισαγωγή

10.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας

Ο σκοπός του παρόντος Κεφαλαίου είναι η απόκτηση και η βελτίωση των γνώσεων των επιμορφούμενων ως προς τους κανόνες απόδειξης στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Ειδικότερα, η εξοικείωσή τους και η βελτίωση των γνώσεων σε σχέση με τους κανόνες προκαταρκτικής απόδειξης, μέσω του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ), με την υποβολή και ορθή συμπλήρωση του, καθώς και η ενίσχυση των γνώσεων ως προς τα κατάλληλα μέσα απόδειξης, ανά λόγο αποκλεισμού ή κριτήριο επιλογής και η εξοικείωσή τους με το επιγραμμικό αποθετήριο πληροφοριών e-Certis.

10.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση του Κεφαλαίου, οι επιμορφούμενοι/ες θα είναι σε θέση να:

- γνωρίζουν τους κανόνες της προκαταρκτικής απόδειξης (ΕΕΕΣ)
- γνωρίζουν πώς να επαληθεύουν στο πρόσωπο του προσφέροντος ή του τρίτου φορέα τη (μη) συνδρομή λόγων αποκλεισμού και την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, βάσει των πληροφοριών που παρέχονται με το ΕΕΕΣ και τη συνοδευτική αυτού δήλωση
- αναγνωρίζουν τις συνέπειες της μη υποβολής ή μη ορθής συμπλήρωσης ΕΕΕΣ
- αξιοποιούν εργαλεία υπηρεσιών ΕΕΕΣ των ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων ηλεκτρονικών δημόσιων συμβάσεων
- αξιολογούν δηλώσεις οψιγενών μεταβολών στις πληροφορίες που δηλώνονται με το ΕΕΕΣ
- εντοπίζουν τα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα ανά λόγο αποκλεισμού και ανά κριτήριο ποιοτικής επιλογής
- γνωρίζουν τους κανόνες επαλήθευσης της συμμόρφωσης του οικονομικού φορέα με ορισμένα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης

- γνωρίζουν τη δυνατότητα να προσφεύγουν σε εργαλεία δημόσιας πληροφόρησης, όπως το eCertis.

10.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας

Στο παρόν Κεφάλαιο παρουσιάζονται οι βασικοί κανόνες που διέπουν την προκαταρκτική απόδειξη στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων μέσω του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ) και ιδίως ο τύπος και το περιεχόμενο του ΕΕΕΣ, ο χρόνος και ο τρόπος υποβολής του, καθώς και η αξιολόγηση και συμπλήρωση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτό και στη συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση. Ακολουθεί ανάλυση των χρονικών σημείων, στα οποία θα πρέπει να συντρέχουν και κατ' επέκταση να ελέγχονται οι προϋποθέσεις συμμετοχής των οικονομικών φορέων, καθώς των συνεπειών της δήλωσης οψιγενών μεταβολών, εκ μέρους του προσφέροντα. Στη συνέχεια παρουσιάζονται αναλυτικά τα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα, τα οποία οφείλουν να προσκομίζουν οι οικονομικοί φορείς για την οριστική απόδειξη, στο στάδιο της κατακύρωσης, των πληροφοριών που έχουν δηλώσει στο ΕΕΕΣ, ως προς τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού και την πλήρωση των σχετικών κριτηρίων επιλογής. Ακολουθεί συνοπτική αναφορά στα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας, στα πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης και στους επίσημους καταλόγους εγκεκριμένων οικονομικών φορέων. Τέλος, παρουσιάζονται ουσιώδεις πληροφορίες ως προς το επιγραμμικό αποθετήριο πιστοποιητικών e-Certis, στη λειτουργία και στη χρησιμότητά του.

10.2 Προκαταρκτική απόδειξη (ΕΕΕΣ)

Μία από τις πλέον σημαντικές καινοτομίες των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ αποτέλεσε η εισαγωγή της προκαταρκτικής απόδειξης, μέσω του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ), στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

Τα βασικά επιχειρήματα για τη συγκεκριμένη πρόβλεψη είναι η απλοποίηση της διαδικασίας και η μείωση των διοικητικών βαρών τόσο για τους οικονομικούς φορείς όσο και για τις αναθέτουσες αρχές και η διευκόλυνση της συμμετοχής των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ) στην αγορά των δημοσίων συμβάσεων, μέσω της αντικατάστασης της υποχρέωσης προσκόμισης σημαντικού αριθμού

πιστοποιητικών ή άλλων εγγράφων που σχετίζονται με τους λόγους αποκλεισμού και τα κριτήρια επιλογής με το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ).¹⁶¹

Οι σχετικές διατάξεις των Οδηγιών έχουν ενσωματωθεί στο άρθρο 79 του ν. 4412/2016.¹⁶²

Ως προς τον τύπο του ΕΕΕΣ, προβλέπεται ότι καταρτίζεται βάσει τυποποιημένου εντύπου, το οποίο εκδίδεται με Εκτελεστικό Κανονισμό της Επιτροπής. Στο πλαίσιο αυτό εκδόθηκε ο Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2016/7 της 5ης Ιανουαρίου 2016 «για την καθιέρωση του τυποποιημένου εντύπου για το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας»¹⁶³, ο οποίος έχει καθορίσει τον τύπο, τη διάρθρωση και το περιεχόμενο του ΕΕΕΣ, με ενιαίο τρόπο, για όλα τα κράτη, τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών.

Το ΕΕΕΣ χρησιμοποιείται υποχρεωτικά σε όλες τις διαδικασίες σύναψης σύμβασης άνω των ορίων, με τη δυνατότητα, ωστόσο, που επιφυλάσσεται στα κράτη- μέλη από τον Κανονισμό να μην χρησιμοποιείται το ΕΕΕΣ σε συγκεκριμένες περιπτώσεις.

Στο προοίμιο του Κανονισμού αναφέρεται: «*Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν ρυθμίσεις ή να αφήνουν στις αναθέτουσες αρχές και στους αναθέτοντες φορείς την απόφαση σχετικά με το αν θα χρησιμοποιηθεί το ΕΕΕΣ επίσης ως μέρος διαδικασιών σύναψης συμβάσεων που δεν υπόκεινται ή δεν υπόκεινται πλήρως στους λεπτομερείς διαδικαστικούς κανόνες των οδηγιών 2014/24/ΕΕ ή 2014/25/ΕΕ, για παράδειγμα στην περίπτωση συμβάσεων που δεν υπερβαίνουν τα σχετικά κατώτατα όρια ή προμηθειών που υπόκεινται στους ειδικούς κανόνες που εφαρμόζονται για τις κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες («απλοποιημένο καθεστώς») Η κατάσταση είναι πιο σύνθετη όσον αφορά τις διαδικασίες με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, οι οποίες προβλέπονται στο άρθρο 32 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και στο άρθρο 50 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ, καθώς οι εν λόγω διατάξεις εφαρμόζονται σε πολύ διαφορετικές καταστάσεις.*

Το αίτημα υποβολής ΕΕΕΠ θα συνιστούσε περιττό διοικητικό φόρτο ή θα ήταν για άλλο λόγο ακατάλληλο 1) στις περιπτώσεις όπου η δυνατότητα ανάθεσης περιορίζεται σε

¹⁶¹Βλ. σκέψη 84 του προοιμίου της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ

¹⁶²Βλ. αντίστοιχο άρθρο 59 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ

¹⁶³Βλ. το κείμενο του Εκτελεστικού Κανονισμού στη διαδρομή https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=OJ%3AJOL_2016_003_R_0004

έναν προκαθορισμένο συμμετέχοντα (για τις δύο οδηγίες αντιστοίχως, άρθρο 32 παράγραφος 2 στοιχείο β), παράγραφος 3 στοιχείο β), παράγραφος 3 στοιχείο δ) και παράγραφος 5 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και άρθρο 50 στοιχεία γ), ε), στ) και θ) της οδηγίας 2014/25/ΕΕ) και 2) λόγω του επείγοντος χαρακτήρα της ανάθεσης (αντιστοίχως άρθρο 32 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και άρθρο 50 στοιχεία δ) και η) της οδηγίας 2014/25/ΕΕ ή λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της συναλλαγής στην περίπτωση αγαθών που είναι εισηγμένα και αγοράζονται σε χρηματιστήριο εμπορευμάτων (άρθρο 32 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και άρθρο 50 στοιχείο ζ) της οδηγίας 2014/25/ΕΕ).»

Ειδικότερα, στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 79 του ν. 4412/2016 προβλέπεται η υποχρεωτική χρήση του ΕΕΕΣ σε διαδικασίες σύναψης συμβάσεων άνω και κάτω των ορίων, πλην της απευθείας ανάθεσης, ενώ, προβλέπεται εξαίρεση από την υποχρεωτική χρήση του ΕΕΕΣ σε συγκεκριμένες περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση¹⁶⁴ και ειδικότερα:

- α) σε περιπτώσεις που η δυνατότητα ανάθεσης περιορίζεται σε έναν προκαθορισμένο συμμετέχοντα,
- β) σε περιπτώσεις που η ανάθεση έχει επείγοντα χαρακτήρα ή
- γ) σε περιπτώσεις που η συναλλαγή αφορά σε προμήθεια αγαθών που είναι εισηγμένα και αγοράζονται σε χρηματιστήριο εμπορευμάτων.

10.2.1 Περιεχόμενο (ΕΕΕΣ)

Το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ) ισοδυναμεί με ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α' 75) και παρέχει προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73, περί λόγων αποκλεισμού, και 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις, για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν,

¹⁶⁴Βλ. άρθρα 32 Α παρ. 1 και 266Α του ν. 4412/2016

β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής, τα οποία έχουν καθορισθεί σύμφωνα με τα άρθρα 75, περί κριτηρίων επιλογής, 76, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου και 77, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, και

γ) τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και τα κριτήρια που έχουν καθορισθεί σύμφωνα με το άρθρο 84, περί περιορισμού του αριθμού των πληρούντων τα κριτήρια επιλογής υποψηφίων που καλούνται να συμμετάσχουν στη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης.

Όταν ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με το άρθρο 78, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις ίδιες πληροφορίες για τους φορείς αυτούς.

Το ΕΕΕΣ συνιστά επίσημη δήλωση του οικονομικού φορέα ότι ο σχετικός λόγος αποκλεισμού δεν ισχύει και/ή ότι πληρούται το σχετικό κριτήριο επιλογής και παρέχει τις κατάλληλες πληροφορίες, όπως απαιτείται από την αναθέτουσα αρχή. Το ΕΕΕΣ προσδιορίζει τη δημόσια αρχή ή το τρίτο μέρος που είναι υπεύθυνο για την έκδοση των σχετικών δικαιολογητικών και περιλαμβάνει επίσημη δήλωση ότι ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση, εφόσον του ζητηθεί και χωρίς καθυστέρηση, να προσκομίσει τα εν λόγω δικαιολογητικά.

Η δομή και διάρθρωση του τυποποιημένου εντύπου του ΕΕΕΣ, όπως έχει εγκριθεί με τον Εκτελεστικό Κανονισμό 2016/7/ΕΕ, περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες:

Μέρος Ι. Πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία ανάθεσης και την αναθέτουσα αρχή ή τον αναθέτοντα φορέα .

Μέρος ΙΙ. Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα.

Μέρος ΙΙΙ. Κριτήρια αποκλεισμού:

Α: Λόγοι αποκλεισμού που σχετίζονται με ποινικές καταδίκες

Β: Λόγοι που σχετίζονται με την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης

Γ: Λόγοι που σχετίζονται με αφερεγγυότητα, σύγκρουση συμφερόντων ή επαγγελματικό παράπτωμα και άλλοι λόγοι αποκλεισμού .

Δ: Άλλοι λόγοι αποκλεισμού που ενδέχεται να προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία [ε.α άρθρο 8 παρ. 4 ν. 3310/2005 (Α' 30) περί ονομαστικοποίησης μετοχών]

Μέρος IV. Κριτήρια επιλογής:

α. Γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής

A. Καταλληλότητα

B: Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια.

Γ: Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα.

Δ: Συστήματα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης.

Μέρος V. Περιορισμός του αριθμού των πληρούντων τα κριτήρια επιλογής υποψηφίων.

Μέρος VI. Τελικές δηλώσεις

10.2.2. Χρόνος και τρόπος υποβολής

Το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7, όπως προαναφέρθηκε, συμπληρώνεται από τους οικονομικούς φορείς σύμφωνα με τις οδηγίες του Παραρτήματος 1, λειτουργεί μόνο ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη¹⁶⁵ και παρέχεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή μέσω της ηλεκτρονικής υπηρεσίας <https://espd.eprocurement.gov.gr/> που προσφέρει τη δυνατότητα ηλεκτρονικής σύνταξης και διαχείρισης του ΕΕΕΣ.

Κατά συνέπεια, οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτούν, κατά την υποβολή του ΕΕΕΣ, την παράλληλη υποβολή των σχετικών αποδεικτικών μέσων για την απόδειξη της μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού και την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, τα οποία, κατά κανόνα, προσκομίζονται μόνο από τον προσωρινό ανάδοχο, κατά το στάδιο της κατακύρωσης, με την επιφύλαξη της υποχρέωσης προσκόμισης ενός ή

¹⁶⁵βλ. Απόφαση ΣτΕΟΛ 2325/2023 «Το ΕΕΕΣ λειτουργεί στο στάδιο υποβολής της προσφοράς ως προκαταρκτική μόνο απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη. Ο διαγωνιζόμενος όμως που ανακηρύσσεται προσωρινός ανάδοχος έχει υποχρέωση να προσκομίσει, στο μεταγενέστερο αυτό στάδιο, αποδεικτικά στοιχεία για την συνδρομή των απαιτούμενων προϋποθέσεων, τα οποία ανάγονται αφενός στον χρόνο υποβολής της προσφοράς του και αφετέρου στον χρόνο ανακήρυξής του σε προσωρινό ανάδοχο.»

περισσότερων δικαιολογητικών, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης.¹⁶⁶

Επισημαίνεται ότι η αναθέτουσα αρχή οφείλει να προσαρμόζει το ΕΕΕΣ σε κάθε διαδικασία σύναψης σύμβασης, ενσωματώνοντας τους δυνητικούς λόγους αποκλεισμού και τα κριτήρια επιλογής, τα οποία έχει επιλέξει για τη συγκεκριμένη διαδικασία, ώστε να υπάρχει ταύτισή τους με τους αντίστοιχους όρους της Διακήρυξης. Η ορθή διαμόρφωση του ΕΕΕΣ συμβάλλει σημαντικά στην αποφυγή αντιφάσεων με τους όρους της Διακήρυξης και κατευθύνει τους οικονομικούς φορείς στη συμπλήρωση των απαιτούμενων πεδίων, με βάση και τις σχετικές απαιτήσεις της Διακήρυξης.

Ειδικά ως προς τους αναθέτοντες φορείς, οι οποίοι εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ του ν. 4412/2016 επισημαίνεται ότι, προς τον σκοπό εφαρμογής του άρθρου 305, αν οι αναθέτοντες φορείς αναφέρονται στους λόγους αποκλεισμού ή στα κριτήρια επιλογής που προβλέπονται στο Βιβλίο Ι, εφαρμόζεται, μεταξύ άλλων, και το άρθρο 79 ως προς το ΕΕΕΣ, με την έννοια ότι, σε αυτές τις περιπτώσεις, είναι υποχρεωτική η χρήση του ΕΕΕΣ από τους οικονομικούς φορείς και αντίστοιχα η αποδοχή του από τους αναθέτοντες φορείς,¹⁶⁷ με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη Ενότητα και προβλέπονται στο άρθρο 269Α.

Στις περιπτώσεις που η προς ανάθεση σύμβαση υποδιαιρείται σε τμήματα και εφόσον τα κριτήρια επιλογής ποικίλλουν από τμήμα σε τμήμα, πρέπει να συμπληρώνεται διακριτό ΕΕΕΣ για κάθε τμήμα (ή ομάδα τμημάτων με τα ίδια κριτήρια επιλογής), ενώ σε περίπτωση που τα κριτήρια επιλογής ταυτίζονται αρκεί η υποβολή ενός μόνο ΕΕΕΣ.

Το ΕΕΕΣ φέρει υπογραφή με ημερομηνία εντός του χρονικού διαστήματος, κατά το οποίο μπορούν να υποβάλλονται προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής. Αν στο διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της ημερομηνίας υπογραφής του ΕΕΕΣ και της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής έχουν επέλθει μεταβολές στα δηλωθέντα στοιχεία, εκ μέρους του, στο ΕΕΕΣ, ο οικονομικός

¹⁶⁶Βλ. παρ. 5 του άρθρου 79 του ν. 4412/2016

¹⁶⁷Βλ. άρθρο 308 παρ. 1 του ν. 4412/2016

φορέας αποσύρει την προσφορά του, χωρίς να απαιτείται απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Στη συνέχεια μπορεί να την υποβάλει εκ νέου με επίκαιρο ΕΕΕΣ.¹⁶⁸

Ο οικονομικός φορέας δύναται να διευκρινίζει τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρέχει στο ΕΕΕΣ με συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, την οποία υποβάλλει μαζί με αυτό¹⁶⁹. Η ρύθμιση αυτή, η οποία εισήχθη με τις διατάξεις του ν. 4782/21, κατέστη αναγκαία, διότι η τεχνική αδυναμία υποβολής διευκρινίσεων σε συγκεκριμένα πεδία του ΕΕΕΣ, είχε συχνά στο παρελθόν, ως αποτέλεσμα, την έγερση αμφιβολιών ως προς την ορθότητα και την αλήθεια των σχετικών δηλώσεων.

Κατά την υποβολή του ΕΕΕΣ, καθώς και της συνοδευτικής υπεύθυνης δήλωσης, είναι δυνατή, με μόνη την υπογραφή τού κατά περίπτωση εκπροσώπου τού οικονομικού φορέα, η προκαταρκτική απόδειξη των λόγων αποκλεισμού, για το σύνολο των φυσικών προσώπων που είναι μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του ή έχουν εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτόν.

Ως εκπρόσωπος του οικονομικού φορέα νοείται ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτού, όπως προκύπτει από το ισχύον καταστατικό ή το πρακτικό εκπροσώπησής του κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς ή το αρμοδίως εξουσιοδοτημένο φυσικό πρόσωπο να εκπροσωπεί τον οικονομικό φορέα για διαδικασίες σύναψης συμβάσεων ή για συγκεκριμένη διαδικασία σύναψης σύμβασης.

Στην περίπτωση υποβολής προσφοράς από ένωση οικονομικών φορέων, το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), υποβάλλεται χωριστά από κάθε μέλος της ένωσης.

Επίσης, διακριτό ΕΕΕΣ υποβάλλεται και για κάθε τρίτο, στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται ο προσφέρων, καθώς και για κάθε υπεργολάβο που δηλώνει, σύμφωνα και με τους ειδικότερους όρους των εγγράφων της σύμβασης.

Ο οικονομικός φορέας φέρει την ειδική υποχρέωση να δηλώσει, μέσω του ΕΕΕΣ,¹⁷⁰ την κατάσταση του σε σχέση με τους λόγους που προβλέπονται στο άρθρο 73 του ν. 4412/2016¹⁷¹ και ταυτόχρονα να επικαλεστεί και τυχόν ληφθέντα μέτρα προς αποκατάσταση της αξιοπιστίας του.

¹⁶⁸Βλ. άρθρο 79Α παρ. 4 του ν. 4412/2016.

¹⁶⁹Βλ. άρθρο 79 παρ. 9 του ν. 4412/2016

¹⁷⁰Βλ. Δ.Ε.Ε. απόφαση της 19.6.2019, Meca, C-41/18, EU:C:2019:507, σκ. 28

¹⁷¹Βλ. ενδεικτικά ΣτΕ 754/2020, 753/2020 (Δ Τμήμα),

Επισημαίνεται, ιδίως, ότι, κατά την απάντηση οικονομικού φορέα στο σχετικό πεδίο του ΕΕΕΣ για τυχόν σύναψη συμφωνιών με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, η συνδρομή περιστάσεων, όπως η πάροδος της τριετούς περιόδου της ισχύος του λόγου αποκλεισμού (παρ. 10 του άρθρου 73) ή η εφαρμογή της διάταξης της παραγράφου 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011, σύμφωνα με την περ. γ' της παραγράφου 2.2.3.4 της παρούσας, αναλύεται στο σχετικό πεδίο που προβάλλει κατόπιν θετικής απάντησης¹⁷².

Όσον αφορά στις υποχρεώσεις του σχετικά με την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης (περ. α' και β' της παρ. 2 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016) αυτές θεωρείται ότι δεν έχουν αθετηθεί εφόσον δεν έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες ή εφόσον έχουν υπαχθεί σε δεσμευτικό διακανονισμό που τηρείται. Στην περίπτωση αυτή ο οικονομικός φορέας δεν υποχρεούται να απαντήσει καταφατικά στο σχετικό πεδίο του ΕΕΕΣ με το οποίο ερωτάται εάν ο οικονομικός φορέας έχει ανεκπλήρωτες υποχρεώσεις σχετικά με την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης ή, κατά περίπτωση, εάν έχει αθετήσει τις παραπάνω υποχρεώσεις του¹⁷³.

Στην περίπτωση που ένας οικονομικός φορέας δηλώνει ότι εμπίπτει σε μία από τις καταστάσεις των παρ. 1 και 4 του άρθρου 73, εκτός από την περ. β' της παρ. 4, για τις οποίες συντρέχει ο σχετικός λόγος αποκλεισμού, υποχρεούται, εφόσον επικαλεστεί μέτρα αυτοκάθαρσης για να αποδείξει την αξιοπιστία του, στο σχετικό πεδίο του ΕΕΕΣ, που εμφανίζεται κατόπιν της θετικής απάντησης που έδωσε περί συνδρομής κάποιου από τους ανωτέρω λόγους αποκλεισμού, να δηλώσει¹⁷⁴:

α. εάν τα μέτρα αυτοκάθαρσης, τα οποία έλαβε για τον συγκεκριμένο λόγο αποκλεισμού που έχει δηλώσει στο ΕΕΕΣ, έχουν ήδη κριθεί σε προγενέστερη διαδικασία στην οποία συμμετείχε, βάσει απόφασης που εκδόθηκε από την ίδια ή άλλη αναθέτουσα αρχή, κατόπιν γνωμοδότησης της Επιτροπής εξέτασης επανορθωτικών μέτρων.

β. εάν τα μέτρα κρίθηκαν ως επαρκή ή μη επαρκή επισυνάπτοντας την απόφαση, με βάση την οποία έχουν κριθεί τα συγκεκριμένα μέτρα αυτοκάθαρσης. Περαιτέρω δηλώνεται εάν η ως άνω απόφαση έχει καταστεί «δεσμευτική», με την έννοια ότι, είτε

¹⁷² Παρ. 1 του άρθρου 79 του ν. 4412/2016, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 5 του άρθρου 235 του ν. 4635/2019.

¹⁷³ Παρ. 2^Α άρθρου 73, σε συνδυασμό με την παρ. 8 του άρθρου 79, του ν. 4412/2016

¹⁷⁴ Βλ. Άρθρο 5 της Υ.Α. υπ' αριθμ. 102080/24-10-2022 «Ρύθμιση θεμάτων σχετικά με την εξέταση επανορθωτικών μέτρων από την Επιτροπή της παρ. 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016», ΦΕΚ Β/02-11-2022

δεν έχουν ασκηθεί τα προβλεπόμενα μέσα έννομης προστασίας είτε ασκήθηκαν και έχει εκδοθεί σχετική απόφαση.

γ. στην περίπτωση που τα μέτρα έχουν κριθεί ως μη επαρκή, εάν έχει λάβει πρόσθετα μέτρα αυτοκάθαρσης μετά την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης της περ. α' και σε περίπτωση που ισχύει το ανωτέρω να προβεί σε ανάλυσή τους, αναγράφοντας υποχρεωτικά και την ημερομηνία κατά την οποία αυτά ελήφθησαν.

Ειδικά, στην περίπτωση που έχουν συμπεριληφθεί στα έγγραφα της σύμβασης δυνητικοί λόγοι αποκλεισμού, για τους οποίους δεν έχουν προβλεφθεί πεδία δήλωσης πληροφοριών στο Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), σχετικά με τη λήψη εκ μέρους των οικονομικών φορέων επανορθωτικών μέτρων, αυτά θα δηλώνονται (περιγράφονται) στη συμπληρωματική υπεύθυνη δήλωση της παρ. 9, του άρθρου 79 του ν. 4412/2016.

Επισημαίνεται, ότι η δήλωση του οικονομικού φορέα περί μη ρωσικής εμπλοκής, στις συμβάσεις άνω των ορίων (για όσο χρονικό διάστημα εξακολουθεί να ισχύει ο Κανονισμός Κυρώσεων κατά της Ρωσίας) περιλαμβάνεται σε διακριτή υπεύθυνη δήλωση ή, εναλλακτικά, στη συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση που δύναται να υποβάλλεται μαζί με το ΕΕΕΣ.

Τέλος, επισημαίνεται ότι στο πεδίο του ΕΕΕΣ, στο σχετικό ερώτημα αν ο οικονομικός φορέας είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο/ Μητρώο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων ή διαθέτει ισοδύναμο πιστοποιητικό, ως προς τις συμβάσεις έργων, οι ημεδαπές εργοληπτικές επιχειρήσεις, οι οποίες διαθέτουν ενημερότητα πτυχίου, συμπληρώνουν την ένδειξη «ΝΑΙ», καθώς, σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 4 και 5 του άρθρου 20 του ν. 3669/2008, οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν, η βεβαίωση εγγραφής στο ΜΕΕΠ, σε συνδυασμό με την ενημερότητα πτυχίου, συνιστά τον μοναδικό, επί της παρούσης, εθνικό “επίσημο κατάλογο” που πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 83 του ν. 4412/2016. Ως προς τις διαδικασίες συμβάσεων εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, δεν υφίσταται επί του παρόντος εθνικός επίσημος κατάλογος του άρθρου 83 του ν. 4412/2016.

Από την πλήρη έναρξη ισχύος του π.δ/τος 71/2019 το πιστοποιητικό εγγραφής στο Τμήμα II του (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.), για τις συμβάσεις έργων, το πιστοποιητικό του Τμήματος II του ΜΗ.Μ.Ε.Δ.Ε., για τις συμβάσεις μελετών και το πιστοποιητικό του Τμήματος II του ΜΗ.Ε.Σ.Δ.Δ.Ε για τις συμβουλευτικές υπηρεσίες διοίκησης-

διαχείρισης έργων. αποτελούν επίσημο κατάλογο και απαλλάσσουν τις εγγεγραμμένες επιχειρήσεις από την προσκόμιση των αποδεικτικών μέσων που προβλέπονται στο εν λόγω πιστοποιητικό και θα πρέπει να δηλώνονται στο ως άνω πεδίο του ΕΕΕΣ.

10.2.3 Αξιολόγηση-συμπλήρωση πληροφοριών που παρέχονται με το (ΕΕΕΣ) και τη συνοδευτική δήλωση

Όπως, ήδη αναφέρθηκε, ο οικονομικός φορέας δηλώνει, στο ΕΕΕΣ πληροφορίες μόνο ως προς τις προϋποθέσεις συμμετοχής: λόγους αποκλεισμού, κριτήρια επιλογής και αντικειμενικούς κανόνες περιορισμού του αριθμού των υποψηφίων (μόνο στις κλειστές διαδικασίες, ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, διαδικασίες ανταγωνιστικού διαλόγου και συμπράξεις καινοτομίας). Κατά συνέπεια, δεν περιλαμβάνονται στο ΕΕΕΣ πληροφορίες σχετικά τα στοιχεία της τεχνικής και της οικονομικής προσφοράς.

Σύμφωνα με τη διαμορφωθείσα νομολογία των εθνικών Διοικητικών Δικαστηρίων (Διοικητικών Εφετείων και ΣτΕ), οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να δηλώνουν στο ΕΕΕΣ τα πραγματικά γεγονότα, άσχετα αν στοιχειοθετούν ή όχι τον σχετικό λόγο αποκλεισμού, καθώς η σχετική διαπίστωση περί συνδρομής ή μη του λόγου αποκλεισμού εναπόκειται αποκλειστικά στην κρίση της αναθέτουσας αρχής.¹⁷⁵ Ειδικότερα, έχει γίνει δεκτό ότι τα ερωτήματα που περιλαμβάνονται στο Ε.Ε.Ε.Σ. αφορούν σε δήλωση πραγματικών γεγονότων και όχι σε κρίση περί του αν συντρέχει ή όχι στο πρόσωπό του οικονομικού φορέα λόγος αποκλεισμού από τη συγκεκριμένη διαδικασία. Η διαπίστωση της αξιοπιστίας οικονομικού φορέα και η στοιχειοθέτηση της κρίσης περί αποκλεισμού προϋποθέτει γνώση, εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής, της συνολικής συμπεριφοράς αυτού σε σχέση με τα γεγονότα που οφείλει να δηλώνει στο ΕΕΕΣ.

Συνεπώς, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αξιολογεί τις σχετικές δηλώσεις στο ΕΕΕΣ, με βάση τα πραγματικά γεγονότα που εκθέτει ο οικονομικός φορέας και να τεκμηριώνει επαρκώς την κρίση της περί συνδρομής ή μη του σχετικού λόγου αποκλεισμού, καθώς και περί πλήρωσης ή όχι των κριτηρίων επιλογής που έχουν

¹⁷⁵Βλ. ενδεικτικά ΣτΕ Τμήμα Δ 2647/2022, 735/2020, ΕΑ ΣτΕ279/2019, 40/2019

προβλεφθεί στα έγγραφα της σύμβασης, κατ' εφαρμογή, άλλωστε, και των αρχών της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων και της αιτιολόγησης των αποφάσεων, όπως αυτές εκτέθηκαν στο Κεφάλαιο 4 του παρόντος.

Με τον ίδιο τρόπο οφείλει ο οικονομικός φορέας να δηλώνει, ως πραγματικά γεγονότα, στο ΕΕΕΣ, τυχόν επανορθωτικά μέτρα που έχει λάβει για την άρση των συνεπειών των πράξεών του και η αναθέτουσα αρχή οφείλει, αντίστοιχα, να προβαίνει σε μία αρχική αξιολόγηση ως προς την επάρκεια ή μη των συγκεκριμένων μέτρων και, στη συνέχεια, να αποστέλλει σχέδιο της απόφασής της στην αρμόδια Επιτροπή της παρ. 9 του άρθρου 73 του ν.4412/2016, προκειμένου η τελευταία να παράσχει τη σύμφωνη γνώμη της ή μη ως προς την επάρκεια των επικαλούμενων μέτρων.¹⁷⁶

Ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που έχουν ανακύψει, κατά τη διαδικασία αξιολόγησης του ΕΕΕΣ, και δημιουργούν προβληματισμό ως προς τη διαχείρισή του, από τις αναθέτουσες αρχές, αποτελεί η έκταση της δυνατότητας συμπλήρωσης ελλιπών πληροφοριών του ΕΕΕΣ, στο πλαίσιο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 102 του ν. 4412/2016.

Καταρχάς, επισημαίνεται ότι ο εθνικός νομοθέτης τροποποίησε τις διατάξεις του άρθρου 102, με το άρθρο 42 του ν. 4782/21, συμπεριλαμβάνοντας ρητά τη δυνατότητα συμπλήρωσης- διευκρινίσεων των πληροφοριών στο ΕΕΕΣ. Η αναμόρφωση του περιεχομένου της διάταξης κρίθηκε αναγκαία από τον νομοθέτη, όπως προκύπτει από την έκθεση ανάλυσης συνεπειών ρύθμισης *«με σκοπό τον περιορισμό των αδικαιολόγητων αποκλεισμών των οικονομικών φορέων για αυστηρά τυπικούς λόγους, ενώ πληρούνται κατ' ουσίαν οι προϋποθέσεις συμμετοχής»*. Στην ίδια έκθεση, περαιτέρω, αναφέρεται: *«Με τη νέα διατύπωση του άρθρου 102, η αναθέτουσα αρχή δύναται να ζητήσει να διορθωθούν ή να συμπληρωθούν σε επιμέρους σημεία τα στοιχεία που περιλαμβάνονται σε ένα φάκελο υποψηφιότητας, αρκεί να μην τροποποιείται η προσφορά του οικονομικού φορέα με τέτοιο τρόπο, ώστε να του δίνεται αθέμιτο πλεονέκτημα έναντι των λοιπών συμμετεχόντων στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης και η αίτηση αυτή, της αναθέτουσας αρχής, να αφορά στοιχεία ή δεδομένα, των οποίων είναι αντικειμενικά εξακριβώσιμος ο προγενέστερος χαρακτήρας σε σχέση*

¹⁷⁶Βλ. παρ. 7 έως 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016. Βλ. αναλυτικά για το ζήτημα των επανορθωτικών μέτρων και τη διαδικασία εξέτασής τους στην Ενότητα 8.5 του Κεφαλαίου 8 της παρούσας.

με το πέρας της προθεσμίας που είχε ταχθεί για την υποβολή υποψηφιότητας. Τα ανωτέρω ισχύουν κατ' αναλογία και για τυχόν ελλείπουσες δηλώσεις, υπό την προϋπόθεση ότι βεβαιώνουν γεγονότα αντικειμενικώς εξακριβώσιμα.»

Ουσιαστικά ο νομοθέτης είχε τη βούληση να περιοριστούν οι αδικαιολόγητοι αποκλεισμοί, μεταξύ άλλων, και για πληροφορίες που δηλώνουν οι οικονομικοί φορείς στο ΕΕΕΣ, στον βαθμό που με τις σχετικές συμπληρώσεις- διευκρινίσεις δεν τροποποιείται ουσιωδώς η προσφορά του οικονομικού φορέα, ώστε να του δίδεται αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και στον βαθμό που βεβαιώνονται γεγονότα αντικειμενικώς εξακριβώσιμα, σε σχέση με την καταληκτική προθεσμία υποβολής των προσφορών.

Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι η νομολογία που είχε διαμορφωθεί, πριν από την τροποποίηση της διάταξης του άρθρου 102, ερμήνευε τη διάταξη υπό το πρίσμα της αρχής της τυπικότητας των δημόσιων διαγωνισμών, γεγονός που είχε οδηγήσει σε απόρριψη προσφορών για την έλλειψη στοιχείων ή πληροφοριών στο ΕΕΕΣ.¹⁷⁷

Ωστόσο, η τροποποίηση του άρθρου 102 δεν φαίνεται να οδήγησε σε σημαντική μεταστροφή της νομολογίας ιδίως ως προς την αξιολόγηση των δηλώσεων του ΕΕΕΣ.

Στην πλειονότητά τους οι σχετικές αποφάσεις των Διοικητικών Δικαστηρίων είναι αρκετά φειδωλές ως προς τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 102 και συμπλήρωσης των κενών πεδίων του ΕΕΕΣ.

Έχει, λοιπόν, κριθεί ότι η παράλειψη απαντήσεως σε συγκεκριμένο ερώτημα, ιδίως σε αυτά που σχετίζονται με τους λόγους αποκλεισμού ή τα κριτήρια επιλογής, συνιστά ουσιώδη παράλειψη, κατά τη συμπλήρωση του ΕΕΕΣ, διότι ο οικονομικός φορέας παραλείπει να δηλώσει, αν πληροί λόγους αποκλεισμού ή κριτήρια επιλογής, τα οποία τίθενται επί ποινή αποκλεισμού και δεν δύναται οι ελλείπουσες απαντήσεις να συμπληρωθούν. Κατ' ακολουθία, η αναθέτουσα αρχή, μπορεί κατ' ενάσκηση της ευχέρειας που χορηγεί ο νόμος να ζητήσει διευκρινίσεις και τα σχετικά δικαιολογητικά από τους οικονομικούς φορείς σχετικά με την απάντηση που έδωσαν σε ερωτήματα στο ΕΕΕΣ, εφόσον έδωσαν απάντηση. Δεν έχει όμως ευχέρεια να

¹⁷⁷ Βλ. ενδεικτικά ΣτΕ 1983/2018, 781/2020, 505, 388/2021, Δ Τμ., ΣτΕ (ΕΑ) 135/18, 238/19, 42/2020, 163/20, ΔΕΑ 2074, 1551/2021 ΙΔ Τμ., 985/2021 ΙΒ Τμ.

ζητήσει συμπλήρωση ή διευκρίνιση από οικονομικό φορέα, ο οποίος δεν έδωσε καμία απάντηση σε σχετικό ερώτημα του ΕΕΕΣ.¹⁷⁸

Παρότι η νέα διάταξη του άρθρου 102 παρέχει, καταρχάς, τη δυνατότητα κάμψης της αρχής της τυπικότητας προς όφελος του ανταγωνισμού, σε σχέση με την προηγούμενη εκδοχή της, επισημαίνεται, σε κάθε περίπτωση, ότι η μη υποβολή του ΕΕΕΣ δεν δύναται, σε καμία περίπτωση να συμπληρωθεί, αφενός διότι κάτι τέτοιο επί της ουσίας θα αναιρούσε πλήρως τις προβλέψεις του νόμου ότι το ΕΕΕΣ συνιστά αυτοτελές δικαιολογητικό συμμετοχής, το οποίο παρέχει προκαταρκτική απόδειξη και αφετέρου, η ως άνω άποψη έχει επαρκές έρεισμα στο γράμμα της διάταξης του άρθρου 102 που προβλέπει ρητά τη δυνατότητα συμπλήρωσης πληροφοριών στο ΕΕΕΣ, γεγονός που προϋποθέτει καταρχάς τη σύννομη υποβολή του ΕΕΕΣ ως δικαιολογητικού συμμετοχής. Άλλωστε, προς επίρρωση των ανωτέρω, επισημαίνεται ότι, στους όρους των προτύπων τευχών Διακηρύξεων, η υποβολή του ΕΕΕΣ προβλέπεται επί ποινή αποκλεισμού.¹⁷⁹ Με την παραπάνω περίπτωση της μη υποβολής ΕΕΕΣ εξομοιώνεται και η προσχηματική υποβολή ΕΕΕΣ, το οποίο κατά το μεγαλύτερο μέρος δεν είναι συμπληρωμένο.

10.3 Χρόνος συνδρομής όρων συμμετοχής - Οψιγενείς μεταβολές

Ιδιαίτερα κρίσιμος, κατά τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, είναι ο χρόνος, στον οποίο θα πρέπει να συντρέχουν και κατ' επέκταση να ελέγχονται οι προϋποθέσεις συμμετοχής των οικονομικών φορέων.

Οι σχετικές προβλέψεις έχουν συμπεριληφθεί στις διατάξεις του άρθρου 104 του ν. 4412/2016, οι οποίες αποτελούν εθνικές ρυθμίσεις, με την έννοια ότι δεν ενσωματώνουν διατάξεις των Οδηγιών.

Στις διατάξεις της παρ. 1, περιλαμβάνονται κανόνες σχετικά με τον κρίσιμο χρόνο, στον οποίοι πρέπει να πληρούνται οι προϋποθέσεις συμμετοχής (δικαίωμα συμμετοχής, λόγοι αποκλεισμού, κριτήρια επιλογής) των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν, ως υποψήφιοι ή προσφέροντες, στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

¹⁷⁸Βλ. ενδεικτικά ΣτΕ56/2024, 1347/2023, ΔΕΦ Θεσ/νίκης 333/2024, ΔΕΦΑθ 1168/2024, ΕΑΔΗΣΥ 522/2024

¹⁷⁹Βλ. άρθρο 24.2 των προτύπων τευχών έργων και άρθρο 20.2 των προτύπων τευχών μελετών

Ειδικότερα, προβλέπεται ότι το δικαίωμα συμμετοχής και οι λοιποί όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως αυτοί έχουν καθοριστεί από την αναθέτουσα αρχή στα έγγραφα της σύμβασης, θα πρέπει να πληρούνται και ακολούθως να ελέγχονται σε τρία διακριτά χρονικά σημεία:

α) κατά την υποβολή της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς, με την υποβολή του ΕΕΕΣ.

Στο χρονικό αυτό σημείο οι υποψήφιοι/ προσφέροντες υποχρεούνται να δηλώνουν τα πραγματικά γεγονότα, όπως ήδη προαναφέρθηκε, σε σχέση με τη συνδρομή ή μη λόγων αποκλεισμού, τυχόν επανορθωτικά μέτρα τα οποία έχουν λάβει για την επανόρθωση των συνεπειών των πράξεων τους και την απόδειξη της αξιοπιστίας τους (μέτρα αυτοκάθαρσης), καθώς και στοιχεία ως προς την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής που έχουν προβλεφτεί στα έγγραφα της σύμβασης (κριτήρια επαγγελματικής καταλληλότητας τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, καθώς και οικονομικής ή χρηματοοικονομικής επάρκειας, ανά περίπτωση),

β) κατά την υποβολή των δικαιολογητικών του άρθρου 80 (δικαιολογητικών κατακύρωσης)

Το εν λόγω χρονικό σημείο, ουσιαστικά αποτελεί το χρονικό σημείο, στο οποίο ο προσωρινός ανάδοχος υποβάλλει τα αποδεικτικά μέσα (δικαιολογητικά κατακύρωσης), προκειμένου να αποδείξει την αλήθεια και ακρίβεια των πληροφοριών που δήλωσε στο ΕΕΕΣ, κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης συμμετοχής/ προσφοράς του, ως προς τους λόγους αποκλεισμού, τα κριτήρια επιλογής, καθώς και τα στοιχεία νομιμοποίησης του οικονομικού φορέα,

γ) κατά την εξέταση της υπεύθυνης δήλωσης του προσωρινού αναδόχου περί οψιγενών μεταβολών¹⁸⁰

Το τρίτο και τελευταίο χρονικό σημείο, στο οποίο ελέγχονται οι προϋποθέσεις και όροι συμμετοχής των οικονομικών φορέων είναι ο χρόνος υποβολής, εκ μέρους, του προσωρινού αναδόχου, της προβλεπόμενης υπεύθυνης δήλωσης περί μη συνδρομής οψιγενών μεταβολών στο πρόσωπό του, στο χρονικό διάστημα που έχει μεσολαβήσει από τον χρόνο υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης. Επισημαίνεται ότι η εν

¹⁸⁰ Βλ. περ. δ της παρ. 5 του άρθρου 105 του ν. 4412/2016

λόγω υπεύθυνη δήλωση προσκομίζεται από τον προσωρινό ανάδοχο μόνο σε δύο περιπτώσεις:

- σε περίπτωση άσκησης προδικαστικής προσφυγής κατά της απόφασης κατακύρωσης και
- σε περίπτωση που η υπό ανάθεση σύμβαση υπόκειται, με βάση την εκτιμώμενη (προϋπολογισθείσα) αξία της, σε προσυμβατικό έλεγχο από το Ελεγκτικό Συνέδριο.¹⁸¹

Η εν λόγω υπεύθυνη δήλωση υποβάλλεται, μετά τον θετικό προσυμβατικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή/και την ολοκλήρωση άσκησης και εξέτασης των τυχόν προδικαστικών προσφυγών και ενδίκων βοηθημάτων, κατόπιν σχετικής πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής, και υπογράφεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 79Α περί υπογραφής του ΕΕΕΣ.

Ουσιαστικά, η υποβολή της υπεύθυνης δήλωσης αντικατέστησε την προγενέστερη υποχρέωση του προσωρινού αναδόχου να προσκομίζει επικαιροποιημένα, στις ως άνω περιπτώσεις, τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, με προφανή τη βούληση του νομοθέτη για μείωση των διοικητικών βαρών στο στάδιο αυτό και μετακύλιση του σχετικού βάρους στον προσωρινό ανάδοχο ως προς την ακρίβεια και αλήθεια του περιεχομένου της υπεύθυνης δήλωσης.

Σημαντικά ζητήματα προέκυψαν ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή της ρύθμισης της παρ. 1, όπως αυτή τροποποιήθηκε με το άρθρο 104 του ν. 4782/21 και ειδικότερα ως προς τον έλεγχο προϋποθέσεων συμμετοχής, με την υποβολή του ΕΕΕΣ, κατά τον χρόνο υποβολής των αιτήσεων συμμετοχής ή των προσφορών.

Σύμφωνα με την έκθεση ανάλυσης συνεπειών ρύθμισης, η οποία αποτυπώνει του βούληση του νομοθέτη: *«οι προϋποθέσεις και οι απαιτήσεις συμμετοχής κρίνονται κατά την υποβολή της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς, μόνο με την υποβολή του ΕΕΕΣ, ήτοι χωρίς να απαιτείται πλέον η υποβολή άλλων αποδεικτικών μέσων για το χρονικό εκείνο σημείο».*

Ουσιαστικά ο νομοθέτης, με την τροποποίηση της συγκεκριμένης διάταξης και την προσθήκη της φράσης *«με την υποβολή του ΕΕΕΣ»*, διαφαίνεται ότι επιδίωκε ο

¹⁸¹Για τα ισχύοντα όρια προσυμβατικού ελέγχου και τη σχετική διαδικασία βλ. άρθρα 324 επ. του ν. 4700/20 (Α 129).

έλεγχος και η απόδειξη των προϋποθέσεων συμμετοχής, κατά τον χρόνο υποβολής των προσφορών ή των αιτήσεων συμμετοχής, να λαμβάνει χώρα μόνο με την υποβολή του ΕΕΕΣ, χωρίς να απαιτείται ο προσωρινός ανάδοχος να προσκομίσει στο στάδιο της κατακύρωσης αποδεικτικά μέσα, που να αποδεικνύουν τις προϋποθέσεις συμμετοχής και για το χρονικό αυτό σημείο, αλλά αρκεί τα σχετικά αποδεικτικά μέσα να καλύπτουν το στάδιο της κατακύρωσης.

Κατόπιν διάφορων αντικρουόμενων αποφάσεων των Διοικητικών Εφετειών, το ζήτημα αυτό εξετάστηκε ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, στο πλαίσιο πρότυπης δίκης, ως ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος και εκδόθηκε, κατά πλειοψηφία, η με αριθμ. 2325/2023 απόφασης της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, στην οποία κρίθηκαν, μεταξύ άλλων, ότι το ΕΕΕΣ λειτουργεί στο στάδιο υποβολής της προσφοράς ως προκαταρκτική μόνο απόδειξη και όχι ως οριστική απόδειξη.

Η εν λόγω απόφαση εκδόθηκε σε συνέχεια της με αριθμ. 1939/2022 απόφασης του ΣτΕ (Δ΄ Τμήμα), με την οποία η υπόθεση παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια, και αναφέρει συγκεκριμένα τα ακόλουθα:

«Κατά τις διατάξεις της οδηγίας 2014/24 και του ν. 4412/2016: Ο έλεγχος της συνδρομής ή μη λόγων αποκλεισμού και της πλήρωσης των προϋποθέσεων συμμετοχής των διαγωνιζομένων λαμβάνει χώρα σε τρία χρονικά στάδια της διαγωνιστικής διαδικασίας: (α) κατά τον χρόνο υποβολής των προσφορών, ως προς όλους τους διαγωνιζόμενους οικονομικούς φορείς με τον έλεγχο του ΕΕΕΣ που έχουν υποβάλει, (β) κατά την ανακήρυξη του προσωρινού αναδόχου, μόνο ως προς τον προσφέροντα στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση [τον προσωρινό ανάδοχο] με τον έλεγχο των δικαιολογητικών που 1 αποδεικνύουν την μη συνδρομή λόγων αποκλεισμού και την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, τόσο στο αρχικό στάδιο υποβολής της προσφοράς του όσο και κατά τον μεταγενέστερο χρόνο της ανακήρυξης αυτού σε προσωρινό ανάδοχο και (γ) κατά την κατακύρωση και τη σύναψη της σύμβασης μόνο ως προς τον οριστικό ανάδοχο. Το ΕΕΕΣ και τα έγγραφα και πιστοποιητικά εν γένει, με βάση τα οποία πραγματοποιείται ο έλεγχος, έχουν ως περίοδο αναφοράς τα ανωτέρω χρονικά σημεία, προκειμένου οι αναθέτουσες αρχές να διαθέτουν επικαιροποιημένη πληροφόρηση. Συνακόλουθα, ως προς τους λόγους αποκλεισμού και τις προϋποθέσεις συμμετοχής στη διαγωνιστική διαδικασία, ο προσωρινός ανάδοχος,

κατόπιν της πρόσκλησης που του απευθύνεται σύμφωνα με το άρθρο 103 του ν. 4412/2016, πρέπει να προσκομίσει τα προβλεπόμενα στο άρθρο 80 του ν. 4412/2016 αποδεικτικά μέσα, από τα οποία να αποδεικνύεται ότι πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις τόσο κατά το χρονικό σημείο υποβολής της προσφοράς όσο και κατά τον χρόνο ανάδειξης αυτού σε προσωρινό ανάδοχο. Το ΕΕΕΣ λειτουργεί στο στάδιο υποβολής της προσφοράς ως προκαταρκτική μόνο απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη. Ο διαγωνιζόμενος όμως που ανακηρύσσεται προσωρινός ανάδοχος έχει υποχρέωση να προσκομίσει, στο μεταγενέστερο αυτό στάδιο, αποδεικτικά στοιχεία για την συνδρομή των απαιτούμενων προϋποθέσεων, τα οποία ανάγονται αφενός στον χρόνο υποβολής της προσφοράς του και αφετέρου στον χρόνο ανακήρυξής του σε προσωρινό ανάδοχο».

Στο πλαίσιο των ανωτέρω, επισημαίνεται ότι οι αναθέτουσες αρχές, κατά τη σύνταξη των τευχών διακηρύξεων, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους την ως άνω απόφαση της Ολομέλειας του ΣτΕ, να την επικαλούνται ρητά και να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς, με σαφή όρο στη Διακήρυξη, με τα αποδεικτικά μέσα που θα προσκομίζει ο προσωρινός ανάδοχος να αποδεικνύει τις προϋποθέσεις συμμετοχής και κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς ή της αίτησης συμμετοχής.¹⁸²

Περαιτέρω, στις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 104, προβλέπεται ότι, αν επέλθουν μεταβολές στις προϋποθέσεις τις οποίες οι προσφέροντες/υποψήφιοι είχαν δηλώσει ότι πληρούν στο ΕΕΕΣ, μέχρι τη σύναψη της σύμβασης, οι προσφέροντες/υποψήφιοι οφείλουν να ενημερώσουν **αμελλητί** την αναθέτουσα αρχή για τις σχετικές μεταβολές το αργότερο μέχρι την ημερομηνία αποστολής της ειδικής πρόσκλησης για την υπογραφή του συμφωνητικού (χρονικό σημείο, στο οποίο τεκμαίρεται η σύναψη της σύμβασης).¹⁸³

Ως οπιγενείς νοούνται μεταβολές στα δηλωθέντα στο ΕΕΕΣ, εκ μέρους του οικονομικού φορέα, οι οποίες εμφανίστηκαν εκ των υστέρων, δηλαδή μετά την υποβολή του ΕΕΕΣ. Το βάρος απόδειξης των σχετικών περιστάσεων και του μεταγενέστερού χαρακτήρα τους φέρει ο οικονομικός φορέας που τις επικαλείται.

¹⁸²Η συγκεκριμένη υποχρέωση έχει ιδιαίτερη σημασία για τα πιστοποιητικά φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας, τα οποία δεν μπορούν να βεβαιώνουν για προγενέστερο, της έκδοσής τους, χρόνο, κατά συνέπεια, οι οικονομικοί φορείς θα πρέπει να ενημερώνονται να έχουν διαθέσιμα τα σχετικά πιστοποιητικά που να καλύπτουν και τον χρόνο υποβολής της προσφοράς ή αίτησης συμμετοχής, ώστε να τα προσκομίσουν μαζί με τα υπόλοιπα δικαιολογητικά κατακύρωσης, εφόσον αναδειχθούν προσωρινοί ανάδοχοι.

¹⁸³Βλ. παρ. 5 του άρθρου 105 του ν. 4412/2016

Εφόσον μεταβληθούν οι σχετικές προϋποθέσεις που είχαν δηλωθεί στο ΕΕΕΣ, η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να αξιολογήσει κατά πόσο εξακολουθούν να πληρούνται ή όχι οι προϋποθέσεις συμμετοχής (λόγοι αποκλεισμού και κριτήρια επιλογής). Αν από τη συγκεκριμένη adhoc αξιολόγηση των νέων περιστάσεων, διαπιστωθεί ότι δεν πληρούνται πλέον μία ή περισσότερες προϋποθέσεις συμμετοχής (π.χ. διαπιστωθεί η συνδρομή υποχρεωτικού λόγου αποκλεισμού ή η μη πλήρωση κριτηρίου επιλογής), τότε η αναθέτουσα αρχή οφείλει να απορρίψει την προσφορά του οικονομικού φορέα, με την επιφύλαξη επίκλησης και προσκόμισης, εκ μέρους του επανορθωτικών μέτρων, οπότε ενεργοποιείται η διαδικασία των παρ. 7 έως 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016.

Η υποχρέωση του οικονομικού φορέα για αμελλητί ενημέρωση της αναθέτουσας αρχής ισχύει και στην περίπτωση επίκλησης επανορθωτικών μέτρων για την απόδειξη της αξιοπιστίας του (επανορθωτικών μέτρων), εφόσον συντρέχει στο πρόσωπό του λόγος αποκλεισμού, ο οποίος προέκυψε μετά την υποβολή του ΕΕΕΣ.¹⁸⁴

Στις περιπτώσεις αυτές προβλέπεται ότι, εφόσον ο οικονομικός φορέας ενημέρωσε έγκαιρα και προσηκόντως, την αναθέτουσα αρχή, δεν καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του. Σε αντίθετη περίπτωση, εάν δηλαδή ο οικονομικός φορέας δεν ενημερώσει εγκαίρως ή προσηκόντως για τυχόν οψιγενείς μεταβολές, απορρίπτεται η προσφορά του και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του.¹⁸⁵

Ουσιαστικά σκοπός της συγκεκριμένης διάταξης είναι αφενός να δοθεί έμφαση στην υποχρέωση του οικονομικού φορέα να δηλώνει έγκαιρα και προσηκόντως καταστάσεις σχετικά με την ποιοτική του επιλογή, αφετέρου να μην επιβάλλεται να η κύρωση της κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής σε οικονομικούς φορείς οι οποίοι ήταν επιμελείς και φερέγγυοι κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης συμμετοχής/ προσφοράς τους, ωστόσο στην πορεία εμφανίστηκαν στο πρόσωπό τους περιστάσεις, οι οποίες δεν μπορούσαν να προβλεφθούν ή αποφευχθούν και για τις οποίες ενημέρωσαν αμελλητί την αναθέτουσα αρχή. Στο πλαίσιο της αρχής της αναλογικότητας θα ήταν ανεπιεικής και δυσανάλογη μία τέτοια κύρωση για τον

¹⁸⁴Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΣτΕ 252/2020 σκ.9η, 753-754/2020, ΕΑ 23/2020, 93/2020

¹⁸⁵Βλ. παρ. 3 του άρθρου 104 του ν. 4412/2016

επιμελή οικονομικό φορέα και θα έβαινε πέραν του επιδιωκόμενου σκοπού της ρύθμισης.

10.4 Αποδεικτικά μέσα και Επίσημοι Κατάλογοι

10.4.1 Αποδεικτικά μέσα

Μείζονος σημασίας στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων αποτελούν τα αποδεικτικά μέσα, τα οποία οφείλει να προσκομίζει, κατά κανόνα στο στάδιο της κατακύρωσης, ο προσωρινός ανάδοχος καθώς και ο έλεγχός τους εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής.

Στις διατάξεις του άρθρου 80 του ν. 4412/2016, στο οποίο έχουν ενσωματωθεί οι σχετικές ρυθμίσεις του άρθρου 60 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπονται τα μέσα απόδειξης περί μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού και πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής, με τα οποία επιβεβαιώνεται η αλήθεια και ακρίβεια των σχετικών πληροφοριών που έχει δηλώσει, προαποδεικτικά ο οικονομικός φορέας στο ΕΕΕΣ, κατά την υποβολή της προσφοράς του ή της αίτησης συμμετοχής. Τα εν λόγω αποδεικτικά μέσα φορούν στο πρόσωπο του ίδιου προσφέροντος, στα μέλη της ένωσης, εφόσον η προσφορά υποβάλλεται από ένωση οικονομικών φορέων, στους τρίτους, στις ικανότητες των οποίων τυχόν στηρίζεται, καθώς και στους υπεργολάβους που προτείνει, σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους των εγγράφων της σύμβασης.

Οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτούν άλλα αποδεικτικά μέσα, πλην εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 80, καθώς και στο άρθρο 82 ως προς τα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης.

Ειδικότερα οι αναθέτουσες αρχές δέχονται, ως επαρκή απόδειξη του γεγονότος ότι ο οικονομικός φορέας δεν εμπίπτει στους λόγους αποκλεισμού που αναφέρονται στο άρθρο 73 του ν. 4412/2016:

α) για τις ποινικές καταδίκες ως προς τα αδικήματα που περιλαμβάνονται στην παρ. 1, την προσκόμιση αποσπάσματος του σχετικού μητρώου, όπως του ποινικού μητρώου ή, ελλείψει αυτού, ισοδύναμου εγγράφου που εκδίδεται από αρμόδια δικαστική ή διοικητική αρχή του κράτους μέλους ή της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας, από το οποίο να προκύπτει

ότι πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις και το οποίο να έχει εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή του.¹⁸⁶

Το απόσπασμα ποινικού μητρώου ή ισοδύναμου εγγράφου προσκομίζεται καταρχάς για το νομικό πρόσωπο του οικονομικού φορέα, εφόσον στη χώρα εγκατάστασής του αναγνωρίζεται ποινική ευθύνη των νομικών προσώπων.

Ειδικά για τα νομικά πρόσωπα που είναι εγκατεστημένα στην Ελλάδα δεν υπάρχει αναγνωρισμένη γενική ποινική ευθύνη. Ωστόσο, με τις διατάξεις των άρθρων 134 και 135 του ΣΤ' Κεφαλαίου του ν. 5090/2024, καθιερώθηκε ειδική ποινική ευθύνη για τα αδικήματα της δωροδοκίας που προβλέπονται στις ακόλουθες διατάξεις του Ποινικού Κώδικα, και τα οποία που τελούνται προς όφελος ή για λογαριασμό νομικών προσώπων ή οντοτήτων:

- του άρθρου 159Α «Δωροδοκία πολιτικών προσώπων»
- του άρθρου 236 «Δωροδοκία υπαλλήλου»
- των παρ. 2 έως 4 του άρθρου 237 «Δωροληψία και δωροδοκία δικαστικών λειτουργών»
- της παρ. 2 του άρθρου 237Α «Εμπορία επιρροής – Μεσάζοντες».

Ωστόσο, δεν έχει ακόμη προβλεφθεί η τήρηση ποινικού μητρώου για τα νομικά πρόσωπα ή οντότητες εγκατεστημένα στην Ελλάδα ούτε η έκδοση ισοδύναμου, με το απόσπασμα ποινικού μητρώου, εγγράφου.

Στο πλαίσιο αυτό, μεταβατικά μέχρι τη σύσταση και λειτουργία ποινικού μητρώου νομικών προσώπων, επαρκή απόδειξη ότι το νομικό πρόσωπο που έχει την εγκατάστασή του στην Ελλάδα δεν εμπίπτει σε καμία από τις περιπτώσεις των αδικημάτων δωροδοκίας αποτελεί η ένορκη βεβαίωση, κατ' εφαρμογή του άρθρου 80 παρ. 2 του ν.4412/2016,¹⁸⁷ για τις συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία πάνω από τα χρηματικά όρια της απευθείας, ενώ στις διαδικασίες της απευθείας ανάθεσης αρκεί η υποβολή υπεύθυνης δήλωσης, σύμφωνα με την παρ. 9 του ίδιου άρθρου.

¹⁸⁶ Πρβλ. παράγραφο 12 άρθρου 80 του ν.4412/2016

¹⁸⁷ Βλ. και το με α.π. 5868/07-06-2024 διευκρινιστικό έγγραφο της ΕΑΔΗΣΥ «Αποκλεισμός νομικών προσώπων και οντοτήτων από τις δημόσιες συμβάσεις και συμβάσεις παραχώρησης» (ΑΔΑ: ΡΝΑ1ΟΞΤΒ-ΗΩ0)

Η υποχρέωση προσκόμισης του αποσπάσματος ποινικού μητρώου ή άλλου ισοδύναμου εγγράφου, πέρα από το νομικό πρόσωπο, αφορά και στα φυσικά πρόσωπα του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 73 και ειδικότερα:

- στις περιπτώσεις εταιρειών περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.), ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών (Ι.Κ.Ε.) και προσωπικών εταιρειών (Ο.Ε. και Ε.Ε.), τους διαχειριστές, ή
- στις περιπτώσεις ανωνύμων εταιρειών (Α.Ε.), τον διευθύνοντα σύμβουλο, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και τα πρόσωπα στα οποία με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου έχει ανατεθεί το σύνολο της διαχείρισης και εκπροσώπησης της εταιρείας, ή
- στις περιπτώσεις των συνεταιρισμών, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, ή
- στις υπόλοιπες περιπτώσεις νομικών προσώπων, τον κατά περίπτωση, νόμιμο εκπρόσωπο.

β) για την παρ. 2 του άρθρου 73 (παραβιάσεις φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων), πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους μέλους ή χώρας.

Ειδικά στις συμβάσεις έργων προσκομίζονται:

- **πιστοποιητικό φορολογικής ενημερότητας**, που εκδίδεται από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), ως προς τους εγκατεστημένους στην Ελλάδα οικονομικούς φορείς, τόσο για τον ίδιο τον οικονομικό φορέα όσο και για τις κοινοπραξίες στις οποίες συμμετέχει, καθώς και για τα δημόσια έργα που είναι σε εξέλιξη. Οι αλλοδαποί προσφέροντες θα υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση περί του ότι δεν έχουν υποχρέωση καταβολής φόρων στην Ελλάδα. Σε περίπτωση που έχουν τέτοια υποχρέωση υποβάλλουν σχετικό αποδεικτικό της Α.Α.Δ.Ε.
- **πιστοποιητικό ασφαλιστικής ενημερότητας** που εκδίδεται από τον e-ΕΦΚΑ. Η ασφαλιστική ενημερότητα καλύπτει τις ασφαλιστικές υποχρεώσεις του προσφέροντος οικονομικού φορέα α) ως φυσικό ή νομικό πρόσωπο για το προσωπικό τους με σχέση εξαρτημένης εργασίας, β) για έργα που εκτελεί μόνος του ή σε κοινοπραξία, καθώς και γ) για τα στελέχη-μηχανικούς του που στελεχώνουν το πτυχίο της εργοληπτικής επιχείρησης και που έχουν

υποχρέωση ασφάλισης στον eΕΦΚΑ (τομέας πρώην ΕΤΑΑ–ΤΜΕΔΕ). Οι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα οικονομικοί φορείς υποβάλλουν αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας (κύριας και επικουρικής ασφάλισης) για το προσωπικό τους με σχέση εξαρτημένης εργασίας. Δεν αποτελούν απόδειξη ενημερότητας της προσφέρουσας εταιρίας, αποδεικτικά ασφαλιστικής ενημερότητας των φυσικών προσώπων που στελεχώνουν το πτυχίο της εταιρίας ως εταίροι.

Οι αλλοδαποί προσφέροντες (φυσικά και νομικά πρόσωπα), που δεν υποβάλλουν τα ως άνω αποδεικτικά, υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση περί του ότι δεν απασχολούν προσωπικό, για το οποίο υπάρχει υποχρέωση ασφάλισης σε ημεδαπούς ασφαλιστικούς οργανισμούς. Αν απασχολούν τέτοιο προσωπικό, πρέπει να υποβάλλουν σχετικό αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας εκδιδόμενο από τον eΕΦΚΑ.

Ειδικά στις συμβάσεις μελετών προσκομίζονται:

➤ **πιστοποιητικό φορολογικής ενημερότητας**, που εκδίδεται από την **Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.)** για τους εγκατεστημένους στην Ελλάδα οικονομικούς φορείς. Οι αλλοδαποί προσφέροντες θα υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση περί του ότι δεν έχουν υποχρέωση καταβολής φόρων στην Ελλάδα. Σε περίπτωση που έχουν τέτοια υποχρέωση θα υποβάλλουν σχετικό αποδεικτικό της Α.Α.Δ.Ε.

➤ **πιστοποιητικό ασφαλιστικής ενημερότητας** που εκδίδεται από τον e-ΕΦΚΑ.

Ειδικότερα οι Έλληνες μελετητές - φυσικά πρόσωπα υποβάλλουν σχετικό πιστοποιητικό για την κάλυψη κύριας και επικουρικής ασφάλισής τους. Οι εγκατεστημένες στην Ελλάδα εταιρείες / Γραφεία Μελετών υποβάλλουν αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας από τον eΕΦΚΑ (κύριας και επικουρικής ασφάλισης) για το προσωπικό τους με σχέση εξαρτημένης εργασίας. Δεν αποτελούν απόδειξη ενημερότητας της προσφέρουσας εταιρίας, αποδεικτικά ασφαλιστικής ενημερότητας των φυσικών προσώπων- μελετητών που στελεχώνουν το πτυχίο της εταιρίας ως εταίροι.

Οι αλλοδαποί προσφέροντες (φυσικά και νομικά πρόσωπα), που δεν υποβάλουν τα άνω αποδεικτικά, υποβάλλουν επιπλέον υπεύθυνη δήλωση περί του ότι δεν απασχολούν προσωπικό, για το οποίο υπάρχει υποχρέωση ασφάλισης σε ημεδαπούς ασφαλιστικούς οργανισμούς. Αν απασχολούν τέτοιο προσωπικό, πρέπει να υποβάλλουν σχετικό αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας εκδιδόμενο από τον eΕΦΚΑ.

Τέλος, σε κάθε περίπτωση, προσκομίζεται επιπλέον υπεύθυνη δήλωση του προσφέροντος ότι δεν έχει εκδοθεί δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ για την αθέτηση των υποχρεώσεών του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.

γ) για την περ. β' της παρ. 4 (καταστάσεις επιχειρηματικής αφερεγγυότητας)¹⁸⁸ του άρθρου 73, πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους μέλους ή χώρας.

Ειδικότερα, για τους οικονομικούς φορείς που είναι εγκαταστημένοι στην Ελλάδα προσκομίζονται:

- **«Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας»**, με το οποίο βεβαιώνεται ότι δεν τελούν υπό πτώχευση, πτωχευτικό συμβιβασμό, αναγκαστική διαχείριση, δεν έχουν υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης καθώς και ότι το νομικό πρόσωπο δεν έχει τεθεί υπό εκκαθάριση με δικαστική απόφαση. Το εν λόγω πιστοποιητικό εκδίδεται από το αρμόδιο Πρωτοδικείο της έδρας του οικονομικού φορέα,
- **πιστοποιητικό του Γ.Ε.Μ.Η.** από το οποίο προκύπτει ότι το νομικό πρόσωπο δεν έχει λυθεί και τεθεί υπό εκκαθάριση με απόφαση των εταίρων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, ως κάθε φορά ισχύουν. Τα φυσικά πρόσωπα δεν υποβάλλουν πιστοποιητικό περί μη θέσης σε εκκαθάριση και
- **εκτύπωση της καρτέλας “Στοιχεία Μητρώου/ Επιχείρησης”** από την ηλεκτρονική πλατφόρμα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, όπως

¹⁸⁸ «...εάν ο οικονομικός φορέας τελεί υπό πτώχευση ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία ειδικής εκκαθάρισης ή τελεί υπό αναγκαστική διαχείριση από εκκαθαριστή ή από το δικαστήριο ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία πτωχευτικού συμβιβασμού ή έχει αναστείλει τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης και δεν τηρεί τους όρους αυτής ή εάν βρίσκεται σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση που προκύπτει από παρόμοια διαδικασία, προβλεπόμενη σε εθνικές διατάξεις νόμου»

αυτά εμφανίζονται στο taxisnet, από την οποία να προκύπτει η μη αναστολή της επιχειρηματικής δραστηριότητάς τους.

Στις προηγούμενες περιπτώσεις α, β και γ εάν το κράτος μέλος ή η εν λόγω χώρα δεν εκδίδει τέτοιου είδους έγγραφο ή πιστοποιητικό ή όπου το έγγραφο ή το πιστοποιητικό αυτό δεν καλύπτει όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παρ. 2 και στην περ. β της παρ. 4, το έγγραφο ή το πιστοποιητικό μπορεί να αντικαθίσταται από ένορκη βεβαίωση ή, στα κράτη μέλη ή στις χώρες όπου δεν προβλέπεται ένορκη βεβαίωση, από υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, συμβολαιογράφου ή αρμόδιου επαγγελματικού ή εμπορικού οργανισμού του κράτους μέλους ή της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας.

Οι αρμόδιες δημόσιες αρχές παρέχουν, όπου κρίνεται αναγκαίο, επίσημη δήλωση στην οποία αναφέρεται ότι δεν εκδίδονται τα έγγραφα ή τα πιστοποιητικά της παρούσας ή ότι τα έγγραφα αυτά δεν καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παρ. 1, στις περ. α' και β' της παρ. 2 και στην περ. β' της παρ. 4 του άρθρου 73. Οι επίσημες δηλώσεις καθίστανται διαθέσιμες μέσω του επιγραμμικού αποθετηρίου πιστοποιητικών (e-Certis) του άρθρου 81.

δ) για την περίπτωση θ της παρ. 4 του άρθρου 73 (σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα),

- οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ. υποβάλλουν πιστοποιητικά χορηγούμενα από τα αρμόδια επιμελητήρια και φορείς (ΤΕΕ, ΓΕΩΤΕΕ, ΕΕΤΕΜ), όπως προβλέπεται στη με αριθ. Δ15/οικ/24298/28.07.2005 (Β' 1105) απόφαση περί ενημερότητας πτυχίου, όπως ισχύει, από τα οποία αποδεικνύεται ότι τα πρόσωπα με βεβαίωση του Μ.Ε.Κ. που στελεχώνουν την εργοληπτική επιχείρηση, δεν έχουν διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα. Μετά τη λήξη ισχύος των μεταβατικών διατάξεων του άρθρου 65 του π.δ. 71/2019 και την πλήρη έναρξη ισχύος των διατάξεων του τελευταίου, για τις εγγεγραμμένες στο Μ.Η.Ε.Δ.Ε. εργοληπτικές επιχειρήσεις, η μη συνδρομή του ως άνω λόγου αποκλεισμού περί σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος, αποδεικνύεται με την υποβολή του πιστοποιητικού του Τμήματος ΙΙ του εν λόγω μητρώου που συνιστά

επίσημο κατάλογο, σύμφωνα με τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 47 του ως άνω π.δ.

- οι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα μελετητές - φυσικά πρόσωπα, προσκομίζουν πιστοποιητικό του Τ.Ε.Ε., ή του αντίστοιχου επιμελητηρίου (όταν αυτό έχει πειθαρχικές εξουσίες επί των μελών του) περί μη διάπραξης παραπτώματος, για το οποίο επιβλήθηκε πειθαρχική ποινή. Τα Γραφεία / Εταιρείες Μελετών, καθώς και τα φυσικά πρόσωπα-μελετητές, ανεξάρτητα από την χώρα εγκατάστασης (Ελλάδα ή αλλοδαπή), τα οποία δεν υπόκεινται στους άνω πειθαρχικούς φορείς, υποβάλουν πιστοποιητικό του φορέα στον οποίο υπόκεινται, εφόσον αυτός έχει πειθαρχικές εξουσίες στα μέλη του, διαφορετικά υποβάλουν υπεύθυνη δήλωση ότι: α) δεν υπάρχει πειθαρχικός φορέας και β) δεν έχουν διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα. Μετά τη λήξη των μεταβατικών προθεσμιών του άρθρου 39 του π.δ. 71/2019 και την πλήρη έναρξη ισχύος των διατάξεών του τελευταίου, για τις εγγεγραμμένες στο Μ.Η.Μ.Ε.Δ.Ε. μελετητικές επιχειρήσεις, η μη συνδρομή του ως άνω λόγου αποκλεισμού περί σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος, αποδεικνύεται με την υποβολή του πιστοποιητικού του Τμήματος ΙΙ του εν λόγω μητρώου που συνιστά επίσημο κατάλογο, σύμφωνα με τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 24 του ως άνω π.δ.

ε) για τους λοιπούς λόγους αποκλεισμού των περιπτώσεων α', γ', δ', ε', στ', ζ' και η' του άρθρου 73, οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση ότι δεν συντρέχουν στο πρόσωπό τους οι σχετικοί λόγοι αποκλεισμού.

Περαιτέρω, σε συμβάσεις έργων και μελετών εκτιμώμενης αξίας ανώτερης του 1.000.000,00 ευρώ υποβάλλονται τα οριζόμενα στο π.δ. 82/1996 και στο άρθρο 8 του ν. 3310/2005 δικαιολογητικά ονομαστικοποίησης των μετοχών, εφόσον ο προσωρινός ανάδοχος είναι ανώνυμη εταιρία ή νομικό πρόσωπο στη μετοχική σύνθεση του οποίου συμμετέχει ανώνυμη εταιρεία ή νομικό πρόσωπο της αλλοδαπής που αντιστοιχεί σε ανώνυμη εταιρεία.¹⁸⁹ Στις περιπτώσεις αυτές, πριν από την υπογραφή του συμφωνητικού, υποβάλλεται και η υπεύθυνη δήλωση της κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Επικρατείας 20977/23-8-2007 (Β' 1673)

¹⁸⁹ Βλ. αναλυτικά, ως προς τα δικαιολογητικά ονομαστικοποίησης, το άρθρο 23.3 περ. στ) της πρότυπης Διακήρυξης έργων και στο άρθρο 22.1.5 περ. στ) της πρότυπης Διακήρυξης μελετών

«Δικαιολογητικά για την τήρηση των μητρώων του ν. 3310/2005 όπως τροποποιήθηκε με το ν. 3414/2005».

Τέλος, για όσο χρονικό διάστημα ισχύει ο Κανονισμός Κυρώσεων κατά της Ρωσίας, στις συμβάσεις άνω των ορίων, οι οικονομικοί φορείς, όπως ήδη αναφέρθηκε στην Ενότητα 6.3.1. του παρόντος, πρέπει να προσκομίζουν υπεύθυνη δήλωση, στην οποία να βεβαιώνεται ότι δεν συντρέχουν στο πρόσωπο του οικονομικού φορέα οι σχετικές καταστάσεις, που προβλέπονται στο άρθρο 5ια του Κανονισμού, τόσο στο στάδιο της προκαταρκτικής απόδειξης (η σχετική δήλωση μπορεί να περιλαμβάνεται στη συνοδευτική του ΕΕΕΣ υπεύθυνη δήλωση) όσο και στο στάδιο της κατακύρωσης από τον προσωρινό ανάδοχο και οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν να διαμορφώνουν αντίστοιχα τους σχετικούς όρων των Διακηρύξεων, μέχρι την επικαιροποίησή τους από την ΕΑΔΗΣΥ.

στ) για την απόδειξη της καταλληλότητας άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας της παρ. 2 του άρθρου 75, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν πιστοποιητικό/βεβαίωση του οικείου επαγγελματικού μητρώου του Παραρτήματος XI του Προσαρτήματος Α', με το οποίο να πιστοποιούνται η εγγραφή τους σε αυτό και το ειδικό επάγγελμά τους.

Επισημαίνεται ότι κάθε κράτος-μέλος έχει δηλώσει, στο ως άνω Παράρτημα της Οδηγίας το οικείο επαγγελματικό μητρώο, στο οποίο πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι οι οικονομικοί φορείς, με βάση τη χώρα εγκατάστασής τους.

Ειδικά ως προς τις συμβάσεις έργων, οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα, υποβάλλουν βεβαίωση εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ μέχρι τη λήξη της μεταβατικής περιόδου ισχύος, σύμφωνα με το άρθρο 65 του π.δ. 71/2019, και από την πλήρη έναρξη ισχύος του τελευταίου βεβαίωση εγγραφής στο Τμήμα Ι του Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.) στις κατηγορίες του έργου που προβλέπονται στη Διακήρυξη.

Αντίστοιχα, ως προς τις συμβάσεις μελετών, οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα υποβάλλουν πτυχίο Μελετητή ή Γραφείων Μελετών μέχρι την λήξη της μεταβατικής περιόδου ισχύος του π.δ. 71/2019, σύμφωνα με το άρθρο 39 αυτού, και από την πλήρη έναρξη ισχύος του τελευταίου, βεβαίωση εγγραφής στο Τμήμα Ι του Μητρώου Μελετητικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων

(ΜΗ.Μ.Ε.Δ.Ε.) για τις αντίστοιχες κατηγορίες μελετών που προβλέπονται στη Διακήρυξη.

Τα ως άνω δικαιολογητικά γίνονται αποδεκτά, εφόσον έχουν εκδοθεί έως τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες πριν από την υποβολή τους, εκτός αν σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις έκδοσης αυτών προβλέπεται συγκεκριμένος χρόνος ισχύος και είναι σε ισχύ κατά την υποβολή τους.¹⁹⁰

ζ) Για την απόδειξη της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας μπορεί να απαιτούνται από την αναθέτουσα αρχή ένα ή περισσότερα από τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στο Μέρος Ι του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α'. Εάν ο οικονομικός φορέας, για βάσιμο λόγο, δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που ζητεί η αναθέτουσα αρχή, μπορεί να αποδεικνύει την οικονομική και χρηματοοικονομική του επάρκεια με οποιοδήποτε άλλο έγγραφο, το οποίο η αναθέτουσα αρχή κρίνει κατάλληλο.

η) Για την απόδειξη της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας μπορεί να απαιτούνται από την αναθέτουσα αρχή ένα ή περισσότερα από τα αποδεικτικά μέσα που αναφέρονται στο Μέρος ΙΙ του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α', ανάλογα με τη φύση, την ποσότητα ή τη σπουδαιότητα και τη χρήση των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών.

Τέλος, για την απόδειξη της νόμιμης εκπροσώπησης τους και της νομιμοποίησης υποβολής της προσφοράς, προσκομίζονται, τα κατάλληλα, ανά περίπτωση, έγγραφα νομιμοποίησης των οικονομικών φορέων, όπως αυτά εξειδικεύονται στα πρότυπα τεύχη Διακηρύξεων.

Ειδικότερα:

Για τους ημεδαπούς οικονομικούς φορείς προσκομίζονται:

i) στις περιπτώσεις που ο οικονομικός φορέας είναι νομικό πρόσωπο και υποχρεούται, κατά την κείμενη νομοθεσία, να δηλώνει την εκπροσώπηση και τις μεταβολές της στο ΓΕΜΗ

¹⁹⁰ Βλ. παράγραφο 12 άρθρου 80 του ν.4412/2016.

- για την απόδειξη της νόμιμης εκπροσώπησης, σχετικό πιστοποιητικό ισχύουσας εκπροσώπησης, το οποίο πρέπει να έχει εκδοθεί έως τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες πριν από την υποβολή του.

- για την απόδειξη της νόμιμης σύστασης και των μεταβολών του νομικού προσώπου, αρκεί η υποβολή Γενικού Πιστοποιητικού Μεταβολών, εφόσον έχει εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή του.

ii) **Στις λοιπές περιπτώσεις** τα κατά περίπτωση νομιμοποιητικά έγγραφα σύστασης και νόμιμης εκπροσώπησης (όπως καταστατικά, πιστοποιητικά μεταβολών, αντίστοιχα ΦΕΚ, αποφάσεις συγκρότησης οργάνων διοίκησης σε σώμα, κλπ., ανάλογα με τη νομική μορφή του οικονομικού φορέα), συνοδευόμενα από υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου ότι εξακολουθούν να ισχύουν κατά την υποβολή τους.

Σε περίπτωση που για τη διενέργεια της διαδικασίας ανάθεσης έχουν χορηγηθεί εξουσίες σε πρόσωπο πλέον αυτών που αναφέρονται στα παραπάνω έγγραφα, προσκομίζεται επιπλέον απόφαση- πρακτικό του αρμοδίου καταστατικού οργάνου διοίκησης του νομικού προσώπου ότι χορηγήθηκαν οι σχετικές εξουσίες.

B. Οι αλλοδαποί οικονομικοί φορείς προσκομίζουν τα προβλεπόμενα, κατά τη νομοθεσία της χώρας εγκατάστασης, αποδεικτικά έγγραφα, και εφόσον δεν προβλέπονται, υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου, από την οποία αποδεικνύονται τα ανωτέρω ως προς τη νόμιμη σύσταση, μεταβολές και εκπροσώπηση του οικονομικού φορέα.

Σε περίπτωση ενώσεων οικονομικών φορέων που υποβάλλουν κοινή προσφορά, υποβάλλουν όλα τα παραπάνω, ανά περίπτωση αποδεικτικά μέσα, για κάθε οικονομικό φορέα που συμμετέχει στην ένωση, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 19 του ν. 4142/2016 και στα έγγραφα της σύμβασης.¹⁹¹

Ο προσωρινός ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει και αποδεικτικά μέσα για τους τρίτους, στις ικανότητες των οποίων στηρίζεται (ως προς τους λόγους αποκλεισμού και τα κριτήρια επιλογής που «δανείζονται» οι τρίτοι), καθώς και για τους υπεργολάβους του (ως προς τους λόγους αποκλεισμού και ειδικά στις συμβάσεις

¹⁹¹ Βλ. παρ. 6 του άρθρου 80 του ν.4412/2016

έργων επιπλέον για τα κριτήρια επαγγελματικής καταλληλότητας, τα οποία, πρέπει να πληρούνται και στο πρόσωπο των υπεργολάβων).¹⁹²

Τα αποδεικτικά έγγραφα συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα. Στα αλλοδαπά δημόσια έγγραφα και δικαιολογητικά εφαρμόζεται η Συνθήκη της Χάγης της 5ης.10.1961, που κυρώθηκε με τον ν. 1497/1984 (Α' 188). Τα αλλοδαπά ιδιωτικά έγγραφα συνοδεύονται από μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα, επικυρωμένη είτε από πρόσωπο αρμόδιο κατά τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας είτε από πρόσωπο κατά νόμον αρμόδιο της χώρας στην οποία έχει συνταχθεί το έγγραφο.¹⁹³

Επαναλαμβάνεται στο σημείο αυτό η με αριθμ. η με αριθμ. 2325/2023 απόφαση της Ολομέλειας του ΣτΕ, στην οποία κρίθηκαν, μεταξύ άλλων, ότι *«...ως προς τους λόγους αποκλεισμού και τις προϋποθέσεις συμμετοχής στη διαγωνιστική διαδικασία, ο προσωρινός ανάδοχος, κατόπιν της πρόσκλησης που του απευθύνεται σύμφωνα με το άρθρο 103 του ν. 4412/2016, πρέπει να προσκομίσει τα προβλεπόμενα στο άρθρο 80 του ν. 4412/2016 αποδεικτικά μέσα, από τα οποία να αποδεικνύεται ότι πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις τόσο κατά το χρονικό σημείο υποβολής της προσφοράς όσο και κατά τον χρόνο ανάδειξης αυτού σε προσωρινό ανάδοχο. Το ΕΕΕΣ λειτουργεί στο στάδιο υποβολής της προσφοράς ως προκαταρκτική μόνο απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη. Ο διαγωνιζόμενος όμως που ανακηρύσσεται προσωρινός ανάδοχος έχει υποχρέωση να προσκομίσει, στο μεταγενέστερο αυτό στάδιο, αποδεικτικά στοιχεία για την συνδρομή των απαιτούμενων προϋποθέσεων, τα οποία ανάγονται αφενός στον χρόνο υποβολής της προσφοράς του και αφετέρου στον χρόνο ανακήρυξής του σε προσωρινό ανάδοχο».*

Στο πλαίσιο των ανωτέρω, επισημαίνεται, εκ νέου, ότι οι αναθέτουσες αρχές, κατά τη σύνταξη των τευχών διακηρύξεων, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους την ως άνω απόφαση της Ολομέλειας του ΣτΕ, να την επικαλούνται ρητά και να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς, με σαφή όρο στη Διακήρυξη, με τα αποδεικτικά μέσα που θα προσκομίζει ο προσωρινός ανάδοχος να αποδεικνύει τις προϋποθέσεις συμμετοχής και κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς ή της αίτησης συμμετοχής.

¹⁹²Βλ. άρθρα 58, 78 και 131 του ν. 4412/2016

¹⁹³Βλ. παρ. 10 του άρθρου 80 του ν.4412/2016

Επισημαίνεται, τέλος, ότι τα αποδεικτικά μέσα περιγράφονται αναλυτικά στους σχετικούς όρους των προτύπων τευχών Διακηρύξεων της ΕΑΔΗΣΥ και ειδικότερα στο άρθρο 23 της Διακήρυξης έργων και στο άρθρο 22 της Διακήρυξης μελετών.

10.4.2 Επίσημοι κατάλογοι

Συναφείς με τα αποδεικτικά μέσα είναι και οι διατάξεις του άρθρου 83 του ν. 4412/2016 ως προς τους επίσημους καταλόγους εγκεκριμένων οικονομικών φορέων. Σε αυτές έχουν ενσωματωθεί οι αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 64 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, ως προς την τήρηση και τη λειτουργία τους.

Οι επίσημοι κατάλογοι αποτελούν έναν εναλλακτικό τρόπο απόδειξης των πληροφοριών που περιλαμβάνονται σε αυτούς ως προς τη συνδρομή κριτηρίων ποιοτικής επιλογής στο πρόσωπο των οικονομικών φορέων, με σκοπό τη μείωση των διοικητικών βαρών και την απλούστευση της διαδικασίας ελέγχου της καταλληλότητας των προσφερόντων/ υποψηφίων.¹⁹⁴

Η εγγραφή στους επίσημους καταλόγους συνιστά τεκμήριο καταλληλότητας σε σχέση με τα κριτήρια επιλογής, τα οποία καλύπτει ο επίσημος κατάλογος και ο οποίος μπορεί να καταλαμβάνει ενδεχομένως και όλα τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, όπως αυτά προβλέπονται στις διατάξεις των άρθρων 73 έως 82 του ν. 4412/2016.

Ειδικότερα, στις διατάξεις των παρ. 1 έως 5 του άρθρου 83 προβλέπονται τα ακόλουθα:

Οι προϋποθέσεις εγγραφής στους επίσημους καταλόγους εγκεκριμένων εργοληπτών, προμηθευτών ή παρόχων υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των μελετητών, καθώς και οι προϋποθέσεις που αφορούν την έκδοση πιστοποιητικών από οργανισμούς πιστοποίησης που συμμορφώνονται με τα ευρωπαϊκά πρότυπα πιστοποίησης, προσαρμόζονται στις διατάξεις των άρθρων 73 έως 83 του ν. 4412/2016.

Αιτήσεις εγγραφής μπορούν να υποβάλλονται και από οικονομικούς φορείς, οι οποίοι ανήκουν σε ένωση και επικαλούνται πόρους, που τους διαθέτουν άλλοι συμμετέχοντες σε αυτήν (στήριξη σε ικανότητες τρίτων). Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι εν λόγω οικονομικοί φορείς αποδεικνύουν στην αρχή που συντάσσει τον επίσημο κατάλογο ότι θα έχουν στη διάθεσή τους αυτούς τους πόρους καθ' όλη τη διάρκεια

¹⁹⁴ Βλ. αιτιολογική έκθεση του ν. 4412/2016

ισχύος του πιστοποιητικού, που πιστοποιεί την εγγραφή τους στον επίσημο κατάλογο και ότι οι συμμετέχοντες στην ένωση συνεχίζουν να πληρούν, κατά το ίδιο διάστημα, τις απαιτήσεις ποιοτικής επιλογής, τις οποίες καλύπτει ο επίσημος κατάλογος ή το πιστοποιητικό που επικαλούνται οι φορείς αυτοί για την εγγραφή τους.

Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους ή διαθέτουν πιστοποιητικό μπορούν, για την εκάστοτε σύμβαση, να προσκομίζουν στις αναθέτουσες αρχές πιστοποιητικό εγγραφής εκδιδόμενο από την αρμόδια αρχή ή το πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον αρμόδιο οργανισμό πιστοποίησης.

Στα πιστοποιητικά αυτά αναφέρονται τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων έγινε η εγγραφή των εν λόγω οικονομικών φορέων στον επίσημο κατάλογο ή η πιστοποίηση και η κατάταξη στον εν λόγω κατάλογο, με σκοπό να μην υποβάλλονται άλλα αποδεικτικά μέσα από τους εγγεγραμμένους οικονομικούς φορείς ως προς τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής τα οποία βεβαιώνονται από το πιστοποιητικό εγγραφής.

Η πιστοποιούμενη εγγραφή στους επίσημους καταλόγους από τους αρμόδιους οργανισμούς ή το πιστοποιητικό, που εκδίδεται από τον οργανισμό πιστοποίησης, συνιστά τεκμήριο καταλληλότητας όσον αφορά τις απαιτήσεις ποιοτικής επιλογής, τις οποίες καλύπτει ο επίσημος κατάλογος ή το πιστοποιητικό.

Οι πληροφορίες που μπορούν να συναχθούν από την εγγραφή σε επίσημους καταλόγους ή από την πιστοποίηση δεν τίθενται υπό αμφισβήτηση χωρίς αιτιολόγηση. Ειδικά ως προς την καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και των φόρων και τελών, μπορεί να ζητείται πρόσθετο πιστοποιητικό από κάθε εγγεγραμμένο οικονομικό φορέα, όποτε πρόκειται να ανατεθεί μια σύμβαση.

Η εγγραφή ή πιστοποίηση σε εθνικό επίσημο κατάλογο δεν επιβάλλεται στους οικονομικούς φορείς άλλων κρατών μελών προκειμένου να συμμετάσχουν σε δημόσια σύμβαση. Οι αναθέτουσες αρχές αναγνωρίζουν τα ισοδύναμα πιστοποιητικά που εκδίδονται από οργανισμούς εγκατεστημένους σε άλλα κράτη-μέλη και αποδέχονται, επίσης, και άλλα ισοδύναμα αποδεικτικά μέσα.

Ως προς τις συμβάσεις έργων και μελετών προβλέπεται ότι η εγγραφή και κατάταξη στα Μ.Ε.Ε.Π., Μητρώο Μελετητών και Μητρώο Γραφείων Μελετών, και η κατοχή

αντίστοιχου πτυχίου αποτελεί τεκμήριο τεχνικής καταλληλότητας γενικής εμπειρίας.¹⁹⁵

Ειδικότερα, ως προς τις συμβάσεις έργων, οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι στο Μ.Ε.ΕΠ. στις τάξεις 3^η έως και 7η, μέχρι τη λήξη της μεταβατικής περιόδου ισχύος, σύμφωνα με το άρθρο 65 του π.δ. 71/2019, υποβάλλοντας «Ενημερότητα Πτυχίου» εν ισχύ απαλλάσσονται από την υποχρέωση να υποβάλουν τα ακόλουθα δικαιολογητικά¹⁹⁶:

- απόσπασμα ποινικού μητρώου του άρθρου 23.3.(α) της παρούσας για τον Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο εργοληπτικής επιχείρησης. Για τα λοιπά μέλη του Δ.Σ της εταιρείας, θα πρέπει να υποβληθεί αυτοτελώς απόσπασμα ποινικού μητρώου, καθόσον τα πρόσωπα αυτά δεν καλύπτονται από την Ενημερότητα Πτυχίου.
- φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα του άρθρου 23.3.(β) της παρούσας.
- τα πιστοποιητικά από το αρμόδιο Πρωτοδικείο και το ΓΕΜΗ του άρθρου 23.3.(γ) της παρούσας υπό την προϋπόθεση όμως ότι καλύπτονται πλήρως (όλες οι προβλεπόμενες περιπτώσεις) από την Ενημερότητα Πτυχίου.
- το πιστοποιητικό από το αρμόδιο επιμελητήριο όσον αφορά το λόγο αποκλεισμού του άρθρου 22. Α.4. (θ).
- το πιστοποιητικό της αρμόδιας αρχής για την ονομαστικοποίηση των μετοχών του άρθρου 23.3. (στ).
- τα αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης της εργοληπτικής επιχείρησης.

Σε περίπτωση που κάποιο από τα ανωτέρω δικαιολογητικά έχει λήξει, προσκομίζεται το σχετικό δικαιολογητικό εν ισχύ. Εφόσον στην Ενημερότητα Πτυχίου δεν αναφέρεται ρητά ότι τα στελέχη του πτυχίου του προσφέροντα είναι ασφαλιστικώς ενήμερα στον εΦΦΚΑ (τομέας πρώην ΕΤΑΑ- ΤΜΕΔΕ), ο προσφέρων προσκομίζει επιπλέον της ενημερότητας πτυχίου, ασφαλιστική ενημερότητα για τα στελέχη αυτά.

¹⁹⁵ Βλ. παρ. 5 του άρθρου 83 του ν.4412/2016

¹⁹⁶ Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 20 παρ. 5 του ν. 3669/2008: “Για τη συμμετοχή σε διαγωνισμούς δημοσίων έργων χορηγείται σε κάθε εργοληπτική επιχείρηση εγγεγραμμένη στο Μ.Ε.ΕΠ. «ενημερότητα πτυχίου», η οποία, σε συνδυασμό με τη βεβαίωση εγγραφής που εκδίδεται από την υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ., συνιστά «επίσημο κατάλογο αναγνωρισμένων εργοληπτών [...] και απαλλάσσει τις εργοληπτικές επιχειρήσεις από την υποχρέωση να καταθέτουν τα επιμέρους δικαιολογητικά στους διαγωνισμούς.”

Από την πλήρη έναρξη ισχύος του π.δ/τος 71/2019¹⁹⁷ το πιστοποιητικό εγγραφής στο Τμήμα ΙΙ του Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.), αποτελεί επίσημο κατάλογο και απαλλάσσει τις εγγεγραμμένες εργοληπτικές επιχειρήσεις από την προσκόμιση των αποδεικτικών μέσων που προβλέπονται στο εν λόγω πιστοποιητικό.¹⁹⁸

Αντίστοιχα, για τις συμβάσεις μελετών, από την πλήρη έναρξη ισχύος ως άνω π.δ/τος, το πιστοποιητικό του Τμήματος ΙΙ του ΜΗ.Μ.Ε.Δ.Ε. αποτελεί πιστοποιητικό εγγραφής σε επίσημο κατάλογο και απαλλάσσει τους εγγεγραμμένους οικονομικούς φορείς από την προσκόμιση των αποδεικτικών μέσων που προβλέπονται στο εν λόγω πιστοποιητικό.¹⁹⁹

Τέλος για τις συμβουλευτικές υπηρεσίες διοίκησης- διαχείρισης έργων το Τμήμα ΙΙ του ΜΗ.Ε.Σ.Δ.Δ.Ε. αποτελεί πιστοποιητικό εγγραφής σε επίσημο κατάλογο και απαλλάσσει τους εγγεγραμμένους οικονομικούς φορείς από την προσκόμιση των αποδεικτικών μέσων που προβλέπονται στο εν λόγω πιστοποιητικό.²⁰⁰

10.5 Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης

Στις διατάξεις του άρθρου 82 του ν. 4412/2016²⁰¹ περιλαμβάνονται κανόνες που αφορούν σε πρότυπα διασφάλισης ποιότητας, συμπεριλαμβανομένης και της προσβασιμότητας ατόμων με αναπηρία, καθώς και σε πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης, τα οποία μπορούν να απαιτούν οι αναθέτουσες αρχές κατά τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

Οι εν λόγω διατάξεις ενσωματώνουν τις ρυθμίσεις του άρθρου 46 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ.

Ειδικότερα στην παρ. 1 του άρθρου 82 προβλέπεται ότι οι αναθέτουσες αρχές, στην περίπτωση που απαιτούν την προσκόμιση πιστοποιητικών εκδιδόμενων από ανεξάρτητους οργανισμούς που βεβαιώνουν ότι ο οικονομικός φορέας συμμορφώνεται με ορισμένα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας, συμπεριλαμβανομένης

¹⁹⁷ Βλ. άρθρα 140 και 141 του ν. 5106/2024 (Α'63), τη διαπιστωτική πράξη έναρξης λειτουργίας του ΟΠΣ ΜΗΤΕ (ΑΔΑ:ΨΨ11465ΧΘΞ-ΖΖΖ), καθώς και την υπ' αριθμ. 131459-30/5/2024 εγκύκλιο: «Διευκρινίσεις σχετικά με τη λειτουργία του συστήματος ΟΠΣ ΜΗ.Τ.Ε.» (ΑΔΑ: 96ΔΘ465ΧΘΞ-474)

¹⁹⁸ Βλ. άρθρο 47 επ. του π.δ/τος 71/2019

¹⁹⁹ Βλ. άρθρο 24 επ. του π.δ/τος 71/2019

²⁰⁰ Βλ. άρθρο 73 επ. του π.δ/τος 71/2019

²⁰¹ Βλ. και αντίστοιχο άρθρο 309 του ν. 4412/2016 για τις συμβάσεις του Βιβλίου ΙΙ.

της προσβασιμότητας για άτομα με ειδικές ανάγκες, παραπέμπουν σε συστήματα διασφάλισης ποιότητας τα οποία βασίζονται στη σχετική σειρά ευρωπαϊκών προτύπων και έχουν πιστοποιηθεί από διαπιστευμένους οργανισμούς.

Στην ίδια παράγραφο προβλέπεται, περαιτέρω, ότι αναγνωρίζουν ισοδύναμα πιστοποιητικά από οργανισμούς που εδρεύουν σε άλλα κράτη- μέλη και ότι κάνουν αποδεκτά άλλα αποδεικτικά στοιχεία για ισοδύναμα μέτρα διασφάλισης ποιότητας, εφόσον ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας δεν είχε τη δυνατότητα να αποκτήσει τα εν λόγω πιστοποιητικά εντός των σχετικών προθεσμιών για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνεται ο ίδιος, υπό την προϋπόθεση ότι ο οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι τα προτεινόμενα μέτρα διασφάλισης ποιότητας πληρούν τα απαιτούμενα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας. Ουσιαστικά, με την εν λόγω πρόβλεψη αναγνωρίζεται η αρχή της ισοδυναμίας, η οποία αποσκοπεί στην ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, υπηρεσιών και προσώπων, χωρίς περιορισμούς εντός της ενιαίας εσωτερικής αγοράς.

Αντίστοιχα στην παρ. 2 του ίδιου άρθρου εισάγονται κανόνες ως προς τις απαιτήσεις που σχετίζονται με συστήματα ή πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι, στην περίπτωση που οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν την υποβολή πιστοποιητικών που εκδίδονται από ανεξάρτητους οργανισμούς που βεβαιώνουν ότι ο οικονομικός φορέας συμμορφώνεται με συγκεκριμένα συστήματα ή πρότυπα όσον αφορά την περιβαλλοντική διαχείριση, παραπέμπουν στο σύστημα οικολογικής διαχείρισης και ελέγχου (EMAS) της Ένωσης ή σε άλλα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης που έχουν αναγνωριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 45 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1221/2009 ή σε άλλα πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης βασιζόμενα σε αντίστοιχα ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα που έχουν εκδοθεί από διαπιστευμένους οργανισμούς.

Περαιτέρω προβλέπεται και στη συγκεκριμένη περίπτωση ρητά η αναγνώριση της αρχής της ισοδυναμίας, με την έννοια ότι οι αναθέτουσες αρχές αναγνωρίζουν ως ισοδύναμα πιστοποιητικά από οργανισμούς που εδρεύουν σε άλλα κράτη-μέλη.

Επίσης, αποδέχονται άλλα αποδεικτικά μέσα μέτρων περιβαλλοντικής διαχείρισης, υπό την προϋπόθεση ότι ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι τα συγκεκριμένα μέτρα είναι ισοδύναμα με εκείνα που απαιτούνται βάσει του

εφαρμοστέου συστήματος ή του προτύπου περιβαλλοντικής διαχείρισης και επιπρόσθετα τεκμηριώσει ότι δεν έχει πρόσβαση στα εν λόγω πιστοποιητικά ή δεν έχει τη δυνατότητα να τα αποκτήσει εντός των σχετικών προθεσμιών, για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνεται ο ίδιος.

Συναφής, με τις ως άνω διατάξεις, είναι η απόφαση 2325/2023 της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία εκδόθηκε στο πλαίσιο πιλοτικής δίκης, και στην οποία κρίθηκαν ζητήματα που σχετίζονται με τους φορείς διαπίστευσης, οι οποίοι εκδίδουν τα σχετικά πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης ή πιστοποιητικά διασφάλισης ποιότητας.

Ειδικότερα, στην ανωτέρω απόφαση κρίθηκε ότι οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να προσκομίζουν, ως αποδεικτικά μέσα προς απόδειξη της συμμόρφωσής τους με τα απαιτούμενα πρότυπα-συστήματα διασφάλισης ποιότητας, πιστοποιητικά εκδιδόμενα από φορείς διαπιστευμένους σύμφωνα με τον Κανονισμό 765/2008 και, κατά συνέπεια, δεν επιτρέπεται ο οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης να λάβει διαπίστευση από εγκατεστημένο σε τρίτο κράτος οργανισμό, προκειμένου να ασκήσει τη δραστηριότητά του στο έδαφος της Ένωσης, ακόμη και όταν ο οργανισμός διαπίστευσης του τρίτου κράτους διαθέτει πιστοποίηση περί του ότι πληροί τα διεθνή πρότυπα για την άσκηση της δραστηριότητας διαπίστευσης και έχει προβεί σε σύναψη συμφωνιών περί αμοιβαίας αναγνώρισης στο πλαίσιο διεθνών φορέων οι οποίοι έχουν τον χαρακτήρα ένωσης προσώπων.²⁰²

10.6 Επιγραμμικό αποθετήριο πιστοποιητικών eCertis

Με σκοπό τη διευκόλυνση της διασυνοριακής υποβολής προσφορών η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει δημιουργήσει και διαχειρίζεται ένα ηλεκτρονικό σύστημα, το επιγραμμικό αποθετήριο πιστοποιητικών e-Certis το οποίο παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα αποδεικτικά μέσα που υποβάλλονται στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και τους εκδότες αυτών σε όλα τα κράτη- μέλη της ΕΕ.

Μέσω του e-Certis καθίσταται δυνατή αφενός η ενημέρωση των οικονομικών φορέων ως προς τα απαιτούμενα πιστοποιητικά που θα πρέπει να προσκομίζουν για την απόδειξη της μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού και την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής και αφετέρου η ευχερέστερη επαλήθευση, εκ μέρους των αναθετουσών

²⁰²Βλ. και σχετικό ενημερωτικό έγγραφο της ΕΑΔΗΣΥ με α.π. 3747/ 05-04-2024 (ΑΔΑ 9434ΟΞΤΒ-ΒΧ3)

αρχών, ως προς τα εν λόγω πιστοποιητικά και τους νόμιμους εκδότες αυτών, ανάλογα με τη χώρα εγκατάστασης του οικονομικού φορέα.

Στη σκέψη (87) της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ αναφέρεται: «Σκοπός του e-Certis είναι να διευκολύνει την ανταλλαγή πιστοποιητικών και άλλων αποδεικτικών εγγράφων που απαιτούνται συχνά από τις αναθέτουσες αρχές».

Οι σχετικές ρυθμίσεις περιλαμβάνονται στο άρθρο 61 της Οδηγίας, στις οποίες προβλέπεται ότι τα κράτη μέλη διασφαλίζουν τη διαρκή επικαιροποίηση των πληροφοριών για τα πιστοποιητικά και τις λοιπές μορφές αποδεικτικών εγγράφων που εισάγονται στο σύστημα e-Certis της Επιτροπής, καθώς και ότι οι αναθέτουσες αρχές προσφεύγουν στο e-Certis και απαιτούν, κατά κύριο λόγο, είδη πιστοποιητικών ή μορφές αποδεικτικών εγγράφων που καλύπτονται από το e-Certis.

Οι ως άνω ρυθμίσεις έχουν ενσωματωθεί στις διατάξεις του άρθρου 81 του ν. 4412/2016, στις οποίες προβλέπεται ότι αρμόδια Εθνική Αρχή για τη διαρκή επικαιροποίηση των πληροφοριών ως προς τα πιστοποιητικά και τις λοιπές μορφές αποδεικτικών εγγράφων που εισάγονται στο σύστημα e-Certis είναι η Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΔΗΣΥ).

Επισημαίνεται ότι η χρήση του e-Certis είναι υποχρεωτική για τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς από τις 18 Απριλίου 2018 κι εφεξής.²⁰³

Σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 79 του ν. 4412/2016, η Γενική Διεύθυνση Ψηφιακής Διακυβέρνησης της Γενικής Γραμματείας Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, διαθέτει και ενημερώνει στο e-Certis πλήρη κατάλογο των βάσεων δεδομένων, οι οποίες περιλαμβάνουν σχετικές πληροφορίες για τους οικονομικούς φορείς και μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αναθέτουσες αρχές άλλων κρατών μελών. Κατόπιν αίτησης, η ανωτέρω Γενική Διεύθυνση κοινοποιεί στα λοιπά κράτη μέλη και στην ΕΑΔΗΣΥ κάθε πληροφορία που αφορά στις εν λόγω βάσεις δεδομένων.

Επίσης, στην Οδηγία 2014/24/ΕΕ προβλέπεται η διασύνδεση του eCertis με την ηλεκτρονική υπηρεσία του ΕΕΕΣ.

²⁰³ Βλ. άρθρο 379 παρ. 4 του ν. 4412/2016

Τέλος, επισημαίνεται ότι το eCertis είναι διαθέσιμο, σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ, στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όπου, μεταξύ άλλων, αναφέρεται ότι αποτελεί εργαλείο αναφοράς που βοηθάει στο έλεγχο της γνησιότητας των πιστοποιητικών τα οποία απαιτούνται για τις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων σε όλη την ΕΕ και δεν αποτελεί υπηρεσία παροχής νομικών συμβουλών.²⁰⁴

10.7 Μελέτη περίπτωσης

Η αναθέτουσα αρχή Χ προκήρυξε ανοικτή διαδικασία ανάθεσης σύμβασης μελέτης άνω των ορίων, μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, χρησιμοποιώντας το πρότυπο τεύχος Διακήρυξης.

Στη διαδικασία υποβλήθηκαν τρεις (3) προσφορές από τους οικονομικούς φορείς Α (ένωση οικονομικών φορέων, αποτελούμενη από 2 οικονομικούς φορείς Α1 και Α2), Β και Γ.

Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

Η ένωση οικονομικών φορέων Α υπέβαλε ένα ΕΕΕΣ, για τον οικονομικό φορέα Α1 της ένωσης, ο οποίος δηλώθηκε και ως συντονιστής εταίρος, ενώ για τον Α2 οικονομικό φορέα δήλωσε τις σχετικές πληροφορίες στη συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, χωρίς να προσκομίσει διακριτό ΕΕΕΣ. Η αναθέτουσα αρχή απέρριψε την προσφορά της ένωσης συνολικά, κρίνοντας ότι έπρεπε, σε κάθε περίπτωση, να υποβληθεί διακριτό ΕΕΕΣ για κάθε μέλος της ένωσης.

Ο οικονομικός φορέας Β δήλωσε στο ΕΕΕΣ, στο σχετικό ερώτημα, ότι δεν έχει εκτελέσει πλημμελώς προηγούμενες συμβάσεις. Ωστόσο, στην αναθέτουσα αρχή γνωστοποιήθηκαν, από τον οικονομικό φορέα Γ, τρεις αποφάσεις, με τις οποίες ο Β είχε κηρυχθεί έκπτωτος σε προηγούμενες συμβάσεις. Η αναθέτουσα αρχή ζήτησε διευκρινίσεις από τον Β, ο οποίος απάντησε ότι έχει προσφύγει κατά των συγκεκριμένων αποφάσεων και επομένως δεν όφειλε να προβεί στη σχετική δήλωσή τους στο ΕΕΕΣ, καθώς δεν στοιχειοθετείται λόγος αποκλεισμού. Η αναθέτουσα αρχή

²⁰⁴ Βλ. αναλυτικές πληροφορίες για το eCertis, καθώς και τη βάση δεδομένων που τηρείται από την ΕΕ στη διαδρομή <https://ec.europa.eu/tools/ecertis/#/homePage>

απέρριψε την προσφορά του και τον απέκλεισε από τη συνέχιση της διαδικασίας, λόγω απόκρυψης πληροφοριών στο ΕΕΕΣ.

Τέλος, ο οικονομικός φορέας Γ, ο οποίος αναδείχθηκε προσωρινός ανάδοχος, προσκόμισε τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, τα οποία ήταν πλήρη, ωστόσο δεν προσκόμισε ασφαλιστική ενημερότητα που να καλύπτει τον χρόνο υποβολής της προσφοράς. Η αναθέτουσα αρχή του χορήγησε πρόσθετη προθεσμία, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 103 του ν. 4412/2016, προκειμένου να προσκομίσει ασφαλιστική ενημερότητα που να καλύπτει και τον χρόνο υποβολής της προσφοράς, ωστόσο ο Γ τελικά προσκόμισε, αντί ασφαλιστικής ενημερότητας, ένορκη βεβαίωση, στην οποία δήλωνε ότι ήταν ασφαλιστικά ενήμερος κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς του. Η αναθέτουσα αρχή έκανε αποδεκτή την ένορκη βεβαίωση και του ανέθεσε τη σύμβαση

Ερώτημα

Πώς κρίνετε τις ενέργειες της αναθέτουσα αρχής, ως προς τις προσφορές των οικονομικών φορέων Α, Β και Γ, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του ν. 4412/2016;

Απάντηση

α) Ως προς τον οικονομικό φορέα Α, η αναθέτουσα αρχή ενήργησε νόμιμα απορρίπτοντας συνολικά την προσφορά της ένωσης και αποκλείοντάς την από τη διαδικασία, καθώς, από τον συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 79 του ν. 4412/2016 και του Κανονισμού 20176/7/ΕΕ, προκύπτει ότι, σε περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, υποβάλλεται διακριτό ΕΕΕΣ για κάθε μέλος της ένωσης, όρος που περιλαμβάνεται, άλλωστε, και στις πρότυπες Διακηρύξεις. Περαιτέρω, με βάση τους όρους της πρότυπης Διακήρυξης, το ΕΕΕΣ υποβάλλεται επί ποινή αποκλεισμού και, κατά συνέπεια, δεν μπορεί να υποβληθεί συμπληρωματικά εκ των υστέρων ούτε να αναπληρωθεί από άλλο έγγραφο, όπως εν προκειμένω από τη συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση.

β) Ως προς τον οικονομικό φορέα Β, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τη δομή και το περιεχόμενο του ΕΕΕΣ, αλλά και σύμφωνα με τη διαμορφωθείσα νομολογία των Διοικητικών Δικαστηρίων, όπως αναπτύχθηκε στο παρόν Κεφάλαιο, ο οικονομικός φορέας είναι υποχρεωμένος να δηλώνει στο ΕΕΕΣ τα πραγματικά γεγονότα, άσχετα αν στοιχειοθετούν ή όχι τον σχετικό λόγο αποκλεισμού, καθώς η σχετική διαπίστωση

περί συνδρομής ή μη του λόγου αποκλεισμού εναπόκειται αποκλειστικά στην κρίση της αναθέτουσας αρχής. Επομένως, ορθά η αναθέτουσα αρχή ενήργησε και απέρριψε την προσφορά του οικονομικού φορέα, λόγω ανακριβούς δήλωσης και απόκρυψης των σχετικών πληροφοριών (άρθρο 73 παρ. 4 περ. ζ του ν.4412/2016).

γ) Ως προς τον οικονομικό φορέα Γ, η αναθέτουσα αρχή δεν ενήργησε νόμιμα.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 104 του ν. 4412/2016: *«1. Το δικαίωμα συμμετοχής, καθώς και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως ορίστηκαν στα έγγραφα της σύμβασης, κρίνονται:*

α) κατά την υποβολή της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς, με την υποβολή του ΕΕΕΣ,

β) κατά την υποβολή των δικαιολογητικών του άρθρου 80 και

γ) κατά την εξέταση της υπεύθυνης δήλωσης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. γ' της παρ. 3 του άρθρου 105, περί κατακύρωσης και σύναψης σύμβασης..».

Περαιτέρω, στην απόφαση με αριθμ. 2325/2023 της Ολομέλειας του ΣτΕ, όπως ήδη προαναφέρθηκε, κρίθηκε, ότι *«Ο διαγωνιζόμενος που ανακηρύσσεται προσωρινός ανάδοχος έχει υποχρέωση να προσκομίσει, στο μεταγενέστερο αυτό στάδιο, αποδεικτικά στοιχεία για την συνδρομή των απαιτούμενων προϋποθέσεων, τα οποία ανάγονται αφενός στον χρόνο υποβολής της προσφοράς του και αφετέρου στον χρόνο ανακήρυξής του σε προσωρινό ανάδοχο».* Κατά συνέπεια, ο προσωρινός ανάδοχος όφειλε να προσκομίσει ασφαλιστική ενημερότητα που να καλύπτει και τον χρόνο υποβολής της προσφοράς και αυτή δεν μπορεί να αντικατασταθεί από ένορκη βεβαίωση, καθώς ένορκες βεβαιώσεις προσκομίζονται μόνο στη περίπτωση που στο οικείο κράτος- μέλος δεν εκδίδεται σχετικό πιστοποιητικό (βλ. άρθρο 80 παρ. 2 του ν. 4412/2016). Επομένως, η αναθέτουσα αρχή μη νόμιμα αποδέχθηκε την ένορκη βεβαίωση, αντί ασφαλιστικής ενημερότητας, και ανέθεσε τη σύμβαση στον οικονομικό φορέα Γ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

Ανοικτή Διαδικασία:

αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών, ανά κατηγορία σύμβασης, με βάση το εφαρμοστέο κριτήριο ανάθεσης

11.1 Εισαγωγή

Στην συγκεκριμένη θεματική ενότητα θα παρουσιασθούν αναλυτικά τα επιμέρους στάδια αποσφράγισης και αξιολόγησης των προσφορών ανάλογα με το κριτήριο ανάθεσης για την ανοικτή διαδικασία για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.

11.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας

Σκοπός της συγκεκριμένης θεματικής ενότητας είναι η κατανόηση των επιμέρους βημάτων των σταδίων αποσφράγισης και αξιολόγησης των προσφορών, των ενεργειών της επιτροπής διαγωνισμού, των σταδίων που εγκρίνονται εγκριτικές αποφάσεις ανάλογα με το κριτήριο ανάθεσης για την ανοικτή διαδικασία για τις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών.

11.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση της θεματικής ενότητας, οι επιμορφούμενοι/νες θα είναι σε θέση να :

- γνωρίζουν, διακρίνουν, περιγράφουν τα βήματα για την αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών ανά κατηγορία σύμβασης (έργα, μελέτες, τεχνικές και συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες), με βάση το εφαρμοστέο κριτήριο ανάθεσης
- περιγράφουν τις ενέργειες της Επιτροπής Διαγωνισμού σε κάθε είδος σύμβασης, ανάλογα με το κριτήριο ανάθεσης (έλεγχος δικαιολογητικών συμμετοχής και αξιολόγηση με βάση τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής και τα κριτήρια ανάθεσης, ανάδειξη προσωρινού αναδόχου)
- κατανοούν τις διαφορές της διαδικασίας αποσφράγισης και αξιολόγησης, με βάση την επιλογή του τρόπου ανάδειξης της πλέον συμφέρουσας από

οικονομική άποψη προσφοράς (βάσει της τιμής ή του κόστους, βάσει της τιμής – ποιότητας)

- προβαίνουν σε συγκριτική αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών (αφορά την περίπτωση που επιλέγεται ως κριτήριο ανάθεσης η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής)
- μπορούν να προβαίνουν στην αξιολόγηση και βαθμολόγηση των τεχνικών και των οικονομικών προσφορών με βάση τη στάθμιση και τη βαρύτητα των επιμέρους κριτηρίων που περιγράφονται στα έγγραφα της σύμβασης (αφορά την περίπτωση που επιλέγεται ως κριτήριο ανάθεσης η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει ποιότητας-τιμής)
- γνωρίζουν τη διαδικασία τελικής κατάταξης προσφορών
- γνωρίζουν τον τρόπο διαχείρισης την περίπτωση ισότιμων ή ισοδύναμων προσφορών
- γνωρίζουν τα στάδια όπου εκδίδονται εγκριτικές αποφάσεις από την αναθέτουσα αρχή
- διακρίνουν το περιεχόμενο και να αιτιολογούν τις αποφάσεις της αναθέτουσας Αρχής, ανάλογα με το στάδιο του διαγωνισμού
- εντοπίζουν τον χρόνο και τον τρόπο χορήγησης πρόσβασης στα στοιχεία των προσφορών στους συμμετέχοντες
- γνωρίζουν τον χρόνο και τις συνέπειες ενημέρωσης των προσφερόντων σχετικά με τα αποτελέσματα των επιμέρους φάσεων του διαγωνισμού (γνωστοποίηση πρακτικών και αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής)

11.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας

Στην θεματική αυτή ενότητα παρουσιάζονται το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη διαδικασία αποσφράγισης και αξιολόγησης προσφορών, η διαδικασία αποσφράγισης και αξιολόγησης προσφορών για την ανοικτή διαδικασία ανάθεσης για τις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών με κριτήριο ανάθεσης τη χαμηλότερη τιμή και τη βέλτιστη σχέση ποιότητας- τιμή, το σύστημα μελέτη-κατασκευή, με κριτήριο ανάθεσης τη χαμηλότερη τιμή και τη βέλτιστη σχέση ποιότητας- τιμής, οι αποφάσεις της αναθέτουσας αρχής και η έγκριση πρακτικών Επιτροπής διαγωνισμού, η αναγκαιότητα αιτιολόγησης των ανωτέρω αποφάσεων και η ενημέρωση προσφερόντων και πρόσβαση στα στοιχεία των προσφορών.

11.2 Θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη διαδικασία αποσφράγισης και αξιολόγησης προσφορών

Η διαδικασία αποσφράγισης και αξιολόγησης προσφορών για την ανάθεση δημόσιων συμβάσεων έργων και μελετών διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν και ιδίως από τα άρθρα 98, 99, 101 και 102 του ν.4412/2016 και την ΚΥΑ 166278/2021 «Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν στην ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)» (ΦΕΚ 2813/Β/2021).

11.3. Ανοικτή Διαδικασία: Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών

Η επιτροπή διαγωνισμού αρχίζει τη διαδικασία αποσφράγισης των προσφορών την ημερομηνία και ώρα που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Η αποσφράγιση διενεργείται μέσω ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το υποσύστημα σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των 30.000,00€.

Στα άρθρα 98 και 99 του ν. 4412/2016 αναλύονται τα στάδια για την ανοικτή διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων και μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, αντίστοιχα, όταν οι εν λόγω διαδικασίες δεν διενεργούνται με ηλεκτρονικό τρόπο. Στις συμβάσεις που ανατίθενται με ηλεκτρονικό τρόπο οι απαιτήσεις των άρθρων αυτών έχουν προσαρμοστεί αναλόγως με την ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα (πρβλ. παρ. 4 άρθρου 98 και παρ. 3 άρθρου 99).

Στην παρούσα ενότητα θα αναπτυχθούν τα στάδια αποσφράγισης και αξιολόγησης προσφορών κατά την ανοικτή διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων και μελετών με χρήση του ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα, όπως αυτά διαφοροποιούνται ανάλογα με το κριτήριο ανάθεσης, ενώ ιδιαίτερη αναφορά θα γίνει και στο σύστημα μελέτη-κατασκευή. Οι διαδικασίες στο ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα παρουσιάζονται αναλυτικά στο Κεφ. 17.

Ειδικότερα, αν ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, τα επιμέρους στάδια, στην ανοικτή διαδικασία έχουν ως εξής:

11.3.1 Σύμβαση έργου με κριτήριο ανάθεσης τη χαμηλότερη τιμή

Μετά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, όπως ορίζεται στη Διακήρυξη, και πριν από την ηλεκτρονική αποσφράγιση, πιστοποιημένος χρήστης της Αναθέτουσας Αρχής μεταβιβάζει την αρμοδιότητα διαχείρισης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα σε πιστοποιημένο χρήστη της Επιτροπής Διαγωνισμού.

Η αναθέτουσα αρχή διαβιβάζει στον Πρόεδρο της Επιτροπής Διαγωνισμού τους κλειστούς φακέλους με τις πρωτότυπες εγγυήσεις συμμετοχής που έχουν προσκομιστεί πριν από την ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών που ορίζεται, ομοίως, στη Διακήρυξη.

Η Επιτροπή Διαγωνισμού, κατά την ημερομηνία και ώρα που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και συγκεκριμένα στη Διακήρυξη, προβαίνει σε ηλεκτρονική αποσφράγιση του υποφακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» και του υποφακέλου “Οικονομική Προσφορά”, χωρίς να παρέχει στους προσφέροντες πρόσβαση στα υποβληθέντα δικαιολογητικά συμμετοχής ή στις υποβληθείσες οικονομικές προσφορές.

Μετά την ως άνω αποσφράγιση, και πριν από την έκδοση οποιασδήποτε απόφασης σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών της παρούσας, η Επιτροπή Διαγωνισμού, προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες:

- (i) αναρτά στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένα Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού», τον σχετικό κατάλογο προσφερόντων, όπως αυτός παράγεται από το υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα, με δικαίωμα πρόσβασης μόνον στους προσφέροντες,
- ii) ελέγχει εάν προσκομίστηκαν οι απαιτούμενες πρωτότυπες εγγυητικές επιστολές συμμετοχής. Η προσφορά οικονομικού φορέα που παρέλειψε είτε να προσκομίσει την απαιτούμενη πρωτότυπη εγγύηση συμμετοχής, σε περίπτωση υποβολής έγχαρτης

εγγύησης συμμετοχής, είτε να υποβάλει την απαιτούμενη εγγύηση ηλεκτρονικής έκδοσης στον οικείο ηλεκτρονικό (υπό)-φάκελο μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών, απορρίπτεται ως απαράδεκτη, μετά από γνώμη της Επιτροπής Διαγωνισμού, η οποία συντάσσει πρακτικό, στο οποίο περιλαμβάνονται τα αποτελέσματα του ανωτέρω ελέγχου και υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή το σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, ως “εσωτερικό”, μέσω της λειτουργίας “επικοινωνία” του υποσυστήματος, προς έγκριση για τη λήψη απόφασης απόρριψης της προσφοράς, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016.

Μετά την έκδοση της απόφασης έγκρισης του ανωτέρω πρακτικού για την απόρριψη της προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί την απόφαση σε όλους τους προσφέροντες.

Η απόφαση απόρριψης της προσφοράς εκδίδεται πριν από την έκδοση οποιασδήποτε άλλης απόφασης σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών της παρούσας διαδικασίας και κατά της απόφασης αυτής χωρεί προδικαστική προσφυγή.

iii) Στη συνέχεια διαβιβάζει τον σχετικό κατάλογο προσφερόντων, κατά σειρά μειοδοσίας, στην αναθέτουσα αρχή και στους προσφέροντες, προκειμένου να λάβουν γνώση και αναρτά στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένα Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού», τον ως άνω κατάλογο, με δικαίωμα πρόσβασης μόνο στους προσφέροντες.

Ακολούθως, η Επιτροπή Διαγωνισμού προβαίνει, κατά σειρά μειοδοσίας, ανάλογα με τον τρόπο σύνταξης της οικονομικής προσφοράς σύμφωνα με το άρθρο 95 του ν.4412/2016, σε έλεγχο της ολόγραφης και αριθμητικής αναγραφής του ενιαίου ποσοστού έκπτωσης ή της προσφερόμενης τιμής ή των επιμέρους ποσοστών έκπτωσης και της ομαλής μεταξύ τους σχέσης βάσει της παραγωγής σχετικού ψηφιακού αρχείου, μέσα από το υποσύστημα.

Για την εφαρμογή του ελέγχου ομαλότητας, χρησιμοποιείται από την Επιτροπή Διαγωνισμού η μέση έκπτωση προσφοράς (Εμ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 95 και 98 του ν. 4412/2016. Σημειώνεται ότι ο έλεγχος ομαλότητας αφορά μόνο στην περίπτωση υποβολής προσφοράς με επιμέρους ποσοστά έκπτωσης.

Όλες οι οικονομικές προσφορές, μετά τις τυχόν αναγκαίες διορθώσεις,

καταχωρίζονται, κατά τη σειρά μειοδοσίας, στο πρακτικό της επιτροπής διαγωνισμού.

Στη συνέχεια, η Επιτροπή Διαγωνισμού, την ίδια ημέρα, ελέγχει τα δικαιολογητικά συμμετοχής (ΕΕΕΣ, Εγγύηση συμμετοχής, παραγόμενο από το Υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα ηλεκτρονικό αρχείο («εκτυπώσεις») των Δικαιολογητικών Συμμετοχής, και τυχόν άλλα έγγραφα που έχουν υποβληθεί με την προσφορά), κατά τη σειρά της μειοδοσίας, αρχίζοντας από τον πρώτο μειοδότη. Αν η ολοκλήρωση του ελέγχου αυτού δεν είναι δυνατή την ίδια μέρα, λόγω του μεγάλου αριθμού των προσφορών, ελέγχονται τουλάχιστον οι δέκα (10) πρώτες κατά σειρά μειοδοσίας. Στην περίπτωση αυτή η διαδικασία συνεχίζεται τις επόμενες εργάσιμες ημέρες.

Η Επιτροπή Διαγωνισμού, παράλληλα με τις ως άνω ενέργειες, επικοινωνεί με τους εκδότες που αναγράφονται στις υποβληθείσες εγγυητικές επιστολές, προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους. Αν διαπιστωθεί πλαστότητα εγγυητικής επιστολής, ο υποψήφιος αποκλείεται από τον διαγωνισμό και υποβάλλεται μηνυτήρια αναφορά στον αρμόδιο εισαγγελέα.

Η περιγραφόμενη διαδικασία καταχωρείται στο πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού ή σε παράρτημά του, που υπογράφεται από τον Πρόεδρο και τα μέλη της.

Η Επιτροπή Διαγωνισμού ελέγχει την ύπαρξη ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών. Σύμφωνα με το άρθρο 88 του ν.4412/2016, ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές τεκμαίρονται οικονομικές προσφορές που εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν.

Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι συνιστούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο.

Στις παραπάνω περιπτώσεις, η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, σύμφωνα με τα άρθρα 88 και 89 του ν.4412/2016, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης, η οποία αποστέλλεται μέσω της λειτουργίας «Επικοινωνία» του υποσυστήματος.

Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Αν οι εξηγήσεις δεν γίνουν αποδεκτές, η προσφορά απορρίπτεται, ωστόσο δεν καταπίπτει η εγγυητική επιστολή συμμετοχής.

Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, οι οποίες υποβάλλονται, ομοίως, μέσω της λειτουργίας «Επικοινωνία», ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης.

Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται τα αναλυτικά αναφερόμενα στα άρθρα 88 και 89 του ν. 4412/2016

Η Επιτροπή Διαγωνισμού ολοκληρώνει τη σύνταξη του σχετικού πρακτικού με το αποτέλεσμα της διαδικασίας, με το οποίο εισηγείται την ανάθεση της σύμβασης στον μειοδότη (ή τη ματαίωση της διαδικασίας), και υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή το σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, ως “εσωτερικό”, προς έγκριση, μεταβιβάζοντας παράλληλα ξανά την αρμοδιότητα διαχείρισης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στον αρμόδιο πιστοποιημένο χρήστη της αναθέτουσας αρχής.

Η αποδοχή ή απόρριψη των εξηγήσεων των οικονομικών φορέων, κατόπιν γνώμης της Επιτροπής Διαγωνισμού, η οποία περιλαμβάνεται στο ως άνω πρακτικό, ενσωματώνεται στην απόφαση της έγκρισης του πρακτικού. Για την εξέταση των εξηγήσεων δύναται να συγκροτούνται και έκτακτες επιτροπές ή ομάδες εργασίας, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 221 ν. 4412/2016.

Στη συνέχεια, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί την απόφαση έγκρισης του πρακτικού σε όλους τους προσφέροντες, εκτός από εκείνους, οποίοι αποκλείστηκαν οριστικά, λόγω μη υποβολής ή προσκόμισης της πρωτότυπης εγγύησης συμμετοχής, και παρέχει πρόσβαση στα υποβληθέντα δικαιολογητικά συμμετοχής και στις οικονομικές προσφορές των λοιπών προσφερόντων. Κατά της απόφασης αυτής χωρεί προδικαστική προσφυγή.

Επισημαίνεται, τέλος, ότι, σε περίπτωση που οι προσφορές έχουν την ίδια ακριβώς τιμή (ισότιμες), η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τον (προσωρινό) ανάδοχο με κλήρωση μεταξύ των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν ισότιμες προσφορές. Η κλήρωση γίνεται ενώπιον της Επιτροπής Διαγωνισμού και παρουσία των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν τις ισότιμες προσφορές, σε ημέρα και ώρα που θα τους γνωστοποιηθεί μέσω της λειτουργικότητας “επικοινωνία” του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα.

Τα αποτελέσματα της ως άνω κλήρωσης ενσωματώνονται, ομοίως, στην απόφαση της έγκρισης του πρακτικού.

11.3.2 Σύμβασης έργου με κριτήριο ανάθεσης τη βέλτιστη σχέση ποιότητας- τιμή.

Μετά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, όπως ορίζεται στη Διακήρυξη, και πριν από την ηλεκτρονική αποσφράγιση, πιστοποιημένος χρήστης της Αναθέτουσας Αρχής μεταβιβάζει την αρμοδιότητα διαχείρισης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα σε πιστοποιημένο χρήστη της Επιτροπής Διαγωνισμού.

Η αναθέτουσα αρχή διαβιβάζει στον Πρόεδρο της Επιτροπής Διαγωνισμού τους κλειστούς φακέλους με τις πρωτότυπες εγγυήσεις συμμετοχής που έχουν προσκομιστεί πριν από την ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών που ορίζεται, ομοίως στη Διακήρυξη.

Στη συνέχεια, η Επιτροπή Διαγωνισμού, κατά την ημερομηνία και ώρα που ορίζεται στη Διακήρυξη, προβαίνει σε ηλεκτρονική αποσφράγιση του υποφακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» και του υποφακέλου «Τεχνική Προσφορά», χωρίς να παρέχει στους προσφέροντες πρόσβαση στα δικαιολογητικά συμμετοχής ή στις υποβληθείσες τεχνικές προσφορές των λοιπών οικονομικών φορέων.

Μετά την ως άνω αποσφράγιση, και πριν από την έκδοση οποιασδήποτε απόφασης σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών της παρούσας, η Επιτροπή Διαγωνισμού, προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες:

(i) αναρτά στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένα Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού», τον σχετικό κατάλογο προσφερόντων, όπως αυτός παράγεται από το υποσύστημα, με δικαίωμα πρόσβασης μόνον στους προσφέροντες,

ii) ελέγχει εάν προσκομίστηκαν οι απαιτούμενες πρωτότυπες εγγυητικές επιστολές συμμετοχής σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν.4412/2016. Η προσφορά οικονομικού φορέα που παρέλειψε είτε να προσκομίσει την απαιτούμενη πρωτότυπη εγγύηση συμμετοχής, σε περίπτωση υποβολής έγχαρτης εγγύησης συμμετοχής, είτε να υποβάλει την απαιτούμενη εγγύηση ηλεκτρονικής έκδοσης στον οικείο ηλεκτρονικό (υπό)-φάκελο μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών, απορρίπτεται ως απαράδεκτη, μετά από γνώμη της Επιτροπής Διαγωνισμού, η οποία συντάσσει πρακτικό, στο οποίο περιλαμβάνονται τα αποτελέσματα του ανωτέρω ελέγχου και υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή το σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, ως “εσωτερικό”, μέσω της λειτουργίας “επικοινωνία” του υποσυστήματος, προς έγκριση για τη λήψη απόφασης απόρριψης της προσφοράς, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016.

Μετά την έκδοση της απόφασης έγκρισης του ανωτέρω πρακτικού για την απόρριψη της προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί την απόφαση σε όλους τους προσφέροντες.

Η απόφαση απόρριψης της προσφοράς εκδίδεται πριν από την έκδοση οποιασδήποτε άλλης απόφασης σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών της παρούσας διαδικασίας και κατά της απόφασης χωρεί προδικαστική προσφυγή.

Ακολούθως, η Επιτροπή Διαγωνισμού προβαίνει στον έλεγχο των υποβληθέντων δικαιολογητικών συμμετοχής, καθώς και στην αξιολόγηση και βαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη Διακήρυξη. Η Επιτροπή Διαγωνισμού προβαίνει στην αξιολόγηση και βαθμολόγηση μόνο των τεχνικών προσφορών των προσφερόντων των οποίων τα δικαιολογητικά συμμετοχής έκρινε πλήρη. Αν η ολοκλήρωση του ελέγχου αυτού και της αξιολόγησης δεν είναι δυνατή την ίδια μέρα, λόγω του μεγάλου αριθμού των προσφορών, η διαδικασία συνεχίζεται τις επόμενες εργάσιμες ημέρες. Το αποτέλεσμα του ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής και της αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών καταγράφονται στο ίδιο πρακτικό.

Η Επιτροπή Διαγωνισμού, παράλληλα με τις ως άνω ενέργειες, επικοινωνεί με τους εκδότες που αναγράφονται στις υποβληθείσες εγγυητικές επιστολές, προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους. Αν διαπιστωθεί πλαστότητα εγγυητικής επιστολής, ο υποψήφιος αποκλείεται από τον διαγωνισμό και υποβάλλεται μηνυτήρια αναφορά στον αρμόδιο εισαγγελέα.

Η περιγραφόμενη διαδικασία καταχωρείται στο πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού, που υπογράφεται από τον Πρόεδρο και τα μέλη της.

Η Επιτροπή Διαγωνισμού ολοκληρώνει τη σύνταξη του σχετικού πρακτικού το οποίο περιλαμβάνει το αποτέλεσμα του ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής και της αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών, καθώς και τις τεχνικές προσφορές που απορρίφθηκαν επειδή δεν πληρούν τους όρους και τις απαιτήσεις των τεχνικών προδιαγραφών και υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή το σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, ως “εσωτερικό” μέσω της λειτουργίας “επικοινωνία” του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα, προς έγκριση, μεταβιβάζοντας παράλληλα ξανά την αρμοδιότητα διαχείρισης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στον αρμόδιο πιστοποιημένο χρήστη της αναθέτουσας αρχής.

Μετά την έκδοση της απόφασης έγκρισης του ανωτέρω πρακτικού, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί την απόφαση σε όλους τους προσφέροντες εκτός από εκείνους οι οποίοι αποκλείστηκαν οριστικά, λόγω μη υποβολής ή προσκόμισης της πρωτότυπης εγγύησης συμμετοχής, σύμφωνα με τα ανωτέρω αναφερόμενα και παρέχει πρόσβαση στα υποβληθέντα δικαιολογητικά συμμετοχής και στις υποβληθείσες τεχνικές προσφορές των λοιπών προσφερόντων. Κατά της απόφασης έγκρισης του πρακτικού χωρεί προδικαστική προσφυγή.

Στη συνέχεια ο πιστοποιημένος χρήστης της αναθέτουσας αρχής, μεταβιβάζει εκ νέου την αρμοδιότητα διαχείρισης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού σε πιστοποιημένο χρήστη της Επιτροπής Διαγωνισμού.

Μετέπειτα, σε διακριτό στάδιο, η Επιτροπή Διαγωνισμού προβαίνει στην αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών, χωρίς να παρέχει στους προσφέροντες πρόσβαση στα υποβληθέντα στοιχεία των λοιπών οικονομικών φορέων. Εν συνεχεία η Επιτροπή Διαγωνισμού ελέγχει την ολόγραφη και αριθμητική αναγραφής των

επιμέρους ποσοστών έκπτωσης και της ομαλής μεταξύ τους σχέσης, βάσει της παραγωγής σχετικού ψηφιακού αρχείου, μέσα από το υποσύστημα και προβαίνει στην αξιολόγηση και βαθμολόγηση των οικονομικών προσφορών, σύμφωνα με οριζόμενα στη Διακήρυξη. Για την εφαρμογή του ελέγχου ομαλότητας, χρησιμοποιείται από την Επιτροπή Διαγωνισμού η μέση έκπτωση προσφοράς (Εμ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 95 και 98 του ν. 4412/2016.

Όλες οι οικονομικές προσφορές, μετά τις τυχόν αναγκαίες διορθώσεις, καταχωρίζονται, κατά τη σειρά κατάταξης σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην Διακήρυξη (πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας –τιμής) στο πρακτικό της επιτροπής.

Η Επιτροπή Διαγωνισμού ελέγχει την ύπαρξη ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών. Σύμφωνα με το άρθρο 88 του ν.4412/2016 ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, τεκμαίρονται οικονομικές προσφορές που εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι συνιστούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο.

Στις παραπάνω περιπτώσεις, η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης, η οποία αποστέλλεται μέσω της λειτουργίας «Επικοινωνία» του υποσυστήματος.

Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Αν οι εξηγήσεις δεν γίνουν αποδεκτές, η προσφορά απορρίπτεται, ωστόσο δεν καταπίπτει η εγγυητική επιστολή συμμετοχής.

Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, οι οποίες υποβάλλονται, ομοίως, μέσω της λειτουργίας «Επικοινωνία», ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν

δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης.

Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται τα αναλυτικά αναφερόμενα στα άρθρα 88 και 89 του ν. 4412/2016

Προσωρινός ανάδοχος αναδεικνύεται εκείνος του οποίου η προσφορά έχει συγκεντρώσει την μεγαλύτερη συνολική βαθμολογία σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη Διακήρυξη.

Σε περίπτωση ισοδύναμων προσφορών σύμφωνα με το άρθρο 90 παρ. 2 του ν. 4412/2016, η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τον προσφέροντα με τη μεγαλύτερη βαθμολογία τεχνικής προσφοράς, ήτοι την μεγαλύτερη σταθμισμένη βαθμολογία στα κριτήρια K1,...Kn.

Η Επιτροπή Διαγωνισμού ολοκληρώνει τη σύνταξη του σχετικού πρακτικού με το αποτέλεσμα της διαδικασίας, με το οποίο εισηγείται την ανάθεση της σύμβασης στον μειοδότη (ή τη ματαίωση της διαδικασίας), και υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή το σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, ως “εσωτερικό”, μέσω της λειτουργίας “επικοινωνία” του υποσυστήματος, προς έγκριση, μεταβιβάζοντας παράλληλα ξανά την αρμοδιότητα διαχείρισης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στον αρμόδιο πιστοποιημένο χρήστη της αναθέτουσας αρχής.

Η αποδοχή ή απόρριψη των εξηγήσεων των οικονομικών φορέων, κατόπιν γνώμης της Επιτροπής Διαγωνισμού, η οποία περιλαμβάνεται στο ως άνω πρακτικό, ενσωματώνεται στην απόφαση έγκρισης του πρακτικού. Για την εξέταση των εξηγήσεων δύναται να συγκροτούνται και έκτακτες επιτροπές ή ομάδες εργασίας, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 221 ν. 4412/2016.

Μετά την έκδοση της απόφασης έγκρισης του πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού, η Αναθέτουσα Αρχή κοινοποιεί την ως άνω απόφαση σε όλους τους προσφέροντες που υπέβαλαν αποδεκτή προσφορά και παρέχει πρόσβαση σε αυτούς στις υποβληθείσες οικονομικές προσφορές των λοιπών προσφερόντων. Κατά της απόφασης έγκρισης του πρακτικού χωρεί προδικαστική προσφυγή.

Επισημαίνεται ότι, σε περίπτωση που οι προσφορές είναι ισοδύναμες και έχουν την ίδια σταθμισμένη βαθμολογία και στην τεχνική προσφορά, ήτοι στα κριτήρια K1,...Kn, η αναθέτουσα αρχή, δυνάμει του άρθρου 90 παρ. 3 του ν. 4412/2016, επιλέγει τον (προσωρινό) ανάδοχο με κλήρωση μεταξύ των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν ισοδύναμες προσφορές. Η κλήρωση γίνεται ενώπιον της Επιτροπής Διαγωνισμού και παρουσία των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν τις ισοδύναμες προσφορές, σε ημέρα και ώρα που θα τους γνωστοποιηθεί μέσω της λειτουργικότητας “επικοινωνία” του υποσυστήματος. Τα αποτελέσματα της ως άνω κλήρωσης ενσωματώνονται, ομοίως, στην παραπάνω αναφερόμενη απόφαση έγκρισης του πρακτικού .

11.3.3 Σύστημα μελέτη-κατασκευή, με κριτήριο ανάθεσης τη χαμηλότερη τιμή

Μετά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, και πριν από την ηλεκτρονική αποσφράγιση, πιστοποιημένος χρήστης της Αναθέτουσας Αρχής μεταβιβάζει την αρμοδιότητα διαχείρισης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα σε πιστοποιημένο χρήστη της Επιτροπής Διαγωνισμού.

Η αναθέτουσα αρχή διαβιβάζει στον Πρόεδρο της Επιτροπής Διαγωνισμού τους κλειστούς φακέλους με τις πρωτότυπες εγγυήσεις συμμετοχής, που έχουν προσκομιστεί, πριν από την ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών που ορίζεται στην Διακήρυξη.

Η Επιτροπή Διαγωνισμού, κατά την ημερομηνία και ώρα που ορίζεται στη Διακήρυξη, προβαίνει σε ηλεκτρονική αποσφράγιση του υποφακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής», του υποφακέλου «Τεχνική Προσφορά- Μελέτη» και του υποφακέλου «Οικονομική Προσφορά» χωρίς να παρέχει στους προσφέροντες πρόσβαση στα υποβληθέντα στοιχεία των οικονομικών φορέων.

Μετά την ως άνω αποσφράγιση, και πριν από την έκδοση οποιασδήποτε απόφασης σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών της παρούσας, η Επιτροπή Διαγωνισμού, προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες:

i) αναρτά στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένα Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού», τον σχετικό κατάλογο προσφερόντων, όπως αυτός παράγεται από το υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα, με δικαίωμα πρόσβασης μόνον στους προσφέροντες,

ii) ελέγχει εάν προσκομίστηκαν οι απαιτούμενες πρωτότυπες εγγυητικές επιστολές συμμετοχής σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν.4412/2016. Η προσφορά οικονομικού φορέα που παρέλειψε είτε να προσκομίσει την απαιτούμενη πρωτότυπη εγγύηση συμμετοχής, σε περίπτωση υποβολής έγχαρτης εγγύησης συμμετοχής, είτε να υποβάλει την απαιτούμενη εγγύηση ηλεκτρονικής έκδοσης στον οικείο ηλεκτρονικό (υπό)-φάκελο μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών, απορρίπτεται ως απαράδεκτη, μετά από γνώμη της Επιτροπής Διαγωνισμού, η οποία συντάσσει πρακτικό, στο οποίο περιλαμβάνονται τα αποτελέσματα του ανωτέρω ελέγχου και υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή το σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, ως “εσωτερικό”, μέσω της λειτουργίας “επικοινωνία” του υποσυστήματος, προς έγκριση για τη λήψη απόφασης απόρριψης της προσφοράς, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016.

Μετά την έκδοση της απόφασης έγκρισης του ανωτέρω πρακτικού για την απόρριψη της προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί την απόφαση σε όλους τους προσφέροντες. Η απόφαση απόρριψης της προσφοράς εκδίδεται πριν από την έκδοση οποιασδήποτε άλλης απόφασης σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών της παρούσας διαδικασίας και κατά της απόφασης αυτής χωρεί προδικαστική προσφυγή.

iii) Στη συνέχεια διαβιβάζει τον σχετικό κατάλογο προσφερόντων, κατά σειρά μειοδοσίας, στην αναθέτουσα αρχή και στους προσφέροντες, προκειμένου να λάβουν γνώση και αναρτά στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένα Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού», τον ως άνω κατάλογο, με δικαίωμα πρόσβασης μόνο στους προσφέροντες.

Όλες οι οικονομικές προσφορές, καταχωρίζονται, κατά τη σειρά μειοδοσίας, στο πρακτικό της επιτροπής διαγωνισμού.

Ακολούθως, η Επιτροπή Διαγωνισμού, την ίδια ημέρα, ελέγχει τα δικαιολογητικά συμμετοχής (ΕΕΕΣ, Εγγύηση συμμετοχής, παραγόμενο από το Υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα ηλεκτρονικό αρχείο («εκτυπώσεις») των Δικαιολογητικών Συμμετοχής, και τυχόν άλλα έγγραφα που έχουν υποβληθεί με την προσφορά), κατά τη σειρά της μειοδοσίας, αρχίζοντας από τον πρώτο μειοδότη. Αν η ολοκλήρωση του ελέγχου αυτού δεν είναι δυνατή την ίδια μέρα, λόγω του μεγάλου αριθμού των προσφορών ελέγχονται τουλάχιστον οι δέκα (10) πρώτες κατά

σειρά μειοδοσίας. Στην περίπτωση αυτή η διαδικασία συνεχίζεται τις επόμενες εργάσιμες ημέρες.

Στη συνέχεια, η Επιτροπή Διαγωνισμού, μετά τον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής και των οικονομικών προσφορών, ελέγχει, με βάση τη σειρά μειοδοσίας, για τους πέντε (5) πρώτους, την πληρότητα και συμφωνία των μελετών (ήτοι των τεχνικών προσφορών), που υποβλήθηκαν με βάση τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης και ιδίως στον «Κανονισμό Μελετών Έργου», διαπιστώνοντας τη συμμόρφωση ή μη των μελετών σε αυτά (πίνακας συμμόρφωσης), χωρίς βαθμολόγηση και καταγράφει το αποτέλεσμα στο ίδιο ως άνω πρακτικό.

Η Επιτροπή Διαγωνισμού, παράλληλα με τις ως άνω ενέργειες, επικοινωνεί με τους εκδότες που αναγράφονται στις υποβληθείσες εγγυητικές επιστολές, προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους. Αν διαπιστωθεί πλαστότητα εγγυητικής επιστολής, ο υποψήφιος αποκλείεται από τον διαγωνισμό, υποβάλλεται μηνυτήρια αναφορά στον αρμόδιο εισαγγελέα.

Η περιγραφόμενη διαδικασία καταχωρείται στο πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού ή σε παράρτημά του, που υπογράφεται από τον Πρόεδρο και τα μέλη της.

Η Επιτροπή Διαγωνισμού ελέγχει την ύπαρξη ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών. Σύμφωνα με το άρθρο 88 του ν.4412/2016, ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, τεκμαίρονται οικονομικές προσφορές που εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι συνιστούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο.

Στις παραπάνω περιπτώσεις, η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης, η οποία αποστέλλεται μέσω της λειτουργίας «Επικοινωνία» του υποσυστήματος. Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της

αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Αν οι εξηγήσεις δεν γίνουν αποδεκτές, η προσφορά απορρίπτεται, ωστόσο δεν καταπίπτει η εγγυητική επιστολή συμμετοχής.

Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, οι οποίες υποβάλλονται, ομοίως, μέσω της λειτουργίας « Επικοινωνία», ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης.

Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται τα αναλυτικά αναφερόμενα στα άρθρα 88 και 89 του ν. 4412/2016.

Η Επιτροπή Διαγωνισμού ολοκληρώνει τη σύνταξη του σχετικού πρακτικού με το αποτέλεσμα της διαδικασίας, με το οποίο εισηγείται την ανάθεση της σύμβασης στον μειοδότη (ή τη ματαίωση της διαδικασίας), και υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή το σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, ως “εσωτερικό”, προς έγκριση, μεταβιβάζοντας παράλληλα ξανά την αρμοδιότητα διαχείρισης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στον αρμόδιο πιστοποιημένο χρήστη της αναθέτουσας αρχής.

Η αποδοχή ή απόρριψη των εξηγήσεων των οικονομικών φορέων, κατόπιν γνώμης της Επιτροπής Διαγωνισμού, η οποία περιλαμβάνεται στο ως άνω πρακτικό, ενσωματώνεται στην απόφαση έγκρισης του πρακτικού. Για την εξέταση των εξηγήσεων δύναται να συγκροτούνται και έκτακτες επιτροπές ή ομάδες εργασίας, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 221 ν. 4412/2016.

Στη συνέχεια, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί την απόφαση έγκρισης του πρακτικού σε όλους τους προσφέροντες εκτός από εκείνους, οποίοι αποκλείστηκαν οριστικά, λόγω μη υποβολής ή προσκόμισης της πρωτότυπης εγγύησης συμμετοχής, και παρέχει πρόσβαση στα υποβληθέντα στοιχεία των λοιπών προσφερόντων. Κατά της απόφασης αυτής χωρεί προδικαστική προσφυγή.

Επισημαίνεται ότι, σε περίπτωση που οι προσφορές έχουν την ίδια ακριβώς τιμή (ισότιμες), η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τον (προσωρινό) ανάδοχο με κλήρωση μεταξύ των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν ισότιμες προσφορές. Η κλήρωση

γίνεται ενώπιον της Επιτροπής Διαγωνισμού και παρουσία των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν τις ισότιμες προσφορές, σε ημέρα και ώρα που θα τους γνωστοποιηθεί μέσω της λειτουργικότητας “επικοινωνία” του υποσυστήματος. Τα αποτελέσματα της ως άνω κλήρωσης ενσωματώνονται, ομοίως, στην απόφαση έγκρισης του πρακτικού.

11.3.4 Σύστημα μελέτη-κατασκευή, με κριτήριο ανάθεσης τη βέλτιστη σχέση ποιότητας- τιμής

Μετά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, όπως ορίζεται στη Διακήρυξη, και πριν από την ηλεκτρονική αποσφράγιση, πιστοποιημένος χρήστης της Αναθέτουσας Αρχής μεταβιβάζει την αρμοδιότητα διαχείρισης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα σε πιστοποιημένο χρήστη της Επιτροπής Διαγωνισμού.

Η αναθέτουσα αρχή διαβιβάζει στον Πρόεδρο της Επιτροπής Διαγωνισμού τους κλειστούς φακέλους με τις πρωτότυπες εγγυήσεις συμμετοχής, που έχουν προσκομιστεί, πριν από την ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών που ορίζεται, στη Διακήρυξη.

Στη συνέχεια, η Επιτροπή Διαγωνισμού, κατά την ημερομηνία και ώρα που ορίζεται στη Διακήρυξη, προβαίνει σε ηλεκτρονική αποσφράγιση του υποφακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» και του υποφακέλου «Τεχνική Προσφορά- Μελέτη», χωρίς να παρέχει στους προσφέροντες πρόσβαση στα δικαιολογητικά συμμετοχής ή στις υποβληθείσες τεχνικές προσφορές των λοιπών οικονομικών φορέων.

Μετά την ως άνω αποσφράγιση, και πριν από την έκδοση οποιασδήποτε απόφασης σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών της παρούσας, η Επιτροπή Διαγωνισμού, προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες:

(i) αναρτά στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένα Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού», τον σχετικό κατάλογο προσφερόντων, όπως αυτός παράγεται από το υποσύστημα, με δικαίωμα πρόσβασης μόνον στους προσφέροντες,

ii) ελέγχει εάν προσκομίστηκαν οι απαιτούμενες πρωτότυπες εγγυητικές επιστολές συμμετοχής σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν.4412/2016. Η προσφορά οικονομικού φορέα που παρέλειψε είτε να προσκομίσει την απαιτούμενη πρωτότυπη

εγγύηση συμμετοχής, σε περίπτωση υποβολής έγχαρτης εγγύησης συμμετοχής, είτε να υποβάλει την απαιτούμενη εγγύηση ηλεκτρονικής έκδοσης στον οικείο ηλεκτρονικό (υπό)-φάκελο μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών, απορρίπτεται ως απαράδεκτη, μετά από γνώμη της Επιτροπής Διαγωνισμού, η οποία συντάσσει πρακτικό, στο οποίο περιλαμβάνονται τα αποτελέσματα του ανωτέρω ελέγχου και υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή το σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, ως “εσωτερικό”, μέσω της λειτουργίας “επικοινωνία” του υποσυστήματος, προς έγκριση για τη λήψη απόφασης απόρριψης της προσφοράς, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016.

Μετά την έκδοση της απόφασης έγκρισης του ανωτέρω πρακτικού για την απόρριψη της προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί την απόφαση σε όλους τους προσφέροντες. Η απόφαση απόρριψης της προσφοράς εκδίδεται πριν από την έκδοση οποιασδήποτε άλλης απόφασης σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών της παρούσας διαδικασίας και κατά της απόφασης χωρεί προδικαστική προσφυγή

Στη συνέχεια ελέγχει τα υποβληθέντα δικαιολογητικά συμμετοχής, καθώς και την πληρότητα και τη συμφωνία της μελέτης των διαγωνιζομένων με τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης και ιδίως με τον Κανονισμό Μελετών Έργου διαπιστώνοντας τη συμμόρφωση ή μη της μελέτης σε αυτά (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II Διακήρυξης: Πίνακας Συμμόρφωσης) χωρίς βαθμολόγηση. Όσες μελέτες δεν καλύπτουν τις απαιτήσεις του Πίνακα Συμμόρφωσης απορρίπτονται.

Ακολούθως προβαίνει στην αξιολόγηση/βαθμολόγηση των λοιπών στοιχείων των τεχνικών προσφορών (εκτός των προαναφερόμενων μελετών που σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο ελέγχονται μόνο ως προς την συμμόρφωση τους με τις απαιτήσεις του Πίνακα Συμμόρφωσης χωρίς να βαθμολογούνται) των οποίων οι μελέτες έγιναν αποδεκτές σύμφωνα με τα ανωτέρω. Στη συνέχεια, η Επιτροπή Διαγωνισμού συντάσσει πρακτικό το οποίο περιλαμβάνει τον Πίνακα Συμμόρφωσης συμπληρωμένο για κάθε διαγωνιζόμενο, καθώς και την βαθμολογία των λοιπών στοιχείων των τεχνικών προσφορών, σύμφωνα τη Διακήρυξη, για τους διαγωνιζόμενους των οποίων η μελέτη κάλυπτε τις απαιτήσεις του Πίνακα Συμμόρφωσης και επομένως δεν απορρίφθηκε και υποβάλλει στην Αναθέτουσα Αρχή το σχετικό πρακτικό, ως “εσωτερικό”, μέσω της λειτουργίας “επικοινωνία” του

υποσυστήματος, προς έγκριση, μεταβιβάζοντας παράλληλα ξανά την αρμοδιότητα διαχείρισης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στον αρμόδιο πιστοποιημένο χρήστη της Αναθέτουσας Αρχής.

Η Επιτροπή Διαγωνισμού, παράλληλα με τις ως άνω ενέργειες, επικοινωνεί με τους εκδότες που αναγράφονται στις υποβληθείσες εγγυητικές επιστολές, προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους. Αν διαπιστωθεί πλαστότητα εγγυητικής επιστολής, ο υποψήφιος αποκλείεται από τον διαγωνισμό και υποβάλλεται μηνυτήρια αναφορά στον αρμόδιο εισαγγελέα.

Στη συνέχεια, και μετά την έκδοση της απόφασης έγκρισης του ανωτέρω πρακτικού, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί την απόφαση σε όλους τους προσφέροντες εκτός από εκείνους οι οποίοι αποκλείστηκαν οριστικά, λόγω μη υποβολής ή προσκόμισης της πρωτότυπης εγγύησης συμμετοχής, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα και παρέχει πρόσβαση στα υποβληθέντα δικαιολογητικά συμμετοχής και στις υποβληθείσες τεχνικές προσφορές των λοιπών προσφερόντων. Κατά της απόφασης έγκρισης του ανωτέρω πρακτικού χωρεί προδικαστική προσφυγή.

Στη συνέχεια ο πιστοποιημένος χρήστης της αναθέτουσας αρχής, μεταβιβάζει εκ νέου την αρμοδιότητα διαχείρισης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού σε πιστοποιημένο χρήστη της Επιτροπής Διαγωνισμού.

Μετέπειτα, σε διακριτό στάδιο, η Επιτροπή Διαγωνισμού προβαίνει στην αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν αποδεκτή προσφορά, χωρίς να παρέχει στους προσφέροντες πρόσβαση στα υποβληθέντα στοιχεία των λοιπών οικονομικών φορέων.

Η αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών ολοκληρώνεται σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη Διακήρυξη. Προσωρινός ανάδοχος αναδεικνύεται εκείνος του οποίου η προσφορά έχει συγκεντρώσει την μεγαλύτερη συνολική βαθμολογία.

Σε περίπτωση ισοδύναμων προσφορών σύμφωνα με το άρθρο 90 παρ. 2 του ν. 4412/2016, η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τον προσφέροντα με τη μεγαλύτερη βαθμολογία τεχνικής προσφοράς.

Μετά την αξιολόγηση και βαθμολόγηση των οικονομικών προσφορών η Επιτροπή Διαγωνισμού συντάσσει πρακτικό και το αποστέλλει στην Αναθέτουσα, ως “εσωτερικό”, μέσω της λειτουργίας “επικοινωνία” του υποσυστήματος, προς έγκριση. Μετά την έκδοση της απόφασης έγκρισης του πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού, η Αναθέτουσα Αρχή κοινοποιεί την ως άνω απόφαση σε όλους τους προσφέροντες που υπέβαλαν αποδεκτή προσφορά και παρέχει πρόσβαση σε αυτούς στις υποβληθείσες οικονομικές προσφορές των λοιπών προσφερόντων. Κατά της απόφασης έγκρισης του ανωτέρω πρακτικού χωρεί προδικαστική προσφυγή

Επισημαίνεται ότι, σε περίπτωση που οι προσφορές είναι ισοδύναμες και έχουν την ίδια σταθμισμένη βαθμολογία και στην τεχνική προσφορά, η αναθέτουσα αρχή, δυνάμει του άρθρου 90 παρ. 3 του ν. 4412/2016, επιλέγει τον (προσωρινό) ανάδοχο με κλήρωση μεταξύ των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν ισοδύναμες προσφορές. Η κλήρωση γίνεται ενώπιον της Επιτροπής Διαγωνισμού και παρουσία των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν τις ισοδύναμες προσφορές, σε ημέρα και ώρα που θα τους γνωστοποιηθεί μέσω της λειτουργικότητας “επικοινωνία” του υποσυστήματος. Τα αποτελέσματα της ως άνω κλήρωσης ενσωματώνονται, ομοίως, στην απόφαση της έγκρισης του σχετικού πρακτικού.

11.3.5 Σύμβαση μελετών, τεχνικών και συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, με κριτήριο ανάθεσης τη χαμηλότερη τιμή

Μετά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, όπως ορίζεται στη Διακήρυξη, και πριν την ηλεκτρονική αποσφράγιση, πιστοποιημένος χρήστης της αναθέτουσας αρχής μεταβιβάζει την αρμοδιότητα διαχείρισης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα σε πιστοποιημένο χρήστη της Επιτροπής Διαγωνισμού.

Η αναθέτουσα αρχή διαβιβάζει στον Πρόεδρο της Επιτροπής Διαγωνισμού τους κλειστούς φακέλους με τις πρωτότυπες εγγυήσεις συμμετοχής που έχουν προσκομιστεί πριν την ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών που ορίζεται στη Διακήρυξη.

Η Επιτροπή Διαγωνισμού, κατά την ημερομηνία και ώρα που ορίζεται στη Διακήρυξη, προβαίνει σε ηλεκτρονική αποσφράγιση του (υπο)φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» και του (υπο)φακέλου «Οικονομική Προσφορά».

Στη συνέχεια, μετά την ως άνω αποσφράγιση, η Επιτροπή Διαγωνισμού προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες:

- (i) αναρτά στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένα Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού», τον σχετικό κατάλογο προσφερόντων, όπως αυτός παράγεται από το υποσύστημα με δικαίωμα πρόσβασης μόνον στους προσφέροντες.
- (ii) ελέγχει εάν προσκομίστηκαν οι απαιτούμενες πρωτότυπες εγγυητικές επιστολές συμμετοχής σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν.4412/2016. Η προσφορά οικονομικού φορέα που παρέλειψε είτε να προσκομίσει την απαιτούμενη πρωτότυπη εγγύηση συμμετοχής, σε περίπτωση υποβολής έγχαρτης εγγύησης συμμετοχής, είτε να υποβάλει την απαιτούμενη εγγύηση ηλεκτρονικής έκδοσης στον οικείο ηλεκτρονικό υπό-φάκελο απορρίπτεται ως απαράδεκτη, μετά από γνώμη της Επιτροπής Διαγωνισμού, η οποία συντάσσει πρακτικό, στο οποίο περιλαμβάνονται τα αποτελέσματα του ανωτέρω ελέγχου και υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή το σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, ως “εσωτερικό”, μέσω της λειτουργίας “επικοινωνία” του υποσυστήματος, προς έγκριση για τη λήψη απόφασης απόρριψης της προσφοράς, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016.

Μετά την έκδοση της απόφασης έγκρισης του ανωτέρω πρακτικού για την απόρριψη της προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί την απόφαση σε όλους τους προσφέροντες. Η απόφαση απόρριψης της προσφοράς εκδίδεται πριν από την έκδοση οποιασδήποτε άλλης απόφασης σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών της παρούσας διαδικασίας και κατά της απόφασης αυτής χωρεί προδικαστική προσφυγή.

- iii) Στη συνέχεια διαβιβάζει τον σχετικό κατάλογο προσφερόντων, κατά σειρά μειοδοσίας, στην αναθέτουσα αρχή και στους προσφέροντες, προκειμένου να λάβουν γνώση και αναρτά στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένα Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού», τον ως άνω κατάλογο, με δικαίωμα πρόσβασης μόνο στους προσφέροντες.

Ακολούθως, η Επιτροπή Διαγωνισμού προβαίνει, κατά σειρά μειοδοσίας, σε έλεγχο της προσφερόμενης τιμής. Η υποβληθείσα οικονομική προσφορά, κατά κατηγορία

μελέτης, απορρίπτεται εφόσον οι ποσότητες του φυσικού αντικείμενου της προσφοράς δεν αντιστοιχούν στο αντικείμενο της μελέτης, όπως προκύπτει από τα στοιχεία της περίπτωσης κε' της παρ. 2 του άρθρου 53 του ν. 4412/2016. Όλες οι οικονομικές προσφορές, μετά τις τυχόν αναγκαίες διορθώσεις, καταχωρίζονται, κατά τη σειρά μειοδοσίας, στο πρακτικό της επιτροπής.

Στην συνέχεια η Επιτροπή Διαγωνισμού, την ίδια ημέρα, ελέγχει τα δικαιολογητικά συμμετοχής (ΕΕΕΣ, Εγγύηση συμμετοχής, παραγόμενο από το Υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα ηλεκτρονικό αρχείο («εκτυπώσεις») των Δικαιολογητικών Συμμετοχής, και τυχόν άλλα έγγραφα που έχουν υποβληθεί με την προσφορά σύμφωνα με τους όρους της Διακήρυξης), κατά τη σειρά μειοδοσίας αρχίζοντας από τον πρώτο μειοδότη. Αν η ολοκλήρωση του ελέγχου αυτού δεν είναι δυνατή την ίδια μέρα, λόγω του μεγάλου αριθμού των προσφορών, ελέγχονται τουλάχιστον οι δέκα (10) πρώτες κατά σειρά μειοδοσίας. Στην περίπτωση αυτή η διαδικασία συνεχίζεται τις επόμενες εργάσιμες ημέρες.

Η Επιτροπή Διαγωνισμού, παράλληλα με τις ως άνω ενέργειες, επικοινωνεί με τους εκδότες που αναγράφονται στις υποβληθείσες εγγυητικές επιστολές, προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους. Αν διαπιστωθεί πλαστότητα εγγυητικής επιστολής, ο υποψήφιος αποκλείεται από τον διαγωνισμό, υποβάλλεται μηνυτήρια αναφορά στον αρμόδιο εισαγγελέα.

Η περιγραφόμενη διαδικασία καταχωρείται στο πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού ή σε παράρτημά του, που υπογράφεται από τον Πρόεδρο και τα μέλη της.

Η Επιτροπή Διαγωνισμού ελέγχει την ύπαρξη ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών. Σύμφωνα με το άρθρο 88 του ν.4412/2016, ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, τεκμαίρονται οικονομικές προσφορές που εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι συνιστούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο.

Στις παραπάνω περιπτώσεις, η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους,

εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης, η οποία αποστέλλεται μέσω της λειτουργίας «Επικοινωνία» του υποσυστήματος. Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Αν οι εξηγήσεις δεν γίνουν αποδεκτές, η προσφορά απορρίπτεται, ωστόσο δεν καταπίπτει η εγγυητική επιστολή συμμετοχής.

Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, οι οποίες υποβάλλονται, ομοίως, μέσω της λειτουργίας «Επικοινωνία», ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης.

Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται τα αναλυτικά αναφερόμενα στα άρθρα 88 και 89 του ν. 4412/2016.

Η Επιτροπή Διαγωνισμού ολοκληρώνει τη σύνταξη του σχετικού πρακτικού με το αποτέλεσμα της διαδικασίας, με το οποίο εισηγείται την ανάθεση της σύμβασης στον μειοδότη (ή τη ματαιώση της διαδικασίας), και υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή το σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, ως “εσωτερικό”, προς έγκριση, μεταβιβάζοντας παράλληλα ξανά την αρμοδιότητα διαχείρισης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στον αρμόδιο πιστοποιημένο χρήστη της αναθέτουσας αρχής.

Η αποδοχή ή απόρριψη των εξηγήσεων των οικονομικών φορέων, κατόπιν γνώμης της Επιτροπής Διαγωνισμού, η οποία περιλαμβάνεται στο ως άνω πρακτικό, ενσωματώνεται στην απόφαση έγκρισης του πρακτικού. Για την εξέταση των εξηγήσεων δύναται να συγκροτούνται και έκτακτες επιτροπές ή ομάδες εργασίας, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 221 ν. 4412/2016.

Στη συνέχεια, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί την απόφαση έγκρισης του πρακτικού σε όλους τους προσφέροντες, εκτός από εκείνους, οποίοι αποκλείστηκαν οριστικά, λόγω μη υποβολής ή προσκόμισης της πρωτότυπης εγγύησης συμμετοχής, και παρέχει πρόσβαση στα υποβληθέντα δικαιολογητικά συμμετοχής και στις

οικονομικές προσφορές των λοιπών προσφερόντων. Κατά της απόφασης αυτής χωρεί προδικαστική προσφυγή.

Επισημαίνεται, τέλος, ότι, σε περίπτωση που οι προσφορές έχουν την ίδια ακριβώς τιμή (ισότιμες), η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τον (προσωρινό) ανάδοχο με κλήρωση μεταξύ των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν ισότιμες προσφορές. Η κλήρωση γίνεται ενώπιον της Επιτροπής Διαγωνισμού και παρουσία των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν τις ισότιμες προσφορές, σε ημέρα και ώρα που θα τους γνωστοποιηθεί μέσω της λειτουργικότητας “επικοινωνία” του υποσυστήματος. Τα αποτελέσματα της ως άνω κλήρωσης ενσωματώνονται, ομοίως, στην απόφαση έγκρισης του πρακτικού.

11.3.6 Σύμβαση μελετών, τεχνικών και συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, με κριτήριο ανάθεσης τη βέλτιστη σχέση ποιότητας- τιμής

Μετά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, όπως ορίζεται στη Διακήρυξη, και πριν από την ηλεκτρονική αποσφράγιση, πιστοποιημένος χρήστης της αναθέτουσας αρχής μεταβιβάζει την αρμοδιότητα διαχείρισης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα σε πιστοποιημένο χρήστη της Επιτροπής Διαγωνισμού.

Η αναθέτουσα αρχή διαβιβάζει στον Πρόεδρο της Επιτροπής Διαγωνισμού τους κλειστούς φακέλους με τις πρωτότυπες εγγυήσεις συμμετοχής που έχουν προσκομιστεί πριν την ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών που ορίζεται στη Διακήρυξη.

Η Επιτροπή Διαγωνισμού, κατά την ημερομηνία και ώρα που ορίζεται στη Διακήρυξη, προβαίνει σε ηλεκτρονική αποσφράγιση του (υπο)φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» και του (υπο)φακέλου “Τεχνική Προσφορά”, χωρίς να παρέχει στους προσφέροντες πρόσβαση στα υποβληθέντα δικαιολογητικά συμμετοχής ή στις υποβληθείσες τεχνικές προσφορές των λοιπών οικονομικών φορέων.

Στη συνέχεια, μετά την ως άνω αποσφράγιση, η Επιτροπή Διαγωνισμού προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες:

- (i) αναρτά στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένα Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού», τον

σχετικό κατάλογο προσφερόντων, όπως αυτός παράγεται από το υποσύστημα, με δικαίωμα πρόσβασης μόνον στους προσφέροντες.

- (ii) ελέγχει εάν προσκομίστηκαν οι απαιτούμενες πρωτότυπες εγγυητικές επιστολές συμμετοχής σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν.4412/2016. Η προσφορά οικονομικού φορέα που παρέλειψε είτε να προσκομίσει την απαιτούμενη πρωτότυπη εγγύηση συμμετοχής, σε περίπτωση υποβολής έγχαρτης εγγύησης συμμετοχής, είτε να υποβάλει την απαιτούμενη εγγύηση ηλεκτρονικής έκδοσης στον οικείο ηλεκτρονικό υποφάκελο μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, απορρίπτεται ως απαράδεκτη, μετά από γνώμη της Επιτροπής Διαγωνισμού, η οποία συντάσσει πρακτικό, στο οποίο περιλαμβάνονται τα αποτελέσματα του ανωτέρω ελέγχου και υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή το σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, ως “εσωτερικό”, μέσω της λειτουργίας “επικοινωνία” του υποσυστήματος, προς έγκριση για τη λήψη απόφασης απόρριψης της προσφοράς, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016.

Μετά την έκδοση της απόφασης έγκρισης του ανωτέρω πρακτικού για την απόρριψη της προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί την απόφαση σε όλους τους προσφέροντες. Η απόφαση απόρριψης της προσφοράς εκδίδεται πριν από την έκδοση οποιασδήποτε άλλης απόφασης σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών της παρούσας διαδικασίας και κατά της απόφασης αυτής χωρεί προδικαστική προσφυγή.

- (iii) ελέγχει τα υποβληθέντα δικαιολογητικά συμμετοχής, και προβαίνει στην αξιολόγηση και βαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη Διακήρυξη, ενώ παράλληλα επικοινωνεί με τους εκδότες που αναγράφονται στις υποβληθείσες εγγυητικές επιστολές συμμετοχής, προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους. Αν διαπιστωθεί πλαστότητα εγγυητικής επιστολής, ο υποψήφιος αποκλείεται από τον διαγωνισμό και υποβάλλεται μηνυτήρια αναφορά στον αρμόδιο εισαγγελέα. Ακολούθως η Επιτροπή Διαγωνισμού συντάσσει πρακτικό, στο οποίο περιλαμβάνονται τα αποτελέσματα του ανωτέρω ελέγχου και αξιολόγησης, και υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή το σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, ως “εσωτερικό”, μέσω της

λειτουργίας “επικοινωνία” του υποσυστήματος, προς έγκριση, μεταβιβάζοντας παράλληλα ξανά την αρμοδιότητα διαχείρισης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στον αρμόδιο πιστοποιημένο χρήστη της Αναθέτουσας Αρχής.

Μετά την έκδοση της απόφασης έγκρισης του ανωτέρω πρακτικού, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί την απόφαση σε όλους τους προσφέροντες, εκτός από εκείνους οι οποίοι αποκλείστηκαν οριστικά, λόγω μη υποβολής ή προσκόμισης της πρωτότυπης εγγύησης συμμετοχής, σύμφωνα με τα ανωτέρω αναφερόμενα και παρέχει πρόσβαση στα υποβληθέντα δικαιολογητικά συμμετοχής και στις υποβληθείσες τεχνικές προσφορές των λοιπών προσφερόντων. Κατά της απόφασης της αναθέτουσας αρχής χωρεί προδικαστική προσφυγή.

Στη συνέχεια ο πιστοποιημένος χρήστης της αναθέτουσας αρχής, μεταβιβάζει εκ νέου την αρμοδιότητα διαχείρισης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού σε πιστοποιημένο χρήστη της Επιτροπής Διαγωνισμού.

Μετέπειτα, σε διακριτό στάδιο, η Επιτροπή Διαγωνισμού προβαίνει στην αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών, χωρίς να παρέχει στους προσφέροντες πρόσβαση στα υποβληθέντα στοιχεία των λοιπών οικονομικών φορέων. Εν συνεχεία η Επιτροπή Διαγωνισμού προβαίνει στην αξιολόγηση και βαθμολόγηση των οικονομικών προσφορών, σύμφωνα με οριζόμενα στη Διακήρυξη και συντάσσει πρακτικό, με το οποίο εισηγείται, την ανάθεση της σύμβασης στον προσφέροντα που υπέβαλε την πλέον συμφέρουσα προσφορά (ή τη ματαιώση της διαδικασίας). Το εν λόγω πρακτικό υποβάλλεται, ως “εσωτερικό”, μέσω της λειτουργίας “επικοινωνία” του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα, στην αναθέτουσα αρχή, προς έγκριση.

Μετά την έκδοση της απόφασης έγκρισης του πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί την ως άνω απόφαση σε όλους τους προσφέροντες που υπέβαλαν αποδεκτή προσφορά και παρέχει πρόσβαση σε αυτούς στις υποβληθείσες οικονομικές προσφορές των λοιπών προσφερόντων. Κατά της απόφασης της αναθέτουσας αρχής χωρεί προδικαστική προσφυγή

Επισημαίνεται ότι, σε περίπτωση που οι προσφορές έχουν την ίδια συνολική τελική βαθμολογία (ισοδύναμες), η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τον (προσωρινό) ανάδοχο, τον προσφέροντα με τη μεγαλύτερη βαθμολογία τεχνικής προσφοράς. Σε περίπτωση

ισοβαθμίας και ως προς την τεχνική προσφορά, η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τον (προσωρινό) ανάδοχο με κλήρωση μεταξύ των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν τις ισοδύναμες προσφορές. Η κλήρωση γίνεται ενώπιον της Επιτροπής Διαγωνισμού και παρουσία των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν τις ισοδύναμες προσφορές, σε ημέρα και ώρα που θα τους γνωστοποιηθεί μέσω της λειτουργικότητας “επικοινωνία” του υποσυστήματος. Τα αποτελέσματα της ως άνω κλήρωσης ενσωματώνονται, ομοίως, στην απόφαση έγκρισης του πρακτικού.

11.4 Αποφάσεις της αναθέτουσας αρχής

Στα άρθρα 98 και 99 του ν. 4412/2016 όπου αναλύονται τα στάδια για την ανοικτή διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων και μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, αντίστοιχα, καθώς και στην ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα αναφέρονται οι αποφάσεις που εκδίδονται από την αναθέτουσα αρχή περί της έγκρισης των πρακτικών της επιτροπής διαγωνισμού ή τη ματαίωση της διαδικασίας.

11.4.1 Έγκριση πρακτικών Επιτροπής διαγωνισμού

Για την εφαρμογή της διαγωνιστικής διαδικασίας, συντάσσονται πρακτικά από την επιτροπή διαγωνισμού που υπογράφονται από τον Πρόεδρο και τα μέλη αυτής. Σύμφωνα και με παρ. 11.3 του παρόντος κεφαλαίου, και ανάλογα με το κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης συντάσσονται τα παρακάτω πρακτικά από την Επιτροπή Διαγωνισμού:

- I. Πρακτικό απόρριψης προσφοράς συμμετέχοντα σε διαγωνιστική διαδικασία λόγω μη προσκόμισης πρωτότυπης εγγυητικής επιστολής
- II. Πρακτικό ελέγχου δικαιολογητικών συμμετοχής και οικονομικής προσφοράς (έργο/μελέτη με κριτήριο ανάθεσης: χαμηλότερη τιμή)
- III. Πρακτικό ελέγχου δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνική προσφορά- μελέτη και οικονομικής προσφοράς» (σύστημα μελέτη-κατασκευή, με κριτήριο ανάθεσης: χαμηλότερη τιμή)
- IV. Πρακτικό ελέγχου δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνική προσφορά- μελέτη (σύστημα μελέτη-κατασκευή, με κριτήριο ανάθεσης: βέλτιστη σχέση ποιότητας-τιμή)

- V. Πρακτικό ελέγχου οικονομικής προσφοράς (σύστημα μελέτη-κατασκευή, με κριτήριο ανάθεσης: βέλτιστη σχέση ποιότητας-τιμή)
- VI. Πρακτικό ελέγχου δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνική προσφορά (μελέτη με κριτήριο ανάθεσης: βέλτιστη σχέση ποιότητας- τιμή)
- VII. Πρακτικό ελέγχου δικαιολογητικών οικονομικής προσφοράς (μελέτη με κριτήριο ανάθεσης: βέλτιστη σχέση ποιότητας- τιμή)
- VIII. Πρακτικό ελέγχου δικαιολογητικών κατακύρωσης
- IX. Πρακτικό ελέγχου οψιγενών μεταβολών (εφόσον διαπιστωθούν)

Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αποσφράγισης και αξιολόγησης των προσφορών η επιτροπή διαγωνισμού συντάσσει το πρακτικό της και εισηγείται στην αναθέτουσα αρχή περί της αξιολόγησης, βαθμολόγησης των προσφορών, όπως και την ανάθεση της σύμβασης σύμφωνα με τα κριτήρια που τέθηκαν στα έγγραφα της σύμβασης, ή τη ματαίωση του διαγωνισμού.

Στη συνέχεια η αναθέτουσα αρχή εγκρίνει το αποτέλεσμα της διαδικασίας με την έκδοση σχετικής απόφασης, η οποία είναι εκτελεστή. Σύμφωνα με γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, εφόσον η αναθέτουσα αρχή αποφασίσει διαφορετικά πρέπει στην απόφασή της να περιέχεται ειδική αιτιολογία.

11.4.2 Αιτιολόγηση αποφάσεων

Σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, η αιτιολογία πρέπει να είναι σαφής, ειδική και επαρκής και να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου της προσφοράς. Η αιτιολογία είναι σαφής όταν καταγράφονται με διαυγή τρόπο οι σκέψεις του οργάνου, με τη χρήση των κατάλληλων διατυπώσεων επί τη βάση των κανόνων της νεοελληνικής γλώσσας σε επίπεδο γραμματικής και συντακτικού (λεκτική λειτουργία). Πρέπει να γίνεται μνεία συγκεκριμένων στοιχείων που στηρίζουν το συμπέρασμά της Επιτροπής Διαγωνισμού.

Λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του ν. 4412/2016 και των εγγράφων της δημόσιας σύμβασης που αποτελούν το κανονιστικό πλαίσιο κάθε διαγωνισμού, σε συνδυασμό με τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων, οι οποίες διέπουν το δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων σύμφωνα με το άρθρο 18 ν.4412/2016, η αξιολόγηση και βαθμολόγηση των προσφορών των διαγωνιζομένων πρέπει να είναι σαφώς, ειδικώς και εμπεριστατωμένως αιτιολογημένη, με την παράθεση στο οικείο

πρακτικό των συγκεκριμένων στοιχείων που ελήφθησαν υπόψη, αυτοτελώς και συγκριτικά, ώστε να μην προκύπτει αμφιβολία ως προς την ορθότητα της συγκεκριμένης κρίσης.

Εάν μια προσφορά δεν πληροί τις απαιτήσεις επιλογής/ελάχιστες απαιτήσεις πρέπει να απορρίπτεται. Στο στάδιο αυτό, η αναθέτουσα αρχή μπορεί μόνο να ζητεί από τους προσφέροντες να επιβεβαιώσουν ορισμένες πληροφορίες ή να διευκρινίσουν αντιφατικές πληροφορίες, εάν για παράδειγμα κάποια στοιχεία έχουν ασαφή διατύπωση ή είναι προφανώς λάθος υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 102. Οι διευκρινίσεις δεν πρέπει να θεωρούνται διαπραγματεύσεις. Οι ουσιώδεις μεταβολές ή τροποποιήσεις της προσφοράς δεν επιτρέπονται. Αφού αξιολογήσει τυχόν συμπληρωματικές πληροφορίες που έχουν ζητηθεί, η επιτροπή διαγωνισμού προβαίνει στην αξιολόγηση όλων των συμμορφούμενων προσφορών.²⁰⁵ (Πρβλ. Κεφάλαιο 7.4.3 και 7.4.4)

Προτού η αναθέτουσα αρχή αποφασίσει να απορρίψει μια προσφορά την οποία κρίνει ως «ασυνήθιστα χαμηλή» πρέπει πρώτα να ζητήσει από τον προσφέροντα να αποσαφηνίσει για ποιον λόγο η προσφορά του είναι τόσο χαμηλή και κατά πόσον υπάρχουν ιδιαίτερες περιστάσεις που δικαιολογούν τη χαμηλή προσφορά, όπως καινοτόμες τεχνικές λύσεις ή ειδικές συνθήκες που καθιστούν δυνατή την απόκτηση προμηθειών με ευνοϊκούς όρους. Αφού εξετάσει την αιτιολόγηση που παρέχεται από τον προσφέροντα, η αναθέτουσα αρχή πρέπει να αποφασίσει αν θα απορρίψει ή θα αποδεχτεί την προσφορά του. Η αναθέτουσα αρχή είναι υποχρεωμένη να ζητεί αιτιολόγηση για την ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά σε κάθε περίπτωση και όχι μόνο όταν τίθεται θέμα απόρριψης της προσφοράς.

Επίσης, κατά το στάδιο αξιολόγησης και βαθμολόγησης των τεχνικών προσφορών των συμμετεχόντων, η Επιτροπή διαγωνισμού οφείλει να αιτιολογεί στο οικείο πρακτικό ειδικά, έστω και συνοπτικά, τη δοθείσα στους διαγωνιζόμενους βαθμολογία στα επιμέρους κριτήρια της διακήρυξης, εξειδικεύοντάς την με αναφορά σε συγκεκριμένα στοιχεία και χαρακτηριστικά των τεχνικών τους προσφορών, αναδεικνύοντας, συνακόλουθα, τα σημεία συγκριτικής υπεροχής ή υστέρησης κάθε

²⁰⁵Ευρωπαϊκή Επιτροπή., Έγγραφο καθοδήγησης για επαγγελματίες, Φεβρουάριος 2018. https://eaadhsy.gr/images/docs/guidance_public_procurement_2018_el.pdf

προσφοράς, τα οποία ανταποκρίνονται στα ως άνω κριτήρια και λήφθηκαν υπόψη κατά τη βαθμολόγηση. [τΑΕΠΠ, 1323/2020, Ελ. Συν. Μειζ. 540/2020, ΔΕΦ Θεσ/νίκης 20/2023, 263/2023].

Επιπλέον, πρέπει να προκύπτει με σαφήνεια και επάρκεια, ανά κριτήριο αξιολόγησης, η αιτιολόγηση της βαθμολόγησης κάθε μίας προσφοράς, ήτοι να γίνεται αναφορά στα πραγματικά στοιχεία που διαφοροποιούν ή εξομοιώνουν τις προσφορές των διαγωνιζομένων και που δικαιολογούν την αντίστοιχη βαθμολόγηση ανά κριτήριο αξιολόγησης, ώστε πράγματι να αποδεικνύεται ότι οι προσφορές βαθμολογήθηκαν στην ίδια αξιολογική βάση και κατόπιν αναζήτησης ή/και εκτίμησης όμοιων στοιχείων, κατ' εφαρμογή του ενιαίου μέτρου κρίσης (ΔΕΦΘεσ/νίκης 9/2019, ΔεφΑθ 139/2012).

Οι αναθέτουσες αρχές λοιπόν αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης στο πλαίσιο αιτιολόγησης των αποφάσεων που εκδίδουν.

11.5 Ενημέρωση προσφερόντων και πρόσβαση στα στοιχεία των προσφορών

Η διαδικασία που αφορά στην ενημέρωση των προσφερόντων και η πρόσβαση στα στοιχεία των προσφορών (τρόπος και χρόνος) ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και ειδικότερα στη Διακήρυξη στο πλαίσιο των διαδικασιών ανάθεσης.

Το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα των προσφορών άλλων οικονομικών φορέων ασκείται σύμφωνα με το άρθρο 70 «Ενημέρωση των υποψηφίων και των προσφερόντων (άρθρο 55 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)», την παρ. 5 του άρθρου 21 του ν. 4412/2016, με την επιφύλαξη εφαρμογής λόγων εμπιστευτικότητας (ανωτέρω κεφ. 7.4.6) .

Οι προσφέροντες έχουν πρόσβαση στα έγγραφα που παράγονται στο υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα με τον τρόπο και στο χρόνο που ορίζεται από τις κατά περίπτωση κείμενες διατάξεις και στις διατάξεις της ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα, εφαρμοζόμενων των διατάξεων του άρθρου 5 του ν. 2690/1999 (Α' 45) και των

διατάξεων για την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία, όπως κωδικοποιήθηκαν με το π.δ. 28/2015 (Α' 34).

Η αναθέτουσα αρχή δεν αποκαλύπτει πληροφορίες που της έχουν διαβιβάσει οικονομικοί φορείς και τις οποίες έχουν χαρακτηρίσει ως εμπιστευτικές, συμπεριλαμβανομένων, ενδεικτικά, των τεχνικών ή εμπορικών απορρήτων και των εμπιστευτικών πτυχών των προσφορών. Ισχύουν τα αναφερόμενα στην παρ. 7.4.6 του παρόντος.

Επίσης, η Αναθέτουσα Αρχή ενημερώνει το φυσικό πρόσωπο που υπογράφει την προσφορά ως Προσφέρων ή ως Νόμιμος Εκπρόσωπος Προσφέροντος, ότι η ίδια ή και τρίτοι, κατ' εντολή και για λογαριασμό του, θα επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα που περιέχονται στους φακέλους της προσφοράς και τα αποδεικτικά μέσα τα οποία υποβάλλονται σε αυτήν, για το σκοπό της αξιολόγησης των προσφορών και της ενημέρωσης άλλων συμμετεχόντων σε αυτόν, λαμβάνοντας κάθε εύλογο μέτρο για τη διασφάλιση του απόρρητου και της ασφάλειας της επεξεργασίας των δεδομένων και της προστασίας τους από κάθε μορφής αθέμιτη επεξεργασία, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας περί προστασίας προσωπικών δεδομένων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

Κατακύρωση σύμβασης

12.1 Εισαγωγή

12.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας.

Ο σκοπός του παρόντος κεφαλαίου είναι η απόκτηση και η βελτίωση των γνώσεων των επιμορφωμένων σε σχέση με τη διαδικασία κατακύρωσης του αποτελέσματος του διαγωνισμού.

12.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Οι επιμορφωμένοι θα είναι σε θέση να:

- γνωρίζουν και να περιγράφουν τα βήματα και τις ενέργειες για την κατακύρωση και σύναψη σύμβασης
- γνωρίζουν το περιεχόμενο της πρόσκλησης υποβολής δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου, καθώς και τους κανόνες που αφορούν στην προθεσμία υποβολής τους και την τυχόν παράταση αυτής
- οριοθετούν τη δυνατότητα να ζητούν συμπλήρωση και διευκρινίσεις στα δικαιολογητικά προσωρινού αναδόχου
- έχουν επίγνωση των κανόνων γνωστοποίησης της απόφασης κατακύρωσης στους ενδιαφερομένους και χορήγησης πρόσβασης στα δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία των προσφορών
- διακρίνουν τις προϋποθέσεις και τις συνέπειες της οριστικοποίησης της απόφασης κατακύρωσης
- περιγράφουν τις ενέργειες δημοσιότητας της απόφασης κατακύρωσης και το χρονικό σημείο που αυτές λαμβάνουν χώρα.

12.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας

Στην ενότητα αυτή αναλύονται τα διαδικαστικά βήματα και οι κανόνες της επαλήθευσης της συνδρομής των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής του προσωρινού αναδόχου μέχρι την έκδοση της απόφασης κατακύρωσης, την οριστικοποίηση και τη δημοσίευση αυτής.

12.2 Κατακύρωση σύμβασης

Θεμελιώδη σημασία στην διαδικασία κατάρτισης της δημόσιας σύμβασης επέχει η πράξη κατακύρωσης του αποτελέσματος του διαγωνισμού, με την οποία ολοκληρώνεται η διαδικασία επιλογής του αναδόχου.

12.2.1 Προθεσμία και κανόνες υποβολής δικαιολογητικών

Μετά τη συγκριτική αξιολόγηση των προσφορών και την ανάδειξη του προσφέροντος με την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, η αναθέτουσα αρχή ειδοποιεί εγγράφως τον προσφέροντα στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση [τον προσωρινό ανάδοχο], να υποβάλει εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησής του, τα αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης και τα πρωτότυπα ή αντίγραφα που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 2690/1999 (Α' 74), όλων των δικαιολογητικών του άρθρου 80, προκειμένου να αποδείξει ότι πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που καθορίζονται στα έγγραφα της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης και συνίστανται στη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού και στην πλήρωση των κριτηρίων επιλογής (καταλληλότητας, χρηματοοικονομικής ικανότητας και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας)²⁰⁶.

Τα δικαιολογητικά του προσωρινού αναδόχου υποβάλλονται ηλεκτρονικά, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας» στην αναθέτουσα αρχή και καταχωρίζονται από τον προσωρινό ανάδοχο σε μορφή ηλεκτρονικών αρχείων με μορφότυπο PDF. Όλα τα αποδεικτικά έγγραφα, υποβάλλονται και γίνονται αποδεκτά, σύμφωνα με τα αναλυτικά αναφερόμενα στη διακήρυξη και τον νόμο²⁰⁷.

Εντός της προθεσμίας υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης και το αργότερο έως την τρίτη εργάσιμη ημέρα από την καταληκτική ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής τους, προσκομίζονται με ευθύνη του οικονομικού φορέα, στην αναθέτουσα αρχή, σε έντυπη μορφή και σε κλειστό φάκελο, στον οποίο αναγράφεται ο αποστολέας, τα στοιχεία του διαγωνισμού και ως παραλήπτης η Επιτροπή, τα

²⁰⁶ Άρθρο 103 Πρόσκληση για υποβολή δικαιολογητικών, παρ. 1.

²⁰⁷ Βλ. ενδεικτικά τους αντίστοιχους όρους των προτύπων τευχών διακηρύξεων με τα οποία παρέχονται σχετικές κατευθύνσεις σχετικά με τον τρόπο υποβολής των αποδεικτικών, ηλεκτρονικά ή σε έντυπη μορφή, ανάλογα με το αν πρόκειται για ηλεκτρονικά δημόσια ή ιδιωτικά έγγραφα, εάν υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 2 του ν. 2690/1999, εάν έχουν επικυρωθεί από δικηγόρο, εάν πρόκειται για αλλοδαπά δημόσια έγγραφα. Βλ. επίσης κεφάλαιο 10 του παρόντος.

στοιχεία και δικαιολογητικά, τα οποία απαιτείται να προσκομισθούν σε έντυπη μορφή (ως πρωτότυπα ή ακριβή αντίγραφα)²⁰⁸.

Αν δεν προσκομισθούν καθόλου τα παραπάνω δικαιολογητικά ή υπάρχουν ελλείψεις σε αυτά που υποβλήθηκαν, η αναθέτουσα αρχή καλεί υποχρεωτικά τον προσωρινό ανάδοχο να προσκομίσει τα ελλείποντα δικαιολογητικά ή να συμπληρώσει τα ήδη υποβληθέντα, ή να παράσχει διευκρινίσεις με την έννοια του άρθρου 102, εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης σε αυτόν²⁰⁹. Αν ο προσωρινός ανάδοχος υποβάλλει αίτημα προς την αναθέτουσα αρχή για παράταση της ως άνω προθεσμίας, συνοδευόμενο από αποδεικτικά έγγραφα με τα οποία αποδεικνύεται ότι έχει αιτηθεί τη χορήγηση των δικαιολογητικών, η αναθέτουσα αρχή παρατείνει την προθεσμία υποβολής των δικαιολογητικών για όσο χρόνο απαιτηθεί για τη χορήγηση των δικαιολογητικών από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές. Ο προσωρινός ανάδοχος μπορεί να αξιοποιεί τη δυνατότητα αυτή και εντός της προθεσμίας της αρχικής πρόσκλησης για υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης.

Η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να καλεί τον προσωρινό ανάδοχο "να προσκομίσει τα ελλείποντα ή να συμπληρώσει τα ήδη υποβληθέντα" δικαιολογητικά κατακύρωσης, επιτρέποντας με τον τρόπο αυτόν όχι μόνο τη συμπλήρωση (ή την επανυποβολή) ελλιπών (πλημμελών) δικαιολογητικών που έχουν ήδη κατατεθεί στην αναθέτουσα αρχή, αλλά και την υποβολή, το πρώτον, δικαιολογητικών που ο προσωρινός ανάδοχος παρέλειψε, για οποιονδήποτε λόγο, να προσκομίσει εντός της αρχικής προθεσμίας της παρ. 1 του άρθρου 103, υπό την προϋπόθεση ότι με την χορήγηση της δυνατότητας της συμπλήρωσης αυτής δεν τροποποιείται ουσιωδώς η αρχική προσφορά.

Προκειμένου, να θεωρηθεί ότι έχει συντελεστεί η δεύτερη πρόσκληση προς τον προσωρινό ανάδοχο για την υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης, πρέπει από τη σχετική πράξη της αναθέτουσας αρχής να προκύπτει με σαφήνεια ότι πρόκειται για την πρόσκληση του άρθρου 103 παρ. 2 του ν. 4412/2016, δηλαδή ότι η αναθέτουσα αρχή καλεί εκ νέου τον προσωρινό ανάδοχο για την υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης, αφού εκφέρει κρίση για το ότι η πρώτη κλήση του

²⁰⁸ Βλ. άρθρο 14 παρ. 1.2 της ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα.

²⁰⁹ ΕΣ 1411/2022 Ζ' Τμήμα.

απέβη άκαρπη λόγω έλλειψης ή πλημμελούς υποβολής συγκεκριμένων δικαιολογητικών, τα οποία η αναθέτουσα αρχή προσδιορίζει ειδικώς με τη δεύτερη πρόσκληση υποβολής τους προς τον προσωρινό ανάδοχο²¹⁰.

Όπως όμως γίνεται δεκτό, η διάταξη του άρθρου 103 παρ. 2 του ν. 4412/2016, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή της με το άρθρο 43 του ν. 4782/2021, θέτει μεν, κατ' αρχήν, ως διαδικαστική προϋπόθεση για τον αποκλεισμό προσωρινού αναδόχου, την προηγούμενη υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να τον καλέσει να προσκομίσει εντός τασσόμενης προθεσμίας τα απαιτούμενα δικαιολογητικά κατακύρωσης που παρέλειψε να προσκομίσει εντός της αρχικώς ταχθείσας προθεσμίας ή να συμπληρώσει ελλείψεις των υποβληθέντων δικαιολογητικών, χωρίς όμως να στερεί από την αναθέτουσα αρχή την αρμοδιότητα να εκτιμήσει, κατά περίπτωση, αν, υπό το πρίσμα των ειδικών όρων που περιέχει η διακήρυξη, με την υποβολή των ελλιπών ή ελλειπόντων δικαιολογητικών τροποποιείται ανεπίτρεπτα το περιεχόμενο της προσφοράς²¹¹.

Για παράδειγμα, με την αριθμ. ΔΕΦΑΘ 1231/2024 κρίθηκε ότι δεν μπορεί να κληθεί ο οικονομικός φορέας με τη διαδικασία του άρθρου 103 του ν. 4412/2016 να επανυποβάλει τα πιστοποιητικά ISO σύμφωνα με τους όρους της διακήρυξης, δεδομένου ότι η επανυποβολή αυτή συνιστά, ενόψει του ότι τα εν λόγω πιστοποιητικά δεν είναι, εκ των πραγμάτων, δυνατό να προσκομιστούν με ημερομηνία έκδοσής τους πριν από την καταληκτική ημερομηνία της υποβολής των προσφορών, ανεπίτρεπτη τροποποίηση της προσφοράς του.

12.2.2 Έλεγχος δικαιολογητικών

Η αναθέτουσα αρχή ελέγχει το περιεχόμενο και την πληρότητα των δικαιολογητικών του προσωρινού αναδόχου, είτε ως μεμονωμένου προσφέροντος είτε ως ένωσης οικονομικών φορέων, καθώς και των δικαιολογητικών των φορέων στην ικανότητα των οποίων στηρίζεται και, κατά περίπτωση, των προτεινόμενων υπεργολάβων.

²¹⁰ ΣτΕ 1020/2022, 1800/2022, ΔΕΦΠει 309/2024.

²¹¹ ΣτΕΟΛ 211/2024 η οποία ερμήνευσε με τον ανωτέρω τρόπο τη διάταξη.

Με τον έλεγχο αυτό η αναθέτουσα αρχή επαληθεύει: (α) την ακρίβεια των πληροφοριών που δηλώθηκαν με το ΕΕΕΣ και τη συνοδευτική αυτού υπεύθυνη δήλωση, (β) τη νόμιμη εκπροσώπηση των υπόχρεων προσώπων²¹².

Τονίζεται ότι ο έλεγχος της (μη) συνδρομής λόγων αποκλεισμού και της πλήρωσης των προϋποθέσεων συμμετοχής ως προς τον προσωρινό ανάδοχο με τα δικαιολογητικά κατακύρωσης αφορά τόσο στο αρχικό στάδιο υποβολής της προσφοράς του, όσο και τον χρόνο της ανακήρυξης αυτού σε προσωρινό ανάδοχο και, επομένως, ο τελευταίος υποχρεούται να προσκομίζει τα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν την πλήρωση των προϋποθέσεων της διακήρυξης σε δύο, σωρευτικώς, χρονικά σημεία, τόσο κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς του όσο και κατά τον μεταγενέστερο χρόνο που προηγείται της οριστικής κατακύρωσης²¹³.

- Αν, κατά τον έλεγχο των παραπάνω δικαιολογητικών, διαπιστωθεί ότι τα στοιχεία που δηλώθηκαν με το ΕΕΕΣ είναι εκ προθέσεως απατηλά, ή ότι έχουν υποβληθεί πλαστά αποδεικτικά στοιχεία, απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του.
- Αν ο προσωρινός ανάδοχος δεν υποβάλλει στο προκαθορισμένο χρονικό διάστημα τα απαιτούμενα πρωτότυπα ή αντίγραφα, των παραπάνω δικαιολογητικών, απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του.
- Αν από τα δικαιολογητικά που προσκομίσθηκαν νομίμως και εμπροθέσμως δεν αποδεικνύεται η μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού ή η πλήρωση μιας ή περισσότερων από τις απαιτήσεις των κριτηρίων επιλογής της διακήρυξης, απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου και, με την επιφύλαξη του άρθρου 104 περί έγκαιρης και προσήκουσας ενημέρωσης για την ύπαρξη οψιγενών μεταβολών, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του²¹⁴.

²¹²Στα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να προβλέπεται ότι η εξέταση των προσκομισθέντων από τον οικονομικό φορέα στοιχείων, για τη διαπίστωση της επάρκειας ή μη των επανορθωτικών μέτρων που έλαβε και επικαλείται, λαμβάνει χώρα κατά το στάδιο της εξέτασης των δικαιολογητικών κατακύρωσης (ΔΕΕ C-387/19, σκ. 42).

²¹³ΣτΕ (Ολ) 2325/2023.

²¹⁴Άρθρο 103 παρ. 3-5.

Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις, κατά τις οποίες η προσφορά του προσωρινού αναδόχου απορρίπτεται, η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, βάσει των ειδικότερων κριτηρίων ανάθεσης, όπως είχαν οριστεί στα έγγραφα της σύμβασης, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η προσφορά του προσφέροντος που απορρίφθηκε. Αν όλοι οι προσφέροντες αδυνατούν να αποδείξουν την πλήρωση των δηλωθέντων στο ΕΕΕΣ, η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται.

Η διαδικασία ελέγχου των παραπάνω δικαιολογητικών ολοκληρώνεται με:

- τη σύνταξη πρακτικού από το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο (Επιτροπή Διαγωνισμού), στο οποίο αναγράφεται η τυχόν συμπλήρωση δικαιολογητικών κατόπιν σχετικής πρόσκλησης, και
- τη διαβίβαση του φακέλου στο αποφαινόμενο όργανο της αναθέτουσας αρχής για τη λήψη απόφασης είτε κατακύρωσης της σύμβασης είτε για τη ματαίωση της διαδικασίας²¹⁵.

12.2.3 Έκδοση απόφασης κατακύρωσης-Κοινοποιήσεις-Πρόσβαση στα δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία των προσφορών

Τα αποτελέσματα του ελέγχου των δικαιολογητικών του προσωρινού αναδόχου επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης του άρθρου 105, στην οποία αναφέρονται υποχρεωτικά οι προθεσμίες για την αναστολή της σύναψης σύμβασης, σύμφωνα με τα άρθρα 360 έως 372 του ίδιου νόμου.

Στο στάδιο αυτό η κατακυρωτική απόφαση δεν είναι ακόμη οριστική, ωστόσο η αναθέτουσα αρχή αποδέχεται τα δικαιολογητικά για τη σύναψη της σύμβασης, που υπέβαλε ο «προσωρινός ανάδοχος», και συνεπώς έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία επιλογής.

Η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί την απόφαση κατακύρωσης, μαζί με αντίγραφο όλων των πρακτικών της διαδικασίας ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών σε όλους τους οικονομικούς φορείς που έλαβαν μέρος στη διαδικασία ανάθεσης, εκτός

²¹⁵Άρθρο 103 παρ. 6.

από τους οριστικώς αποκλεισθέντες²¹⁶, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας» του πληροφοριακού συστήματος, και επιπλέον αναρτά τα δικαιολογητικά του προσωρινού αναδόχου στον χώρο «Συνημμένα Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού».

Μετά την κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης και τη χορήγηση πρόσβασης σε όλους τους ως άνω οικονομικούς φορείς στα δικαιολογητικά, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αναμείνει τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες, για την τυχόν άσκηση προδικαστικής προσφυγής. Πριν παρέλθει η προθεσμία αυτή δεν μπορεί να συναφθεί η σύμβαση και εφόσον ασκηθεί τέτοια προσφυγή και αίτηση ακύρωσης - αίτηση αναστολής, πρέπει να αναμείνει την περαίωση της διαδικασίας.

Τέτοια υποχρέωση αναμονής δεν υπάρχει:

- α) όταν δεν απαιτείται προηγούμενη δημοσίευση της προκήρυξης,
- β) αν υποβλήθηκε μόνο μία (1) προσφορά και δεν υπάρχουν ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι και
- γ) εφόσον πρόκειται για εκτελεστική σύμβαση συμφωνίας - πλαίσιο σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 39, ή για σύμβαση που συνάπτεται στο πλαίσιο Δυναμικού Συστήματος Αγορών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 33 και 270²¹⁷.

Η παραβίαση της υποχρέωσης αναστολής σύναψης της σύμβασης που συνεπάγεται η προθεσμία και η άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά της απόφασης κατακύρωσης συνιστά λόγο ακυρότητας της συναφθείσας σύμβασης²¹⁸.

12.3 Οριστικοποίηση απόφασης κατακύρωσης και δημοσιότητα (ΚΗΜΔΗΣ-ΔΙΑΥΓΕΙΑ

Η απόφαση κατακύρωσης καθίσταται οριστική εφόσον συντρέξουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

²¹⁶«Οριστικώς αποκλεισθείς» θεωρείται ο προσφέρων διαγωνιζόμενος, του οποίου η πράξη αποκλεισμού έχει επικυρωθεί, δυνάμει δεδικασμένου, στο πλαίσιο της οριστικής δικαστικής προστασίας. Βλ. ιδίως ΔΕΕ Απόφαση της 24ης Μαρτίου 2021 στην υπόθεση C-771/19NAMA, με τις εκεί παραπομπές σε απόφαση της 4ης Ιουλίου 2013, Fastweb, C-100/12, EU:C:2013:448, σκέψη 33, απόφαση της 11ης Μαΐου 2017, Archus και Gama, C-131/16, EU:C:2017:358, σκέψεις 50 έως 53.

²¹⁷Άρθρο 364 παρ. 2.

²¹⁸Άρθρο 364 παρ. 1 σε συνδυασμό με άρθρο 368.

α) κοινοποιηθεί η απόφαση κατακύρωσης σε όλους τους οικονομικούς φορείς που δεν έχουν αποκλειστεί οριστικά,

β) παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης προδικαστικής προσφυγής ή σε περίπτωση άσκησης, παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης αίτησης αναστολής και ακύρωσης κατά της απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ και σε περίπτωση άσκησης αίτησης αναστολής και ακύρωσης κατά της απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ, εκδοθεί απόφαση επί αυτής, με την επιφύλαξη της χορήγησης προσωρινής διαταγής, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 372 του ν. 4412/2016,

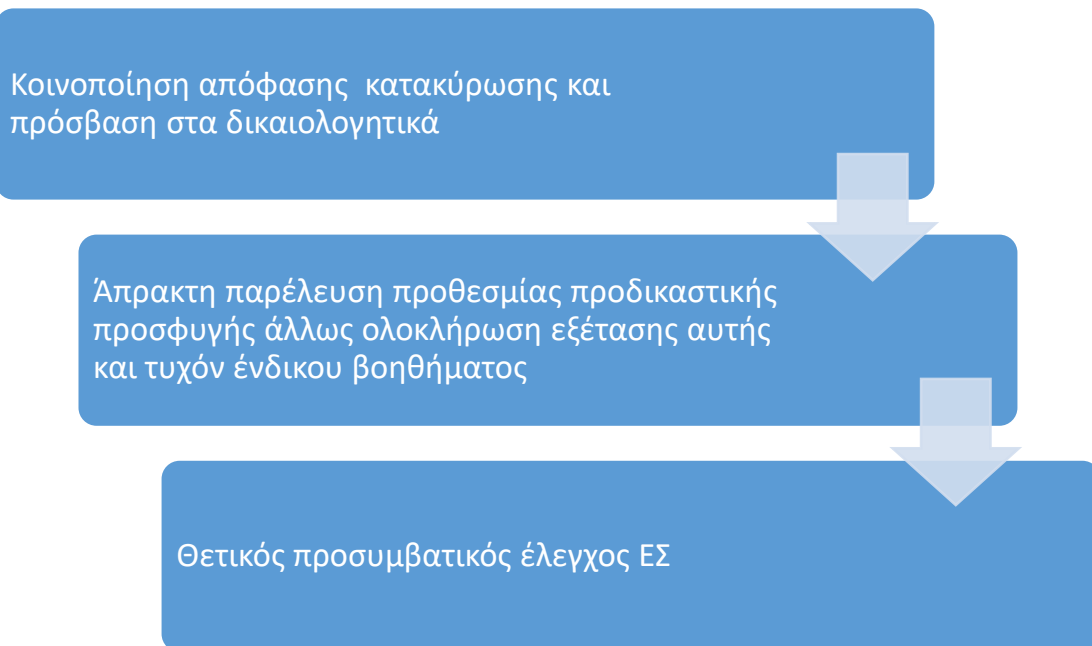
γ) ολοκληρωθεί επιτυχώς ο προσυμβατικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τα άρθρα 324 έως 327 του ν. 4700/2020 (Α' 127), εφόσον απαιτείται, και

δ) ο προσωρινός ανάδοχος υποβάλει έπειτα από σχετική πρόσκληση, υπεύθυνη δήλωση, που υπογράφεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 79Α, περί υπογραφής ΕΕΕΣ, στην οποία δηλώνεται ότι, δεν έχουν επέλθει στο πρόσωπό του ουσιγενείς μεταβολές κατά την έννοια του άρθρου 104. Η υπεύθυνη δήλωση απαιτείται μόνον στην περίπτωση που η σύμβαση υπάγεται σε προσυμβατικό έλεγχο ή αν ασκηθεί προδικαστική προσφυγή κατά της απόφασης κατακύρωσης²¹⁹.

 Η οριστικοποίηση της κατακύρωσης συνεπάγεται ότι αίρεται το αυτόματο ανασταλτικό αποτέλεσμα ως προς τη σύναψη της σύμβασης²²⁰.

²¹⁹Άρθρο 105 παρ. 3.

²²⁰Βλ. άρθρο 364 Ανασταλτικό αποτέλεσμα του ν. 4412/2016. Πρβλ. Κεφάλαιο 16 του παρόντος και ιδίως ενότητα 16.3 περί υποχρεωτικού προληπτικού ελέγχου νομιμότητας α) στο πλαίσιο των χρηματοδοτούμενων πράξεων, καθώς και β) της εποπτείας των πράξεων των οργάνων ΟΤΑ.

Σχήμα 12.1: Οριστικοποίηση απόφασης κατακύρωσης

Η απόφαση κατακύρωσης υπόκειται σε διατυπώσεις δημοσιότητας:

- καταχωρίζεται στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημόσιων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) αμέσως μετά την οριστικοποίησή της κατά τα ανωτέρω²²¹ και
- αναρτάται στο Διαδίκτυο (ΔΙΑΥΓΕΙΑ)²²² εφόσον εκδίδεται από τα αναφερόμενα στον νόμο υπόχρεα όργανα-αναθέτουσες αρχές²²³.

Επισημαίνεται ότι κατά τον χρόνο σύνταξης του παρόντος εγχειριδίου η προβλεπόμενη κατά τον νόμο διαλειτουργικότητα με το ΚΗΜΔΗΣ, με την έννοια της αυτόματης άντλησης στοιχείων, δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί.

²²¹Βλ. άρθρο 38 ν. 4412/2916 και ιδίως άρθρα 5 Καταχωριστέα έγγραφα και 10 Υπόχρεα πρόσωπα χρόνος καταχώρισης έλεγχος προσήκουσας τήρησης της Κ.Υ.Α. 76928/2021 "Ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων λειτουργίας και διαχείρισης του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)(Β' 3075/13-7-2021).

²²²Βλ. Κεφ. ΙΑ΄ ΨΗΦΙΑΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ-ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΥΓΕΙΑ και ιδίως άρθρο 76 Πεδίο εφαρμογής ψηφιακής διαφάνειας του ν. 4727/2020 (Α' 184), όπως ισχύει

²²³Σύμφωνα με το άρθρο 75 παρ. 2 του ν. 4727/2020 για τους σκοπούς του ως άνω Κεφ. ΙΑ ως φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα νοούνται: (αα) τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται τακτικά, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις από κρατικούς πόρους κατά πενήντα τοις εκατό (50%) τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους, (αβ) οι δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί που προβλέπονται στο άρθρο 1 του ν. 3429/2005 (Α' 314), (β) ως φορείς των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού νοούνται τα αιρετά όργανα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού και τα νομικά πρόσωπα και οι επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α..

12.4 Μελέτη περίπτωσης

ΔΕΦΑθ. 1024/2024: Ορθώς κρίθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση ότι πρέπει να κληθεί η παρεμβαίνουσα με τη διαδικασία του άρθρου 103 του ν. 4412/2016 προκειμένου να επανυποβάλει τις δύο βεβαιώσεις καλής εκτέλεσης σύμφωνα με τους όρους της διακήρυξης, δεδομένου και ότι η επανυποβολή αυτή δεν συνιστά, ενόψει του ότι οι εν λόγω βεβαιώσεις υποβλήθηκαν φέροντας – έστω δυσανάγνωστη-υπογραφή και σφραγίδα των εταιρειών που τις χορήγησαν, ανεπίτρεπτη τροποποίηση της προσφοράς και δεν παραβιάζονται οι αρχές της διαφάνειας, της αμεροληψίας και της τυπικότητας που διέπουν το δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13

Σύναψη σύμβασης

13.1 Εισαγωγή

13.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας

Ο σκοπός του παρόντος κεφαλαίου είναι η απόκτηση και η βελτίωση των γνώσεων των επιμορφωμένων σε σχέση με τη διαδικασία σύναψης σύμβασης.

13.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Οι επιμορφωμένοι θα είναι σε θέση να:

- διακρίνουν το χρονικό σημείο αποστολής πρόσκλησης στον ανάδοχο για την υπογραφή του συμφωνητικού και τις συνέπειες αποστολής της σχετικής πρόσκλησης
- κατανοούν τις συνέπειες της μη έγκαιρης προσέλευσης του αναδόχου για την υπογραφή του συμφωνητικού
- ελέγχουν τα δικαιολογητικά και τις προϋποθέσεις για την υπογραφή του συμφωνητικού
- γνωρίζουν τη διαδικασία γνωστοποίησης της σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ανάρτησης του συμφωνητικού στο ΚΗΜΔΗΣ.

13.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας

Στην ενότητα αυτή περιγράφονται οι προϋποθέσεις σύναψης της σύμβασης, το ελάχιστο περιεχόμενο του συμφωνητικού, καθώς και οι υποχρεώσεις δημοσιότητας-γνωστοποίησης της σύμβασης για τις συμβάσεις άνω και κάτω των ορίων.

13.2 Σύναψη σύμβασης

13.2.1 Πρόσκληση για την υπογραφή του συμφωνητικού

Μετά την οριστικοποίηση της απόφασης κατακύρωσης και τους προβλεπόμενους κατά τον νόμο θετικούς προληπτικούς ελέγχους νομιμότητας του σχεδίου της

σύμβασης²²⁴, η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί τον «οριστικό» πλέον ανάδοχο, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας», να προσέλθει για υπογραφή του συμφωνητικού, θέτοντάς του προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής ειδικής πρόσκλησης.

Η σύμβαση θεωρείται συναφθείσα με την κοινοποίηση της πρόσκλησης του προηγούμενου εδαφίου στον ανάδοχο.²²⁵ Συνεπώς, η υπογραφή της σύμβασης έχει αποδεικτικό της κατάρτισης/σύναψης της σύμβασης και όχι συστατικό χαρακτήρα. Πρόκειται για σημαντική αλλαγή σε σχέση με το προηγούμενο καθεστώς όπου η σύμβαση θεωρούνταν συναφθείσα με την ανακοίνωση της απόφασης κατακύρωσης στον ανάδοχο, που επήλθε με την τροποποίηση του άρθρου 105 με το άρθρο 45 του ν. 4782/2021. Επομένως, με την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης ο διαγωνισμός ολοκληρώνεται και δεν υφίσταται πλέον νόμιμη ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής να τον ακυρώσει.

Αντίστοιχη διάταξη, ειδικά για τις διαδικασίες απευθείας ανάθεσης περιλαμβάνεται στην παρ. 3 του 118, όπου προβλέπεται ότι με την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης η σύμβαση θεωρείται ότι έχει συναφθεί και η υπογραφή του σχετικού συμφωνητικού έχει αποδεικτικό χαρακτήρα.

Εάν η αναθέτουσα αρχή δεν απευθύνει την ειδική πρόσκληση για την υπογραφή του συμφωνητικού εντός χρονικού διαστήματος εξήντα (60) ημερών από την οριστικοποίηση της απόφασης κατακύρωσης, με την επιφύλαξη της ύπαρξης επιτακτικού λόγου δημοσίου συμφέροντος ή αντικειμενικών λόγων ανωτέρας βίας, ο ανάδοχος δικαιούται να απέχει από την υπογραφή του συμφωνητικού, χωρίς να εκπέσει η εγγύηση συμμετοχής του, καθώς και να ζητήσει αποζημίωση, ιδίως δυνάμει των άρθρων 197 και 198 του ΑΚ²²⁶.

Εάν ο ανάδοχος δεν προσέλθει να υπογράψει το συμφωνητικό, μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στην ειδική πρόσκληση, και με την επιφύλαξη αντικειμενικών λόγων ανωτέρας βίας, κηρύσσεται έκπτωτος, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η

²²⁴ Βλ. αναλυτικά κεφάλαιο 16 Προσυμβατικός Έλεγχος Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλοι έλεγχοι νομιμότητας του παρόντος.

²²⁵ Άρθρο 105 παρ. 5.

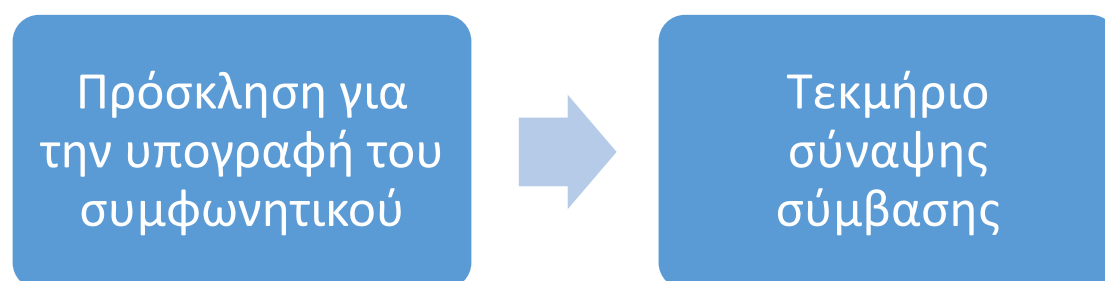
²²⁶ Άρθρο 105 παρ. 8 του ν. 4412/2016.

εγγύηση συμμετοχής του και ακολουθείται η διαδικασία της κατακύρωσης για τον επόμενο κατά σειρά κατάταξης προσφέροντα.

Η έκπτωση στην ως άνω περίπτωση επιβάλλεται με απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας και κατ' αυτής ο ανάδοχος δικαιούται να υποβάλει ένσταση επί της οποίας αποφασίζει η προϊσταμένη αρχή²²⁷.

Τυχόν διαφορές που ανακύπτουν, μετά την οριστικοποίηση της κατακύρωσης και την πρόσκληση για την υπογραφή του συμφωνητικού, λόγω της μη προσέλευσης του αναδόχου για την υπογραφή του και της συνακόλουθης κήρυξης του ως εκπτώτου, αποτελούν διαφορές που απορρέουν από τη σύμβαση, οι οποίες επιλύονται κατά τις διατάξεις προστασίας περί εκτέλεσης διατάξεις της οικείας νομοθεσίας και όχι με τη διαδικασία του Βιβλίου IV ν. 4412/2016²²⁸.

Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσέλθει για την υπογραφή του συμφωνητικού, η διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης ματαιώνεται, σύμφωνα με την περίπτωση (β) της παραγράφου 1 του άρθρου 106 του ν. 4412/2016.

Σχήμα 13.1: Τεκμήριο σύναψης σύμβασης

²²⁷ Άρθρο 135 παρ. 1 για συμβάσεις έργων και άρθρο 182 παρ. 2 για συμβάσεις μελετών, τεχνικών και συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.

²²⁸ ΔΕφΘεσ 52/2024, ΔΕφΑΘ 1490/2023, ΕΑΔΗΣΥ 531/2024.

13.2.2 Προϋποθέσεις υπογραφής

Για την υπογραφή της σύμβασης απαιτείται η προσκόμιση εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης, σύμφωνα με το άρθρο 72 παρ. 4 του ν. 4412/2016, το ύψος της οποίας καθορίζεται σε ποσοστό 5% επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης (ή του τμήματος της σύμβασης, σε περίπτωση υποδιαίρεσης σε τμήματα), χωρίς Φ.Π.Α. και χωρίς να συμπεριλαμβάνονται τα δικαιώματα προαίρεσης, και κατατίθεται μέχρι και την υπογραφή του συμφωνητικού. Η αναθέτουσα αρχή επικοινωνεί με τους φορείς που φέρονται να έχουν εκδώσει την εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης, προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά της²²⁹.

Για τις συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία άνω του 1.000.000 ευρώ, πριν την υπογραφή της σύμβασης, υποβάλλεται η υπεύθυνη δήλωση της Κ.Υ.Α. 20977/23-8-2007 (Β' 1673) «Δικαιολογητικά για την τήρηση των μητρώων του ν. 3310/2005 όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 3414/2005»²³⁰.

Επίσης υποβάλλεται η υπεύθυνη δήλωση της περ. (δ) της παρ. 3 του άρθρου 105 (περί μη οπιγενών μεταβολών), όταν απαιτείται (στην περίπτωση άσκησης προδικαστικής προσφυγής/ενδίκου βοηθήματος ή/και υπαγωγής σε προσυμβατικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου), η οποία ελέγχεται από την αναθέτουσα αρχή και μνημονεύεται στο συμφωνητικό.

Ο ανάδοχος πριν την υπογραφή της σύμβασης, προσκομίζει το προβλεπόμενο κατά τον νόμο και τα έγγραφα της σύμβασης ασφαλιστήριο συμβόλαιο με το οποίο ασφαλίζεται το έργο ή η μελέτη²³¹.

Για την υπογραφή του συμφωνητικού ο ανάδοχος γνωστοποιεί στην αναθέτουσα αρχή τη νόμιμη εκπροσώπησή του ή τους πληρεξούσιους για την υπογραφή του συμφωνητικού.

²²⁹Άρθρο 72 παρ. 13.

²³⁰Η ΚΥΑ εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 5 παρ. 5 του ν. 3310/2005. Με την εν λόγω δήλωση ο νόμιμος εκπρόσωπος του αναδόχου δηλώνει ότι δεν έχει εκδοθεί καταδικαστική απόφαση κατά την έννοια του άρθρου 3 του ν.3310/2005 όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του από τον ν.3414/2005, η οποία αφορά στα πρόσωπα που αναφέρονται στο πιο πάνω άρθρο του νόμου) και ότι δεσμεύεται να γνωστοποιεί αμελλητί στην αναθέτουσα αρχή-κύριο του έργου μέχρι την ολοκλήρωση της εκτέλεσης της Σύμβασης, τυχόν έκδοση σχετικής καταδικαστικής απόφασης με ισχύ δεδικασμένου σχετικά με τη συνδρομή των ασυμβίβαστων ιδιοτήτων και απαγορεύσεων των πιο πάνω άρθρων του νόμου και κατ' εφαρμογή των παραγράφων 4 και 5 του τίτλου ΙΙ της ΚΥΑ 20977/ΦΕΚ/Β/23.08.2007.

²³¹Άρθρο 144 παρ. 4. Μέχρι την έκδοση της κατ' εξουσιοδότηση της ως άνω διάταξης υπουργικής απόφασης, τα έργα των οποίων ο προϋπολογισμός, χωρίς τον Φ.Π.Α., υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ ασφαλίζονται υποχρεωτικά.

13.2.3 Περιεχόμενο συμφωνητικού

Ως «συμφωνητικό»²³² νοείται η γραπτή συμφωνία μεταξύ της αναθέτουσας αρχής/κυρίου του έργου-εργοδότη²³³ ή της ΚΑΑ και του αναδόχου, αναπόσπαστο τμήμα της οποίας αποτελούν όλα τα σχετικά έγγραφα της σύμβασης, ανάλογα με την κατηγορία αυτής²³⁴ και η προσφορά του αναδόχου.

Στο συμφωνητικό, το οποίο έχει αποδεικτικό χαρακτήρα, μνημονεύονται οι εκατέρωθεν γενικές και ειδικές υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των μερών ως είχαν προκύψει κατά το προσυμβατικό στάδιο, αφενός με την διακήρυξη, τα τεύχη και τα σχέδια που την συνοδεύουν, καθώς και τις εγκεκριμένες μελέτες της, και αφετέρου με την προσφορά του αναδόχου, η οποία εξειδικεύει τους όρους υλοποίησης των απαιτήσεων της διακήρυξης.

Με το συμφωνητικό δεν επιτρέπεται η τροποποίηση των όρων των συμβατικών τευχών, αφού κάτι τέτοιο θα ήταν αντίθετο με την αρχή της ίσης μεταχείρισης των προσφερόντων-υποψηφίων.

Για τις συμβάσεις έργων, εφόσον προκύψει ασυμφωνία των όρων των συμβατικών τευχών κατά την εκτέλεση της σύμβασης, η ερμηνεία στηρίζεται στη σειρά ισχύος των τευχών, η οποία προκαθορίζεται με τη διακήρυξη και επαναλαμβάνεται (η σειρά) στο συμφωνητικό (βλ. πρότυπα τεύχη έργων, ως αναρτώνται στην ιστοσελίδα της ΕΑΔΗΣΥ).

Στο συμφωνητικό μνημονεύονται ρητά: α) οι οικείοι προληπτικοί έλεγχοι νομιμότητας των συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένης της υπεύθυνης δήλωσης περί οψιγενών μεταβολών, β) η πηγή χρηματοδότησης και ο τρόπος πληρωμής²³⁵, γ) τα στοιχεία της εγγύησης καλής εκτέλεσης και ο έλεγχος επαλήθευσης αυτής.

Οι αναθέτουσες αρχές επιβάλλουν τον όρο ότι κατά την εκτέλεση της σύμβασης ο ανάδοχος τηρεί τις υποχρεώσεις στους τομείς του περιβαλλοντικού,

²³²Άρθρο 2, παρ. 1, περ. 42.

²³³Ως «Κύριος του Έργου» ή «Εργοδότης» νοείται το Δημόσιο ή άλλος φορέας του δημόσιου τομέα, για λογαριασμό του οποίου καταρτίζεται η δημόσια σύμβαση ή σύμβαση, κατά την έννοια της διάταξης της περίπτωσης (5) της παρούσας παραγράφου ή κατασκευάζεται το έργο (άρθρο 2, παρ. 2 περ. 1). Πρβλ. αντίστοιχους ορισμούς για τις συμβάσεις μελετών, τεχνικών και συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (άρθρο 2, παρ. 3 περ. 1 και 2).

²³⁴Άρθρο 53 Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης - Εξουσιοδοτική διάταξη.

²³⁵Άρθρο 53 παρ. 2 περ. ζ.

κοινωνικοασφαλιστικού και εργατικού δικαίου, που έχουν θεσπισθεί με το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικοασφαλιστικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο Παράρτημα Χ του Προσαρτήματος Α²³⁶.

Το περιεχόμενο του συμφωνητικού διαμορφώνεται με βάση τις οικείες διατάξεις του νόμου και ιδίως τη Συγγραφή Υποχρεώσεων, με παραπομπή στις ειδικότερους όρους αυτής. Τα βασικά στοιχεία του περιλαμβάνουν τους γενικούς και ειδικούς όρους εκτέλεσης της σύμβασης και, ιδίως, συνοπτική περιγραφή του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της σύμβασης, τη διάρκεια αυτής, τις προθεσμίες εκτέλεσης, την αμοιβή του αναδόχου και τις επιβαλλόμενες κρατήσεις, τις υποχρεώσεις του αναδόχου και του εργοδότη, τη διαδικασία παρακολούθησης-διοίκησης-παραλαβής της σύμβασης, τους όρους περί τροποποίησης της σύμβασης, τη διαδικασία επίλυσης των διαφορών κατά την εκτέλεση.

Κατά την υπογραφή της σύμβασης έργου, επανυπολογίζονται, σε συνδυασμό με την έκπτωση, οι προβλεπόμενες δαπάνες για το φόρο προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.), την αναθεώρηση και γενικά οτιδήποτε προβλέπεται πέραν της δαπάνης κατασκευής του έργου²³⁷.

Για τις συμβάσεις έργων²³⁸, κατά την υπογραφή του συμφωνητικού ο ανάδοχος δηλώνει την έδρα του και την ακριβή διεύθυνσή του. Ο ανάδοχος, κατά τον ίδιο παραπάνω χρόνο, δηλώνει εγγράφως για την παραλαβή των εγγράφων εξουσιοδοτημένο προς τούτο πρόσωπο, κάτοικο της έδρας της διευθύνουσας υπηρεσίας, το οποίο εγκρίνεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία. Η δήλωση του αναδόχου συνοδεύεται από δήλωση και του εξουσιοδοτούμενου προσώπου ότι αποδέχεται τον γενόμενο διορισμό του.

Αντίστοιχη υποχρέωση ως προς τη δήλωση της έδρας και αντικλήτου –προσώπου που κατοικεί στην έδρα της Διευθύνουσας Υπηρεσίας προβλέπεται για τις συμβάσεις μελετών - παροχής τεχνικών υπηρεσιών²³⁹.

²³⁶Άρθρο 135 παρ. 1.

²³⁷Άρθρο 135 παρ. 4.

²³⁸Άρθρο 135 παρ. 2 και 3.

²³⁹Άρθρο 182 Υπογραφή της Σύμβασης, παρ. 4 και 5.

13.3 Σύναψη σύμβασης-Γνωστοποιήσεις και λοιπές διατυπώσεις δημοσιότητας

Όπως προαναφέρθηκε, μετά την παρέλευση της ανασταλτικής προθεσμίας και την ολοκλήρωση των προϋποθέσεων υπογραφής η σύμβαση μπορεί να υπογραφεί.

Όλες οι προθεσμίες, συνολική και τμηματικές, αρχίζουν από την υπογραφή της σύμβασης, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στα συμβατικά τεύχη.

Η αρχή της διαφάνειας που διέπει τις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων επιβάλλει την κατάλληλη δημοσιότητα ως προς τη σύναψη των συμβάσεων και των τροποποιήσεων αυτών. Επιπλέον, οι αναθέτουσες αρχές επωφελούνται από τα δεδομένα των προκηρύξεων και των γνωστοποιήσεων με διάφορους τρόπους, πραγματοποιώντας, για παράδειγμα, ανάλυση της αγοράς με βάση τις συμβάσεις που έχουν ανατεθεί στο παρελθόν. Η δημοσιότητα επιτρέπει τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με πολιτικές προτεραιότητες, όπως σχετικά με τις πράσινες, τις κοινωνικές και τις καινοτόμες συμβάσεις, καθώς και δεδομένα χρήσιμα για την υποστήριξη της συμμετοχής ΜΜΕ σε δημόσιες συμβάσεις, την καταπολέμηση της διαφθοράς (συμπεριλαμβανομένης της διαφάνειας σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους) και της συμπαιγνίας.

Τα (κατώτατα) όρια σηματοδοτούν πότε χρησιμοποιούνται οι κανόνες της ΕΕ ως προς τη δημοσιότητα ή μόνον οι αντίστοιχοι εθνικοί κανόνες. Σε περίπτωση που η αξία μιας σύμβασης υπερβαίνει τα κατώτατα όρια της ΕΕ, πρέπει να δημοσιεύεται στο Συμπλήρωμα της Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (TED) (σειρά S, Επίσημη Εφημερίδα S ή EE S). Η Επίσημη Εφημερίδα S διατίθεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή και είναι προσβάσιμη στον δικτυακό τόπο του TED. Η πρόσβαση στο TED είναι δωρεάν. Η Υπηρεσία Εκδόσεων της ΕΕ είναι υπεύθυνη για το TED, το eNotices²⁴⁰ και άλλα συστήματα.

Το αργότερο 30 ημέρες μετά τη σύναψη σύμβασης ή συμφωνίας-πλαίσιο, σε συνέχεια της σχετικής απόφασης ανάθεσης ή σύναψης, οι αναθέτουσες αρχές

²⁴⁰ Η πλατφόρμα eNotices2 είναι ένα ηλεκτρονικό εργαλείο της Υπηρεσίας Εκδόσεων της ΕΕ, το οποίο δίνει στους χρήστες τη δυνατότητα να κωδικοποιούν τα δεδομένα και τις πληροφορίες των προκηρύξεων και των γνωστοποιήσεων.

αποστέλλουν γνωστοποίηση συναφθείσας σύμβασης με τα αποτελέσματα της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης²⁴¹.

Οι γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 64, καθώς και οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτές δεν δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο πριν από την ημερομηνία δημοσίευσης, σύμφωνα με το άρθρο 65. Ωστόσο, η δημοσίευση μπορεί να πραγματοποιείται σε κάθε περίπτωση σε εθνικό επίπεδο, όταν οι αναθέτουσες αρχές δεν έχουν ενημερωθεί σχετικά με τη δημοσίευση εντός 48 ωρών από τη βεβαίωση παραλαβής της γνωστοποίησης.

Οι εν λόγω γνωστοποιήσεις περιέχουν τις πληροφορίες που προβλέπονται στο Μέρος Δ' του Παραρτήματος V του Προσαρτήματος Α' και δημοσιεύονται, σύμφωνα με το άρθρο 65.

Εάν η προκήρυξη διαγωνισμού για τη σχετική σύμβαση είχε γίνει υπό τη μορφή προκαταρκτικής προκήρυξης και η αναθέτουσα αρχή αποφασίσει να μην αναθέσει περαιτέρω συμβάσεις κατά τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτεται από την προκαταρκτική προκήρυξη, η γνωστοποίηση συναφθείσας σύμβασης περιέχει σχετική επισήμανση.

Στην περίπτωση συμφωνιών-πλαίσιο που έχουν συναφθεί, σύμφωνα με το άρθρο 39, οι αναθέτουσες αρχές απαλλάσσονται από την υποχρέωση αποστολής γνωστοποίησης με τα αποτελέσματα της διαδικασίας σύναψης σύμβασης για κάθε σύμβαση που βασίζεται στη συμφωνία-πλαίσιο.

Οι αναθέτουσες αρχές αποστέλλουν γνωστοποίηση συναφθείσας σύμβασης που βασίζεται σε ένα δυναμικό σύστημα αγορών το αργότερο 30 ημέρες μετά την ανάθεση κάθε σύμβασης. Μπορούν, ωστόσο, να συγκεντρώνουν τις γνωστοποιήσεις αυτές σε τριμηνιαία βάση. Στην περίπτωση αυτή, αποστέλλουν τις συγκεντρωμένες γνωστοποιήσεις το αργότερο 30 ημέρες μετά τη λήξη εκάστου τριμήνου. Ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τη σύναψη της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο μπορούν να μη δημοσιεύονται, όταν η γνωστοποίησή τους μπορεί να εμποδίσει την εφαρμογή των νόμων, να είναι αντίθετη, καθ' οιονδήποτε άλλο τρόπο, προς το δημόσιο συμφέρον ή να βλάψει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα

²⁴¹Άρθρο 64 Γνωστοποιήσεις συναφθεισών συμβάσεων (άρθρο 50 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ).

συγκεκριμένων δημόσιων ή ιδιωτικών οικονομικών φορέων ή να βλάψει τις συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ των οικονομικών φορέων.

Ανάλογα με τη νομική βάση και το είδος της διαδικασίας, μία ή περισσότερες ανακοινώσεις δημοσιεύονται στην ηλεκτρονική έκδοση του συμπληρώματος της ΕΕΕΕ²⁴² με τη χρήση τυποποιημένων εντύπων. Το έντυπο είναι μέσο που βοηθά την αναθέτουσα αρχή στην κωδικοποίηση των απαιτούμενων πληροφοριών.

Ο Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1780 της Επιτροπής, της 23ης Σεπτεμβρίου 2019, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, θέσπισε τα τυποποιημένα έντυπα (ηλεκτρονικά έντυπα/eForms) που χρησιμοποιούνται για τη δημοσίευση προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων, τα οποία παρατίθενται στο Παράρτημα του Κανονισμού²⁴³.

Τα έντυπα αποτελεσμάτων χρησιμοποιούνται για την γνωστοποίηση αποτελεσμάτων των διαδικασιών σύναψης σύμβασης, οι οποίες δημοσιεύονται μετά την υπογραφή της σύμβασης. Αναφέρονται στην προκήρυξη σύμβασης και παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία ανάθεσης, τον ανάδοχο κ.λπ. και χρησιμοποιούν υποχρεωτικά και προαιρετικά πεδία²⁴⁴.

Οι υποχρεώσεις δημοσιότητας σε εθνικό επίπεδο αφορούν στη δημοσίευση στοιχείων των δημοσίων συμβάσεων στο ΚΗΜΔΗΣ.

Τα συμφωνητικά που αφορούν διαγωνισμούς, με εκτιμώμενη αξία σύμβασης άνω των ορίων καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ αμέσως μετά τη δημοσίευση της γνωστοποίησης του άρθρου 64 σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 66 του ν. 4412/2016 και πριν την εκτέλεση οποιασδήποτε δαπάνης.

²⁴²Για παράδειγμα, δημοσιεύονται πληροφορίες για τις γενικές δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών (οδηγία 2014/24/ΕΕ), τη σύναψη συμβάσεων φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών (οδηγία 2014/25/ΕΕ), την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (οδηγία 2014/23/ΕΕ). Άλλη νομοθεσία που χρησιμοποιεί προκηρύξεις δημόσιων συμβάσεων για την παρακολούθηση της εφαρμογής τους, συμπεριλαμβανομένης της οδηγίας για τα καθαρά οχήματα (2009/33/ΕΚ), του κανονισμού για τις ξένες επιδοτήσεις (2022/2560), του μέσου για τις διεθνείς δημόσιες συμβάσεις (κανονισμός 2022/1031) και της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση (2023/1791).

²⁴³Ο Εκτελεστικός Κανονισμός για τα ηλεκτρονικά έντυπα θεσπίζει τα ακόλουθα τυποποιημένα έντυπα τα οποία χρησιμοποιούνται για τη δημοσίευση των σχετικών προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων: «Προγραμματισμός», «Διαγωνιστική διαδικασία», «Εκ των προτέρων γνωστοποίηση απευθείας ανάθεσης», «Αποτέλεσμα», «Τροποποίηση σύμβασης», «Αλλαγή». Τα τυποποιημένα έντυπα αποτελούνται από τα πεδία που καθορίζονται στο παράρτημα του Εκτελεστικού Κανονισμού.

²⁴⁴Βλ. αναλυτικά κεφάλαιο 19 του παρόντος.

Τα συμφωνητικά που αφορούν διαγωνισμούς κάτω των ορίων καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ αμέσως μετά την υπογραφή τους και πριν την εκτέλεση οποιασδήποτε δαπάνης²⁴⁵.

13.4 Μελέτη περίπτωσης

Ο οικονομικός φορέας Χ μετείχε ως μοναδικός υποψήφιος στον διαγωνισμό σύμβασης έργου αξίας 180.000 €, πλέον ΦΠΑ. Ο διαγωνισμός κατακυρώθηκε σε αυτόν ως οριστικό ανάδοχο, και η κατακυρωτική απόφαση του κοινοποιήθηκε μέσω ΕΣΗΔΗΣ. Την ίδια μέρα κοινοποιήθηκε στον οικονομικό φορέα πρόσκληση να προσέλθει να υπογράψει τη σχετική σύμβαση. Τελικώς όμως, ο οικονομικός φορέας δεν προσήλθε επικαλούμενος ότι κατέστη οικονομικά ασύμφορη η υπογραφή της σύμβασης, λόγω πρωτοφανούς ανόδου των τιμών των υλικών. Περαιτέρω, καθώς ο οικονομικός φορέας δεν προσήλθε προς υπογραφή, κηρύχθηκε έκπτωτος και του επιβλήθηκε η κύρωση της κατάπτωσης της εγγύησης συμμετοχής του στο διαγωνισμό. Ακολούθως, καθώς ήταν ο μοναδικός προσφέρων, ο διαγωνισμός ματαιώθηκε.

Ερώτημα 1.

Κωλύοταν η σύναψη της σύμβασης μέχρι την άπρακτη παρέλευση δεκαήμερης προθεσμίας άσκησης προδικαστικής προσφυγής;

Απάντηση: Η σύναψη της σύμβασης δεν κωλύοταν καθώς η άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας δεν ήταν προϋπόθεση για την οριστικοποίηση της κατακύρωσης, καθώς ο Χ ήταν ο μοναδικός προσφέρων και η σύμβαση, βάσει της εκτιμώμενης αξίας της, δεν υπόκειται σε προσυμβατικό έλεγχο από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Ερώτημα 2:

Δικαιούται ο οικονομικός φορέας να προσβάλει τις κυρώσεις που του επιβλήθηκαν με προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ;

Απάντηση: Όχι γιατί δεν υφίστατο πλέον προσυμβατικό στάδιο σύναψης σύμβασης (δικαιούται όμως να προσβάλει τις κυρώσεις με ένσταση σύμφωνα με τους κανόνες περί εκτέλεσης).

²⁴⁵ Άρθρο 10 ΚΥΑ ΚΗΜΔΗΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14

Ματαίωση – Ακύρωση – Επανάληψη διαδικασίας

14.1 Εισαγωγή

14.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας

Ο σκοπός του παρόντος κεφαλαίου είναι η απόκτηση και η βελτίωση των γνώσεων των επιμορφωμένων σε σχέση με τους λόγους και τη διαδικασία ματαίωσης της διαδικασίας του διαγωνισμού, καθώς και τη θεραπεία σφαλμάτων ή παραλείψεων κατά τη διεξαγωγή της διαδικασίας.

14.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Οι επιμορφωμένοι θα είναι σε θέση να:

- να ελέγχουν τη συνδρομή λόγων ματαίωσης της διαγωνιστικής διαδικασίας
- αναγνωρίζουν την αναγκαιότητα να αιτιολογούν νομίμως τη ματαίωση της διαδικασίας
- αναγνωρίζουν περιπτώσεις παράτυπης διεξαγωγής της διαδικασίας και αναμόρφωσης, αναλόγως, του αποτελέσματός της από τη στιγμή που εμφιλοχώρησε το σφάλμα ή η παράλειψη

14.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας

Στην ενότητα αυτή περιγράφονται οι προβλεπόμενες κατά τον νόμο περιπτώσεις ματαίωσης της προκηρυχθείσας διαδικασίας διαγωνισμού, ενώ έμφαση δίδεται στον ουσιώδη τύπο και την υποχρέωση αιτιολόγησης των σχετικών αποφάσεων.

14.2 Ματαίωση διαδικασίας

Το ΔΕΕ, υπό το προηγούμενο καθεστώς, έχει κρίνει ότι το δίκαιο της Ένωσης δεν απαγορεύει να προβλέπουν τα κράτη μέλη με τη νομοθεσία τους τη δυνατότητα λήψης απόφασης για την ανάκληση της προκήρυξης του διαγωνισμού. Το αιτιολογικό της απόφασης αυτής μπορεί να βασίζεται σε λόγους σχετικούς, ιδίως, με την εκτίμηση της σκοπιμότητας, από την άποψη του δημοσίου συμφέροντος, της ολοκλήρωσης της διαδικασίας του διαγωνισμού, λαμβανομένων υπόψη, μεταξύ

άλλων, της ενδεχόμενης μεταβολής του οικονομικού πλαισίου ή των πραγματικών περιστατικών ή ακόμη των αναγκών της οικείας αναθέτουσας αρχής²⁴⁶.

Μια τέτοια απόφαση όμως, που τελεί υπό την επιφύλαξη της τήρησης των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης, μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο διαδικασίας προσφυγής και, ενδεχομένως, να ακυρωθεί με το σκεπτικό ότι παραβίασε το δίκαιο της Ένωσης σε θέματα δημοσίων συμβάσεων ή τους εθνικούς κανόνες περί μεταφοράς του δικαίου αυτού.

14.2.1 Λόγοι ματαίωσης²⁴⁷

Οι διατάξεις του άρθρου 106 ν. 4412/2016²⁴⁸ διακρίνουν μεταξύ αφενός δύο (2) περιπτώσεων δέσμιας αρμοδιότητας (παρ. 1) και έξι (6) περιπτώσεων διακριτικής ευχέρειας (παρ. 2) της αναθέτουσας αρχής να ματαιώσει τη διαγωνιστική διαδικασία. Σε όλες, όμως, τις περιπτώσεις, οι οικείες διατάξεις επιβάλλουν την έκδοση της απόφασης ματαίωσης με ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη κατά τρόπο συγκεκριμένο στους λόγους, για τους οποίους αποφασίζεται η ματαίωση του διαγωνισμού²⁴⁹.

Επομένως, η ματαίωση της διαδικασίας για τη σύναψη δημοσίας σύμβασης επιτρέπεται μόνο για συγκεκριμένους λόγους, περιοριστικά αναφερομένους. Αυτό συνάγεται από την σαφή διατύπωση των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 106 του ν. 4412/2016, στις οποίες παρατίθενται εξαντλητικά και όχι ενδεικτικά οι λόγοι αυτοί, αλλά και από τον σκοπό του άρθρου, συνιστάμενο σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του νόμου, στην επίτευξη ασφάλειας δικαίου και προστασίας του δημοσίου συμφέροντος, χάρη των οποίων παρέχεται εξαντλητική απαρίθμηση των περιπτώσεων στις οποίες λαμβάνει χώρα ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης και

²⁴⁶Βλ. ιδίως απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Δεκεμβρίου 2014 στην υπόθεση C-440/13 με τις εκεί παραπομπές σε απόφαση Fracasso και Leitschutz, C-27/98, EU:C:1999:420, σκέψεις 23 και 25, απόφαση HI, C-92/00, EU:C:2002:379, σκέψη 41, 45 και 46, 55 και 62.

²⁴⁷Βλ. ιδίως Δαρέλλη Δ. Εισηγήτρια Ελεγκτικού Συνεδρίου, ΔΝ, Ματαίωση της διαδικασίας (άρθρο 106 Ν 4412/2016), σελ. 285 επ. σε Δημόσιες συμβάσεις - Ν 4412/2016, Νομολογιακή Προσέγγιση και Πρακτική Εφαρμογή, Επιμέλεια: Ε. - Ε. Κουλουμπίνη, Η. Μάζος, Ι. Κίτσος, Νομική Βιβλιοθήκη, 2024, σελ. 713

²⁴⁸Β. αντίστοιχο άρθρο 317 Ματαίωση διαδικασίας του Βιβλίου II.

²⁴⁹Πρβλ. ΣτΕ 950/2016, ΕΑΔΗΣΥ 1366/2022, 242/2021 κ.α.

πάντοτε με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, μετά από γνώμη του αρμοδίου οργάνου²⁵⁰.

Σε κάθε περίπτωση δεν πρέπει να αγνοείται το γεγονός ότι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς ανάλωσαν χρόνο και πόρους για τη σύνταξη της προσφοράς τους, που δεν μπορούν να θεωρούνται αμελητέοι. Ως εκ τούτου η απόφαση ματαίωσης οφείλει να αιτιολογείται ειδικά προκειμένου, μεταξύ άλλων, να υποβληθεί σε αποτελεσματικό προδικαστικό και δικαστικό έλεγχο²⁵¹. Η αιτιολογία οφείλει να διαλαμβάνει την συνδρομή του λόγου ματαίωσης, που συντρέχει κατά περίπτωση, με την προσήκουσα υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών.

Υποχρεωτική ματαίωση

Η αναθέτουσα αρχή ματαιώνει υποχρεωτικά τη διαδικασία σύναψης της συμβάσεως σε δύο περιπτώσεις: (α) όταν η διαδικασία αποβεί άγονη είτε λόγω μη υποβολής προσφοράς είτε λόγω απόρριψης όλων των προσφορών ή αιτήσεων ή αποκλεισμού όλων των προσφερόντων ή συμμετεχόντων (περ. α΄) και (β) όταν κανείς από τους προσφέροντες δεν προσέλθει προς υπογραφή της σύμβασης (περ. β΄, σε συνδυασμό με το άρθρο 105 παρ. 7).

Η ματαίωση της διαγωνιστικής διαδικασίας στις ανωτέρω περιπτώσεις είναι υποχρεωτική για την αναθέτουσα αρχή, αφού δεν οδήγησε σε αποτέλεσμα, και κατέστησε αδύνατη τη σύναψη σύμβασης.

Διακρίνονται οι ακόλουθες περιπτώσεις: α) όταν δεν υποβάλλεται καμία προσφορά από συμμετέχοντα στη διαγωνιστική διαδικασία, β) όταν αποκλείονται όλοι οι συμμετέχοντες στον διαγωνισμό (άρθρα 73 και 74 του ν.4412/2016), γ) όταν απορρίπτονται οι προσφορές των συμμετεχόντων στον διαγωνισμό (άρθρο 91 του ν.4412/2016), δ) όταν δεν υποβάλλονται τα δικαιολογητικά, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 103 του ν.4412/2016 από τον προσωρινό ανάδοχο, ούτε, ακολούθως, από τους επόμενους κατά σειρά προσφέροντες (παρ. 4 του άρθρου 103), ε) όταν ο προσωρινός ανάδοχος δεν αποδειξεί ότι δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 και ότι πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής, αλλά και κανέναν από τους επόμενους κατά σειρά προσφέροντες (παρ. 5 του άρθρου

²⁵⁰ ΕΑ ΣτΕ 63/2020.

²⁵¹ Δ. Ράικος, Δίκαιο δημοσίων συμβάσεων, β έκδ., Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017, σ. 565 επ..Βλ. ΔεφΑθ 329/2019.

103) και στ) όταν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσέλθει για την υπογραφή της σύμβασης, μετά από ειδική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής (άρθρο 105 παρ. 7).

Η απόφαση της ματαίωσης λαμβάνεται από την αναθέτουσα αρχή, μετά από γνώμη του αρμοδίου οργάνου περιέχουσα ειδική αιτιολογία, στην οποία αναφέρονται ειδικότερα οι λόγοι για τους οποίους η διαδικασία απέβη άγονη.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις η αναθέτουσα αρχή έχει διακριτική ευχέρεια να προχωρήσει σε επαναπροκήρυξη του διαγωνισμού, με αντικατάσταση ή μη των όρων της αρχικής διακήρυξης, χωρίς να απαιτείται η συνδρομή εξαιρετικής περιστάσης ή σοβαρού λόγου γι' αυτό. Επίσης, διατηρεί το δικαίωμα να αποφασίσει την προσφυγή στη διαδικασία των άρθρων 29, περί ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, ή 32, περί προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, εφόσον, στην τελευταία αυτήν περίπτωση, πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις των άρθρων αυτών²⁵².

Δυνητική ματαίωση

Στις περιπτώσεις (α' - στ') της παραγράφου 2 του άρθρου 106 του ν. 4412/2016 η ματαίωση της διαδικασίας προβλέπεται ως δυνητική ("ματαίωση της διαδικασίας μπορεί να λάβει χώρα"), μετά από ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής και γνώμης του αρμοδίου οργάνου.

Ειδικότερα, δυνητική ματαίωση της διαγωνιστικής διαδικασίας επιτρέπεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) λόγω παράτυπης διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης

Ματαίωση της διαγωνιστικής διαδικασίας δικαιολογείται όταν αυτή διεξήχθη κατά τρόπο αντίθετο στην κείμενη νομοθεσία. Γίνεται δεκτό ότι η παρατυπία, σε κάθε περίπτωση, πρέπει να είναι ουσιώδης και να μη δύναται να θεραπευτεί με ηπιότερο μέσο, όπως με την μερική ακύρωση και επανάληψη του σταδίου της διαδικασίας που εμφιλοχώρησε το σφάλμα ή η παράλειψη (πρβλ. παρ. 3 του άρθρου 106). Έχει κριθεί ότι η ματαίωση δικαιολογείται: i) όταν η διακήρυξη περιέχει αντιφατικούς όρους που οδηγούν σε ματαίωση της διαγωνιστικής διαδικασίας (ΔΕφΑΘ 708/2024 πρβλ. ΣτΕ

²⁵² Άρθρο 106 παρ. 5.

ΕΑ 203/2011), ή ήταν περιλαμβάνει ασάφειες που περιορίζουν ή επηρεάζουν τον ανταγωνισμό, ii) σε διαγωνιστική διαδικασία με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας τιμής, στην περίπτωση που διαπιστωθεί μετά το άνοιγμα των οικονομικών προσφορών η ύπαρξη πλημμέλειας αναγόμενης στο στάδιο εξέτασης του παραδεκτού της συμμετοχής των διαγωνιζομένων (ΕλΣυν Πράξη 262/2017VII Τμήμα).

β) αν οι οικονομικές και τεχνικές παράμετροι που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης άλλαξαν ουσιωδώς και η εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου δεν ενδιαφέρει πλέον την αναθέτουσα αρχή ή τον φορέα για τον οποίο προορίζεται το υπό ανάθεση αντικείμενο. Τέτοια περίπτωση μπορεί να ανακύψει όταν ο λόγος για τον οποίο προκηρύχθηκε και διενεργήθηκε ο διαγωνισμός έχει εκλείψει²⁵³ και το αντικείμενό του δεν ενδιαφέρει πλέον την αναθέτουσα αρχή. Γίνεται δεκτό ότι η έλλειψη ενδιαφέροντος της αναθέτουσας αρχής για τη συνέχιση της διαγωνιστικής διαδικασίας πρέπει να οφείλεται στην ουσιώδη μεταβολή των οικονομικών και τεχνικών παραμέτρων, που σχετίζονται με την εν λόγω διαδικασία²⁵⁴. Κατά συνέπεια, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αιτιολογήσει πλήρως τις αλλαγές στις ανάγκες της και να τεκμηριώσει ότι αυτές δεν μπορούσαν να προβλεφθούν κατά τη σύνταξη της προκήρυξης του διαγωνισμού. Περαιτέρω, παρότι η απώλεια των πηγών χρηματοδότησης για την εκτέλεση της σύμβασης, υπό τους ειδικότερους χρονικούς ή τυχόν άλλους όρους διαθέσεώς τους θα μπορούσε υπό προϋποθέσεις να δικαιολογήσει της ματαίωση της διαδικασίας²⁵⁵ θα πρέπει να προκύπτει ότι η αναθέτουσα αρχή εξέτασε όλα τα ενδεχόμενα για την ένταξη της πράξης σε κάποιο άλλο πρόγραμμα ή τη χρηματοδότηση από ίδιους πόρους, και η απόφαση να συνοδεύεται από οικονομικά στοιχεία εσόδων – εξόδων κλπ, για το χρονικό διάστημα που προηγήθηκε της ματαίωσης του διαγωνισμού²⁵⁶.

γ) αν λόγω ανωτέρας βίας, δεν είναι δυνατή η κανονική εκτέλεση της σύμβασης

Στην περίπτωση συνδρομής ασυνήθιστων και απρόβλεπτων περιστατικών που δεν θα μπορούσαν να αποτραπούν ούτε με μέτρα άκρας επιμέλειας και σύνεσης της αναθέτουσας αρχής και τα οποία καθιστούν αδύνατη την ομαλή εκτέλεση της

²⁵³ ΔεφΘεσ 450/2024.Πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 43/2019 σκ.10.

²⁵⁴ ΑΕΠΠ 1313/2022, σκ. 17.

²⁵⁵ ΔεφΘεσ 428/2021, ΔεφΑθ 1581/2015, ΣτΕ 4408/2013, 423/2013.

²⁵⁶ ΕΑΔΗΣΥ 754/2024, 494/2024.

σύμβασης, μπορεί η αναθέτουσα αρχή να προχωρήσει στη ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης, δεδομένου ότι η σύναψη της σύμβασης δεν θα μπορούσε να οδηγήσει στο προκηρυχθέν αποτέλεσμα. Η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει, όταν γίνεται επίκληση λόγων ανωτέρας βίας, να δικαιολογεί τη συνδρομή των λόγων αυτών που καθιστούν αδύνατη την εκτέλεση της σύμβασης, σύμφωνα με τους όρους της διακήρυξης.

δ) αν η επιλεγείσα προσφορά κριθεί ως μη συμφέρουσα από οικονομική άποψη.

Επισημαίνεται ότι υπό το καθεστώς του ν. 4412/2016 δεν υφίσταται πλέον ως λόγος ματαίωσης της διαδικασίας η υποβολή μίας και μόνο προσφοράς, που ίσχυε στο προγενέστερο καθεστώς. Έτσι, η διαγωνιστική διαδικασία ολοκληρώνεται κανονικά και στην περίπτωση υποβολής μίας προσφοράς, εκτός αν αυτή η μοναδική προσφορά κρίνεται μη συμφέρουσα από οικονομική άποψη, μετά από ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Υπό το ισχύον νομοθετικό καθεστώς η κρίση περί ανάπτυξης ανεπαρκούς ανταγωνισμού δεν μπορεί να στηρίξει από μόνη της την απόφαση ματαίωσης του διαγωνισμού, διότι δεν περιλαμβάνεται στις περιοριστικώς προβλεπόμενες περιπτώσεις υποχρεωτικής ή δυνητικής ματαίωσης (βλ. ιδίως άρθρα 97 και 106). Είναι δε διάφορο ζήτημα ότι το γεγονός της συμμετοχής στον διαγωνισμό ενός μόνο οικονομικού φορέα, μπορεί να αποτελέσει έναυσμα για περαιτέρω έρευνα από την αναθέτουσα ως προς το συμφέρον ή μη της μόνης υποβληθείσας προσφοράς. Εξάλλου, σε ανοικτό διαγωνισμό, κατά τον οποίο τηρήθηκαν κανονικά και πλήρως όλες οι διαδικασίες δημοσίευσης, το γεγονός ότι υποβλήθηκε προσφορά μόνο από έναν οικονομικό φορέα, δεν σημαίνει άνευ ετέρου ότι δεν αναπτύχθηκε ανταγωνισμός²⁵⁷. Μάλιστα, η απλή σύγκριση της υποβληθείσας προσφοράς με τον προϋπολογισμό της σύμβασης δεν δικαιολογεί την προβλεπόμενη οδό της ματαίωσης της διαδικασίας, χωρίς τη μεία συγκεκριμένων και πρόσφορων συγκριτικών στοιχείων που να στηρίζουν το συμπέρασμά της²⁵⁸.

Στην περίπτωση διαδικασίας σύναψης σύμβασης έργου, για την κρίση ως μη συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς απαιτείται προηγούμενη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου του Υπουργείου στο οποίο υπάγεται ή από το οποίο εποπτεύεται η αναθέτουσα αρχή ή του Τεχνικού Συμβουλίου της οικείας

²⁵⁷ ΔΕφΑθ 1533/2024 ΙΓ τμ.

²⁵⁸ ΕΑΔΗΣΥ 539/2024.

Περιφέρειας, όταν στο οικείο Υπουργείο δεν υφίσταται Τεχνικό Συμβούλιο και όταν αναθέτουσες αρχές είναι ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού ή νομικά τους πρόσωπα²⁵⁹.

ε) στην περίπτωση των παρ. 3 και 4 του άρθρου 97, περί χρόνου ισχύος προσφορών.

Η περίπτωση αυτή αφορά τη ματαίωση της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης, λόγω λήξης του χρόνου ισχύος της προσφοράς. Στο σημείο αυτό πρέπει, επίσης, να επισημανθεί ότι τα άρθρα 106 και 317 του ν. 4412/2016, βάσει των οποίων προβλέπεται ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση του αποφασιστικού οργάνου μετά από γνώμη της επιτροπής διαγωνισμού για τις περιλαμβανόμενες στο άρθρο αυτό περιπτώσεις ματαίωσης διαγωνισμών, δεν παραπέμπουν στη διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου 97 όπου ρυθμίζεται ειδικώς το θέμα της εκ του νόμου ματαίωσης του διαγωνισμού λόγω παρόδου του ανώτατου δυνατού, και μετά την παράταση, χρονικού σημείου ισχύος των προσφορών.

Επομένως γίνεται δεκτό ότι από την συνδυαστική ερμηνεία των διατάξεων των άρθρων 97, 106 και 317 του ν.4412/2016, όπως διαμορφώθηκαν με τα αντίστοιχα άρθρα 39 και 125 του ν.4782/2021, προκύπτει ότι ο νομοθέτης όρισε κατά διαφορετικό τρόπο την τύχη των αποτελεσμάτων της διαγωνιστικής διαδικασίας, λόγω λήξης αφενός της ισχύος των προσφορών και αφετέρου, λόγω λήξης και του ανώτατου χρονικού ορίου παράτασης της ισχύος τους, ορίζοντας κατ' ειδικό τρόπο την τύχη της διαγωνιστικής διαδικασίας, μετά τη λήξη και του ανώτατου χρονικού ορίου παράτασης της ισχύος των προσφορών. Εξάλλου, η διαφορετική αυτή ρύθμιση των δύο αυτών περιπτώσεων δικαιολογείται, αφού στην περίπτωση ματαίωσης λόγω λήξης της ισχύος των προσφορών θα πρέπει αυτή να αιτιολογείται, διότι η αναθέτουσα αρχή δεν έχει εξαντλήσει τη δυνατότητα διατήρησης σε ισχύ των προσφορών, οι δε διαγωνιζόμενοι οικονομικοί φορείς διατηρούν εύλογη προσδοκία για παράταση της ισχύος των προσφορών τους, ενώ αντιθέτως, στην περίπτωση λήξης και του ανώτατου χρονικού ορίου παράτασης της ισχύος των προσφορών, ούτε η αναθέτουσα αρχή έχει, κατ' αρχήν, τη δυνατότητα άλλης παράτασης, ούτε συνακόλουθα, οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς διατηρούν κάποια προσδοκία παράτασης²⁶⁰. Επομένως, η περίπτωση προσφορών που έχουν λήξει και δεν έχουν παραταθεί (άρθρο 97 παρ. 5) αποτελεί ειδική περίπτωση ματαίωσης και δεν χρήζει

²⁵⁹Άρθρο 106 παρ. 6.

²⁶⁰Βλ. ιδίως ΔΕΦΑΘ 726/2024 που επικυρώνει την υπ' αριθμ. 126/2024 απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ.

ειδικής αιτιολογίας, αντιθέτως δε, αιτιολογημένη απόφαση απαιτείται εάν προκριθεί η συνέχιση της διαδικασίας επί τη βάσει δημοσίου συμφέροντος, παρά τη λήξη του ως άνω ανώτατου χρονικού ορίου²⁶¹.

στ) για άλλους επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, όπως ιδίως δημόσιας υγείας ή προστασίας του περιβάλλοντος.

Τέτοιες περιπτώσεις μπορεί να ανακύψουν σε περιπτώσεις ανασχεδιασμού διαγωνιστικών διαδικασιών, λόγω τυχόν προηγούμενης χρήσης βλαβερών προς το περιβάλλον υλικών, αλλά και σε κάθε περίπτωση επιτακτικών λόγων δημοσίου συμφέροντος, η συνδρομή των οποίων ελέγχεται στο πλαίσιο της προδικαστικής και δικαστικής προστασίας.

Όταν συντρέχουν οι λόγοι για τη ματαίωση της διαδικασίας που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2, η αναθέτουσα αρχή ματαιώνει τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης για ολόκληρο το αντικείμενο της σύμβασης ή, αν οι λόγοι αυτοί συνδέονται με τμήμα της σύμβασης, για το εν λόγω τμήμα, εφόσον επιτρέπεται η κατάθεση τέτοιων προσφορών²⁶².

Στις δημόσιες συμβάσεις έργων και σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 50 και ματαίωσης της διαδικασίας, δυνάμει του άρθρου 106, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, να εξαγοράσει τις μελέτες των τεχνικών λύσεων που κρίνει ικανοποιητικές και να προβεί σε νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης έργου βάσει των μελετών αυτών. Η δυνατότητα αυτή πρέπει να αναφέρεται στα έγγραφα της σύμβασης κατά την αρχική διαδικασία.

²⁶¹ Βλ. ενδεικτικά ΔΕφΑΘ 1003/2023, 717/2024, 2068/2024, 2167/2024, 2164/2024, 2162/2024, 2071/2024, 2036/2024.

²⁶² Άρθρο 106 παρ. 4.

Υποχρεωτική ματαίωση

- Άρθρο 106 παρ. 1

Δυνητική ματαίωση

- Άρθρο 106 παρ. 2

Σχήμα 14.1: Διάκριση λόγων ματαίωσης

14.2.2 Διαδικασία ματαίωσης

Ως ουσιώδης τύπος της διαδικασίας ματαίωσης του διαγωνισμού επιβάλλεται η προηγούμενη γνωμοδότηση του αρμοδίου για το διαγωνισμό οργάνου, δηλ. της Επιτροπής του Διαγωνισμού, από την απλή γνώμη του οποίου δύναται να αποκλίνει η αναθέτουσα αρχή κατά την άσκηση της αποφασιστικής της αρμοδιότητας, οφείλοντας πάντως στην περίπτωση της απόκλισης, να αιτιολογήσει με συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά αυτήν²⁶³. Συνεπώς, η παράλειψη του τύπου αυτού ή η πλημμελής τήρησή του επάγεται την ακυρότητα της τελικώς εκδιδόμενης απόφασης για την ματαίωση του διαγωνισμού²⁶⁴.

Στην περίπτωση διαδικασίας σύναψης σύμβασης έργου, για την κρίση ως μη συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς απαιτείται προηγούμενη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου του Υπουργείου στο οποίο υπάγεται ή από το οποίο εποπτεύεται η αναθέτουσα αρχή ή του Τεχνικού Συμβουλίου της οικείας Περιφέρειας, όταν στο οικείο Υπουργείο δεν υφίσταται Τεχνικό Συμβούλιο και όταν αναθέτουσες αρχές είναι ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού ή νομικά τους πρόσωπα²⁶⁵.

Όπως προαναφέρθηκε, νομολογιακά έχει κριθεί ότι το άρθρο 106 του ν. 4412/2016, βάσει του οποίου προβλέπεται ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση του αποφασιστικού οργάνου μετά από γνώμη της επιτροπής διαγωνισμού για τις περιλαμβανόμενες στο άρθρο αυτό περιπτώσεις ματαίωσης διαγωνισμών, δεν παραπέμπει πάντως στη

²⁶³ ΣτΕ 698/2017.

²⁶⁴ ΔΕφ Τρίπολης 199/2022, ΔΕφ Πάτρας 1/2022, ΔΕφΑθ 1438/2019, ΔΕφΘεσ/νίκης 164/2018, πρβλ. ΔΕφΑθ 12/2021.

²⁶⁵ Άρθρο 106 παρ. 6.

διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου 97 όπου ρυθμίζεται ειδικώς το θέμα της εκ του νόμου ματαίωσης του διαγωνισμού λόγω παρόδου του ανώτατου δυνατού, και μετά την παράταση, χρονικού σημείου ισχύος των προσφορών. Επομένως, για την εκ του νόμου ματαίωση της παρ. 5 του άρθρου 97 δεν απαιτείται ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής- αναθέτοντος φορέα μετά από γνώμη της επιτροπής, και δεν παραβιάζεται ο ουσιώδης τύπος της διαδικασίας σε περίπτωση μη ύπαρξης γνώμης του αρμόδιου οργάνου.

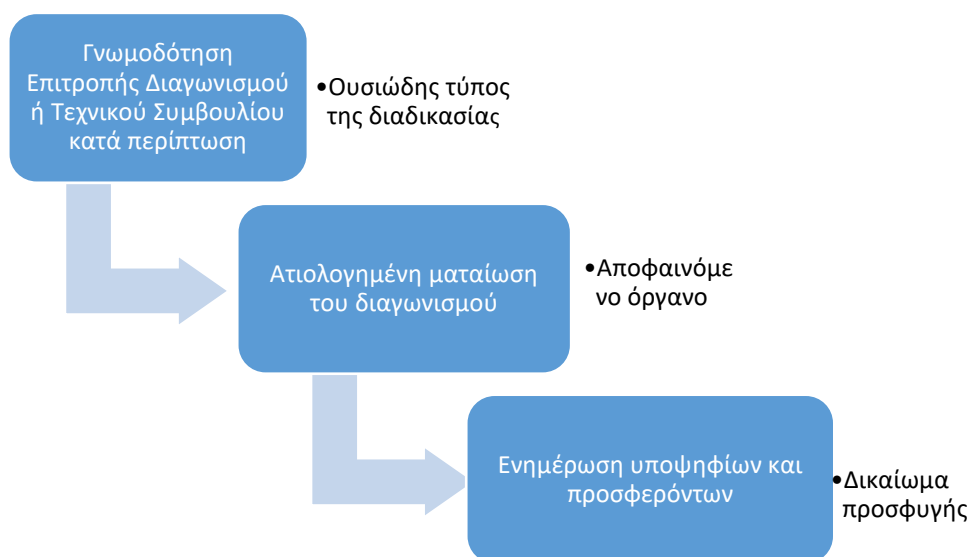
Όταν συντρέχουν οι λόγοι για τη ματαίωση της διαδικασίας που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 106, η αναθέτουσα αρχή ματαιώνει τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης για ολόκληρο το αντικείμενο της σύμβασης ή, αν οι λόγοι αυτοί συνδέονται με τμήμα της σύμβασης, για το εν λόγω τμήμα, εφόσον επιτρέπεται η κατάθεση τέτοιων προσφορών²⁶⁶.

Εξάλλου, η νομιμότητα της ματαίωσης του διαγωνισμού, μπορεί ν' αμφισβητηθεί από τους έχοντες έννομο συμφέρον προς τούτο συμμετέχοντες στον ματαιωθέντα διαγωνισμό και να ελεγχθεί, κατόπιν άσκησης από τους τελευταίους των προβλεπόμενων από το νόμο και την οικεία διακήρυξη ενδικοφανών προσφυγών, καθώς και ενδίκων βοηθημάτων και μέσων.

Το άρθρο 70 *Ενημέρωση των υποψηφίων και των προσφερόντων* του νόμου, το οποίο μεταφέρει το άρθρο 55 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπει μάλιστα την υποχρέωση ενημέρωσης, το συντομότερο δυνατό, όλων των υποψηφίων και των προσφερόντων για τις αποφάσεις που ελήφθησαν και τους λόγους για τους οποίους οι αναθέτουσες αρχές αποφάσισαν να μη συνάψουν συμφωνία-πλαίσιο, να μην αναθέσουν σύμβαση για την οποία προκηρύχθηκε διαγωνισμός, να αρχίσουν νέα διαδικασία ή να μην θέσουν σε εφαρμογή ένα δυναμικό σύστημα αγορών.

Η παρατιθέμενη αιτιολογία της απόφασης ματαίωσης, η οποία αμφισβητείται καταρχήν με προδικαστική προσφυγή, ελέγχεται ως προς την πληρότητα, τη σαφήνεια και την επάρκειά της, καθώς επίσης και ως προς την τήρηση των άκρων ορίων της διακριτικής ευχέρειας της αναθέτουσας αρχής.

²⁶⁶Άρθρο 106 παρ. 4.

Σχήμα 14.2: Διαδικασία ματαίωσης

14.3 Μερική ακύρωση ή/και επανάληψη της διαδικασίας

14.3.1 Διόρθωση σφαλμάτων και παρατυπιών

Με βάση την παρ. 3 του άρθρου 106 ν. 4412/2016, όταν διαπιστώνεται, με οποιοδήποτε τρόπο, ότι εμφίλοχώρησαν σφάλματα ή παραλείψεις της αναθέτουσας αρχής κατά τη διαδικασία ανάθεσης, τα οποία όμως αποτελούν λόγο για την εν μέρει ακύρωση ή την επανάληψη της διαδικασίας από το σημείο που εμφίλοχώρησε το σφάλμα ή η παράλειψη, και όχι λόγο για τη ματαίωση του Διαγωνισμού, η αναθέτουσα αρχή προβαίνει σε θετικές ενέργειες για τη θεραπεία-άρση των πλημμελειών.

Η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται είτε με πρωτοβουλία της αναθέτουσας αρχής είτε σε συμμόρφωση με τον προδικαστικό και δικαστικό έλεγχο των αποφάσεών της και μπορεί να οδηγήσει σε ανάκληση αποφάσεων, ακόμα και σε επανάληψη σταδίου-φάσης της διαγωνιστικής διαδικασίας.

Η αρχή της αναλογικότητας επιτάσσει την εν μέρει ανάκληση της πλημμέλειας και τη διάσωση του διαγωνισμού, αντί της ολοσχερούς ανάκλησης και της ακύρωσης του αποτελέσματος, όταν μπορούν με τον τρόπο αυτό να θεραπευθούν οι πλημμέλειες

που επιφιλολόγησαν στη διαγωνιστική διαδικασία. Σε κάθε περίπτωση, η απόφαση της αναθέτουσας αρχής πρέπει να αναφέρει τους συγκεκριμένους λόγους που δικαιολογούν την εκτίμησή της για τη δυνατότητα επίτευξης καλύτερου αποτελέσματος σε περίπτωση επαναδημοπράτησης της σύμβασης.

14.3.2 Επανάληψη της διαδικασίας

Η αναθέτουσα αρχή διατηρεί, επίσης, το δικαίωμα, να αποφασίσει, παράλληλα με τη ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης, και την επανάληψη οποιασδήποτε φάσης της διαδικασίας σύναψης, με αντικατάσταση ή μη των όρων της ή την προσφυγή στη διαδικασία των άρθρων 29, περί ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, ή 32, περί προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, εφόσον, στην τελευταία αυτήν περίπτωση, πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις των άρθρων αυτών²⁶⁷.

Ενόψει της αρχής της αυτοτέλειας κάθε διαγωνισμού, σε περίπτωση ματαίωσης των αποτελεσμάτων (αρχικού) διαγωνισμού και επανάληψης / επαναπροκήρυξης αυτού, είτε με τους ίδιους όρους και τεχνικές προδιαγραφές, είτε κατόπιν τροποποίησής τους, ο επαναληπτικός διαγωνισμός συνιστά νέο διαγωνισμό, αυτοτελή και ανεξάρτητο του ματαιωθέντος. Μόνο σε περίπτωση προσφυγής στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, κατόπιν ματαίωσης του προηγθέντος αυτής διαγωνισμού επειδή δεν υποβλήθηκαν προσφορές ή επειδή υποβλήθηκαν απαράδεκτες μη κανονικές προσφορές, συνδέεται η νέα αυτή διαδικασία ανάθεσης με τον προηγθέντα διαγωνισμό και η νομιμότητά της εξαρτάται από το κύρος και τη νομιμότητα του ματαιωθέντος διαγωνισμού²⁶⁸.

Ωστόσο τονίζεται ότι ενδεχόμενη ακυρότητα της απόφασης ματαίωσης μπορεί να επιδράσει και στη νομιμότητα της επαναπροκήρυξης του διαγωνισμού²⁶⁹.

14.4 Μελέτη περίπτωσης

ΔΕΦΑΘ 2392/2024 – Μοναδικός υποψήφιος – Αποδεκτή προσφορά – Νόμιμη ματαίωση λόγω χαμηλής έκπτωσης – Συμπληρωματική αιτιολογία – Πρόσφορα στοιχεία

²⁶⁷ Άρθρο 106 παρ.5.

²⁶⁸ ΕΛΣυν VI Τμήμα 1352/2017.

²⁶⁹ ΔΕΦΑΘ 1376/2024.

Η ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής να ματαιώσει διαγωνισμό και να προχωρήσει σε επαναπροκήρυξή του εφόσον διαπιστώσει, μεταξύ άλλων, ότι η τελική προσφορά δεν κρίνεται ικανοποιητική, διατηρείται και στις περιπτώσεις που μόνον ένας υποψήφιος αναδεικνύεται ικανός για την ανάληψη της σύμβασης, δεδομένου ότι η αναθέτουσα αρχή δεν υποχρεούται να αναθέσει τη σύμβαση στον μοναδικό διαγωνιζόμενο, του οποίου η προσφορά κρίθηκε παραδεκτή· κατασκευή έργου Δήμου, με αντικείμενο την αναβάθμιση της οδικής ασφάλειας και προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας· κριτήριο ανάθεσης η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής· απόρριψη μοναδικής οικονομικής προσφοράς, λόγω μικρής έκπτωσης· η ένδικη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, όπως η αιτιολογία αυτής συμπληρώθηκε με τις απόψεις της κατά την προδικαστική διαδικασία, νομίμως στηρίζεται στην επίκληση προσφοράς μεγαλύτερων εκπτώσεων σε συγκεκριμένους διαγωνισμούς έργων ίδιου αντικειμένου που διενεργήθηκαν σε χρόνο εγγύς με εκείνον της διεξαγωγής του επίδικου διαγωνισμού υπό παρόμοιες συνθήκες, καθώς, οι συγκεκριμένοι διαγωνισμοί που επικαλέστηκε παρίστανται πρόσφοροι προς σύγκριση, εφόσον πρόκειται για διαγωνισμούς που διενεργήθηκαν σχεδόν την ίδια περίοδο με τον επίδικο και αφορούσαν απολύτως παρόμοια οδικά έργα (παρεμβάσεις για βελτίωση οδικής ασφάλειας), ένα δε εκ των οποίων είχε αναλάβει η ίδια εταιρεία προσφέροντας μάλιστα μέση έκπτωση 45,52%.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15

Έννομη προστασία κατά το προσυμβατικό στάδιο

15.1 Εισαγωγή

15.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας

Ο σκοπός του παρόντος κεφαλαίου είναι η απόκτηση και η βελτίωση των γνώσεων των επιμορφωμένων σε σχέση με τους κανόνες έννομης προστασίας (προδικαστικής και δικαστικής) των θιγόμενων από τις πράξεις της αναθέτουσας αρχής, σύμφωνα με το Βιβλίο IV του ν. 4412/2016.

15.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Οι επιμορφωμένοι θα είναι σε θέση να:

- γνωρίζουν τους κανόνες του συστήματος έννομης προστασίας σχετικά με πράξεις και παραλείψεις στις διαδικασίες σύναψης σύμβασης
- περιγράφουν τις συνέπειες της προδικαστικής προσφυγής ως ενδικοφανούς διαδικασίας
- έχουν επίγνωση των υποχρεώσεων της αναθέτουσας αρχής στο πλαίσιο της διαδικασίας άσκησης και εξέτασης της προδικαστικής προσφυγής ή/και παρέμβασης
- αναγνωρίζουν τις προϋποθέσεις της κήρυξης ακυρότητας της σύμβασης
- διακρίνουν το αυτόματο ή μη ανασταλτικό αποτέλεσμα της προόδου της διαδικασίας και της σύναψης σύμβασης που συνδέεται με την προθεσμία άσκησης και την άσκηση προσφυγής ή αίτησης ακύρωσης-αναστολής
- κατανοούν την έννοια της συμμόρφωσης των αναθετουσών αρχών με τις αποφάσεις της ΕΑΔΗΣΥ και των δικαστηρίων.

15.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας

Στην ενότητα αυτή αναλύεται το πλαίσιο της έννομης προστασίας που παρέχεται στους οικονομικούς φορείς κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης μιας δημόσιας σύμβασης. Στο πλαίσιο αυτό περιγράφεται το διοικητικό στάδιο ελέγχου της νομιμότητας των πράξεων των αναθετουσών αρχών, μέσω της προδικαστικής προσφυγής, η οποία προηγείται υποχρεωτικά του δικαστικού ελέγχου. Ακολουθεί η παράθεση των κανόνων σχετικά με την πρόσβαση στην προσωρινή και οριστική δικαστική προστασία ενώ έμφαση δίνεται στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της αναθέτουσας αρχής, ιδίως στη συμμόρφωσή της με τις σχετικές διοικητικές και δικαστικές αποφάσεις.

15.2 Θεσμικό πλαίσιο –Πεδίο εφαρμογής έννομης προστασίας κατά τη σύναψη της σύμβασης²⁷⁰

Το Βιβλίο IV Έννομη προστασία κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων του νόμου 4412/2016 προσαρμόζει στην εθνική έννομη τάξη τους κανόνες της Οδηγίας 89/665/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Ιουνίου 1989 και της 92/13/ΕΚ του Συμβουλίου της 25ης Φεβρουαρίου 1992, όπως τροποποιήθηκαν με την Οδηγία 2007/66/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2007 και τα άρθρα 46 και 47 της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ περί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας των προσώπων που θίγονται από τις αποφάσεις της αναθέτουσας αρχής.

Θεσπίζει ένα υποχρεωτικό διοικητικό προστάδιο με αντικείμενο την προσβολή πράξεων ή παραλείψεων της αναθέτουσας αρχής.

Το έργο αυτό της εξέτασης των προδικαστικών προσφυγών το αναθέτει σε κεντρικό επίπεδο σε μία ανεξάρτητη Αρχή, την Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΔΗΣΥ) [πρώην Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ²⁷¹)].

Ειδικότερα, ο προσφεύγων έχει το δικαίωμα να ζητήσει από την ΕΑΔΗΣΥ:

α) προσωρινή προστασία με στόχο την αποτροπή της ζημίας των συμφερόντων του ή την επανόρθωση της εικαζόμενης παράβασης (αν αυτή έχει ήδη αρχίσει να επιφέρει τις βλαπτικές συνέπειές της),

β) την ακύρωση της παράνομης πράξης/παραλείψεως της Α.Α. και

γ) την ακύρωση της δημόσιας σύμβασης, η οποία έχει συναφθεί παρανόμως.

²⁷⁰Για το στάδιο της διοικητικής και δικαστικής προστασίας βλ. ιδίως Δετσαρίδης Χ., Η προδικαστική προσφυγή στο στάδιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, 2019, σελ. 289, Κυβέλος Σ., Η διοικητική και δικαστική προστασία κατά τη σύναψη των δημοσίων συμβάσεων. Οι ρυθμίσεις των άρθρων 345-374 του Ν 4412/2016 (όπως ισχύουν μετά τους Ν 4782/2021 και 4912/2022), Νομική Βιβλιοθήκη, 2022, ιδίως σελ 41 επ., Τσιρωνάς Αθ., Η Αίτηση Αναστολής & Ακύρωσης", Νομική Βιβλιοθήκη, 2024, ιδίως σελ. 111 επ., Χασιώτης Μ. Η αρχή εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών, Ο καταλύτης της ταχείας επίλυσης διαφορών από την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων, Νομική Βιβλιοθήκη, 2021, ιδίως σελ. 13 επ., Χατζηγιαννάκης Β., «Οι έλεγχοι νομιμότητας στις δημόσιες συμβάσεις. Πρακτικά ζητήματα - Νομολογία – Διαγράμματα», Νομική Βιβλιοθήκη, 2023, ιδίως σελ. 106 επ..

²⁷¹Η οποία προέκυψε από τη συγχώνευση της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΔΗΣΥ) και της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (Α.Ε.Π.Π.) (ν. 4912/2022 (Α' 59) σε συνδυασμό με άρθρο 347 παρ. 2 περ. ιδ) ν. 4412/2016).

Στην αρμοδιότητα της ΕΑΔΗΣΥ υπάγονται οι αμφισβητήσεις επί πράξεων της αναθέτουσας αρχής σε διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των ορίων:

- ο των άρθρων 118 & 328 για την απευθείας ανάθεση και
- ο των 60.000 € για συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας των άρθρων 119 & 329.

Σύμφωνα με ρητή πρόβλεψη του νόμου, οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται και στις διαφορές που προκύπτουν κατά τη διαδικασία ανάθεσης συμφωνιών - πλαίσιο, συμβάσεων παραχώρησης και δυναμικών συστημάτων αγορών, καθώς των τροποποιήσεων αυτών²⁷².

Σχήμα 15.1: Το νομοθετικό πλαίσιο της προδικαστικής προσφυγής

15.2.1 Προδικαστική προσφυγή πριν από τη σύναψη της σύμβασης

15.2.1.1 Δικαίωμα προσφυγής-Περιεχόμενο-Χαρακτηριστικά

Κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του νόμου αυτού και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της

²⁷²Άρθρο 345.

νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, υποχρεούται, πριν από την υποβολή των προβλεπόμενων ένδικων βοηθημάτων στο πλαίσιο της δικαστικής προστασίας, να ασκήσει προσφυγή ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής²⁷³.

Η προδικαστική προσφυγή πρέπει να περιλαμβάνει τις νομικές και πραγματικές αιτιάσεις που δικαιολογούν το αίτημά της.

Οι βασικές ιδιαιτερότητες της προδικαστικής προσφυγής είναι οι εξής:

- Η προδικαστική προσφυγή μπορεί να ασκηθεί μόνο από όποιον έχει **έννομο συμφέρον**, το οποίο προκύπτει από υφιστάμενη ή πιθανολογούμενη ζημία.

Σημαντικό εννοιολογικό περιορισμό του εννόμου συμφέροντος αποτελεί και η επιταγή τήρησης της αρχής της επίκαιρης και αυτοτελούς προσβολής των βλαπτικών πράξεων και παραλείψεων της αναθέτουσας αρχής (παροχή της προσωρινής και οριστικής προστασίας στο κατάλληλο χρονικό σημείο-κάθε οικονομικός φορέας που μετέχει σε μία διαγωνιστική διαδικασία δύναται να προσβάλλει παραδεκτά, με προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ, τις δυσμενείς πράξεις που τον αφορούν, εντός των προβλεπόμενων αποκλειστικών προθεσμιών και όχι σε μεταγενέστερο στάδιο). Το έννομο συμφέρον πρέπει να συντρέχει τόσο κατά την έκδοση της πράξης, όσο και κατά την άσκηση και κατά τη συζήτηση της προσφυγής. Παύει να υφίσταται είτε για αντικειμενικούς λόγους, όπως σε περίπτωση που η προσβαλλόμενη πράξη δεν ισχύει πια, ανακαλείται, ακυρώνεται κ.ά., είτε για υποκειμενικούς λόγους, όπως όταν ο προσφεύγων αποδέχεται βλαπτική πράξη ή παράλειψη της ΑΑ. Για παράδειγμα, το έννομο συμφέρον για την προσβολή της διακήρυξης υφίσταται εφόσον ο οικονομικός φορέας προβάλλει ότι η διακήρυξη περιλαμβάνει όρο, ο οποίος αποκλείει παρανόμως τη συμμετοχή του στον διαγωνισμό ή καθιστά ανέφικτη ή ουσιωδώς δυσχερή την εκ μέρους του υποβολή προσφοράς ή αιτήσεως συμμετοχής, αν όμως μετάσχει τελικά στον διαγωνισμό για να διατηρεί το έννομό του συμφέρον θα πρέπει να έχει συμμετάσχει με ρητή επιφύλαξη κατά της νομιμότητας των όρων της διακήρυξης που τον βλάπτουν.

²⁷³Άρθρο 360.

- Η ζημία πρέπει να έχει προκύψει από **πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής**, με την οποία παραβιάζεται ενωσιακή ή εθνική νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων. Κρίσιμο είναι εάν με την πράξη επέρχεται εν γένει μεταβολή στον νομικό κόσμο, εάν είναι επομένως εκτελεστή. Με αυτή την έννοια απλές επιβεβαιωτικές πράξεις, πράξεις που δεν παράγουν εξωτερικές έννομες συνέπειες, ή δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία παραγωγής τους, όπως πράξεις που υπόκεινται σε έγκριση (πρακτικά Επιτροπών διαγωνισμού), πράξεις εσωτερικής φύσης π.χ. διαβιβαστικά έγγραφα, πληροφοριακά έγγραφα, πράξεις βεβαιωτικές ή μη οριστικές δεν υπόκεινται παραδεκτώς σε προδικαστική προσφυγή.
- Η άσκηση της προδικαστικής προσφυγής αποτελεί αναγκαίο διαδικαστικό βήμα πριν την προσφυγή στην δικαστική προστασία, έχει δηλαδή **ενδικοφανή χαρακτήρα**.

Επίσης, ο νόμος προβλέπει ρητά ότι δεν επιτρέπεται η άσκηση άλλης διοικητικής προσφυγής κατά των εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της αναθέτουσας αρχής κατά τη διαδικασία της ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων εκτός από την προδικαστική προσφυγή.

15.2.1.2 Προθεσμία προσφυγής

Η προδικαστική προσφυγή ασκείται εντός προθεσμίας:

- (α) δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης στον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα αν η πράξη κοινοποιήθηκε με ηλεκτρονικά μέσα ή τηλεομοιοτυπία,
- (β) δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης στον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, αν χρησιμοποιήθηκαν άλλα μέσα επικοινωνίας, άλλως, ή
- (γ) δέκα (10) ημερών από την πλήρη, πραγματική ή τεκμαιρόμενη γνώση της πράξης που βλάπτει τα συμφέροντα του ενδιαφερόμενου οικονομικού φορέα. Ειδικά για την άσκηση προσφυγής κατά προκήρυξης²⁷⁴ (ή/και διακήρυξης), η πλήρης γνώση αυτής

²⁷⁴Το άρθρο 122 *Προκηρύξεις σύμβασης* για τις συμβάσεις κάτω των ορίων καταργήθηκε με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 141 του ν. 4782/2021, επομένως, για τις συμβάσεις αυτές η προθεσμία εκκινεί μετά την πάροδο 15 ημερών από τη δημοσίευση της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ. Στο άρθρο 5 *Καταχωριστέα έγγραφα*, παρ. 1, περ. (γ) της ΚΥΑ ΚΗΜΔΗΣ προβλέπεται ότι στο ΚΗΜΔΗΣ

τεκμαίρεται μετά την πάροδο δεκαπέντε (15) ημερών από τη δημοσίευση στο ΚΗΜΔΗΣ. Σε περίπτωση, δε, παράλειψης, η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής ορίζεται σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την επομένη της συντέλεσης της προσβαλλόμενης παράλειψης²⁷⁵.

Αφετηρία της προθεσμίας συνιστά είτε η κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης είτε η πλήρης γνώση αυτής. Ως πλήρης γνώση νοείται η γνώση τόσο της βλαπτικής πράξης, όσο και της αιτιολογίας της, όπως προκύπτει από την ίδια και τα στοιχεία του φακέλου. Η θεμελίωση πλήρους γνώσης κρίνεται ad hoc, βάσει των πραγματικών στοιχείων κάθε περίπτωσης. Για παράδειγμα, έχει κριθεί ότι για να στοιχειοθετηθεί πλήρης γνώση της βλαπτικής πράξης από τον οικονομικό φορέα απαιτείται να έχουν περιέλθει όλα τα στοιχεία, στο σύνολό τους, στη σφαίρα της αντίληψής του και συνεπώς, η μη περιέλευση σε αυτήν έστω και ενός στοιχείου (λόγω μη ανάρτησης του συνόλου των δικαιολογητικών συμμετοχής και της τεχνικής προσφοράς στο σύστημα του ΕΣΗΔΗΣ) από τα ανωτέρω, συνιστά ελλιπή γνώση²⁷⁶.

Ειδικά όσον αφορά την προθεσμία άσκησης προδικαστικής προσφυγής **κατά διακήρυξης** το τεκμήριο πλήρους γνώσης καθορίζεται στον νόμο και συνάγεται από την πάροδο δεκαπέντε (15) ημερών από την δημοσίευση της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ, εκτός εάν από άλλα πραγματικά γεγονότα ή στοιχεία προκύπτει πλήρης γνώση της διακήρυξης σε προγενέστερο χρόνο²⁷⁷, για παράδειγμα, λόγω της ανάκτησης της διακήρυξης από τον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, της υποβολής αιτήματος για την παροχή διευκρινίσεων.

Σε περίπτωση που ο νόμος ή η διακήρυξη τάσσουν συγκεκριμένη αποκλειστική προθεσμία για ενέργεια στην αναθέτουσα αρχή, όπως λ.χ. η παροχή διευκρινίσεων επί της διακήρυξης, με την πάροδο της προθεσμίας αυτής συντελείται η παράλειψη εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής και άρα εκκινεί η προθεσμία άσκησης της προσφυγής. Με το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 15 της Κ.Υ.Α. ΕΣΗΔΗΣ ΕΡΓΑ²⁷⁸,

καταχωρίζονται «οι προκαταρκτικές προκηρύξεις της παρ. 2 του άρθρου 62, οι περιοδικές ενδεικτικές προκηρύξεις της παρ. 2 του άρθρου 291, οι προκηρύξεις των άρθρων 63, 108, 112, 293, 319 και 323 του ν. 4412/2016, και οι διακηρύξεις αυτών [...]»

²⁷⁵ Άρθρο 361.

²⁷⁶ ΔΕφΑθ 2125/2023.

²⁷⁷ ΣτΕ 860/2020.

²⁷⁸ Υπ' αρ. 166278/2021 Κ.Υ.Α. «Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν στην ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών

ορίστηκε ως προς τις προθεσμίες υποβολής των προδικαστικών προσφυγών και των παρεμβάσεων, ότι ισχύουν τα αναφερόμενα στην παρ. 2 του 8 της ως άνω Κ.Υ.Α., στο δεύτερο εδάφιο της οποίας προβλέπεται ότι «Οι σχετικές προθεσμίες αρχίζουν την επομένη της ημέρας της προαναφερθείσας κατά περίπτωση αποστολής, κοινοποίησης ή υποβολής και εάν δεν ορίζεται διαφορετική ώρα στα έγγραφα της σύμβασης λήγουν όταν περάσει ολόκληρη η τελευταία ημέρα και ώρα 23:59:59 και, αν αυτή είναι εξαιρετέα ή Σάββατο, όταν περάσει ολόκληρη η επομένη εργάσιμη ημέρα και ώρα 23:59:59».

15.2.1.3 Άσκηση προσφυγής-παρέμβασης

Προσφυγή

Το άρθρο 362 του ν. 4412/2016 και το άρθρο 8 του π.δ. 39/2017 ρυθμίζουν ζητήματα σχετικά με την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής. Στις διαδικασίες ανάθεσης που διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα, η προδικαστική προσφυγή κατατίθεται ηλεκτρονικά στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού και κοινοποιείται με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην ΕΑΔΗΣΥ. Ως ημερομηνία υποβολής της προσφυγής θεωρείται η ημερομηνία ηλεκτρονικής καταχώρισής της στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, ενώ η παράλειψη κοινοποίησης στην ΕΑΔΗΣΥ δεν άγει σε απαράδεκτο αυτής. Σε διαδικασίες που δεν διενεργούνται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, η προδικαστική προσφυγή κατατίθεται ηλεκτρονικά στην ΕΑΔΗΣΥ μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ως ημερομηνία υποβολής της θεωρείται η ημερομηνία παραλαβής της από την ΕΑΔΗΣΥ. Η ίδια διαδικασία κατάθεσης ισχύει και για τις περιπτώσεις τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, η οποία πιστοποιείται από τον Διαχειριστή του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα.

Για την υποβολή της προσφυγής, ο Κανονισμός Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών, κάνοντας χρήση της σχετικής εξουσιοδότησης που παρέχεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016, προβλέπει τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου, το οποίο παρατίθεται ως Παράρτημα Ι του Κανονισμού.

Για την παραδεκτή άσκηση της προσφυγής προϋπόθεση είναι η καταβολή παραβόλου το ύψος του οποίου ανέρχεται σε ποσοστό 0,50 τοις εκατό (0,50%) της εκτιμώμενη

υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ).» (Β' 2813).

αξίας (χωρίς Φ.Π.Α.) της σύμβασης, ενώ δεν μπορεί να είναι κατώτερο των εξακοσίων (600) ευρώ ούτε ανώτερο των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ. Σε περίπτωση, άλλωστε, που η σύμβαση υποδιαιρείται σε τμήματα, το ύψος του παραβόλου υπολογίζεται επί της αξίας του τμήματος ή των τμημάτων της σύμβασης σχετικά με τα οποία ασκείται η προδικαστική προσφυγή²⁷⁹.

Παραίτηση από την προδικαστική προσφυγή επιτρέπεται έως και την έκδοση της απόφασης, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 16 παρ. 1 του π.δ. 37/2019. Η παραίτηση γίνεται με ηλεκτρονική ή έγγραφη δήλωση που κατατίθεται στον γραμματέα του Κλιμακίου και συντάσσεται σχετικό Πρακτικό από τον Πρόεδρο του Κλιμακίου. Η δήλωση παραίτησης υπογράφεται από το πρόσωπο που υπογράφει την προσφυγή ή από νομίμως εξουσιοδοτημένο πρόσωπο και δεν επιτρέπεται ανάκληση αυτής.

Παρέμβαση

Κάθε ενδιαφερόμενος του οποίου τα συμφέροντα επηρεάζονται από ασκηθείσα προδικαστική προσφυγή δικαιούται να ασκήσει ενώπιον της Αρχής παρέμβαση (υπέρ του κύρους της προσβαλλόμενης πράξης). Η παρέμβαση ασκείται με τον ίδιο τρόπο που ασκείται και η προδικαστική προσφυγή, δηλαδή στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της προσφυγής. Με δεδομένο ότι η ΕΑΔΗΣΥ έχει αποκτήσει πρόσβαση ήδη στην ηλεκτρονική πλατφόρμα, δεν απαιτείται η αποστολή της μέσω email στην Αρχή. Για την άσκηση της δεν είναι υποχρεωτική η χρήση τυποποιημένου εντύπου, ούτε η καταβολή παραβόλου.

Όπως η προδικαστική προσφυγή κοινοποιείται σε όποιον έχει έννομο συμφέρον να ασκήσει παρέμβαση, έτσι και η παρέμβαση κοινοποιείται στον προσφεύγοντα προκειμένου να του χορηγηθεί η δυνατότητα αντίκρουσής της. Ο δε παρεμβαίνων θα πρέπει να θεμελιώνει έννομο συμφέρον, άμεσο, προσωπικό και ενεστώς και

²⁷⁹Το άρθρο 363 και ο Κανονισμός Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών ΕΑΔΗΣΥ ορίζουν τον τρόπο και τον χρόνο κατάθεσης και είσπραξης του παραβόλου. Το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε πως η ρύθμιση του άρθρου 363 παρ. 5 περ. γ ν. 4412/2016, περί κατάπτωσης του παραβόλου σε περίπτωση παραίτησης από την προδικαστική προσφυγή μετά την πάροδο δέκα ημερών από την κατάθεση αυτής, είναι αντίθετη με τις διατάξεις της Οδηγίας 89/665/ΕΟΚ και του άρθρου 47 ΧΘΔΕΕ (ΣτΕ 289/2024 (πilotική δίκη)).

επομένως, διαγωνιζόμενος που αποκλείστηκε οριστικά από τη διαδικασία ανάθεσης στερείται εννόμου συμφέροντος για την άσκηση παρέμβασης.

Πάντως, η μη άσκηση παρέμβασης ενώπιον της Αρχής δεν στερεί τον ενδιαφερόμενο από το έννομο συμφέρον να προσβάλλει την απόφαση που θα εκδοθεί με αίτηση αναστολής-αίτηση ακύρωσης.

15.2.1.4 Έννομες συνέπειες –Αυτόματο Ανασταλτικό αποτέλεσμα

Η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής και η άσκησή της κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης επί ποινή ακυρότητας²⁸⁰. Η εν λόγω ακυρότητα διαπιστώνεται με απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ μετά από άσκηση σχετικής προσφυγής²⁸¹, σύμφωνα με τα αναλυτικώς αναφερόμενα στην ενότητα 15.2.2. του παρόντος Κεφαλαίου.

Προϋπόθεση για την εκκίνηση της ανασταλτικής προθεσμίας είναι η κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης σε όλους τους διαγωνιζομένους που δεν έχουν αποκλειστεί οριστικά²⁸², αλλά και η χορήγηση πρόσβασης στα δικαιολογητικά του προσωρινού αναδόχου.

Κατά τα λοιπά, η άσκηση της προδικαστικής προσφυγής σε προηγούμενο στάδιο του διαγωνισμού δεν κωλύει την πρόοδο της διαγωνιστικής διαδικασίας, εκτός αν εκδοθεί απόφαση περί προσωρινών μέτρων²⁸³.

Το προαναφερόμενο ανασταλτικό αποτέλεσμα δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- όταν δεν απαιτείται προηγούμενη δημοσίευση της προκήρυξης (η περίπτωση αυτή δικαιολογείται από τον κατά κανόνα επείγοντα χαρακτήρα της ανάθεσης, ο οποίος θα αναιρούνταν αν ίσχυε η αυτόματη ανασταλτική προθεσμία²⁸⁴),
- αν υποβλήθηκε μόνο μία (1) προσφορά και δεν υπάρχουν ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι και

²⁸⁰ Άρθρο 364.

²⁸¹ Άρθρο 368.

²⁸² Άρθρο 105 παρ. 5.

²⁸³ Άρθρο 366 ν. 4412/2016 και ενότητα 15.2.1.6 στο παρόν Κεφάλαιο.

²⁸⁴ Ως αντιστάθμισμα προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης προσφυγών μετά τη σύναψη της σύμβασης.

- εφόσον πρόκειται για εκτελεστική σύμβαση συμφωνίας - πλαίσιο²⁸⁵ ή για σύμβαση που συνάπτεται στο πλαίσιο Δυναμικού Συστήματος Αγορών²⁸⁶.

15.2.1.5 Οι ενέργειες της αναθέτουσας αρχής

Η άσκηση της προδικαστικής προσφυγής ενεργοποιεί σημαντικές υποχρεώσεις της αναθέτουσας αρχής η οποία αναλαμβάνει την ευθύνη των κοινοποιήσεων όλων των σχετικών εγγράφων (προσφυγών, παρεμβάσεων, απόψεων, υπομνημάτων) στα ενδιαφερόμενα μέρη και της αποστολής στην ΕΑΔΗΣΥ του πλήρους φακέλου της υπόθεσης και των απόψεών της επί της προσφυγής²⁸⁷. Στις περιπτώσεις όπου η προδικαστική προσφυγή κατατίθεται **στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού**, η αναθέτουσα αρχή, μέσω των λειτουργιών αυτού:

- Κοινοποιεί την προσφυγή το αργότερο έως την επομένη εργάσιμη ημέρα από την κατάθεσή της σε κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο, ο οποίος μπορεί να θίγεται από την αποδοχή της προσφυγής, προκειμένου να ασκήσει το δικαίωμα παρέμβασής του στη διαδικασία εξέτασης της προσφυγής
- Διαβιβάζει στην ΕΑΔΗΣΥ, το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την ημέρα κατάθεσης:
 - τον πλήρη φάκελο της υπόθεσης
 - τα αποδεικτικά κοινοποίησης της προσφυγής στους ενδιαφερόμενους τρίτους (στην πράξη οι εν λόγω υποχρεώσεις ικανοποιούνται με τη χορήγηση πρόσβασης στο αρμόδιο Κλιμάκιο στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού),
 - τις απόψεις της επί της προσφυγής. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί στις απόψεις της να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης με την προδικαστική προσφυγή πράξης και

²⁸⁵ Βλ. άρθρο 39 ν. 4412/2016.

²⁸⁶ Βλ. άρθρο 33 ν. 4412/2016. Η περίπτωση αυτή δικαιολογείται από τη φύση των συμβάσεων, αφού θα έχαναν τα πλεονεκτήματα ευελιξίας. Ωστόσο, στην περίπτωση αυτή ο νομοθέτης πρόβλεψε τη δυνατότητα κήρυξης ανίσχυρης της σύμβασης με τη διάταξη του άρθρου 368 περ. γ'.

²⁸⁷ Άρθρο 365 παρ. 1-3.

- Καταθέτει απόψεις σχετικά με τη χορήγηση ή μη προσωρινών μέτρων εντός προθεσμίας τριών (3) ημερών από την κοινοποίηση σχετικής πρόσκλησης.
- Κοινοποιεί σε όλα τα μέρη τις απόψεις της, τις παρεμβάσεις και τα σχετικά υπομνήματα μέσω του συστήματος επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού το αργότερο έως την επομένη εργάσιμη ημέρα από την κατάθεσή τους.

Ιδιαίτερη μνεία χρειάζεται στην περίπτωση που δεν χορηγηθεί στον προσφεύγοντα και στον παρεμβαίνοντα η δυνατότητα να λάβουν γνώση των εγγράφων απόψεων της αναθέτουσας αρχής προς την ΕΑΔΗΣΥ, οπότε παραβιάζεται ουσιώδης τύπος της διαδικασίας που έχει τεθεί για την προστασία των δικαιωμάτων των διάδικων ενώπιον της Αρχής μερών. Εξάλλου, από την κοινοποίηση αυτή κινεί η προθεσμία για την υποβολή υπομνημάτων για την αντίκρουση των εκατέρωθεν ισχυρισμών. Εντός προθεσμίας πέντε (5) ημερών από την ως άνω κοινοποίηση των απόψεων της αναθέτουσας αρχής, τα μέρη δύνανται να καταθέσουν συμπληρωματικά υπομνήματα.

Όταν η προδικαστική προσφυγή **κατατίθεται στην ΕΑΔΗΣΥ** (επειδή λχ. η διαδικασία δεν διενεργείται μέσω ΕΣΗΔΗΣ), η τελευταία καταχωρίζει **αυθημερόν** την προσφυγή και την κοινοποιεί στην αναθέτουσα αρχή το αργότερο έως την επομένη εργάσιμη ημέρα από την καταχώριση. Στη συνέχεια, η ΕΑΔΗΣΥ καλεί την αναθέτουσα αρχή να προβεί από την επομένη της ως άνω κοινοποίησης στις προαναφερόμενες ενέργειες (κοινοποιήσεις, διαβίβαση φακέλου και απόψεων κλπ).

Η παράλειψη των ανωτέρω κοινοποιήσεων και η μη διαβίβαση προς την ΕΑΔΗΣΥ του φακέλου της υπόθεσης και των απόψεων της αναθέτουσας αρχής συνιστούν **ιδιαίτερο πειθαρχικό αδίκημα** των αρμόδιων για τις ενέργειες αυτές υπαλλήλων. Η καθιέρωση της παράβασης των παραπάνω υποχρεώσεων ως πειθαρχικού παραπτώματος υιοθετήθηκε προκειμένου να αποφευχθούν φαινόμενα μη συμμόρφωσης τα οποία θα παρακωλύουν τη διαδικασία ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ.

Επιπροσθέτως, σε περίπτωση μη αποστολής του φακέλου από την αναθέτουσα αρχή, η ΕΑΔΗΣΥ μπορεί να συναγάγει τεκμήριο ομολογίας της αναθέτουσας αρχής για την πραγματική βάση των ισχυρισμών του προσφεύγοντος. Το τεκμήριο ομολογίας δύναται να συνάγεται από την ΕΑΔΗΣΥ (παρά την έως τώρα σπάνια σχετικά χρήση

της σχετικής ευχέρειας της ΕΑΔΗΣΥ), μόνο στην περίπτωση εν όλω μη αποστολής του φακέλου της υπόθεσης και όχι και στην περίπτωση ελλιπών στοιχείων που δεν επαρκούν για τον έλεγχο των ισχυρισμών της προσφυγής.

Τέλος, εφόσον κρίνει ότι η παράλειψη αποστολής των προαναφερόμενων στοιχείων ή η καθυστερημένη αποστολή τους είναι αδικαιολόγητη και καθιστά ιδιαιτέρως δυσχερή την ουσιαστική παροχή προδικαστικής προστασίας, η ΕΑΔΗΣΥ μπορεί, με την απόφαση επί της προσφυγής, σταθμίζοντας τις συντρέχουσες σε κάθε περίπτωση συνθήκες, να επιβάλει αυτεπαγγέλτως **χρηματική κύρωση** στην αναθέτουσα αρχή. Το ποσό της κύρωσης αυτής μπορεί να ανέρχεται από εκατό (100) μέχρι πεντακόσια (500) ευρώ, κατ' εκτίμηση των περιστάσεων και αναλόγως της βαρύτητας της παράβασης, καταβάλλεται μία φορά για κάθε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης και αποτελεί έσοδο της ΕΑΔΗΣΥ. Μνεία της κύρωσης αυτής γίνεται στον ατομικό φάκελο του υπαλλήλου που είναι υπεύθυνος για την καθυστέρηση ή την ελλιπή αποστολή ή τη μη αποστολή του φακέλου και των απόψεων της υπηρεσίας.

15.2.1.6 Διαδικασία λήψης απόφασης-Προσωρινά μέτρα

Για την εξέταση των προδικαστικών προσφυγών η ΕΑΔΗΣΥ συνεδριάζει και λαμβάνει αποφάσεις σε τριμελή κλιμάκια, που αποτελούνται από έναν (1) Σύμβουλο, ως Πρόεδρο, και δύο (2) μέλη. Κατ' εξαίρεση, όταν πρόκειται για υπόθεση μείζονος σπουδαιότητας ή προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος έκδοσης αντιφατικών αποφάσεων, ο Πρόεδρος της Αρχής μπορεί, με πράξη του, να ορίσει την εξέταση προδικαστικής προσφυγής από το Εκτελεστικό Συμβούλιο, με εισηγητή έναν (1) εκ των Συμβούλων, επικουρούμενο από μέλος της ΕΑΔΗΣΥ²⁸⁸.

Διάγραμμα

Ακολουθεί συνοπτική και με σειρά χρονικής προτεραιότητας αναφορά στα στάδια της προβλεπόμενης διαδικασίας μέχρι την έκδοση απόφασης από την ΕΑΔΗΣΥ:

1. Απόφαση (πράξη ή παράλειψη) της αναθέτουσας αρχής (Α.Α.)
2. Προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ (η οποία υποβάλλεται υποχρεωτικά με τη χρήση τυποποιημένου εντύπου, είτε ηλεκτρονικά, αν η

²⁸⁸ Σχετικά με τη συγκρότηση και τη λειτουργία της ΕΑΔΗΣΥ βλ. άρθρα 348, 353 και 356 ν. 4412/2016.

διαγωνιστική διαδικασία διενεργείται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ είτε με έντυπο / μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε κάθε άλλη περίπτωση), της οποίας η προθεσμία άσκησης και η άσκηση κωλύουν τη σύναψη της δημόσιας σύμβασης επί ποινή ακυρότητας, με εξαίρεση τις περιπτώσεις του άρθρου 364 παρ.2.

3. Κοινοποίηση από την Α.Α. της προσφυγής σε κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο, μέσω της λειτουργικότητας επικοινωνία του συστήματος, μέχρι και την επόμενη εργάσιμη μέρα από την κατάθεση. Αν η προσφυγή δεν έχει κατατεθεί ηλεκτρονικά κοινοποίηση της προσφυγής από την ΕΑΔΗΣΥ στην Α.Α. έως την επόμενη εργάσιμη μέρα από την καταχώρησή της (αν δεν έχει κατατεθεί ηλεκτρονικά), προκειμένου αυτή να διαβιβάσει τον πλήρη φάκελο της υπόθεσης εντός 15 ημερών από την κατάθεσή της και να προωθήσει την προσφυγή σε κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο μέχρι και την επόμενη εργάσιμη μέρα από την κατάθεση.

(3α. Έλεγχος από την ΕΑΔΗΣΥ εντός 10 ημερών από καταθέσεως της προσφυγής, της συμμόρφωσης της Α.Α. κι αν κάτι τέτοιο δεν διαπιστωθεί, αναλαμβάνει η ίδια αυτοπροσώπως την υποχρέωση αυτή και συνάμα επιβάλλει αυτεπαγγέλτως χρηματική κύρωση στην Α.Α.).

4. Παρεμβάσεις

5. Αιτιολογημένα, μετά από συνεδρίαση της ΕΑΔΗΣΥ, λήψη προσωρινών μέτρων ή απόρριψη του σχετικού αιτήματος για λόγους δημοσίου συμφέροντος ή στάθμισης των λόγων υπέρ και κατά της χορήγησής τους (τα μέτρα μπορεί να ληφθούν και αυτεπαγγέλτως από την ΕΑΔΗΣΥ). Στη διαδικασία αυτή δεν πραγματοποιείται ακρόαση των ενδιαφερομένων, ενώ η Α.Α. καλείται προ 3 ημερών να στείλει έγγραφο απόψεων επί του αιτήματος λήψης προσωρινών μέτρων.

6. Απόψεις της Α.Α. επί της προσφυγής (με αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία), εντός 15 ημερών από την προσφυγή, τις οποίες κοινοποιεί σε όλα τα μέρη μαζί με τις τυχόν ασκηθείσες παρεμβάσεις μαζί με τα σχετικά έγγραφα μέσω του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού.

7. Υπομνήματα του προσφεύγοντος και των παρεμβαινόντων επί των απόψεων της Α.Α. και επί της αρχικής ή συμπληρωματικής αιτιολογίας της, υποβαλλόμενα (εντός 5 ημερών από την κοινοποίηση των απόψεων της Α.Α.) είτε μέσω του ΕΣΗΔΗΣ είτε

με κάθε πρόσφορο μέσο σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, π.χ. αν αυτό δεν είναι εφικτό ή αν ο διαγωνισμός δεν διενεργείται μέσω ΕΣΗΔΗΣ.

8. Πράξη ορισμού ημέρας εξέτασης της προσφυγής (εντός αποκλειστικής προθεσμίας 40 ημερών από της καταθέσεως) και ορισμού εισηγητή της ΕΑΔΗΣΥ, η οποία κοινοποιείται σε όλα τα μέρη το αργότερο προ 10 ημερών από την εξέταση.

9. Εξέταση της προδικαστικής προσφυγής.

10. Προφορική ανάπτυξη των ισχυρισμών όλων των μερών ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ, μετά από αίτησή τους και αν αυτό γίνει δεκτό (μόνο για την κύρια εξέταση της προσφυγής, όχι και των προσωρινών μέτρων).

11. Αιτιολογημένη απόφαση ΕΑΔΗΣΥ (εντός αποκλειστικής προθεσμίας 20 ημερών από την ημέρα εξέτασης) επί όλων όσων τίθενται ενώπιόν της από τον προσφεύγοντα, τους παρεμβαίνοντες και την Α.Α., με αποτέλεσμα την απόρριψη της προσφυγής ή την αποδοχή της, η οποία απόφαση υπόκειται σε αίτηση αναστολής εκτέλεσης- ακύρωσης ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων.

12. Η απόφαση αποστέλλεται ηλεκτρονικά στους ενδιαφερομένους στο δηλωθέν στην προσφυγή email και αναρτάται στην ιστοσελίδα της²⁸⁹, τηρουμένων όμως των διατάξεων περί προστασίας προσωπικών δεδομένων.

Προσωρινά μέτρα

Η ΕΑΔΗΣΥ, ύστερα από αίτημα του προσφεύγοντος και μετά από κλήση της αναθέτουσας αρχής προ τριών (3) ημερών, εκδίδει υποχρεωτικά κατόπιν συνεδρίασης συνοπτικά αιτιολογημένη απόφαση:

ο είτε αναστολής εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης, ορίζοντας και τα κατάλληλα μέτρα έως ότου εκδοθεί απόφαση επί της προσφυγής και, πάντως, όχι πέραν της προθεσμίας για την έκδοση της απόφασής της,

ο είτε απόρριψης του αιτήματος περί λήψης προσωρινών μέτρων, αν κρίνει ότι, ύστερα από στάθμιση όλων των συμφερόντων που ενδέχεται να ζημιωθούν, καθώς

²⁸⁹<http://www.aepp-procurement.gr>

και του δημόσιου συμφέροντος, οι πιθανές αρνητικές συνέπειες από τη χορήγηση των προσωρινών μέτρων είναι περισσότερες από τα οφέλη.

Η εν λόγω απόφαση αναστολής της προσβαλλόμενης πράξης μπορεί να εκδοθεί και αυτεπαγγέλτως.

Η απόφαση να μη χορηγηθούν προσωρινά μέτρα δεν θίγει τις λοιπές αξιώσεις που προβάλλει το πρόσωπο που έχει ζητήσει τη χορήγηση των εν λόγω μέτρων. Έτσι, σε περιπτώσεις που λόγοι δημοσίου συμφέροντος επιβάλλουν τη σύναψη της σύμβασης, μπορεί να απορριφθεί το αίτημα προσωρινών μέτρων χωρίς ωστόσο να αποκλείεται, εν συνεχεία, να γίνει δεκτή η προσφυγή.

Η ΕΑΔΗΣΥ δεν δεσμεύεται από τα αιτήματα του προσφεύγοντος αλλά μπορεί να διατάξει κάθε πρόσφορο μέτρο. Ενδεικτικά, μπορεί να διατάσσεται η αναθέτουσα αρχή να παρατείνει τον χρόνο υποβολής των προσφορών μέχρι την ημέρα έκδοσης απόφασης της προσφυγής²⁹⁰ ή της ημερομηνίας αποσφράγισης²⁹¹, να αναστείλει τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης²⁹² ή το άνοιγμα των οικονομικών προσφορών ή την εκτέλεση οποιοσδήποτε απόφασης λαμβάνει η αναθέτουσα αρχή και εν γένει την πρόοδο του διαγωνισμού. Η λογική της διάταξης για τη χορήγηση αναστολής – ορισμού προσωρινών μέτρων, σκοπεί στην αποτροπή ανεπανόρθωτων καταστάσεων ή δύσκολα αναστρέψιμων λόγω της προόδου του διαγωνισμού²⁹³.

Παράλληλα, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 15 παρ. 3 του Π.Δ. 39/2017 με την απόφαση επί των προσωρινών μέτρων μπορεί να διατάσσεται και η άρση της απαγόρευσης σύναψης της σύμβασης, όταν η προσφυγή είναι προδήλως αβάσιμη ή απαράδεκτη²⁹⁴. Περιπτώσεις, εντέλει, που απορρίπτονται τα αιτήματα προσωρινών μέτρων είναι όταν πιθανολογείται η προσφυγή ως προδήλως αβάσιμη ή απαράδεκτη. Έχει κριθεί ότι κατά των αποφάσεων της ΕΑΔΗΣΥ επί των προσωρινών μέτρων, δεν προβλέπεται η δυνατότητα ασκήσεως ενδίκου βοηθήματος²⁹⁵.

²⁹⁰ΕΑΔΗΣΥ Α431/2023.

²⁹¹ΕΑΔΗΣΥ Α698/2022.

²⁹²ΕΑΔΗΣΥ Α12/2024, Α15/2024.

²⁹³ΕΑΔΗΣΥ Α88/2024.

²⁹⁴ΕΑΔΗΣΥ Α931/2023, Α52/2024.

²⁹⁵ΣτΕ2221-2222/2023. Πρβλ. όμως και ΔΕΕ απόφαση της 18.1.2024, C-303/22.

Περιεχόμενο και συνέπειες αποφάσεων ΕΑΔΗΣΥ

Η ΕΑΔΗΣΥ κρίνει αποκλειστικά τα θιγόμενα με την προσφυγή θέματα, τους ισχυρισμούς και τα στοιχεία που επικαλούνται τα μέρη της διαφοράς²⁹⁶, περιοριζόμενη στο πλαίσιο των προβαλλόμενων με την προσφυγή αιτιάσεων και των ισχυρισμών προς αντίκρουσή τους, και δεν μπορεί να ελέγξει παρεμπιπτόντως όρους της διακήρυξης ή ζητήματα που αφορούν στην διενέργεια της διαδικασίας. Επιπλέον δεν έχει εξουσία να τροποποιήσει την προσβαλλόμενη πράξη ή να προβεί η ίδια στην οφειλόμενη ενέργεια καθ' υποκατάσταση της αναθέτουσας Αρχής²⁹⁷.

Αποφαίνεται αιτιολογημένα επί της βασιμότητας των προβαλλόμενων πραγματικών και νομικών ισχυρισμών της προσφυγής και των ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής και, σε περίπτωση παρέμβασης, των ισχυρισμών του παρεμβαίνοντος²⁹⁸.

Οι αποφάσεις της διακρίνονται με βάση το περιεχόμενό τους σε εκείνες που δέχονται και σε εκείνες που απορρίπτουν την προσφυγή. Ειδικότερα, το αρμόδιο Κλιμάκιο με την απόφασή του μπορεί, εφόσον κρίνει ότι η προδικαστική προσφυγή είναι νόμιμη και βάσιμη, να την αποδεχθεί εν όλω ή εν μέρει. Σε περίπτωση αποδοχής προδικαστικής προσφυγής κατά απόφασης της αναθέτουσας αρχής η ΕΑΔΗΣΥ ακυρώνει την πράξη ολικώς ή μερικώς. Σε περίπτωση όμως αποδοχής προδικαστικής προσφυγής κατά παράλειψης της αναθέτουσας αρχής, η ΕΑΔΗΣΥ ακυρώνει μεν την παράλειψη, αλλά αναπέμπει την υπόθεση στην αναθέτουσα αρχή για να προβεί στην νόμιμη ενέργεια. Σε όλες τις περιπτώσεις η απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ προσβάλλεται με τα προβλεπόμενα ένδικα βοηθήματα από όποιον βλάπτεται, ωστόσο εν προκειμένω θα εκδοθούν και νέες πράξεις της αναθέτουσας αρχής σε υποχρεωτική συμμόρφωση με την απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ.

Από την άλλη πλευρά, εφόσον κριθεί ότι η προδικαστική προσφυγή είναι απαράδεκτη, νομικά ή ουσιαστικά αβάσιμη, τότε η ΕΑΔΗΣΥ απορρίπτει την προσφυγή και άρα η προσβαλλόμενη πράξη συνεχίζει να ισχύει και να επάγεται τις

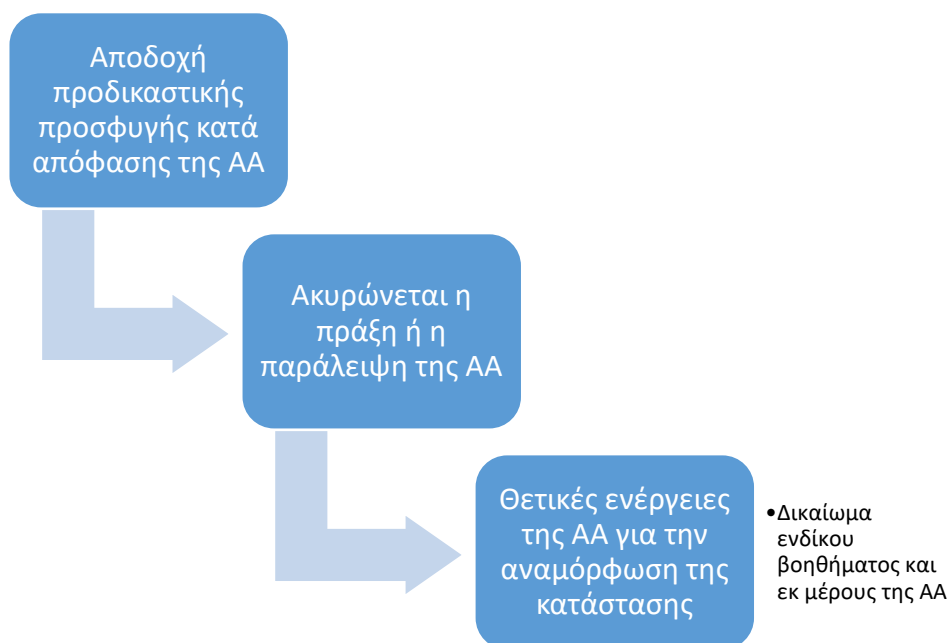
²⁹⁶ΕΑ ΣτΕ 15/2021, 288/2020 σκ. 13, 314/2019 σκ. 7.

²⁹⁷ΕΑ ΣτΕ 15/2021, 204, 29/2019, 54/2018 πενταμ.

²⁹⁸Η ΕΑΔΗΣΥ, επικουρούμενη στο έργο της από ειδικό επιστημονικό προσωπικό (βλ. άρθρο 357 παρ. 2 και 3 του ν. 4412/2016, όπως ισχύει) έχει την ευχέρεια, και όχι την υποχρέωση, να προκαλεί την σύνταξη ειδικών εκθέσεων επί επιστημονικών-τεχνικών ζητημάτων που ανακύπτουν κατά την εξέταση προδικαστικών προσφυγών, τις οποίες δύναται να συνεκτιμά ως στοιχεία του φακέλου ή και να υιοθετεί τα πορίσματά τους εκφέροντας, εμμέσως με τον τρόπο αυτό, τεχνικές κρίσεις (ΣτΕ 1210-1212/2024).

έννομες συνέπειές της, με την επιφύλαξη της άσκησης ενδίκων βοηθημάτων εκ μέρους του προσφεύγοντος.

! Η ΕΑΔΗΣΥ, με την έκδοση απόφασης εξαντλεί την αρμοδιότητά της και δεν έχει εξουσία να επανέρχεται σε όσα ήδη κρίθηκαν και να ανακαλεί αποφάσεις της²⁹⁹. Έτσι προβλέπεται ότι δεν επιτρέπεται η άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ, η οποία δέχεται εν όλω ή εν μέρει προσφυγή άλλου προσώπου³⁰⁰, ακόμα και αν η αναθέτουσα αρχή εκδώσει (σε συμμόρφωση) νεότερη πράξη για το ίδιο στάδιο του διαγωνισμού³⁰¹. Εξαιρέση από τον ανωτέρω κανόνα υφίσταται όταν η μεταγενέστερη απόφαση της αναθέτουσας αρχής περιέχει κρίσεις ή αιτιολογίες που δεν αποτέλεσαν αντικείμενο της προηγούμενης προδικασίας ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ, οπότε απαιτείται η εκ νέου άσκηση προδικαστικής προσφυγής³⁰².

Σχήμα 15.2: Συμμόρφωση σε περίπτωση αποδοχής προδικαστικής προσφυγής

²⁹⁹ Εκτός εάν υποχρεωθεί από το αρμόδιο Δικαστήριο, σε περίπτωση αναπομπής της υπόθεσης.

³⁰⁰ Άρθρο 362 παρ. 4.

³⁰¹ ΕΑ ΣτΕ 1105/2019 σκ. 6.

³⁰² ΕΑ ΣτΕ 261/2020, 80/2021.

15.2.2 Προδικαστική προσφυγή για την κήρυξη ακυρότητας της σύμβασης

Στο Μέρος Β΄ του Τμήματος ΙΙ ρυθμίζονται οι περιπτώσεις, η διαδικασία και οι συνέπειες της κήρυξης ως άκυρης συναφθείσας σύμβασης³⁰³.

Λόγοι κήρυξης ακυρότητας σύμβασης

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ζητήσουν από την ΕΑΔΗΣΥ την κήρυξη συναφθείσας σύμβασης ως άκυρης, σε συγκεκριμένες, ρητώς αναφερόμενες περιπτώσεις³⁰⁴ όταν:

- ο η αναθέτουσα αρχή έχει αναθέσει τη σύμβαση **χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, στις περιπτώσεις που αυτή απαιτείται, κατά παράβαση των ευρωπαϊκών και εθνικών κανόνων δημόσιων συμβάσεων³⁰⁵. ή
- ο **αν δεν τηρήθηκε η υποχρέωση αναστολής της σύναψης**, σύμφωνα με το άρθρο 364· ή
- ο σε περίπτωση **σύναψης συμφωνίας - πλαισίου**, όταν παραβιάζονται υποχρεώσεις σχετικές με την σύναψη των εκτελεστικών συμβάσεων και, σε περίπτωση **εφαρμογής δυναμικού συστήματος αγορών**, όταν παραβιάζονται υποχρεώσεις σχετικές με την τήρηση ελάχιστων προθεσμιών, της προκήρυξης με την διευκρίνιση ότι πρόκειται για δυναμικό σύστημα αγορών ή την παροχή δυνατότητας συμμετοχής στο σύστημα / υποβολής προσφοράς³⁰⁶.

Για την εξέταση της εν λόγω προδικαστικής προσφυγής εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν και για την προδικαστική προσφυγή κατά απόφασης στο στάδιο που προηγείται της ανάθεσης.

³⁰³Άρθρα 360-367.

³⁰⁴Άρθρο 368.

³⁰⁵Επομένως, η πρώτη περίπτωση εφαρμόζεται σε συμβάσεις άνω των ορίων εφαρμογής των Οδηγιών. Προϋπόθεση για την κήρυξη της ακυρότητας είναι η διαπίστωση ότι δεν δημοσιεύτηκε η προκήρυξη του διαγωνισμού παρά το ότι δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις των άρθρων 32 και 269 του ν. 4412/2016 και η απόδειξη εκ μέρους του προσφεύγοντος ότι έχει την ιδιότητα του ενδιαφερόμενου οικονομικού φορέα, ανήκει δηλαδή στις επιχειρήσεις που συγκαταλέγονται στον κύκλο των προσώπων που θα είχαν εύλογο ενδιαφέρον να συμμετάσχουν στον διαγωνισμό (ΣτΕ 7μ 880/2016).

³⁰⁶Ειδικότερα, όταν παραβιάζονται οι υποχρεώσεις που προκύπτουν είτε από τις περιπτώσεις α΄ και β΄ της παραγράφου 2, την περίπτωση α΄ της παραγράφου 4 και τις παραγράφους 5 και 6 του άρθρου 33 και την παράγραφο 5 του άρθρου 39 είτε από τις περιπτώσεις α΄ και β΄ της παραγράφου 2, την περίπτωση α΄ της παραγράφου 4, τις παραγράφους 5 και 6 του άρθρου 270, κατά περίπτωση.

Προθεσμία άσκησης προσφυγής

Η προσφυγή για την κήρυξη ακυρότητας σύμβασης ασκείται μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από τη γνωστοποίηση της συναφθείσας σύμβασης στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ε.Ε., εφόσον στη δημοσίευση περιλαμβάνεται αιτιολογία για τη σύναψη της σύμβασης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης ή από την επομένη της ενημέρωσης³⁰⁷ των ενδιαφερομένων με άλλον τρόπο –για παράδειγμα με την δημοσίευση της σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ.

Η προσφυγή δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση να ασκηθεί μετά την πάροδο έξι (6) μηνών από την επομένη της σύναψης της σύμβασης.

Ανασταλτικό αποτέλεσμα

Η κατάθεση της προσφυγής της παρούσας ενότητας αναστέλλει την εκτέλεση της σύμβασης έως την έκδοση απόφασης ΕΑΔΗΣΥ, εκτός εάν γίνει δεκτό αίτημα προσωρινής προστασίας της αναθέτουσας αρχής που ασκείται κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 366.

Ειδικές περιπτώσεις μη εφαρμογής της διαδικασίας

Η διαδικασία της εν λόγω προσφυγής δεν εφαρμόζεται³⁰⁸:

- α) αν η αναθέτουσα αρχή δημοσίευσε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκήρυξη, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 65 ή την παράγραφο 5 του άρθρου 295, κατά περίπτωση, με την οποία γνωστοποίησε την πρόθεσή της να αναθέσει τη σύμβαση και εφάρμοσε δεκαήμερη τουλάχιστον προθεσμία αναστολής της σύναψης, από την επομένη της δημοσίευσης της προκήρυξης. Η δημοσίευση αυτή της εκούσιας εκ των προτέρων διαφάνειας πρέπει να περιέχει την αιτιολογία βάσει της οποίας η αναθέτουσα αρχή επέλεξε να μη δημοσιεύσει. Από την αιτιολόγηση της απόφασεως της αναθέτουσας αρχής πρέπει να προκύπτουν με σαφήνεια και χωρίς αμφισημία οι λόγοι για τους οποίους η αναθέτουσα αρχή έκρινε ότι μπορούσε να αναθέσει τη σύμβαση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης,
- β) σε περίπτωση σύναψης συμφωνίας πλαισίου και εφαρμογής δυναμικού συστήματος αγορών, όταν παραβιάζονται οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από τα

³⁰⁷ Στην ενημέρωση αυτή πρέπει να εκτίθενται οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην παρ. 2 του άρθρου 70 ή στην παρ. 2 του άρθρου 300, αντίστοιχα.

³⁰⁸ Άρθρο 369 Κήρυξη ακυρότητας – Διαδικασία.

άρθρα 39 και 33, αν η αναθέτουσα αρχή είχε αποστείλει την απόφαση ανάθεσης μαζί με συνοπτική έκθεση των λόγων της παρ. 2 του άρθρου 70 στους ενδιαφερόμενους προσφέροντες, αναφέροντας τις προθεσμίες αναστολής σύναψης της σύμβασης και εφαρμόσει δεκαήμερη τουλάχιστον προθεσμία αναστολής της σύναψης, από την επομένη της αποδεδειγμένης παραλαβής της απόφασης από τους ενδιαφερόμενους προσφέροντες.

Επιτακτικοί λόγοι δημοσίου συμφέροντος. Εναλλακτικές κυρώσεις

Η ΕΑΔΗΣΥ μπορεί να μην κηρύξει την ακυρότητα σύμβασης η οποία έχει ανατεθεί παράνομα για τους ως άνω λόγους, εάν διαπιστώσει ότι επιτακτικοί λόγοι δημοσίου συμφέροντος επιβάλλουν τη διατήρηση των αποτελεσμάτων της σύμβασης. Οικονομικά συμφέροντα τα οποία συνδέονται άμεσα με τη σύμβαση δεν συνιστούν επιτακτικό λόγο δημοσίου συμφέροντος, εκτός εάν η ακυρότητα θα οδηγούσε σε δυσανάλογες συνέπειες.

Αν η ΕΑΔΗΣΥ αποφασίσει, σύμφωνα με τα ανωτέρω να μην κηρύξει την ακυρότητα σύμβασης, επιβάλλει πρόστιμο στην αναθέτουσα αρχή, το ύψος του οποίου δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% της αξίας της σύμβασης, μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ και καθορίζεται στη σχετική απόφαση, με βάση τη σοβαρότητα της παράβασης, τη συμπεριφορά της αναθέτουσας αρχής και τη διάρκεια της σύμβασης. Με ειδική απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ, το πρόστιμο περιέρχεται στον αιτούντα.

Συνέπειες κήρυξης ακυρότητας της σύμβασης

Αν η ΕΑΔΗΣΥ κηρύξει σύμβαση άκυρη, σύμφωνα με το άρθρο 368, η ακυρότητα έχει αναδρομική ισχύ με την επιφύλαξη της δυνατότητας περιορισμού της της ακυρότητας μόνο στο ανεκτέλεστο τμήμα της σύμβασης (βλ. κατωτέρω).

Σε αυτή την περίπτωση οι αξιώσεις των μερών διέπονται από τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού και οι σχετικές διαφορές εκδικάζονται από το αρμόδιο δικαστήριο, σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις.

Αν ο ανάδοχος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει την ακυρότητα της σύμβασης, δεν γεννάται έναντι της Διοίκησης αξίωσή του, κατά τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού ή η εν λόγω αξίωσή του ικανοποιείται μόνο εν μέρει.

Η ΕΑΔΗΣΥ, εκτιμώντας το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης, τη σοβαρότητα της παράβασης και τη συμπεριφορά της αναθέτουσας αρχής, μπορεί να κηρύξει την ακυρότητα μόνο του ανεκτέλεστου τμήματος της σύμβασης. Και σε αυτήν την περίπτωση η ΕΑΔΗΣΥ μπορεί να επιβάλλει πρόστιμο στην αναθέτουσα αρχή, το οποίο με ειδική απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ, περιέρχεται στον αιτούντα.

15.2.3 Δικαστική προστασία που προηγείται της σύμβασης

Το ένδικο βοήθημα της αίτησης αναστολής εκτέλεσης και ακύρωσης³⁰⁹

 Η παραδεκτή άσκηση της προδικαστικής προσφυγής αποτελεί προϋπόθεση για την μετέπειτα άσκηση των προβλεπόμενων ένδικων βοηθημάτων από όποιον έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση και υφίσταται ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από ενδεχόμενη παραβίαση της νομοθεσίας περί δημόσιων συμβάσεων.

Πλέον προβλέπεται η άσκηση αίτησης ακύρωσης και αίτησης αναστολής με το ίδιο δικόγραφο, σε αντιπαραβολή με το προηγούμενο καθεστώς, όπου τα σχετικά δικόγραφα ασκούνταν μεμονωμένα και διακριτά μεταξύ τους³¹⁰. Η δυνατότητα αυτή παρέχεται τόσο στους οικονομικούς φορείς όσο και στην ίδια την αναθέτουσα αρχή, εφόσον στην τελευταία περίπτωση η ΕΑΔΗΣΥ κάνει δεκτή την προδικαστική προσφυγή. Νομιμοποιείται επίσης και όποιος έκανε προδικαστική προσφυγή, η οποία έγινε δεκτή μόνο εν μέρει.

Με την κοινή αίτηση προσβάλλονται οι σχετικές ρητές αποφάσεις της ΕΑΔΗΣΥ, αλλά και η σιωπηρή απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής.

Κατά τη ρητή πρόβλεψη του νόμου λογίζονται ως συμπροσβαλλόμενες και όλες οι συναφείς προς την απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ πράξεις ή παραλείψεις της αναθέτουσας αρχής, εφόσον υλοποιηθούν μέχρι τη συζήτηση της κοινής αίτησης.

Στις περιπτώσεις που η ΕΑΔΗΣΥ απορρίπτει την προδικαστική προσφυγή, νομιμοποιούνται παθητικώς η ΕΑΔΗΣΥ και η αναθέτουσα αρχή.

³⁰⁹Άρθρο 372 Δικαστική προστασία - Αρμόδιο δικαστήριο.

³¹⁰Με τον νόμο προβλέπονται σύντομες προθεσμίες εκδίκασης του ενδίκου μέσου και έκδοσης διατακτικού, καθώς και για ενέργειες των διαδικών.

Η αίτηση αναστολής και ακύρωσης περιλαμβάνει μόνο αιτιάσεις που είχαν προταθεί με την προδικαστική προσφυγή ή αφορούν στη διαδικασία ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ ή το περιεχόμενο των αποφάσεών της. Η αναθέτουσα αρχή, εφόσον ασκήσει αυτή αίτηση, μπορεί να προβάλει και οψιγενείς ισχυρισμούς αναφορικά με τους επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, οι οποίοι καθιστούν αναγκαία την άμεση ανάθεση της σύμβασης.

Αρμόδιο δικαστήριο

Αρμόδιο για την εκδίκαση των ως άνω υποθέσεων είναι το Διοικητικό Εφετείο της έδρας της αναθέτουσας αρχής . Κατ' εξαίρεση, διαφορές οι οποίες προκύπτουν κατά την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης έργων ή υπηρεσιών και δημόσιων συμβάσεων, οι οποίες υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) σύμφωνα με τον Ν 3389/2005, εκδικάζονται από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Ομοίως, διαφορές οι οποίες προκύπτουν από την ανάθεση δημόσιων συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ, με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ, εκδικάζονται από το Συμβούλιο της Επικρατείας.

Προθεσμία άσκησης ένδικου βοηθήματος

Η (κοινή πλέον) αίτηση ασκείται εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση ή την πλήρη γνώση της απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ³¹¹ ή από την παρέλευση της προθεσμίας για την έκδοση απόφασης, σε περίπτωση σιωπηρής απόρριψης της προσφυγής. Για την άσκησή της υπάρχει πρόβλεψη καταβολής αναλογικού παραβόλου, ανερχομένου σε ποσοστό 0,1 % της προϋπολογισθείσας αξίας και δη επί των επίδικων τμημάτων , το οποίο δεν μπορεί να υπολείπεται του ποσού των 500 ευρώ ή να υπερβαίνει το ποσό των 5.000 ευρώ. Για τις αναθέτουσες αρχές υπάρχει η ειδικότερη μνεία ότι σε περίπτωση άσκησης αίτησης εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής ισχύουν οι γενικές διατάξεις ανάλογα με τη φύση της αναθέτουσας αρχής³¹².

Εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της αίτησης:

³¹¹ Από την επομένη της ημέρας που έγινε η κοινοποίηση, η επίδοση ή η δημοσίευση, κατ' άρθρο 70 παρ. 1 π.δ. 18/1989.

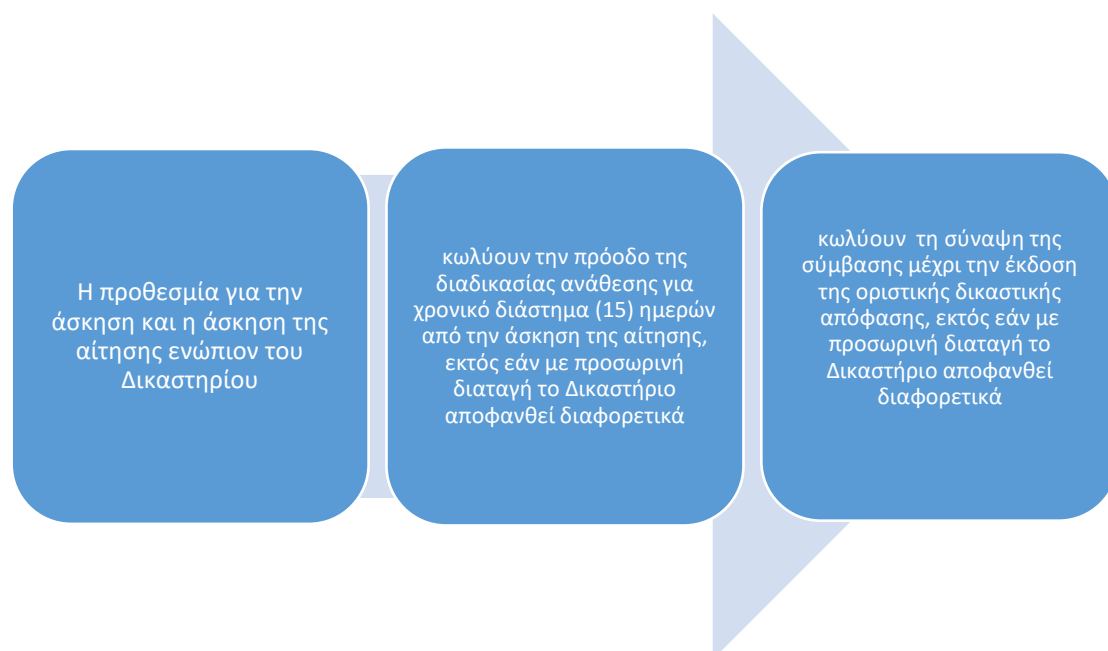
³¹² ΔεφΑ 1056/2022, απαλλαγή ΟΤΑ.

- κατατίθεται η παρέμβαση, η οποία κοινοποιείται με επιμέλεια του παρεμβαίνοντος στα λοιπά μέρη της δίκης εντός δύο (2) ημερών από την κατάθεσή της, αλλιώς λογίζεται ως απαράδεκτη
- διαβιβάζονται ο φάκελος και οι απόψεις και οι απόψεις των παθητικώς νομιμοποιούμενων (της ΕΑΔΗΣΥ και της αναθέτουσα αρχής κατά περίπτωση)
- κατατίθενται στο δικαστήριο και τα στοιχεία που υποστηρίζουν τους ισχυρισμούς των διαδίκων.

Ανασταλτικό αποτέλεσμα. Προσωρινή προστασία

! Η προθεσμία για την άσκηση και η άσκηση της αίτησης αναστολής και ακύρωσης ενώπιον του Δικαστηρίου κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης μέχρι την έκδοση της οριστικής δικαστικής απόφασης, εκτός εάν με προσωρινή διαταγή το αρμόδιο δικαστήριο αποφανθεί διαφορετικά.

! Επίσης, η προθεσμία για την άσκηση και η άσκηση της αίτησης κωλύουν την πρόοδο της διαδικασίας ανάθεσης για χρονικό διάστημα δεκαπέντε (15) ημερών από την άσκηση της αίτησης, εκτός εάν με την προσωρινή διαταγή το αρμόδιο δικαστήριο αποφανθεί διαφορετικά.

Σχήμα 15.3: Ανασταλτικό αποτέλεσμα. Προσωρινή προστασία

Μέχρι την παρέλευση της εκ του νόμου αναστολής της προόδου της διαδικασίας και εφόσον έχουν γίνει προσηκόντως οι προβλεπόμενες κοινοποιήσεις της αίτησης, ο Πρόεδρος Εφετών του οικείου Διοικητικού Εφετείου ή ο Εφέτης που αυτός ορίζει, καθώς και ο Πρόεδρος ή ο προεδρεύων της Ολομέλειας ή του οικείου σχηματισμού του Συμβουλίου της Επικρατείας αντίστοιχα, αποφαινόμενοι επί του αιτήματος αναστολής με προσωρινή διαταγή που περιέχει συνοπτική αιτιολογία. Εφόσον κριθεί σκόπιμο, μπορεί να ζητηθεί ακρόαση των μερών με κάθε πρόσφορο τρόπο

Η προσωρινή διαταγή ισχύει μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί της αιτήσεως, μπορεί όμως να ανακληθεί ή να τροποποιηθεί μέχρι τη συζήτηση της υπόθεσης, μετά από σχετική αίτηση οιοδήποτε των μερών. Με την ίδια διαδικασία, ύστερα από αίτημα του μέρους που στοιχειοθετεί σχετικό έννομο συμφέρον, μπορεί να αρθεί η εκ του νόμου αναστολή σύναψης της σύμβασης ή/και η εκ του νόμου αναστολή της προόδου της διαδικασίας ανάθεσης.

Το αίτημα αναστολής γίνεται δεκτό, εφόσον πιθανολογείται σοβαρά η παράβαση κανόνα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του εθνικού δικαίου και η αναστολή είναι αναγκαία για να αρθούν τα δυσμενή από την παράβαση αποτελέσματα ή να αποτραπεί η ζημία των συμφερόντων του αιτούντος.

Το αίτημα, όμως, μπορεί να απορριφθεί, αν από τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και επιτακτικών λόγων γενικού δημοσίου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος.

Στη διάταξη υπάρχει η ρητή πρόβλεψη ότι ο Δικαστήριο διατάζει τα κατάλληλα ασφαλιστικά μέτρα, χωρίς να δεσμεύεται από τις προτάσεις των διαδίκων. Διατάζει ιδίως την αναστολή ισχύος όρων της διακήρυξης, των τευχών δημοπράτησης και οποιουδήποτε άλλου εγγράφου σχετικού με τη διεξαγωγή του διαγωνισμού, την αναστολή εκτέλεσης οποιασδήποτε πράξης της αναθέτουσας αρχής, , την εκτέλεση των απαραίτητων θετικών πράξεων, καθώς και την αναστολή σύναψης της σύμβασης.

Ως προς τον χρόνο έκδοσης της απόφασης σχετικά με την προσωρινή δικαστική προστασία στη νέα διάταξη η σχετική προθεσμία ουσιαστικά ολοκληρώνεται μέσα σε 15 ημέρες από την κατάθεση της κοινής αίτησης.

Η δικαστική απόφαση

Το διατακτικό της δικαστικής απόφασης εκδίδεται εντός 15 ημερών από τη συζήτηση της αίτησης ή από την παρέλευση της προθεσμίας υποβολής υπομνημάτων.

Εάν ο ενδιαφερόμενος δεν αιτήθηκε ή αιτήθηκε ανεπιτυχώς την αναστολή και η σύμβαση υπογράφηκε και η εκτέλεση της ολοκληρώθηκε πριν από τη συζήτηση της αίτησης, εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 2 του άρθρου 32 του ΠΔ 18/1989 (η δίκη εύλογα καταργείται, πλην της επικλήσεως και αποδείξεως ιδιαίτερου εννόμου συμφέροντος για συνέχιση της δίκης).

Εάν το δικαστήριο ακυρώσει πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής μετά τη σύναψη της σύμβασης, το κύρος της τελευταίας δε θίγεται, εκτός αν πριν από τη σύναψη αυτής είχε ανασταλεί η διαδικασία σύναψης της σύμβασης. Επιπλέον ορίζεται ότι στην περίπτωση που η σύμβαση δεν είναι άκυρη, ο ενδιαφερόμενος δικαιούται να αξιώσει αποζημίωση, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 373.

15.2.4 Συμμόρφωση των αναθετουσών αρχών με τις αποφάσεις της ΕΑΔΗΣΥ και των δικαστηρίων

Μετά την έκδοση των αποφάσεων της ΕΑΔΗΣΥ ή του διοικητικού δικαστή, η αναθέτουσα Αρχή «υποχρεούται» να συμμορφωθεί, προκειμένου να επιταχύνει με τις ενέργειές της την πρόοδο του διαγωνισμού, σε δύο χρονικά σημεία:

(α) μετά την έκδοση απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ που αποδέχεται την προδικαστική προσφυγή του προσφεύγοντος, οπότε υφίσταται υποχρέωση «συμμόρφωσης»³¹³,

(β) μετά την έκδοση δικαστικής απόφασης αποδοχής της αίτησης αναστολής-αίτησης ακύρωσης από τον διοικητικό δικαστή, κατά τον λόγο της αρμοδιότητάς της³¹⁴.

(α) Συμμόρφωση μετά την έκδοση απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ:

 Με δεδομένο ότι η ΕΑΔΗΣΥ δεν μπορεί να προβεί στις αναγκαίες ενέργειες τροποποίησης ή μεταρρύθμισης της προσβαλλόμενης απόφασης υποκαθιστώντας την αναθέτουσα αρχή, η τελευταία υποχρεώνεται να θεωρήσει ανίσχυρη την ακυρωθείσα

³¹³Άρθρο 367 παρ. 3.

³¹⁴Άρθρο 372 παρ. 12.

εκτελεστή πράξη της, αλλά και να προβεί με θετικές ενέργειες³¹⁵ στην αναμόρφωση της νομικής κατάστασης που προέκυψε άμεσα ή έμμεσα από την πράξη που ακυρώθηκε. Η θετική υποχρέωση συμμόρφωσης της αναθέτουσας αρχής, εφόσον ακυρώθηκε πράξη της, συνίσταται στο καθήκον της να εκδώσει νέα πράξη, η οποία θα αντικαταστήσει την ακυρωθείσα, χωρίς όμως να επιβαρύνεται με τα ελαττώματα (νομικά ή πραγματικά) που οδήγησαν στην ακύρωση της προηγούμενης. Η θετική συμμόρφωση της αναθέτουσας αρχής, εφόσον ακυρώθηκε παράλειψή της και αναπέμφθηκε η υπόθεση στην ίδια, συνίσταται στην υποχρέωσή της είτε να προβεί στην παρανόμως παραλειφθείσα ενέργεια είτε να εκδώσει την παραλειφθείσα πράξη με το προβλεπόμενο νόμιμο περιεχόμενο. Υποχρεώνεται π.χ. η αναθέτουσα αρχή να αποκλείσει από τη διαδικασία ορισμένο συμμετέχοντα εάν η απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ διαπιστώσει πλημμέλεια στη συμμετοχή του, να ζητήσει, σε περίπτωση ασάφειας ή ελλείψεων διευκρινίσεις ή συμπλήρωση της προσφοράς σύμφωνα με το άρθρο 102 του νόμου, ή να προβεί σε επαναξιολόγηση τεχνικών ή οικονομικών προσφορών εάν η ΕΑΔΗΣΥ διαπιστώσει ελλιπή ή πλημμελή αιτιολόγηση σε κάποιο από αυτά τα στάδια. Σε κάθε περίπτωση, το ειδικότερο περιεχόμενο και η έκταση των υποχρεώσεων συμμόρφωσης της αναθέτουσας αρχής, προσδιορίζονται από το αντικείμενο από τη φύση και το είδος της πράξης που ακυρώθηκε, ή τα νόμιμα στοιχεία που συγκροτούν την παράλειψη, καθώς και από την κρίση ή τις κρίσεις επί των ζητημάτων που εξέτασε η ΕΑΔΗΣΥ και για τα οποία αποφάνθηκε στο αιτιολογικό της απόφασής της.

Για την επιβαλλόμενη υποχρέωση «συμμόρφωσης» της αναθέτουσας αρχής δεν προβλέπονται χρονικά περιθώρια εντός των οποίων οφείλει να ενεργήσει η αναθέτουσα αρχή, ωστόσο κατά τη συνήθη πρακτική η ΕΑΔΗΣΥ υπενθυμίζει στην αναθέτουσα αρχή την ως άνω υποχρέωση με σχετική αλληλογραφία.

Η αναθέτουσα αρχή έχει και αυτή δικαίωμα άσκησης αίτησης αναστολής και ακύρωσης κατά της απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ που κάνει δεκτή την προδικαστική προσφυγή και ακυρώνει πράξη ή παράλειψή της. Εφόσον λοιπόν η αναθέτουσα αρχή πετύχει την δικαστική αναστολή της απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ, τότε δεν υφίσταται υποχρέωση για συμμόρφωσή της με την ανασταλείσα απόφαση.

³¹⁵ Η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται επίσης να απέχει από πράξεις που θα παραβίαζαν την απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ.

β) Συμμόρφωση μετά την έκδοση δικαστικής ακυρωτικής απόφασης:

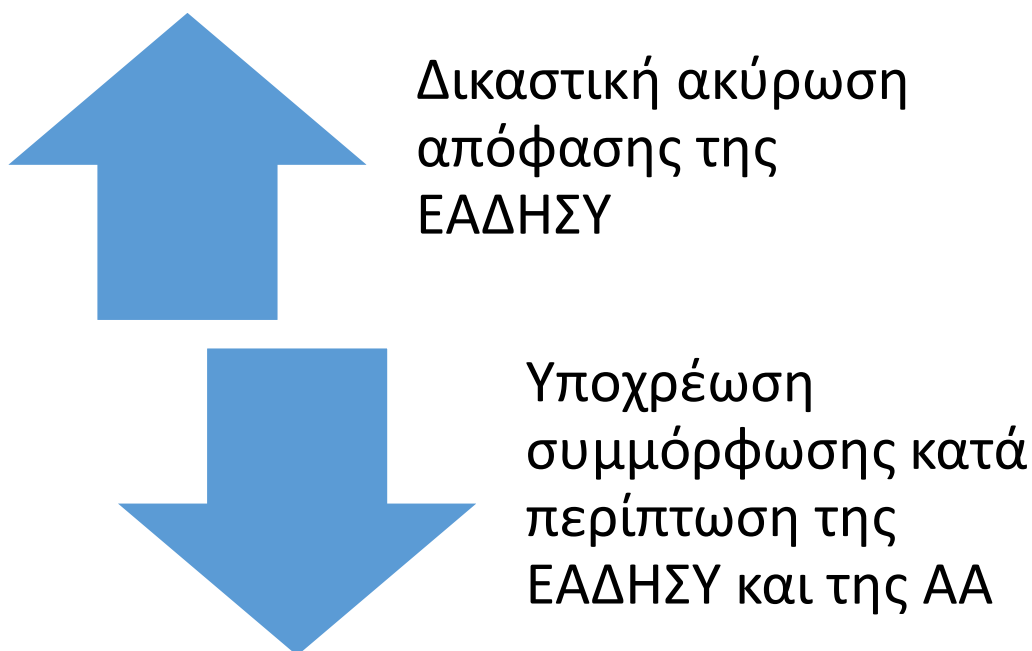
 Η ΕΑΔΗΣΥ με τα αρμόδια όργανά της οφείλει να συμμορφώνεται προς τις ακυρωτικές αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων με τις οποίες ακυρώνονται εν όλω ή εν μέρει οι αποφάσεις της. Η συμμόρφωση σε περίπτωση αναπομπής της υπόθεσης στην ΕΑΔΗΣΥ, για παράδειγμα προκειμένου η τελευταία να εξετάσει ισχυρισμούς που είχαν προβληθεί με την προδικαστική προσφυγή και παρέλειψε να αξιολογήσει³¹⁶, συντελείται υποχρεωτικά εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση της δικαστικής απόφασης από το δικαστήριο, την αναθέτουσα αρχή ή τα λοιπά διάδικα μέρη.

 Υποχρέωση συμμόρφωσης προς τις δικαστικές αποφάσεις που ακυρώνουν εν όλω ή εν μέρει αποφάσεις της ΕΑΔΗΣΥ έχουν κατά το μέρος των αρμοδιοτήτων τους και οι αναθέτουσες αρχές εντός είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης³¹⁷, ιδίως όταν ακυρώνεται η απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ με την οποία είχε αρχικώς απορριφθεί η προδικαστική προσφυγή.

Υποχρέωση συμμόρφωσης με την απόφαση του Δικαστηρίου και της ΕΑΔΗΣΥ υπέχει επίσης η αναθέτουσα αρχή σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης ακύρωσής της κατά της απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ.

³¹⁶Το Δικαστήριο, όταν κρίνει ότι λόγος προσφυγής μη νομίμως απερρίφθη ως απαράδεκτος από την ΕΑΔΗΣΥ, μπορεί να προβεί πρωτογενώς στην κατ' ουσίαν εξέτασή του, εφ' όσον όμως ο λόγος αυτός δεν σχετίζεται με τεχνικό ή μη εκκαθαρισμένο κατά το πραγματικό του μέρος ζήτημα (ΣτΕ 1412/2024 7μ. Δ' Τμ. (πρότυπη δίκη)).

³¹⁷Άρθρο 372 παρ. 12.

Σχήμα 15.4: Συμμόρφωση σε περίπτωση ακύρωσης της απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ

15.3 Μελέτη περίπτωσης

ΔΕφαθ 253/2023: Συμπληρωματική αιτιολογία αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα με τις -κατ' άρθρο 365 παρ. 1 ν. 4412/2016- απόψεις. Έκταση & καθ' ύλην αρμόδιο όργανο κατάρτισης

Στην έννοια της συμπληρωματικής αιτιολογίας, την οποία δύναται να εκφέρει ο αναθέτων φορέας/αναθέτουσα αρχή με τις κατ' άρθρο 365 παρ. 1 ν. 4412/2016 απόψεις του, περιλαμβάνεται και η γνησίως συμπληρωματική τοιαύτη, με την οποία, δεν ενισχύεται απλώς η αρχική αιτιολογία με νέους ισχυρισμούς ή αποδεικτικά στοιχεία αλλά προστίθεται νέα, αυτοτελής νομική και πραγματική αιτιολογική βάση, όπως η ένδικη, εφόσον όμως η αιτιολογία αυτή έχει καταρτισθεί από το αρμόδιο προς τούτο όργανο του διαγωνισμού κατόπιν τήρησης του εκάστοτε προβλεπόμενου τύπου [το αποφαινόμενο όργανο μετά από γνωμοδότηση της Επιτροπής Αξιολόγησης].

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16

Προσυμβατικός Έλεγχος Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλοι έλεγχοι νομιμότητας

16.1 Εισαγωγή

16.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας

Ο σκοπός του παρόντος κεφαλαίου είναι η απόκτηση και η βελτίωση των γνώσεων των επιμορφωμένων σε σχέση με τους προβλεπόμενους κατά τον νόμο υποχρεωτικούς ελέγχους νομιμότητας που προηγούνται της σύναψης σύμβασης και έχουν ως σκοπό την διασφάλιση τήρησης των αρχών της διαφάνειας, της νομιμότητας, της ίσης μεταχείρισης και της ανάπτυξης ελεύθερου και ανόθευτου ανταγωνισμού στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων.

16.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Οι επιμορφωμένοι θα είναι σε θέση να:

- διακρίνουν τις συμβάσεις που υπάγονται ή εξαιρούνται από το πεδίο ελέγχου του προσυμβατικού ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΣ)
- κατανοούν τη φύση και την έκταση του ως άνω ελέγχου
- περιγράφουν τη διαδικασία του προβλεπόμενου ελέγχου (αρμόδιο όργανο, διαδικασία, στοιχεία φακέλου, πρόσβαση στον ηλεκτρονικό διαγωνισμό, συνέπειες πράξεων ή αποφάσεων, δικαίωμα προσβολής)
- αναγνωρίζουν τους διοικητικούς ελέγχους νομιμότητας που διενεργούνται στο στάδιο πριν τη σύναψη των δημοσίων συμβάσεων.

16.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας

Στην ενότητα αυτή περιγράφονται οι υποχρεωτικοί προληπτικής φύσης διοικητικοί έλεγχοι νομιμότητας που προηγούνται της σύναψης σύμβασης και έχουν ως σκοπό την διασφάλιση τήρησης των αρχών της διαφάνειας, της νομιμότητας, της ίσης μεταχείρισης και της ανάπτυξης ελεύθερου και ανόθευτου ανταγωνισμού στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων.

16.2 Προσυμβατικός έλεγχος Ελεγκτικού Συνεδρίου³¹⁸

Με το άρθρο 98 παρ. 1 περ. β' του Συντάγματος και τις συναφείς διατάξεις τυπικών νόμων³¹⁹, ανατέθηκε στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο έλεγχος της νομιμότητας των συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται με το Δημόσιο. Πρόκειται για προληπτικό, εξωτερικό έλεγχο νομιμότητας του συνόλου της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης που αποσκοπεί στη σύννομη και χρηστή διαχείριση των δημοσίων πόρων και στην τήρηση αρχών όπως η διαφάνεια, η ίση μεταχείριση των οικονομικών φορέων και ο υγιής ανταγωνισμός.

Ως εκ του σκοπού και της φύσης του ο έλεγχος διενεργείται κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης της σύμβασης και καταλήγει στην απόφαση για τη δυνατότητα ή μη υπογραφής της. Η σύναψη της σύμβασης κωλύεται όταν διαπιστώνονται πλημμέλειες που, υπό τις περιστάσεις κάθε περίπτωσης, εκτιμώνται ως ουσιώδεις³²⁰.

Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται στην υποχρεωτικότητα του ελέγχου, καθώς η δημόσια σύμβαση που συνάπτεται χωρίς να προηγηθεί ο έλεγχος αυτός είναι άκυρη³²¹.

16.2.1 Πεδίο εφαρμογής

Αντικειμενικό και υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής

Ο προσυμβατικός έλεγχος διενεργείται, σε πρώτο βαθμό:

- από τους καθ' ύλη και κατά τόπο αρμόδιους Επιτρόπους του Ελεγκτικού Συνεδρίου για τις συμβάσεις που συνάπτονται από το Δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά τους πρόσωπα, καθώς και

³¹⁸Για τον προσυμβατικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου βλ. ιδίως «Το Ελεγκτικό Συνέδριο στο σύγχρονο δημοσιονομικό περιβάλλον. Οι νομοθετικές και νομολογιακές εξελίξεις μετά τους Ν 4700/2020 και 4820/2021», επιστημονική επιμέλεια Ευαγγελίας Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Νομική Βιβλιοθήκη, 2023, Μηλιώνη Ν., Το Ελεγκτικό Συνέδριο, Σύγχρονες τάσεις και εξελίξεις, Νομική Βιβλιοθήκη, 2024, Χατζηγιαννάκης Β., «Οι έλεγχοι νομιμότητας στις δημόσιες συμβάσεις. Πρακτικά ζητήματα - Νομολογία – Διαγράμματα», Νομική Βιβλιοθήκη, 2023

³¹⁹Βλ. άρθρα 324-327 Ν. 4700/2020 (Α'127), όπως ισχύει.

³²⁰Βλ. <https://www.elsyn.gr/el/node/1654> περιπτωσιολογία ουσιωδών πλημμελειών στις υπ' αριθμ. 5-6/2023 ειδικές εκθέσεις ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου με αντικείμενο τον προσυμβατικό έλεγχο δημοσίων συμβάσεων έργων και υπηρεσιών, αντίστοιχα.

³²¹Άρθρο 327 παρ. 3 του ν. 4700/2020.

τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με προϋπολογιζόμενη δαπάνη από 300.000 έως 1.700.000 ευρώ³²² και

- από τα αρμόδια Κλιμάκια για τις συμβάσεις που συνάπτονται από το Δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά τους πρόσωπα, καθώς και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, και τις δημόσιες επιχειρήσεις ή οργανισμούς με προϋπολογιζόμενη δαπάνη άνω του 1.700.000 ευρώ³²³ (εξαιρουμένων, και στις δύο ως άνω περιπτώσεις, των δημοσίων συμβάσεων που χρηματοδοτούνται από ενωσιακούς πόρους ή από πόρους του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή συνάπτονται στο πλαίσιο του Ταμείου Ανθεκτικότητας και Ανάκαμψης, οι οποίες διέρχονται τον έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφόσον η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης υπερβαίνει το ποσό των 5.000.000 ευρώ³²⁴).

Στον έλεγχο αυτό υπόκεινται επίσης:

(α) τα δυναμικά συστήματα αγορών, δηλαδή η πρώτη σύμβαση ανεξαρτήτως αξίας αυτής, εφόσον η συνολική εκτιμώμενη αξία του Δυναμικού Συστήματος Αγορών υπερβαίνει τα ως άνω ισχύοντα όρια, καθώς και κάθε επιμέρους σύμβαση εφόσον υπερβαίνει αυτοτελώς τα ως άνω ισχύοντα όρια³²⁵,

(β) οι συμφωνίες πλαίσιο εφόσον η συνολική εκτιμώμενη αξία τους υπερβαίνει τα ως άνω ισχύοντα όρια και οι εκτελεστικές αυτών συμβάσεις, μόνο εφόσον η αξία τους υπερβαίνει αυτοτελώς τα εκάστοτε ισχύοντα όρια³²⁶, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 39 και την παρ. 3 του άρθρου 273 του ν. 4412/2016,

(γ) οι τροποποιήσεις όλων των ως άνω συμβάσεων όταν:

- i) η αρχική σύμβαση υποβλήθηκε σε έλεγχο, εφόσον η τροποποίηση είναι ουσιώδης,
- ii) η αρχική σύμβαση δεν υποβλήθηκε σε έλεγχο λόγω ποσού, εφόσον με την τροποποίηση προσαυξάνεται το οικονομικό αντικείμενο, ώστε η προκύπτουσα συνολική δαπάνη της σύμβασης υπερβαίνει τα προαναφερθέντα όρια.

³²² Άρθρο 324 παρ. 2 του ν. 4700/2020.

³²³ Άρθρο 324 παρ. 1 του ν. 4700/2020.

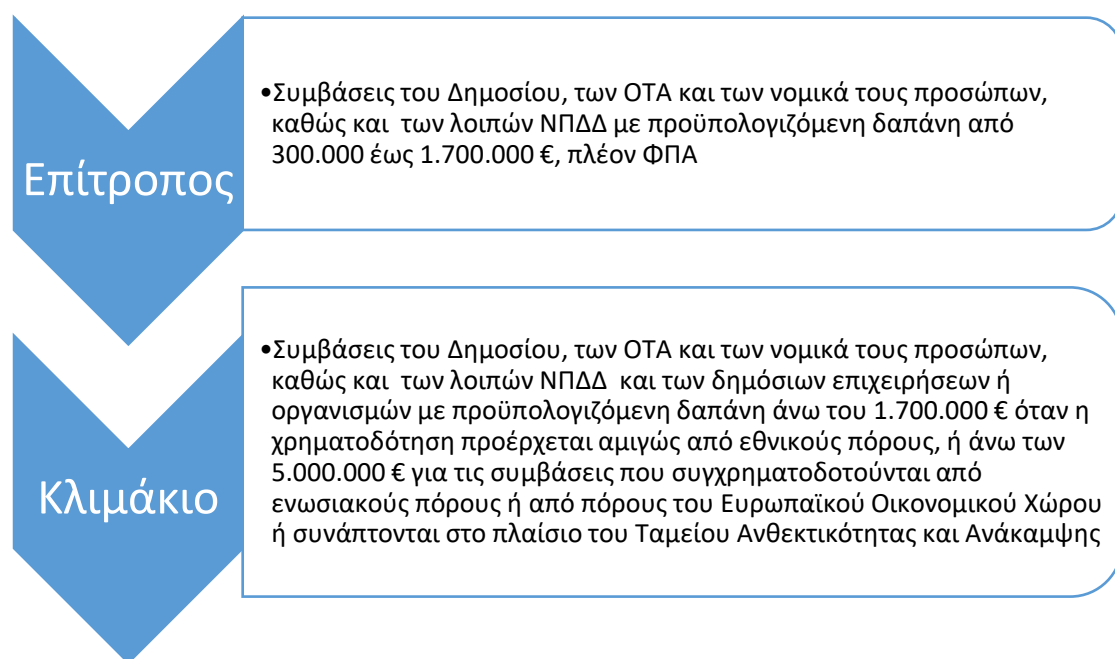
³²⁴ Άρθρο 324 παρ. 3 του ν. 4700/2020.

³²⁵ Παρ. 11 άρθρου 33 και παρ. 11 άρθρου 270 του ν. 4412/2016.

³²⁶ Παρ. 9 του άρθρου 39 και παρ. 3 του άρθρου 273 του ν. 4412/2016.

Νομικά πρόσωπα στα οποία το ελληνικό δημόσιο έπαυσε να ελέγχει άμεσα ή έμμεσα την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου τους και δεν ορίζει ούτε ελέγχει άμεσα ή έμμεσα την πλειοψηφία των μελών της διοίκησής τους, δεν υπάγονται στον προσυμβατικό έλεγχο και μάλιστα ανεξαρτήτως της φύσης και του τομέα δραστηριότητας των ανωτέρω νομικών προσώπων, των αρμοδιοτήτων τους και των υπηρεσιών που παρέχουν, της άσκησης επί αυτών εποπτείας από ανεξάρτητες ή άλλες δημόσιες αρχές, της ύπαρξης ή μη ανταγωνισμού στον τομέα που δραστηριοποιούνται και της χρηματοδότησης ή συγχρηματοδότησης συμβάσεων από εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους³²⁷.

Αρμοδιότητα ΕΣ

Σχήμα 16.1: Αρμοδιότητα ΕΣ για συμβάσεις που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους

Η έκταση του ελέγχου

Ο προσυμβατικός έλεγχος έχει καθολικό και διάχυτο χαρακτήρα επί της προετοιμασίας και της διαδικασίας ανάθεσης μίας δημόσιας σύμβασης, με μόνο όριο το δεδικασμένο. Ωστόσο δεν ελέγχονται οι ουσιαστικές τεχνικές ή επιστημονικές

³²⁷ Άρθρο 324 παρ. 7 του ν. 4700/2020, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 63 του ν. 5108/2024 με ισχύ την 2/5/2024.

κρίσεις όσο και οι κρίσεις σκοπιμότητας των αρμόδιων οργάνων των ελεγχόμενων αναθετουσών αρχών-αναθετόντων φορέων. Ο έλεγχος παρακολουθεί το σύνολο της διαδικασίας ανάθεσης που εκτείνεται από το στάδιο προετοιμασίας της σύμβασης, κατά το οποίο προσδιορίζονται οι ανάγκες της αναθέτουσας αρχής και καταρτίζεται ο προϋπολογισμός, έως την έκδοση της κατακυρωτικής απόφασης. Με τις αποφάσεις ΣτΕ 1503, 1504/2024 Τμ. Γ' κρίθηκε ότι η ΕΑΔΗΣΥ, ως εκ της θέσεώς της στο σύστημα παροχής έννομης προστασίας κατά το προσυμβατικό στάδιο, οφείλει να εκφέρει ίδια αιτιολογημένη κρίση επί όλων των τιθέμενων ενώπιόν της ζητημάτων, μη δεσμευόμενη, όπως και το επιλαμβανόμενο, στη συνέχεια, αρμόδιο δικαστήριο, από τη μη δικαιοδοτικού χαρακτήρα κρίση του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί του διενεργηθέντος προληπτικού ελέγχου.

Το χρονικό σημείο του ελέγχου

Καθώς ο προσυμβατικός έλεγχος αποτελεί όρο για την οριστικοποίηση και την επέλευση των εννόμων αποτελεσμάτων της κατακυρωτικής απόφασης διενεργείται μετά την έκδοση της απόφασης αυτής και την κοινοποίησή της στους συμμετέχοντες-προσφέροντες, καθώς και την παρέλευση των προθεσμιών για την άσκηση προσφυγών, σύμφωνα με τα άρθρα 103 και 105 του ν. 4412/2016. Ωστόσο ο αρμόδιος Υπουργός ή φορέας μπορεί να ζητεί τη διενέργεια ελέγχου νομιμότητας και για επιμέρους φάσεις της σχετικής διαδικασίας που προηγούνται της σύναψης της υποκείμενης σε έλεγχο σύμβασης. Με το άρθρο 200 *Προσυμβατικός έλεγχος Παρακολούθηση της διαδικασίας προετοιμασίας και κατάρτισης συμβάσεων* του ν. 4820/2021, για την επιτάχυνση του ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο των σχεδίων συμβάσεων που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, προβλέφθηκε ειδική διαδικασία (ορισμός εισηγητή για τον προσυμβατικό έλεγχο σε φάση προγενέστερη της αποστολής του φακέλου της υπόθεσης, έλεγχος φάσης της διαδικασίας μέχρι 3 φορές κ.α.) προκειμένου να προλαμβάνονται νομικά σφάλματα που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε ακύρωση ή ματαίωση της διαγωνιστικής διαδικασίας.

16.2.2 Διαδικασία ελέγχου

Κατά το χρονικό αυτό σημείο, οι αναθέτουσες αρχές υποβάλλουν ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου σχέδιο σύμβασης, συνοδευόμενο από όλα τα απαιτούμενα

στοιχεία της προετοιμασίας και της κύριας διαδικασίας ανάθεσης. Αν ο υποβληθείς φάκελος δεν είναι πλήρης ή κρίνεται απαραίτητη η προσκόμιση και άλλων συμπληρωματικών στοιχείων για την διαμόρφωση ασφαλούς κρίσης, ζητείται η συμπλήρωση του φακέλου εντός της τασσόμενης προθεσμίας. Στην περίπτωση αυτή, η προθεσμία που προβλέπεται από τις ως άνω διατάξεις για την ολοκλήρωση του ελέγχου (προθεσμία 30 ημερών) αρχίζει από την υποβολή στο Ελεγκτικό Συνέδριο των ελλειπόντων στοιχείων. Ωστόσο η έκδοση μη οριστικής κατά τα ανωτέρω πράξης από το Κλιμάκιο ή τον Επίτροπο επιτρέπεται μία μόνο φορά.

Ο προσυμβατικός έλεγχος μπορεί να διενεργείται μέσω του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων, σύμφωνα με όσα ορίζονται με απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με βάση την εν λόγω απόφαση τα στάδια της διαδικασίας του ανωτέρω ελέγχου, η υποβολή του σχετικού αιτήματος ελέγχου από τον αρμόδιο φορέα, ο έλεγχος των πράξεων και των εγγράφων της διαδικασίας και των δικαιολογητικών των οικονομικών φορέων που συμμετείχαν σε αυτόν, η κοινοποίηση της πράξης Προσυμβατικού Ελέγχου, καθώς και η παρακολούθηση της αποδοχής ή μη των ένδικων βοηθημάτων και μέσων που ασκούνται επί αυτών διενεργούνται με τη χρήση των δυνατοτήτων του ΕΣΗΔΗΣ³²⁸.

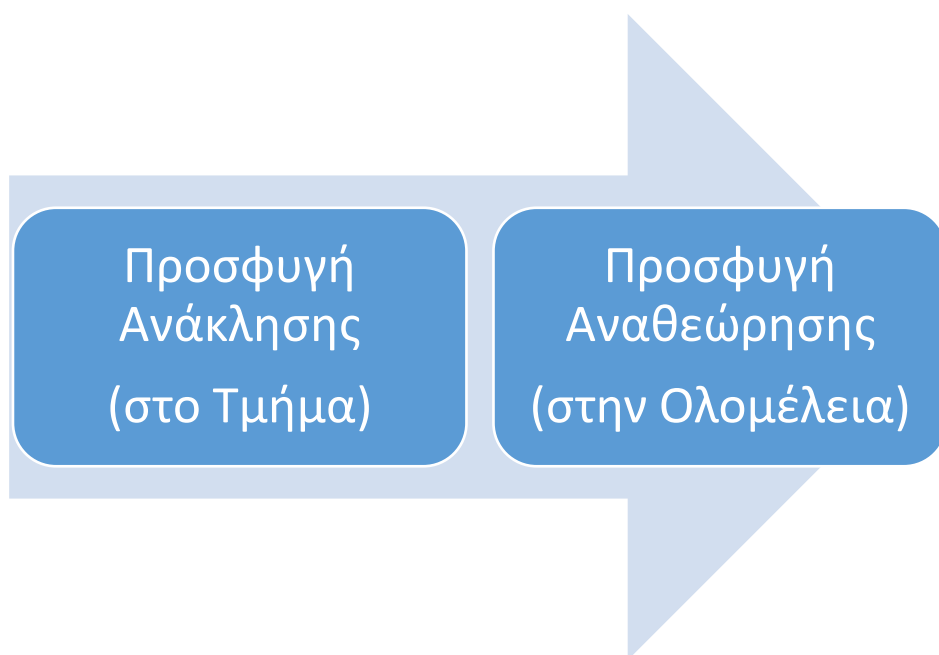
Ένδικα βοηθήματα

Η οργάνωση του συστήματος εξέτασης των διαφορών που προκύπτουν από την άσκηση του προσυμβατικού ελέγχου αποσκοπεί στο να δίνεται η δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές και στους οικονομικούς φορείς που πλήττονται από την αρνητική κρίση του Κλιμακίου ή του Επιτρόπου να ζητήσουν να ερευνηθεί η ορθότητα της αρνητικής κρίσης³²⁹. Σε πρώτο βαθμό ασκείται από την θιγόμενη Αρχή ή τον

³²⁸ Αριθμ. ΦΓ8/38154 Απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου *Διενέργεια προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο με τη χρήση των δυνατοτήτων που παρέχει το Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)* (Β' 5537/20.09.2023). Βλ. και συνοπτικό οδηγό Εφαρμογή της διενέργειας Προσυμβατικού Ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο(ΕΛΣΥΝ) μέσω του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) στη διαδρομή chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://portal.eprocurement.gov.gr/portal_files/files/ana_koinoseis/%CE%94%CE%B9%CE%B1%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1%20%CE%A0%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%85%CE%BC%CE%B2%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%8D%20%CE%95%CE%BB%CE%AD%CE%B3%CF%87%CE%BF%CF%85%20%CE%BC%CE%AD%CF%83%CF%89%20%CE%95%CE%A3%CE%97%CE%94%CE%97%CE%A3.pdf.

³²⁹ Άρθρα 328-337 ν. 4700/2020.

οικονομικό φορέα, προσφυγή ανάκλησης ενώπιον του αρμόδιου Τμήματος (7ου). Η προσφυγή ανάκλησης ασκείται από τον έχοντα έννομο συμφέρον για λόγους που ανάγονται στην πλάνη περί τα πράγματα ή τον νόμο ή από το Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας, για λόγους δημοσίου συμφέροντος. Εάν περαιτέρω η κρίση του Τμήματος είναι επίσης αρνητική για την υπογραφή της σύμβασης προβλέπεται και δεύτερος βαθμός ενώπιον της Ολομέλειας μέσω της άσκησης προσφυγής αναθεώρησης. Όποιος έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ασκήσει παρέμβαση γραπτή ή προφορική μέχρι τη συζήτηση της προσφυγής ανάκλησης. Αυτός που άσκησε παρέμβαση κατά την εκδίκαση της αίτησης ανάκλησης ενώπιον του Τμήματος και αυτή απορρίφθηκε ως απαράδεκτη νομιμοποιείται κατά του εν λόγω κεφαλαίου της απόφασης να ασκήσει προσφυγή αναθεώρησης για τους ίδιους λόγους που αυτή ασκείται από την Αναθέτουσα Αρχή ή τον φορέα, ήτοι για πλάνη περί τα πράγματα ή το νόμο. Το Τμήμα και η Ολομέλεια περιορίζονται στην εξέταση των προβαλλόμενων λόγων της αίτησης ανάκλησης και της προσφυγής αναθεώρησης και μόνο κατ' εξαίρεση μπορούν να εξετάσουν άλλους λόγους αυτεπαγγέλτως, εφόσον διαγνώσουν ότι εγείρεται στην προκειμένη υπόθεση ζήτημα δημόσιας τάξης.

Σχήμα 16.2: Αμφισβήτηση αρνητικών πράξεων ΕΣ

Ουσιώδεις πλημμέλειες κατά τα πορίσματα του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Κατά πάγια νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, για να διατυπωθεί αρνητική κρίση ως προς την υπογραφή ελεγχόμενου σχεδίου σύμβασης δεν αρκεί να διαπιστωθεί η ύπαρξη παραβίασης της κείμενης νομοθεσίας αλλά πρέπει να κριθεί ότι η πλημμέλεια που εντοπίστηκε είναι και ουσιώδης, ως πλήττουσα τις αρχές της διαφάνειας, της ισότητας των μερών και του υγιούς ανταγωνισμού³³⁰.

Ενδεικτικά, κατά τη χρονική περίοδο από 1.1.2022 έως 30.6.2023³³¹ αναδείχθηκαν από τον προσυμβατικό έλεγχο δημοσίων συμβάσεων έργων οι ακόλουθες ουσιώδεις πλημμέλειες:

- Κρίθηκαν παράνομοι οι αποκλεισμοί οικονομικών φορέων από τους οποίους οι αναθέτουσες αρχές στέρησαν τη δυνατότητα να καλύψουν τα κριτήρια χρηματοοικονομικής επάρκειας με την άθροιση των δυνατοτήτων είτε του εκάστοτε υποψηφίου και τρίτου παρέχοντος σ' αυτόν σχετική στήριξη, είτε των μελών υποψήφιας ένωσης οικονομικών φορέων, απαιτώντας, αντιθέτως, την πλήρωση των οικείων κριτηρίων από έναν φορέα αυτοτελώς χωρίς, όμως, ένας τέτοιος περιορισμός να προέκυπτε ευθέως και σαφώς από το νομοθετικό πλαίσιο εκάστου διαγωνισμού³³².
- Διαπιστώθηκαν πλημμέλειες στα στάδια ελέγχου των δικαιολογητικών είτε συμμετοχής, είτε κατακύρωσης, που είχαν ως αποτέλεσμα τον παράνομο αποκλεισμό οικονομικών φορέων που προηγούνταν στη σειρά μειοδοσίας από τους αναδειχθέντες αναδόχους³³³.
- Διαπιστώθηκε αδικαιολόγητη παρέκκλιση από τον κανόνα της διενέργειας διαγωνισμού για την ανάθεση εργασιών προς κάλυψη πάγιων αναγκών, δηλαδή, που δεν είχαν ανακύψει κατεπειγόντως εξαιτίας περιστάσεων που δεν θα μπορούσε να προβλέψει μία επιμελής αναθέτουσα αρχή³³⁴.

16.2.3 Έννομες συνέπειες

Μόνον στην περίπτωση που ο προσυμβατικός έλεγχος νομιμότητας αποβεί θετικός είναι δυνατή η υπογραφή της σύμβασης ενώ, αντίθετα, εάν ο έλεγχος του Ελεγκτικού

³³⁰ΕΣ Αποφ. 2141/2020, σκ. 20, 2498/2020, σκ. 20, Ολομ., 536/2020 Τμ. Μειζ.-Επτ. Συνθ., 2643/2020, 516/2021, 1139/2021, 2062/2021, 1414/2022 Έβδ. Τμ. ΕλΣυν)

³³¹Εκθεση Ελέγχου 5/2023.

³³²Ε' Κλ. 171/2022, 51/2023.

³³³Ε' Κλ. 436/2022, Ε' Κλ. 317/2023.

³³⁴ΕΣ Ολ. 1309, 1306, 1305/2022, Ε' Κλ. 917/2022, που επικυρώθηκε με την 141/2023 απόφαση του Εβδόμου Τμήματος.

Συνεδρίου αποβεί αρνητικός η σύμβαση δεν συνάπτεται. Αν η σύμβαση και ο σχετικός φάκελος δεν υποβληθούν εντός της ανωτέρω προθεσμίας η σύμβαση είναι άκυρη.

Βέβαια, εάν η σύμβαση έχει ήδη υπογραφεί όταν υποβάλλεται για έλεγχο, είναι άκυρη και συνεπώς είναι απαράδεκτος ο έλεγχός της, ενώ αν η σύμβαση έχει εκτελεσθεί εν όλω ή εν μέρει, το Ελεγκτικό Συνέδριο απέχει του ελέγχου.

Κατ' εξαίρεση όσων προβλέπονται στο άρθρο 324, οι συμβάσεις της παρ. 3 του άρθρου 54 του ν. 4662/2020 [συμβάσεις κατεπείγουσας ανάγκης της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας] μπορούν να συναφθούν χωρίς προηγούμενη υποβολή στο Ελεγκτικό Συνέδριο σχεδίου σύμβασης με τον σχετικό φάκελο για έλεγχο νομιμότητας, ή πριν από την ολοκλήρωση του ανωτέρω ελέγχου. Στις περιπτώσεις που η δαπάνη ξεπερνά το ποσό των (2.000.000) ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, η συναφθείσα σύμβαση και ο σχετικός φάκελος υποβάλλονται στο Ελεγκτικό Συνέδριο εντός προθεσμίας (30) εργάσιμων ημερών από την υπογραφή της. Αν η σύμβαση και ο σχετικός φάκελος δεν υποβληθούν εντός της ανωτέρω προθεσμίας ή αν ο έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου αποβεί αρνητικός, η σύμβαση θεωρείται ως μηδέποτε συναφθείσα³³⁵.

Μετά την εκφορά τελειωτικής κρίσης εκ μέρους του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί της νομιμότητας της υποβληθείσας προς έλεγχο διαγωνιστικής διαδικασίας, των επιμέρους σταδίων αυτής και του σχεδίου σύμβασης παράγεται οριστικότητα, ώστε το Κλιμάκιο, ή κατά περίπτωση ο Επίτροπος, να μην μπορούν να επανέλθουν επί της νομιμότητας της ίδιας διαδικασίας. Επομένως, οι θετικές πράξεις των Κλιμακίων (ή κατά περίπτωση των Επιτρόπων) του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο πλαίσιο διενέργειας του προσυμβατικού ελέγχου δεν μπορούν να ανατραπούν είτε οίκοθεν είτε κατόπιν υποβολής αίτησης εκ μέρους των ενδιαφερομένων, ακόμα και σε περίπτωση, που εκ των υστέρων τεθούν υπόψη τους οψιφανή γεγονότα, τα οποία ανατρέπουν το πραγματικό θεμέλιο της κρίσης τους, καθώς η αρμοδιότητά τους έχει εξαντληθεί. (πρβλ. ΕλΣυνΟλ 1384/21).

³³⁵ Άρθρο 325 παρ. 3.

16.3 Λοιποί έλεγχοι νομιμότητας

16.3.1 Γνωμοδοτική και ελεγκτική αρμοδιότητα ΕΑΔΗΣΥ

Όπως αναλυτικά αναφέρεται στο κεφάλαιο 22, οι αποφάσεις των αναθετουσών αρχών που αφορούν στην προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 26 και τα άρθρα 32 και 269 του Ν. 4412/2016, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΔΗΣΥ)³³⁶, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/ΕΚ και 2014/25/ΕΚ οι οποίες ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη με το Ν. 4412/2016. Η εν λόγω αρμοδιότητα ασκείται μέσα σε προθεσμία 20 εργάσιμων ημερών από την παρέλευση του σχεδίου απόφασης στην Αρχή, συνοδευόμενου από όλα τα στοιχεία στα οποία θεμελιώνεται, κατά περίπτωση, η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής³³⁷.

Μετά την άπρακτη παρέλευση της προβλεπόμενης κατά τον νόμο προθεσμίας των 20 εργάσιμων ημερών για την έκδοση της (σύμφωνης ή μη) γνώμης της ΕΑΔΗΣΥ επί υποβληθέντος αιτήματος, οι σχετικές αποφάσεις των αναθετουσών αρχών περί προσφυγής στη διαπραγμάτευση μπορούν να εκδοθούν και χωρίς τη γνώμη της Αρχής.

Η ΕΑΔΗΣΥ διενεργεί επίσης και αυτεπαγγέλτως δειγματοληπτικούς ελέγχους³³⁸, σχετικά με τις εν εξελίξει διαδικασίες προκήρυξης, ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων από τις αναθέτουσες αρχές και τους εμπλεκόμενους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς. Εφαρμόζοντας μεθόδους αποτίμησης κινδύνων, εξετάζει, ιδίως, διαδικασίες προκήρυξης, ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ευρωπαϊκής νομοθεσίας ή συγχρηματοδοτούνται από ευρωπαϊκά προγράμματα. Εξετάζει, επίσης, όλες τις διαδικασίες προκήρυξης, ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων που αποτελούν αντικείμενο διερεύνησης εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης για

³³⁶ Άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' ν. 4412/2016.

³³⁷ Ωστόσο, για αναθέσεις συγχρηματοδοτούμενων από ενωσιακούς πόρους συμβάσεων που υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου (δηλαδή συγχρηματοδοτούμενες από το ΕΣΠΑ, το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας), δεν εφαρμόζεται το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016 και δεν διενεργείται ο αντίστοιχος έλεγχος της ΕΑΔΗΣΥ.

³³⁸ Άρθρο 347 παρ. 2 περ. ζ' ν. 4412/2016.

φερόμενες παραβάσεις της ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Τα πορίσματα της έρευνας της Αρχής επί των κατά τα ανωτέρω ελεγχόμενων διαδικασιών προκήρυξης, ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων κοινοποιούνται στην οικεία αναθέτουσα αρχή και διαβιβάζονται στα αρμόδια όργανα εποπτείας και ελέγχου, προκειμένου αυτά να επιληφθούν για την άσκηση των κατά τον νόμο αρμοδιοτήτων τους. Αν διαπιστωθεί από την Αρχή παραβίαση του εθνικού ή του ευρωπαϊκού δικαίου επί των δημοσίων συμβάσεων, με σχετική απόφασή της, η οποία λαμβάνεται κατ' εκτίμηση της σοβαρότητας της διαπιστωθείσας παραβίασης, απευθύνει τις προσήκουσες συστάσεις ή διακόπτει την πρόοδο των διαδικασιών προκήρυξης, ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων που αποτέλεσαν αντικείμενο έρευνας από την Αρχή. Σε περίπτωση παραβίασης του εθνικού και ευρωπαϊκού δικαίου, συντάσσει και αναρτά στην ιστοσελίδα της ειδική έκθεση, η οποία διαβιβάζεται στον Πρόεδρο της Βουλής και κοινοποιείται στα ως άνω αρμόδια όργανα³³⁹.

16.3.2 Έλεγχος εποπτικών αρχών ΟΤΑ

Στο Σύνταγμα (άρθρο 102) προβλέπεται η άσκηση κρατικής εποπτείας επί των ΟΤΑ, η οποία συνίσταται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας των πράξεών τους.

Οι αποφάσεις που υπάγονται σε υποχρεωτικό έλεγχο νομιμότητας είναι όσες αφορούν αναθέσεις δημοσίων συμβάσεων³⁴⁰:

✓ μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, προμήθειας αγαθών και παροχής υπηρεσιών η εκτιμώμενη αξία των οποίων υπερβαίνει το ποσό των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α. και μέχρι το ποσό των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α.,

✓ έργων και υπηρεσιών, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 107 έως 110 του ν. 4412/2016 (Α' 147), η εκτιμώμενη αξία των οποίων υπερβαίνει το ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α. και μέχρι το ποσό των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α.,

³³⁹ Στο πλαίσιο της εν λόγω αρμοδιότητας η Αρχή δύναται να παραγγέλλει στα αρμόδια ελεγκτικά διοικητικά όργανα τη συλλογή στοιχείων και την υποβολή πορισμάτων σε θέματα δημοσίων συμβάσεων. Επίσης, η ΕΑΔΗΣΥ επικουρεί το Ελεγκτικό Συνέδριο κατά την άσκηση της δικαιοδοσίας του επί διαφορών προσυμβατικού ελέγχου, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 333 του ν. 4700/2020 (Άρθρο 347 παρ. 2 περ. ι' ν. 4412/2016).

³⁴⁰ Άρθρο 225 ν. 3852/2010 όπως ισχύει.

✓ συμβάσεων, ανεξαρτήτως είδους αυτών, που συγχρηματοδοτούνται από ενωσιακούς πόρους, η εκτιμώμενη αξία των οποίων δεν υπερβαίνει το ποσό των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α..

Στην ΑΥΕ Ο.Τ.Α. αποστέλλονται προς έλεγχο νομιμότητας και οι αποφάσεις των κοινωφελών επιχειρήσεων, των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης και των μονομετοχικών ανωνύμων εταιρειών Ο.Τ.Α. που αφορούν σε συμβάσεις με τα ίδια ως άνω όρια.

Οι ως άνω υποχρεωτικά ελεγχόμενες αποφάσεις αποστέλλονται για έλεγχο νομιμότητας συνοδευόμενες από συγκεκριμένα έγγραφα στοιχεία που είναι αναγκαία για τη νόμιμη έκδοσή τους και από αντίγραφο αποδεικτικού δημοσίευσης, εντός αποκλειστικής προθεσμίας 15 ημερών από τη συνεδρίαση του συλλογικού οργάνου, καθώς και αμελλητί κάθε επιπλέον στοιχείο που ζητείται από την οικεία ΑΥΕ Ο.Τ.Α.. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. ελέγχει τη νομιμότητα της απόφασης μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την περιέλευσή της στην ΑΥΕ Ο.Τ.Α. και εκδίδει υποχρεωτικά ειδική πράξη. Η μη έκδοση της ειδικής πράξης του προηγούμενου εδαφίου συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα του Επόπτη Ο.Τ.Α..

16.3.3 Συγχρηματοδοτούμενες συμβάσεις

Εφόσον πρόκειται για συγχρηματοδοτούμενες συμβάσεις ελέγχους νομιμότητας των διενεργούν και οι διαχειριστικές αρχές, καθώς και η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (Ε.Δ.ΕΛ.).

Η Ε.Δ.ΕΛ. αποτελεί συλλογικό όργανο το οποίο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών. Η σύσταση καθώς και οι αρμοδιότητές της προβλέπονται στα άρθρα 11 και 12 του Ν. 4314/2014 (ΦΕΚ Α' 265), όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν. Πρόκειται για την Αρχή Ελέγχου της παρ. 4 του άρθρου 123 του Κανονισμού (ΕΚ) 1303/2013.

Στο πλαίσιο, δε, των αρμοδιοτήτων της ελέγχει και τις πράξεις που εκδίδονται στο πλαίσιο ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων οι οποίες εντάσσονται σε

κάποιο από τα επιχειρησιακά και χρηματοδοτικά προγράμματα που εντάσσονται στις αρμοδιότητές της³⁴¹.

Οι διαχειριστικές αρχές (ΔΑ) των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027, και η Διαχειριστική Αρχή του ΣΣ ΚΑΠ, καθώς και οι ενδιάμεσοι φορείς (ΕΦ) στους οποίους ανατίθενται καθήκοντα της διαχειριστικής αρχής, είναι αρμόδιες για τον έλεγχο της νομιμότητας των διαδικασιών διακήρυξης, ανάθεσης και εκτέλεσης των δημόσιων συμβάσεων που συγχρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της υλοποίησης των Προγραμμάτων ή του ΣΣ ΚΑΠ. Για τις συμβάσεις που ελέγχονται υποχρεωτικά, η θετική γνώμη της ΔΑ αποτελεί όρο για τη χρηματοδότηση της πράξης και μνημονεύεται στις οικείες αποφάσεις διακήρυξης υπό ανάθεση συμβάσεων ή στις αποφάσεις ανάθεσης που εκδίδονται από τα αποφασίζοντα όργανα των δικαιούχων³⁴².

Ο έλεγχος διενεργείται άλλοτε κατά το στάδιο ανάθεσης της σύμβασης (προληπτικός έλεγχος) και άλλοτε κατά το στάδιο εκτέλεσης αυτής (κατασταλτικός έλεγχος). Οι ως άνω αρχές ασκούν έλεγχο νομιμότητας και όχι ουσίας καθώς οι τεχνικές κρίσεις της αναθέτουσας αρχής εκφεύγουν του ελέγχου τους. Ελέγχεται, όμως, αν οι ουσιαστικές ή τεχνικές κρίσεις που ενσωματώνονται στις αποφάσεις της αναθέτουσας αρχής ή στα πρακτικά των οργάνων διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων φέρουν επαρκή αιτιολογία. Περαιτέρω, ο έλεγχος των ΔΑ δεν υποκαθιστά την ελεγκτική αρμοδιότητα άλλων δικαιοδοτικών οργάνων και αρχών. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση που η εξεταζόμενη διαδικασία ανάθεσης ή/και σχέδιο δημόσιας σύμβασης ή τροποποίησης σύμβασης ελέγχεται από το Ελεγκτικό Συνέδριο ή την Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ., οι ΔΑ/ΕΦ λαμβάνουν υπόψη τα αποτελέσματα των οργάνων αυτών και δεν απαιτείται η επανάληψη του ελέγχου νομιμότητας που διενεργήθηκε, και μέχρι την έκταση του ελέγχου αυτού.

Ο έλεγχος διενεργείται μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ) κατόπιν αιτήματος του Δικαιούχου συνοδευόμενου από τα απαραίτητα έγγραφα, όπως αυτά καταγράφονται στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του και Ελέγχου του ΕΣΠΑ 2021-2027.

³⁴¹Μεταξύ άλλων, επιχειρησιακά προγράμματα (ΕΠ) του ΕΣΠΑ 2014-2020 και επιχειρησιακό πρόγραμμα «Αλιεία και Θάλασσα 2014-2020».

³⁴²Άρθρο 38 του Ν. 4914/2022 (Α' 61).

Ειδικότερα, για τις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών άνω των 100.000€, χωρίς ΦΠΑ, και για συμβάσεις έργων άνω των 500.000€, χωρίς ΦΠΑ, ο έλεγχος της διακήρυξης, της αρχικής σύμβασης και της τυχόν τροποποίησης αυτής, καθώς και των συμφωνιών-πλαίσιο ανεξαρτήτως εκτιμώμενης αξίας, λαμβάνει χώρα προληπτικά, πριν την έγκριση από τα αρμόδια όργανα του δικαιούχου του κειμένου της διακήρυξης, της σύμβασης, της τροποποίησης ή της συμφωνίας-πλαίσιο αντίστοιχα.

Σε όλες τις περιπτώσεις προληπτικού ελέγχου η ΔΑ/ΕΦ διατυπώνει γνώμη, θετική ή αρνητική, επί της διαδικασίας ανάθεσης και του σχεδίου σύμβασης ή της σύμβασης ή της τροποποίησης. Σε περίπτωση αρνητικής γνώμης ο Δικαιούχος ενημερώνεται από τη ΔΑ/ΕΦ για τους λόγους απόρριψης, καθώς και για τις ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβεί για την έκδοση θετικής γνώμης, εφόσον αυτό είναι εφικτό, ενώ, σε περίπτωση παρατυπίας ορίζονται τα προτεινόμενα διορθωτικά μέτρα ή/και το ποσοστό της κατ' αποκοπή διόρθωσης ή αναλογικής διόρθωσης εφόσον είναι εφικτός ο προσδιορισμός της δημοσιονομικής ζημίας³⁴³.

Αντίστοιχος προληπτικός έλεγχος προβλέπεται στο πλαίσιο του **Συστήματος διαχείρισης και ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας**. Συγκεκριμένα, η **Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης (ΕΥΣΤΑ)** εξετάζει, σύμφωνα με τα αναλυτικά οριζόμενα στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών, τη συμφωνία της διαδικασίας ανάθεσης και του σχεδίου της σύμβασης με το ισχύον εθνικό και ενωσιακό δίκαιο, καθώς και τη συμβατότητα του σχεδίου της σύμβασης με το ΕΣΑΑ, την Απόφαση Ένταξης και τη διακήρυξη, και εκδίδει τη σύμφωνη γνώμη της για την υπογραφή της σύμβασης³⁴⁴ με εκτιμώμενη αξία άνω των ορίων των άρθρων 5 και 235 του ν. 4412/2016.

³⁴³Με την υπ' αριθ. 115474 ΕΞ 2024 (Β' 4921) Υπουργική Απόφαση με τίτλο «Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αρ. 114274/28.11.2022 απόφασης «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 (έλεγχος δημοσίων συμβάσεων του άρθρου 38 του ν. 4914/2022, Α' 61)» (Β' 6131)..» εξειδικεύτηκε η διαδικασία ελέγχου.

³⁴⁴Υπό τις προϋποθέσεις της υπ' αρ. 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών περί καθορισμού Συστήματος διαχείρισης και ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, όπως τροποποιήθηκε τις υπό στοιχεία 52415 ΕΞ 2022/19.4.2022 (Β' 1927) και 188159 ΕΞ 2022/21.12.2022 (Β' 6973), 66734 ΕΞ 2024 (Β' 2786) όμοιες αποφάσεις.

16.3.4 Λοιποί έλεγχοι

Η **Εθνική Αρχή Διαφάνειας** ιδρύθηκε με τον νόμο 4622/2019 (Α' 133). Στα άρθρα 82-103 και 118-119 ορίζεται το θεσμικό πλαίσιο της λειτουργίας της. Η Αρχή αναλαμβάνει το σύνολο των αρμοδιοτήτων πέντε βασικών ελεγκτικών δημόσιων φορέων (Γραφείο Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης, Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας, Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων, το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Μεταφορών), καθώς και της Γενικής Γραμματείας Καταπολέμησης της Διαφθοράς. Μεταξύ άλλων, η ΕΑΔ ελέγχει την τήρηση της νομοθεσίας κατά την ανάθεση και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων και αναζητά πειθαρχικές ευθύνες των εμπλεκόμενων υπαλλήλων των ανατετασσών αρχών-ανατετόντων φορέων.³⁴⁵

Η **Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων (ΓΔΔΕ) του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών** έχει ως στόχο τη διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης του Κρατικού Προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού των φορέων του άρθρου 3 του ν. 3492/2006 (Α' 210), στο πλαίσιο και των οριζομένων στην περίπτωση ιδ του άρθρου 21 του ν.4270/2014, καθώς και στον ν.4182/2013. Σε αυτήν υπάγεται και η Επιτροπή Συντονισμού Ελέγχων (ΕΣΕΛ) (άρθρο 10 ν. 3492/2006).

Η ΓΔΔΕ ασκεί έλεγχο στη διαχείριση του προϋπολογισμού των φορέων που υπάγονται στην αρμοδιότητά της, στο πλαίσιο του οποίου διενεργεί παρεμπίπτοντα έλεγχο νομιμότητας (κατασταλτικό).

Οι Δημοσιονομικές Υπηρεσίες Εποπτείας και Ελέγχου (Δ.Υ.Ε.Ε.) διενεργούν τακτικούς ελέγχους στόχος των οποίων είναι η διαπίστωση της επάρκειας λειτουργίας του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου των φορέων, καθώς και της χρηστής διαχείρισης του προϋπολογισμού τους (ελέγχονται με δειγματοληψία οι συναφθείσες συμβάσεις).

³⁴⁵Βλ. ενδεικτικά έκθεση απολογισμού 2023, παρ. 1.1.7.3., σελ. 57 επ. <https://aead.gr/images/essays/2023-ekthesi-apologismou.pdf>.

16.4 Μελέτη περίπτωσης

ΕΣ/ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ/1077/2024-ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ ΧΩΡΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ

ΜΕΛΕΤΗ ΣΤΑΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΚΕΥΗΣ - ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΟΥ ΦΕΡΟΝΤΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΙΕΡΟΥ ΚΑΘΕΔΡΙΚΟΥ ΝΑΟΥ .. ζητείται η αναθεώρηση της 474/2024 απόφασης του Εβδόμου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου(...) Σε κάθε δε περίπτωση, ο αναθέτων φορέας, ο οποίος φέρει το σχετικό βάρος απόδειξης, δεν απέδειξε την αδυναμία αυτού να τηρήσει τις προθεσμίες των διαδικασιών με δημοσίευση, έστω και επισπευσμένων, παρά μόνο επικαλείται αναποδεικτως ότι «τυχόν καθυστέρηση υλοποίησης της σύμβασης εμφιλοχωρεί κινδύνους για την ασφάλεια των κατοίκων και κίνδυνο να ακυρωθεί η χρηματοδότηση», ισχυρίζεται δε ότι προκρίθηκε η επιλεγείσα διαδικασία, διότι τυχόν ανάθεση της σύμβασης με τακτική διαγωνιστική διαδικασία «θα έχει ως συνέπεια την περαιτέρω καθυστέρηση, η οποία θα οφείλεται όχι μόνο στις προβλεπόμενες εκ του νόμου προθεσμίες (δημοσίευσης κλπ) αλλά και στις τυχόν προδικαστικές προσφυγές, αιτήσεις ακύρωσης – αναστολής, ενώπιον των αρμοδίων αρχών και δικαστηρίων, με αποτέλεσμα το έργο να μην αρχίσει να εκτελείται πριν παρέλθουν τουλάχιστον 18 μήνες». Ωστόσο, μόνη η ενδεχόμενη ταχύτητα που επιτυγχάνεται κατά την ανάθεση δημόσιας σύμβασης με απευθείας διαπραγμάτευση δεν δικαιολογεί την προσφυγή σε αυτήν τη διαδικασία, όταν μάλιστα έχει παρέλθει μεγάλο χρονικό διάστημα από το απρόβλεπτο γεγονός, ούτε παρέχει διακριτική ευχέρεια στην αναθέτουσα αρχή να την επικαλείται κάθε φορά που θεωρεί σκόπιμη την ταχύτερη ανάθεση της σύμβασης (ΕλΣυνΟλ. 304/2023 σκ. 23, 1309/2022 σκ. 9, 182/2022 σκ. 7). Απορρίπτει την προσφυγή αναθεώρησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17

Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια έργα) –Σύναψη σύμβασης

17.1 Εισαγωγή

17.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας

Σκοπός της παρούσας θεματικής ενότητας είναι γνωριμία με το Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα) μέσω της παρουσίασης των βασικών λειτουργιών του υποσυστήματος. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εξοικείωση που θα πρέπει να αποκτήσουν οι επιμορφούμενοι για τους ρόλους α) του χειριστή του ηλεκτρονικού διαγωνισμού και β) του μέλος (ή/και προέδρου) της επιτροπής διαγωνισμού, ώστε να γίνεται σωστά αφενός η διαχείριση του ηλεκτρονικού διαγωνισμού και αφετέρου η διακίνηση των απαιτούμενων εγγράφων που σχετίζονται με τον εκάστοτε ηλεκτρονικό διαγωνισμό.

17.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση της παρούσας θεματικής ενότητας οι επιμορφούμενοι θα είναι σε θέση να:

- γνωρίζουν το πλαίσιο του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων (έργα, μελέτες, τεχνικές και συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες) με τη χρήση και εφαρμογή Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ).
- αξιοποιούν τα εργαλεία, τους συνοπτικούς οδηγούς και τα αναλυτικά εγχειρίδια του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ- Δημόσια Έργα.
- περιγράφουν τα δικαιώματα και τον τρόπο πρόσβασης των χρηστών του Υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ- Δημόσια Έργα στα έγγραφα του διαγωνισμού.
- πραγματοποιούν κάθε επικοινωνία και να διακινούν έγγραφα μέσω της σχετικής λειτουργικότητας του Υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ- Δημόσια Έργα.
- χορηγούν πρόσβαση στα έγγραφα του ηλεκτρονικού τύπου του διαγωνισμού.
- κατανοούν τους διακριτούς ρόλους του χειριστή διαγωνισμού/επιτροπής διαγωνισμού.

- διαχειρίζονται τεχνικές αδυναμίες-δυσλειτουργίες του Υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ- Δημόσια Έργα.
- εντοπίζουν τα βασικά τεχνικά ζητήματα και διαφορές ανάλογα με το είδος της διαδικασίας και το κριτήριο ανάθεσης.

17.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας

Στην παρούσα θεματική ενότητα παρουσιάζεται το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημόσιων Συμβάσεων (ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ) μέσω της διαδικτυακής πύλης «Προμηθεύς» και όλα τα υποσυστήματά του που σχετίζονται με τον προγραμματισμό, τη σύναψη και την εκτέλεση δημόσιων συμβάσεων. Ειδικότερα, παρουσιάζεται το υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα, το οποίο αφορά στις ηλεκτρονικές διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και αναλύεται ο τρόπος λειτουργίας του για κάθε διαφορετικό ρόλο (χειριστής διαγωνισμού και επιτροπή διαγωνισμού). Τέλος παρουσιάζονται οι διαθέσιμοι συνοπτικοί οδηγοί και τα αναλυτικά εγχειρίδια χρήσης ενώ ιδιαίτερη αναφορά στα θέματα που σχετίζονται με τις διαδικασίες υποβολής προδικαστικών προσφυγών και διαχείρισης των τεχνικών αδυναμιών και δυσλειτουργιών του υποσυστήματος.

17.2 ΕΣΗΔΗΣ Θεσμικό πλαίσιο – Ορισμοί

Το «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημόσιων Συμβάσεων (ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ)» δημιουργήθηκε με τον Ν. 4155/2013 (ΦΕΚ 120/Α'/29-05-2013) «Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων και άλλες διατάξεις» και νοείται ως το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα, το οποίο περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία υποσυστήματα για τον προγραμματισμό, τη σύναψη και την εκτέλεση δημόσιων συμβάσεων, καθώς και για τη συλλογή, δημοσιοποίηση και ανάλυση στοιχείων σχετικών με τις εν λόγω συμβάσεις, με τη χρήση και εφαρμογή Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ). Ειδικότερα, το ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα:

- Διαδικτυακή Πύλη «Προμηθεύς» (www.promitheus.gov.gr ή www.eprocurement.gov.gr), που αφορά στην ενημέρωση και υποστήριξη των σχετικών χρηστών του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ.

- **ΕΣΗΔΗΣ Προμήθειες και Υπηρεσίες**, που αφορά στις σχετικές ηλεκτρονικές διαδικασίες σύναψης, διαχείρισης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων για προμήθειες και γενικές υπηρεσίες.
- **ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα**, που αφορά στις σχετικές ηλεκτρονικές διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.
- **ΚΗΜΔΗΣ**, που αφορά στη διαφάνεια και δημοσιότητα των δημοσίων συμβάσεων.
- **PromitheusESPDint**, που αφορά ηλεκτρονικές υπηρεσίες σύνταξης και διαχείρισης του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ).
- **Προκαταρκτικές Διαβουλεύσεις**, που αφορά την προκαταρκτική διαβούλευση δημοσίων συμβάσεων και συμβάσεων με την αγορά σύμφωνα με τα άρθρα 46,47, 278 και 279 του ν. 4412/2016.
- **Επιχειρηματική Ευφυΐα (BusinessIntelligence – BI)**, που αφορά στη συγκέντρωση, επεξεργασία και αξιολόγηση πληροφοριών και δεδομένων των δημοσίων συμβάσεων.
- **Ασύγχρονη Τηλεκπαίδευση**, που αφορά την ασύγχρονη τηλεκπαίδευση σε θέματα ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων.
- **Προγραμματισμός Δημοσίων Συμβάσεων** σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 4412/2016.
- **Εθνικό Μητρώο Οικονομικών Φορέων Προμήθειας αγαθών και Παροχής υπηρεσιών** του άρθρου 36 παρ. 7 του ν. 4412/2016.

Διαχειριστής του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ, πλην του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα, είναι η Διεύθυνση Διαχείρισης, Ανάπτυξης και Υποστήριξης Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ), της Γενικής Διεύθυνσης Υποδομών Πληροφορικής και Επικοινωνιών Δημόσιας Διοίκησης της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Διαχειριστής του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα είναι Γενική Γραμματεία Υποδομών (Γ.Γ.Υ.) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

Οι **θεσμικοί κανόνες που αφορούν στο ΕΣΗΔΗΣ**, καθορίζονται σήμερα σε σχετικές διατάξεις του Ν.4412/2016, ήτοι πρωτίστως από:

- το Άρθρο 22 «Κανόνες που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες»
- το Άρθρο 36 «Υποχρέωση χρήσης – Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ – Εξουσιοδοτική Διάταξη»
- το Άρθρο 37 «Πολιτική ασφαλείας ΕΣΗΔΗΣ»
- το Άρθρο 38 «Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)».

Για το ΒΙΒΛΙΟ ΙΙ ισχύουν τα άρθρα 258, 259, 260 του ν.4412/2016.

Για τις δημόσιες συμβάσεις **προμηθειών και γενικών υπηρεσιών**, το ΕΣΗΔΗΣ τέθηκε σε ισχύ (ξεκίνησε η λειτουργία του):

- για τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης από την 01.07.2014
- για τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης από την 01.10.2014
- και όσον αφορά το σύνολο του δημόσιου τομέα από την 01.10.2015

Για τις δημόσιες συμβάσεις **έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών**, το ΕΣΗΔΗΣ τέθηκε σε ισχύ (ξεκίνησε η λειτουργία του):

- 25.07.2017 για το σύνολο των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης για διαδικασίες έργων ή μελετών με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής
- 20.10.2017 για το σύνολο των (λοιπών) Αναθετουσών Αρχών και Αναθετόντων Φορέων για το σύνολο των (λοιπών) διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.

17.2.1 Χρήση ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα

Σύμφωνα με το άρθρο 36 του Ν. 4412/2016, οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το ΕΣΗΔΗΣ σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων του εν λόγω νόμου, με **εκτιμώμενη αξία ανώτερη των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ**, εξαιρουμένης της διαδικασίας σύναψης συμβάσεων που

προβλέπονται στο άρθρο 128, περί ανάθεσης εξειδικευμένων υπηρεσιών (σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες) για τη μελέτη και εκτέλεση συμβάσεων δημοσίων έργων και συμβάσεων παραχώρησης έργων.

Οι ειδικότερες ρυθμίσεις που αφορούν στα **τεχνικά ζητήματα** του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα περιλαμβάνονται σε ΚΥΑ οι οποίες δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης. Από την έναρξη λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα έως και σήμερα έχουν εκδοθεί οι παρακάτω σχετικές ΚΥΑ:

- 83010/4098/2017(ΦΕΚ 2710/Β'/02-08-2017)
- 117384/2017 (ΦΕΚ 3821/Β'/31-10-2017)
- 166278/2021 (ΦΕΚ 2813/Β'/30-06-2021)

Συνεπώς ισχύουσα είναι η τελευταία ΚΥΑ που έχει εκδοθεί, ήτοι η ΚΥΑ **166278/2021 (ΦΕΚ 2813/Β'/30-06-2021)** με τίτλο «Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν στην ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)».

Το υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ – Δημόσια Έργα περιλαμβάνει διαδικασίες ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, και κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα:

- α. Σχεδιασμό διαδικασιών.
- β. Υποβολή Προσφορών ή/και Αιτήσεων Συμμετοχής.
- γ. Χρήση Προτύπων ή/και Υποδειγμάτων.
- δ. Αποσφράγιση και Αξιολόγηση Προσφορών.
- ε. Κατακύρωση του Διαγωνισμού.
- στ. Επιτελικές Αναφορές.

Αναφορικά με την ως άνω σχετική ΚΥΑ, ιδιαίτερα σημαντικό είναι να αναφερθούν ορισμένες διαφοροποιήσεις και εξειδικεύσεις που εντοπίζονται, οι οποίες αφορούν στα κατωτέρω:

- **Αποσφραγίσεις** («Άρθρο 13 Ηλεκτρονική Αποσφράγιση – Αξιολόγηση» της ως άνω ΚΥΑ):

α) Η διενέργεια των σχετικών διαγωνισμών, διαχωρίζεται πλέον σε:

- καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών ή δικαιολογητικών συμμετοχής/εκδήλωσης ενδιαφέροντος και **δεν απαιτείται πλέον να είναι κάθε Τρίτη ή Πέμπτη και ώρα 10.00 π.μ. ως είθισται στην έντυπη διαδικασία.**
- ημερομηνία αποσφράγισης, η οποία μπορεί πλέον να οριστεί από την ΑΑ / τον ΑΦ ελεύθερα και κατάλληλα (π.χ. μετά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, προκειμένου να εξεταστούν μαζί με τους ενδεχομένως υποβληθέντες έντυπους φακέλους).

β) Στις περιπτώσεις διαγωνιστικών διαδικασιών με **κριτήριο κατακύρωσης** την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά **μόνο βάσει τιμής**, οι φάκελοι Δικαιολογητικών Συμμετοχής, Τεχνικής Προσφοράς και Οικονομικής Προσφοράς **αποσφραγίζονται σε μία φάση.**

γ) Στις περιπτώσεις διαγωνιστικών διαδικασιών με **κριτήριο κατακύρωσης** την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά **βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής**, **αποσφραγίζονται σε δύο φάσεις**, σε πρώτη φάση οι φάκελοι Δικαιολογητικών Συμμετοχής και Τεχνικής Προσφοράς και σε δεύτερη φάση αυτοί της Οικονομικής Προσφοράς.

δ) **Κατά την αποσφράγιση των όποιων στοιχείων των προσφορών από την Επιτροπή Διαγωνισμού και μέχρι την ολοκλήρωση του έργου της, ήτοι τη σύνταξη του σχετικού πρακτικού, η ΑΑ / ο ΑΦ δεν θα λαμβάνει γνώση των αποσφραγισθέντων στοιχείων, και για το σκοπό αυτό διαβιβάζει την κυριότητα του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στον Πρόεδρο της Επιτροπής Διαγωνισμού.**

ε) **Κατά την αποσφράγιση των όποιων στοιχείων των προσφορών από την Επιτροπή Διαγωνισμού και μέχρι την κοινοποίηση της απόφασης έγκρισης του πρακτικού από την ΑΑ / τον ΑΦ στους ΟΦ, οι ΟΦ δεν θα λαμβάνουν γνώση των αποσφραγισθέντων στοιχείων των προσφορών άλλων ΟΦ, και για το σκοπό αυτό ο χειριστής της ΑΑ / του ΑΦ προβαίνει την κατάλληλη χρονική**

στιγμή σε σχετική ενέργεια δημοσιοποίησης των στοιχείων στους συμμετέχοντες ΟΦ.

- **Υποβολή δικαιολογητικών μειοδότη/κατακύρωσης** («Άρθρο 14 Υποβολή/Αξιολόγηση Δικαιολογητικών Προσωρινού Αναδόχου - Κατακύρωση/Σύναψη Σύμβασης» της ως άνω ΚΥΑ)

Τα δικαιολογητικά μειοδότη όπως και τα δικαιολογητικά κατακύρωσης θα υποβάλλονται μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ και δεν θα υπόκεινται σε διαδικασία αποσφραγίσεων. Όταν ολοκληρωθεί η διαδικασία υποβολής, όπως αυτή προβλέπεται από το άρθρο 103 του Ν.4412/2016, με κατάλληλες ενέργειες του Χειριστή μεταφέρονται στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένων Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού», προκειμένου να λάβουν γνώση οι λοιποί συμμετέχοντες ΟΦ.

17.2.2 Παρουσίαση διαδικτυακής πύλης και Υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα

Η Διαδικτυακή Πύλη «Προμηθεύς» του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ είναι προσβάσιμη μέσω των διαδικτυακών διευθύνσεων (url) www.promitheus.gov.gr ή www.eprocurement.gov.gr και περιλαμβάνει τις κατωτέρω θεματικές ενότητες (διάρθρωση του ΕΣΗΔΗΣ):

Διαδικτυακή Πύλη Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων

Αναζήτηση

Ηλεκτρονικοί Διαγωνισμοί ΕΣΗΔΗΣ Προμηθειών & Υπηρεσιών

Ηλεκτρονικοί Διαγωνισμοί ΕΣΗΔΗΣ Δημοσίων Έργων

Δημοσιότητα Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)

Προκαταρκτικές Διαβουλεύσεις Δημοσίων Συμβάσεων

Κέντρο Εξυπηρέτησης

Εγχειρίδια & eLearning

Εγχειρίδια & Οπτικοποίηση Δεδομένων

Κωδικοί και Περιγραφή CPV

Μητρώο Ενσώπων Τεχνικών Προδιαγραφών

ΕΙΣΟΔΟΣ ΧΡΗΣΤΩΝ

- ΕΣΗΔΗΣ Προμήθειες και Υπηρεσίες
- ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα
- Promitheus ESPDint
- ΚΗΜΔΗΣ

ΝΕΑ ΚΑΙ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

- 29/10/2024 - «Εκδόθηκε το Ενημερωτικό Δελτίο Νο. 16 της The Public Procurement Gazette της ΕΕ | Οκτώβριος 2024».
Διαβάστε το online
- 25/10/2024 - «Ενημέρωση για τη λειτουργία του υποσύστηματος ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα»
Κατεβάστε το αρχείο εδώ
- 23/10/2024 - «Ενημέρωση για τη μαζική αποστολή μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (eMail) από το ΕΣΗΔΗΣ Π.Κ.Υ.»
Κατεβάστε το αρχείο εδώ
- 18/10/2024 - «Ενημέρωση για τη λειτουργία του υποσύστηματος ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα.»
Κατεβάστε το αρχείο εδώ

[Αρχείο Νέων και Ανακοινώσεων](#)

Εικόνα 17.1: Αρχική ιστοσελίδα της Διαδικτυακής Πύλης «Προμηθεός»

Θεματική ενότητα (πεδίο) «Αναζήτηση»

Εικόνα 17.2: Ενότητα αναζήτησης στοιχείων ηλεκτρονικών διαδικασιών στο Portal

Στην συγκεκριμένη περιοχή δίνεται η δυνατότητα στους ενδιαφερομένους ή/και χρήστες των υποσυστημάτων του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ να αναζητήσουν:

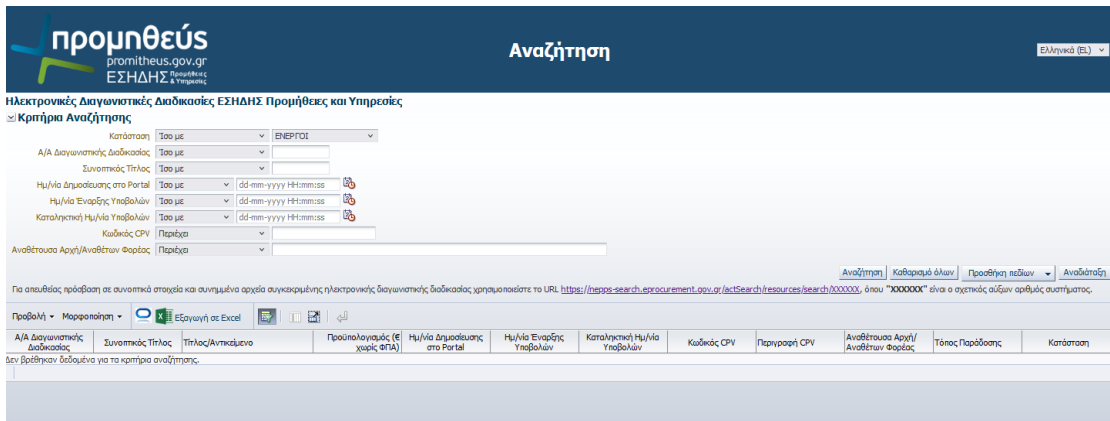
1. Ηλεκτρονικούς διαγωνισμούς Προμηθειών και Υπηρεσιών του ΕΣΗΔΗΣ Προμήθειες και Υπηρεσίες.
2. Ηλεκτρονικούς διαγωνισμούς Δημοσίων Έργων στο ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα.
3. Πράξεις που έχουν αναρτηθεί στο ΚΗΜΔΗΣ.
4. Τεχνικές προδιαγραφές και τεύχη Διακηρύξεων τα οποία έχουν αναρτηθεί στο πλαίσιο Προκαταρκτικής Διαβούλευσης.

1. Αναζήτηση ηλεκτρονικών διαγωνισμών Δημοσίων Έργων στο ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα

Επιλέγοντας από το πεδίο της «Αναζήτησης» το παρακάτω εικονίδιο:

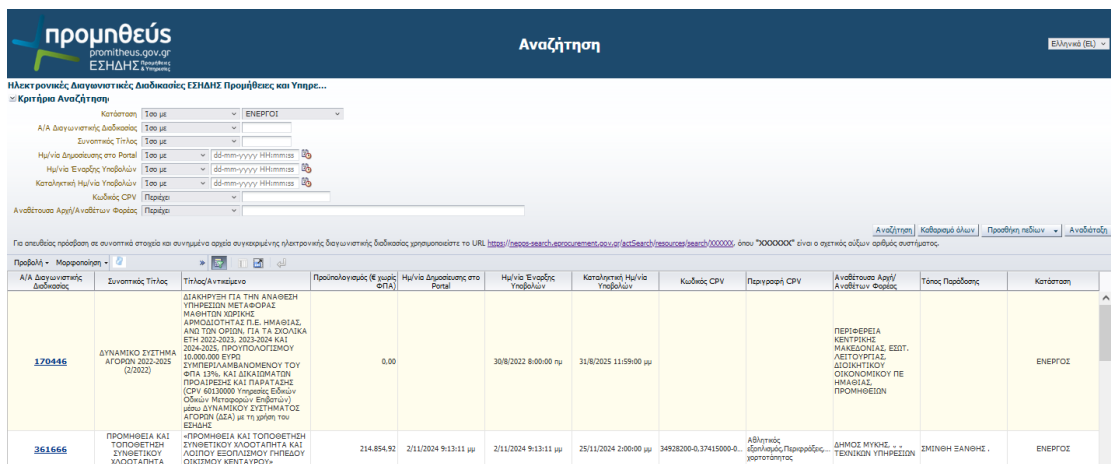

Εικόνα 17.3: Αναζήτηση στοιχείων ηλεκτρονικών διαδικασιών δημοσίων έργων εμφανίζεται η εξής οθόνη:

Εικόνα 17.4: Αναζήτηση διαγωνισμών δημοσίων έργων

Στην οθόνη αυτή, εάν επιλέξετε «Αναζήτηση» χωρίς την συμπλήρωση/καταχώριση κάποιου πεδίου/φίλτρου θα εμφανιστούν όλοι οι ενεργοί διαγωνισμού (προεπιλεγμένο από το σύστημα), ήτοι οι διαγωνισμοί των οποίων δεν έχει παρέλθει η καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, δηλ. εμφανίζεται για παράδειγμα η παρακάτω εικόνα:

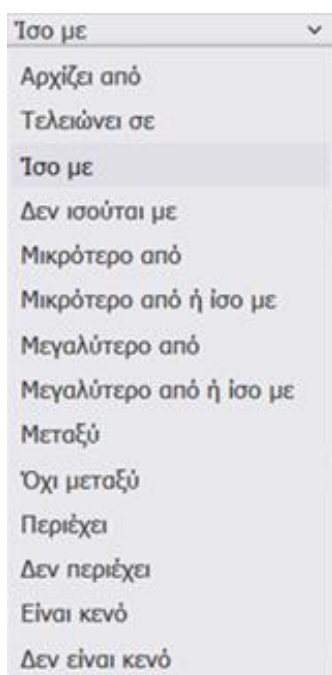
Εικόνα 17.5: Αναζήτηση ενεργών διαγωνισμών δημοσίων έργων

Υπάρχει ωστόσο η δυνατότητα για πιο «εξειδικευμένη αναζήτηση», επιλέγοντας ένα από τα πεδία/φίλτρα που παρέχει το σύστημα, ήτοι τα εξής:

- Κατάσταση («χωρίς επιλογή/κενό-blank», έλεγχος δικ. Μειοδότη, υποβολή προσφορών, σε αξιολόγηση, συμβασιοποιημένοι, αναβολή)
- ΑΑ συστήματος (ελεύθερη συμπλήρωση πεδίου, π.χ. αριθμός Α/Α)
- Συνοπτικός Τίτλος/Αρ. Διακήρυξης (ελεύθερη συμπλήρωση πεδίου)
- Ημ/νία Δημοσίευσης (συμπλήρωση ημερομηνίας και ώρας)
- Έναρξη Υποβολής (συμπλήρωση ημερομηνίας και ώρας)

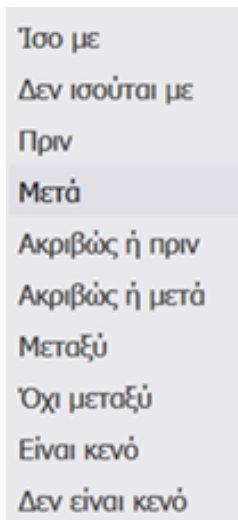
- Καταληκτική Ημ/νία Υποβολής προσφορών (συμπλήρωση ημερομηνίας και ώρας)
- Κωδικός CPV (ελεύθερη συμπλήρωση πεδίου)
- Αναθέτουσα Αρχή (ελεύθερη συμπλήρωση πεδίου)

Για κάθε ένα από τα παραπάνω πεδία υπάρχει η δυνατότητα επιλογής ενός από τα κατωτέρω (ανάλογα με το πεδίο) ώστε να προσδιορίζεται με μεγαλύτερη ακρίβεια η επιλογή που έχουμε κάνει στο συγκεκριμένο πεδίο/φίλτρο:

Εικόνα 17.6: Εξειδίκευση αναζήτησης διαγωνισμών δημοσίων έργων (1)

ή

Εικόνα 17.7: Εξειδίκευση αναζήτησης διαγωνισμών δημοσίων έργων (2)

Για παράδειγμα, εάν επιθυμούμε να εμφανιστούν όλοι οι διαγωνισμοί που έχουν δημοσιευτεί στο portal(για τα δημόσια έργα) μετά την 01.01.2020, θα πρέπει στο πεδίο «Ημ/νία Δημοσίευσης» να επιλέξουμε «μετά» και στη συνέχεια να επιλέξουμε «01-01-2020 00:00:00».

Σε κάθε περίπτωση, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι υπάρχει η δυνατότητα να **προσθέσουμε** και κάποιο άλλο πεδίο που δεν εμφανίζει από προεπιλογή, πατώντας πάνω στο πλαίσιο «**Προσθήκη πεδίων**». Χρήσιμα για παράδειγμα είναι τα πεδία «Τίτλος Έργου/Μελέτη», «Τοποθεσίες Έργου» και «Συνολικός Προϋπολογισμός»

Στην περίπτωση που θέλουμε να αναζητήσουμε **έναν συγκεκριμένο ενεργό (ή και μη ενεργό) διαγωνισμό** είναι ιδιαίτερα χρήσιμο να γνωρίζουμε εκ των προτέρων τον A/A του συγκεκριμένου διαγωνισμού, ώστε καταχωρώντας τον στο πεδίο «ΑΑ συστήματος» να αποκτήσουμε άμεση πρόσβαση στα στοιχεία του.

Στην περίπτωση επομένως που γνωρίζουμε τον A/A του διαγωνισμού τον οποίο αναζητούμε, πληκτρολογούμε στο σχετικό πεδίο «ΑΑ συστήματος» το νούμερο, π.χ. 193251 και πατάμε στο πλαίσιο «Αναζήτηση». Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι εφόσον πρόκειται για διαγωνισμό του οποίου έχει παρέλθει η καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, τότε θα πρέπει να αποεπιλέξουμε από το πεδίο «Κατάσταση» το προεπιλεγμένο «Υποβολή Προσφορών» αλλάζοντάς το σε «κενό-blank» (λόγω του ότι ο διαγωνισμός δεν είναι πλέον ενεργός) ώστε το σύστημα να

μας «φέρει» τον διαγωνισμό που αναζητάμε. Το αποτέλεσμα (οθόνη) της εν λόγω αναζήτησης έχει ως εξής:

Αναζήτηση Διαγωνισμών Δημοσίων Έργων

Ανοίχτη

Κατάσταση: [Το με] [▼]
 AA Συστήματος: [193251] [▼]
 Συνολικός Τίτλος/Αρ. Διακήρυξης: [Το με] [▼]
 Ημ/νία Δημοσίευσης: [Το με] [▼]
 Έναρξη Υποβολής: [Το με] [▼]
 Καταληκτική ημ/νία υποβολής προσφορών: [Το με] [▼]
 Κωδικός CPV: [Το με] [▼]
 Αναθέτουσα Αρχή: [Παρέχει] [▼]

[Ανοίχτη] [Καθαρισμό όλων] [Προσθήκη πεδίων] [Ανοίχτη]

AA Συστήματος	Συνολικός Τίτλος/Αρ. Διακήρυξης	Τίτλος Έργου/Μελέτη	Χρηματοδότησης	Συνολικός Προϋπολογισμός (με ΦΠΑ)	Ημερομηνία Δημοσίευσης	Ημερομηνία Έναρξης Υποβολής Προσφορών	Καταληκτική ημ/νία υποβολής προσφορών	Κωδικός CPV	Περιγραφή CPV	Αναθέτουσα Αρχή	Τοποθεσία Έργου	Κατάσταση	Ποσό Κατακύρωσης	Τύπος Ηλ. Διαδικασίας
193251	ΠΑΡΑΚΑΜΨΗ ΓΙΑΛΟΒΑΣ	Βελτίωση 9ης Εθνικής Οδού (Τμήμα παράκαμψη Γιάλοβα Π.Ε. Μεσσηνίας)	ΠΔΕ - Εθνικό Σκέλος/2022ΝΑ της ΣΑΝΑ 471	37.350.000,00	21-10-2022 15:	21-10-2022 15:	22-11-2022 11:	45233120-6	Έργο οδοποιίας	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΔΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ	ΕΛ653 - Λακωνία, Μεσσηνία (Lakonia, Messinia)	ΣΥΜΒΑΣΙΟΤΟΙ	27.687.360,00	ΗΔΣΣ-ΡΡQ

Εικόνα 17.8: Αναζήτηση συγκεκριμένου διαγωνισμού (βάσει του α/α)

Στη συνέχεια, «πατάμε» πάνω στο νούμερο «193251» και εμφανίζεται η εξής οθόνη:

Διαγωνισμός | Συνημμένα Αρχεία

Συνολικός Τίτλος/Αρ. Διακήρυξης: ΠΑΡΑΚΑΜΨΗ ΓΙΑΛΟΒΑΣ
 AA Συστήματος: 193251
 Κωδικός CPV: 45233120-6
 Πρόσθετη περιγραφή ειδών/Υπηρεσιών: ΚΑΤ' ΑΠΟΚΟΠΗ ΔΑΠΑΝΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ
 Αναθέτουσα Αρχή: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΔΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
 Τοποθεσία Έργου: ΕΛ653 - Λακωνία, Μεσσηνία (Lakonia, Messinia)
 Τίτλος Έργου/Μελέτη: Βελτίωση 9ης Εθνικής Οδού (Τμήμα παράκαμψη Γιάλοβα Π.Ε. Μεσσηνίας)
 Χρηματοδότηση: ΠΔΕ - Εθνικό Σκέλος/2022ΝΑ47100027 της ΣΑΝΑ 471
 Συνολικός Προϋπολογισμός (με ΦΠΑ): 37.350.000,00
 Ημερομηνία Δημοσίευσης: 21-10-2022 15:00:23
 Καταληκτική Ημ/νία Υποβολής Προσφορών : 22-11-2022 11:00:00
 Ποσό Κατακύρωσης: 27.687.360,00

Διακηρύξεις/Προκηρύξεις Διαγωνισμών

[Νέα Αναζήτηση] [Εκτύπωση]

Εικόνα 17.9: Οθόνη αποτελέσματος αναζήτησης συγκεκριμένου διαγωνισμού

Εμφανίζονται δηλαδή δύο καρτέλες, οι εξής: «Διαγωνισμός» και «Συνημμένα Αρχεία».

Στην μεν καρτέλα «Διαγωνισμός» εμφανίζονται κάποια βασικά στοιχεία του εν λόγω διαγωνισμού, ήτοι τα κατωτέρω:

Διαγωνισμός Συνημμένα Αρχεία

Συνοπτικός Τίτλος/Αρ. Διακήρυξης: ΠΑΡΑΚΑΜΝΗ ΠΑΛΟΒΑΣ
 ΑΑ Σύστημα: 193251
 Κωδικός CPV: 45233120-6
 Πρόσθετη περιγραφή εδών/Υπηρεσιών: ΚΑΤ' ΑΠΟΚΟΠΗ ΔΑΠΑΝΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ
 Αναθέτουσα Αρχή: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΔΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
 Τοποθεσίες Έργου: EL653 - Λακωνία, Μεσσηνία (Lakonia, Messinia)
 Τίτλος Έργου/Μελέτη: Βελτίωση 9ης Εθνικής Οδού (Τμήμα παράκαμψη Πάλοβα Π.Ε. Μεσσηνίας)
 Χρηματοδότηση: ΠΔΕ - Εθνικό Σκέλος/2022ΝΑ47100027 της ΣΑΝΑ 471
 Συνολικός Προϋπολογισμός (με ΦΠΑ): 37.350.000,00
 Ημερομηνία Δημοσίευσης: 21-10-2022 15:00:23
 Καταληκτική Ημέρα Υποβολής Προσφορών : 22-11-2022 11:00:00
 Ποσό Κατακύρωσης: 27.687.360,00

Διακηρύξεις/Προκηρύξεις Διαγωνισμών Νέα Αναζήτηση | Εκτύπωση

Εικόνα 17.10: Περιεχόμενο καρτέλας «διαγωνισμός»

ενώ στην καρτέλα «Συνημμένα Αρχεία» εμφανίζονται όλα τα αρχεία τα οποία παρέχονται «ελεύθερα» στο portal από την αναθέτουσα αρχή (δημοσιευμένα έγγραφα), χωρίς να απαιτείται η χρήση κωδικών, ήτοι περιέχονται κατά κύριο λόγο τα τεύχη δημοπράτησης, διευκρινιστικά στοιχεία και ότι άλλο στοιχείο είναι απαραίτητο να υπάρχει δημόσια ώστε να ενημερώνονται όλοι οι ενδιαφερόμενοι.

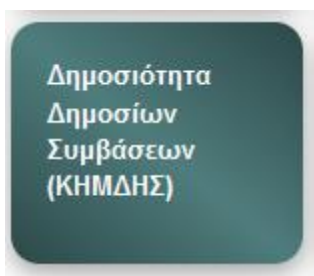
Τίτλος	Περιγραφή	Όνομα Αρχείου	Αρχείο
ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ	ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ	ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΓΙΑΛΟΒΑ (ΜΕ ΑΔΑΜ)_signed.pdf	Λήψη
ΕΣΥ	ΕΣΥ	ΕΣΥ ΓΙΑΛΟΒΑ_signed.pdf	Λήψη
ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ	ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ	ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΓΙΑΛΟΒΑ_signed.pdf	Λήψη
ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΣΗΣ ΓΙΑΛΟΒΑ_signed.pdf	Λήψη
ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΓΙΑΛΟΒΑ_signed.pdf	Λήψη
ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ	ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ	ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑΛΟΒΑ_signed.pdf	Λήψη
ΤΣΥ (ΜΕ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ)	ΤΣΥ (ΜΕ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ)	ΤΣΥ ΓΙΑΛΟΒΑ (ΜΕ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ)_signed.pdf	Λήψη
espd xml	espd xml	espd-request-v2.xml	Λήψη
espd pdf	espd pdf	espd-request-v2_signed.pdf	Λήψη
ΕΝΤΥΠΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΓΙΑΛΟΒΑ	ΕΝΤΥΠΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΓΙΑΛΟΒΑ	ΕΝΤΥΠΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΓΙΑΛΟΒΑ_signed.pdf	Λήψη

Εικόνα 17.11: Περιεχόμενο καρτέλας «Συνημμένα Αρχεία»

Επιλέγοντας «Λήψη» υπάρχει η δυνατότητα να κατέβουν (download) τα αρχεία τοπικά στον υπολογιστή του χρήστη ώστε να τα αποθηκεύσει εφόσον το επιθυμεί.

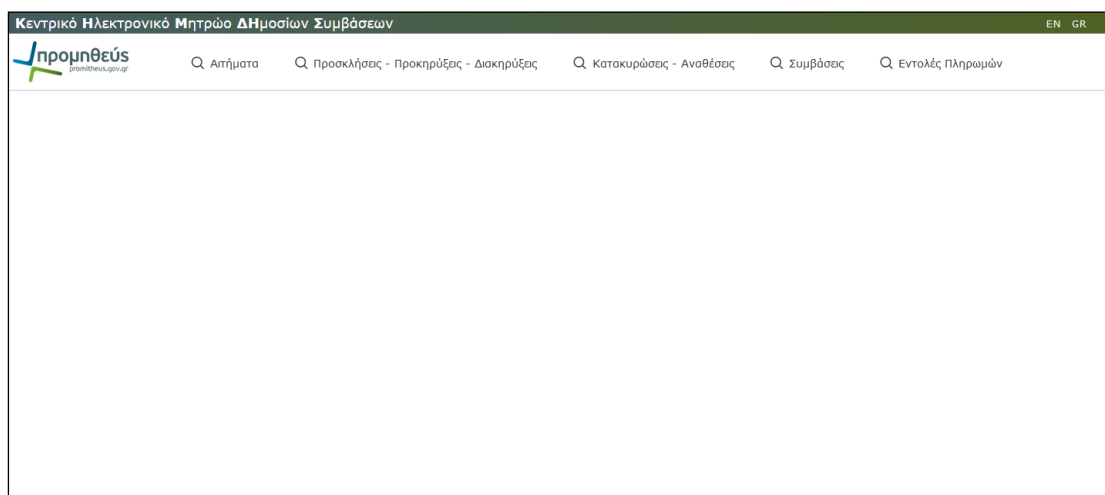
3. Δημοσιότητα Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)

Επιλέγοντας από το πεδίο της «Αναζήτησης» το παρακάτω εικονίδιο:

Εικόνα 17.12: Αναζήτηση στοιχείων δημοσιότητας ΚΗΜΔΗΣ

εμφανίζεται η εξής οθόνη:

Εικόνα 17.13: Αρχική οθόνη ΚΗΜΔΗΣ

ήτοι, ο χρήστης αποκτά πρόσβαση, χωρίς να απαιτείται η χρήση ειδικών κωδικών, σε όλα τα δημοσιευμένα στοιχεία (πράξεις) που έχουν καταχωρηθεί (και αναρτηθεί) στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημόσιων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ).

Στη συνέχεια, ο χρήστης θα πρέπει να επιλέξει ένα από τα παρακάτω πεδία προκειμένου να αναζητήσει την πράξη που επιθυμεί, ήτοι ένα από τα:

- Αιτήματα
- Προσκήρυξεις – Προκηρύξεις – Διακηρύξεις
- Κατακυρώσεις – Αναθέσεις
- Συμβάσεις
- Εντολές πληρωμών

Για κάθε ένα από τα παραπάνω πεδία που επιλέγει ο χρήστης εμφανίζονται οι παρακάτω αντίστοιχες οθόνες:

Αναζήτηση Αιτήματος

Για την αναζήτηση στοιχείων καταχωρισμένων πράξεων στο ΚΗΜΔΗΣ απαιτείται να συμπληρώσετε τουλάχιστον ένα από τα κάτωθι κριτήρια αναζήτησης

Κριτήρια Αναζήτησης

Τίτλος

Εισάγετε μέρος (λέξη ή λεκτικά) του τίτλου της καταχωρισμένης πράξης

Περιγραφή με όρους CPVS

Εισάγετε μέρος του κωδικού CPV ή μέρος της περιγραφής του αντικείμενου της δημόσιας σύμβασης και επιλέξτε το επιθυμητό.

Φορέας

Εισάγετε μέρος της επωνυμίας (λέξη ή λεκτικά) του Φορέα έκδοσης της καταχωρισμένης πράξης και επιλέξτε το επιθυμητό

Ημερομηνία καταχώρισης της πράξης στο ΚΗΜΔΗΣ

Από Έως

Πρωτογενή Αιτήματα **Αρχείο Αιτημάτων** **Εγκρίσεις Πρωτογενών Αιτημάτων**

Μοναδικός Κωδικός - ΑΔΑΜ

Εισάγετε το μοναδικό Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) της καταχωρισμένης πράξης

Υπογράφων

Εισάγετε μέρος του επωνύμου του υπογράφοντος της καταχωρισμένης πράξης και επιλέξτε τον

Συνολικό Κόστος Χωρίς ΦΠΑ

Από Έως

Εικόνα 17.14: Αναζήτηση αιτήματος

Αναζήτηση Προσκήσεων - Προκηρύξεων - Διακηρύξεων

Για την αναζήτηση στοιχείων καταχωρισμένων πράξεων στο ΚΗΜΔΗΣ απαιτείται να συμπληρώσετε τουλάχιστον ένα από τα κάτωθι κριτήρια αναζήτησης

Κριτήρια Αναζήτησης

Τίτλος

Εισάγετε μέρος (λέξη ή λεκτικά) του τίτλου της καταχωρισμένης πράξης

Περιγραφή με όρους CPVS

Εισάγετε μέρος του κωδικού CPV ή μέρος της περιγραφής του αντικείμενου της δημόσιας σύμβασης και επιλέξτε το επιθυμητό.

Φορέας

Εισάγετε μέρος της επωνυμίας (λέξη ή λεκτικά) του Φορέα έκδοσης της καταχωρισμένης πράξης και επιλέξτε το επιθυμητό

Ημερομηνία καταχώρισης της πράξης στο ΚΗΜΔΗΣ

Από Έως

Πρωτογενή Αιτήματα **Αρχείο Αιτημάτων** **Εγκρίσεις Πρωτογενών Αιτημάτων**

Μοναδικός Κωδικός - ΑΔΑΜ

Εισάγετε το μοναδικό Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) της καταχωρισμένης πράξης

Υπογράφων

Εισάγετε μέρος του επωνύμου του υπογράφοντος της καταχωρισμένης πράξης και επιλέξτε τον

Συνολικό Κόστος Χωρίς ΦΠΑ

Από Έως

Εικόνα 17.15: Αναζήτηση πρόσκλησης – προκήρυξης – διακήρυξης

Αναζήτηση Κατακυρώσεων - Αναθέσεων

Για την αναζήτηση στοιχείων καταχωρισμένων πράξεων στο ΚΗΜΔΗΣ απαιτείται να συμπληρώσετε τουλάχιστον ένα από τα κάτωθι κριτήρια αναζήτησης

Κριτήρια Αναζήτησης

Τίτλος

Εισάγετε μέρος (λέξη ή λεκτικά) του τίτλου της καταχωρισμένης πράξης

Περιγραφή με όρους CPVS

Εισάγετε μέρος του κωδικού CPV ή μέρος της περιγραφής του αντικείμενου της δημόσιας σύμβασης και επιλέξτε το επιθυμητό.

Φορέας

Εισάγετε μέρος της επωνυμίας (λέξη ή λεκτικά) του Φορέα έκδοσης της καταχωρισμένης πράξης και επιλέξτε το επιθυμητό

Ημερομηνία καταχώρισης της πράξης στο ΚΗΜΔΗΣ
Από Έως

Α.Φ.Μ.

Εισάγετε τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) του αναδόχου (εταιρείας)

Επωνυμία Εταιρείας

Εισάγετε την επωνυμία του αναδόχου

Μοναδικός Κωδικός - ΑΔΑΜ

Εισάγετε το μοναδικό Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) της καταχωρισμένης πράξης

Υπογράφων

Εισάγετε μέρος του επωνύμου του υπογράφοντος της καταχωρισμένης πράξης και επιλέξτε τον

Συνολικό Κόστος Χωρίς ΦΠΑ
Από Έως

Εικόνα 17.16: Αναζήτηση κατακύρωσης - ανάθεσης

Αναζήτηση Συμβάσεων

Για την αναζήτηση στοιχείων καταχωρισμένων πράξεων στο ΚΗΜΔΗΣ απαιτείται να συμπληρώσετε τουλάχιστον ένα από τα κάτωθι κριτήρια αναζήτησης

Κριτήρια Αναζήτησης

Τίτλος

Εισάγετε μέρος (λέξη ή λεκτικά) του τίτλου της καταχωρισμένης πράξης

Περιγραφή με όρους CPVS

Εισάγετε μέρος του κωδικού CPV ή μέρος της περιγραφής του αντικείμενου της δημόσιας σύμβασης και επιλέξτε το επιθυμητό.

Φορέας

Εισάγετε μέρος της επωνυμίας (λέξη ή λεκτικά) του Φορέα έκδοσης της καταχωρισμένης πράξης και επιλέξτε το επιθυμητό

Ημερομηνία καταχώρισης της πράξης στο ΚΗΜΔΗΣ
Από Έως

Α.Φ.Μ.

Εισάγετε τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) του αναδόχου (εταιρείας)

Επωνυμία Εταιρείας

Εισάγετε την επωνυμία του αναδόχου

Μοναδικός Κωδικός - ΑΔΑΜ

Εισάγετε το μοναδικό Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) της καταχωρισμένης πράξης

Υπογράφων

Εισάγετε μέρος του επωνύμου του υπογράφοντος της καταχωρισμένης πράξης και επιλέξτε τον

Συνολικό Κόστος Χωρίς ΦΠΑ
Από Έως

Εικόνα 17.17: Αναζήτηση σύμβασης

Αναζήτηση Εντολών Πληρωμής

Για την αναζήτηση στοιχείων καταχωρισμένων πράξεων στο ΚΗΜΔΗΣ απαιτείται να συμπληρώσετε τουλάχιστον ένα από τα κάτωθι κριτήρια αναζήτησης

Κριτήρια Αναζήτησης

Τίτλος

Εισάγετε μέρος (λέξη ή λεκτικά) του τίτλου της καταχωρισμένης πράξης

Περιγραφή με όρους CPVS
Εισάγετε μέρος του κωδικού CPV ή μέρος της περιγραφής του αντικείμενου της δημόσιας σύμβασης και επιλέξτε το επιθυμητό.

Μοναδικός Κωδικός - ΑΔΑΜ
Εισάγετε το μοναδικό Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) της καταχωρισμένης πράξης

Φορέας
Εισάγετε μέρος της επωνυμίας (λέξη ή λεκτικά) του Φορέα έκδοσης της καταχωρισμένης πράξης και επιλέξτε το επιθυμητό

Υπογράφων
Εισάγετε μέρος του επωνύμου του υπογράφοντος της καταχωρισμένης πράξης και επιλέξτε τον

Ημερομηνία καταχώρισης της πράξης στο ΚΗΜΔΗΣ
Από Έως

Συνολικό Κόστος Χωρίς ΦΠΑ
Από Έως

Α.Φ.Μ.
Εισάγετε τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) του αναδόχου (εταιρείας)

Επωνυμία Εταιρείας
Εισάγετε την επωνυμία του αναδόχου

Εικόνα 17.18: Αναζήτηση εντολής πληρωμής

Στη συνέχεια ο χρήστης θα πρέπει να επιλέξει **τουλάχιστον ένα** από τα διαθέσιμα πεδία (π.χ. τίτλος, ΑΔΑΜ, φορέας) προκειμένου η αναζήτησή του να φέρει κάποιο αποτέλεσμα.

Λεπτομερής περιγραφή του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημόσιων Συμβάσεων ΚΗΜΔΗΣ (θεσμικό πλαίσιο, λειτουργία, χρήση κ.α.) υπάρχει στο αντίστοιχο κεφάλαιο 18.

4. Προκαταρκτικές Διαβουλεύσεις Δημοσίων Συμβάσεων

Επιλέγοντας από το πεδίο της «Αναζήτησης» το παρακάτω εικονίδιο:

Εικόνα 17.19: Αναζήτηση προκαταρκτικής διαβούλευσης

εμφανίζεται η εξής οθόνη:

Εικόνα 17.19: Αναζήτηση προκαταρκτικής διαβούλευσης

Εικόνα 17.19: Αναζήτηση προκαταρκτικής διαβούλευσης (συνέχεια)

η οποία αφορά σε διαβουλεύσεις προδιαγραφών και τευχών διακηρύξεων. Επιλέγοντας «Αναζήτηση» εμφανίζονται οι διαβουλεύσεις για τις οποίες δεν έχει παρέλθει ο χρόνος υποβολής σχολίων.

Αναζήτηση μπορεί να πραγματοποιηθεί και με τη χρήση των υπολοίπων «φίλτρων» αναζήτησης (π.χ. τίτλος, μοναδικός κωδικός).

Θεματική ενότητα (πεδίο) «Είσοδος χρηστών»

Εικόνα 17.20: Είσοδος χρηστών στα υποσυστήματα ΕΣΗΔΗΣ

Για την είσοδο στη συγκεκριμένη ενότητα / υποσυστήματα του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ (με **εξαιρέση το «PromitheusESPDint»**), ήτοι για πρόσβαση στα υποσυστήματα ΕΣΗΔΗΣ προμηθειών και υπηρεσιών, ΕΣΗΔΗΣ δημοσίων έργων και ΚΗΜΔΗΣ, ο κάθε χρήστης **θα πρέπει να διαθέτει ειδικούς κωδικούς πρόσβασης**. Συνεπώς, η συγκεκριμένη ενότητα αφορά κατά κύριο λόγο τους χειριστές των διαγωνισμών (αναθέτουσες αρχές), τον πρόεδρο και τα μέλη της επιτροπής διαγωνισμών και τους οικονομικούς φορείς που πρόκειται να συμμετέχουν σε κάποια διαγωνιστική διαδικασία.

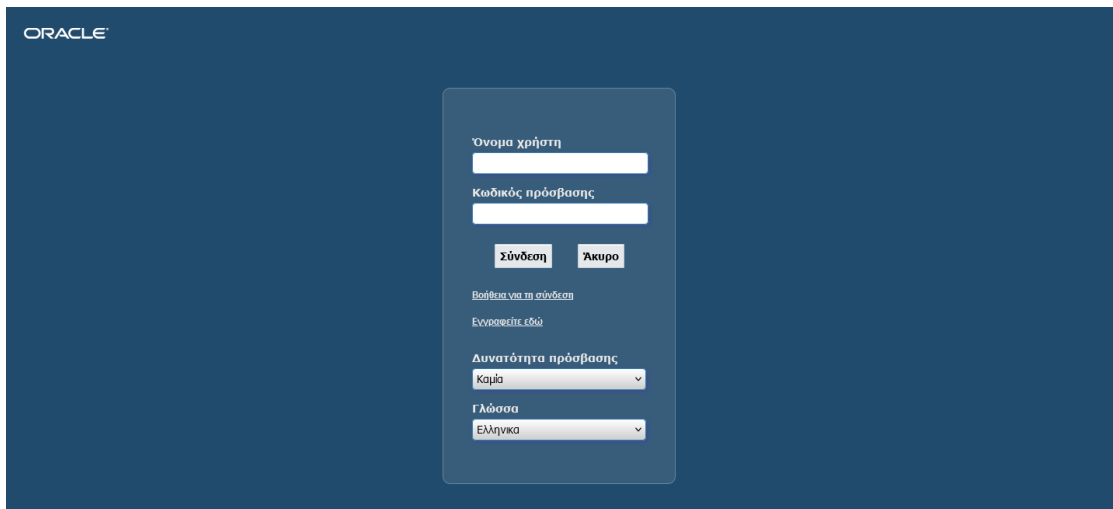
Για την είσοδο στο υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ προμηθειών και υπηρεσιών, ο χρήστης θα πρέπει να εισάγει τα διαπιστευτήριά του, ήτοι «όνομα χρήστη» και «κωδικό πρόσβασης», όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα:

Είσοδος στο
**ΕΣΗΔΗΣ Προμήθειες
και Υπηρεσίες**
Ηλεκτρονικές υπηρεσίες διαγωνιστικών διαδικασιών
Δημοσίων Συμβάσεων για Προμήθειες και Υπηρεσίες

Εικόνα 17.21: Είσοδος χρηστών στο υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ προμηθειών και υπηρεσιών

Για την είσοδο στο υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ δημόσια έργα, ο χρήστης θα πρέπει να εισάγει τα διαπιστευτήριά του, ήτοι «όνομα χρήστη» και «κωδικό πρόσβασης», όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα:

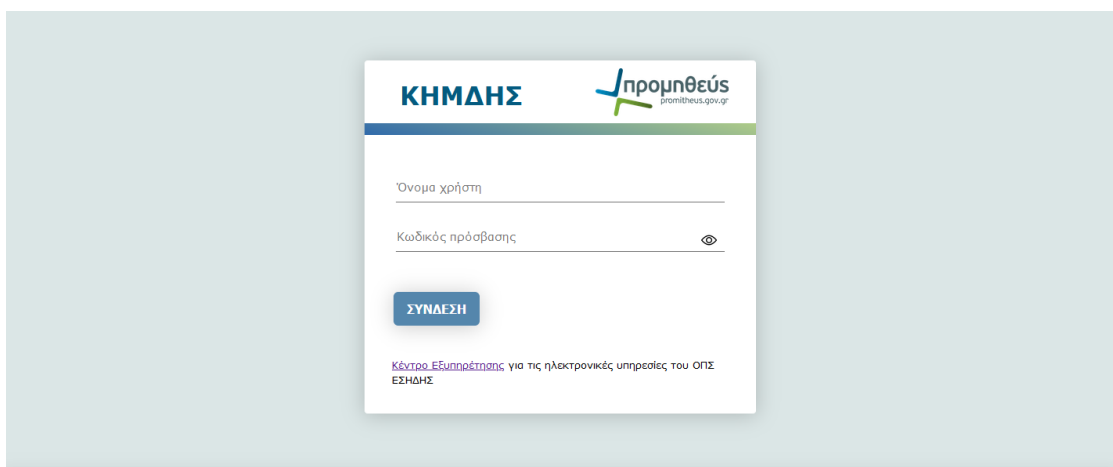

Εικόνα 17.22: Είσοδος χρηστών στο υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ δημόσια έργα

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ο κάθε χρήστης πρέπει να αιτηθεί ξεχωριστά τη χορήγηση διαπιστευτηρίων για το κάθε υποσύστημα, ήτοι για το υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ προμήθειες και υπηρεσίες και για το υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ δημόσια έργα.

Αναφορικά με τις ενέργειες που πρέπει να γνωρίζουν στο υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ δημόσια έργα οι χειριστές των διαγωνισμών (αναθέτουσες αρχές) και τα μέλη των επιτροπών διαγωνισμών ακολουθεί αναλυτική περιγραφή και παρουσίαση στην ενότητα 17.3.

Για την είσοδο στο υποσύστημα του ΚΗΜΔΗΣ, ο χρήστης θα πρέπει να εισάγει τα διαπιστευτήριά του, ήτοι «όνομα χρήστη» και «κωδικό πρόσβασης», όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα:

Εικόνα 17.23: Είσοδος χρηστών στο υποσύστημα ΚΗΜΔΗΣ

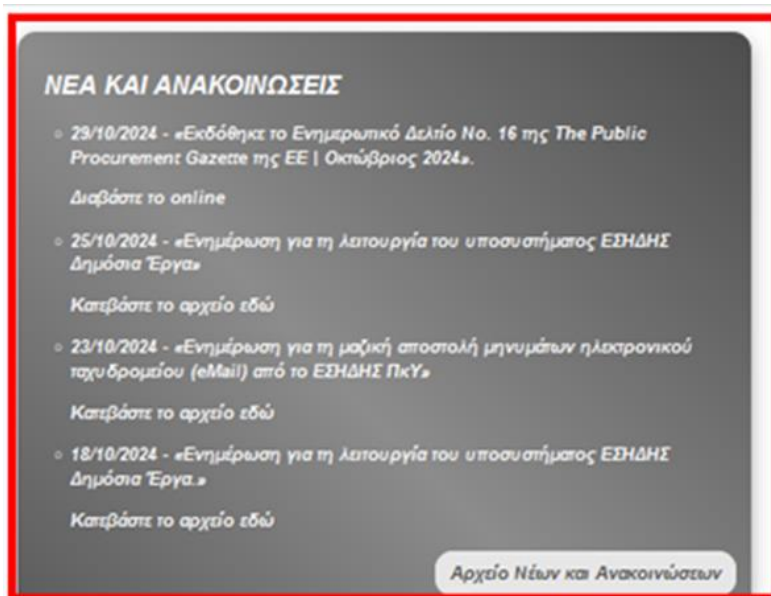
Για την είσοδο στο υποσύστημα «PromitheusESPDint “ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ”» δεν απαιτούνται κωδικοί.

Εικόνα 17.24: Είσοδος στο υποσύστημα PromitheusESPDint “ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ”

Η εν λόγω εφαρμογή διατίθεται στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα, απευθύνεται στις αναθέτουσες αρχές (ή αναθέτοντες φορείς) και στους οικονομικούς φορείς και αφορά στο **Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης / Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΕΕΕΣ / ΤΕΥΔ)**.

Θεματική ενότητα «ΝΕΑ ΚΑΙ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ»

Εικόνα 17.25: Νέα και ανακοινώσεις του ΕΣΗΔΗΣ

Στη συγκεκριμένη θεματική ενότητα ανακοινώνονται ανά τακτά διαστήματα σημαντικές πληροφορίες που αφορούν την λειτουργία των υποσυστημάτων ΕΣΗΔΗΣ (Προμηθειών και Υπηρεσιών & Δημοσίων Έργων), ΚΗΜΔΗΣ και PromitheusESPDint. Για τον λόγο αυτό συνιστάται στους χρήστες να εισέρχονται καθημερινά στο portal έτσι ώστε να προβαίνουν έγκαιρα στις αναπροσαρμογές των δημοσιεύσεών τους.

Επίσης, στον χώρο των ανακοινώσεων αναρτώνται διάφορα θέματα ενδιαφέροντος όπως: επερχόμενες ημερίδες που σχετίζονται με τις Δημόσιες Συμβάσεις, ανακοινώσεις δημοσίευσης Οδηγιών, Εγκυκλίων και Αποφάσεων (που αφορούν π.χ.: σε αλλαγές της νομοθεσίας), στατιστικά στοιχεία που σχετίζονται με τις Δημόσιες Συμβάσεις.

Θεματική ενότητα που αφορά στα κατωτέρω:

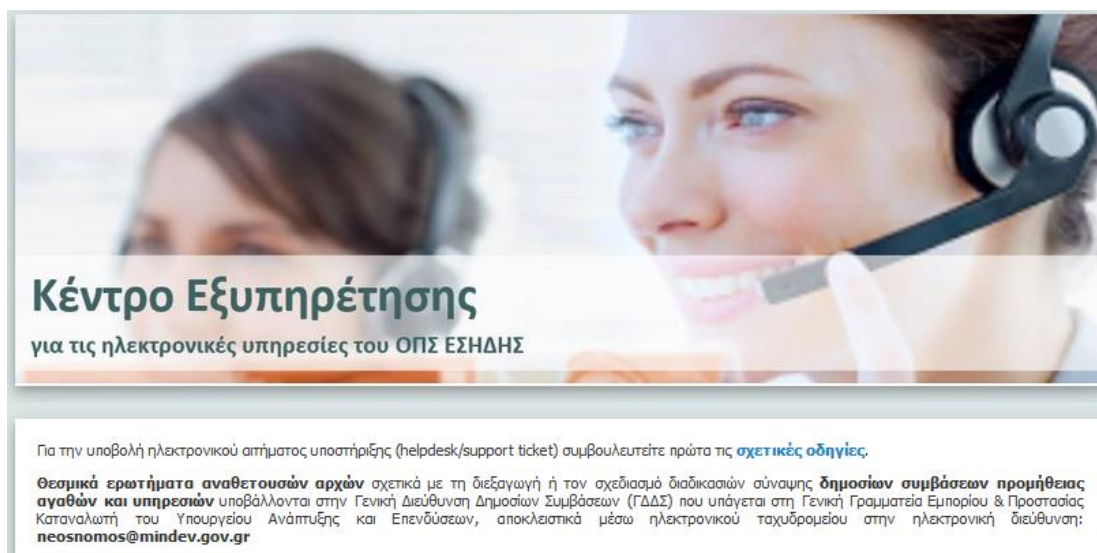
- «Κέντρο εξυπηρέτησης»
- «Εγχειρίδια & eLearning»
- «Στατιστικά & Οπτικοποίηση Δεδομένων»
- «Κωδικοί και Περιγραφή CPV»
- «Μητρώο Ενιαίων Τεχνικών Προδιαγραφών»

Κέντρο εξυπηρέτησης

Ένας από τους πιο χρήσιμους συνδέσμους του portal είναι η επιλογή «Κέντρο Εξυπηρέτησης» (γνωστό και ως “Helpdesk”).

Εικόνα 17.26: Κέντρο εξυπηρέτησης του ΕΣΗΔΗΣ (helpdesk) (1/2)

Εικόνα 17.27: Κέντρο εξυπηρέτησης του ΕΣΗΔΗΣ (helpdesk) (2/2)

Τα στοιχεία του helpdesk παρατίθενται στις οθόνες που ακολουθούν:

Α. Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) για Προμήθειες και Υπηρεσίες

«ΟΔΗΓΙΕΣ ΟΡΘΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ- Μηνύματα σφάλματος κατά την προσπάθεια υποβολής ηλεκτρονικής προσφοράς και τρόποι επίλυσης αντιμετώπισης»

Σε συνέχεια της αναβάθμισης του ΕΣΗΔΗΣ Προμήθειες και Υπηρεσίες και για την εξασφάλιση της λειτουργίας των οθονών **Στοιχεία Αποσφράγισης Δικαιολογητικών Μειοδότη και Αποσφράγιση Δικαιολογητικών Μειοδότη που αφορούν τις ελάχιστες περιπτώσεις εκείνων των διαγωνιστικών διαδικασιών που έχουν εκκινήσει προ της 01.06.2021 και για τις οποίες απαιτείται η υποβολή των δικαιολογητικών μειοδότη με κλειστό ηλεκτρονικό φάκελο, ο οποίος χρήζει αποσφράγισης**, οι χρήστες των Αναθετούσων Αρχών / Αναθετόντων Φορέων και των Επιτροπών Διαγωνισμού, και μόνο για τις ανωτέρω περιπτώσεις, θα πρέπει να προβαίνουν στη χρήση των συγκεκριμένων οθονών, παλαιότερης τεχνολογίας Oracle Java Forms, οι οποίες απαιτούν ειδικές τεχνικές ρυθμίσεις στον ηλεκτρονική υπολογιστή τους. Δείτε τις αναλυτικές οδηγίες [εδώ](#)

Οικονομικοί Φορείς

Εγγραφή Οικονομικών Φορέων

- [Ηλεκτρονική αίτηση Εγγραφής Οικονομικών Φορέων με Ελληνικό Αριθμό Φορολογικού Μητρώου \(ΑΦΜ\)](#)
- [Online application for Registration of EU Suppliers](#)
- [Online application for Registration of Third Country Suppliers](#)

Κωδικοί (μεταβολή στοιχείων/ανανέωση κωδικού)

- Οικονομικοί Φορείς με Ελληνικό Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) - Υποβολή ηλεκτρονικού αιτήματος [εδώ](#)
- Non-Hellenic Economic Operators (i.e. suppliers with non-Greek VATid) please use the following eMail address to submit your request: support@eprocurement.gov.gr

Εκπαίδευση

- Για την συμμετοχή των στελεχών σας σε εκπαίδευση συμπληρώστε τον [Πίνακα Συμμετοχής σε εκπαίδευση](#) και επισυνάψτε τον στο ηλεκτρονικό αίτημα σας [εδώ](#)
- Non-Hellenic Economic Operators (i.e. suppliers with non-Greek VATid) please use the following eMail address to submit your request: support@eprocurement.gov.gr

Υποστήριξη

- Υποβολή ερωτήματος [εδώ](#)
- Non-Hellenic Economic Operators (i.e. suppliers with non-Greek VATid) please use the following eMail address to submit your request: support@eprocurement.gov.gr
- Σε περίπτωση επειγόντων αιτημάτων όπως αδυναμία υποβολής προσφοράς σε διαγωνισμό του οποίου η καταληκτική ημερομηνία και ώρα υποβολής εκνέει σύντομα, παρακαλούμε επικοινωνήστε στο τηλέφωνο **213 13 33 083 (εργάσιμες ημέρες 07:30-15:00)**
- In case of urgent requests such as failing to submit an electronic bid in a tender when the submission deadline is expiring soon, please call +30 213 13 33 083 (working days 07:30-15:00 Athens local time)

Εικόνα 17.28:HelpdeskΕΣΗΔΗΣ Προμήθειες και Υπηρεσίες Οικονομικών Φορέων

Αναθέτουσες Αρχές / Αναθέτοντες Φορείς και Ελεγκτικοί Φορείς

Εγγραφή Αναθετουσών Αρχών/Αναθετόντων Φορέων και Ελεγκτικών Φορέων

- Για την εγγραφή των χαριστών ή/και των μελών των Επιτροπών ή/και των μελών Ελεγκτικών Οργάνων σας, συμπληρώστε τον [Πίνακα Χορήγησης Κωδικών](#) και επισυνάψτε τον στο ηλεκτρονικό αίτημα σας [εδώ](#)

Κωδικοί (μεταβολή στοιχείων/ανανέωση κωδικού)

- Υποβολή ηλεκτρονικού ερωτήματος [εδώ](#)

Εκπαίδευση

- Για την συμμετοχή των στελεχών σας σε εκπαίδευση συμπληρώστε τον [Πίνακα Συμμετοχής σε εκπαίδευση](#) και επισυνάψτε τον στο ηλεκτρονικό αίτημα σας [εδώ](#)

Υποστήριξη

- Υποβολή ηλεκτρονικού ερωτήματος [εδώ](#)

Εικόνα 17.29:Helpdesk ΕΣΗΔΗΣ Προμήθειες και Υπηρεσίες Αναθετουσών Αρχών

B. Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)

Αναζήτηση στοιχείων στο ΚΗΜΔΗΣ προγενέστερα τις 13.06.2017

- Για την αναζήτηση στοιχείων πατήστε [εδώ](#).

Αναθέτουσες Αρχές / Αναθέτοντες Φορείς

Εγγραφή Αναθετουσών Αρχών/Αναθετόντων Φορέων

- Ηλεκτρονική εγγραφή χρηστών (από φορείς υπόχρεους ανάρτησης στη Διαύγεια)
- Εγγραφή χρηστών από φορείς μη υπόχρεους ανάρτησης στη Διαύγεια:
 - α) Συμπληρώστε τον Πίνακα Στοιχείων Φορέα και επισυνάψτε τον στο ηλεκτρονικό αίτημα [εδώ](#) προκειμένου να πραγματοποιηθεί η κατ' εξαίρεση εγγραφή του φορέα σας, συμπεριλαμβανομένου και του Υπεύθυνου (διαχαριστής για το φορέα), στη Διαύγεια.
 - β) Στη συνέχεια ο Υπεύθυνος Διαύγεια του φορέα σας, εφόσον έχει λάβει κωδικούς πρόσβασης από τη Διαύγεια, καταχωρεί στη Διαύγεια τα απαραίτητα σχετικά στοιχεία του φορέα, όπως ενδεικτικά υπογράφοντες, οργανωτικές μονάδες καθώς και χρήστες.
 - γ) Τέλος, ακολουθείστε τη διαδικασία ηλεκτρονικής εγγραφής που ακολουθούν και οι χρήστες από φορείς υπόχρεους ανάρτησης στο Διαύγεια (βλ. σύνδεσμο ανωτέρω).

Κωδικοί (αλλαγή στοιχείων/κλειδωμα κωδικού)

- Υποβολή ηλεκτρονικού ερωτήματος [εδώ](#)
- Αλλαγή κωδικού ασφαλείας (password)

Εκπαίδευση

- Για την συμμετοχή των στελεχών σας σε εκπαίδευση, συμπληρώστε τον Πίνακα Συμμετοχής σε εκπαίδευση και επισυνάψτε τον στο ηλεκτρονικό αίτημα σας [εδώ](#)

Υποστήριξη

- Υποβολή ηλεκτρονικού ερωτήματος [εδώ](#)

Εικόνα 17.30:Helpdesk ΚΗΜΔΗΣ

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι στο σημείο αυτό δύναται να πραγματοποιηθεί αναζήτηση στοιχείων στο ΚΗΜΔΗΣ πριν τις 13.06.2017.

G. Promitheus ESPDint – ηλεκτρονικές υπηρεσίες eEEEΣ

Οικονομικοί Φορείς

Υποστήριξη

- Υποβολή ηλεκτρονικού ερωτήματος [εδώ](#)
- Non-Hellenic Economic Operators (i.e. suppliers with non-Greek VATid) please use the following eMail address to submit your request: support@eprocurement.gov.gr
- Σε περίπτωση επειγόντων αιτημάτων όπως αδυναμία σύνταξης του eEEEΣ για την υποβολή σε διαγωνισμό του οποίου η καταληκτική ημερομηνία και ώρα υποβολής εκπνέει σύντομα, παρακαλούμε επικοινωνήστε στο τηλέφωνο **213 13 33 083 (εργάσιμες ημέρες 07:30-15:00)**
- In case of urgent requests such as failing to create the eESPD in order to submit an electronic bid in a tender when the submission deadline is expiring soon, please call **+30 213 13 33 083 (working days 07:30-15:00 Athens local time)**

Αναθέτουσες Αρχές / Αναθέτοντες Φορείς

Υποστήριξη

- Υποβολή ηλεκτρονικού ερωτήματος [εδώ](#)

Εικόνα 17.31:HelpdeskPromitheusESPDint

Δ. Προκαταρκτική Διαβούλευση Δημοσίων Συμβάσεων

Αναθέτουσες Αρχές / Αναθέτοντες Φορείς

Αίτημα ανάρτησης εγγράφων

Για την υποβολή αιτήματος ανάρτησης Προκαταρκτικής Διαβούλευσης οι Αναθέτουσες Αρχές / Αναθέτοντες Φορείς παρακαλούνται να διαβάσουν τις σχετικές οδηγίες και να υποβάλλουν το σχετικό αίτημα [εδώ](#)

Υποστήριξη

- Υποβολή ηλεκτρονικού ερωτήματος [εδώ](#)

Οικονομικοί Φορείς

Προβολή/Σχολιασμός

- Κανόνες Χρήσης και Συμμετοχής [εδώ](#)

Υποστήριξη

- Υποβολή ηλεκτρονικού ερωτήματος [εδώ](#)

Εικόνα 17.32: Helpdesk Προκαταρκτικές Διαβουλεύσεις

Ε. Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) για Δημόσια Έργα

Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών
Γενική Γραμματεία Υποδομών
Γενική Δ/νση Στρατηγικού Σχεδιασμού Υποδομών
Διεύθυνση Διαγωνισμών Δημοσίων Συμβάσεων (Δ11)
Χαρ. Τρικούπη 182, 10178 Αθήνα

Εγγραφή Οικονομικών Φορέων στο ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα

- Ηλεκτρονική αίτηση Εγγραφής Οικονομικών Φορέων με Ελληνικό Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ)
- Online application for Registration of EU Suppliers
- Online application for Registration of Third Country Suppliers

Αναθέτουσες Αρχές / Αναθέτοντες Φορείς και Ελεγκτικοί Φορείς

Οικονομικοί Φορείς

- Γραφείο Τεχνικής Υποστήριξης Εφαρμογής και Χρηστών για το ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα (PW Help Desk) Αναθετουσών Αρχών/Αναθετόντων Φορέων, Ελεγκτικών Φορέων και Οικονομικών Φορέων

eMail: pw.helpdesk@publicworks.gov.gr

- Γραφείο Διαχείρισης Χρηστών για το ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα (PW User Management) Αναθετουσών Αρχών/Αναθετόντων Φορέων, Ελεγκτικών Φορέων και Οικονομικών Φορέων (εγγραφές και κωδικός πρόσβασης)

Για την εγγραφή των χρηστών ή/και των μελών των Επιτροπών σας, συμπληρώστε τον Πίνακα Χορήγησης Κωδικών και επισυνάψτε τον στο ηλεκτρονικό σας μήνυμα στο eMail: pw.users@publicworks.gov.gr

- Γραφείο Εκπαιδεύσεων Χρηστών Αναθετουσών Αρχών/Αναθετόντων Φορέων, Ελεγκτικών Φορέων για το ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα (PW Contracting Authority/Buyer Training)

Για την συμμετοχή των στελεχών σας σε εκπαίδευση, συμπληρώστε τον Πίνακα Συμμετοχής σε εκπαίδευση και επισυνάψτε τον στο ηλεκτρονικό σας μήνυμα στο eMail: pw.buyer.training@publicworks.gov.gr

- Γραφείο Εκπαιδεύσεων Χρηστών Οικονομικών Φορέων για το ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα (PW Economic Operator/Vendor Training)

Για την συμμετοχή των στελεχών σας σε εκπαίδευση, συμπληρώστε το Έντυπο Συμμετοχής σε εκπαίδευση και επισυνάψτε το στο ηλεκτρονικό σας μήνυμα στο eMail: pw.vendor.training@publicworks.gov.gr

Εικόνα 17.33: Helpdesk ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα

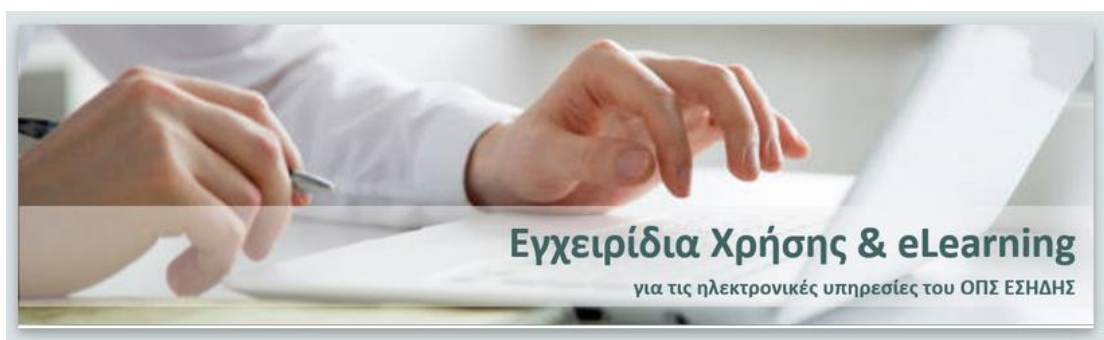
Εγχειρίδια & eLearning

Επιλέγοντας τον σύνδεσμο «Εγχειρίδια & eLearning»

Εικόνα 17.34 : Εγχειρίδια & eLearning (1/2)

από τη Διαδικτυακή Πύλη «Προμηθεύς» μεταφέρεστε στους αναρτημένους οδηγούς και εκπαιδευτικά βίντεο (τα εκπαιδευτικά βίντεο αφορούν μόνο στο ΕΣΗΔΗΣ Προμήθειες και Υπηρεσίες) ανά υποσύστημα του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ.

Εικόνα 17.35 : Εγχειρίδια & eLearning (2/2)

Τα διαθέσιμα εγχειρίδια χρήσης φαίνονται στις εικόνες που ακολουθούν:

A. Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) για Προμήθειες και Υπηρεσίες	
Αναθέτουσες Αρχές / Αναθέτοντες Φορείς	Οικονομικοί Φορείς
<p>Αναλυτικά εγχειρίδια χρήσης</p> <ul style="list-style-type: none"> ΕΣΗΔΗΣ Π&Υ Περιβάλλον-Λειτουργίες & Σχεδιασμός Διαγωνιστικών Διαδικασιών (2024) Α. Εκτέλεση Διαδικασιών Ανάθεσης ΕΣΗΔΗΣ Π&Υ Μόνο Βάσει Τιμής (2024) Β. Εκτέλεση Διαδικασιών Ανάθεσης ΕΣΗΔΗΣ Π&Υ Βάσει Βέλτιστης ΣΠΤ (2024) Γ. Εκτέλεση Διαδικασιών Ανάθεσης ΕΣΗΔΗΣ Π&Υ Αίτηση Συμμετοχής (2024) Δ. Εκτέλεση Διαδικασιών Ανάθεσης ΕΣΗΔΗΣ Π&Υ Ενός φακέλου (2024) Ενέργειες Διαδικασιών Ανάθεσης ΕΣΗΔΗΣ Π&Υ μετά τη δημοσίευση (2024) <p>Συνοπτικοί οδηγοί</p> <ul style="list-style-type: none"> Συνοπτικός Οδηγός Ενεργειών Προσυμβατικού Ελέγχου μέσω ΕΣΗΔΗΣ Π&Υ <p>Εγκύκλιοι - οδηγίες</p> <ul style="list-style-type: none"> Ενημέρωση για τη διαδικασία αποσφράγισης μετά την αναβάθμιση του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ Προμήθειες και Υπηρεσίες του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ & νέες λειτουργικότητες» ΑΠ 28581/13.06.2023 Συχνότερα σφάλματα κατά τη δημοσίευση ηλεκτρονικών διαγωνισμών και οδηγίες αποφυγής τους Νέες παραμετροποιήσεις / λειτουργικότητες στο ΕΣΗΔΗΣ Προμήθειες και Υπηρεσίες 09/09/2021 (Διαδικασία αποσφράγισης, υποβολή δικαιολογητικών κατακύρωσης, αίτηση συμμετοχής) <p>Υποστηρικτικό υλικό</p> <ul style="list-style-type: none"> 2023_Νέο Πρότυπο excel εισαγωγής απαιτήσεων και οδηγίες συμπλήρωσης 2023_Νέο Πρότυπο excel εισαγωγής αντικειμένων (γραμμών) και οδηγίες συμπλήρωσης <p>eLearning (εκπαιδευτικά videos)</p> <ul style="list-style-type: none"> Εκπαιδευτικά βίντεο για τη χρήση του ΕΣΗΔΗΣ Π&Υ (προ αναβάθμισης του ΕΣΗΔΗΣ Π&Υ – 2021) 	<p>Αναλυτικά εγχειρίδια χρήσης</p> <ul style="list-style-type: none"> Οδηγίες εγγραφής Οδηγίες συμπλήρωσης στοιχείων προφίλ Υποβολή Προσφοράς & Αίτησης Συμμετοχής <p>Συνοπτικοί οδηγοί (προ αναβάθμισης του ΕΣΗΔΗΣ Π&Υ – 2021)</p> <ul style="list-style-type: none"> Νέος Επικαιροποιημένος Οδηγός- Δυναμικό Σύστημα Αγορών για τους οικονομικούς φορείς 1/7/2021 <p>Εγκύκλιοι - οδηγίες (προ αναβάθμισης του ΕΣΗΔΗΣ Π&Υ – 2021)</p> <ul style="list-style-type: none"> Οδηγίες Ορθής Υποβολής Προσφορών Νέες παραμετροποιήσεις / λειτουργικότητες στο ΕΣΗΔΗΣ Προμήθειες και Υπηρεσίες 09/09/2021 (Διαδικασία αποσφράγισης, υποβολή δικαιολογητικών κατακύρωσης, αίτηση συμμετοχής) <p>eLearning (εκπαιδευτικά videos) (προ αναβάθμισης του ΕΣΗΔΗΣ Π&Υ – 2021)</p> <ul style="list-style-type: none"> Υποβολή προσφορών Υποβολή προσφοράς σε δημοπρασία Υποβολή Δικαιολογητικών κατακύρωσης (για τις διαδικασίες πριν την 01.06.2021)

Εικόνα 17.36: Εγχειρίδια χρήσης για το ΕΣΗΔΗΣ Προμήθειες και Υπηρεσίες

B. Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) για Δημόσια Έργα	
Αναθέτουσες Αρχές / Αναθέτοντες Φορείς	Οικονομικοί Φορείς
<p>Αναλυτικά εγχειρίδια χρήσης</p> <ul style="list-style-type: none"> Σχεδιασμός Διαγωνισμών Διαδικασία Αποσφράγισης/ Αξιολόγησης Προσφορών Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης <p>Συνοπτικοί οδηγοί</p> <ul style="list-style-type: none"> Κατακύρωση Διαγωνισμού Διαδικασία Διαπραγμάτευσης άρθρο 32 ν.4412/2016 Ανταγωνιστικός διάλογος 	<p>Αναλυτικά εγχειρίδια χρήσης</p> <ul style="list-style-type: none"> Οδηγίες υποβολής διευκρινήσεων / προδικαστικών προσφυγών Υποβολή Προσφοράς

Εικόνα 17.37: Εγχειρίδια χρήσης για το ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα

Γ. Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)

Αναθέτουσες Αρχές / Αναθέτοντες Φορείς

Αναλυτικά εγχειρίδια χρήσης

- Καταχώριση πράξεων στο ΚΗΜΔΗΣ
- Συμπλήρωση πεδίων ΚΗΜΔΗΣ που αφορούν στην εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις (ΕΣΔ-ΠΔΣ)

Εικόνα 17.38: Εγχειρίδια χρήσης για το ΚΗΜΔΗΣ

Επίσης, στην περιοχή αυτή υπάρχουν και ειδικότερα θέματα που αφορούν τις Ηλεκτρονικές Δημόσιες Συμβάσεις μέσω του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ (π.χ. διαδικασία προσυμβατικού ελέγχου μέσω ΕΣΗΔΗΣ κ.α.).

Χρήσιμη Πληροφόρηση

Αναθέτουσες Αρχές / Αναθέτοντες Φορείς

Οικονομικοί Φορείς

Οδηγίες

- Διαδικασία Προσυμβατικού Ελέγχου μέσω ΕΣΗΔΗΣ
- Παράρτημα Ι Πίνακας πρόσθετων απαιτούμενων δικαιολογητικών
- Παράρτημα ΙΙ Κατάλογος Υπηρεσιακών Μονάδων του ΕΛΣΥΝ
- Υπόδειγμα Συγκεντρωτικός Κατάλογος Δικαιολογητικών για ΕΛΣΥΝ (XLSX)
- Συνοπτικός Οδηγός Ενεργειών Προσυμβατικού Ελέγχου μέσω ΕΣΗΔΗΣ Π&Υ
- Διαδικασία υποβολής Προδικαστικών Προσφυγών
- Οδηγίες χρήσης Ενισίων Τεχνικών Προδιαγραφών
- Κωδικολόγιο cpv

Εικόνα 17.39: Χρήσιμη Πληροφόρηση

Στατιστικά & Οπτικοποίηση Δεδομένων

Επιλέγοντας τον σύνδεσμο «Στατιστικά & Οπτικοποίηση Δεδομένων»

Εικόνα 17.40: Στατιστικά & οπτικοποίηση δεδομένων

από τη Διαδικτυακή Πύλη «Προμηθεύς» μεταφέρεστε στην παρακάτω εικόνα:

Στατιστικά και Οπτικοποίηση Δεδομένων
για τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ

Οπτικοποιημένα Δεδομένα Δημοσίων Συμβάσεων

- Διαγωνισμών Προμήθειών και Υπηρεσιών από το ΕΣΗΔΗΣ Προμήθειες και Υπηρεσίες
- Διαγωνισμών Δημοσίων Έργων, Μελετών και Συναφών Υπηρεσιών από το ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα (έως Απρίλιο 2020)
- Συμβάσεων από το ΚΗΜΔΗΣ

Στατιστικά στοιχεία Δημοσίων Συμβάσεων

- Δημοσίων Έργων, Μελετών και Συναφών Υπηρεσιών από το ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα (από Απρίλιο 2020)

Εικόνα 17.41: Οπτικοποιημένα Δεδομένα Δημοσίων Συμβάσεων

Στην εν λόγω βάση δεδομένων μπορεί κάποιος ενδιαφερόμενος να ενημερωθεί ως προς:

- ✓ Την γεωγραφική κατανομή των διαγωνισμών ανά μήνα
- ✓ Την αξία των διαγωνισμών ανά περιοχή
- ✓ Τους διαγωνισμούς ανά κατηγορία φορέα (π.χ. ΟΤΑ, Κεντρική Διοίκηση, κ.τ.λ.)
- ✓ Τους διαγωνισμούς ανά κατηγορία είδους/κλάδου (π.χ. Έργα vs Μελέτες)
- ✓ Υποβληθείσες προσφορές ανά μήνα

Επιπλέον, στην εν λόγω βάση δεδομένων μπορεί κάποιος ενδιαφερόμενος να ενημερωθεί ως προς τις αναρτημένες συμβάσεις στο ΚΗΜΔΗΣ μετά το 2017.

Τέλος, παρουσιάζονται τα Τριμηνιαία Δελτία Απολογιστικών και Στατιστικών Στοιχείων για δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και συναφών υπηρεσιών που διεξάγονται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα (από Απρίλιο 2020).

Κωδικοί και περιγραφή CPV

Επιλέγοντας τον σύνδεσμο «Κωδικοί και περιγραφή CPV»

Εικόνα 17.42: Κωδικοί και Περιγραφή CPV

από τη Διαδικτυακή Πύλη «Προμηθεύς» μεταφέρεστε στην παρακάτω εικόνα:

Κοινό Λεξιλόγιο για τις Δημόσιες Συμβάσεις (CPV)

Το **Κοινό Λεξιλόγιο για τις Δημόσιες Συμβάσεις (CPV)** είναι ένα σύστημα ενιαίας κατηγοριοποίησης και ταξινόμησης του αντικείμενου των Δημοσίων Συμβάσεων των Αναθετούσων Αρχών και Αναθετόντων Φορέων και η χρήση του είναι υποχρεωτική, σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, βάσει [σχετικού Κανονισμού της ΕΕ](#). Βασικός σκοπός του, πέραν της τυποποίησης των αναφορών για την περιγραφή των Δημοσίων Συμβάσεων, είναι η ορθή κατηγοριοποίηση και ταξινόμηση του αντικείμενου από τις Αναθετούσες Αρχές και τους Αναθέτοντες Φορείς και ιδίως η διευκόλυνση της αναζήτησης και του προσδιορισμού από τους Οικονομικούς Φορείς εκείνων των διαγωνιστικών διαδικασιών Δημοσίων Συμβάσεων που τους ενδιαφέρουν και συνιστούν για αυτούς επιχειρηματική ευκαιρία.

Περίλαμβάνει ένα **Κύριο Λεξιλόγιο** για την περιγραφή του αντικείμενου της σύμβασης και ένα **Συμπληρωματικό Λεξιλόγιο** για την περιγραφή περαιτέρω ποιστικών χαρακτηριστικών του αντικείμενου, αμφότερα τα οποία αποτυπώνονται με μία **δενδροειδή ιεραρχική διάρθρωση των σχετικών κωδικών**.

Για περισσότερες πληροφορίες και οδηγίες καθώς και θεσμικές και επιχειρησιακές πτυχές σχετικά με το **Κοινό Λεξιλόγιο για τις Δημόσιες Συμβάσεις** συμβουλευτείτε τη [σχετική ιστοσελίδα της ΕΕ](#).

Το **κάτωθι εργαλείο αναζήτησης** απευθύνεται σε στελέχη Αναθετουσών Αρχών / Αναθετόντων Φορέων και Οικονομικών Φορέων, και όχι μόνο, και **δίνει τη δυνατότητα αναζήτησης, επιλογής και μετατροπής κωδικών/περιγραφών CPV σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ**.

Κύριο Λεξιλόγιο Συμπληρωματικό Λεξιλόγιο

Ελληνικά (EL) ▼

Πληκτρολογήστε για αναζήτηση... Ολόκληρες λέξεις μόνο Όλοι οι κωδικοί CPV - Αναζήτηση Καθαρισμός

* Καταχωρίστε μέρος του κωδικού ή της περιγραφής CPV προς αναζήτηση.
** Πραγματοποιήστε την αναζήτηση σας πατώντας το πλήκτρο «ENTER» στο πληκτρολόγιο ή επιλέγοντας το κωδικό «Αναζήτηση» με το ποντίκι σας.

Κύριος Κατάλογος CPV

03000000-1 - Προϊόντα γεωργίας, κτηνοτροφίας, αλιείας, δασοκομίας και συναφή προϊόντα

Εικόνα 17.43: Αναζήτηση CPV

Ο εν λόγω σύνδεσμος αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο αναζήτησης των κωδικών CPV (Common Procurement Vocabulary), ήτοι αφορά στο **Κοινό Λεξιλόγιο για τις Δημόσιες Συμβάσεις**, του οποίου η χρήση του υποχρεωτική, σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, βάσει του σχετικού Κανονισμού της Ε.Ε. Συνεπώς απευθύνεται κατά κύριο λόγο σε στελέχη Αναθετουσών Αρχών / Αναθετόντων Φορέων και Οικονομικών Φορέων, και **δίνει τη δυνατότητα αναζήτησης, επιλογής και μετατροπής κωδικών/περιγραφών CPV σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Ε.Ε.**

17.2.3 Συνοπτικοί οδηγοί και αναλυτικά εγχειρίδια χρήσης

Όπως ήδη παρουσιάστηκε στην προηγούμενη ενότητα 17.2.3, στην διαδικτυακή πύλη του «Προμηθεύς» του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ, η οποία είναι προσβάσιμη μέσω των διαδικτυακών διευθύνσεων (url)

www.promitheus.gov.gr ή www.eprocurement.gov.gr, υπάρχει ο σύνδεσμος «Εγχειρίδια & eLearning», προκειμένου να παρέχεται υποστήριξη τόσο στις

αναθέτουσες αρχές όσο και στους οικονομικούς φορείς αναφορικά με τις διαδικασίες των ηλεκτρονικών δημόσιων συμβάσεων.

Ειδικότερα, όσον αφορά στους ηλεκτρονικούς διαγωνισμούς έργων, μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι οποίοι διεξάγονται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ δημόσια έργα, στην πύλη του «Προμηθεύς» υπάρχουν αναρτημένα τα παρακάτω αναλυτικά εγχειρίδια χρήσης και συνοπτικοί οδηγοί, όπως φαίνεται στην εικόνα που ακολουθεί:

Β. Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημόσιων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) για Δημόσια Έργα	
Αναθέτουσες Αρχές / Αναθέτοντες Φορείς	Οικονομικοί Φορείς
Αναλυτικά εγχειρίδια χρήσης <ul style="list-style-type: none">• Σχεδιασμός Διαγωνισμών• Διαδικασία Αποσφράγισης/ Αξιολόγησης Προσφορών• Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης Συνοπτικοί οδηγοί <ul style="list-style-type: none">• Κατακύρωση Διαγωνισμού• Διαδικασία Διαπραγμάτευσης άρθρο 32 ν.4412/2016• Ανταγωνιστικός διάλογος	Αναλυτικά εγχειρίδια χρήσης <ul style="list-style-type: none">• Οδηγίες υποβολής διευκρινήσεων / προδικαστικών προσφυγών• Υποβολή Προσφοράς

Εικόνα 17.44: εγχειρίδια χρήσης και συνοπτικοί οδηγοί για το ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα

Για τις αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς:

i) «Σύνταξη ηλεκτρονικού διαγωνισμού έργου / μελέτης / συναφούς υπηρεσίας – Ανοιχτές διαδικασίες με κριτήριο κατακύρωσης τη χαμηλότερη τιμή», το οποίο αφορά κυρίως στα βήματα που πρέπει να κάνει ο χειριστής του διαγωνισμού (αναθέτουσα αρχή) από το σχεδιασμό και τη σύνταξη ενός ηλεκτρονικού διαγωνισμού έως τη δημοσιοποίησή του.

ii) «Αποσφράγιση ηλεκτρονικού διαγωνισμού έργου / μελέτης / συναφούς υπηρεσίας – Ανοιχτές διαδικασίες με κριτήριο κατακύρωσης τη χαμηλότερη τιμή», το οποίο αφορά στις ενέργειες που κάνει α) ο χειριστής του διαγωνισμού (αναθέτουσα αρχή) για την προετοιμασία της διαδικασίας αποσφράγισης του διαγωνισμού και β) η επιτροπή διαγωνισμού για την αποσφράγιση των προσφορών του διαγωνισμού, την αξιολόγησή τους και εν συνεχεία τη διαβίβαση του πρακτικού της στην αναθέτουσα αρχή.

iii) «Συγκρότηση και τήρηση του Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης», σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 45 και 277 του Ν.4412/2016, το οποίο αφορά στην

καταγραφή της προόδου της διεξαγωγής των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

iv) «Κατακύρωση διαγωνισμού έργου / μελέτης / συναφούς υπηρεσίας», το οποίο αφορά στις ενέργειες που κάνει ο χειριστής του διαγωνισμού (αναθέτουσα αρχή) προκειμένου να ενημερωθεί το ΕΣΗΔΗΣ για την κατακύρωση του διαγωνισμού σε συγκεκριμένο ανάδοχο.

v) «Διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση (άρθρο 32 του ν. 4412/2016)», το οποίο αφορά στον σχεδιασμό του εν λόγω διαγωνισμού με διαπραγμάτευση, στην εκτέλεση της εν λόγω διαδικασίας διαπραγμάτευσης και στη διαδικασία υποβολής βελτιωμένης οικονομικής προσφοράς – δημιουργία νέου κύκλου.

vi) «Ανταγωνιστικός Διάλογος - άρθρο 30 του ν.4412/2016», το οποίο αφορά στην ηλεκτρονική διαδικασία του εφαρμογής του ανταγωνιστικού διαλόγου του άρθρου 30 του ν. 4412/2016.

Για τους οικονομικούς φορείς:

i) «Οδηγίες υποβολής α) δήλωσης συμμετοχής σε εκπαίδευση, β) αιτήματος παροχής συμπληρωματικών πληροφοριών και γ) ένστασης / προδικαστικής προσφυγής»

ii) «Σύνταξη και υποβολή προσφοράς ηλεκτρονικού διαγωνισμού έργου / μελέτης / συναφούς υπηρεσίας με κριτήριο κατακύρωσης τη χαμηλότερη τιμή»

17.3 Επικοινωνία και διακίνηση εγγράφων

Σημαντικές διαφοροποιήσεις και εξειδικεύσεις στις ηλεκτρονικές διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων σε σχέση με τις έντυπες διαδικασίες, επιφέρουν οι διατάξεις του «Άρθρου 8: Επικοινωνία και διακίνηση εγγράφων» της προαναφερόμενης **ΚΥΑ166278/2021 (ΦΕΚ 2813/Β'/30-06-2021) «Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν στην ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)»**, σύμφωνα με τις οποίες οι επικοινωνίες και η διακίνηση των ηλεκτρονικών εγγράφων:

α) πραγματοποιούνται αποκλειστικά μέσω του ΕΣΗΔΗΣ δημόσια έργα, είτε

- μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» της εκάστοτε διαδικασίας ή
- μέσω του ηλεκτρονικού χώρου «Συνημμένα Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού» / «Συνημμένα Ηλεκτρονικής Πρόσκλησης Υποβολής Δικαιολογητικών/Αίτησης Συμμετοχής» της εκάστοτε διαδικασίας ή
- μέσω του ηλεκτρονικού χώρου «Συνημμένα Ηλεκτρονικής Προσφοράς» / «Συνημμένα Ηλεκτρονικής Υποβολής Δικαιολογητικών/Αίτησης Συμμετοχής», της εκάστοτε προσφοράς/υποβολής του εκάστοτε οικονομικού φορέα.

β) τα σχετικά έγγραφα πρέπει να φέρουν - με την επιφύλαξη των διατάξεων που απαριθμούνται στο «Άρθρο 12: Ηλεκτρονική Υποβολή Προσφορών/Αιτήσεων συμμετοχής» της ως άνω ΚΥΑ και αφορούν εξαιρέσεις ή/και διαφοροποιήσεις - **προηγμένη ηλεκτρονική ψηφιακή υπογραφή** και να αναπαρίστανται ηλεκτρονικά σε μορφότυπο PDF.

Όσον αφορά στους **χρήστες του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα**, στο άρθρο 4 της ως άνω ΚΥΑ, δίδεται ο ορισμός των χρηστών του υποσυστήματος στους οποίους και αποδίδονται δικαιώματα και ρόλοι αναλόγως με το αντικείμενο και τις αρμοδιότητες που καλούνται να επιτελέσουν ή να ασκήσουν στις σχετικές ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις. Σε συνέχεια της αρχικής εγγραφής του εκάστοτε φορέα πιστοποιούνται και εγγράφονται τα αντίστοιχα στελέχη του ως χρήστες στο υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα, οι οποίοι διακρίνονται σε κατηγορίες χρηστών:

α) ειδικών περιπτώσεων φορέων του Δημοσίου Τομέα, όπως χρήστες

- του Διαχειριστή του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα, ήτοι της Γενικής Γραμματείας Υποδομών (Γ.Γ.Υ.) του Υπουργείου Υποδομών
- των Κεντρικών Αρχών Αγορών και Εθνικών Κεντρικών Αρχών Αγορών

β) φορέων του Δημοσίου Τομέα, όπως χρήστες

- των Αναθετουσών Αρχών/Αναθετόντων Φορέων, οι οποίοι χαρακτηρίζονται ως **Χειριστές**
- των σχετικών Γνωμοδοτικών Οργάνων, οι οποίοι διακρίνονται ανάλογα με το ρόλο τους σε

- Προέδρους Επιτροπών Διαγωνισμού
- Μέλη Επιτροπών Διαγωνισμού
- Ελεγκτικών, Εποπτικών και Ανεξάρτητων Αρχών, οι οποίοι χαρακτηρίζονται ως **Μέλη Κλιμακίου Ελεγκτικού Φορέα**.

γ) χρήστες των Οικονομικών Φορέων

Ο τρόπος πιστοποίησης και εγγραφής των φορέων και των χρηστών τους στο υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα είναι διακριτός και ανεξάρτητος από τα υπόλοιπα υποσυστήματα του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ και η διαδικασία διαφοροποιείται ανάλογα με την κατηγορία χρηστών.

(ΚΥΑ 2021 «Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν στην ανάθεση των Δημοσίων Συμβάσεων έργων, μελετών, και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.) – ΦΕΚ 2813 Β' και

Εκπαιδευτικό υλικό Προγράμματος «Ηλεκτρονικές Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Μελετών και Συναφών Υπηρεσιών μέσω ΕΣΗΔΗΣ»).

17.3.1 Ενέργειες του χειριστή του διαγωνισμού

Σε κάθε ανοικτή ηλεκτρονική διαγωνιστική διαδικασία, ο χειριστής του εκάστοτε διαγωνισμού σε συνεργασία με την αναθέτουσα αρχή ακολουθεί τα παρακάτω βήματα / ενέργειες:

Α) Από τον σχεδιασμό έως και τη δημοσίευση

1. Δημιουργία Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης
2. Σύνταξη των τευχών της Διακήρυξης με χρήση των τευχών που έχει συντάξει η ΕΑΑΔΗΣΥ.
3. Σύνταξη του ΕΕΕΣ μέσω του υποσυστήματος PromitheusESPDint (<https://espd.eprocurement.gov.gr/>).
4. Δημοσίευση της Προκήρυξης και της Διακήρυξης σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο.
5. Προετοιμασία του προσχεδίου του ηλεκτρονικού διαγωνισμού.

6. Επισύναψη των τελικών και υπογεγραμμένων εγγράφων της Σύμβασης στο προσχέδιο του ηλεκτρονικού διαγωνισμού.
7. Εξαγωγή και επισύναψη του εντύπου οικονομικής προσφοράς στα συνημμένα του προσχεδίου.
8. Δημοσίευση του διαγωνισμού.

Β) Μετά τη δημοσίευση έως και τη λήξη υποβολής προσφορών

1. Έλεγχος για υποβολή διευκρινιστικών ερωτημάτων και προδικαστικών προσφυγών.
2. Διαχείριση διευκρινιστικών ερωτημάτων και προδικαστικών προσφυγών.
3. Δυνατότητα τροποποίησης διαγωνισμού (σε περίπτωση λανθασμένων παραμέτρων στον ηλεκτρονικό διαγωνισμό).
4. Δυνατότητα Παράτασης διαγωνισμού (σε περίπτωση έκδοσης σχετικής Απόφασης)
 - κατά την ημερομηνία λήξης υποβολής προσφορών ή λίγο νωρίτερα -
5. Προετοιμασία αποσφράγισης
 - 5.1 Δημιουργία της Επιτροπής Αποσφράγισης
 - 5.2 Συμπλήρωση της φόρμας **Στοιχεία Αποσφράγισης Διαγωνισμού** (για τους διαγωνισμούς με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα προσφορά μόνο βάσει τιμής)
 - ή
 - της φόρμας **Στοιχεία Αποσφράγισης Διαγωνισμού 3 φάσεων** (για τους διαγωνισμούς με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής ή την μελέτη -κατασκευή)
6. Ορισμός του Βαθμολογητή (για τους διαγωνισμούς με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής).

Γ) Μετά τη λήξη υποβολής προσφορών έως και την πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης

1. Διαβίβαση του φακέλου του διαγωνισμού στον Πρόεδρο της Επιτροπής Διενέργειας Διαγωνισμού

Ενέργειες με κριτήριο ανάθεσης μόνο βάσει τιμής

.....(ακολουθούν ενέργειες από την επιτροπή του διαγωνισμού).....

2. Έκδοση της Απόφασης για τα αποτελέσματα του διαγωνισμού
3. Κοινοποίηση της Απόφασης για τα αποτελέσματα του διαγωνισμού και του αντίστοιχου Πρακτικού
4. Διαχείριση Προδικαστικών Προσφυγών

Ενέργειες με κριτήριο ανάθεσης βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής

.....(ακολουθούν ενέργειες από την επιτροπή του διαγωνισμού).....

2. Έκδοση της Απόφασης για τα αποτελέσματα αξιολόγησης Δικαιολογητικών Συμμετοχής/Τεχνικής Προσφοράς
3. Κοινοποίηση της Απόφασης και του αντίστοιχου Πρακτικού
4. Διαχείριση Προδικαστικών Προσφυγών
5. Ορισμός ημερομηνίας αποσφράγισης φακέλου οικονομικής προσφοράς και ενημέρωση των συμμετεχόντων
6. Καταχώριση στη φόρμα Στοιχεία Αποσφράγισης Διαγωνισμού 3 φάσεων της παραπάνω ημερομηνίας
7. Αποκλεισμός των συμμετεχόντων (εάν προκύπτει από τη σχετική Απόφαση)
8. Ολοκλήρωση αξιολόγησης Δικαιολογητικών Συμμετοχής / Τεχνική προσφορά
9. Διαβίβαση φακέλου στον Πρόεδρο της Επιτροπής Διενέργειας

.....(ακολουθούν ενέργειες από την επιτροπή του διαγωνισμού).....

10. Έκδοση της Απόφασης για τα αποτελέσματα του διαγωνισμού
11. Κοινοποίηση της Απόφασης και του αντίστοιχου Πρακτικού
12. Διαχείριση Προδικαστικών Προσφυγών

Δ) Από την αποστολή πρόσκλησης υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης έως τη συμβασιοποίηση

1. Αποστολή πρόσκλησης για υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης από τον προσωρινό ανάδοχο
2. Ενημέρωση της Επιτροπής Διενέργειας για την παραλαβή των δικαιολογητικών κατακύρωσης

.....(ακολουθούν ενέργειες από την επιτροπή του διαγωνισμού).....

3. Έκδοση Απόφασης κατακύρωσης
4. Κοινοποίηση της Απόφασης κατακύρωσης σε όλους τους συμμετέχοντες που δεν έχουν αποκλειστεί
5. Αναμονή για πιθανή υποβολή προδικαστικών προσφυγών
6. Οψιγενείς μεταβολές (άρθρο 104 του ν. 4412/2016)
7. Αποστολή πρόσκλησης για υπογραφή σύμβασης
8. Ανάθεση και συμβασιοποίηση στο ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα

17.3.2 Ενέργειες της επιτροπής του διαγωνισμού

Σε κάθε ανοικτή ηλεκτρονική διαγωνιστική διαδικασία, η επιτροπή διαγωνισμού (μέσω κυρίως του προέδρου της) ακολουθεί τα παρακάτω βήματα / ενέργειες:

A) Από τον σχεδιασμό έως και τη δημοσίευση

Δεν προβαίνει σε κάποιες ενέργειες

B) Μετά τη δημοσίευση έως και τη λήξη υποβολής προσφορών

Δεν προβαίνει σε κάποιες ενέργειες

Γ) Μετά τη λήξη υποβολής προσφορών έως και την πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης

Ενέργειες με κριτήριο ανάθεσης μόνο βάσει τιμής

.....(ενέργειες από τον χειριστή του διαγωνισμού – διαβίβαση φακέλου).....

1. Κατάργηση της πρόσβασης της ΑΑ
2. Αποσφράγιση Διαγωνισμού
3. Εξαγωγή και κοινοποίηση του καταλόγου συμμετεχόντων ΟΦ
4. Έλεγχος προσκόμισης εγγυητικών επιστολών
5. Εξαγωγή και κοινοποίηση του καταλόγου συμμετεχόντων ΟΦ με σειρά μειοδοσίας
6. Αξιολόγηση προσφορών
7. Δυνατότητα αποστολής διευκρινιστικών ερωτημάτων
8. Σύνταξη και Αποστολή Πρακτικού για τα αποτελέσματα του διαγωνισμού στην ΑΑ

9. Διαβίβαση του φακέλου του διαγωνισμού στο χειριστή της ΑΑ

.....(ακολουθούν ενέργειες από τον χειριστή του διαγωνισμού).....

Ενέργειες με κριτήριο ανάθεσης βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής

1. Κατάργηση της πρόσβασης της ΑΑ
2. Αποσφράγιση φακέλου δικαιολογητικά συμμετοχής/τεχνική προσφορά
3. Εξαγωγή και κοινοποίηση του καταλόγου συμμετεχόντων ΟΦ
4. Έλεγχος προσκόμισης εγγυητικών επιστολών
5. Αξιολόγηση δικαιολογητικών συμμετοχής/τεχνική προσφορά
6. Δυνατότητα αποστολής διευκρινιστικών ερωτημάτων
7. Εισαγωγή βαθμολογίας
8. Σύνταξη και Αποστολή Πρακτικού για τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής/τεχνική προσφοράς στη ΑΑ
9. Διαβίβαση του φακέλου του διαγωνισμού στο χειριστή της ΑΑ

.....(ακολουθούν ενέργειες από τον χειριστή του διαγωνισμού).....

10. Κατάργηση της πρόσβασης της ΑΑ
11. Αποσφράγιση φακέλου οικονομική προσφορά
12. Αξιολόγηση οικονομικής προσφοράς
13. Δυνατότητα αποστολής διευκρινιστικών ερωτημάτων
14. Σύνταξη και Αποστολή Πρακτικού για τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των προσφορών στη ΑΑ
15. Διαβίβαση του φακέλου του διαγωνισμού στο χειριστή της ΑΑ

.....(ακολουθούν ενέργειες από τον χειριστή του διαγωνισμού).....

Δ) Από την αποστολή πρόσκλησης υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης έως τη συμβασιοποίηση

.....(ενέργειες από τον χειριστή του διαγωνισμού).....

1. Έλεγχος των δικαιολογητικών κατακύρωσης
2. Σύνταξη και αποστολή πρακτικού στην ΑΑ

.....(ακολουθούν ενέργειες από τον χειριστή του διαγωνισμού).....

Λόγω του ότι οι ενέργειες του χειριστή του διαγωνισμού και της επιτροπής του διαγωνισμού παρουσιάζουν έντονη συσχέτιση από πλευράς χρονικής αλληλουχίας, παρακάτω παρατίθενται ως ενιαίο σύνολο οι εν λόγω ενέργειες (βήματα) που αφορούν σε κάθε ανοικτή ηλεκτρονική διαγωνιστική διαδικασία ανεξάρτητα από τον τρόπο υποβολής οικονομικής προσφοράς:

	Από τον σχεδιασμό έως και τη δημοσίευση
Χειριστής Αναθέτουσας Αρχής <i>(σε συνεργασία με την αναθέτουσα αρχή)</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Δημιουργία Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης 2. Σύνταξη των τευχών της Διακήρυξης με χρήση των τευχών που έχει συντάξει η ΕΑΑΔΗΣΥ. 3. Σύνταξη του ΕΕΕΣ μέσω του υποσυστήματος PromitheusESPDint (https://espd.eprocurement.gov.gr/) 4. Δημοσίευση Προκήρυξης και Διακήρυξης σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο 5. Προετοιμασία του προσχεδίου του ηλεκτρονικού διαγωνισμού 6. Επισύναψη των τελικών και υπογεγραμμένων εγγράφων της Σύμβασης στο προσχέδιο του ηλεκτρονικού διαγωνισμού 7. Εξαγωγή και επισύναψη του εντύπου οικονομικής προσφοράς στα συνημμένα του προσχεδίου 8. Δημοσίευση του διαγωνισμού

	Μετά τη δημοσίευση έως και τη λήξη υποβολής προσφορών
Χειριστής Αναθέτουσας Αρχής <i>(σε συνεργασία με την αναθέτουσα αρχή)</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Έλεγχος για υποβολή διευκρινιστικών ερωτημάτων και προδικαστικών προσφυγών 2. Διαχείριση διευκρινιστικών ερωτημάτων και προδικαστικών προσφυγών 3. Δυνατότητα τροποποίησης διαγωνισμού (σε περίπτωση λανθασμένων παραμέτρων στον ηλεκτρονικό διαγωνισμό) 4. Δυνατότητα Παράτασης διαγωνισμού (σε περίπτωση έκδοσης σχετικής Απόφασης)

	<p>- κατά την ημερομηνία λήξης υποβολής προσφορών ή λίγο νωρίτερα -</p> <p>5. Προετοιμασία αποσφράγισης</p> <p>5.3 Δημιουργία της Επιτροπής Αποσφράγισης</p> <p>5.4 Συμπλήρωση της φόρμας Στοιχεία Αποσφράγισης Διαγωνισμού (για τους διαγωνισμούς με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα προσφορά μόνο βάσει τιμής)</p> <p>ή</p> <p>της φόρμας Στοιχεία Αποσφράγισης Διαγωνισμού 3 φάσεων (για τους διαγωνισμούς με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής ή την μελέτη -κατασκευή)</p> <p>6. Ορισμός του Βαθμολογητή (για τους διαγωνισμούς με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής)</p>
--	--

	Μετά τη λήξη υποβολής προσφορών έως και την πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης
Χειριστής Αναθέτουσας Αρχής	<ol style="list-style-type: none"> 1. Διαβίβαση του φακέλου του διαγωνισμού στον Πρόεδρο της Επιτροπής Διενέργειας Διαγωνισμού

	Ενέργειες με κριτήριο ανάθεσης μόνο βάσει τιμής
Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού	<ol style="list-style-type: none"> 1. Κατάργηση της πρόσβασης της ΑΑ 2. Αποσφράγιση Διαγωνισμού 3. Εξαγωγή και κοινοποίηση του καταλόγου συμμετεχόντων ΟΦ 4. Έλεγχος προσκόμισης εγγυητικών επιστολών 5. Εξαγωγή και κοινοποίηση του καταλόγου συμμετεχόντων ΟΦ με σειρά μειοδοσίας 6. Αξιολόγηση προσφορών

	<ul style="list-style-type: none"> 7. Δυνατότητα αποστολής διευκρινιστικών ερωτημάτων 8. Σύνταξη και Αποστολή Πρακτικού για τα αποτελέσματα του διαγωνισμού στην ΑΑ 9. Διαβίβαση του φακέλου του διαγωνισμού στο χειριστή της ΑΑ
<p>Χειριστής Αναθέτουσας Αρχής <i>(σε συνεργασία με την αναθέτουσα αρχή)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> 10. Έκδοση της Απόφασης για τα αποτελέσματα του διαγωνισμού 11. Κοινοποίηση της Απόφασης για τα αποτελέσματα του διαγωνισμού και του αντίστοιχου Πρακτικού 12. Διαχείριση Προδικαστικών Προσφυγών

	Ενέργειες με κριτήριο ανάθεσης βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής
<p>Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού</p>	<ul style="list-style-type: none"> 1. Κατάργηση της πρόσβασης της ΑΑ 2. Αποσφράγιση φακέλου δικαιολογητικά συμμετοχής/τεχνική προσφορά 3. Εξαγωγή και κοινοποίηση του καταλόγου συμμετεχόντων ΟΦ 4. Έλεγχος προσκόμισης εγγυητικών επιστολών 5. Αξιολόγηση δικαιολογητικών συμμετοχής/τεχνική προσφορά 6. Δυνατότητα αποστολής διευκρινιστικών ερωτημάτων 7. Εισαγωγή βαθμολογίας (και στο ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα) 8. Σύνταξη και Αποστολή Πρακτικού για τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής/τεχνική προσφοράς στη ΑΑ 9. Διαβίβαση του φακέλου του διαγωνισμού στο χειριστή της ΑΑ
<p>Χειριστής Αναθέτουσας Αρχής <i>(σε συνεργασία</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> 10. Έκδοση της Απόφασης για τα αποτελέσματα αξιολόγησης Δικαιολογητικών Συμμετοχής/Τεχνικής Προσφοράς 11. Κοινοποίηση της Απόφασης και του αντίστοιχου Πρακτικού

<p>με την αναθέτουσα αρχή)</p>	<p>12. Διαχείριση Προδικαστικών Προσφυγών</p> <p>13. Ορισμός ημερομηνίας αποσφράγισης φακέλου οικονομικής προσφοράς και ενημέρωση των συμμετεχόντων</p> <p>14. Καταχώριση στη φόρμα Στοιχεία Αποσφράγισης Διαγωνισμού 3 φάσεων της παραπάνω ημερομηνίας</p> <p>15. Αποκλεισμός των συμμετεχόντων (εάν προκύπτει από τη σχετική Απόφαση)</p> <p>16. Ολοκλήρωση αξιολόγησης Δικαιολογητικών Συμμετοχής / Τεχνική προσφορά</p> <p>17. Διαβίβαση φακέλου στον Πρόεδρο της Επιτροπής Διενέργειας</p>
<p>Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού</p>	<p>1. Κατάργηση της πρόσβασης της ΑΑ</p> <p>2. Αποσφράγιση φακέλου οικονομική προσφορά</p> <p>3. Αξιολόγηση οικονομικής προσφοράς</p> <p>4. Δυνατότητα αποστολής διευκρινιστικών ερωτημάτων</p> <p>5. Σύνταξη και Αποστολή Πρακτικού για τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των προσφορών στη ΑΑ</p> <p>6. Διαβίβαση του φακέλου του διαγωνισμού στο χειριστή της ΑΑ</p>
<p>Χειριστής Αναθέτουσας Αρχής (σε συνεργασία με την αναθέτουσα αρχή)</p>	<p>7. Έκδοση της Απόφασης για το αποτελέσματα του διαγωνισμού</p> <p>8. Κοινοποίηση της Απόφασης και του αντίστοιχου Πρακτικού</p> <p>9. Διαχείριση Προδικαστικών Προσφυγών</p>

	<p>Από την αποστολή πρόσκλησης υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης έως τη συμβασιοποίηση</p>
--	--

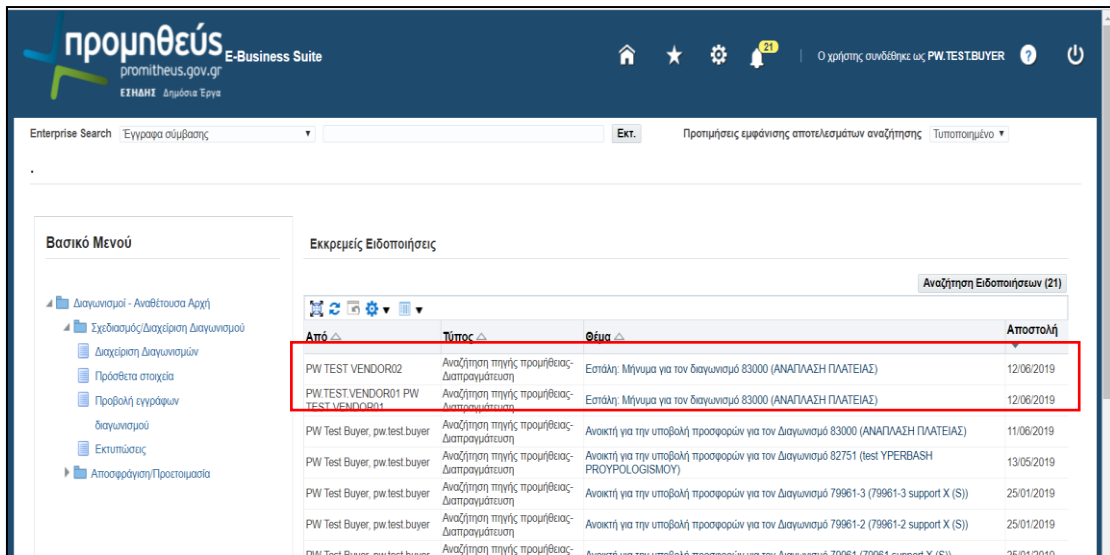
<p>Χειριστής Αναθέτουσας Αρχής (σε συνεργασία με την αναθέτουσα αρχή)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Αποστολή πρόσκλησης για υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης από τον προσωρινό ανάδοχο 2. Ενημέρωση της Επιτροπής Διενέργειας για την παραλαβή των δικαιολογητικών κατακύρωσης
<p>Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού</p>	<ol style="list-style-type: none"> 3. Έλεγχος των δικαιολογητικών κατακύρωσης 4. Σύνταξη και αποστολή πρακτικού στην ΑΑ
<p>Χειριστής Αναθέτουσας Αρχής (σε συνεργασία με την αναθέτουσα αρχή)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 5. Έκδοση Απόφασης κατακύρωσης 6. Κοινοποίηση της Απόφασης κατακύρωσης σε όλους τους συμμετέχοντες που δεν έχουν αποκλειστεί 7. Αναμονή για πιθανή υποβολή προδικαστικών προσφυγών 8. Οψιγενείς μεταβολές (άρθρο 104 του ν. 4412/2016) 9. Αποστολή πρόσκλησης για υπογραφή σύμβασης 10. Ανάθεση και συμβασιοποίηση στο ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα

(Εκπαιδευτικό υλικό Προγράμματος «Ηλεκτρονικές Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Μελετών και Συναφών Υπηρεσιών μέσω ΕΣΗΔΗΣ»).

17.3.3 Υποβολή προδικαστικών προσφυγών

Η υποβολή προδικαστικής προσφυγής από οικονομικούς φορείς υποβάλλεται μέσω της ενέργειας «**Επικοινωνία**» του συστήματος. Στην περίπτωση αυτή, η Αναθέτουσα Αρχή (χειριστής διαγωνισμού) λαμβάνει μήνυμα.

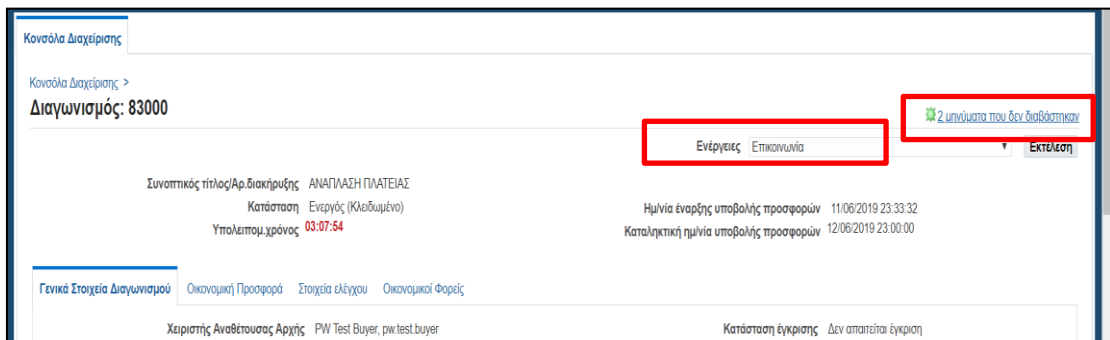
Ειδικότερα, στην αρχική σελίδα, στις **Εκκρεμείς Ειδοποιήσεις** εμφανίζεται το κατωτέρω μήνυμα:

Εικόνα 17.45: Λήψη ειδοποίησης εισερχομένων μηνυμάτων

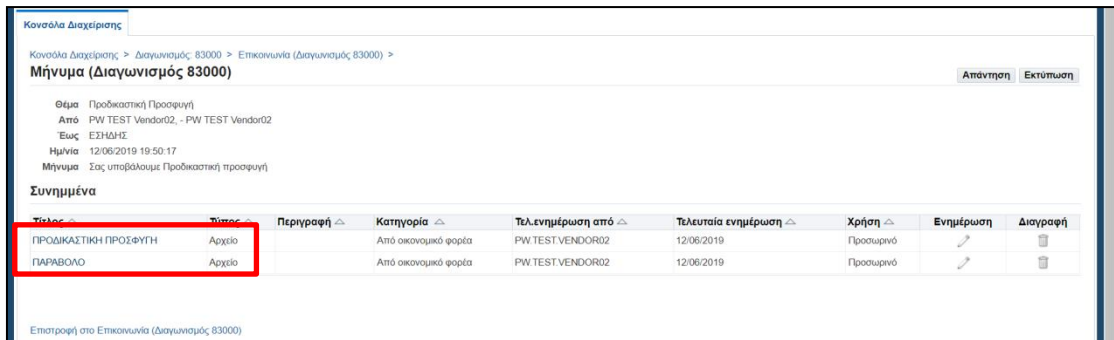
Εναλλακτικά, από την αρχική σελίδα ακολουθείτε την εξής διαδρομή: **Διαγωνισμοί - Αναθέτουσα Αρχή** → **Σχεδιασμός/Διαχείριση Διαγωνισμών** → **Διαχείριση Διαγωνισμών** και οδηγείστε στην Κονσόλα Διαχείρισης διαγωνισμών.

Επιλέγετε το διαγωνισμό και στο δεξιό μέρος της θόνης υπάρχει δεύτερη ειδοποίηση για το μήνυμα:

Εικόνα 17.46: Προβολή ειδοποίησης εισερχομένων μηνυμάτων

Για να διαβάσετε το μήνυμα αναλυτικά επιλέγετε από την ενέργεια «**Επικοινωνία**» και πατάτε το κουμπί «**Εκτέλεση**», οπότε εμφανίζεται το μήνυμα με θέμα «**Προδικαστική προσφυγή**». Επιλέγετε το μήνυμα αυτό πατώντας πάνω στο κείμενο του μηνύματος οπότε αποκτάτε πρόσβαση στις λεπτομέρειές του (αποστολέας, συνημμένα έγγραφα κλπ.).

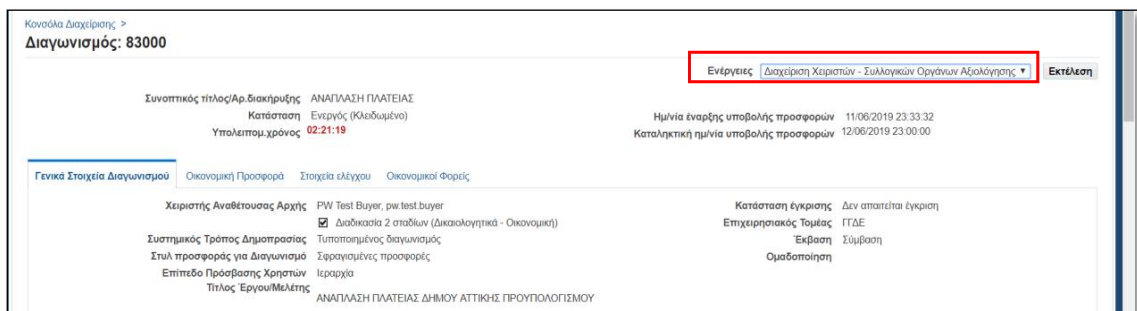

Εικόνα 17.47: Προβολή συνημμένων αρχείων μηνύματος προσφυγής

Μετά την λήψη προδικαστικής προσφυγής θα πρέπει:

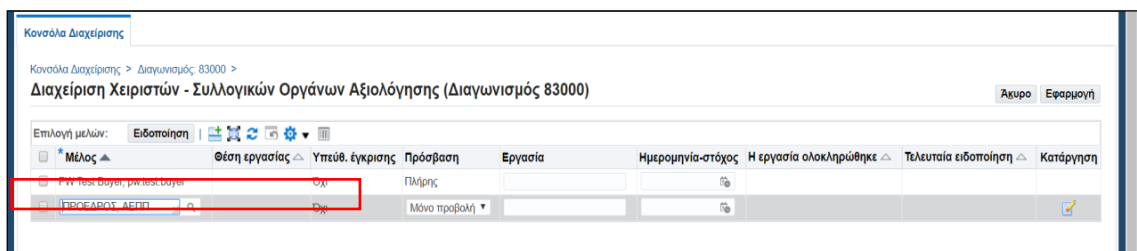
1. Να κοινοποιήσετε την προδικαστική προσφυγή στην Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΔΗΣΥ, πρώην ΑΕΠΠ) μέσω της λειτουργικότητας «**Επικοινωνία**» αφού δώσετε προηγουμένως πρόσβαση στον Πρόεδρο της ΕΑΔΗΣΥ και συγκεκριμένα:

Εισέρχστε στον ηλεκτρονικό διαγωνισμό και επιλέγετε την ενέργεια → **Διαχείριση Χειριστών – Συλλογικών Οργάνων Αξιολόγησης.**

Εικόνα 17.48: Ενέργεια Διαχείριση Χειριστών - Συλλογικών Οργάνων Αξιολόγησης

Επιλέγετε **Προσθήκη άλλης γραμμής αναζητάτε** τον Πρόεδρο ΑΕΠΠ (νυν ΕΑΔΗΣΥ) και αφού τον επιλέξετε του δίνετε Πρόσβαση : **Μόνο προβολή.**

Εικόνα 17.49: Προσθήκη νέας γραμμής στη Διαχείριση Χειριστών – Συλλογικών Οργάνων Αξιολόγησης

Στη συνέχεια αποστέλλετε μήνυμα μέσω της ενέργειας «**Επικοινωνία**» (όπως αναφέρθηκε ανωτέρω), συμπληρώνοντας τα στοιχεία :

Αποστολή σε: Πρόεδρος ΕΑΔΗΣΥ, Θέμα: Προδικαστική Προσφυγή και επισυνάπτετε το αρχείο της προδικαστικής προσφυγής με κατηγορία: εσωτερικό.

2. Να κοινοποιήσετε την προδικαστική σε κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο μέσω της λειτουργικότητας «**Επικοινωνία**».
3. Να δώσετε πρόσβαση στα στοιχεία του διαγωνισμού μέσω της ενέργειας **Διαχείριση Χειριστών – Συλλογικών Οργάνων Αξιολόγησης** στα μέλη του κλιμακίου της ΕΑΔΗΣΥ που θα εξετάσει την προδικαστική προσφυγή και
4. Να διαβιβάσετε τις απόψεις της Αναθέτουσας Αρχής στην ΕΑΔΗΣΥ και στους λοιπούς εμπλεκόμενους Ο.Φ. μέσω της λειτουργικότητας «**Επικοινωνία**».
5. Να διαβιβάσετε τα υπομνήματα/παρεμβάσεις των συμμετεχόντων Ο.Φ. στους λοιπούς εμπλεκόμενους του διαγωνισμού μέσω της λειτουργικότητας «**Επικοινωνία**»

Σημείωση

Οι διαβιβάσεις/επικοινωνίες γίνονται σύμφωνα με το άρθρο 365 του ν. 4412/2016 και τα έγγραφα της ΕΑΔΗΣΥ προς την Α.Α.

Για τις ενέργειες (3) και (1) θα λάβετε ενημέρωση από την ΕΑΔΗΣΥ.

Πολύ χρήσιμο εργαλείο σχετικά με την **αντιστοίχιση διατάξεων** που αφορούν στις προδικαστικές προσφυγές και στις ενέργειες ηλεκτρονικής υποβολής προδικαστικής προσφυγής περιλαμβάνεται στη θεματική ενότητα Εγχειρίδια & eLearning της Διαδικτυακής Πύλης «Προμηθεύς» του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ (www.promitheus.gov.gr ή www.eprocurement.gov.gr) όπως παρουσιάστηκε σε προηγούμενη ενότητα και ειδικότερα επιλέγοντας τον παρακάτω σύνδεσμο

Εικόνα 17.50: Εγχειρίδια & eLearning

και παρουσιάζεται παρακάτω:

Αντιστοίχιση διατάξεων και ενεργειών ηλεκτρονικής υποβολής προδικαστικής προσφυγής

<p>ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 39 Κανονισμός εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών ενώπιον της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών. Τεύχος Α' 64/04.05.2017</p>	<p>ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΥΠΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ ΜΕΣΩ ΕΣΗΔΗΣ</p>
<p>Άρθρο 8 Κατάθεση της προσφυγής</p> <p>1. Η προδικαστική προσφυγή περιέχει όλες ανεξίτητα τις νομικές και πραγματικές αιτιάσεις που δικαιολογούν το αίτημά της (άρθρο 362 παρ. 1 εδ. γ' ν. 4412/2016).</p> <p>2. Η προσφυγή υποβάλλεται υποχρεωτικά με τη χρήση τυποποιημένου εντύπου, όπως αυτό παρατίθεται στο Παράρτημα Ι (άρθρο 362 παρ. 2 ν. 4412/2016).</p> <p>3. Η προσφυγή κατατίθεται στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού και κοινοποιείται με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην ΑΕΠΠ. <u>Ως ημερομηνία υποβολής της προσφυγής θεωρείται η ημερομηνία ηλεκτρονικής καταχώρισης αυτής στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού.</u></p>	<p>(Κατάθεση προσφυγής)</p> <p>Οι οικονομικοί φορείς υποβάλουν την Προδικαστική Προσφυγή ως εξής :</p> <ol style="list-style-type: none"> Επιλέγουν το ηλεκτρονικό διαγωνισμό Ακολουθούν τη διαδρομή Ενέργεια → Επικοινωνία → Νέο Μήνυμα συμπληρώνοντας τα στοιχεία : <ul style="list-style-type: none"> Αποστολή σε : ΕΣΗΔΗΣ (Αναθέτουσα Αρχή) Θέμα: Προδικαστική Προσφυγή / Ένσταση (στο ΕΣΗΔΗΣ-ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ/ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ) Θέμα: Προδικαστική Προσφυγή (στο ΕΣΗΔΗΣ-ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ) και επισυνάπτουν το αρχείο της προδικαστικής προσφυγής με το σχετικό παράβολο . (Ενέργεια εκτός ΕΣΗΔΗΣ) Κοινοποιούν την Προδικαστική Προσφυγή στο email της ΑΕΠΠ proedros@aepp-procurement.gr
<p>4. Σε περιπτώσεις τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ.), η οποία πιστοποιείται από τη Διεύθυνση Ανάπτυξης και Υποστήριξης του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, ή σε περίπτωση που η διαγωνιστική διαδικασία δεν διενεργείται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, η προδικαστική προσφυγή κατατίθεται ηλεκτρονικά στην ΑΕΠΠ μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail). Ως ημερομηνία υποβολής της προσφυγής θεωρείται η ημερομηνία παραλαβής της από την ΑΕΠΠ μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Το αργότερο την επόμενη εργάσιμη ημέρα από την παραλαβή της προσφυγής, η ΑΕΠΠ ειδοποιεί ηλεκτρονικά τον προσφεύγοντα για την παραλαβή της</p>	<p>(Κατάθεση προσφυγής σε περιπτώσεις τεχνικής αδυναμίας του ΕΣΗΔΗΣ)</p> <p>Οι οικονομικοί φορείς υποβάλουν την Προδικαστική Προσφυγή στο email της ΑΕΠΠ proedros@aepp-procurement.gr</p>

<p>προσφυγής και τον αριθμό πρωτοκόλλου αυτής. 5. Μέχρι την έναρξη λειτουργίας του συστήματος κατάθεσης προσφυγών μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην ΑΕΠΠ σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, η προσφυγή κατατίθεται εγγράφως στο πρωτόκολλο της ΑΕΠΠ ή με ταχυδρομική αποστολή επί αποδείξει ή με τηλεμοιυστία προς την ΑΕΠΠ. Ως ημερομηνία υποβολής της προσφυγής λογίζεται αντίστοιχα η ημερομηνία πρωτοκόλλησης ή η ημερομηνία του αποδεικτικού ταχυδρομικής αποστολής ή της αποστολής με τηλεμοιυστία.</p>	
<p style="text-align: center;">Άρθρο 9 Κοινοποίηση της προσφυγής - Απόψεις αναθέτουσας αρχής - Ενημέρωση ενδιαφερόμενων τρίτων</p> <p>1. Στις περιπτώσεις κατάθεσης της προδικαστικής προσφυγής στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 8, η αναθέτουσα αρχή, το αργότερο την επόμενη της κατάθεσης εργάσιμη ημέρα, ειδοποιεί την ΑΕΠΠ σχετικά με την κατάθεση της προσφυγής και της παραχωρεί δικαίωμα πρόσβασης στο σύνολο των στοιχείων του διαγωνισμού. Επίσης η αναθέτουσα αρχή: (α) <u>κοινοποιεί την προσφυγή μέσω του συστήματος επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού το αργότερο εντός πέντε (5) ημερών σε κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο ο οποίος μπορεί να θίγεται από την αποδοχή της προσφυγής</u>, προκειμένου να ασκήσει το δικαίωμα παρέμβασής του στη διαδικασία εξέτασης της προσφυγής, σύμφωνα με το άρθρο 7 του παρόντος Κανονισμού, και (β) <u>διαβιβάζει στην ΑΕΠΠ μέσω του συστήματος επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών από την ημέρα κατάθεσης, τον πλήρη φάκελο της υπόθεσης, τις απόψεις της επί της προσφυγής και τα αποδεικτικά κοινοποίησης στους ενδιαφερόμενους τρίτους</u>. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί στις απόψεις της να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης με την προδικαστική προσφυγή πράξης (άρθρο 365 παρ. 1 υποπαρ. α' ν. 4412/2016). 2. Στις περιπτώσεις κατάθεσης της προδικαστικής προσφυγής στην ΑΕΠΠ σύμφωνα με τις παραγράφους 4 και 5 του άρθρου 8, η προσφυγή καταχωρίζεται αυθημερόν. Το αργότερο την επόμενη της καταχώρισής</p>	<p style="text-align: center;">(Ειδοποίηση ΑΕΠΠ για κατάθεση προσφυγής - Παραχώρηση δικαιώματος πρόσβασης στην ΑΕΠΠ)</p> <p>Οι Αναθέτουσες Αρχές μετά την λήψη Προδικαστικής Προσφυγής ακολουθούν τις παρακάτω ενέργειες :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Εισέρχονται στον ηλεκτρονικό διαγωνισμό και επιλέγουν την Ενέργεια → Διαχείριση Χειριστών – Συλλογικών Οργάνων Αξιολόγησης. 2. Επιλέγουν Προσθήκη νέας σειράς αναζητούν και επιλέγουν τον Πρόεδρο ΑΕΠΠ και του δίνουν Πρόσβαση : Μόνο προβολή. 3. Ακολουθούν τη διαδρομή : Ενέργεια → Επικοινωνία → Νέο Μήνυμα συμπληρώνοντας τα στοιχεία : <ul style="list-style-type: none"> • Αποστολή σε : Πρόεδρος ΑΕΠΠ • Θέμα: Προδικαστική Προσφυγή / Ένσταση (στο ΕΣΗΔΗΣ-ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ/ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ) • Θέμα: Προδικαστική Προσφυγή (στο ΕΣΗΔΗΣ-ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ • και επισυνάπτουν το αρχείο της προδικαστικής προσφυγής με κατηγορία : εσωτερικό.
<p>εργάσιμη ημέρα η προσφυγή κοινοποιείται στην αναθέτουσα αρχή και καλείται αυτή : (α) <u>να κοινοποιήσει την προσφυγή το αργότερο εντός πέντε (5) ημερών σε κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο ο οποίος μπορεί να θίγεται από αποδοχή της προσφυγής</u>, προκειμένου να ασκήσει το δικαίωμα παρέμβασής του στη διαδικασία εξέτασης της προσφυγής, σύμφωνα με το άρθρο 7 του παρόντος Κανονισμού, και (β) <u>να διαβιβάζει στην ΑΕΠΠ, το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών από την ημέρα κοινοποίησης, τον πλήρη φάκελο της υπόθεσης, τις απόψεις της επί της προσφυγής και τα αποδεικτικά κοινοποίησης στους ενδιαφερόμενους τρίτους</u>. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί στις απόψεις της να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης με την προδικαστική προσφυγή πράξης (άρθρο 365 παρ. 1 υποπαρ. β' ν. 4412/2016). 3. Το αργότερο είκοσι (20) ημέρες από την κατάθεση της προδικαστικής προσφυγής ο σχηματισμός της ΑΕΠΠ, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η εξέτασή της, ελέγχει τη συμμόρφωση της αναθέτουσας αρχής με την υποχρέωση κοινοποίησης του φακέλου σύμφωνα με τις περιπτώσεις α' των δύο προηγούμενων παραγράφων. Εάν διαπιστώσει ότι η αναθέτουσα αρχή δεν εκπλήρωσε την υποχρέωση κοινοποίησης, η κοινοποίηση γίνεται από την ΑΕΠΠ, έτσι ώστε οι ενδιαφερόμενοι να ασκήσουν παρέμβαση, σύμφωνα με το άρθρο 7 του παρόντος Κανονισμού (άρθρο 365 παρ. 5 ν. 4412/2016).</p> <p style="text-align: center;">Άρθρο 13 Εξέταση της προσφυγής</p> <p>1. Η προσφυγή εξετάζεται από κλιμάκιο της ΑΕΠΠ, που ορίζεται κατά τη διαδικασία του άρθρου 6 του Κανονισμού Λειτουργίας της Αρχής. Σε κάθε προβλεπόμενη από το ίδιο άρθρο περίπτωση ορισμού κλιμακίου με σύνθεση τριμελή ή επταμελή, τηρούνται οι προθεσμίες που ορίζονται στην παρ. 4 του άρθρου 365 και παρ. 1 του 367 του ν. 4412/2016 για την εξέταση της προσφυγής και την έκδοση της απόφασης αντιστοίχως. Για την εξέταση της υπόθεσης, το αρμόδιο κλιμάκιο συνεδριάζει ύστερα από πρόσκληση του μέλους που ασκεί καθήκοντα Προέδρου του Κλιμακίου. Στην πρόσκληση περιλαμβάνονται η ημερομηνία, η ώρα και οι προς εξέταση προδικαστικές προσφυγές, που έχουν ανατεθεί σε αυτό κατά τη διαδικασία που προβλέπεται στον Κανονισμό Λειτουργίας της ΑΕΠΠ. 2. Με την πράξη ορισμού εισηγητή του προεδρεύοντος του σχηματισμού της ΑΕΠΠ που εξετάζει την προδικαστική προσφυγή σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 12 του παρόντος, ορίζεται η ημέρα και η ώρα της</p>	<p style="text-align: center;">(Κοινοποίηση της προδικαστικής προσφυγής σε κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο)</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Ακολουθείται η διαδρομή : Ενέργεια → Επικοινωνία → Νέο Μήνυμα συμπληρώνοντας τα στοιχεία : <ul style="list-style-type: none"> • Αποστολή σε : Κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο • Θέμα: Προδικαστική Προσφυγή / Ένσταση (στο ΕΣΗΔΗΣ-ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ/ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ) • Θέμα: Προδικαστική Προσφυγή (στο ΕΣΗΔΗΣ-ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ • και επισύναψη του αρχείου της προδικαστικής προσφυγής με κατηγορία : Προς προμηθευτή (ή έως οικονομικό φορέα) <p style="text-align: center;">(Διαβίβαση απόψεων Αναθέτουσας Αρχής στην ΑΕΠΠ)</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Ακολουθείται η διαδρομή : Ενέργεια → Επικοινωνία → Νέο Μήνυμα συμπληρώνοντας τα στοιχεία : <ul style="list-style-type: none"> • Αποστολή σε : Πρόεδρος ΑΕΠΠ • Θέμα: Προδικαστική Προσφυγή / Ένσταση (στο ΕΣΗΔΗΣ-ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ/ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ) • Θέμα: Προδικαστική Προσφυγή (στο ΕΣΗΔΗΣ-ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ • και επισύναψη του εγγράφου με τις απόψεις της Αναθέτουσας Αρχής με κατηγορία : εσωτερικό.

<p>εξέτασής της, η οποία δεν μπορεί να απέχει περισσότερο από σαράντα (40) ημέρες από την ημερομηνία κατάθεσης της προσφυγής (άρθρο 365 παρ. 4 εδ.α' ν. 4412/2016).</p> <p>3. Η πράξη της προηγούμενης παραγράφου κοινοποιείται προς ενημέρωση στην ηλεκτρονική διεύθυνση του προσφεύγοντος, της αναθέτουσας αρχής και των παρεμβαλλόντων, δέκα (10) ημέρες τουλάχιστον πριν από την εξέταση της προδικαστικής προσφυγής. Τυχόν παράλειψη κοινοποίησης σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο δεν επάγεται ακυρότητα της απόφασης της ΑΕΠΠ επί της προσφυγής. Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 12 παράγραφος 3 του Κανονισμού, η σχετική κοινοποίηση συνοδεύεται και από την κλήση του εισηγητή προς τον προσφεύγοντα, την αναθέτουσα αρχή ή τους παρεμβαίνοντες να προσκομίσουν ηλεκτρονικά τα στοιχεία που λείπουν ή είναι οπωσδήποτε χρήσιμα εντός τασσόμενης προθεσμίας η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις εργάσιμες πέντε (5) ημέρες.</p>	<p>(Παραχώρηση δικαιώματος πρόσβασης στο οριζόμενο για την εξέταση της προσφυγής Κλιμακίου της ΑΕΠΠ)</p> <p>Οι Αναθέτουσες Αρχές μετά την ενημέρωση από την ΑΕΠΠ για τον ορισμό συγκεκριμένου Κλιμακίου για την εξέταση της προσφυγής, ακολουθούν τις παρακάτω ενέργειες :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Εισέρχονται στον ηλεκτρονικό διαγωνισμό και επιλέγουν την Ενέργεια → Διαχείριση Χειριστών – Συλλογικών Οργάνων Αξιολόγησης. 2. Επιλέγουν Προσθήκη νέας σειράς αναζητούν και επιλέγουν τον Πρόεδρο και τα μέλη του Κλιμακίου και τους δίνουν Πρόσβαση : Μόνο προβολή. <p>(Ανάρτηση Απόφασης ΑΕΠΠ στον ηλεκτρονικό διαγωνισμό) (συνιστάται)</p> <p>Οι Αναθέτουσες Αρχές μετά την λήψη της Απόφασης της ΑΕΠΠ επί της Προδικαστικής Προσφυγής ακολουθούν τις παρακάτω ενέργειες:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Εισέρχονται στον ηλεκτρονικό διαγωνισμό και στην περιοχή Συνημμένα Προκηρυγμένου διαγωνισμού της Κεφαλίδας (ή Γενικά στοιχεία), επισυνάπτουν την Απόφαση με κατηγορία: Προς προμηθευτή (ή έως οικονομικό φορέα) και στη συνέχεια επιλέγουν Οριστικοποίηση Εγγράφων.
---	---

Εικόνα 17.51: Αντιστοίχιση διατάξεων και ενεργειών ηλεκτρονικής υποβολής προδικαστικής προσφυγής

Άμεση πρόσβαση στο ως άνω αρχείο πραγματοποιείται απευθείας μέσω του url:https://portal.eprocurement.gov.gr/portal_files/elearning/manuals/prodikastiki_prosfigi_diadikasies_2018.pdf

17.4 Τεχνικές αδυναμίες – δυσλειτουργίες του Υποσυστήματος

Σε περιπτώσεις τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ - Δημόσια Έργα, η αναθέτουσα αρχή/ο αναθέτων φορέας λαμβάνει άμεσα όλα τα απαιτούμενα μέτρα κυρίως για την τήρηση του ελάχιστου διαστήματος για την υποβολή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, όπως ιδίως η μετάθεση της καταληκτικής ημερομηνίας και η δημοσίευσή της. Η ανωτέρω αδυναμία πιστοποιείται από τον Διαχειριστή του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ - Δημόσια Έργα.

Οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς, λαμβάνοντας υπόψη την πιστοποίηση τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα, σύμφωνα τα ανωτέρω, ρυθμίζουν, με αιτιολογημένη απόφαση τους, τα της συνέχειας των διαδικασιών που επηρεάστηκαν κατά το χρονικό διάστημα της δυσλειτουργίας του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ - Δημόσια Έργα, είτε με κατάλληλες ενέργειες από εξουσιοδοτημένο χρήστη της Αναθέτουσας Αρχής ή του αναθέτοντα φορέα, είτε όταν

αυτό δεν είναι εφικτό, από τον Διαχειριστή του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα, κατόπιν σχετικού αιτήματος της Αναθέτουσας Αρχής ή του αναθέτοντα φορέα, που υποβάλλεται με οποιοδήποτε πρόσφορο τρόπο.

(άρθρο 3 της ΚΥΑ 2021 «Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν στην ανάθεση των Δημοσίων Συμβάσεων έργων, μελετών, και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. – ΦΕΚ 2813 Β')

17.5 Εντοπισμός διαφορών ανάλογα με το είδος της διαδικασίας και το κριτήριο ανάθεσης

Για την ανάθεση μίας Δημόσιας Σύμβασης, σύμφωνα με τον ν.4412/2106, οι Αναθέτουσες Αρχές / Αναθέτοντες Φορείς μπορούν να προσφεύγουν σε μία από τις παρακάτω διαδικασίες:

- Ανοικτή διαδικασία (άρθρο 27)
- Κλειστή διαδικασία (άρθρο 28)
- Ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση (άρθρο 29)
- Ανταγωνιστικός διάλογος (άρθρο 30)
- Σύμπραξη καινοτομίας (άρθρο 31)
- Διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση (άρθρο 32)
- Ανάθεση εξειδικευμένων υπηρεσιών (σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες) για δημόσιες συμβάσεις (άρθρο 128)
- Απευθείας ανάθεση (άρθρο 118),

με την ανοικτή διαδικασία του άρθρου 27 του ν. 4412/2016 να αποτελεί την πιο συχνή επιλογή.

Περαιτέρω, οι Αναθέτουσες Αρχές / Αναθέτοντες Φορείς μπορούν να προσφεύγουν στη χρήση ειδικών τεχνικών και εργαλείων, που βρίσκουν αποτελεσματική εφαρμογή ιδιαίτερα στις περιπτώσεις συγκεντρωτικών αγορών των ΚΑΑ:

- Δυναμικά συστήματα αγορών (άρθρο 33)
- Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί (άρθρο 34)

- ο Ηλεκτρονικοί κατάλογοι (άρθρο 35)
- ο Συμφωνίες-πλαίσιο (άρθρο 39)

Αναφορικά με την ανοικτή διαδικασία του άρθρου 27 του ν.4412/2016, στα προηγούμενα κεφάλαια έχει αναλυθεί διεξοδικά η εν λόγω διαδικασία όσον αφορά στην επικοινωνία και τη διακίνηση εγγράφων και στις ενέργειες του χειριστή του διαγωνισμού και της επιτροπής του διαγωνισμού.

Η σημαντικότερη διαφορά που εντοπίζεται μεταξύ της ανοικτής διαδικασίας και των λοιπών διαδικασιών έγκειται κυρίως στο **στάδιο της προεπιλογής** που προηγείται του σταδίου υποβολής προσφοράς. Πιο συγκεκριμένα,

- α) στην **κλειστή διαδικασία**,
- β) στην **ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση**,
- γ) στον **ανταγωνιστικό διάλογο**,
- δ) στη **σύμπραξη καινοτομίας** και
- ε) στο **Δυναμικό Σύστημα Αγορών (ΔΣΑ)**,

το αρχικό στάδιο της διαδικασίας είναι το **στάδιο προεπιλογής** των οικονομικών φορέων βάσει των κριτηρίων επιλογής που έχουν θέσει οι ΑΑ/ΑΦ και στη συνέχεια ακολουθεί το **στάδιο υποβολής προσφοράς** στο οποίο συμμετέχουν μόνο οι οικονομικοί φορείς που έχουν επιλεγεί από το πρώτο στάδιο.

Περαιτέρω δε, στην **ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση** και στη **σύμπραξη καινοτομίας**, πριν από το στάδιο υποβολής προσφοράς υπάρχει και το *στάδιο των διαπραγματεύσεων* ενώ στον **ανταγωνιστικό διάλογο** *το ή τα στάδια του διαλόγου*.

Στα **Δυναμικά Συστήματα Αγορών** το στάδιο προεπιλογής είναι **ανοικτό στη συμμετοχή νέων οικονομικών φορέων σε όλη τη διάρκεια ισχύος του** και μετά την αποστολή της πρώτης πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος και την αξιολόγηση των αιτήσεων συμμετοχής, δημιουργείται το **Μητρώο Ενταγμένων Οικονομικών Φορέων στο ΔΣΑ** (το οποίο και επικαιροποιείται σε όλη τη διάρκεια ισχύος του ΔΣΑ) και ακολουθεί το στάδιο υποβολής προσφορών (**συγκεκριμένες συμβάσεις**) στο οποίο μπορούν να συμμετέχουν μόνο οι Οικονομικοί Φορείς που έχουν ενταχθεί στο Μητρώο.

Η **Συμφωνία - Πλαίσιο** υπογράφεται με συγκεκριμένους Οικονομικούς Φορείς μετά τη διεξαγωγή ανοικτής διαδικασίας και στη συνέχεια μέσω **εκτελεστικών συμβάσεων** (επαναδιαγωνισμών – caloffs) καλούνται να υποβάλουν προσφορά οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη Συμφωνία Πλαίσιο.

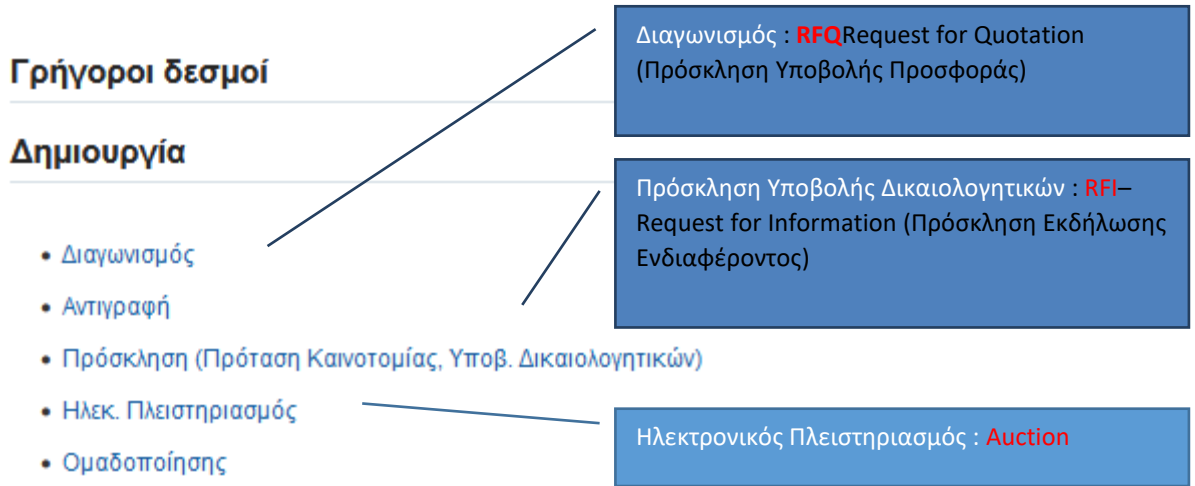
Οι ΑΑ/ΑΦ δύναται να χρησιμοποιούν τον **ηλεκτρονικό πλειστηριασμό** συνήθως σαν το τελικό στάδιο επιλογής του μειοδότη μετά από ανοικτή διαγωνιστική διαδικασία ή σε εκτελεστική σύμβαση Συμφωνίας – Πλαισίου.

Η χρήση των **ηλεκτρονικών καταλόγων** αφορά στα στάδια τόσο πριν την ανάθεση (**οικονομικού προσφορά με την μορφή καταλόγου**) όσο και μετά την ανάθεση της Σύμβασης (ανάθεση από κατάλογο - συνηθέστερη χρήση σε εκτελεστική σύμβαση Συμφωνίας Πλαισίου ή συγκεκριμένη σύμβαση ΔΣΑ).

Σημειώνεται ότι:

- ✓ Στις διαδικασίες που υπάρχει **στάδιο διαλόγου** αυτό πραγματοποιείται με χρήση της λειτουργικότητας του Συστήματος «**Επικοινωνία**».
- ✓ Το **στάδιο διαπραγματεύσεων** πραγματοποιείται με χρήση της λειτουργικότητας του Συστήματος «**Επικοινωνία**» όταν **δεν εμπεριέχει υποβολή οικονομικής προσφοράς** και με χρήση **επόμενων γύρων διαγωνισμών** όταν **εμπεριέχει και υποβολή οικονομικής προσφοράς**.

Παρακάτω φαίνεται η συστημική αποτύπωση των διαγωνιστικών διαδικασιών μέσω του ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα:

Εικόνα 17.52: Διαδικασίες & Εργαλεία στο ΕΣΗΔΗΣ

Κλειστή διαδικασία (άρθρο 27 ν.4412/16)

(για το στάδιο προεπιλογής) - *Δημιουργία Πρόσκλησης Υποβολής Δικαιολογητικών (RFI)* ⇒

⇒ (δημιουργία νέου γύρου – για το στάδιο υποβολής προσφορών) – *Δημιουργία Διαγωνισμού (RFQ)*

Διαπραγμάτευση (άρθρο 32 ν.4412/16)

Δημιουργία Διαγωνισμού (RFQ) ⇒

⇒ (δυνητικά, δημιουργία νέου γύρου για υποβολή βελτιωμένης προσφοράς) – *Δημιουργία Διαγωνισμού (RFQ ενός σταδίου)*

Ανταγωνιστική διαπραγμάτευση (άρθρο 29 ν.4412/16)

Σύμπραξη Καινοτομίας (άρθρο 31 ν.4412/2016)

(για το στάδιο προεπιλογής) – **Δημιουργία Πρόσκλησης Υποβολής Δικαιολογητικών (RFI)** ⇒

⇒ (για την αρχική προσφορά) - **Δημιουργία Διαγωνισμού (RFQ)**

⇒ (για το στάδιο διαπραγμάτευσης) - **Δημιουργία νέων γύρων - Διαγωνισμού (RFQ) ή χρήση της "Επικοινωνίας"**

⇒ (για την τελική προσφορά) - **Δημιουργία Διαγωνισμού (RFQ)**

Ανταγωνιστικός διάλογος (άρθρο 30 ν.4412/16)

(για το στάδιο προεπιλογής) - **Δημιουργία Πρόσκλησης Υποβολής Δικαιολογητικών (RFI)** ⇒

⇒ (για το στάδιο διαλόγου) - **χρήση της "Επικοινωνίας"**

⇒ (για την τελική προσφορά) - **Δημιουργία Διαγωνισμού (RFQ)**

⇒ (δυνητικά, δημιουργία νέου γύρου για υποβολή βελτιωμένης προσφοράς) – **Δημιουργία Διαγωνισμού (RFQ ενός σταδίου)**

Δυναμικό Σύστημα Αγορών (άρθρο 30 ν.4412/16)

(για το στάδιο προεπιλογής) – **Δημιουργία Πρόσκλησης Υποβολής Δικαιολογητικών (RFI) (ανοικτή για όλο το χρονικό διάστημα ισχύος του δυναμικού)**δ

⇒ (για κάθε συγκεκριμένη σύμβαση – υποβολή προσφορών) - **Δημιουργία Διαγωνισμού (RFQ)**

Συμφωνία Πλαίσιο (άρθρο 39 ν.4412/16)

(για την υποβολή προσφορών και την υπογραφή ενός Συμφωνίας Πλαισίου)-**Δημιουργία Διαγωνισμού (RFQ)** ⇒

⇒ (για κάθε εκτελεστική σύμβαση – υποβολή προσφορών)-**Δημιουργία Διαγωνισμού (Renός ή δύο σταδίων)**

Ηλεκτρονικός πλειστηριασμός (άρθρο 34 ν.4412/16)

Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός συνήθως χρησιμοποιείται ως το τελικό στάδιο επιλογής του αναδόχου μετά από ανοικτή ή κλειστού τύπου διαγωνιστικές διαδικασίες ή στην περίπτωση εκτελεστικής σύμβασης Συμφωνίας – Πλαισίου (call-off).

Απευθείας ανάθεση (άρθρο 118 ν.4412/2016) και Ανάθεση εξειδικευμένων υπηρεσιών (σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες) (άρθρο 128 ν.4412/16)

⇒ (δημιουργία διαγωνισμού – για το στάδιο υποβολής προσφορών) – **Δημιουργία Διαγωνισμού (RFQ ενός ή δύο σταδίων)**

Όσον αφορά στις διαφορές των διαδικασιών **ανάλογα με το κριτήριο ανάθεσης** (τιμή ή βέλτιστη σχέση ποιότητας-τιμής), η κύρια διαφορά έγκειται στη διακριτή αποσφράγιση του φακέλου των οικονομικών προσφορών από την αποσφράγιση των

φακέλων Δικαιολογητικών Συμμετοχής και Τεχνικής Προσφοράς. Ειδικότερα, πρώτα αποσφραγίζονται (σε μία φάση) τα Δικαιολογητικά Συμμετοχής και η Τεχνική Προσφορά και εν συνεχεία (σε δεύτερη φάση) αποσφραγίζονται οι οικονομικές προσφορές.

17.6 Διαδικασίες δύο σταδίων

Στην προηγούμενη παράγραφο παρουσιάστηκαν αναλυτικά οι διαδικασίες στις οποίες μπορεί να προσφύγει μία αναθέτουσα αρχή βάσει των επιλογών του Ν. 4412/2016 (ανοιχτή, κλειστή, ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, ανταγωνιστικός διάλογος κλπ). Όπως ήδη αναφέρθηκε, η σημαντικότερη διαφορά μεταξύ της ανοικτής διαδικασίας και των λοιπών διαδικασιών αφορά στο **στάδιο της προεπιλογής** που προηγείται του σταδίου υποβολής προσφοράς.

Στις επόμενες ενότητες παρουσιάζεται:

1. Το **στάδιο προεπιλογής** μέσω του ΕΣΗΔΗΣ δηλαδή ο σχεδιασμός και δημοσιοποίηση της πρόσκλησης υποβολής δικαιολογητικών / Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος.
2. Ο σχεδιασμός και η δημοσιοποίηση διαγωνισμού **με προσκεκλημένους Οικονομικούς Φορείς**.

Όσον αφορά στο υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα, για τη δημιουργία του σταδίου της προεπιλογής των ως άνω διαδικασιών (πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για υποβολή αιτήσεων συμμετοχής), θα πρέπει να επιλέξουν από το υπομενού «Διαχείριση Διαγωνισμών» του «Βασικού Μενού», τη «Δημιουργία» → «Πρόσκληση (Πρόταση Καινοτομίας, Υποβ. Δικαιολογητικών)», αντί της «Δημιουργία» → «Διαγωνισμός».

proimithes.gov.gr Διαγωνισμοί
ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα

Διαχείριση Διαγωνισμών

Αναζήτηση δημοσιευμένων διαγωνισμών: AIA Συστήματος | Αναζήτηση δημοσιευμένων | Εκτέλεση | Σύνθετη αναζήτηση

Δημοσιευμένοι διαγωνισμοί

AIA	Συστήματος	Συνοπτικός τίτλος/Αρ.διακήρυξης	Τύπος	Υπολειπομ. χρόνος	Ρόλος	Κατάσταση	Ενεργές προσφορές	Όλες οι προσφορές
70809		Δ.Ο.Υ.αριθ58301-02-2018	Διαγωνισμός	0 δευτερόλεπτα	Κάτοχος	ACTIVE	8	8
72699-2		Δ.Ο.Υ.αριθ204318-04-2018 (Νέος γύρος διαπραγμάτευσης)	Διαγωνισμός	0 δευτερόλεπτα	Κάτοχος	ACTIVE	3	3
76604		ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΟΜΒΡΙΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΓ. ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ ΑΙΤΙΚΗΣ	Διαγωνισμός	0 δευτερόλεπτα	Μέλος	ACTIVE	4	4
80627		ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΝΤΙΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΟΔΟΥ ΚΑΝΑΡΗ	Διαγωνισμός	0 δευτερόλεπτα	Μέλος	ACTIVE	8	8
83333		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΠΑ. ΔΡΗΜΟΚΛΗΣ ΕΡΓΟΥ ΟΛΥΜΠΙΑ ΘΑΛΑΣΣΑ	Διαγωνισμός	0 δευτερόλεπτα	Κάτοχος	ACTIVE	3	3

Γρήγοροι δεσμοί

Δημιουργία	Διαχείριση	Επαναχρησιμοποιήσιμες λίστες
<ul style="list-style-type: none">ΔιαγωνισμόςΑιτιολογίαΠρόσκληση (Πρόταση Καινοτομίας, Υποβ. Δικαιολογητικών)Ηλεκ. ΠλαστηρισμόςΟμοδοποίησης	<ul style="list-style-type: none">ΠροσχέδιαΟμοδοποιήσεων	<ul style="list-style-type: none">Πρόσκληση

Εικόνα 17.53: Δημιουργία διαγωνισμού Α΄ σταδίου

Δημιουργείται το προσχέδιο της πρόσκλησης για υποβολή αιτήσεων συμμετοχής, στο οποίο και αποδίδεται ένας μοναδικός αύξων αριθμός που θα ακολουθεί την πρόσκληση σε όλη την πορεία της και εμφανίζεται στο χειριστή η οθόνη σχεδιασμού/σύνταξης του προσχεδίου της πρόσκλησης οποία αποτελείται από πέντε καρτέλες: **Γενικά στοιχεία διαγωνισμού, Οικονομική προσφορά, Στοιχεία Ελέγχου και Όροι σύμβασης.**

Για τη δημιουργία της πρόσκλησης απαιτείται η συμπλήρωση **μόνο** των καρτελών **Γενικά στοιχεία διαγωνισμού και Στοιχεία Ελέγχου.**

Συμπλήρωση Καρτέλας Γενικά Στοιχεία Διαγωνισμού:

Συμπληρώνετε **Συνοπτικό τίτλο/ αρ. Διακήρυξης και Τίτλος Έργου/Μελέτης.**

Συστηματικός Τύπος Δημοπρασίας : Επιλέγετε **Τυποποιημένος διαγωνισμός**

Επίπεδο Πρόσβασης Χρηστών : Επιλέγετε **Ιεραρχία**

Στυλ απάντησης : Επιλέγετε **Σφραγισμένες προσφορές** πλην του ΔΣΑ όπου επιλέγετε **Ανοικτές προσφορές.**

Ομαδοποίηση : Επιλέγετε, κατά προτίμηση, μία από τις Ομάδες που έχετε ήδη ορίσει στο σύστημα. Ο ορισμός Ομάδας γίνεται από την οθόνη της Κονσόλας Διαχείρισης → Γρήγοροι δεσμοί → Δημιουργία → Ομάδες.

Στην ενότητα **Φορέας αναθέτουσας αρχής** επιλέγετε τον κωδικό διαύγειας του φορέα εκτέλεσης του έργου, τα όρια σύμβασης και την υπαγωγή ή όχι στο ΕΣΠΑ.

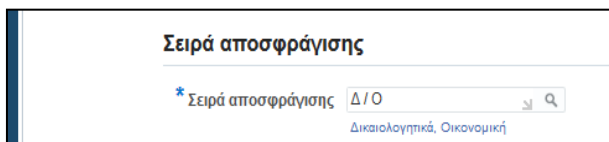
Φορέας αναθέτουσας αρχής

* Κωδικός ΔΙΑΥΓΕΙΑ - Επωνυμία Φορέα	001
	ΤΕΣΤ Αναθέτουσα Αρχή
* Όρια Σύμβασης	2
	Σύμβαση Κάτω των Ορίων
* ΕΣΠΑ	0
	ΔΕΝ Υπάγεται

Εικόνα 17.54: Συμπλήρωση των πεδίων στην ενότητα Φορέας αναθέτουσας

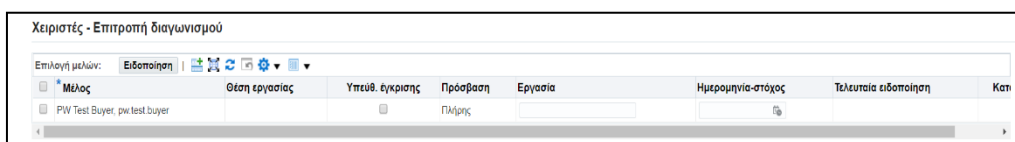
αρχής

Στην ενότητα **Σειρά αποσφράγισης** επιλέγετε **Δ/Ο** για όλες τις διαδικασίες πλην του **ΔΣΑ** όπου επιλέγετε **ΑΝΕΥ**.

Εικόνα 17.55: Επιλογή σειράς αποσφράγισης

Στην ενότητα **Χειριστές-Επιτροπή Διαγωνισμού** ο χειριστής θα δώσει πρόσβαση στα Μέλη της Επιτροπής όπως αναλυτικά αναφέρεται στο κεφάλαιο που αφορά στο σχεδιασμό και στη δημοσίευση διαγωνισμού Έργων / Μελετών μέσω ΕΣΗΔΗΣ με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής.

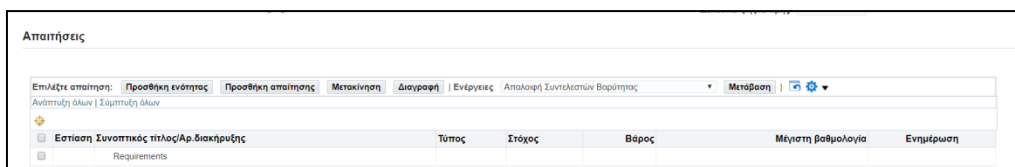
Εικόνα 17.56: Ενότητα «Χειριστές – Επιτροπή Διαγωνισμού»

Στην ενότητα **Όροι** θα πρέπει να επιλεγεί Δεκαδικά ψηφία τιμής:2

Εικόνα 17.57: Ενότητα «Όροι»

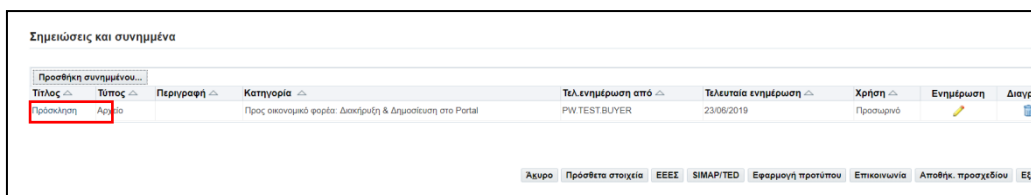
Στην ενότητα **Απαιτήσεις** δεν απαιτείται η προσθήκη καμίας απαίτησης

Εικόνα 17.58: Ενότητα «Απαιτήσεις»

Στην ενότητα **Σημειώσεις και συνημμένα** θα πρέπει να επισυναφθούν τα έγγραφα του Διαγωνισμού. Η συγκεκριμένη ενότητα αφορά τον ηλεκτρονικό χώρο με τα

Συνημμένα Προκηρυγμένου Διαγωνισμού που λειτουργεί ως αποθετήριο εγγράφων όλης της διαγωνιστικής διαδικασίας και χρησιμεύει και για την διακίνηση αυτών, από το στάδιο σύνταξης προσχεδίου διαγωνισμού μέχρι και το στάδιο συμβασιοποίησης.

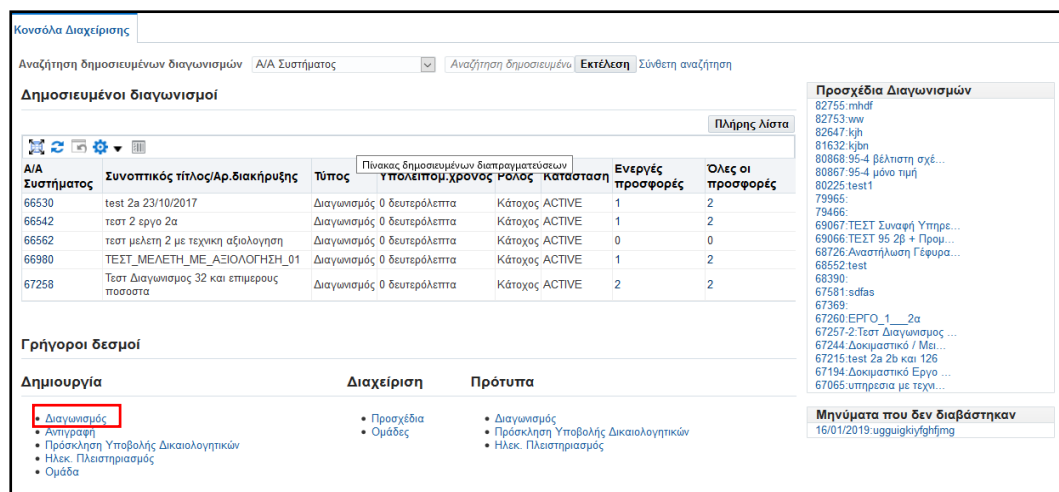
Εικόνα 17.59: Ενότητα «Σημειώσεις και συνημμένα»

Συμπλήρωση Καρτέλας Στοιχεία Ελέγχου:

Η συμπλήρωση της καρτέλας αυτής είναι ίδια με τις ανοιχτές διαδικασίες.

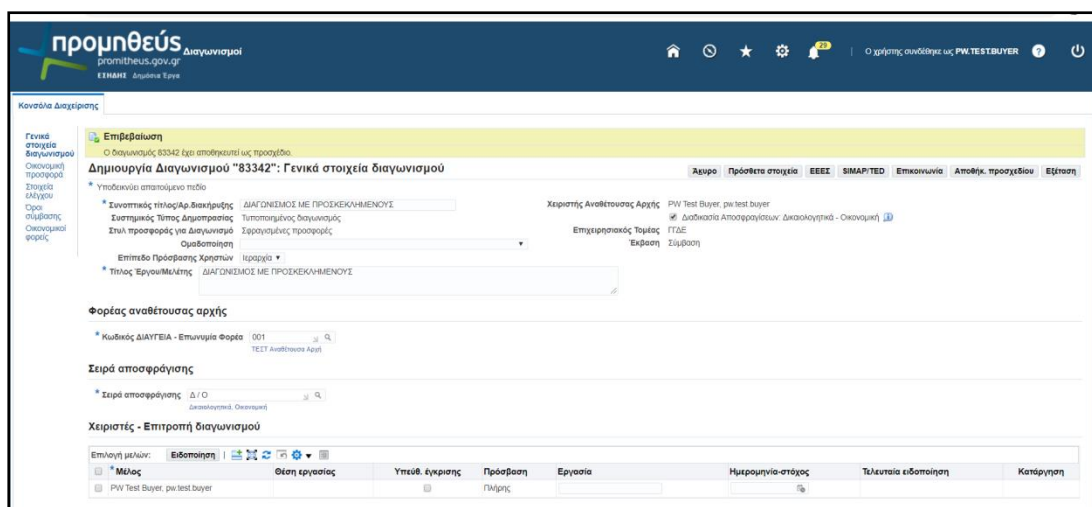
Για το σχεδιασμό του διαγωνισμού με προσκεκλημένους συγκεκριμένους οικονομικούς φορείς θα πρέπει να ακολουθούνται τα ίδια βήματα όπως και την περίπτωση της ανοικτής διαδικασίας με μικρές διαφοροποιήσεις στην καρτέλα των *Στοιχείων Ελέγχου* και την συμπλήρωση της καρτέλας *Οικονομικοί Φορείς*.

Από την Αρχική Σελίδα ακολουθείτε την εξής διαδρομή : *Διαγωνισμοί - Αναθέτουσα Αρχή* → *Σχεδιασμός/Διαχείριση Διαγωνισμών* → *Διαχείριση Διαγωνισμών* και οδηγείστε στην Κονσόλα Διαχείρισης διαγωνισμών

Εικόνα 17.60: Βασικού Μενού – «Διαχείριση Διαγωνισμών»

Για την έναρξη του σχεδιασμού/της σύνταξης ενός νέου διαγωνισμού με προσκεκλημένους Οικονομικούς Φορείς πηγαίνετε στο κάτω μέρος της οθόνης στην περιοχή *Γρήγοροι Δεσμοί* και από την περιοχή *Δημιουργία* επιλέγετε *Διαγωνισμός*.

Εικόνα 17.61: Προσχέδιο διαγωνισμού με προσκεκλημένους οικονομικούς φορείς

Δημιουργείται το προσχέδιο του ηλεκτρονικού διαγωνισμού, στο οποίο και αποδίδεται ένας μοναδικός αύξων αριθμός που θα ακολουθεί τον ηλεκτρονικό διαγωνισμό σε όλη την πορεία του και εμφανίζεται στο χειριστή η οθόνη σχεδιασμού/σύνταξης του προσχεδίου του ηλεκτρονικού διαγωνισμού η οποία αποτελείται από έξι καρτέλες: *Γενικά στοιχεία διαγωνισμού*, *Πρόσθετα στοιχεία* (εντός της καρτέλας «Γενικά στοιχεία διαγωνισμού»), *Οικονομική προσφορά*, *Στοιχεία Ελέγχου*, *Οικονομικοί Φορείς* και *Όροι σύμβασης*.

Για τη δημιουργία του διαγωνισμού με προσκεκλημένους συγκεκριμένους οικονομικούς φορείς απαιτείται η συμπλήρωση των πέντε πρώτων καρτελών.

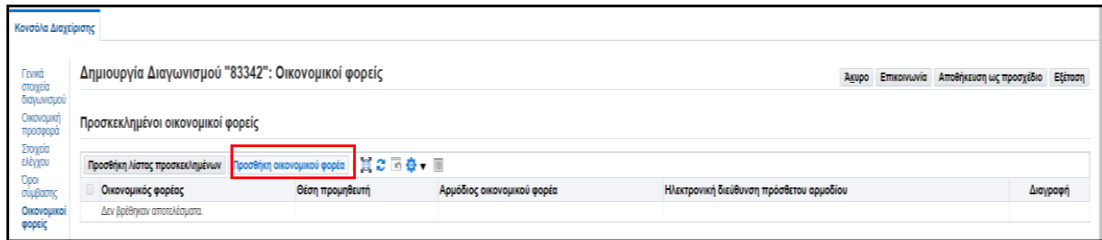
Οι καρτέλες *Γενικά στοιχεία διαγωνισμού*, *Πρόσθετα στοιχεία* (εντός της καρτέλας «Γενικά στοιχεία διαγωνισμού»), *Οικονομική προσφορά* και *Στοιχεία Ελέγχου* συμπληρώνονται όπως και στους ανοιχτούς διαγωνισμούς.

Στην καρτέλα *Στοιχεία Ελέγχου* θα πρέπει να επιλεγθεί, πέραν των λοιπών κανόνων, και ο κανόνας απάντησης :

Περιορισμός σε προσκεκλημένους οικονομικούς φορείς

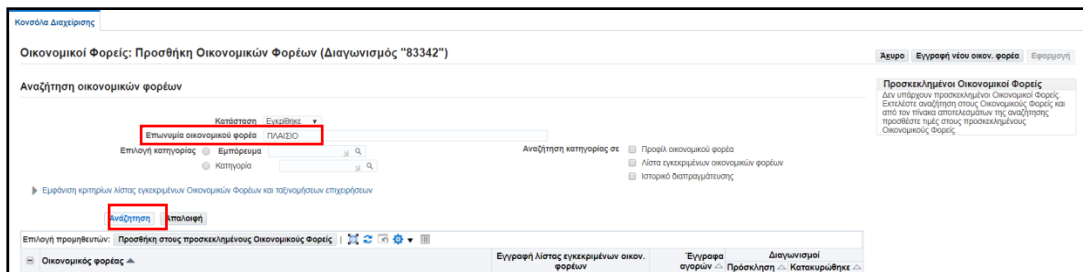
Για την συμπλήρωση της καρτέλας «*Οικονομικοί φορείς*»:

1. Επιλέγετε Προσθήκη Οικονομικού Φορέα

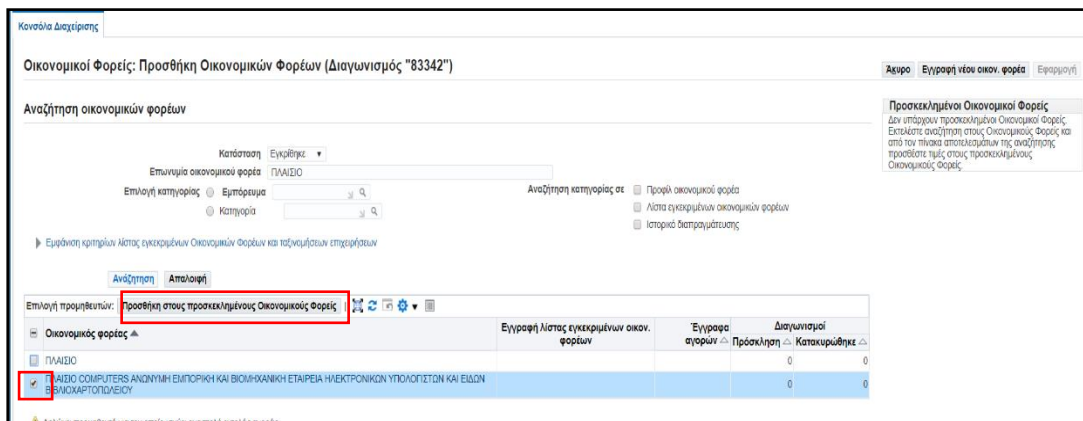
Εικόνα 17.62: Καρτέλα «Οικονομικοί Φορείς»

2. Στην οθόνη που εμφανίζεται εισάγετε την επωνυμία του οικονομικού φορέα στο αντίστοιχο πεδίο και επιλέγετε Αναζήτηση.

Εικόνα 17.63: Αναζήτηση Οικονομικού Φορέα

3. Από τα αποτελέσματα της αναζήτησης επιλέγετε (τσεκάρετε) τον Οικονομικό Φορέα που επιθυμείτε και τη συνέχεια πατάτε το κουμπί Προσθήκη στους προσκεκλημένους οικονομικούς φορείς.

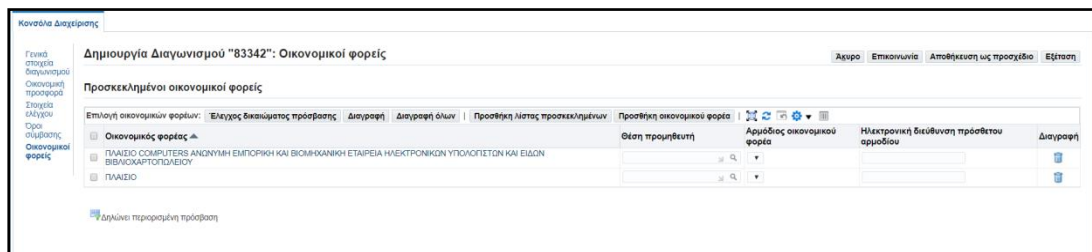
Εικόνα 17.64: Επιλογή Οικονομικού Φορέα

4. Συνεχίζετε την Αναζήτηση και επιλογή των λοιπών Οικονομικών Φορέων και επιλέγετε Εφαρμογή.

Εικόνα 17.65: Επιλογή όλων των προσκεκλημένων Οικονομικών Φορέων

5. Στη επόμενη οθόνη παρουσιάζεται το σύνολο των Οικονομικών Φορέων που έχετε επιλέξει.

Εικόνα 17.66: Προβολή όλων των προσκεκλημένων Οικονομικών Φορέων

Μετά τη δημοσιοποίηση του διαγωνισμού λαμβάνετε επιβεβαίωση και οι προσκεκλημένοι Οικονομικοί Φορείς θα λάβουν ενημέρωση (μήνυμα) από το Σύστημα.

17.7 Μελέτη περίπτωσης

Στο Παράρτημα που αφορά στο παρόν κεφάλαιο φαίνονται οι ενέργειες (με χρονική αλληλουχία) που γίνονται στην πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ Δ.Ε. για διαγωνισμό έργου βάσει τιμής και αφορούν στο στάδιο από την προετοιμασία για αποσφράγιση των προσφορών έως και την κατακύρωση, όπως περιγραφικά παρουσιάστηκαν παραπάνω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18

Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) – Σύναψη Σύμβασης

18.1 Εισαγωγή

18.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας

Σκοπός της παρούσας θεματικής ενότητας είναι οι επιμορφούμενοι να εξοικειωθούν με το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ). Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στα έγγραφα τα οποία πρέπει να καταχωρίζονται, με έμφαση στον τρόπο και το χρόνο της καταχώρισής τους.

18.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση της παρούσας θεματικής ενότητας οι επιμορφούμενοι θα είναι σε θέση να:

- γνωρίζουν το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο (ΚΗΜΔΗΣ)
- αναγνωρίζουν πώς να προβαίνουν σε νέες καταχωρίσεις πράξεων κατά το στάδιο σύναψης σύμβασης
- αναγνωρίζουν πώς να συμπληρώνουν τα βασικά στοιχεία των σχετικών πράξεων κατά το στάδιο της σύναψης σύμβασης
- περιγράφουν τη διαδικασία αναζήτησης ή / και τροποποίησης ήδη καταχωρισμένων πράξεων.

18.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας

Στην παρούσα θεματική ενότητα παρουσιάζεται θεσμικό πλαίσιο που αφορά στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ), ως το πληροφοριακό σύστημα δημοσιότητας και πληροφόρησης στοιχείων των δημοσίων συμβάσεων, αντίστοιχο του TendersElectronicDaily (TED).

Εν συνεχεία, παρουσιάζονται αναλυτικά τα έγγραφα τα οποία πρέπει να καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ, τα επιμέρους κατ' ελάχιστον στοιχεία τα οποία πρέπει να περιλαμβάνει η καταχώριση ενώ γίνεται ιδιαίτερη μνεία στο χρόνο που θα πρέπει να γίνεται η καταχώρισή τους. Τέλος, παρουσιάζεται εκτενώς ο τρόπος

αναζήτησης πράξεων στο ΚΗΜΔΗΣ καθώς και ο τρόπος τροποποίησης τους όπου απαιτείται.

18.2 Θεσμικό πλαίσιο – Ορισμοί

Το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημόσιων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) συστάθηκε με το άρθρο 11 του ν. 4013/2011 (Α' 204), λειτουργεί στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και είναι ένα πληροφοριακό σύστημα που αποτελεί μέρος του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ και λειτουργεί με σκοπό τη συλλογή και δημοσιοποίηση στοιχείων που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις. Ο διαδικτυακός τόπος τήρησης του ΚΗΜΔΗΣ είναι προσβάσιμος μέσω της Διαδικτυακής Πύλης του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ στην ηλεκτρονική διεύθυνση (URL) www.promitheus.gov.gr (ή απευθείας μέσω του <https://cerpp.eprocurement.gov.gr/upgkimdis/unprotected/home.xhtml>).

Ειδικότερα, το ΚΗΜΔΗΣ έχει ως αντικείμενο τη συλλογή, την επεξεργασία και τη δημοσιοποίηση στοιχείων αναφορικά με τις συμβάσεις, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς, προφορικώς ή με ηλεκτρονικά μέσα από αναθέτουσες αρχές και ΚΑΑ, εκτιμώμενης αξίας **ανώτερης του ποσού των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ** (χωρίς ΦΠΑ) και ανεξαρτήτως διαδικασίας ανάθεσης. Ουσιαστικά αποτελεί ένα σύστημα δημοσιότητας και πληροφόρησης μέσω της ανάρτησης εγγράφων και μεταδεδομένων (metadata) των αποφάσεων ή/και των πράξεων σχετικά με δημόσιες συμβάσεις, αντίστοιχο και παράλληλο του Προγράμματος ΔΙΑΥΓΕΙΑ και συνιστά ένα εκτεταμένο, εθνικό αντίστοιχο του TendersElectronicDaily (TED).

Βασικός στόχος είναι η αξιοποίηση του ΚΗΜΔΗΣ ως εργαλείο παρακολούθησης και ελέγχου αλλά και χάραξης πολιτικής και στρατηγικής στον τομέα των Δημοσίων Συμβάσεων, τη δημιουργία αποτελεσματικών Κεντρικών Αρχών Αγορών (ΚΑΑ) και το σχεδιασμό και υλοποίηση συγκεντρωτικών αγορών μέσω ειδικών τεχνικών και εργαλείων, όπως π.χ. Συμφωνιών Πλαίσιο (frameworkagreements), Δυναμικών Συστημάτων Αγορών (dynamicpurchasingsystems), Ηλεκτρονικούς Καταλόγους (e-Catalogues), κ.α. Το θεσμικό πλαίσιο για το ΚΗΜΔΗΣ καθορίζεται πλέον από το άρθρο 38 του Ν.4412/2016 και την σχετική υπ' αριθ. 76928 ΚΥΑ (ΦΕΚ 3075/Β'/13.07.2021), και προχωρά σε μία μερική αναμόρφωση του ΚΗΜΔΗΣ. Βασικοί στόχοι ή/και σκοποί των διατάξεων είναι:

- το ΚΗΜΔΗΣ να αποτελέσει πηγή πρωτογενών στοιχείων για το ΔΙΑΥΓΕΙΑ
- η κατάργηση της κατά νόμο δημοσιότητας των Προκηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως
- η συλλογή στατιστικών στοιχείων για την ΕΕ
- το ΚΗΜΔΗΣ να αναδειχθεί σε αξιόπιστο και έγκυρο σύστημα Ανοικτής Διακυβέρνησης που υποστηρίζει τις σχετικές αξίες Συμμετοχή, Διαφάνεια, Λογοδοσία και Αποτελεσματικότητα
- να γίνει κεντρικό σημείο αναφοράς των ΟΦ όσον αφορά διαφανή πρόσβαση σε στοιχεία και λεπτομέρειες δημοσίων συμβάσεων, εύκολη και αξιόπιστη αναζήτηση ευκαιριών αλλά και έγκυρο και έγκαιρο προγραμματισμό της αγοράς.

(Εκπαιδευτικό υλικό Προγράμματος «Ηλεκτρονικές Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Μελετών και Συναφών Υπηρεσιών μέσω ΕΣΗΔΗΣ»).

Η λειτουργία του ΚΗΜΔΗΣ τελεί υπό την επιφύλαξη του ν. 4624/2019 (Α' 137) και των άρθρων 21 και 257 του Ν. 4412/2016, περί εχεμύθειας. Η πρόσβαση στα στοιχεία του ΚΗΜΔΗΣ πραγματοποιείται με την επιφύλαξη των διατάξεων για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των κρατικών απορρήτων που προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία, των κανόνων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, καθώς και του εταιρικού ή άλλου απορρήτου που προβλέπεται σε ειδικότερες διατάξεις.

(άρθρο 38 του ν. 4412/2016)

Οι ειδικότερες ρυθμίσεις που αφορούν στα θεμάτων λειτουργίας και διαχείρισης του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) περιλαμβάνονται σε ΚΥΑ οι οποίες δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης. Από την έναρξη λειτουργίας του ΚΗΜΔΗΣ έως και σήμερα έχουν εκδοθεί οι παρακάτω ΚΥΑ «Ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων λειτουργίας και διαχείρισης του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)»:

- Π1/2380-2012 (ΦΕΚ 3400/Β/20-12-2012)
- 57654/2017 (ΦΕΚ 1781/Β/23-05-2017)

- 76928/2021 (ΦΕΚ 3075/Β/13-07-2021)

Συνεπώς ισχύουσα είναι η τελευταία ΚΥΑ που έχει εκδοθεί, ήτοι η ΚΥΑ 76928/2021 (ΦΕΚ 3075/Β/13-07-2021).

18.3 Καταχωριστέα έγγραφα και χρόνος καταχώρισής τους κατά το στάδιο της σύναψης της σύμβασης

Στο ΚΗΜΔΗΣ καταχωρίζονται:

α) τα Πρωτογενή αιτήματα: τα αιτήματα των υπηρεσιών των αναθετουσών αρχών με τα οποία θεμελιώνεται η ανάγκη για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης που προηγούνται της σχετικής ανάληψης δέσμευσης πίστωσης.

Στην περίπτωση των δημοσίων συμβάσεων έργων και δημοσίων συμβάσεων εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών του ν. 4412/2016, τα οποία εντάσσονται σε πρόγραμμα, ως πρωτογενές αίτημα καταχωρίζεται το έγγραφο από το οποίο με οποιοδήποτε τρόπο προκύπτει η πρωτοβουλία για την υλοποίηση ή διερεύνηση υλοποίησης του συγκεκριμένου έργου.

β) τα Εγκεκριμένα αιτήματα: οι αποφάσεις ανάληψης υποχρέωσης ή οι πολυετείς εγκρίσεις του άρθρου 67 του ν. 4270/2014, κατά περίπτωση, ή οι συλλογικές αποφάσεις Έργων ή Μελετών του άρθρου 80 του ν. 4270/2014, εφόσον η δαπάνη υπάγεται στη διαδικασία του π.δ. 80/2016 (Α' 145) ή οι αποφάσεις δέσμευσης πίστωσης αρμοδίου οργάνου εφόσον η δαπάνη δεσμεύεται με άλλη ανάλογη διαδικασία. Οι πολυετείς εγκρίσεις του άρθρου 67 του ν. 4270/2014, καταχωρίζονται στην περίπτωση που η προκαλούμενη δαπάνη πρόκειται να βαρύνει αποκλειστικά και μόνον το επόμενο ή τα επόμενα οικονομικά έτη.

γ) Οι προκαταρκτικές προκηρύξεις της παρ. 2 του άρθρου 62 του ν.4412/2016, οι περιοδικές ενδεικτικές προκηρύξεις της παρ. 2 του άρθρου 291 του ν.4412/2016, οι προκηρύξεις των άρθρων 63, 108, 112, 293, 319 και 323 του ν. 4412/2016, και οι διακηρύξεις αυτών, οι προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος των παρ. 2 και 3 των άρθρων 119 και 329 του ν.4412/2016 και οι προσκλήσεις των άρθρων 120 και 330 του ν.4412/2016 που αφορούν στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης.

δ) Οι αποφάσεις ανάθεσης ή κατακύρωσης και οι τροποποιήσεις αυτών.

ε) Τα συμφωνητικά, οι εντολές αγορών της παρ. 12 του άρθρου 118Α του ν. 4412/2016 και οι τροποποιήσεις αυτών.

στ) Το χρηματικό ένταλμά ή κάθε άλλο παραστατικό στοιχείο με το οποίο, το αρμόδιο κατά νόμο όργανο, εντέλλεται την πληρωμή συγκεκριμένης δαπάνης στο δικαιούχο της σύμφωνα με τις ισχύουσες κείμενες κατά περίπτωση διατάξεις.

Εικόνα 18.1: Στοιχεία και βήματα ανάρτησης στο ΚΗΜΔΗΣ

Τα ως άνω έγγραφα καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ ως ηλεκτρονικά δημόσια έγγραφα σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 13 του ν. 4727/2020.

Η καταχώριση περιλαμβάνει, κατά περίπτωση, τουλάχιστον τα ακόλουθα επιμέρους στοιχεία:

- α) τον προϋπολογισμό,
- β) τον Αριθμό Ανάλυσης Υποχρέωσης, εφόσον η δαπάνη υπάγεται στο π.δ. 80/2016 (Α' 145),
- γ) τον κωδικό των αγαθών ή υπηρεσιών κατά το Κοινό Λεξιλόγιο Δημόσιων Συμβάσεων (Common Procurement Vocabulary CPV), περί ονοματολογιών,
- δ) το είδος της σύμβασης, δηλαδή προμήθεια, υπηρεσία, έργο, μελέτη ή τεχνική ή λοιπή συναφή επιστημονική υπηρεσία,
- ε) τη γεωγραφική περιοχή βάσει της Κοινής Ονοματολογίας των Εδαφικών Στατιστικών Μονάδων (Nomenclature of territorial units for statistics NUTS) του τόπου εκτέλεσης,
- στ) την επωνυμία του οικονομικού φορέα,
- ζ) τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) του οικονομικού φορέα,
- η) την αξία της σύμβασης,
- θ) τη χώρα καταγωγής/εγκατάστασης του οικονομικού φορέα στον οποίον ανατέθηκε η σύμβαση,
- ι) τη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης.

Όσα από τα παραπάνω στοιχεία και έγγραφα αποτελούν αντικείμενο ανάρτησης στο «Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ», σύμφωνα με τον ν. 4727/2020 (Α' 184), δεν καταχωρίζονται πρωτογενώς στο «Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ», αλλά αντλούνται αυτόματα από το ΚΗΜΔΗΣ (μέχρι την έναρξη της διαλειτουργικότητας ΚΗΜΔΗΣ – ΔΙΑΥΓΕΙΑ_οι αναθέτουσες αρχές καταχωρίζουν και στα δύο συστήματα τις απαιτούμενες πράξεις).

Οι πράξεις που καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ ισχύουν από την καταχώρισή τους σε αυτό, με την επιφύλαξη του άρθρου 66 και 296 του ν.4412/2016. Οι ρυθμίσεις του προηγούμενου εδαφίου δεν θίγουν τις σχετικές δικονομικές ρυθμίσεις ως προς την άσκηση ενδίκων μέσων και βοηθημάτων, ούτε τις ρυθμίσεις των άρθρων 345 έως 374 του ν.4412/2016 ως προς την άσκηση των προσφυγών. Αν υπάρχει διαφορά μεταξύ των στοιχείων (μεταδεδομένων) που καταχωρίστηκαν στο ΚΗΜΔΗΣ και του κειμένου της πράξης που αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ, κατισχύει το κείμενο της πράξης. Αν υπάρχει διαφορά μεταξύ του κειμένου της πράξης που αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ και του κειμένου του πρωτοτύπου εγγράφου της πράξης κατισχύει το κείμενο του πρωτοτύπου εγγράφου της πράξης. Με ευθύνη του προσώπου ή του οργάνου που έχει εκδώσει την πράξη γίνονται αμελλητί οι αναγκαίες διορθώσεις στα στοιχεία καταχώρισης (μεταδεδομένα) ή στο κείμενο που έχει αναρτηθεί στο ΚΗΜΔΗΣ.

Τα ως άνω καταχωριστέα έγγραφα και στοιχεία (μεταδεδομένα) αναρτώνται στον δικτυακό τόπο τήρησης του ΚΗΜΔΗΣ και για το σκοπό αυτό, αναγράφεται επί του σχετικού σχεδίου εγγράφου ο χαρακτηρισμός «Καταχωριστέο στο ΚΗΜΔΗΣ».

Οι καταχωρίσεις στο ΚΗΜΔΗΣ τελούν υπό την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 38 του ν. 4412/2016. Τα έγγραφα που καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ **λαμβάνουν Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ)**, ο οποίος αποτελεί στοιχείο της κανονικότητας της δαπάνης κατά την έννοια του άρθρου 91 του ν. 4270/2014.

Μετά την επιτυχή καταχώριση ενός πρωτογενούς ή εγκεκριμένου αιτήματος, παράγεται αυτόματα από το Σύστημα ΑΔΑΜ της μορφής: (έτος)**REQ**(9ψηφία).

Μετά την επιτυχή καταχώριση της Πρόσκλησης, της Προκήρυξης και της Διακήρυξης, παράγεται αυτόματα από το Σύστημα ΑΔΑΜ της μορφής: (έτος)**PROC**(9ψηφία).

Μετά την επιτυχή καταχώριση της διοικητικής πράξης κατακύρωσης/ανάθεσης, παράγεται αυτόματα από το Σύστημα **ΑΔΑΜ της μορφής: (έτος)[AWRD](#)**(9ψηφία).

Μετά την επιτυχή καταχώριση της σύμβασης, παράγεται αυτόματα από το Σύστημα **ΑΔΑΜ της μορφής: (έτος)[SYMV](#)**(9ψηφία).

Μετά την επιτυχή καταχώριση κάθε εντολής πληρωμής, παράγεται αυτόματα από το Σύστημα **ΑΔΑΜ της μορφής: (έτος)[PAY](#)**(9ψηφία).

Η καταχώριση δημόσιων συμβάσεων στο ΚΗΜΔΗΣ, καθώς και η αναφορά του Αριθμού Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ), αποτελούν στοιχεία της κανονικότητας της δαπάνης, με την έννοια ότι η ύπαρξη ΑΔΑΜ εξομοιώνεται με δικαιολογητικό που απαιτείται κατά την παρ. 2 του άρθρου 91 του ν.4270/2014 (Α' 143). Αρκεί η επίκληση του ΑΔΑΜ για την αυτεπάγγελτη αναζήτηση των πράξεων που καταχωρίζονται τόσο κατά τη διεκπεραίωση υποθέσεων των διοικούμενων όσο και κατά την επικοινωνία μεταξύ φορέων του Δημοσίου. Η έκδοση ξεχωριστών ΑΔΑΜ αφορά στα έγγραφα που καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ.

Η δημοσίευση της προκήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ αντικαθιστά την υποχρέωση δημοσίευσης στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (τελεί σε ισχύ από 01.03.2015) υπό την επιφύλαξη της παρ. 4 του άρθρου 376 του ν.4412/2016.

Ειδικότερα, στο ΚΗΜΔΗΣ καταχωρίζονται μέσω ηλεκτρονικής διαδικτυακής φόρμας ή διασύνδεσης πληροφοριακών συστημάτων, ηλεκτρονικά στοιχεία (μεταδεδομένα) των συμβάσεων για τα ακόλουθα στάδια:

α) Στάδιο καταχώρισης πρωτογενούς και εγκεκριμένου αιτήματος.

Τα ελάχιστα στοιχεία που καταχωρίζονται είναι:

αα) Για τα πρωτογενή αιτήματα:

- ο προϋπολογισμός,
- ο κωδικός κατά το Κοινό Λεξιλόγιο Δημοσίων Συμβάσεων (Common Procurement Vocabulary CPV), σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 213/2008 της Επιτροπής, της 28ης Νοεμβρίου 2007, για τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2195/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί του κοινού λεξιλογίου για τις δημόσιες συμβάσεις (CPV),

- το είδος της σύμβασης, δηλαδή προμήθεια, υπηρεσία, έργο, μελέτη ή τεχνική ή λοιπή συναφή επιστημονική υπηρεσία,
- ο αριθμός φορολογικού μητρώου της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα,
- ο κωδικός της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα, που αφορά στην ηλεκτρονική τιμολόγηση, όπως αυτός προσδιορίζεται στον επίσημο ιστότοπο της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

ββ) Για τα εγκεκριμένα αιτήματα:

- προϋπολογισμός,
- ο κωδικός κατά το Κοινό Λεξιλόγιο Δημοσίων Συμβάσεων (Common Procurement Vocabulary CPV), σύμφωνα με τα ανωτέρω,
- το είδος της σύμβασης, δηλαδή προμήθεια, υπηρεσία, έργο, μελέτη ή τεχνική ή λοιπή συναφή επιστημονική υπηρεσία,
- ο Αριθμός Ανάληψης Υποχρέωσης, ο αριθμός καταχώρισής της στα λογιστικά βιβλία του οικείου φορέα ή/και της πολυετούς έγκρισης του άρθρου 67 του ν. 4270/2014 ή της Συλλογικής Απόφασης Έργου ή Μελέτης του άρθρου 80 του ν. 4270/2014 ή ο αριθμός της απόφασης δέσμευσης πίστωσης αρμοδίου οργάνου εφόσον η δαπάνη δεσμεύεται με άλλη ανάλογη διαδικασία,
- ο αριθμός φορολογικού μητρώου της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα,
- ο κωδικός της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα που αφορά στην ηλεκτρονική τιμολόγηση, όπως αυτός προσδιορίζεται στον επίσημο ιστότοπο της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

β) Για τις προκηρύξεις, τις διακηρύξεις, τις προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος των παρ. 2 και 3 των άρθρων 119 και 329 του ν. 4412/2016 και τις προσκλήσεις των άρθρων 120 και 330 του ν. 4412/2016 που αφορούν στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης.

Τα ελάχιστα στοιχεία που καταχωρίζονται είναι:

- ο τύπος της δημοσίευσης,
- ο προϋπολογισμός,

- ο κωδικός κατά το Κοινό Λεξιλόγιο Δημοσίων Συμβάσεων (Common Procurement Vocabulary CPV) σύμφωνα με τα ανωτέρω,
- το είδος της σύμβασης, δηλαδή προμήθεια, υπηρεσία, έργο, μελέτη ή τεχνική ή λοιπή συναφή επιστημονική υπηρεσία,
- η γεωγραφική περιοχή βάσει της Κοινής Ονοματολογίας των Εδαφικών Στατιστικών Μονάδων (Nomenclature of territorial units for statistics NUTS) του τόπου εκτέλεσης της σύμβασης και ο ταχυδρομικός της κώδικας,
- η γεωγραφική περιοχή βάσει της Κοινής Ονοματολογίας των Εδαφικών Στατιστικών Μονάδων (Nomenclature of territorial units for statistics NUTS) της αναθέτουσας αρχής/ αναθέτοντα φορέα,
- ο Αριθμός Ανάληψης Υποχρέωσης, ο αριθμός καταχώρισής της στα λογιστικά βιβλία του οικείου φορέα ή/και της πολυετούς έγκρισης του άρθρου 67 του ν. 4270/2014 ή της Συλλογικής Απόφασης Έργου ή Μελέτης του άρθρου 80 του ν. 4270/2014 με τον ενάρθμο/ ους ή ο αριθμός της απόφασης δέσμευσης πίστωσης αρμοδίου οργάνου εφόσον η δαπάνη δεσμεύεται με άλλη ανάλογη διαδικασία,
- η διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης,
- το είδος της αναθέτουσας αρχής/ αναθέτοντος φορέα,
- το κριτήριο ανάθεσης ή κατακύρωσης,
- η σχετική ένδειξη αν αφορά συμφωνία πλαίσιο, δυναμικό σύστημα αγορών, ηλεκτρονικό κατάλογο ή ηλεκτρονικό πλειστηριασμό,
- η πηγή χρηματοδότησης,
- αν η σύμβαση είναι άνω ή κάτω των ορίων των άρθρων 5 και 235, ανά περίπτωση του ν.4412/2016,
- αν η σύμβαση αφορά το βιβλίο I ή II του ν.4412/2016,
- ο αριθμός φορολογικού μητρώου της αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα,
- ο κωδικός της αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα που αφορά στην ηλεκτρονική τιμολόγηση, όπως αυτός προσδιορίζεται στον επίσημο ιστότοπο της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης,
- εάν πρόκειται για Πράσινη Δημόσια Σύμβαση και τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για τον χαρακτηρισμό της σύμβασης ως Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης,
- εάν πρόκειται για σύμβαση κοινωνικής αναφοράς

- εάν πρόκειται για σύμβαση καινοτομίας.

Στην περίπτωση καταχώρησης των τροποποιήσεων των προκηρύξεων, των διακηρύξεων και των προσκλήσεων που καταχωρήθηκαν πέραν των ανωτέρω, καταχωρίζεται ο ΑΔΑΜ της προκήρυξης, της διακήρυξης και της πρόσκλησης που τροποποιείται.

γ) Για τις αποφάσεις ανάθεσης ή κατακύρωσης.

Τα ελάχιστα στοιχεία που καταχωρίζονται είναι:

- ο προϋπολογισμός,
- η αξία ανάθεσης / κατακύρωσης,
- ο κωδικός κατά το Κοινό Λεξιλόγιο Δημοσίων Συμβάσεων (Common Procurement Vocabulary CPV) σύμφωνα με τα ανωτέρω,
- το είδος της σύμβασης, δηλαδή προμήθεια, υπηρεσία, έργο, μελέτη ή τεχνική ή λοιπή συναφή επιστημονική υπηρεσία,
- η γεωγραφική περιοχή βάσει της Κοινής Ονοματολογίας των Εδαφικών Στατιστικών Μονάδων (Nomenclature of territorial units for statistics NUTS) του τόπου εκτέλεσης της σύμβασης και ο ταχυδρομικός της κώδικας,
- η γεωγραφική περιοχή βάσει της Κοινής Ονοματολογίας των Εδαφικών Στατιστικών Μονάδων (Nomenclature of territorial units for statistics NUTS) της αναθέτουσας αρχής/ αναθέτοντα φορέα,
- ο Αριθμός Ανάληψης Υποχρέωσης, ο αριθμός καταχώρησής της στα λογιστικά βιβλία του οικείου φορέα ή/και της πολυετούς έγκρισης του άρθρου 67 του ν. 4270/2014 ή της συλλογικής απόφασης Έργου ή Μελέτης του άρθρου 80 του ν. 4270/2014 με τον ενάρημο/ους ή ο αριθμός της απόφασης δέσμευσης πίστωσης αρμοδίου οργάνου εφόσον η δαπάνη δεσμεύεται με άλλη ανάλογη διαδικασία,
- η διαδικασία ανάθεσης σύμβασης,
- το είδος της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα,
- το κριτήριο ανάθεσης ή κατακύρωσης,
- η σχετική ένδειξη αν αφορά συμφωνία πλαίσιο, δυναμικό σύστημα αγορών, ηλεκτρονικό κατάλογο ή ηλεκτρονικό πλειστηριασμό,
- η πηγή χρηματοδότησης,

- αν η σύμβαση είναι άνω ή κάτω των ορίων των άρθρων 5 και 235, ανά περίπτωση του ν.4412/2016,
- αν η σύμβαση αφορά το βιβλίο Ι ή ΙΙ του ν.4412/2016,
- η επωνυμία του οικονομικού φορέα,
- ο αριθμός φορολογικού μητρώου του οικονομικού φορέα,
- η χώρα καταγωγής/ εγκατάστασης του οικονομικού φορέα στον οποίον ανατέθηκε η σύμβαση,
- ο αριθμός φορολογικού μητρώου της αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα,
- ο κωδικός της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα που αφορά στην ηλεκτρονική τιμολόγηση, όπως αυτός προσδιορίζεται στον επίσημο ιστότοπο της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης,
- εάν πρόκειται για Πράσινη Δημόσια Σύμβαση και τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για τον χαρακτηρισμό της σύμβασης ως Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης.
- εάν πρόκειται για σύμβαση κοινωνικής αναφοράς,
- εάν πρόκειται για σύμβαση καινοτομίας.

Στη περίπτωση καταχώρησης των τροποποιήσεων των αποφάσεων ανάθεσης ή κατακύρωσης που καταχωρήθηκαν, πέραν των ανωτέρω καταχωρίζεται ο ΑΔΑΜ της απόφασης ανάθεσης ή κατακύρωσης που τροποποιείται.

δ) Για τα συμφωνητικά (συμβάσεις) και τις εντολές αγοράς της παρ. 12 του άρθρου 118Α του ν. 4412/2016.

Τα ελάχιστα στοιχεία που καταχωρίζονται είναι αυτά που προβλέπονται στην ως άνω περίπτωση γ' για τις αποφάσεις ανάθεσης ή κατακύρωσης.

Στην περίπτωση καταχώρησης των τροποποιήσεων των συμφωνητικών ή των εντολών αγοράς της παρ. 12 του άρθρου 118Α που καταχωρήθηκαν, πέραν των ανωτέρω καταχωρίζεται ο ΑΔΑΜ του συμφωνητικού ή της εντολής αγοράς που τροποποιείται.

ε) Για τα χρηματικά εντάλματα ή άλλα παραστατικά που αντιστοιχούν σε αυτά για τους φορείς που δεν εμπίπτουν στο ν. 4270/2014 (Α'143).

Τα ελάχιστα στοιχεία που καταχωρίζονται είναι:

- το ποσό πληρωμής,
- τα στοιχεία των σχετικών τιμολογίων (ιδίως ο αριθμός τιμολογίου, η ημερομηνία, ο οικονομικός φορέας που εκδίδει το τιμολόγιο),
- ο κωδικός κατά το Κοινό Λεξιλόγιο Δημοσίων Συμβάσεων (Common Procurement Vocabulary CPV) σύμφωνα με τα ανωτέρω,
- το είδος της σύμβασης, δηλαδή προμήθεια, υπηρεσία, έργο, μελέτη ή τεχνική ή λοιπή συναφή επιστημονική υπηρεσία,
- η γεωγραφική περιοχή βάσει της Κοινής Ονοματολογίας των Εδαφικών Στατιστικών Μονάδων (Nomenclature of territorial units for statistics NUTS) της αναθέτουσας αρχής/ αναθέτοντα φορέα,
- ο Αριθμός Ανάληψης Υποχρέωσης, ο αριθμός καταχώρισής της στα λογιστικά βιβλία του οικείου φορέα ή/και της πολυετούς έγκρισης του άρθρου 67 του ν. 4270/2014 ή της συλλογικής απόφασης Έργου ή Μελέτης του άρθρου 80 του ν. 4270/2014 με τον ενάρθμο/ ους ή ο αριθμός της απόφασης δέσμευσης πίστωσης αρμοδίου οργάνου εφόσον η δαπάνη δεσμεύεται με άλλη ανάλογη διαδικασία,
- το είδος της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα,
- η σχετική ένδειξη αν αφορά συμφωνία πλαίσιο, δυναμικό σύστημα αγορών, ηλεκτρονικό κατάλογο ή ηλεκτρονικό πλειστηριασμό,
- η πηγή χρηματοδότησης,
- αν η σύμβαση είναι άνω ή κάτω των ορίων των άρθρων 5 και 235, ανά περίπτωση του ν.4412/2016,
- αν η σύμβαση αφορά το βιβλίο Ι ή ΙΙ του ν.4412/2016,
- η επωνυμία του οικονομικού φορέα,
- ο αριθμός φορολογικού μητρώου του οικονομικού φορέα,
- ο αριθμός φορολογικού μητρώου της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα,
- ο κωδικός της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα που αφορά στην ηλεκτρονική τιμολόγηση, όπως αυτός προσδιορίζεται στον επίσημο ιστότοπο της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Τα ανωτέρω ελάχιστα στοιχεία καταχωρίζονται υποχρεωτικά, εφόσον υφίστανται τα σχετικά πεδία στις ηλεκτρονικές διαδικτυακές φόρμες.

Ειδικότερα, και σύμφωνα με το με Α.Π. 3921 ΕΞ 2024/01-02-2024 έγγραφο του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, από **01/02/2024** προστέθηκαν στο ΚΗΜΔΗΣ ως **υποχρεωτικά** τα εξής καταχωριστέα στοιχεία (μεταδεδομένα):

α) «**Εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις (ΦΕΚ Β 466/2021)**», στις φόρμες των αναρτητέων πράξεων των «Προσκλήσεων – Προκηρύξεων – Διακηρύξεων», «Κατακυρώσεων – Αναθέσεων» και «Συμβάσεων»

β) **ΑΦΜ Φορέα**σε όλες τις σχετικές φόρμες αναρτητέων πράξεων

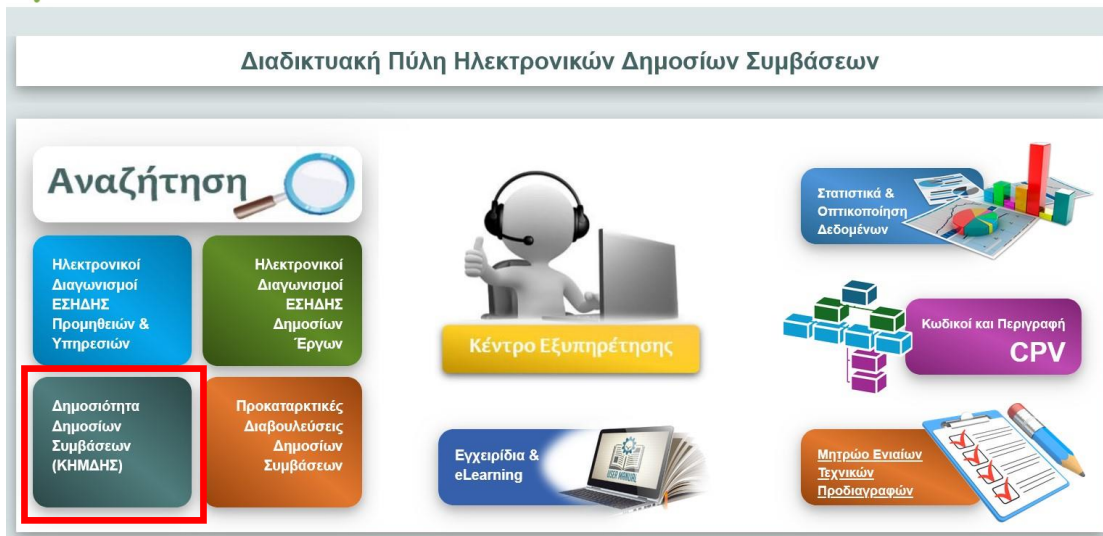
γ) **ΑΔΑ Ανάλιψης Υποχρέωσης** σε όλες τις σχετικές φόρμες αναρτητέων πράξεων

Σε οποιαδήποτε καταχώριση **απαιτείται η επισύναψη του σχετικού ηλεκτρονικού αρχείου του εγγράφου** που υποχρεωτικά καταχωρίζεται στο ΚΗΜΔΗΣ σύμφωνα με τα προαναφερόμενα.

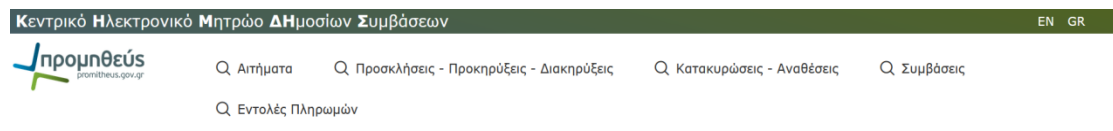
Οι **τροποποιήσεις** των προκηρύξεων, των διακηρύξεων, των προσκλήσεων, των αποφάσεων κατακύρωσης ή ανάθεσης, των συμφωνητικών και των εντολών αγοράς καθώς και οι **αποφάσεις μετάθεσης της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών και της επακόλουθης αποσφράγισης της παρ. 1α) του άρθρου 98 του ν. 4412/2016, καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ σύμφωνα με τα προαναφερόμενα και λαμβάνουν νέο ΑΔΑΜ.**

Σε περίπτωση **ματαιώσης** της διαδικασίας απαιτείται η συστημική αποτύπωση της ματαιώσης μέσω της συμπλήρωσης των σχετικών πεδίων της ηλεκτρονικής διαδικτυακής φόρμας.

Στις επόμενες δύο εικόνες φαίνεται ο τρόπος πρόσβασης στο ΚΗΜΔΗΣ, μέσω του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ (ηλεκτρονική διεύθυνση (URL) www.promitheus.gov.gr).

Εικόνα 18.2: Πρόσβαση στο ΚΗΜΔΗΣ από το ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ

Εικόνα 18.3: Αρχική σελίδα ΚΗΜΔΗΣ

Τα **καταχωριστέα έγγραφα καταχωρίζονται αμελλητί** στο δικτυακό τόπο του ΚΗΜΔΗΣ, του με μέριμνα εισηγητή / συντάκτη ως εξής:

- α) Τα πρωτογενή αιτήματα μετά την υπογραφή τους.
- β) Τα εγκεκριμένα αιτήματα μετά την έγκριση της σχετικής ανάληψης δαπάνης ή της απαιτούμενης ανάλογης ενέργειας.
- γ) Οι προκηρύξεις που αφορούν διαγωνισμούς με εκτιμώμενη αξία σύμβασης άνω των ορίων του άρθρου 5 του ν. 4412/2016 μετά την δημοσίευσή τους σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 66 και την παρ. 2 του άρθρου 296 του ν. 4412/2016 από την Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης.
- δ) Οι διακηρύξεις που αφορούν διαγωνισμούς με εκτιμώμενη αξία σύμβασης άνω των ορίων του άρθρου 5 του ν. 4412/2016 αμέσως μετά την δημοσίευση της προκήρυξης τους σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 66 και την παρ. 2 του άρθρου 296 του

ν. 4412/2016 από την Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης και την καταχώριση της προκήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ σύμφωνα με την παρ. γ).

ε) Οι διακηρύξεις που αφορούν διαγωνισμούς με εκτιμώμενη αξία σύμβασης κάτω των ορίων του άρθρου 5 του ν. 4412/2016 αμέσως μετά την υπογραφή τους.

στ) Οι προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος των παρ. 2 και 3 των άρθρων 119 και 329, αντίστοιχα, του ν. 4412/2016, αμέσως μετά την υπογραφή τους. Οι προσκλήσεις των άρθρων 120 και 330, αντίστοιχα, του ν. 4412/2016, που αφορούν στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης, μετά την υπογραφή τους και τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης.

ζ) Οι αποφάσεις ανάθεσης/κατακύρωσης καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ αμέσως μετά την οριστικοποίησή τους σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 105 του ν. 4412/2016. Οι αποφάσεις ανάθεσης των διαδικασιών των άρθρων 32, 118 καθώς και 269 του ν. 4412/2016 καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ αμέσως μετά την υπογραφή τους ή την ολοκλήρωση τυχόν προσυμβατικού ελέγχου. Οι αποφάσεις ανάθεσης της διαδικασίας του άρθρου 328 του ν. 4412/2016 αμέσως μετά την υπογραφή τους και την κοινοποίησή τους στον οικονομικό φορέα.

η) Τα συμφωνητικά που αφορούν διαγωνισμούς, με εκτιμώμενη αξία σύμβασης άνω των ορίων του άρθρου 5 του ν. 4412/2016, καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ αμέσως μετά την δημοσίευση της γνωστοποίησης του άρθρου 64 και 294 σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 66 και την παρ. 2 του άρθρου 296 του ν. 4412/2016 και πριν την εκτέλεση οποιασδήποτε δαπάνης.

Τα συμφωνητικά που αφορούν διαγωνισμούς κάτω των κοινοτικών ορίων καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ αμέσως μετά την υπογραφή τους και πριν την εκτέλεση οποιασδήποτε δαπάνης.

Τα συμφωνητικά για κάθε σύμβαση που βασίζεται σε συμφωνία πλαίσιο και σε δυναμικό σύστημα αγορών καθώς και οι εντολές αγοράς της παρ. 12 του άρθρου 118Α του ν. 4412/2016 καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ αμέσως μετά την υπογραφή τους, και πριν την εκτέλεση κάθε δαπάνης.

θ) Οι εντολές πληρωμών καταχωρίζονται μετά την υπογραφή τους.

Κατά την καταχώριση λαμβάνεται μέριμνα ώστε να εξασφαλίζεται η πλήρης και ορθή συμπλήρωση των απαραίτητων στοιχείων με σκοπό να είναι δυνατή η αναζήτηση πληροφοριών και να είναι όλα τα στοιχεία των αναρτημένων εγγράφων ευχερώς προσβάσιμα στο μέσο χρήστη. Οι αρμόδιοι για την καταχώριση φορείς λαμβάνουν όλα τα αναγκαία και κατάλληλα τεχνικά, διαδικαστικά και οργανωτικά μέτρα για να εξασφαλίζεται η ορθότητα, προσβασιμότητα, ακεραιότητα και διαθεσιμότητα των στοιχείων που καταχωρίζονται.

Οι πράξεις που καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ ισχύουν από την καταχώρισή τους σε αυτό. Με ευθύνη του προσώπου ή του οργάνου που έχει εκδώσει την πράξη γίνονται αμελλητί οι αναγκαίες διορθώσεις στα στοιχεία καταχώρισης ή στο έγγραφο που έχει αναρτηθεί στο ΚΗΜΔΗΣ.

Ειδικότερα:

α) Σε περίπτωση λανθασμένης καταχώρισης που αφορά αποκλειστικά στα σχετικά στοιχεία που συμπληρώνονται στα πεδία της ηλεκτρονικής φόρμας (μεταδεδομένα), η σχετική διόρθωση πραγματοποιείται **εντός χρονικού διαστήματος εβδομήντα δύο (72) ωρών** από την καταχώριση, με μέριμνα του εισηγητή/συντάκτη του.

Μετά την παρέλευση του χρονικού διαστήματος των εβδομήντα δύο (72) ωρών, κατά τα ανωτέρω, προκειμένου να διορθωθούν τα λανθασμένα στοιχεία που έχουν συμπληρωθεί στα πεδία της ηλεκτρονικής φόρμας (μεταδεδομένα) και μόνον αυτά, απαιτείται η συστημική ακύρωση της αρχικής καταχώρισης, η καταχώριση των μεταδομένων εκ νέου και η επισύναψη του σχετικού ηλεκτρονικού αρχείου της πράξης, με μέριμνα του εισηγητή/συντάκτη της. Στην περίπτωση αυτή, ως ημερομηνία έναρξης ισχύος της πράξης, νοείται η ημερομηνία της αρχικής καταχώρισής της.

β) Σε περίπτωση λανθασμένης καταχώρισης που αφορά στο έγγραφο (ηλεκτρονικό αρχείο του εγγράφου της σχετικής διοικητικής πράξης) που έχει καταχωριστεί στο ΚΗΜΔΗΣ, απαιτείται η συστημική ακύρωση της αρχικής καταχώρισης, η καταχώριση των μεταδομένων εκ νέου και η επισύναψη του σχετικού ηλεκτρονικού αρχείου της πράξης, με μέριμνα του εισηγητή/συντάκτη του.

Ειδικά για τις **συμφωνίες πλαίσιο και τα δυναμικά συστήματα αγορών** ισχύουν τα εξής:

Στις περιπτώσεις των **συμφωνιών πλαίσιο και των δυναμικών συστημάτων αγορών** των άρθρων 39 και 33 του Βιβλίου Ι και 270 και 273 του Βιβλίου ΙΙ του ν. 4412/2016, αντίστοιχα, όταν δεν υφίσταται δέσμευση πίστωσης (εγκεκριμένο αίτημα) για την κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών (πρωτογενές αίτημα), οι καταχωρήσεις στο ΚΗΜΔΗΣ γίνονται ως εξής:

α) Για τις **συμφωνίες πλαίσιο**:

Καταχωρίζονται η προκήρυξη της συμφωνίας πλαίσιο, η διακήρυξη, η απόφαση κατακύρωσης των αποτελεσμάτων της διαδικασίας ανάθεσης και το σχετικό συμφωνητικό.

Για κάθε εκτελεστική σύμβαση που ανατίθεται δυνάμει συμφωνίας πλαίσιο, καταχωρίζονται :

- Κάθε συγκεκριμένο πρωτογενές και εγκεκριμένο αίτημα εκτελεστικής σύμβασης.
- Κάθε απόφαση ανάθεσης εκτελεστικής σύμβασης,
- Κάθε συμφωνητικό εκτελεστικής σύμβασης και
- Κάθε εντολή πληρωμής εκτελεστικής σύμβασης.

Οι ανωτέρω πράξεις καταχωρίζονται σύμφωνα με τα κατά περίπτωση ως άνω οριζόμενα.

β) Για τα **Δυναμικά Συστήματα Αγορών**:

Καταχωρίζονται η προκήρυξη του δυναμικού συστήματος αγορών και η διακήρυξη.

Για την σύναψη κάθε σύμβασης που βασίζεται στο δυναμικό σύστημα αγορών καταχωρίζονται :

- Κάθε συγκεκριμένο πρωτογενές και εγκεκριμένο αίτημα σύμβασης,
- Κάθε απόφαση ανάθεσης σύμβασης,
- Κάθε συμφωνητικό και
- Κάθε εντολή πληρωμής.

Οι ανωτέρω πράξεις καταχωρίζονται σύμφωνα με τα κατά περίπτωση ως άνω οριζόμενα.

(άρθρο 12 της ΚΥΑ2021 «Ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων λειτουργίας και διαχείρισης του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων ΚΗΜΔΗΣ – ΦΕΚ 3075 Β')

Τέλος ιδιαίτερα σημαντικό είναι να αναφερθεί, ότι σύμφωνα με το άρθρο 70, παρ. 4 του ν.4412/2016 (όπως αυτό προστέθηκε με το άρθρο 20 του ν. 4782/2021), η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται, **σε έργα με εκτιμώμενη αξία σύμβασης μεγαλύτερη του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ**, να αναρτά στην ιστοσελίδα της δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη διενέργεια του διαγωνισμού, τη μελέτη κατασκευής του έργου, δύναται δε εντός της άνω προθεσμίας να αναρτά και τα τεύχη δημοπράτησης του διαγωνισμού, **με ταυτόχρονη αποστολή προκαταρκτικής ενημέρωσης στο ΚΗΜΔΗΣ.**

(άρθρο 38 του Ν.4412/2016)

18.4 Αναζήτηση και τροποποίηση πράξεων

Σύμφωνα με την ως άνω ΚΥΑ2021 για το ΚΗΜΔΗΣ (ΦΕΚ 3075 Β') η πρόσβαση στα έγγραφα, τα οποία έχουν αναρτηθεί στο ΚΗΜΔΗΣ είναι **ελεύθερη προς κάθε χρήστη του διαδικτύου**, χωρίς να απαιτείται οι χρήστες αυτοί να έχουν εγγραφεί στο ΚΗΜΔΗΣ και να διαθέτουν ειδικούς κωδικούς πρόσβασης.

Ειδικότερα, η ομάδα των **απλών χρηστών ΚΗΜΔΗΣ** (όπως ονομάζονται) περιλαμβάνει ιδιώτες, επιχειρήσεις, οικονομικούς και άλλους φορείς που μπορούν να έχουν πρόσβαση αποκλειστικά και μόνο στον ελεύθερα προσβάσιμο χώρο. Πρόκειται για τον ηλεκτρονικό χώρο της Διαδικτυακής Πύλης του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ, που αφορούν στο ΚΗΜΔΗΣ, στον οποίο η πρόσβαση επιτρέπεται ελεύθερα στο ενδιαφερόμενο κοινό. Στον χώρο αυτόν δημοσιεύονται, ιδίως, γενικές πληροφορίες και στοιχεία δημοσίων συμβάσεων και συμβάσεων που αφορούν σε πρωτογενή και εγκεκριμένα αιτήματα, προκηρύξεις και διακηρύξεις, προσκλήσεις, αναθέσεις και κατακυρώσεις, εντολές αγοράς, συμφωνητικά (συμβάσεις) και εντολές πληρωμών.

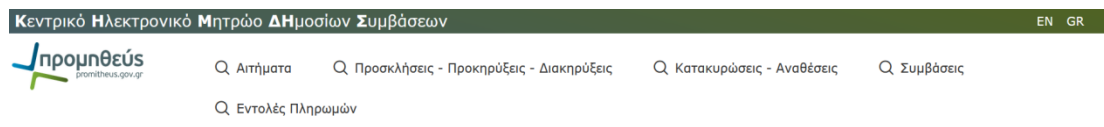
Συνεπώς, οι **απλοί χρήστες έχουν πρόσβαση στα κατωτέρω:**

- α) αιτήματα (πρωτογενή και εγκεκριμένα)
- β) προσκλήσεις – προκηρύξεις – διακηρύξεις
- γ) κατακυρώσεις – αναθέσεις

δ) συμβάσεις

ε) εντολές πληρωμών

επιλέγοντας από την κατωτέρω οθόνη της αρχικής σελίδας του ΚΗΜΔΗΣ το κατά περίπτωση έγγραφο στο οποίο θέλουν να έχουν πρόσβαση:

Οι χρήστες έχουν τη δυνατότητα να αναζητήσετε τα έγγραφα που έχουν καταχωριστεί με βάση τις παρακάτω κατά περίπτωση επιλογές:

Αναζήτηση Αιτήματος

Για την αναζήτηση στοιχείων καταχωρισμένων πράξεων στο ΚΗΜΔΗΣ απαιτείται να συμπληρώσετε τουλάχιστον ένα από τα κάτωθι κριτήρια αναζήτησης

Κριτήρια Αναζήτησης

Τίτλος

Εισάγετε μέρος (λέξη ή λεκτικά) του τίτλου της καταχωρισμένης πράξης

Περιγραφή με όρους CPVS

Εισάγετε μέρος του κωδικού CPV ή μέρος της περιγραφής του αντικείμενου της δημόσιας σύμβασης και επιλέξτε το επιθυμητό.

Φορέας

Εισάγετε μέρος της επωνυμίας (λέξη ή λεκτικά) του Φορέα έκδοσης της καταχωρισμένης πράξης και επιλέξτε το επιθυμητό

Μοναδικός Κωδικός - ΑΔΑΜ

Εισάγετε το μοναδικό Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) της καταχωρισμένης πράξης

Υπογράφων

Εισάγετε μέρος του επωνύμου του υπογράφοντος της καταχωρισμένης πράξης και επιλέξτε τον

Ημερομηνία καταχώρισης της πράξης στο ΚΗΜΔΗΣ
Από Έως

Συνολικό Κόστος Χωρίς ΦΠΑ
Από Έως

Πρωτογενή Αιτήματα **Αρχείο Αιτημάτων** **Εγκρίσεις Πρωτογενών Αιτημάτων**

Εικόνα 18.4: Αναζήτηση αιτήματος

Αναζήτηση Προσκήσεων - Προκηρύξεων - Διακηρύξεων

Για την αναζήτηση στοιχείων καταχωρισμένων πράξεων στο ΚΗΜΔΗΣ απαιτείται να συμπληρώσετε τουλάχιστον ένα από τα κάτωθι κριτήρια αναζήτησης

Κριτήρια Αναζήτησης

Τίτλος

Εισάγετε μέρος (λέξη ή λεκτικά) του τίτλου της καταχωρισμένης πράξης

Περιγραφή με όρους CPVS

Εισάγετε μέρος του κωδικού CPV ή μέρος της περιγραφής του αντικείμενου της δημόσιας σύμβασης και επιλέξτε το επιθυμητό.

Φορέας

Εισάγετε μέρος της επωνυμίας (λέξη ή λεκτικά) του Φορέα έκδοσης της καταχωρισμένης πράξης και επιλέξτε το επιθυμητό

Ημερομηνία καταχώρισης της πράξης στο ΚΗΜΔΗΣ

Από Έως

Μοναδικός Κωδικός - ΑΔΑΜ

Εισάγετε το μοναδικό Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) της καταχωρισμένης πράξης

Υπογράφων

Εισάγετε μέρος του επωνύμου του υπογράφοντος της καταχωρισμένης πράξης και επιλέξτε τον

Συνολικό Κόστος Χωρίς ΦΠΑ

Από Έως

Εικόνα 18.5: Αναζήτηση πρόσκλησης – προκήρυξης – διακήρυξης

Αναζήτηση Κατακυρώσεων - Αναθέσεων

Για την αναζήτηση στοιχείων καταχωρισμένων πράξεων στο ΚΗΜΔΗΣ απαιτείται να συμπληρώσετε τουλάχιστον ένα από τα κάτωθι κριτήρια αναζήτησης

Κριτήρια Αναζήτησης

Τίτλος

Εισάγετε μέρος (λέξη ή λεκτικά) του τίτλου της καταχωρισμένης πράξης

Περιγραφή με όρους CPVS

Εισάγετε μέρος του κωδικού CPV ή μέρος της περιγραφής του αντικείμενου της δημόσιας σύμβασης και επιλέξτε το επιθυμητό.

Φορέας

Εισάγετε μέρος της επωνυμίας (λέξη ή λεκτικά) του Φορέα έκδοσης της καταχωρισμένης πράξης και επιλέξτε το επιθυμητό

Ημερομηνία καταχώρισης της πράξης στο ΚΗΜΔΗΣ

Από Έως

Μοναδικός Κωδικός - ΑΔΑΜ

Εισάγετε το μοναδικό Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) της καταχωρισμένης πράξης

Υπογράφων

Εισάγετε μέρος του επωνύμου του υπογράφοντος της καταχωρισμένης πράξης και επιλέξτε τον

Συνολικό Κόστος Χωρίς ΦΠΑ

Από Έως

Α.Φ.Μ.

Εισάγετε τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) του αναδόχου (εταιρείας)

Επωνυμία Εταιρείας

Εισάγετε την επωνυμία του αναδόχου

Εικόνα 18.6: Αναζήτηση κατακύρωσης - ανάθεσης

Αναζήτηση Συμβάσεων

Για την αναζήτηση στοιχείων καταχωρισμένων πράξεων στο ΚΗΜΔΗΣ απαιτείται να συμπληρώσετε τουλάχιστον ένα από τα κάτωθι κριτήρια αναζήτησης

Κριτήρια Αναζήτησης

Τίτλος

Εισάγετε μέρος (λέξη ή λεκτικά) του τίτλου της καταχωρισμένης πράξης

Περιγραφή με όρους CPVS

Εισάγετε μέρος του κωδικού CPV ή μέρος της περιγραφής του αντικείμενου της δημόσιας σύμβασης και επιλέξτε το επιθυμητό.

Φορέας

Εισάγετε μέρος της επωνυμίας (λέξη ή λεκτικά) του Φορέα έκδοσης της καταχωρισμένης πράξης και επιλέξτε το επιθυμητό

Ημερομηνία καταχώρισης της πράξης στο ΚΗΜΔΗΣ

Από Έως

Μοναδικός Κωδικός - ΑΔΑΜ

Εισάγετε το μοναδικό Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) της καταχωρισμένης πράξης

Υπογράφων

Εισάγετε μέρος του επωνύμου του υπογράφοντος της καταχωρισμένης πράξης και επιλέξτε τον

Συνολικό Κόστος Χωρίς ΦΠΑ

Από Έως

Α.Φ.Μ.

Εισάγετε τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) του αναδόχου (εταιρείας)

Επωνυμία Εταιρείας

Εισάγετε την επωνυμία του αναδόχου

Εικόνα 18.7: Αναζήτηση σύμβασης

Αναζήτηση Εντολών Πληρωμής

Για την αναζήτηση στοιχείων καταχωρισμένων πράξεων στο ΚΗΜΔΗΣ απαιτείται να συμπληρώσετε τουλάχιστον ένα από τα κάτωθι κριτήρια αναζήτησης

Κριτήρια Αναζήτησης

Τίτλος

Εισάγετε μέρος (λέξη ή λεκτικά) του τίτλου της καταχωρισμένης πράξης

Περιγραφή με όρους CPVS

Εισάγετε μέρος του κωδικού CPV ή μέρος της περιγραφής του αντικείμενου της δημόσιας σύμβασης και επιλέξτε το επιθυμητό.

Φορέας

Εισάγετε μέρος της επωνυμίας (λέξη ή λεκτικά) του Φορέα έκδοσης της καταχωρισμένης πράξης και επιλέξτε το επιθυμητό

Ημερομηνία καταχώρισης της πράξης στο ΚΗΜΔΗΣ

Από Έως

Μοναδικός Κωδικός - ΑΔΑΜ

Εισάγετε το μοναδικό Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) της καταχωρισμένης πράξης

Υπογράφων

Εισάγετε μέρος του επωνύμου του υπογράφοντος της καταχωρισμένης πράξης και επιλέξτε τον

Συνολικό Κόστος Χωρίς ΦΠΑ

Από Έως

Α.Φ.Μ.

Εισάγετε τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) του αναδόχου (εταιρείας)

Επωνυμία Εταιρείας

Εισάγετε την επωνυμία του αναδόχου

Εικόνα 18.8: Αναζήτηση εντολής πληρωμής

Αναφέρεται ότι για την αναζήτηση των εγγράφων που έχουν καταχωριστεί ο πιο εύκολος τρόπος είναι η αναγραφή του Μοναδικού Κωδικού – ΑΔΑΜ, το οποίο αρκεί

και μόνο για αναζητηθεί το εν λόγω έγγραφο. Σε περίπτωση που δεν είναι γνωστό το εν λόγω στοιχείο ΑΔΑΜ, τότε θα πρέπει να συμπληρωθούν τα ανωτέρω στοιχεία όσο πιο ορθά γίνεται προκειμένου το αποτελέσματα της αναζήτησης να όσο πιο σχετικό γίνεται.

Αναφορικά με τις τροποποιήσεις των πράξεων ισχύουν όσα ήδη αναφέρθηκαν παραπάνω.

Ειδικότερα, στην περίπτωση **καταχώρησης των τροποποιήσεων** των προκηρύξεων, των διακηρύξεων, των προσκλήσεων, των αποφάσεων ανάθεσης ή κατακύρωσης, των συμφωνητικών ή των εντολών αγοράς της παρ. 12 του άρθρου 118Α του ν. 4412/2016, τα οποία καταχωρήθηκαν, θα πρέπει **πάντα να καταχωρίζεται και ο αντίστοιχος σχετικός ΑΔΑΜ που τροποποιείται.**

Σε κάθε περίπτωση είναι σημαντικό να τονιστεί ότι οι αποφάσεις μετάθεσης της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών και της επακόλουθης αποσφράγισης της παρ. 1α) του άρθρου 98 του ν. 4412/2016, καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ σύμφωνα με τα προαναφερόμενα και λαμβάνουν νέο ΑΔΑΜ.

Τέλος, αναφέρεται ότι κάθε φορά που αναζητούμε ένα έγγραφο (πράξη) το οποίο αποτελεί τροποποίηση ενός άλλου εγγράφου (πράξης), τότε το ΚΗΜΔΗΣ «μας ενημερώνει» για την πράξη την οποία τροποποιεί το εν λόγω έγγραφο, όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα:

Βασικά Στοιχεία Διοικητικού Εγγράφου

Μοναδικός Κωδικός - ΑΔΑΜ	24SYMV014967150
Η/νία Υπογραφής	18/06/2024
Έναρξη	18/06/2024
Δεν έχει Ημ/νία Λήξης	☐
Αριθμός σύμβασης ή αριθμός πρωτοκόλλου	Δ.Ο.Υ./142361
Προϋπολογισμός Σύμβασης	
Είδος Αναθέτουσας Αρχής & Κύριες Δραστ.	
Είδος διαδικασίας	Διαδικασία άρθρου 128 του ν.4412/16
Φορέας	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΑΦΜ Φορέα	090310533
Γεωγραφική Περιοχή Φορέα (NUTS)	Κεντρικός Τομέας Αθηνών
Είδος Σύμβασης	Τεχνικές ή λοιπές συναφείς υπηρεσίες
Κριτήρια Ανάθεσης	
Email Συντάκτη	doy@ggde.gr
Αξία Σύμβασης	
ΑΔΑ Ανάληψης Υποχρέωσης	

Τροποποιεί τη Σύμβαση με Μοναδικό Αριθμό 24SYMV014434212

Βασικά Στοιχεία Διοικητικού Εγγράφου

Μοναδικός Κωδικός - ΑΔΑΜ	24SYMV014967150
Η/νία Υπογραφής	18/06/2024
Έναρξη	18/06/2024
Δεν έχει Ημ/νία Λήξης	☐
Αριθμός σύμβασης ή αριθμός πρωτοκόλλου	Δ.Ο.Υ./142361
Προϋπολογισμός Σύμβασης	
Είδος Αναθέτουσας Αρχής & Κύριες Δραστ.	
Είδος διαδικασίας	Διαδικασία άρθρου 128 του ν.4412/16
Φορέας	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΑΦΜ Φορέα	090310533
Γεωγραφική Περιοχή Φορέα (NUTS)	Κεντρικός Τομέας Αθηνών
Είδος Σύμβασης	Τεχνικές ή λοιπές συναφείς υπηρεσίες
Κριτήρια Ανάθεσης	
Email Συντάκτη	doy@ggde.gr
Αξία Σύμβασης	
ΑΔΑ Ανάληψης Υποχρέωσης	

Τροποποιεί τη Σύμβαση με Μοναδικό Αριθμό 24SYMV014434212

Εικόνα 18.9: Τροποποίηση σύμβασης

Για τους πιστοποιημένους χρήστες ΚΗΜΔΗΣ που αφορά στα στελέχη των αναθετουσών αρχών και αναθετόντων φορέων και Κεντρικών Αρχών Αγορών, ο οποίος πραγματοποιούν καταχωρίσεις πράξεων στο ΚΗΜΔΗΣ, ιδιαίτερα χρήσιμο είναι το Νέο Εγχειρίδιο χρήσης Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) της Διεύθυνση Διαχείρισης, Ανάπτυξης & Υποστήριξης ΕΣΗΔΗΣ / Τμήμα Υποστήριξης και Εκπαίδευσης Χρηστών ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ (Έκδοση 3.1 – Νοέμβριος 2022), στο οποίο αποτυπώνονται **όλες οι νέες οθόνες της εφαρμογής**.

18.5 Μελέτη περίπτωσης

Στη συνέχεια παρουσιάζεται έργο (άνω των ορίων) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, το οποίο προκηρύχθηκε στις 14/10/2022, με καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών: 22/11/2022 11:00 π.μ.

Ειδικότερα, και προκειμένου να πραγματοποιηθούν οι απαραίτητες από την κείμενη νομοθεσία αναρτήσεις στο ΚΗΜΔΗΣ σύμφωνα με το παρακάτω διάγραμμα (το οποίο έχει παρουσιαστεί σε προηγούμενη ενότητα),

συντάχθηκε έγγραφο με θέμα «**Πρωτογενές Αίτημα**» από την αρμόδια Υπηρεσία, βάσει του οποίου θεμελιώθηκε η ανάγκη για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης. Το εν λόγω έγγραφο καταχωρήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ αμέσως μετά την υπογραφή του και πήρε Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ): 22REQ0113723992022-10-06.

Εν συνέχεια, η Υπηρεσία προχώρησε στην έκδοση της σχετικής **απόφασης δέσμευσης πίστωσης**. Στη συγκεκριμένη περίπτωση η εν λόγω απόφαση περιλάμβανε επιπλέον έγκριση για τη διενέργεια του ανοικτού διαγωνισμού, έγκριση των τευχών δημοπράτησης και ανάθεση αρμοδιοτήτων για το έργο. Το εν λόγω έγγραφο καταχωρήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ αμέσως μετά την υπογραφή του από τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών και πήρε Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ): 22REQ011411940 2022-10-12.

Ακολούθως, η Υπηρεσία προχώρησε στις 14/10/2022 στην αποστολή της **Προκήρυξης Σύμβασης** για δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ΕΕΕΕ (σύμβαση άνω του ορίου) μέσω της πλατφόρμας του eNotices. Η εν λόγω δημοσίευση πραγματοποιήθηκε στις 19/10/2022, με αρ. δημοσίευσης **2022/S 202-573644**. Για την προκήρυξη σύμβασης χρησιμοποιήθηκαν τα τυποποιημένα έντυπα του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2015/1986 της παλιάς εφαρμογής eNotices. Η εν λόγω δημοσίευση καταχωρήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ στις 20/10/2022 και πήρε Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ): 22PROC011455277 2022-10-20. **Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η συγκεκριμένη ανάρτηση της Προκήρυξης Σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ απαγορευόταν να γίνει πριν την ημερομηνία δημοσίευσής της στην ΕΕΕΕ, δηλαδή πριν τις 19/10/2022.**

Την ίδια ημέρα που αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ η Προκήρυξης Σύμβασης, δηλ. στις 20/10/2022, αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ και η Διακήρυξη του υπόψη διαγωνισμού, η οποία πήρε Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ): 22PROC011456237 2022-10-20.

Εν συνέχεια, και λόγω ότι ο υπόψη ανοικτός διαγωνισμός είχε προϋπολογισμό άνω του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, και σύμφωνα με το άρθρο 70 παρ. 4 του ν.4412/2016(όπως έχει ήδη αναφερθεί σε προηγούμενη ενότητα) η αναθέτουσα αρχή ήταν υποχρεωμένη να αναρτήσει στην ιστοσελίδα της δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη διενέργεια του διαγωνισμού, τη μελέτη κατασκευής του έργου, **με ταυτόχρονη αποστολή προκαταρκτικής ενημέρωσης στο ΚΗΜΔΗΣ**. Για το λόγο αυτό, στις 25/10/2022 η Αναθέτουσα Αρχή καταχώρισε έγγραφο στο ΚΗΜΔΗΣ σχετικά με την εν λόγω ανάρτηση των μελετών του έργου η οποία πήρε Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ): 22PROC011487659 2022-10-25.

Ο διαγωνισμός διεξήχθη κανονικά στις 22/11/2022 (καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών), αποσφραγίστηκε στις 24/11/2022 (σύμφωνα με τα οριζόμενα στο σχετικό άρθρο 18 της οικείας Διακήρυξης) και στις 07/04/2023 εκδόθηκε η **απόφαση κατακύρωσης** του έργου (απόφαση έγκρισης του από 2^{ου} Πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού που αφορά στον έλεγχο των δικαιολογητικών του «προσωρινού αναδόχου» και κατακύρωση και ανάθεση της υπόψη σύμβασης), η οποία κοινοποιήθηκε σε όλους τους προσφέροντες (πλην όσων είχαν αποκλειστεί οριστικά). Ωστόσο, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η απόφαση κατακύρωσης καταχωρήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ αμέσως μετά την οριστικοποίησή τους σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 105 του ν. 4412/2016, ήτοι μετά την υποβολή της υπεύθυνης δήλωσης από τον προσωρινό ανάδοχο σχετικά με το ότι δεν έχουν επέλθει στο πρόσωπό του οπιγενείς μεταβολές κατά την έννοια του άρθρου 104 του ν. 4412/2016. Η εν λόγω ανάρτηση πήρε Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ): 23AWRD013005109 2023-07-04.

Τέλος, καταχωρήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ η **σύμβαση** η οποία υπογράφηκε για την κατασκευή του υπόψη έργου, η οποία πήρε Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ): 24SYMV014861714 2024-05-31.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19

Γνωστοποιήσεις συμβάσεων στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης TED

19.1 Εισαγωγή

19.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας

Σκοπός της παρούσας θεματικής ενότητας είναι η γνωριμία με τη νέα πύλη του TED (TendersElectronicDaily), μέρος του SIMAP, που αποτελεί την ηλεκτρονική έκδοση του Συμπληρώματος της Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην οποία δημοσιεύονται οι διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων άνω των ορίων.

Ειδικότερα, το παρόν κεφάλαιο αφορά στις ενέργειες στις οποίες προβαίνουν οι Αναθέτουσες Αρχές προκειμένου μέσω των ηλεκτρονικών εντύπων (eForms) να προβούν στη γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στον νέο Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2019/1780 για τα νέα ηλεκτρονικά έντυπα και την κατάργηση του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2015/1986, με σκοπό την εξοικείωση των χρηστών με τη νέα εφαρμογή eNotices2 για τη συμπλήρωση και αποστολή των προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων των αναθετουσών αρχών.

19.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση της παρούσας θεματικής ενότητας οι επιμορφούμενοι θα είναι σε θέση να:

- γνωρίζουν τους κανόνες του νέου εκτελεστικού Κανονισμού 2019/1780 της ΕΕ.
- αξιοποιούν εκπαιδευτικά εργαλεία και το περιβάλλον προεπισκόπησης για τη δοκιμή της εφαρμογής.
- συμπληρώνουν τα πεδία (υποχρεωτικά και μη), των ηλεκτρονικών εντύπων γνωστοποίησης σύμβασης.

19.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας

Στην παρούσα θεματική ενότητα αναλύεται ο νέος Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1780 για τα νέα ηλεκτρονικά έντυπα και την κατάργηση του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2015/1986. Στη συνέχεια, παρουσιάζεται η νέα πύλη του TED (TendersElectronicDaily), ενώ ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα νέα ηλεκτρονικά έντυπα

eForms που χρησιμοποιούν οι αναθέτουσες αρχές προκειμένου να υλοποιήσουν τη γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης άνω των ορίων.

19.2 Θεσμικό πλαίσιο – Ορισμοί

Στις 25.10.2019 δημοσιεύθηκε στο τεύχος L272 της Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης **Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1780** της Επιτροπής της 23ης Σεπτεμβρίου 2019 για την κατάρτιση τυποποιημένων εντύπων για τη δημοσίευση προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων και την **κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/1986** («ηλεκτρονικά έντυπα»/ eForms»).

Ο Κανονισμός αυτός θεσπίζει **έξι (6) νέα τυποποιημένα ηλεκτρονικά έντυπα (eForms)**, τα οποία παρατίθενται παρακάτω, και τα οποία χρησιμοποιούνται για τη δημοσίευση σαράντα (40) προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων που προβλέπονται στις οδηγίες 2014/23/ΕΕ, 2014/24/ΕΕ, 2014/25/ΕΕ, 2009/81/ΕΚ, 89/665/ΕΟΚ και 92/13/ΕΟΚ. Τα 6 τυποποιημένα ηλεκτρονικά έντυπα είναι τα εξής:

- α) Έντυπο προγραμματισμού
- β) Έντυπο διαγωνιστικής διαδικασίας
- γ) Έντυπο εκ των προτέρων γνωστοποίησης απευθείας ανάθεσης
- δ) Έντυπο αποτελέσματος
- ε) Έντυπο τροποποίησης σύμβασης
- στ) Έντυπο αλλαγής

Όσον αφορά στην **Οδηγία 2014/24/ΕΕ**, τα ηλεκτρονικά έντυπα (eForms) και τα σχετικά είδη της προκήρυξης / γνωστοποίησης που αυτά περιλαμβάνουν φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

	Είδος εντύπου	Περιγραφή προκήρυξης / γνωστοποίησης
1	Έντυπο προγραμματισμού	Προκαταρκτική προκήρυξη που χρησιμοποιείται για την σύντηξη των προθεσμιών για την παραλαβή των προσφορών – γενική οδηγία

		Γνωστοποίηση της δημοσίευσης προκαταρκτικής προκήρυξης στο «προφίλ αγοραστή» - γενική οδηγία
		Προκαταρκτική προκήρυξη που χρησιμοποιείται μόνο για πληροφορίες – γενική οδηγία
2	Έντυπο διαγωνιστικής διαδικασίας	Προκαταρκτική προκήρυξη που χρησιμοποιείται ως προκήρυξη διαγωνισμού – γενική οδηγία, τυποποιημένο καθεστώς
		Προκήρυξη σύμβασης – γενική οδηγία, τυποποιημένο καθεστώς
		Προκήρυξη σύμβασης – γενική οδηγία, απλοποιημένο καθεστώς
		Προκαταρκτική προκήρυξη που χρησιμοποιείται ως προκήρυξη διαγωνισμού – γενική οδηγία, απλοποιημένο καθεστώς
		Προκήρυξη διαγωνισμού μελετών – γενική οδηγία, διαγωνισμός μελετών
3	Έντυπο αποτελέσματος	Γνωστοποίηση συναφθείσας σύμβασης – γενική οδηγία, τυποποιημένο καθεστώς
		Γνωστοποίηση συναφθείσας σύμβασης – γενική οδηγία, απλοποιημένο καθεστώς
		Γνωστοποίηση συναφθείσας σύμβασης – γενική οδηγία, απλοποιημένο καθεστώς
4	Έντυπο τροποποίησης σύμβασης	Γνωστοποίηση τροποποίησης σύμβασης – γενική οδηγία
5	Έντυπο αλλαγής	Γνωστοποίηση αλλαγής

Πίνακας 19.1: Νέα ηλεκτρονικά έντυπα eForms

Ο ως άνω Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1780 έχει έως τώρα τροποποιηθεί δύο φορές:

1^η τροποποίηση:

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2303 της Επιτροπής της 24ης Νοεμβρίου 2022 για την πρώτη τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2019/1780.

2^η τροποποίηση:

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2884 της Επιτροπής της 20ής Δεκεμβρίου 2023 για την δεύτερη τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2019/1780.

Κατάργηση της παλιάς εφαρμογής eNotices και έναρξη εφαρμογής της νέας eNotices2

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2019/1780 (όπως αυτό τροποποιήθηκε) ο **Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1986 καταργείται από τις 14 Νοεμβρίου 2022**. Ωστόσο προκειμένου να καταστεί δυνατή η ομαλή τεχνική μετάβαση προβλέφθηκε **μεταβατική περίοδος** από την 14η Νοεμβρίου 2022 ως και την 24η Οκτωβρίου 2023 κατά την οποία ήταν δυνατή η χρήση τόσο των τυποποιημένων εντύπων που έχουν θεσπιστεί με τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2015/1986 όσο και των ηλεκτρονικών εντύπων (eForms) που θεσπίζονται με τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2019/1780. Εν συνεχεία, και κατόπιν σχετικής ανακοίνωσης του επίσημου ιστοτόπου της TED, η παλιά εφαρμογή eNotices, για την αποστολή των προκηρύξεων και των γνωστοποιήσεων των αναθετουσών αρχών, **παρατάθηκε έως την 31η Ιανουαρίου 2024**.

Συνεπώς, **από την 1^η Φεβρουαρίου 2024**, οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται για τις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων άνω των ορίων να συμπληρώνουν και να αποστέλλουν στην επίσημη εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα νέα ηλεκτρονικά έντυπα (**eForms**) μέσω της νέας εφαρμογής **eNotices2**. Περαιτέρω δε, η προβολή των δημοσιευμένων ειδοποιήσεων των αναθετουσών αρχών στο eNotices **ήταν δυνατή μέχρι τις 30 Ιουνίου 2024**.

19.3 Η νέα πύλη του TED (Tenders Electronic Daily)

Από τον Ιανουάριο 2024 υπάρχει η νέα βελτιωμένη πύλη του TED TendersElectronicDaily (<https://ted.europa.eu>) για τη δημοσίευση των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων άνω των ορίων, η οποία περιέχει πλήθος βελτιώσεων, νέων χαρακτηριστικών και διευρυμένων λειτουργιών.

Καλωσήρθατε στη νέα TED

Εικόνα 19.1: Η νέα πύλη TED

Με τις νέες αλλαγές υλοποιείται ο κανονισμός για τα ηλεκτρονικά έντυπα, ο οποίος καθορίζει μια σειρά νέων πεδίων ενώ αναδιαρθρώνει τα στοιχεία που περιέχονται στα τυποποιημένα έντυπα και τις προκηρύξεις. Επιπλέον, για τη βελτίωση της ποιότητας και την προώθηση πιο αποτελεσματικής επαναχρησιμοποίησης, το νέο TED παρέχει αναβαθμισμένη διεπαφή χρήστη, εξορθολογισμένο περιεχόμενο, εξατομικευμένες λειτουργίες και πιο αποτελεσματική αναζήτηση.

Η ανανεωμένη πύλη TED έχει νέα εμφάνιση και ενσωματώνει προηγμένες τεχνολογίες ΤΠ. Παρέχει τη δυνατότητα διαισθητικής πλοήγησης καθώς και επιλογές για την εξατομίκευση των λογαριασμών των χρηστών. Η λειτουργία αναζήτησης υποστηρίζεται από μηχανή αναζήτησης υψηλών επιδόσεων για ταχεία και εύκολη ανάκτηση πληροφοριών.

Σύμφωνα με τον επίσημο νέο ιστότοπο TED οι κύριες νέες λειτουργίες αφορούν στα κατωτέρω:

Αναζήτηση:

- *Γρήγορη αναζήτηση:*

- Η αναζήτηση είναι πολύγλωσση, δηλαδή μπορεί να πραγματοποιείται αναζήτηση σε άλλες γλώσσες από τη γλώσσα της διεπαφής.
 - Μπορεί να αναζητείται ολόκληρο το κείμενο των προκηρύξεων.
 - Μπορεί να αναζητούνται ετικέτες των τιμών κωδικών, π.χ.: η αναζήτηση comp-tend εμφανίζει όλες τις προκηρύξεις με είδος διαδικασίας «Ανταγωνιστική διαγωνισμού».
- *Εξειδικευμένη αναζήτηση:*
 - Καθώς τα ηλεκτρονικά έντυπα προκηρύξεων είναι πλήρως ευρετηριασμένα, υπάρχουν νέα πεδία αναζήτησης από τη σελίδα «εξειδικευμένη αναζήτηση».
 - Μπορεί να επιλεγεί ο τρόπος με τον οποίο εμφανίζεται το ερώτημα στο πλαίσιο ερωτήματος, είτε ως κωδικός είτε ως κείμενο. Προστίθενται δύο επιπλέον τμήματα τα οποία επιτρέπουν να φαίνονται όλα τα πεδία αναζήτησης και οι αντίστοιχες τιμές τους και να γίνεται επιλογή από τα εν λόγω πεδία ώστε να επικαιροποιείται εύκολα το ερώτημα.
 - Παρέχεται μια λειτουργία φίλτρου που επιτρέπει να εντοπίζονται γρήγορα τα πεδία αναζήτησης και/ή οι τιμές που επιλέγονται με τη χρήση λέξεων-κλειδιών.
 - Για τη διευκόλυνση των χρηστών παρέχεται λειτουργία αυτόματης συμπλήρωσης κειμένου εάν προτιμάται η πληκτρολόγηση απευθείας στο πλαίσιο ερωτήματος.
 - Παρέχεται νέα λειτουργία «Έλεγχος σύνταξης» για να επιβεβαιώνει ο χρήστης ότι το ερώτημα είναι έγκυρο ή για να επισημαίνονται άκυρα σημεία που πρέπει να επιλυθούν.
 - *Αποτελέσματα αναζήτησης:*
 - Στη σελίδα «Αποτέλεσμα αναζήτησης», μπορεί να περιορίζονται τα αποτελέσματα χρησιμοποιώντας παραμέτρους όπως: επιχειρηματικές ευκαιρίες, κοινό λεξιλόγιο για τις δημόσιες συμβάσεις (CPV), είδος

- σύμβασης, συγκεκριμένη χώρα, είδος διαδικασίας, έτος δημοσίευσης, χώρα του αγοραστή.
- Μπορεί να γίνεται εξαγωγή του καταλόγου αποτελεσμάτων σε διάφορους μορφότυπους.
 - Μπορεί να γίνεται τηλεφόρτωση των προκηρύξεων από τη σελίδα των αποτελεσμάτων σε διάφορους μορφότυπους.
 - Η URL του αποτελέσματος της αναζήτησης περιλαμβάνει τα κριτήρια αναζήτησης για όλες τις αναζητήσεις.
- *Απεικόνιση της προκήρυξης:*
 - Η σελίδα της προβολής της προκήρυξης είναι πιο κατανοητή.
 - Η απεικόνιση των προκηρύξεων εναρμονίζεται και υπάρχει κατάλογος περιεχομένων ο οποίος βοηθάει στην περιήγηση του περιεχομένου της προκήρυξης.
 - Μπορεί να γίνεται τηλεφόρτωση της προκήρυξης σε διάφορους μορφότυπους.
 - Η προκήρυξη μπορεί να μεταφραστεί αυτόματα

Επιπλέον, δύναται οι χρήστες να δημιουργήσουν εύκολα «ειδοποιήσεις αναζήτησης» για τα ερωτήματα της προτίμησής τους. Μπορούν επίσης να επιλέγουν διάφορες προκηρύξεις και να δημιουργούν ειδοποιήσεις προκήρυξης σε διάφορους μορφότυπους αρχείων και να εξαγάγουν στο τέλος τον κατάλογο αποτελεσμάτων αφού επιλέξουν τα επιθυμητά μεταδεδομένα.

Τέλος, το νέο TED βασίζεται πλήρως σε **ηλεκτρονικά έντυπα (eForms)**, τα οποία είναι ψηφιακά τυποποιημένα έντυπα που χρησιμοποιούνται από τους αγοραστές του δημόσιου τομέα (αναθέτουσες αρχές) για τη δημοσίευση προκηρύξεων.

Σχετικά με τη νέα πύλη TED διατίθεται **σελίδα βοήθειας** (<https://ted.europa.eu/el/help-page>), **επεξηγηματικά βίντεο** (<https://ted.europa.eu/el/help/video-tutorials>), ενώ για ερωτήσεις υπάρχει η δυνατότητα για απευθείας επικοινωνία μέσω της υπηρεσίας **OP TED Helpdesk** μέσω αποστολής email στο OP-TED-HELPPDESK@publications.europa.eu.

Βοήθεια

Επεξηγηματικά βίντεο

Δείτε τα [επεξηγηματικά μας βίντεο](#) για μια παρουσίαση του τρόπου χρήσης συγκεκριμένων λειτουργιών του ιστότοπου TED.

Επισημαίνεται ότι τα επεξηγηματικά βίντεο είναι διαθέσιμα μόνο στα αγγλικά.

Λίγα λόγια για τη βάση TED

Χαρακτηριστικά του δικτυακού τόπου TED

Επιλογή γλώσσας

Χάρτης δικτυακού τόπου

Ανακοίνωση νομικού περιεχομένου

Σύνδεσμοι

Επικοινωνία

Αναζήτηση & περιήγηση

Αναζήτηση για προκηρύξεις

Πεδίο αναζήτησης

Γρήγορη αναζήτηση

Σύνθετη αναζήτηση

Εξειδικευμένη αναζήτηση

Αναζήτηση ανά θέμα >

Αποτελέσματα αναζήτησης

Κατάλογος αποτελεσμάτων

Επεξεργασία αναζήτησης

Αποθήκευση αναζήτησης (μόνο για εγγεγραμμένους χρήστες)

Δημιουργία ειδοποίησης αναζήτησης (μόνο για εγγεγραμμένους χρήστες)

Δημιουργία ειδοποίησης προκηρύξεων (μόνο για εγγεγραμμένους χρήστες)

Τηλεφόρωση

Κατάλογος εξαγωγής

Εξειδίκευση αναζήτησης

Μοιραστείτε/επεξεργαστείτε τη διεύθυνση URL

Λογαριασμός TED

Δημιουργία λογαριασμού στο TED

Σύνδεση

Αποσύνδεση

Τροποποίηση λεπτομερειών λογαριασμού του TED

Διαγράψτε τον λογαριασμό σας στο TED

Εγγεγραμμένοι χρήστες

Ο πίνακας εργαλείων μου >

Προτιμήσεις >

Προβολή προκήρυξης

Εμφάνιση προκήρυξης

Τηλεφόρωση σε μορφή XML

Εμφάνιση των απευθείας συνδέσμων

Δημιουργία ειδοποίησης (μόνο για εγγεγραμμένους χρήστες)

Αποστολή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (μόνο για εγγεγραμμένους χρήστες)

Αίτημα μετάφρασης (μόνο για εγγεγραμμένους χρήστες)

Γνωστοποιήσεις αλλαγών

Σχετικές προκηρύξεις

Επιστροφή στον κατάλογο αποτελεσμάτων

Επόμενα/προηγούμενα

Περαιτέρω χρήση δεδομένων

Μαζική τηλεφόρωση σε μορφή XML

Τροφοδοσίες RSS

Ημερολόγιο δημοσιεύσεων

Αναζήτηση API

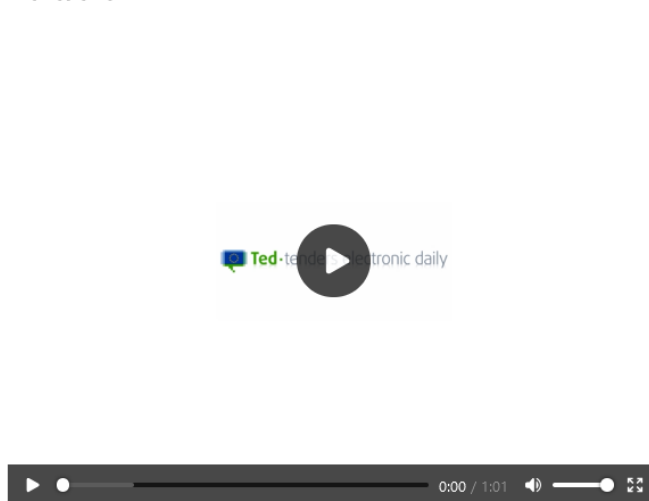

Εικόνα 19.2: Σελίδα Βοήθειας της νέας πύλης TED

Επεξηγηματικά βίντεο

Περιήγηση στον ιστότοπο TED
Εγγραφή χρήστη — Σύνδεση
Πλοήγηση ανά θέμα
Γρήγορη αναζήτηση
Σύνθετη αναζήτηση
Εξειδικευμένη αναζήτηση
Κατάλογος αποτελεσμάτων
Απεικόνιση προκηρύξεων
Ο πίνακας εργαλείων μου
Μαζική τηλεφόρτωση ημερήσιων ή μηνιαίων πακέτων
Εγγραφή στις τροφοδοσίες RSS με πρόγραμμα ανάγνωσης ειδήσεων
Χρονοδιάγραμμα εκδόσεων
API αναζήτησης

Περιήγηση στον ιστότοπο TED

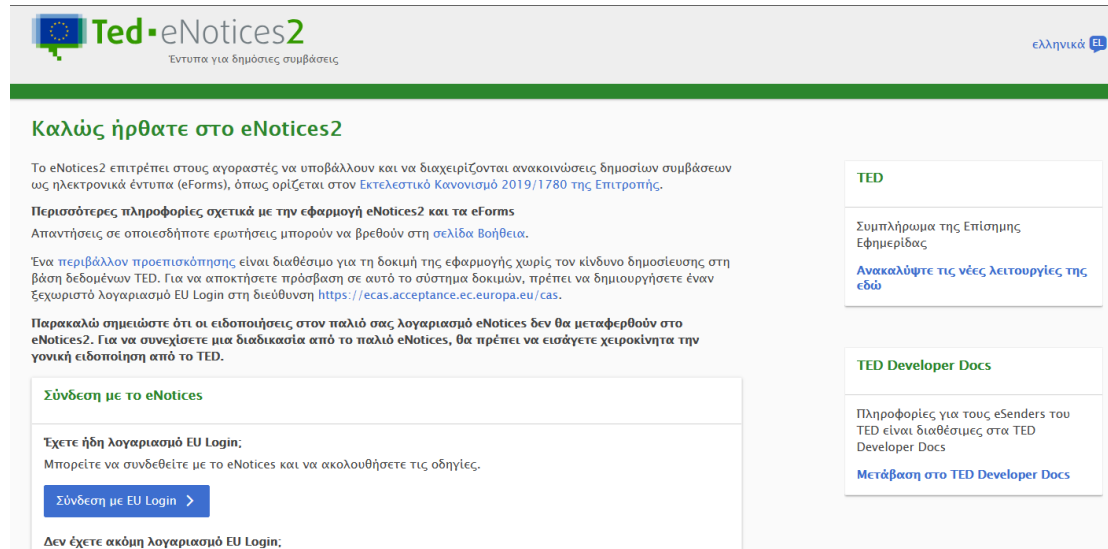
Εικόνα 19.3: Επεξηγηματικά βίντεο της νέας πύλης TED

19.4 Γνωστοποιήσεις δημοσίων συμβάσεων μέσω τυποποιημένων ηλεκτρονικών εντύπων (eForms)

Όπως ήδη αναφέρθηκε, τα ηλεκτρονικά έντυπα αποτελούν ένα πρότυπο της ΕΕ για τα δεδομένα σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις, τα οποία χρησιμοποιούνται για τη δημοσίευση προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων σχετικά με τις σχεδιαζόμενες και πραγματοποιούμενες αγορές από μέρους αγοραστών του Δημοσίου στον ιστότοπο TED (TendersElectronicDaily), την ηλεκτρονική έκδοση του Συμπληρώματος της *Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης* όπου δημοσιεύονται οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων. Επιπλέον, τα ηλεκτρονικά έντυπα είναι καίριας σημασίας για την προσέλκυση επιχειρήσεων, για τον ψηφιακό μετασχηματισμό των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων και για την καλύτερη λειτουργία των συστημάτων σύναψης δημόσιων συμβάσεων, ενώ διαμορφώνονται σύμφωνα με τις ανάγκες των χρηστών και τις νομικές απαιτήσεις (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Εγχειρίδιο εφαρμογής της Πολιτικής για τα ηλεκτρονικά έντυπα eForms).

Επιπλέον, όσον αφορά στις δημοσιεύσεις των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων άνω των ορίων (και όπως ήδη αναφέρθηκε σε προηγούμενη ενότητα) **από την 1^η Φεβρουαρίου 2024**, οι αναθέτουσες αρχές είναι υποχρεωμένες να

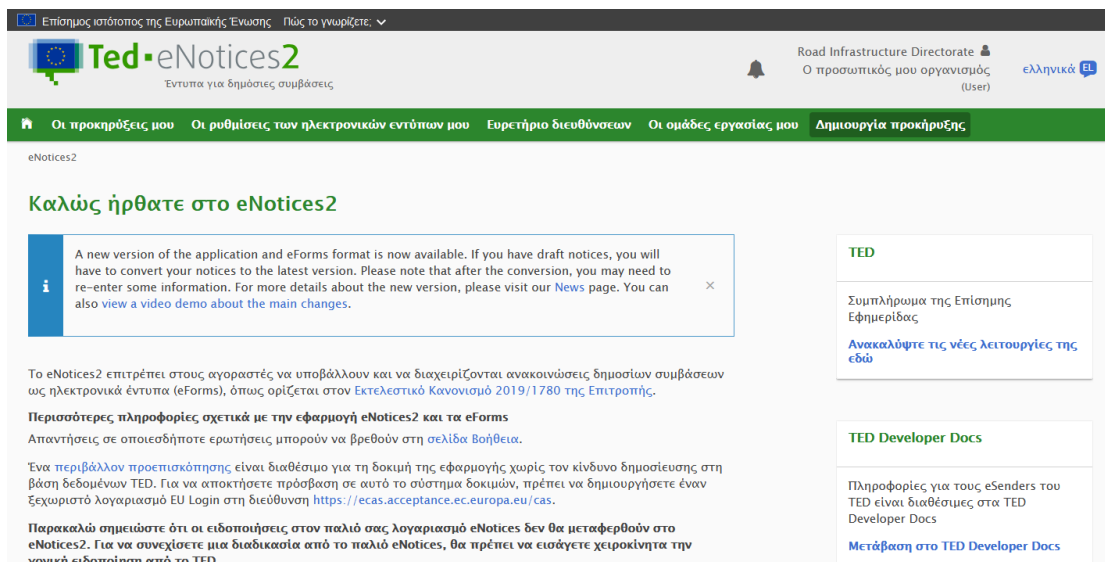
συμπληρώνουν και να αποστέλλουν στην επίσημη εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα νέα ηλεκτρονικά έντυπα (eForms) μέσω της νέας εφαρμογής eNotices2.

Εικόνα 19.4: Νέα εφαρμογή eNotices2

Στο σημείο αυτό είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι «η παράλειψη τήρησης ή η μη προσήκουσα, σύμφωνα με την adhoc κρίση των αρμοδίων δικαιοδοτικών οργάνων, τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας, που προβλέπονται από το ενωσιακό δίκαιο, συνιστά παράβαση ουσιωδώς τύπου της οικίας διαγωνιστικής διαδικασίας, επαγόμενη την ακυρότητά της. Επιπροσθέτως επισημαίνεται ότι η ορθή τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας, που προβλέπονται από το ενωσιακό δίκαιο, εξασφαλίζει τη διαφάνεια και τον υγιή και ανόθευτο ανταγωνισμό, με τη μέγιστη δυνατή συμμετοχή των οικονομικών φορέων στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων» (Εγγραφο Υπ. Ανάπτυξης για eForms).

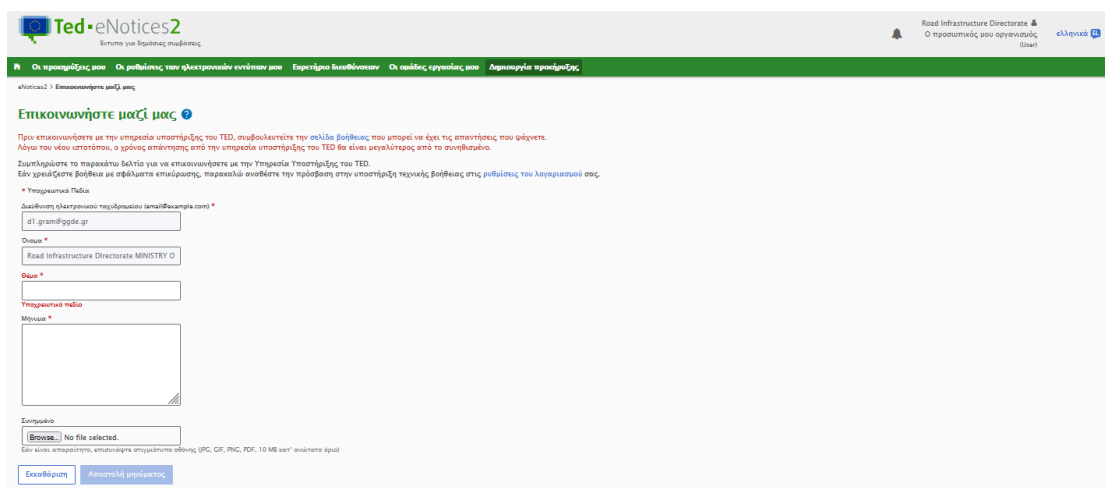
Για την είσοδο στην νέα εφαρμογή eNotices2, ο χρήστης της αναθέτουσας αρχής θα πρέπει να πληκτρολογήσει το όνομα χρήστη και τον κωδικό πρόσβασης που διαθέτει, οπότε θα εισέλθει επιτυχώς στη νέα πλατφόρμα, όπως φαίνεται στην εικόνα που ακολουθεί:

Εικόνα 19.5: Νέα εφαρμογή eNotices2 μετά την είσοδο του χρήστη

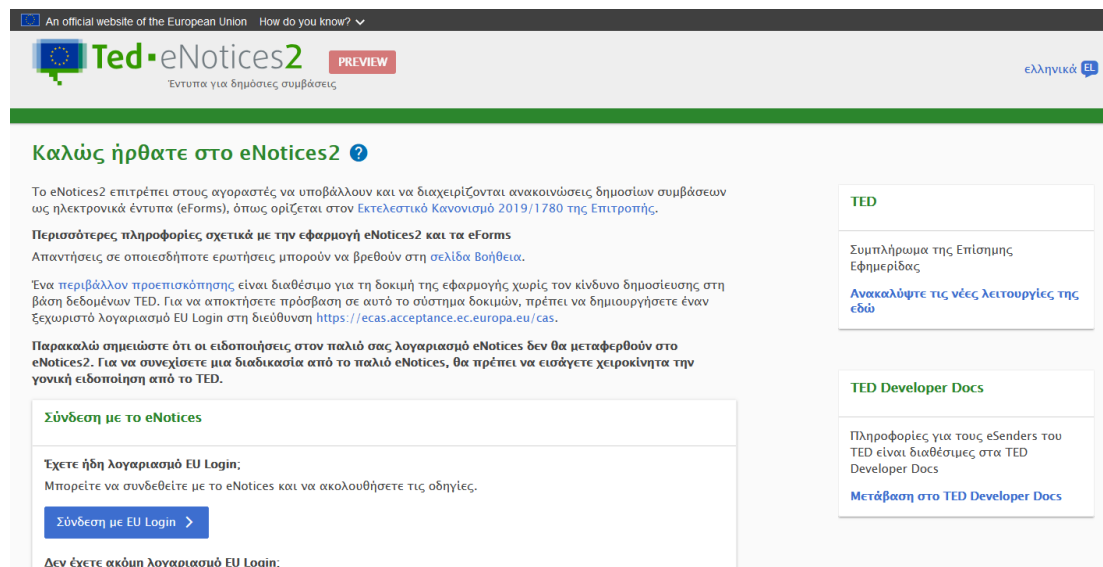
Σχετικά με τη νέα αυτή πλατφόρμα, υπάρχουν «Συχνές ερωτήσεις» (FAQ) (<https://enotices2.ted.europa.eu/help>) (και στην ελληνική γλώσσα) τις οποίες μπορεί να συμβουλευτεί ο κάθε χρήστης.

Επιπλέον, οι χρήστες της εφαρμογής eNotices2 μπορούν να επικοινωνούν με το HelpDesk της εφαρμογής (<https://enotices2.ted.europa.eu/help/contact>) που διαχειρίζεται η Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου έχουν τη δυνατότητα να θέτουν τα ερωτήματά τους και να ζητούν βοήθεια σχετικά με τυχόν σφάλματα επικύρωσης.

Εικόνα 19.6: Helpdesk της νέας εφαρμογή eNotices2

Προκειμένου ωστόσο οι αναθέτουσες αρχές να εξοικειωθούν με τα νέα ηλεκτρονικά έντυπα eForms παρέχεται από την ΕΕ περιβάλλον δοκιμών (<https://enotices2.preview.ted.europa.eu/home>), στο οποίο οι χρήστες δημιουργούν σχετικό λογαριασμό με όνομα χρήστη και κωδικό πρόσβασης μέσω της διεύθυνσης <https://ecas.acceptance.ec.europa.eu/cas> ώστε στη συνέχεια να μπορούν να πλοηγηθούν στην εφαρμογή των eForms και να προβούν σε δοκιμαστικές καταχωρήσεις στοιχείων.

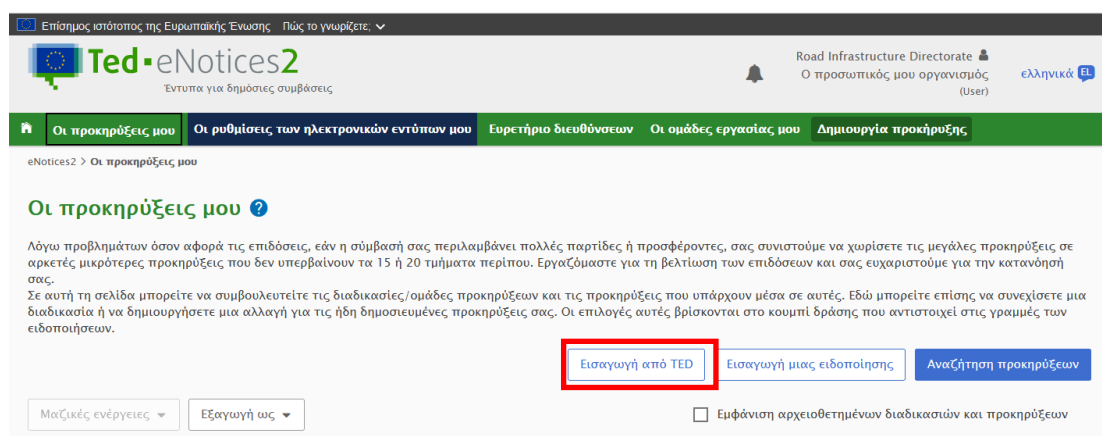

Εικόνα 19.7: Δοκιμαστικό περιβάλλον για τα νέα eForms

Όσον αφορά στις γνωστοποιήσεις δημοσίων συμβάσεων μέσω τυποποιημένων ηλεκτρονικών εντύπων (eForms), και λόγω της σχετικά πρόσφατης έναρξης εφαρμογής της νέας πλατφόρμας eNotices2, οι αναθέτουσες αρχές συχνά χρειάζεται να προβούν σε γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης, η προκήρυξη σύμβασης της οποίας είχε πραγματοποιηθεί στην παλιά πλατφόρμα eNotices. Γενικότερα, γνωστοποιήσεις για διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, οι οποίες εκκίνησαν με τα τυποποιημένα έντυπα του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2015/1986, πρέπει από την 1η Φεβρουαρίου 2024 και εφεξής να αποστέλλονται προς δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τα eForms.

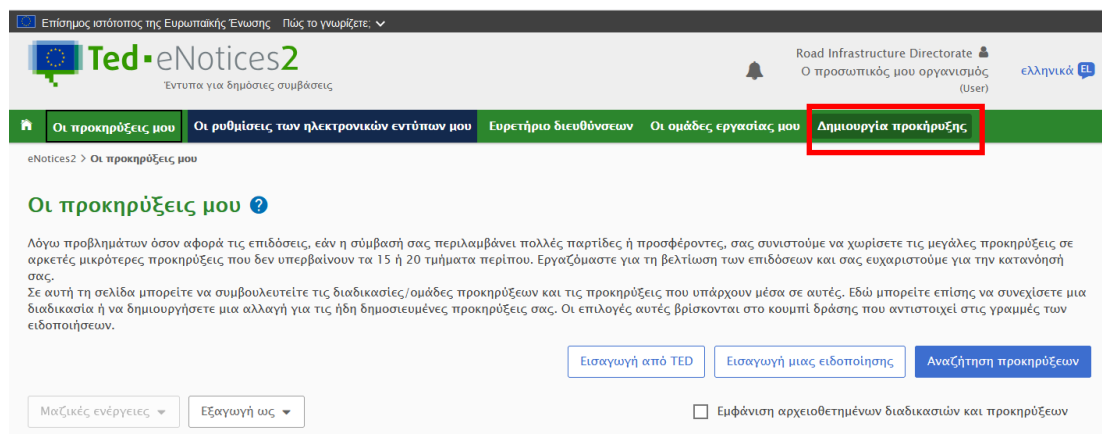
Πιο συγκεκριμένα, στη σελίδα «Οι Προκηρύξεις μου» παρέχεται η δυνατότητα συνέχισης μιας διαδικασίας ή δημιουργίας μιας αλλαγής για τις ήδη δημοσιευμένες προκηρύξεις, με τη χρήση του κομβίου «Εισαγωγή από TED». Στο αναδυόμενο

παράθυρο ζητείται η συμπλήρωση του αριθμού δημοσιεύσεις της γνωστοποίησης στο TED. Η γνωστοποίηση θα μετατραπεί στη μορφή eForms, ωστόσο, καθώς οι γνωστοποιήσεις eForms περιέχουν περισσότερες πληροφορίες από τις γνωστοποιήσεις TEDXML, οι χρήστες θα πρέπει να συγκεντρώσουν τις ενότητες και τα πεδία που απαιτείται, ώστε οι γνωστοποιήσεις να είναι συμβατές με το μορφότυπο των eForms. Έπειτα, επειδή στα τυποποιημένα έντυπα του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2015/1986 δεν υφίσταται το πεδίο «Αναγνωστικό Διαδικασίας(ProcedureIdentifier)», στα eForms και, συγκεκριμένα στο πεδίο «Προηγούμενη προκήρυξη/γνωστοποίηση (OOP-090-Procedure) της ενότητας «Διαδικασία», θα πρέπει να αναγράφεται ο αριθμός δημοσίευσης της γνωστοποίησης στο TED(Εγγραφο Υπ. Ανάπτυξης για eForms).

Εικόνα 19.8: Εισαγωγή από TED στα νέα eForms

Για τη γνωστοποίηση δημόσιας σύμβασης μέσω των τυποποιημένων ηλεκτρονικών εντύπων eFormστης εφαρμογής eNotices2 ο χρήστης της αναθέτουσας αρχής θα πρέπει να επιλέξει «Δημιουργία προκήρυξης» από την αρχική σελίδα

Εικόνα 19.9: Δημιουργία προκήρυξης (1/2)

Εν συνεχεία, εμφανίζεται η κατωτέρω οθόνη,

Το ερωτηματολόγιο απενεργοποιείται εάν ο χρήστης έχει ήδη ορίσει τις προκηρύξεις που θέλει να βλέπει. Εάν ο χρήστης θέλει να αλλάξει τις προκηρύξεις που θέλει να βλέπει, μπορεί να κάνει κλικ στο «Όχι» στην πρώτη ερώτηση ώστε να μεταφερθείτε στον κατάλογο προκηρύξεων.

Ακολουθήστε το ερωτηματολόγιο εάν επιθυμείτε να λάβετε βοήθεια κατά τη δημιουργία της προκήρυξής σας.

Εάν γνωρίζετε ήδη ποια προκήρυξη θέλετε να δημιουργήσετε, απαντήστε «Όχι» στην πρώτη ερώτηση ώστε να μεταφερθείτε στον κατάλογο προκηρύξεων.

Εάν στις ρυθμίσεις σας έχετε ήδη περιορίσει τα είδη προκηρύξεων που θέλετε να βλέπετε, να ξέρετε ότι το ερωτηματολόγιο είναι απενεργοποιημένο.

Αυτόματος οδηγός δημιουργίας προκηρύξεων

Η προκήρυξή σας θα δημιουργηθεί στο πλαίσιο αυτό: Ο προσωπικός μου οργανισμός

Γλώσσες Όλες | Εκκαθάριση

Προσθέστε γλώσσες

ελληνικά

Επόμενο βήμα >

Εικόνα 19.10: Δημιουργία προκήρυξης (2/2)

όπου με κατάλληλο χειρισμό του «ποντικιού» του υπολογιστή εμφανίζεται η παρακάτω σημείωση:

Εδώ μπορείτε να δημιουργήσετε προκηρύξεις. Έχετε την επιλογή μεταξύ των 40 ειδών προκηρύξεων που συνδέονται με τον κανονισμό περί ηλεκτρονικών εντύπων, των δύο ειδών προκηρύξεων που συνδέονται με τον κανονισμό περί δημόσιων μεταφορών και των προκηρύξεων που αφορούν τα στοιχεία κατοχώρισης επιχειρήσεων για τους Ευρωπαϊκούς Ομίλους Οικονομικού Σκοπού (ΕΟΟΣ) και τις Ευρωπαϊκές Εταιρείες/Ευρωπαϊκές Συνεταιριστικές Εταιρείες.

Ακολουθήστε το ερωτηματολόγιο εάν επιθυμείτε να λάβετε βοήθεια κατά τη δημιουργία της προκήρυξής σας.

Εάν γνωρίζετε ήδη ποια προκήρυξη θέλετε να δημιουργήσετε, απαντήστε «Όχι» στην πρώτη ερώτηση ώστε να μεταφερθείτε στον κατάλογο προκηρύξεων.

Εάν στις ρυθμίσεις σας έχετε ήδη περιορίσει τα είδη προκηρύξεων που θέλετε να βλέπετε, να ξέρετε ότι το ερωτηματολόγιο είναι απενεργοποιημένο.

Αυτόματος οδηγός δημιουργίας προκηρύξεων

Η προκήρυξή σας θα δημιουργηθεί στο πλαίσιο αυτό: Ο προσωπικός μου οργανισμός

Γλώσσες Όλες | Εκκαθάριση

Προσθέστε γλώσσες

ελληνικά

Επόμενο βήμα >

Εικόνα 19.11: Δυνατότητες «μενού» δημιουργίας προκήρυξης

για τη δυνατότητα δημιουργίας προκήρυξης μεταξύ 40 ειδών προκηρύξεων που συνδέονται με τον κανονισμό περί ηλεκτρονικών εντύπων.

19.5 Μελέτη περίπτωσης

Στην παρούσα παράγραφο παρουσιάζεται ένα έργο Υπηρεσίας του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, η προκήρυξη σύμβασης του οποίου απεστάλη για δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής στις 14/10/2022 και δημοσιεύτηκε στις 19/10/2022, με αρ. **2022/S 202-573644**. Για την προκήρυξη σύμβασης χρησιμοποιήθηκαν τα τυποποιημένα έντυπα του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2015/1986 της παλιάς εφαρμογής eNotices και η εν λόγω δημοσίευση είχε την κατωτέρω μορφή:

EE/S S202
19/10/2022
573644-2022-EL

1 / 10

Η παρούσα προκήρυξη στην ιστοσελίδα του TED: <https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:573644-2022:TEXT:EL:HTML>

Ελλάδα-Αθήνα: Έργα οδοποιίας
2022/S 202-573644

Προκήρυξη σύμβασης

Έργα

Νομική βάση:

Οδηγία 2014/24/ΕΕ

Τμήμα I: Αναθέτουσα αρχή

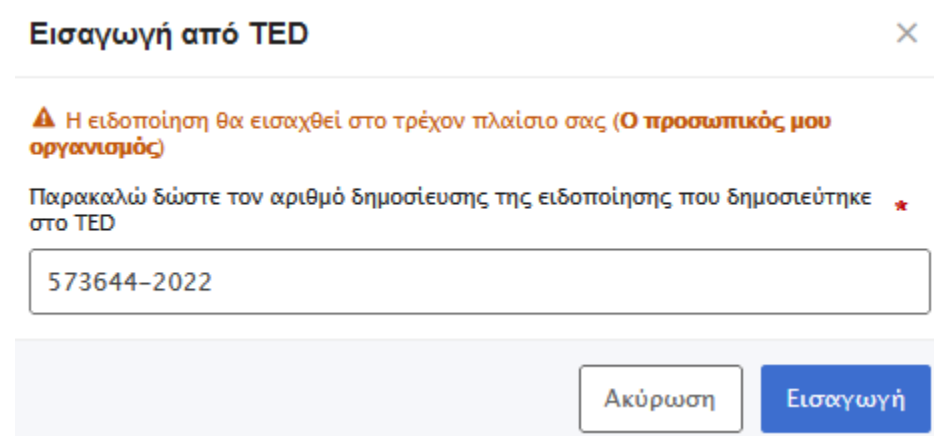
- I.1) **Επωνυμία και διευθύνσεις**
Επίσημη επωνυμία: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ / Γ.Γ.Υ. / Γ.Δ.Σ.Υ. / ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΔΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ (Δ.Ο.Υ.)
Ταχ. διεύθυνση: Λ. Αλεξάνδρας 19
Πόλη: Αθήνα
Κωδικός NUTS: EL303 Κεντρικός Τομέας Αθηνών / Kentrikos Tomeas Athinon
Ταχ. κωδικός: 114 73
Χώρα: ΕΛΛΑΔΑ
Αρμόδιος για πληροφορίες: ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: doy@ggde.gr
Τηλέφωνο: +30 2106449752
Φαξ: +30 2106463886
Διεύθυνση(-εις) στο διαδίκτυο:
Γενική διεύθυνση: <http://www.ggde.gr>
- I.3) **Επικοινωνία**
Τα έγγραφα της σύμβασης είναι διαθέσιμα για απεριόριστη, πλήρη, άμεση και δωρεάν πρόσβαση στη διεύθυνση: www.promitheus.gov.gr
Περαιτέρω πληροφορίες είναι διαθέσιμες από η προαναφερθείσα διεύθυνση
Οι προσφορές ή οι αιτήσεις συμμετοχής πρέπει να υποβάλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: www.promitheus.gov.gr
Οι προσφορές ή οι αιτήσεις συμμετοχής πρέπει να υποβάλλονται στην προαναφερθείσα διεύθυνση
- I.4) **Είδος της αναθέτουσας αρχής**
Υπουργείο ή άλλη εθνική ή ομοσπονδιακή αρχή, συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών ή τοπικών τους παραρτημάτων

Εικόνα 19.12: Προκήρυξη σύμβασης στο eNotices

Η σύμβαση για την κατασκευή του υπόψη έργου υπογράφηκε στις 31/05/2024 και ως εκ τούτου, βάσει των προαναφερόμενων στις ως άνω παραγράφους, η

γνωστοποίηση ανάθεσης της υπόψη σύμβασης έπρεπε να γίνει μέσω των ηλεκτρονικών εντύπων eForms της νέας εφαρμογής eNotices2.

Για το λόγο αυτό, και προκειμένου να εκκινήσει η διαδικασία συμπλήρωσης των απαραίτητων πεδίων στο eNotices2, έγινε χρήση του κομβίου «Εισαγωγή από TED» όπως αναλυτικά παρουσιάστηκε ανωτέρω. Ειδικότερα, ζητήθηκε η συμπλήρωση του αριθμού δημοσιεύσεις της γνωστοποίησης στο TED, ήτοι του «573644-2022», όπως φαίνεται κατωτέρω:

Εισαγωγή από TED ×

▲ Η ειδοποίηση θα εισαχθεί στο τρέχον πλαίσιο σας (Ο προσωπικός μου οργανισμός)

Παρακαλώ δώστε τον αριθμό δημοσίευσης της ειδοποίησης που δημοσιεύτηκε ***** στο TED

Εικόνα 19.13: Συμπλήρωση αρ. δημοσίευσης στο TED

οπότε η προκήρυξη σύμβασης πήρε αυτομάτως την κατωτέρω μορφή:

ΕΛΛΑΔΑ: ΈΡΓΑ ΟΔΟΠΟΪΑΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗ 9ΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΔΟΥ (ΤΜΗΜΑ ΠΑΡΑΚΑΜΨΗ ΓΙΑΛΟΒΑ Π.Ε. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ)

202/2022 - 573644-2022

Προκήρυξη σύμβασης ή σύμβασης παραχώρησης — τυποποιημένο καθεστώς

1 Αγοραστής

1.1 Αγοραστής

Επίσημη ονομασία: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ / Γ.Γ.Υ. / Γ.Δ.Σ.Υ. / ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΔΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ (Δ.Ο.Υ.)

Νομική μορφή αγοραστή: Αρχή κεντρικής κυβέρνησης

2 Διαδικασία

2.1 Διαδικασία

Τίτλος: Βελτίωση 9ης Εθνικής Οδού (Τμήμα παράκαμψη Γιάλοβα Π.Ε. Μεσσηνίας)

Περιγραφή: Το έργο χωροθετείται στη Νοτιοδυτική Ελλάδα, διοικητικά υπάγεται στο Δήμο Πύλου – Νέστορος της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου και αφορά στη βελτίωση τμήματος μήκους 3,5 km της υφιστάμενης 9ης Εθνικής Οδού και στην κατασκευή νέου τμήματος μήκους 4,2 km για την παράκαμψη του οικισμού της Γιάλοβας. Ειδικότερα, στο αντικείμενο του υπόψη έργου περιλαμβάνεται η κατασκευή αρτηριακής δίχυνης διατομής με πλάτος οδού 11,0 m, με ενιαίο οδόστρωμα και μήκος περίπου 7,7 km με τα συνοδά της έργα (ισόπεδοι κυκλικόι κόμβοι, cut & cover, τεχνικά έργα γεφύρωσης ρεμάτων, έργα αντιστήριξης πρανών – οπλισμένων επιχωμάτων, Άνω Διάβαση υφιστάμενης οδού, ηλεκτροφωτισμός, διευθέτηση απορροής ομβρίων υδάτων κ.α.).

Αναγνωριστικό διαδικασίας: dbf0969d-c79e-4ac3-b6a8-af6c1ecf1e18

Είδος διαδικασίας: Ανοικτή

Απολόγηση για την επιτάχυνση της διαδικασίας:

Κύρια χαρακτηριστικά της διαδικασίας:

2.1.1 Σκοπός

Χαρακτήρας της σύμβασης: Έργα

Κύρια ταξινόμηση (cpv): 45233120 Έργα οδοποιίας

2.1.3 Αξία

Εκτιμώμενη αξία χωρίς ΦΠΑ: 32 661 290,32 Ευρώ

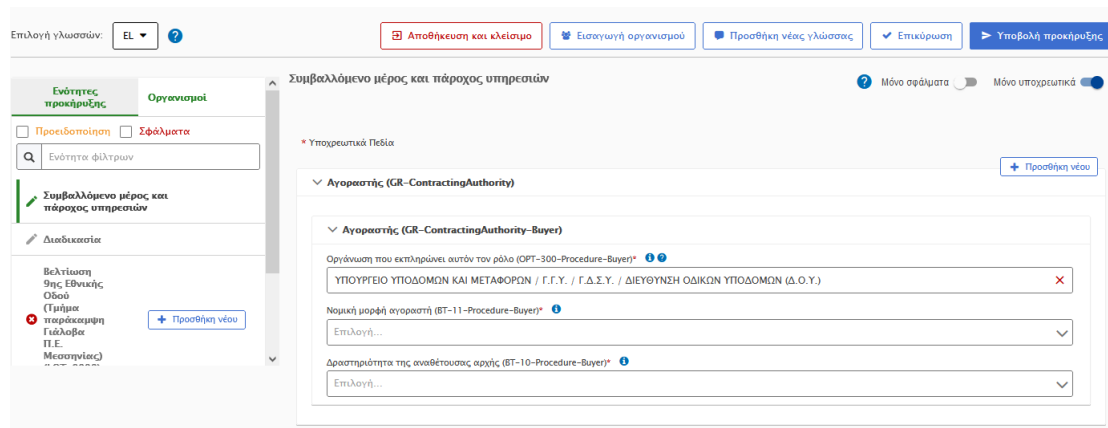
Εικόνα 19.14: Προκήρυξη σύμβασης στο eNotices2

Στη συνέχεια, μέσω της ενέργειας «συνέχιση της διαδικασίας»

☐	Αναγνωριστικό Έκδοση	Διαδικασία / Προκήρυξη	Ημερομηνία επικελευρίσεως	Ημερομηνία υποβολής	Ανεπιβεβαιωμένη ημερομηνία δημοσίευσης	Κατάσταση	Ενέργειες
☐	dbf0969d	Διαδικασία ΠΑΡΑΚΑΜΨΗ ΓΙΑΛΟΒΑΣ	01/12/2024	-	-	-	Ενέργειες
☐	701a00b	01 Ανταγωνισμός Προκήρυξη σύμβασης ή σύμβασης παραχώρησης — τυποποιημένο καθεστώς	11/06/2024	14/10/2022	-	Δημοσιεύθηκε	Ενέργειες
☐	16025751	01 Αποτέλεσμα Γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης ή ανάθεσης σύμβασης παραχώρησης — τυποποιημένο καθεστώς	26/06/2024	25/06/2024	26/06/2024	Συνέχιση της διαδικασίας	
☐	1cdd1af1	Διαδικασία ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΚΑΚΑΒΙΑ	19/11/2024	-	-	Δημιουργία προκήρυξης αλλαγής	
☐	b1343b16	01 Ανταγωνισμός Προκήρυξη σύμβασης ή σύμβασης παραχώρησης — τυποποιημένο καθεστώς	19/11/2024	04/10/2023	-	Αντιγραφή προκήρυξης	
☐	13ed1db8	01 Αποτέλεσμα Γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης ή ανάθεσης σύμβασης παραχώρησης — τυποποιημένο καθεστώς	19/11/2024	-	-	Προεπισκόπηση προκήρυξης	
☐	0c9965e6	Διαδικασία 0c9965e6-fc0b-4ec8-b18c-be3efbe7b09d	18/10/2024	-	-	Εξαγωγή	
☐						Εμφάνιση λεπτομερειών	
						Διαγραφή προκήρυξης	

Εικόνα 19.15: Εκκίνηση της διαδικασίας γνωστοποίησης ανάθεσης σύμβασης (1/2)

ο χρήστης της αναθέτουσας αρχής ξεκινάει τη διαδικασία συμπλήρωσης των απαραίτητων πεδίων στο eNotices2 για τη γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης, όπως φαίνεται στην εικόνα που ακολουθεί:

Εικόνα 19.16: Εκκίνηση της διαδικασίας γνωστοποίησης ανάθεσης σύμβασης (2/2)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20

Διαπραγμάτευση με ή χωρίς δημοσίευση προκήρυξης

20.1 Εισαγωγή

20.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας

Ο σκοπός του παρόντος Κεφαλαίου είναι η απόκτηση και η βελτίωση των γνώσεων των επιμορφούμενων ως προς συγκεκριμένες διαδικασίες σύναψης συμβάσεων και ειδικότερα ως προς τη διαδικασία διαπραγμάτευσης, χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, την ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, καθώς και την ειδική διαδικασία ανάθεσης εξειδικευμένων υπηρεσιών συμβούλων. Περαιτέρω, σκοπός του Κεφαλαίου είναι η εξοικείωση των επιμορφούμενων με τις ειδικές προϋποθέσεις που θα πρέπει να συντρέχουν για την επιλογή των εν λόγω διαδικασιών, καθώς και με τους διαδικαστικούς κανόνες διεξαγωγής τους.

20.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση του Κεφαλαίου, οι επιμορφούμενοι/ες θα είναι σε θέση να:

- περιγράφουν και να διακρίνουν πότε επιτρέπεται η προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης,
- κατανοούν πώς διενεργείται η διαδικασία, σύμφωνα με τους κανόνες της κείμενης νομοθεσίας, ανάλογα με τον λόγο διαπραγμάτευσης,
- αναγνωρίζουν πότε επιτρέπεται η ανάθεση εξειδικευμένων υπηρεσιών συμβούλων για δημόσιες συμβάσεις έργων χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, καθώς και πώς εφαρμόζεται η διαδικασία,
- κατανοούν την έννοια και τις διακρίσεις των μη κατάλληλων-μη κανονικών – απαράδεκτων προσφορών στο πλαίσιο μιας ανοικτής ή κλειστής διαδικασίας,
- αντιλαμβάνονται τις περιστάσεις που δικαιολογούν την επιλογή της ανταγωνιστικής διαδικασίας διαπραγμάτευση
- κατανοούν την έννοια των μη κανονικών –απαράδεκτων προσφορών

20.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας

Στο παρόν Κεφάλαιο παρουσιάζονται συγκεκριμένες διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Καταρχάς, αναλύεται η διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, οι εξαιρετικές περιστάσεις που δικαιολογούν την

προσφυγή στη συγκεκριμένη διαδικασία, καθώς και οι διαδικαστικοί κανόνες διεξαγωγής της. Ακολουθεί η παράθεση της ειδικής διαδικασίας ανάθεσης εξειδικευμένων υπηρεσιών συμβούλων για δημόσιες συμβάσεις έργων και οι προϋποθέσεις εφαρμογής της συγκεκριμένης διαδικασίας. Τέλος, παρουσιάζεται η ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, οι ειδικές προϋποθέσεις για την επιλογή της συγκεκριμένης διαδικασίας, καθώς και οι διαδικαστικοί κανόνες διενέργειας της διαδικασίας, όπως αυτοί εφαρμόζονται τόσο στο πρώτο στάδιο (προεπιλογή υποψηφίων) όσο και στο δεύτερο στάδιο (διαπραγμάτευση και αξιολόγηση των προσφορών).

20.2 Διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης

Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση αποτελεί μία εξαιρετική διαδικασία ανάθεσης, κατά την οποία οι αναθέτουσες αρχές διαπραγματεύονται, χωρίς να προβαίνουν σε δημοσίευση προκήρυξης, τους όρους της σύμβασης με έναν ή περισσότερους οικονομικούς φορείς.³⁴⁶

Η εξαιρετική αυτή διαδικασία επιτρέπεται μόνο σε συγκεκριμένες περιοριστικά αναφερόμενες στο νόμο περιπτώσεις, υπό τις ειδικές προβλεπόμενες περιστάσεις, η δε προσφυγή σε αυτήν επιτρέπεται μόνο με τη συνδρομή των αυστηρών προϋποθέσεων που θέτουν οι αντίστοιχες διατάξεις, οι οποίες και πρέπει να ερμηνεύονται στενά.³⁴⁷ Το βάρος απόδειξης της συνδρομής αυτών των προϋποθέσεων φέρει η αναθέτουσα αρχή που τις επικαλείται.³⁴⁸ Κατά συνέπεια, η σχετική απόφαση της αναθέτουσας αρχής πρέπει να φέρει πλήρη και ειδική αιτιολογία, η οποία να

³⁴⁶Βλ. άρθρα 32 (άρθρο 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) και 269 (άρθρο 50 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) του ν. 4412/2016

³⁴⁷Βλ. για περαιτέρω ανάλυση, Κατευθυντήριες Οδηγίες (Κ.Ο.) της ΕΑΑΔΗΣΥ (νυν ΕΑΔΗΣΥ) αναρτημένες στην ιστοσελίδα της, ιδίως Κ.Ο. 1/2013 περί διαδικασίας έκδοσης απόφασης της Αρχής επί αιτημάτων αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων περί παροχής σύμφωνης γνώμης για την προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης (ΑΔΑ: ΒΙ6ΜΟΞΤΒ-ΔΚΦ), Κ.Ο. 27/2021 «Επαναλαμβανόμενες πλημμέλειες – παρατυπίες που έχουν διαπιστωθεί κατά τα έτη 2017 έως 2021, στο πλαίσιο του ελέγχου νομιμότητας της προηγηθείσας διαγωνιστικής διαδικασίας επί αιτημάτων παροχής σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, καθώς και εν γένει υποδείξεις -συστάσεις που έχει απευθύνει η Αρχή με τις εκδοθείσες Γνώμες της επί αιτημάτων διαπραγμάτευσης» (ΑΔΑ: Ψ8Σ4ΟΞΤΒ-ΨΔ3), Διευκρινιστικό Έγγραφο της Αρχής αριθμ. 3581/01.07.2022 «Υπόμνηση υποχρεώσεων αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων που σχετίζονται με την προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης κατ' άρθρα 26, 32 & 269 ν. 4412/2016» (ΑΔΑ: 6ΘΣΩΟΞΤΒ-Ν92).

³⁴⁸Βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 8ης Απριλίου 2008, C- 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψεις 57-58, της 27ης Οκτωβρίου 2011, C - 601/10, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, Συλλ. 2011, I-00163, σκέψη 32.

τεκμηριώνει τους λόγους για τους οποίους αποφασίζεται η προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία³⁴⁹.

20.2.1 Προϋποθέσεις προσφυγής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης

Η διαδικασία διαπραγμάτευσης, χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, αποτελεί παρέκκλιση από τους γενικούς κανόνες ανάθεσης που προβλέπονται για τις ανταγωνιστικές διαδικασίες, λ.χ. ως προς την τήρηση των αρχών της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της ανάπτυξης του ανταγωνισμού, δεδομένου ότι οι αναθέτουσες αρχές διαπραγματεύονται, χωρίς να προβαίνουν σε δημοσίευση προκήρυξης, τους όρους της σύμβασης με έναν ή περισσότερους οικονομικούς φορείς. Για τους ανωτέρω λόγους, χρησιμοποιείται σε πολύ εξαιρετικές περιστάσεις, όπως προαναφέρθηκε και αναλύεται στη συνέχεια.

Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις, οι οποίες πρέπει να αιτιολογούνται δεόντως. Οι εν λόγω περιστάσεις ορίζονται σαφώς και περιοριστικά στο άρθρο 32 του ν. 4412/2016.³⁵⁰

Ειδικά για τις συμβάσεις έργων και υπηρεσιών, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι συμβάσεις μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι εξαιρετικές περιστάσεις που δικαιολογούν την προσφυγή σε διαπραγμάτευση, χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, παρατίθενται στον πίνακα που ακολουθεί:

Υπηρεσίες (συμπεριλαμβανομένων των μελετών και των τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών)	Έργα
--	-------------

³⁴⁹ Βλ. ιδίως ΣτΕ 1747/2011, 1987/2021.

³⁵⁰ Αντίστοιχες προϋποθέσεις προβλέπονται και στο άρθρο 269 του ν. 4412/2016 για τις συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ του ν. 4412/2106

- ύστερα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία είτε δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή αίτηση συμμετοχής είτε καμία από τις υποβληθείσες προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής δεν είναι κατάλληλη³⁵¹, εφόσον δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιωδώς οι αρχικοί όροι της σύμβασης
- εάν τα έργα ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα για οποιονδήποτε από τους ακόλουθους λόγους:
 - α) στόχος της σύμβασης είναι η δημιουργία ή απόκτηση μοναδικού έργου τέχνης ή καλλιτεχνικής εκδήλωσης,
 - β) απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους,
 - γ) προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Οι εξαιρέσεις των περ. β και γ εφαρμόζονται μόνο εάν δεν υπάρχει εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο και η απουσία ανταγωνισμού δεν είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της σύμβασης:
- στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη.
- για νέα έργα ή υπηρεσίες που συνίστανται στην επανάληψη παρόμοιων έργων ή υπηρεσιών που ανατέθηκαν στον οικονομικό φορέα ανάδοχο της αρχικής σύμβασης από τις ίδιες αναθέτουσες αρχές, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά τα έργα ή υπηρεσίες είναι, σύμφωνα με μία βασική μελέτη και ότι αυτή η μελέτη

³⁵¹ Βλ. άρθρο 32 παρ. 2 περ. α του ν. 4412/2016: «Ως μη κατάλληλη θεωρείται μία προσφορά όταν είναι άσχετη με τη σύμβαση και αδυνατεί προδήλως, χωρίς να τροποποιηθεί ουσιαστικά, να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τις απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής, όπως προσδιορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. Μη κατάλληλη θεωρείται μία αίτηση συμμετοχής όταν στο πρόσωπο του οικονομικού φορέα συντρέχει υποχρεωτικός ή δυνητικός λόγος αποκλεισμού ή όταν αυτός δεν πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που έχει θέσει η αναθέτουσα αρχή.».

αποτελέσει αντικείμενο αρχικής σύμβασης,
Υπηρεσίες
όταν η σχετική σύμβαση υπηρεσιών έπεται διαγωνισμού μελετών που και πρέπει, σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπονται στο διαγωνισμό μελετών, να ανατεθεί στον νικητή ή σε έναν από τους νικητές του διαγωνισμού αυτού.

Πίνακας 20.1: Οι εξαιρετικές περιστάσεις που δικαιολογούν την προσφυγή σε διαπραγμάτευση, χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, για τις συμβάσεις έργων και υπηρεσιών, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι συμβάσεις μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.

Περιπτώσεις στις οποίες δεν δικαιολογείται η προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση είναι εκείνες στις οποίες η αναθέτουσα αρχή αναθέτει δημόσια σύμβαση με τη διαδικασία αυτή, αλλά δεν μπορεί να αιτιολογήσει τη χρήση της διαδικασίας, επικαλούμενη μία από τις εξαιρετικές περιστάσεις που παρατίθενται στον πίνακα που παρατίθεται ανωτέρω.

20.2.2 Έννοια και περιπτώσιολογία μη κατάλληλων προσφορών στην ανοικτή διαδικασία

Μη «κατάλληλη»³⁵² θεωρείται **μία προσφορά** όταν είναι άσχετη με τη σύμβαση και αδυνατεί προδήλως, χωρίς να τροποποιηθεί ουσιαστικά, να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τις απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής, όπως προσδιορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. Επομένως, πρόκειται για προσφορά “μη χρησιμοποιήσιμη”,

³⁵² Η έννοια της «μη κατάλληλης» προσφοράς του άρθρου 32 παρ. 2 περ. α' ν. 4412/2016, που επιτρέπει την προσφυγή στη διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, αντιδιαστέλλεται προς την έννοια της «μη κανονικής» ή της «απαράδεκτης» προσφοράς των παρ. 3 και 4 του άρθρου 26 που επιτρέπει την προσφυγή στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση και στον ανταγωνιστικό διάλογο.

που δεν σχετίζεται με τη σύμβαση ή/και είναι προδήλως απρόσφορη για την ικανοποίηση των αναγκών και των απαιτήσεων της αναθέτουσας αρχής, όπως ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. Άλλες αποκλίσεις ή σσονος σημασίας δικαιολογούν ενδεχομένως την απόρριψη της προσφοράς (λχ. ως μη κανονικής ή ως απαράδεκτης), αλλά δεν την καθιστούν ακατάλληλη. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, η υποβολή μη κατάλληλης προσφοράς εξομοιώνεται με τη μη υποβολή προσφοράς.

Περιπτωσιολογία μη κατάλληλων προσφορών:

Μη κατάλληλη προσφορά για παράδειγμα θεωρείται η προσφορά για υδραυλικές εργασίες σε διαγωνισμό για ηλεκτρομηχανολογικές εργασίες. Επίσης προσφορά για σύμβαση έργου, η οποία (εκ παραδρομής πιθανότατα) υποβάλλεται σε διαγωνισμό για σύμβαση εκπόνησης μελέτης. Επίσης, μη κατάλληλη έχει κριθεί η προσφορά που δεν είναι σύμφωνη ή παρουσιάζει σοβαρή απόκλιση από τις τεχνικές προδιαγραφές, στο μέτρο που καθιστά αδύνατη την εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής επίτευξη των σκοπών της³⁵³. Το ζήτημα -βέβαια- ποιες ακριβώς είναι οι απαιτήσεις των εγγράφων της σύμβασης, η παρέκκλιση από τις οποίες χαρακτηρίζει μια προσφορά ως ακατάλληλη, είναι θέμα που κρίνεται κατά περίπτωση (ad hoc), λαμβάνοντας υπόψη ότι θα πρέπει να πρόκειται για τόσο σοβαρές και ουσιώδεις απαιτήσεις, που η μη συμμόρφωση με αυτές να καθιστά την προσφορά άσχετη ή/και αδύναμη να ικανοποιήσει τις ανάγκες της αναθέτουσας αρχής όπως αποτυπώνονται στα έγγραφα της σύμβασης³⁵⁴.

20.2.3. Κανόνες διεξαγωγής

Στις Οδηγίες δεν περιλαμβάνονται διαδικαστικοί κανόνες ως προς τη διενέργεια της διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση και επομένως επιφυλάσσεται ευρεία διακριτική ευχέρεια στα κράτη-μέλη να ρυθμίσουν τους σχετικούς κανόνες.

Ο εθνικός νομοθέτης έχει εισαγάγει ορισμένους ειδικούς διαδικαστικούς κανόνες στα άρθρα 32 Α, για τις συμβάσεις του Βιβλίου Ι και 269Α, για τις συμβάσεις του Βιβλίου ΙΙ του ν. 4412/2016.

³⁵³Βλ. απόφαση ΔΕΕ, υπόθεση C-250/07, σκέψεις 19, 43.

³⁵⁴Βλ. απόφαση ΔΕΕ, υπόθεση C-376/21, ιδίως σκέψεις 62 επ. όπου εξομοιώνεται η υπέρβαση του προϋπολογισμού με την απαράδεκτη προσφορά.

Ειδικότερα, στις εν λόγω διατάξεις, προβλέπονται τα ακόλουθα:

Εξαιρούνται της υποχρεωτικής εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 22, περί κανόνων που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες, του άρθρου 36, περί υποχρέωσης χρήσης και λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, της παρ. 1 του άρθρου 72, περί εγγυήσεων, και των παρ. 1 έως 4 του άρθρου 79, περί Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης, οι ακόλουθες περιπτώσεις περί προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση:

α) όπου η δυνατότητα ανάθεσης περιορίζεται σε έναν προκαθορισμένο συμμετέχοντα,

β) όπου η ανάθεση έχει επείγοντα χαρακτήρα ή

γ) όπου η συναλλαγή αφορά σε προμήθεια αγαθών που είναι εισηγμένα και αγοράζονται σε χρηματιστήριο εμπορευμάτων (η περίπτωση αυτή αφορά αποκλειστικά συμβάσεις προμηθειών).

Κατά συνέπεια, στις εν λόγω περιπτώσεις διαπραγμάτευσης, για τη διεξαγωγή της διαδικασίας δεν απαιτείται η χρήση του ΕΣΗΔΗΣ, ανεξάρτητα από την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης ούτε η χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και των οικονομικών φορέων ούτε και η υποβολή εγγύησης συμμετοχής και ΕΕΕΣ. Εξ αντιδιαστολής προκύπτει ότι σε όλες τις άλλες περιπτώσεις διαπραγμάτευσης δεν εφαρμόζονται οι εν λόγω εξαιρετικοί διαδικαστικοί κανόνες.

Κατά τα λοιπά, σε όλες τις περιπτώσεις διαπραγμάτευσης, χωρίς προηγούμενης δημοσίευση, η διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης διεξάγεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στους όρους της πρόσκλησης και η αξιολόγηση των προσφορών μπορεί να γίνεται σε ενιαίο στάδιο με την ανάθεση της σύμβασης και να εκδίδεται μία ενιαία απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Η διαδικασία της διαπραγμάτευσης γίνεται από γνωμοδοτικό όργανο, το οποίο συγκροτείται από την αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 221 του ν. 4412/2016 και το οποίο εισηγείται προς το αποφαινόμενο όργανο για κάθε θέμα που ανακύπτει κατά την ανάθεση της σύμβασης. Στην περίπτωση που συντρέχουν κατεπείγουσες και απρόβλεπτες περιστάσεις μπορεί να ορίζεται, ως γνωμοδοτικό όργανο, και η αρμόδια υπηρεσία της αναθέτουσας αρχής.

Η σύμφωνη γνώμη της ΕΑΔΗΣΥ για την προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, για συμβάσεις άνω των ορίων

Ειδικά, προβλέπεται η προηγούμενη παροχή σύμφωνης γνώμης της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΔΗΣΥ) για προσφυγή των αναθετουσών αρχών στην διαδικασία διαπραγμάτευσης, για τις δημόσιες συμβάσεις άνω των ορίων, εξαιρουμένων περιπτώσεων ανωτέρας βίας. Συγκεκριμένα, η γνωμοδοτική αρμοδιότητα της ΕΑΔΗΣΥ επί αιτημάτων παροχής σύμφωνης γνώμης για προσφυγή στη διαπραγμάτευση προβλέπεται στις διατάξεις του άρθρου 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' Ν. 4412/2016, ως ακολούθως:

«Οι αποφάσεις των αναθετουσών αρχών που αφορούν στην προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 26 και τα άρθρα 32 και 269 του Ν. 4412/2016, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/EK και 2014/25/EK οι οποίες ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη με το Ν. 4412/2016 (= συμβάσεις άνω των ορίων)³⁵⁵. Η εν λόγω αρμοδιότητα ασκείται μέσα σε προθεσμία 20 εργασίμων ημερών από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης στην Αρχή, συνοδευόμενου από όλα τα στοιχεία στα οποία θεμελιώνεται, κατά περίπτωση, η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής.»

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, η ΕΑΔΗΣΥ έχει αρμοδιότητα και απαιτείται η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη της, προκειμένου οι αναθέτουσες αρχές να μπορούν να προσφεύγουν νομίμως στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση για δημόσιες συμβάσεις η εκτιμώμενη αξία των οποίων είναι άνω των ορίων των Οδηγιών, υπολογιζόμενη σύμφωνα με τους κανόνες του άρθρου 6 περί υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης³⁵⁶.

³⁵⁵ Ωστόσο, για αναθέσεις συγχρηματοδοτούμενων από ενωσιακούς πόρους συμβάσεων που υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου (δηλαδή συγχρηματοδοτούμενες από το ΕΣΠΑ, το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, κλπ συμβάσεις άνω των 5 εκατομμυρίων Ευρώ χωρίς ΦΠΑ), δεν εφαρμόζεται το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016 και δεν διενεργείται ο αντίστοιχος έλεγχος της ΕΑΔΗΣΥ.

³⁵⁶ Πρβλ. αναλυτικώς Κατευθυντήρια Οδηγία (Κ.Ο.) 25/2020 της ΕΑΔΗΣΥ (νυν ΕΑΔΗΣΥ), ό.π., που βρίσκεται αναρτημένη και στην ιστοσελίδα της Αρχής.

Αντίθετα, η ΕΑΔΗΣΥ δεν έχει αρμοδιότητα για την παροχή σύμφωνης γνώμης για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων και, σε κάθε περίπτωση, εφόσον συντρέχει και μπορεί να τεκμηριωθεί κατάσταση ανωτέρας βίας. Στις περιπτώσεις αυτές, η αναθέτουσα αρχή εξετάζει, τεκμηριώνει και φέρει την ευθύνη για την υπαγωγή των εκάστοτε πραγματικών περιστατικών στις επικαλούμενες διατάξεις, όπως και για τη σωρευτική συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής της νομικής βάσης που επικαλείται και εφαρμόζει για την προσφυγή της στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης, χωρίς την παροχή [σύμφωνης] γνώμης εκ μέρους της ΕΑΔΗΣΥ.

Τέλος, επισημαίνεται ότι, μετά την άπρακτη παρέλευση της προβλεπόμενης ως άνω προθεσμίας των 20 εργάσιμων ημερών για την έκδοση της (σύμφωνης ή μη) γνώμης της ΕΑΔΗΣΥ επί υποβληθέντος αιτήματος, οι σχετικές αποφάσεις των αναθετουσών αρχών περί προσφυγής στη διαπραγμάτευση μπορούν να εκδοθούν και χωρίς τη γνώμη της Αρχής. Επομένως, η άπρακτη παρέλευση της σχετικής προθεσμίας δεν συνεπάγεται ούτε τεκμήριο περί παροχής σύμφωνης γνώμης της Αρχής³⁵⁷ ούτε σιωπηρή απόρριψη του αιτήματος. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφύγει στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, χωρίς τη γνώμη της ΕΑΔΗΣΥ και φέροντας η ίδια την ευθύνη για την υπαγωγή των εκάστοτε πραγματικών περιστατικών στις επικαλούμενες διατάξεις.

Οι αποφάσεις των αναθετουσών αρχών, που αφορούν στην προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων άνω των ορίων, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της ΕΑΔΗΣΥ.³⁵⁸

³⁵⁷Όπως συνέβαινε με την εν λόγω γνωμοδοτική αρμοδιότητα της Αρχής, υπό το καθεστώς του προϋφιστάμενου (και ήδη καταργηθέντος) άρθρου 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του Ν. 4013/2011.

³⁵⁸Βλ. άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ υποπερ. γδ του ν. 4412/2016

20.2.4 Ανάθεση εξειδικευμένων υπηρεσιών (σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες) για δημόσιες συμβάσεις έργων

Στις διατάξεις του άρθρου 128 του ν. 4412/2016 περιλαμβάνονται εθνικές διατάξεις ως προς την ανάθεση εξειδικευμένων υπηρεσιών (συμβούλων, εμπειρογνομώνων) για την υποβοήθηση του σχεδιασμού και της εκτέλεσης συμβάσεων έργων.

Ειδικότερα, στην παρ. 1 προβλέπεται ότι επιτρέπεται η ανάθεση, με προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, υπηρεσιών συμβούλων οποιασδήποτε ειδικότητας, όπως, τεχνικού, νομικού, οικονομικού συμβούλου και συμβούλου οργάνωσης, σε ημεδαπά ή αλλοδαπά, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, με τις ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:

- να πρόκειται να εκτελεστούν δημόσιες συμβάσεις ή συμβάσεις παραχώρησης έργων ή συμβάσεις έργων που υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), εκτιμώμενης αξίας σύμβασης ή τμήματος αυτής μεγαλύτερης των τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000) ευρώ,
- οι υπηρεσίες συμβούλων να αφορούν σε ειδικά θέματα ιδίως για τον σχεδιασμό, μελέτη, έλεγχο μελέτης, διοίκηση και επίβλεψη έργων ή συμβάσεων, που απαιτούνται για την υλοποίηση, μελέτη και εκτέλεση των συμβάσεων αυτών,
- να αναρτηθεί σχετική πρόσκληση στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα,
- η συνολική αμοιβή για τις υπηρεσίες συμβούλων δεν μπορεί να υπερβαίνει τα όρια των του άρθρου 5 του ν. 4412/2016 (κατώτατα όρια Οδηγιών) και με ανώτατο όριο αμοιβής το 0,5% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης.
- απαιτείται προηγούμενη (απλή) γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

Οι ως άνω ρυθμίσεις εφαρμόζονται και για την παροχή υπηρεσιών συμβούλων οποιασδήποτε ειδικότητας για θέματα που σχετίζονται με την επίβλεψη και παρακολούθηση από τεχνικής, νομικής και χρηματοοικονομικής πλευράς κατά την περίοδο λειτουργίας και συντήρησης των Συμβάσεων Παραχώρησης ή των

συμβάσεων έργων που υλοποιούνται ως ΣΔΙΤ, με αξία σύμβασης μεγαλύτερης των **τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000) ευρώ**.

Στην παρ. 2 του ίδιου άρθρου προβλέπονται αντίστοιχες ρυθμίσεις και προϋποθέσεις για την ανάθεση υπηρεσιών συμβούλων όταν πρόκειται να εκτελεστούν δημόσιες συμβάσεις ή συμβάσεις παραχώρησης έργων ή συμβάσεις έργων που υλοποιούνται ως ΣΔΙΤ ή μέρη αυτών και, ιδίως για τον σχεδιασμό, μελέτη, έλεγχο μελέτης, διοίκηση και επίβλεψη έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Ειδικά για έργα ΣΔΙΤ που υλοποιούνται από άλλους φορείς, που δεν εποπτεύονται από το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, αρμόδια η Γενική Γραμματεία Ιδιωτικών Επενδύσεων και ΣΔΙΤ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Στην παρ. 3 προβλέπεται εξουσιοδότηση για την έκδοση κοινής απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Υποδομών και Μεταφορών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, για την εφαρμογή της παρ. 2 και με συνολική αμοιβή μέχρι τα όρια του άρθρου 5 και με ανώτατο όριο αμοιβής το 0,5% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, ολικά ή μερικά, σε συγκεκριμένο έργο ή τμήμα έργου ή ομάδα έργων, που εκτελούνται από το Δημόσιο ή φορείς του δημοσίου τομέα και να ρυθμίζονται όλα τα σχετικά θέματα.

Στην παρ. 4 ορίζεται ότι οι σχετικές δαπάνες βαρύνουν τις πιστώσεις του έργου και ότι η ανάθεση καθηκόντων συμβούλου γίνεται με σύμβαση, στην οποία ορίζονται οι παρεχόμενες από τον σύμβουλο υπηρεσίες, οι όροι και προϋποθέσεις παροχής τους, η διάρκεια της σύμβασης και κάθε άλλη λεπτομέρεια εφαρμογής της.

Στην παρ. 5 προβλέπεται μία ειδική περίπτωση απευθείας σε ειδικά ή μεγάλα έργα υποδομής ή έργα, στα οποία εφαρμόζονται μη διαδοσόμενες ειδικές μέθοδοι μελέτης και κατασκευής, ιδίως σε θέματα ασφάλειας ή αντιμετώπισης και αποτροπής κινδύνου, μπορεί, με απόφαση της προϊσταμένης αρχής, που λαμβάνεται κατόπιν σύμφωνης γνώμης του τεχνικού συμβουλίου του αρμοδίου Υπουργείου ή του Τεχνικού Συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, αν στο αρμόδιο Υπουργείο δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο, να ορίζεται ως ειδικός εμπειρογνώμονας για την επίλυση συγκεκριμένου τεχνικού προβλήματος και για ολιγοήμερη απασχόληση επιστήμονας εγνωσμένου κύρους και φήμης και μεγάλης

εμπειρίας σχετικής με το προς επίλυση θέμα, χωρίς να απαιτείται να είναι εγγεγραμμένος στο μητρώο μελετητών. Η επιλογή του εμπειρογνώμονα επιτρέπεται να γίνει έναντι συνολικής αμοιβής μέχρι τα όρια του άρθρου 5 του ν.4412/2016. Η συνολική αμοιβή του εμπειρογνώμονα βαρύνει τις πιστώσεις του έργου ή της μελέτης και καθορίζεται με την απόφαση ορισμού του, επί τη βάση ημερήσιας αποζημίωσης που δεν μπορεί να υπερβαίνει το διπλάσιο της αμοιβής επιστήμονα με υπερεικοσαετή εμπειρία, όπως αυτή ορίζεται στον Κανονισμό Προεκτιμώμενων Αμοιβών της περ. δ' της παρ. 8 του άρθρου 53.

Τέλος, προβλέπεται, όττοι παρ. 1 και 4 δύναται να εφαρμόζονται, με την επιφύλαξη της παρ. 5 του άρθρου 377 του ν. 4412/2016 και των παρ. 4 και 6 του άρθρου 8 του ν. 3986/2011 (Α' 152), από το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου Α.Ε. (Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. Α.Ε.) για την εκπλήρωση των σκοπών του άρθρου 5B του ν. 3986/2011 (Α' 152).

20.3 Ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση

Η ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση συνιστά ειδική διαδικασία ανάθεσης, στην οποία μπορεί να προσφεύγει η αναθέτουσα αρχή μόνο εφόσον πληρούνται συγκεκριμένες ειδικές προϋποθέσεις, που τίθενται εκ του νόμου και όχι κατά τη διακριτική της ευχέρεια, όπως συμβαίνει στην ανοικτή ή στην κλειστή διαδικασία.³⁵⁹

Η διαδικασία αυτή έχει ως στόχο να παρέχει έναν ορισμένο βαθμό ευελιξίας σε ιδιαίτερα πολύπλοκες συμβάσεις, καθώς και να βοηθήσει την αναθέτουσα αρχή να προσδιορίσει τις ανάγκες της και να καθορίσει επακριβώς τις τεχνικές προδιαγραφές του αντικειμένου της σύμβασης, τις νομικές ή χρηματοοικονομικές παραμέτρους της σε περιπτώσεις που δεν μπορεί να το πράξει με τους πόρους (ανθρώπινους και υλικούς) που η ίδια διαθέτει.

Η αναθέτουσα αρχή πρέπει να αιτιολογεί δεόντως τη χρήση της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, καθώς η χρήση της επιτρέπεται μόνο σε περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων, οι οποίες απαριθμούνται εξαντλητικά στις διατάξεις των Οδηγιών και του ν. 4412/2016.

³⁵⁹ Βλ. για τις ειδικές προϋποθέσεις άρθρο 26 παρ. 2 ν. 4412/2016

20.3.1 Προϋποθέσεις προσφυγής στη διαδικασία της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση

Οι αναθέτουσες αρχές επιτρέπεται να προσφεύγουν στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, μόνο στις ακόλουθες περιπτώσεις συσταλτικά ερμηνευόμενες:

α) Όσον αφορά σε έργα, αγαθά ή υπηρεσίες, που πληρούν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα κριτήρια:

- αν οι ανάγκες της αναθέτουσας αρχής δεν είναι δυνατόν να ικανοποιηθούν χωρίς προσαρμογή των άμεσα διαθέσιμων λύσεων (επομένως, όταν απαιτείται προσαρμογή των άμεσα διαθέσιμων λύσεων),
- αν περιλαμβάνουν σχεδιασμό ή καινοτόμες λύσεις,
- αν η σύμβαση δεν είναι δυνατόν να ανατεθεί χωρίς προηγούμενες διαπραγματεύσεις (επομένως, όταν απαιτούνται διαπραγματεύσεις) λόγω ειδικών περιστάσεων που σχετίζονται με τη φύση, την πολυπλοκότητα ή τη νομική ή χρηματοοικονομική οργάνωση ή λόγω των κινδύνων που συνδέονται με τους ανωτέρω παράγοντες,
- αν οι τεχνικές προδιαγραφές δεν είναι δυνατόν να προκαθοριστούν με επαρκή ακρίβεια από την αναθέτουσα αρχή με αναφορά σε πρότυπο, ευρωπαϊκή τεχνική αξιολόγηση, κοινή τεχνική προδιαγραφή ή τεχνικό πλαίσιο αναφοράς.

β) Όσον αφορά σε έργα, αγαθά ή υπηρεσίες για τα οποία, έπειτα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, υποβάλλονται μόνο μη κανονικές ή απαράδεκτες προσφορές³⁶⁰. Στις περιπτώσεις αυτές, οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτείται να δημοσιεύουν προκήρυξη σύμβασης, εφόσον στη διαδικασία περιλαμβάνουν όλους τους προσφέροντες οι οποίοι πληρούν τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής των άρθρων 73 έως 83 Ν. 4412/2016 και οι οποίοι, κατά την προηγούμενη ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, υπέβαλαν προσφορές σύμφωνες προς τις τυπικές απαιτήσεις της διαδικασίας σύναψης σύμβασης (πχ. ως προς τον τρόπο υποβολής προσφορών, τα στοιχεία που πρέπει να φέρουν οι ηλεκτρονικοί φάκελοι των προσφορών και εν γένει τη σήμανσή τους, τρόπο υπογραφής, κ.α.), και μόνον αυτούς.

³⁶⁰ Για την έννοια της «μη κανονικής» και της «απαράδεκτης» προσφοράς, βλ. κατωτέρω ανάλυση.

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, εάν κατόπιν διενέργειας ανοικτής ή κλειστής διαδικασίας, υποβάλλονται μόνο μη κανονικές ή απαράδεκτες προσφορές, οι αναθέτουσες αρχές δύνανται:

- ✓ να δημοσιεύσουν προκήρυξη σύμβασης

ή

- ✓ δεν απαιτείται να δημοσιεύσουν προκήρυξη σύμβασης, εφόσον στη διαδικασία περιλαμβάνουν όλους τους προσφέροντες οι οποίοι πληρούν τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής των άρθρων 73 έως 83 Ν. 4412/2016 και οι οποίοι, κατά την προηγηθείσα ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, υπέβαλαν προσφορές σύμφωνες προς τις τυπικές απαιτήσεις της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, και μόνον αυτούς.

20.3.2 Έννοια και περιπτώσιολογία των μη κανονικών-απαράδεκτων προσφορών στην ανοικτή διαδικασία

Ως μη κανονικές προσφορές θεωρούνται:³⁶¹

α) όσες δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των εγγράφων της σύμβασης (λ.χ. πλημμέλειες των προσφορών που αφορούν στον τρόπο υποβολής τους όπως καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, υποβολή της προσφοράς σε διαφορετική γλώσσα από αυτήν που ζητείται ή χωρίς μετάφραση στην ελληνική, μη προσκόμιση του ISO που είχε ζητηθεί στην τεχνική προσφορά, έλλειψη απαιτούμενου στοιχείου από την εγγύηση συμμετοχής, η προσφορά ή το ΕΕΕΣ δεν έχει υπογραφεί ψηφιακά, μικρή απόκλιση της τεχνικής προσφοράς από τις τεχνικές προδιαγραφές της διακήρυξης και πάντως όχι σε βαθμό που να καθιστά την προσφορά ακατάλληλη, κ.α.). Σε κάθε περίπτωση, η κρίση του εάν η προσφορά θα χαρακτηριστεί ως μη κανονική, γίνεται adhoc.

β) όσες παρελήφθησαν εκπρόθεσμα,

γ) όταν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία αθέμιτης πρακτικής, όπως συμπαιγνίας ή διαφθοράς,

δ) όσες κρίνονται από την αναθέτουσα αρχή ασυνήθιστα χαμηλές.

³⁶¹ Βλ. παρ. 3 του άρθρου 26 του ν. 4412/2016

Επίσης, ως μη κανονικές, απορρίπτονται προσφορές:

- εάν ο οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της προθεσμίας να υποβάλλει εξηγήσεις ως προς ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά, και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής (άρθρο 88 παρ. 1)
- που ορίζουν χρόνο ισχύος μικρότερο από αυτόν που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης (άρθρο 97 παρ. 1).

Ως απαράδεκτες προσφορές θεωρούνται:³⁶²

α) όσες υποβάλλονται από προσφέροντες, οι οποίοι δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα, δηλαδή δεν πληρούν τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής όπως έχουν καθοριστεί στα έγγραφα της σύμβασης (στο πρόσωπό τους συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού ή/και δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα κριτήρια επιλογής όπως καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια ή/και τεχνική και επαγγελματική ικανότητα).

β) όσων η τιμή υπερβαίνει τον προϋπολογισμό της αναθέτουσας αρχής, όπως καθορίστηκε και τεκμηριώθηκε πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης σύμβασης.

Επίσης, απορρίπτονται, ως απαράδεκτες, προσφορές:

- εάν δεν προσκόμισε ο οικονομικός φορέας την πρωτότυπη εγγύηση συμμετοχής (άρθρο 72 παρ. 1)
- που έχουν αποκλίσεις από τα όρια ομαλότητας σε συμβάσεις έργων (άρθρο 95 παρ. 2)

20.3.3 Κανόνες διεξαγωγής³⁶³

Η ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση αποτελεί διαδικασία δύο σταδίων. Στο πρώτο στάδιο γίνεται προεπιλογή των καταλληλότερων υποψηφίων, βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, τα οποία η αναθέτουσα αρχή οφείλει να συμπεριλαμβάνει εξ αρχής στα έγγραφα της σύμβασης (προκήρυξη, πρόσκληση συμμετοχής κ.λπ.).

³⁶²Βλ. παρ. 3 του άρθρου 26 του ν. 4412/2016

³⁶³Βλ. αναλυτικά τους διαδικαστικούς κανόνες της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευσης στο άρθρο 29 του ν. 4412/2016

Στο δεύτερο στάδιο ακολουθούν διαπραγματεύσεις, επί διάφορων πτυχών της σύμβασης (νομικών, τεχνικών, χρηματοοικονομικών), μόνο με τους προεπιλεγέντες, κατά το πρώτο στάδιο, οικονομικούς φορείς, στους οποίους και μόνον αποστέλλεται η πρόσκληση υποβολής αρχικών προσφορών (οι οποίες και θα αποτελέσουν τη βάση για τις επακόλουθες διαπραγματεύσεις) ή η πρόσκληση συμμετοχής στον διάλογο αντίστοιχα.

Α' ΣΤΑΔΙΟ – ΠΡΟΕΠΙΛΟΓΗ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ

Τα διαδικαστικά βήματα στο πρώτο στάδιο της διαδικασίας (προεπιλογή), στις συβάσεις άνω των ορίων, είναι τα ακόλουθα:

Δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού: η αναθέτουσα αρχή δημοσιεύει προκήρυξη διαγωνισμού, καθορίζοντας στα έγγραφα της σύμβασης το αντικείμενο της σύμβασης και περιγράφοντας τις υπό κάλυψη ανάγκες, τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά, τα κριτήρια ανάθεσης, όπως και τις ελάχιστες απαιτήσεις που πρέπει να πληρούν οι προσφορές.

Στην προκήρυξη προσδιορίζονται αντικειμενικά και χωρίς διακρίσεις κριτήρια, και ορίζεται ο ελάχιστος αριθμός υποψηφίων που σκοπεύει να καλέσει η αναθέτουσα αρχή και, όπου ενδείκνυται, ο μέγιστος αριθμός αυτών. Στην προκήρυξη σύμβασης αναφέρονται οι σχετικές πληροφορίες που πρέπει να υποβληθούν μέσω του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ).

Υποβολή αιτήσεων συμμετοχής: Στη διαδικασία μπορούν να ζητήσουν να συμμετάσχουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς. Για να συμμετάσχουν, πρέπει να καταδείξουν ότι διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα για την εκτέλεση της σύμβασης, δηλαδή ότι καλύπτουν τα απαιτούμενα από τα έγγραφα της σύμβασης κριτήρια ποιοτικής επιλογής.

Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ανέρχεται σε 30 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης της σύμβασης ή, εάν ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού χρησιμοποιείται η προκαταρκτική προκήρυξη, από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος.

Το πρώτο στάδιο, αφού αξιολογηθούν οι αιτήσεις συμμετοχής των υποψηφίων βάσει των απαιτήσεων και των αντικειμενικών κριτηρίων προεπιλογής, ολοκληρώνεται με την κατάρτιση καταλόγου των τριών (τουλάχιστον) επικρατέστερων υποψηφίων, οι οποίοι θα κληθούν, στο επόμενο στάδιο, να υποβάλουν προσφορά.

Β' ΣΤΑΔΙΟ - ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

Τα διαδικαστικά βήματα στο δεύτερο στάδιο της διαδικασίας είναι τα ακόλουθα:

Αποστολή πρόσκλησης για υποβολή προσφορών: αποστέλλεται πρόσκληση για υποβολή αρχικών προσφορών στους οικονομικούς φορείς που έχουν προεπιλεγεί (τουλάχιστον τρεις ή όσοι πληρούν τα κριτήρια προεπιλογής του πρώτου σταδίου).

Υποβολή αρχικών προσφορών: οι προσκληθέντες υποψήφιοι υποβάλλουν αρχικές προσφορές, οι οποίες αποτελούν τη βάση για τη διεξαγωγή επακόλουθων διαπραγματεύσεων. Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αρχικών προσφορών ανέρχεται σε 30 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης.

Διεξαγωγή διαπραγματεύσεων: οι αναθέτουσες αρχές διαπραγματεύονται με τους προσφέροντες, με βάση τις αρχικές προσφορές, όπως και όλες τις επακόλουθες προσφορές που υποβάλλουν, εξαιρουμένης της τελικής προσφοράς, με σκοπό τη βελτίωση του περιεχόμενου τους. Ωστόσο, οι ελάχιστες τεθείσες απαιτήσεις και τα κριτήρια ανάθεσης δεν υπόκεινται σε διαπραγματεύσεις.

Υπάρχει η δυνατότητα (εφόσον αναφερθεί στην προκήρυξη ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος ή σε άλλο έγγραφο της σύμβασης) διεξαγωγής διαπραγμάτευσης σε διαδοχικές φάσεις, ώστε να μειώνεται ο αριθμός των προς διαπραγμάτευση προσφορών, με εφαρμογή των τεθέντων κριτηρίων ανάθεσης.

Όταν η αναθέτουσα αρχή σκοπεύει να ολοκληρώσει τις διαπραγματεύσεις, ενημερώνει τους εναπομείναντες προσφέροντες και ορίζει κοινή προθεσμία για την υποβολή τυχόν νέων ή αναθεωρημένων προσφορών, δηλαδή τελικών προσφορών που δεν επιδέχονται περαιτέρω διαπραγματεύσεων.

Αξιολόγηση τελικών προσφορών: Η αναθέτουσα αρχή επαληθεύει ότι οι τελικές προσφορές πληρούν τις ελάχιστες απαιτήσεις και συμμορφώνονται με τις διατάξεις του άρθρου 71 (δηλαδή η προσφορά συνάδει με τις απαιτήσεις, τις προϋποθέσεις και

τα κριτήρια που προβλέπονται στα έγγραφα της σύμβασης, η προσφορά προέρχεται από προσφέροντα για τον οποίο δεν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού και που πληροί τα κριτήρια επιλογής), αξιολογεί τις τελικές προσφορές, βάσει των κριτηρίων ανάθεσης που έχει συμπεριλάβει στα έγγραφα της σύμβασης και αναθέτει τη σύμβαση. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν συμβάσεις με βάση τις αρχικές προσφορές χωρίς διαπραγμάτευση, εφόσον έχουν αναφέρει στην προκήρυξη της σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος ότι διατηρούν αυτή τη δυνατότητα.

Για τις συμβάσεις κάτω των ορίων επισημαίνεται ότι οι σχετικοί όροι προσαρμόζονται ανάλογα (π.χ. Διακήρυξη αντί προκήρυξης Διαγωνισμού) και ως προς τις προθεσμίες παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο άρθρο 121 του ν. 4412/2016.

20.4 Μελέτη περίπτωσης

Με απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας εγκρίθηκε, η προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης (άρθρο 32 παρ. 2 γ' του ν. 4412/2016) για την ανάθεση εργασιών, προϋπολογιζόμενης δαπάνης 3.950.000,00 ευρώ, οι όροι της σχετικής πρόσκλησης που απευθύνθηκε σε επτά (7) συνολικά εταιρίες, καθώς και η συγκρότηση της οικείας τριμελούς επιτροπής (άρθρο 32Α του ν. 4412/2016). Ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ορίστηκε εκείνο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς βάσει τιμής.

Αντικείμενο των ανωτέρω εργασιών ήταν ο καθαρισμός των ρεμάτων αρμοδιότητας της Περιφερειακής Ενότητας Δυτικής....., δηλαδή η απομάκρυνση φερτών υλικών, αποβλήτων από κατασκευές και κατεδαφίσεις και οικιακών απορριμμάτων και η μεταφορά τους σε νόμιμους αδειοδοτημένους χώρους (επεξεργασίας ΑΕΚΚ, Χ.Υ.Τ.Α. κ.λ.π.), που έχουν εναποτεθεί σε αυτά μετά το πέρας της κακοκαιρίας «ΓΗΡΥΟΝΗΣ», προκειμένου να απελευθερωθούν οι διατομές των ρεμάτων για την απρόσκοπτη ροή των ομβρίων υδάτων.

Αναφορικά με τη προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης στο προοίμιο της εγκριτικής απόφασης αναφέρεται ότι, στο πλαίσιο των εργασιών καθαρισμού των υφιστάμενων ρεμάτων της Περιφερειακής Ενότητας της Δυτικής και, λόγω των ιδιαίτερα μεγάλων νέων ποσοτήτων φερτών υλικών που επέφερε τόσο η κακοκαιρία «Γηρυόνης», αλλά και προηγούμενα έντονα καιρικά φαινόμενα, απαιτήθηκε η εν εξελίξει εργολαβία καθαρισμού ρεμάτων της Περιφερειακής Ενότητας Δυτικής να εντατικοποιηθεί και αυξηθεί τις εργασίες της. Απόρροια αυτού είναι οι ποσότητες της σύμβασης να καλυφθούν πολύ νωρίτερα από την προβλεπόμενη διάρκεια της.

Στην προκειμένη περίπτωση, το Κλιμάκιο Προσυμβατικού Ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου έκρινε³⁶⁴ ότι η αναθέτουσα αρχή νομίμως προσέφυγε διαδικασία διαπραγμάτευσης, χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, του άρθρου 32 παρ. 2.γ του ν. 4412/2016, καθώς αιτιολογείται η συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής της συγκεκριμένης διάταξης, ενόψει των επικαλούμενων απρόβλεπτων γεγονότων που συνέβησαν τον Νοέμβριο του 2019 (θεομηνία «ΓΗΡΥΟΝΗΣ») που επιβάλλουν την άμεση εκτέλεση των επίμαχων εργασιών καθαρισμού των ρεμάτων της περιοχής της Δυτικής..... για την αποφυγή πρόκλησης περαιτέρω καταστροφών σε περίπτωση εκδήλωσης νέων πλημμυρικών φαινομένων.

³⁶⁴ Βλ. Πράξη 7/2021 Ζ' Κλιμάκιο (προσυμβατικού ελέγχου)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21

Απευθείας ανάθεση

σύμβασης έργου, μελέτης, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών

21.1 Εισαγωγή

Στην συγκεκριμένη θεματική ενότητα θα παρουσιασθεί το θεσμικό πλαίσιο, οι προϋποθέσεις προσφυγής στη διαδικασία απευθείας ανάθεσης και οι κανόνες διεξαγωγής της διαδικασίας για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.

21.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας

Σκοπός της συγκεκριμένης θεματικής ενότητας είναι η κατανόηση των επιμέρους βημάτων των σταδίων της απευθείας ανάθεσης για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.

21.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση της θεματικής ενότητας, οι επιμορφούμενοι/νες θα είναι σε θέση να :

- αναγνωρίζουν πότε επιτρέπεται η απευθείας ανάθεση σύμβασης
- αναγνωρίζουν και περιγράφουν τα βήματα και τους κανόνες της διεξαγωγής της απευθείας ανάθεσης, ανάλογα με το είδος της σύμβασης και την εκτιμώμενη αξία της

21.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας

Στην θεματική αυτή ενότητα παρουσιάζονται το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την απευθείας ανάθεση, οι προϋποθέσεις προσφυγής στη διαδικασία απευθείας ανάθεσης, οι κανόνες διεξαγωγής της διαδικασίας, ενώ τέλος γίνεται αναφορά στις συμβάσεις ήσσονος σημασίας.

21.2 Θεσμικό πλαίσιο – Ορισμοί

Σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 116 ν. 4412/2016, για δημόσιες συμβάσεις κάτω των ορίων, οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να προσφεύγουν μεταξύ άλλων στις διαδικασίες του άρθρου 26 (ανοικτή, κλειστή, ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, ανταγωνιστικό διάλογο, συμπράξεις καινοτομίας, διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση) και επιπλέον στη διαδικασία:

- περί δημοσίων συμβάσεων ήσσονος αξίας (άρθρο 117Α).
- της απευθείας ανάθεσης (άρθρο 118)

Στο άρθρο 2, του ν.4412/2016 και συγκεκριμένα στην :

- παρ. 30α) ως «δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας» νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις ή οι συμβάσεις των οποίων η εκτιμώμενη αξία είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ,
- παρ. 31) ως «απευθείας ανάθεση» νοείται η διαδικασία ανάθεσης σύμβασης με ή χωρίς εκ των προτέρων δημοσιότητα κατά περίπτωση, σύμφωνα με την παρ. 3 των άρθρων 120 (και 330 του ΒΙΒΛΙΟΥ ΙΙ), στο πλαίσιο της οποίας οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς αναθέτουν σύμβαση στον οικονομικό φορέα της επιλογής τους, **κατόπιν έρευνας αγοράς**, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 118 (και 328 του ΒΙΒΛΙΟΥ ΙΙ).

21.2.1 Προϋποθέσεις προσφυγής στη διαδικασία απευθείας ανάθεσης

Το άρθρο 118³⁶⁵ του ν.4412/2016 ρυθμίζει τις προϋποθέσεις προσφυγής στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης και θέτει ελάχιστες υποχρεώσεις εκ των προτέρων και εκ των υστέρων δημοσιότητας σε συνδυασμό με το άρθρο 120³⁶⁶ του ίδιου νόμου.

Η προσφυγή στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης επιτρέπεται, όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης μελέτης ή τεχνικών και συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, είναι ίση ή κατώτερη από το όριο των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ. Για τις διαδικασίες ανάθεσης σύμβασης έργου, το όριο για την προσφυγή στη διαδικασία είναι εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ.

³⁶⁵ Άρθρο 328 ν.4412/2016 για το ΒΙΒΛΙΟ ΙΙ

³⁶⁶ Άρθρο 330 ν.4412/2016 για το ΒΙΒΛΙΟ ΙΙ

21.2.2 Κανόνες διεξαγωγής διαδικασίας απευθείας ανάθεσης

Η απευθείας ανάθεση διενεργείται από τις αρμόδιες για την ανάθεση της σύμβασης υπηρεσίες της αναθέτουσας αρχής, χωρίς να απαιτείται γνωμοδότηση συλλογικού οργάνου.

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 120 του ν.4412/2016 ως χρόνος έναρξης της διαδικασίας της απευθείας ανάθεσης, νοείται η ημερομηνία αποστολής προς τους οικονομικούς φορείς της πρώτης πρόσκλησης υποβολής προσφοράς. Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 120 η πρόσκληση της παρ. 2 του ίδιου άρθρου, ειδικά των συμβάσεων εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και συναφών επιστημονικών υπηρεσιών συμπεριλαμβανομένων, με εκτιμώμενη αξία άνω του ορίου των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ δύναται να απευθύνεται και σε έναν οικονομικό φορέα και αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ τουλάχιστον **πέντε (5) ημέρες** πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης.

Για τις δημόσιες συμβάσεις έργου με εκτιμώμενη αξία μέχρι και τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ, η πρόσκληση της παρ. 2 του άρθρου 120 του ν.4412/2016 δύναται να απευθύνεται και σε έναν οικονομικό φορέα και αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ τουλάχιστον **πέντε (5) εργάσιμες ημέρες** πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης.

Για τις δημόσιες συμβάσεις έργου άνω των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ και έως εξήντα (60.000) ευρώ, η πρόσκληση για την υποβολή προσφοράς αποστέλλεται σε τουλάχιστον τρεις (3) οικονομικούς φορείς και αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ για τουλάχιστον **πέντε (5) εργάσιμες ημέρες** πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης. Η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης αποτελεί το ανώτατο όριο της συμβατικής αμοιβής του αναδόχου. Μετά από την υπογραφή της σύμβασης, ο ανάδοχος ή ελεγχόμενο από αυτόν φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν δύναται να συνάψει σύμβαση του παρόντος άρθρου με την αυτή αναθέτουσα αρχή για διάστημα δώδεκα (12) μηνών.

Σε όλες τις προαναφερόμενες περιπτώσεις δεν λαμβάνονται υπόψη και δεν αξιολογούνται προσφορές οικονομικών φορέων που δεν προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορά.

Οι προσκλήσεις για την υποβολή προσφοράς στις συμβάσεις έργων, μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών αναρτώνται και στην ιστοσελίδα του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας. Η παράλειψη εκπλήρωσης της

συγκεκριμένης υποχρέωσης (παρ. 3 του άρθρου 120 του ν.4412/2016), κωλύει τη σύναψη της σύμβασης.

Μετά την έκδοση της απόφασης ανάθεσης, η αναθέτουσα αρχή τη δημοσιεύει στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 38 του ν.4412/2016, και την κοινοποιεί στον οικονομικό φορέα. Η παράλειψη εκπλήρωσης των προαναφερομένων καθιστά τη σύμβαση αυτοδικαίως άκυρη.

Η απόφαση ανάθεσης περιέχει κατ' ελάχιστο: α) την επωνυμία και τα στοιχεία της αναθέτουσας αρχής, β) περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης και της αξίας της, γ) όνομα και στοιχεία επικοινωνίας του οικονομικού φορέα στον οποίο ανατίθεται η σύμβαση, δ) κάθε άλλη πληροφορία που η αναθέτουσα αρχή κρίνει απαραίτητη (παρ. 3 του άρθρου 118 του ν.4412/2016).

Με την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης η σύμβαση θεωρείται, ότι έχει συναφθεί και η υπογραφή του σχετικού συμφωνητικού έχει αποδεικτικό χαρακτήρα.

Η υπογραφή συμφωνητικού απαιτείται για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία που υπερβαίνει το ποσό των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, η επιλογή του αναδόχου διενεργείται με απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Η σύμβαση συνάπτεται με τον ανάδοχο που επιλέγεται και διαθέτει τα αναγκαία προς τούτο προσόντα και την απαραίτητη εξειδίκευση.

Η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης αποτελεί το ανώτατο όριο της συμβατικής αμοιβής του αναδόχου. Μετά από την υπογραφή της σύμβασης, ο ανάδοχος ή ελεγχόμενο από αυτόν φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν δύναται να συνάψει σύμβαση απευθείας ανάθεσης με την αυτή αναθέτουσα αρχή για διάστημα δώδεκα (12) μηνών. Σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 118 του ν.4412/2016, μπορούν να ανατεθούν από κάθε αναθέτουσα αρχή κατ' έτος, μία ή περισσότερες συμβάσεις, συνολικού προϋπολογισμού μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό (10%) των πιστώσεων της αναθέτουσας αρχής κατ' έτος, για ανάθεση συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών, αντίστοιχα. Συμβάσεις που συνάπτονται κατά παράβαση του προαναφερόμενου ορίου είναι άκυρες και δεν παράγουν έννομα αποτελέσματα.

21.2.3 Συμβάσεις ήσσονος σημασίας

Σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 117Α (άρθρο 327 Α για Βιβλίο ΙΙ) του ν.4412/2016 αναφορικά με τις δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας, είναι δυνατό να μην ακολουθείται διαδικασία ανάθεσης σύμβασης και οι πληρωμές να εκτελούνται ως εξόφληση έναντι νόμιμου φορολογικού παραστατικού, χωρίς να απαιτούνται έκδοση πράξης ανάθεσης ή οι διαδικασίες εκτέλεσης του Βιβλίου Ι του ν. 4412/2016 από την αναθέτουσα αρχή. Για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης ως ήσσονος αξίας, εφαρμόζεται το άρθρο 6³⁶⁷ του ν. 4412/2016 περί μεθόδων υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης.

21.2.4 Συμβάσεις τεχνικής βοήθειας³⁶⁸

Σε περίπτωση συμβάσεων μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι οποίες αφορούν ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του ΕΟΧ ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), οι αναθέτουσες αρχές ή οι δικαιούχοι ενεργειών τεχνικής βοήθειας, κατά την έννοια του ν. 4314/2014 (Α' 265) και του θεσμικού πλαισίου του ΕΠΑ, μπορούν να προσφεύγουν και στις παρακάτω διαδικασίες, κατά περίπτωση.

Με αιτιολογημένη απόφαση του αρμοδίου οργάνου για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας του Υπουργείου ή της Περιφέρειας ή του νομικού προσώπου επιτρέπεται η σύναψη σύμβασης παροχής υπηρεσιών, εκτιμώμενης αξίας έως εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, κατόπιν αποστολής πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Η πρόσκληση απευθύνεται σε τρεις (3) τουλάχιστον οικονομικούς φορείς, οι οποίοι επιλέγονται μεταξύ των εγγεγραμμένων σε κατάλογο προμηθευτών ή/και παρόχων υπηρεσιών, ο οποίος καταρτίζεται και τηρείται για τον σκοπό της εκτέλεσης ενεργειών τεχνικής βοήθειας. Δεν αξιολογούνται προσφορές που υποβάλλονται από μη προσκληθέντες οικονομικούς φορείς. Το σχετικό συμφωνητικό, όπου απαιτείται, υπογράφεται από το ίδιο ως άνω όργανο.

Με αιτιολογημένη απόφαση του αρμοδίου οργάνου για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας του Υπουργείου ή της Περιφέρειας ή του νομικού προσώπου

³⁶⁷ Άρθρο 236 ν.4412/2016 για το ΒΙΒΛΙΟ ΙΙ

³⁶⁸ Άρθρο 119 ν.4412/2016 για το ΒΙΒΛΙΟ Ι και άρθρο 329 για το ΒΙΒΛΙΟ ΙΙ

επιτρέπεται η σύναψη σύμβασης παροχής υπηρεσιών, εκτιμώμενης αξίας άνω των εξήντα χιλιάδων (60.000) έως και εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ, κατόπιν πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Η πρόσκληση απευθύνεται προς όλους τους οικονομικούς φορείς, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι σε κατάλογο παρόχων υπηρεσιών, ο οποίος καταρτίζεται και τηρείται για τον σκοπό της εκτέλεσης ενεργειών τεχνικής βοήθειας και οι οποίοι ανταποκρίνονται στις προϋποθέσεις του φυσικού αντικείμενου της σύμβασης, όπως αυτό αποτυπώνεται στον συγκεκριμένο κωδικό CPV του άρθρου 23 ν.4412/2016. Δεν αξιολογούνται προσφορές που υποβάλλονται από μη προσκληθέντες οικονομικούς φορείς. Το σχετικό συμφωνητικό, όπου απαιτείται, υπογράφεται από το ίδιο ως άνω όργανο.

Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού ρυθμίζεται η διαδικασία κατάρτισης και τήρησης των καταλόγων παρόχων υπηρεσιών ενεργειών τεχνικής βοήθειας για την εφαρμογή του παρόντος και εξειδικεύονται οι όροι εγγραφής των οικονομικών φορέων σε αυτούς, οι όροι επιλογής του αναδόχου κατά τα ανωτέρω αναφερόμενα, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Σε περίπτωση συμβάσεων υπηρεσιών ή μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι οποίες αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του ΕΟΧ ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του ΕΠΑ, με τη διαδικασία των άρθρων 118, περί απευθείας ανάθεσης, και 118Α, περί απευθείας ανάθεσης μέσω συστημάτων ηλεκτρονικής αγοράς (e-marketplace), η σύναψη αυτών χωρεί με αιτιολογημένη απόφαση του αρμοδίου οργάνου για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας του Υπουργείου ή της Περιφέρειας ή του νομικού προσώπου. Το σχετικό συμφωνητικό, όπου απαιτείται, υπογράφεται από το ίδιο ως άνω όργανο.

Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για σύναψη σύμβασης, αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ.

Η διαδικασία ανάθεσης συμβάσεων υπηρεσιών, οι οποίες αφορούν σε ενέργειες ωρίμανσης των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων του ΕΣΠΑ, του ΕΟΧ ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή ταμείων, η εκτιμώμενη αξία των οποίων δεν υπερβαίνει τα όρια της παρ. 1 του άρθρου 118, γίνεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στις παρ. 1 έως 3 του άρθρου 118.

Τα καθήκοντα αποφαινόμενου οργάνου στο πλαίσιο της διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων ενεργειών τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του ΕΟΧ ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) εκτιμώμενης αξίας άνω των εκατό χιλιάδων (100,000) ευρώ ασκούνται από το αρμόδιο για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας όργανο του Υπουργείου ή της Περιφέρειας ή του νομικού προσώπου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22

Συλλογικά γνωμοδοτικά όργανα

(επιτροπή διαγωνισμού)

22.1 Εισαγωγή

Στην συγκεκριμένη θεματική ενότητα θα παρουσιασθεί το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τα συλλογικά γνωμοδοτικά όργανα ήτοι την επιτροπή διαγωνισμού, στο πλαίσιο των διαδικασιών ανάθεσης για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και τον εντοπισμό και αντιμετώπιση αθέμιτων πρακτικών –συμπαιγνιών.

22.1.1 Σκοπός θεματικής ενότητας

Σκοπός της συγκεκριμένης θεματικής ενότητας είναι η κατανόηση των επιμέρους θεμάτων που αφορούν την συγκρότηση, σύνθεση, λειτουργία της επιτροπής διαγωνισμού, τα καθήκοντα των μελών της εντοπισμό και η αντιμετώπιση αθέμιτων πρακτικών –συμπαιγνιών στο πλαίσιο διαδικασιών ανάθεσης για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.

22.1.2 Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση της θεματικής ενότητας, οι επιμορφούμενοι/νες θα είναι σε θέση να :

- έχουν επίγνωση των κανόνων σύνθεσης, συνεδρίασης και λειτουργίας της Επιτροπής Διαγωνισμού κατά τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και τον ν. 4412/2016
- περιγράφουν τα βήματα-καθήκοντα της Επιτροπής Διαγωνισμού ως προς την ουσιαστική εκτίμηση όλων των στοιχείων κάθε προσφοράς, ανά στάδιο διαγωνισμού και σε αντιστοιχία με τους όρους της διακήρυξης
- εξηγούν την πρακτική σημασία των γενικών αρχών που διέπουν τις ενέργειες και τις εισηγήσεις της Επιτροπής ως προς την αξιολόγηση των προσφορών (ίση μεταχείριση, διαφάνεια, αιτιολόγηση κρίσεων, αναλογικότητα)
- εφαρμόζουν τους κανόνες επικοινωνίας με τους οικονομικούς φορείς

- κατανοούν τη σημασία του χρονικού προγραμματισμού των εργασιών της Επιτροπής ώστε να ανταποκρίνονται στις νόμιμες προθεσμίες ολοκλήρωσης των ενεργειών της
- εντοπίζουν καταστάσεις που μπορεί να επηρεάσουν την άσκηση των καθηκόντων των μελών της Επιτροπής, καθώς και τις δέουσες ενέργειες πρόληψης και θεραπείας περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων
- αξιοποιούν εργαλεία σχετικά με τις δέουσες πρακτικές ανίχνευσης και αντιμετώπισης αθέμιτων πρακτικών και παράνομων συμπαιγνιών κατά τη διάρκεια της διαγωνιστικής διαδικασίας

22.1.3 Σύντομη περιγραφή της θεματικής ενότητας

Στην θεματική αυτή ενότητα παρουσιάζονται το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη συγκρότηση, σύνθεση, συνεδριάσεις, λειτουργία της επιτροπής διαγωνισμού, τα καθήκοντα και ενέργειές της ανά στάδιο του διαγωνισμού, οι γενικές αρχές που διέπουν την αξιολόγηση των προσφορών, η επικοινωνία με τους οικονομικούς φορείς, ο προγραμματισμός ενεργειών-προθεσμίες, η ακεραιότητα και αμεροληψία της Επιτροπής Διαγωνισμού και τέλος στοιχεία που αφορούν στον εντοπισμό και αντιμετώπιση αθέμιτων πρακτικών-συμπαιγνιών.

22.2 Θεσμικό πλαίσιο – Ορισμοί

Οι Επιτροπές διαγωνισμού είναι τα όργανα διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, τα οποία συγκροτούνται και λειτουργούν σύμφωνα με το άρθρο 221 και 221^Α του ν.4412/16 και σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν.2690/1999 ΦΕΚ Α΄ 45, βλ. άρθρο 221 παρ. 6 ν.4412/2016), καθώς και με τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου για τα ανακύπτοντα σχετικά ζητήματα.

Η Επιτροπή Διαγωνισμού αποτελεί συλλογικό όργανο οπότε και οφείλει να αποφασίζει τηρώντας τους κανόνες λειτουργίας των συλλογικών οργάνων, μεταξύ των οποίων και τον κανόνα του άρθρου 15 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/99), σύμφωνα με τον οποίο τα συλλογικά όργανα αποφασίζουν

με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών τους, που σχηματίζεται μετά τη συζήτηση και ανταλλαγή γνώμων μεταξύ αυτών.³⁶⁹

22.2.1 Συγκρότηση, Σύνθεση, Συνεδριάσεις, Λειτουργία Επιτροπής Διαγωνισμού

Με απόφαση της αναθέτουσας αρχής συγκροτούνται γνωμοδοτικά όργανα για συγκεκριμένη σύμβαση ή περισσότερες ή σε ετήσια βάση για τις συμβάσεις που συνάπτει η αναθέτουσα αρχή. Η ύπαρξη οργάνων σε ετήσια βάση δεν αποκλείει τη συγκρότηση οργάνου συγκεκριμένης/ων σύμβασης ή συμβάσεων. Εφόσον τα όργανα συγκροτούνται σε ετήσια βάση, οι διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων που δεν έχουν ολοκληρωθεί εντός του έτους, συνεχίζονται και ολοκληρώνονται από το ίδιο όργανο. Στην περίπτωση της διενέργειας συγκεντρωτικών αγορών από ΚΑΑ, τα αντίστοιχα γνωμοδοτικά όργανα συγκροτούνται με απόφασή τους.

Με αντίστοιχες αποφάσεις δύνανται να συγκροτούνται κατά περίπτωση και έκτακτες επιτροπές ή ομάδες εργασίας για την αντιμετώπιση ειδικών θεμάτων που αφορούν τις διαδικασίες σύναψης. Σε περιπτώσεις σύναψης δημοσίων συμβάσεων δύναται η αναθέτουσα αρχή να ορίζει ως μέλος των ανωτέρω γνωμοδοτικών οργάνων, των επιτροπών ή των ομάδων εργασίας έναν εξωτερικό εξειδικευμένο επιστήμονα, που διαθέτει τις απαιτούμενες ειδικές γνώσεις για την εκπλήρωση των ανωτέρω προβλέψεων.

Οι αποφάσεις συγκρότησης των γνωμοδοτικών οργάνων κοινοποιούνται στα μέλη αυτών και τους φορείς από τους οποίους αυτά προέρχονται.

Μέχρι τη λειτουργία του Μη.Π.Υ.Δη.Συ. του άρθρου 344, το άρθρο 26 του ν. 4024/2011 (Α' 226) δεν εφαρμόζεται κατά τον ορισμό των μελών των επιτροπών που ασκούν καθήκοντα είτε κατά την ανάθεση είτε κατά την εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων.

Οι επιτροπές διαγωνισμού λειτουργούν σύμφωνα με το άρθρο 221 και 221^Α του ν.4412/16 και σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν.2690/1999 ΦΕΚ Α' 45, βλ. άρθρο 221 παρ. 6 ν.4412/2016), καθώς και με τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου για τα ανακύπτοντα σχετικά ζητήματα.

³⁶⁹ Ανάθεση και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ΕΚΔΔΑ, 2019 [<https://resources.ekdd.gr/index.php/2021-06-03-11-00-09>]

Σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 13 του ν.2690/1999 το συλλογικό όργανο μπορεί να λειτουργήσει, όχι όμως πέρα από ένα τρίμηνο, αν κάποια από τα μέλη του εκλείψουν ή αποχωρήσουν για οποιονδήποτε λόγο ή απολέσουν την ιδιότητα βάσει της οποίας ορίστηκαν, εφόσον κατά τις συνεδριάσεις του, τα λοιπά μέλη επαρκούν ώστε να υπάρχει απαρτία.

Το συλλογικό όργανο συνεδριάζει νομίμως όταν στη σύνθεσή του μετέχουν, ως τακτικά ή αναπληρωματικά μέλη, περισσότερα από τα μισά των διορισμένων τακτικών μελών (απαρτία). Η απαρτία πρέπει να υπάρχει σε όλη τη διάρκεια της συνεδρίασης. Αν, κατά την πρώτη συνεδρίαση διαπιστωθεί έλλειψη απαρτίας, το όργανο καλείται εκ νέου σε συνεδρίαση, η οποία πραγματοποιείται το νωρίτερο σε είκοσι τέσσερις ώρες (24) ώρες, στον ίδιο τόπο και με την ίδια ημερήσια διάταξη. Κατά τη συνεδρίαση αυτή, υπάρχει απαρτία αν μετέχουν στη σύνθεση τακτικά ή αναπληρωματικά μέλη που παριστούν τουλάχιστον το ένα τρίτο (1/3) του συνόλου των διορισμένων τακτικών μελών του και εν πάση περιπτώσει όχι λιγότερα των τριών (3) τακτικών ή αναπληρωματικών μελών. Στα τριμελή συλλογικά όργανα, για την ύπαρξη στο απαρτίας, απαιτείται η παρουσία και των τριών (3) τακτικών ή αναπληρωματικών μελών (άρθρο 14, ν.2690/1999).

Ο πρόεδρος καθορίζει την ημέρα, την ώρα και τον τόπο των συνεδριάσεων και καλεί τα τακτικά και τα αναπληρωματικά μέλη να συμμετάσχουν. Τα αναπληρωματικά μέλη καλούνται προς αναπλήρωση απόντων ή κωλυόμενων μελών της ίδιας κατηγορίας, εκτός αν ο ορισμός τους δεν έχει γίνει κατά τέτοια αντιστοιχία (άρθρο 14, ν.2690/1999).

Η νομιμότητα της σύνθεσης του συλλογικού οργάνου δεν επηρεάζεται από την τυχόν εναλλαγή των μετεχόντων μελών σε διαδοχικές συνεδριάσεις. Ο πρόεδρος κηρύσσει την έναρξη και τη λήξη των συνεδριάσεων, διευθύνει τις εργασίες και φροντίζει για την εφαρμογή του νόμου και την εύρυθμη λειτουργία του συλλογικού οργάνου (άρθρο 14, ν.2690/1999).

Τα συλλογικά όργανα είναι δυνατόν να συνεδριάζουν και με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων (τηλεδιάσκεψη), σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 13 του άρθρου 14 του ν. 2690/1999 (Α' 45). Ειδικά στις περιπτώσεις που δεν διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα, η αποσφράγιση και μονογραφή των φακέλων γίνεται από το μέλος ή τα μέλη που βρίσκονται στην έδρα της αναθέτουσας αρχής, στην οποία έχουν κατατεθεί οι προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής, κατά τη διάρκεια της τηλεδιάσκεψης.

Ειδικότερα:

Α. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων (παρ. 8 άρθρο 221, ν.4412/2016), πέραν των γενικά αναφερομένων ανωτέρω, ισχύουν και τα ακόλουθα:

α) Όταν ως κριτήριο ανάθεσης χρησιμοποιείται η πλέον συμφέρουσα, από οικονομική άποψη, προσφορά μόνο βάσει τιμής ή βάσει πλήρως αντικειμενικοποιημένων κριτηρίων, η επιτροπή διαγωνισμού αποτελείται από τρεις (3) τεχνικούς υπαλλήλους, κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ, με τους αναπληρωτές τους, που υπηρετούν στην αναθέτουσα αρχή, εγγεγραμμένους στο Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Έργων (Μη.Μ.Ε.Δ.), με εμπειρία, τεχνική εξειδίκευση και ειδικότητες, που προσιδιάζουν στις υπό ανάθεση κατηγορίες εργασιών, οι οποίοι ορίζονται από την αναθέτουσα αρχή που διενεργεί τον διαγωνισμό. Κατ' εξαίρεση, αν δεν επαρκούν οι υπάλληλοι της αναθέτουσας αρχής, τούτη δύναται είτε να αιτηθεί την υπόδειξη ορισμού μελών από το Δημόσιο, όπως προσδιορίζεται στο άρθρο 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), εγγεγραμμένων στο μητρώο της περ. η' της παρούσας είτε να προσφύγει στην διενέργεια κλήρωσης μεταξύ των εγγεγραμμένων στο Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Έργων (Μη.Μ.Ε.Δ.). Στις εργασίες της επιτροπής μπορεί να παρίσταται, χωρίς δικαίωμα ψήφου, εκπρόσωπος των εργοληπτών, που υποδεικνύεται μαζί με τον αναπληρωτή του, από τις πανελλήνιες εργοληπτικές οργανώσεις. Ειδικά σε περιπτώσεις διαγωνισμών προϋπολογισμού χαμηλότερου του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, στις οποίες κριτήριο ανάθεσης αποτελεί η πλέον συμφέρουσα προσφορά από οικονομική άποψη μόνο βάσει τιμής, η επιτροπή διαγωνισμού δύναται να αποτελείται από υπαλλήλους της αναθέτουσας αρχής, ένας εκ των οποίων είναι υποχρεωτικά τεχνικός εγγεγραμμένος στο Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Έργων (Μη.Μ.Ε.Δ.).

β) Όταν ως κριτήριο ανάθεσης χρησιμοποιείται η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης τιμής - ποιότητας, η επιτροπή διαγωνισμού αποτελείται από:

αα) Τέσσερις (4) τεχνικούς υπαλλήλους κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ, με τους αναπληρωτές τους, που υπηρετούν στην αναθέτουσα αρχή ή στο Δημόσιο, ως ορίζεται στο άρθρο 14 του ν. 4270/2014, εγγεγραμμένους στο Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Έργων (Μη.Μ.Ε.Δ.), με εμπειρία, τεχνική εξειδίκευση και ειδικότητες που προσιδιάζουν στις υπό ανάθεση κατηγορίες

εργασιών. Εφόσον οι υπάλληλοι της αναθέτουσας αρχής δεν επαρκούν, η αρχή δύναται, είτε να αιτηθεί την υπόδειξη ορισμού μελών από τους φορείς, όπως προσδιορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014, εγγεγραμμένων στο Μη.Μ.Ε.Δ., είτε να προσφύγει στη διενέργεια κλήρωσης μεταξύ των εγγεγραμμένων στο Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Έργων (Μη.Μ.Ε.Δ.).

ββ) Έναν (1) εκπρόσωπο των Ο.Τ.Α., που υποδεικνύεται με τον αναπληρωτή του, από την περιφερειακή ένωση δήμων της έδρας της περιφέρειας όπου εκτελείται το έργο.

γγ) Έναν (1) εκπρόσωπο του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας (ΤΕΕ), που υποδεικνύεται με τον αναπληρωτή του, κατόπιν κλήρωσης, από τα αρμόδια όργανα του ΤΕΕ.

δδ) Έναν (1) εκπρόσωπο των εργοληπτικών οργανώσεων, που υποδεικνύεται με τον αναπληρωτή του, κατόπιν κλήρωσης, από τις πανελλήνιες εργοληπτικές οργανώσεις, όταν πρόκειται για έργα των οποίων ο προϋπολογισμός εκτός Φ.Π.Α. και αναθεώρησης ισούται ή υπερβαίνει το όριο εφαρμογής της Οδηγίας, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 5 του ν.4412/2016.

Η αναθέτουσα αρχή ορίζει τα υποδειχθέντα μέλη, αφού λάβει υπόψη της αιτήματα εξαιρέσεως, λόγω κατάστασης σύγκρουσης συμφερόντων στον συγκεκριμένο διαγωνισμό. Στην περίπτωση αυτή υποδεικνύονται αντικαταστάτες των εξαιρεθέντων μελών, σύμφωνα με την ανωτέρω διαδικασία.

γ) Η επιτροπή διαγωνισμού της περ. β΄ συγκροτείται από την αναθέτουσα αρχή του φορέα κατασκευής του έργου. Η μη υπόδειξη των μελών των περ. ββ΄, γγ΄ και δδ΄ δεν κωλύει τη συγκρότηση της επιτροπής. Σε αυτήν την περίπτωση η απαρτία υπολογίζεται βάσει του αριθμού των μελών που ορίστηκαν και υποδείχθηκαν.

δ) Για τον ορισμό των μελών της επιτροπής διαγωνισμού, η αρμόδια για τη διεξαγωγή του υπηρεσία ζητά εγκαίρως την υπόδειξη των μελών και των εκπροσώπων των κοινωνικών φορέων (ΤΕΕ ή άλλου Επιμελητηρίου, Περιφερειακής Ένωσης Δήμων και των εργοληπτικών οργανώσεων). Οι φορείς στους οποίους υπηρετούν οι υπάλληλοι και οι λοιποί εκπρόσωποι παρέχουν τις αναγκαίες διευκολύνσεις για την άσκηση των καθηκόντων τους.

Για τον ορισμό του εκπροσώπου τους, τα επιμελητήρια, οι περιφερειακές ενώσεις δήμων και οι εργοληπτικές οργανώσεις, διενεργούν, με ευθύνη των διοικήσεών τους,

δημόσια κλήρωση κατά τις κείμενες διατάξεις, ύστερα από έγκαιρη δημοσιοποίηση της ημέρας και ώρας διενέργειάς της, από σχετικούς καταλόγους (μητρώα) προσώπων, που καταρτίζονται και τηρούνται με ευθύνη των παραπάνω φορέων.

Στις επιτροπές δύναται να συμμετέχει, κατόπιν αιτήματος του φορέα χρήσης και άνευ δικαιώματος ψήφου, εκπρόσωπος, που υποδεικνύεται από αυτόν και ορίζεται από την αναθέτουσα αρχή.

Β. Στις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ισχύουν και τα ακόλουθα:

α) Για τη διεξαγωγή των διαγωνισμών του Βιβλίου Ι η αναθέτουσα αρχή συγκροτεί, με απόφασή της, επιτροπή διαγωνισμού, που αποτελείται από τρία (3) μέλη. Δύο (2) από τα μέλη είναι τεχνικοί υπάλληλοι κατηγορίας ΠΕ-ΤΕ της αναθέτουσας αρχής, με τους αναπληρωτές τους, εγγεγραμμένοι στο Μη.Μ.Ε.Δ., που έχουν εμπειρία και προσόντα σχετικά με το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης και ένας εξ αυτών ορίζεται ως πρόεδρος με τον αναπληρωτή του.

β) Όταν η ανάθεση της σύμβασης γίνεται με κριτήριο μόνο τη χαμηλότερη τιμή, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 86, ορίζονται ως μέλη της επιτροπής υπάλληλοι της αναθέτουσας αρχής, κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ, και μόνο κατ' εξαίρεση, αν δεν επαρκούν οι υπάλληλοι της αναθέτουσας αρχής, αυτή δύναται είτε να αιτηθεί την υπόδειξη ορισμού μελών εγγεγραμμένων στο Μη.Μ.Ε.Δ. που απασχολούνται στο Δημόσιο, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 14 του ν. 4270/2014 είτε να προσφύγει στη διενέργεια κλήρωσης μεταξύ των εγγεγραμμένων στο Μη.Μ.Ε.Δ.

γ) Κατ' εξαίρεση, η επιτροπή διαγωνισμού μπορεί να συγκροτείται από πέντε (5) μέλη, αν κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής η προς ανάθεση σύμβαση είναι πολύπλοκη και απαιτεί εξειδικευμένη εμπειρία. Στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου, τέσσερα (4) από τα μέλη είναι τεχνικοί υπάλληλοι, με τους αναπληρωτές τους, εγγεγραμμένοι στο Μη.Μ.Ε.Δ. και με εμπειρία και προσόντα σχετικά με το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης, εκ των οποίων ένας ορίζεται ως πρόεδρος με τον αναπληρωτή του.

δ) Ένα (1) από τα μέλη της επιτροπής διαγωνισμού με τον αναπληρωτή του υποδεικνύεται σε κάθε περίπτωση από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΤΕΕ), μετά από σχετικό αίτημα της αναθέτουσας αρχής. Ο εκπρόσωπος του ΤΕΕ προκύπτει από απόφαση του διοικούντος αυτό οργάνου. Αν το ΤΕΕ δεν ανταποκριθεί μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης, επιλέγεται

από την αναθέτουσα αρχή υπάλληλος της αναθέτουσας αρχής ή υπάλληλος που υπηρετεί στο Δημόσιο, ως τούτο καθορίζεται στο άρθρο 14 του ν. 4270/2014, εγγεγραμμένος στο Μη.Μ.Ε.Δ.

ε) Σε περιπτώσεις ανάθεσης συμβάσεων με ιδιαίτερα σύνθετο, πολύπλοκο και εξειδικευμένο αντικείμενο, μπορεί με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών να καθορίζονται πρόσθετα προσόντα, που πρέπει να πληρούν τα μέλη της επιτροπής διαγωνισμού, κατά παρέκκλιση των όσων ορίζονται στις περ. α' και β'.

Εφόσον διενεργείται κλήρωση, προηγείται η δημοσιοποίηση των στοιχείων της σύμβασης, στην ιστοσελίδα του κυρίου του έργου και της αναθέτουσας αρχής. Η κλήρωση διενεργείται, μεταξύ των τεχνικών υπαλλήλων του Μη.Μ.Ε.Δ. σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας με βάση την έδρα της αναθέτουσας αρχής, οι οποίοι διαθέτουν τα αντίστοιχα προσόντα των προηγούμενων παραγράφων κατά περίπτωση. Άρνηση εκτέλεσης των καθηκόντων συνιστά πειθαρχικό αδίκημα του υπαλλήλου και διώκεται κατά τις οικείες διατάξεις. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται το άρθρο 26 του ν. 4024/2011 (Α' 226).

22.2.1.1 Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημόσιων Συμβάσεων Έργων, Μελετών, Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών (Μη.Μ.Ε.Δ.)

Τηρείται στη Γενική Γραμματεία Υποδομών, Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημόσιων Συμβάσεων Έργων, Μελετών, Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών (Μη.Μ.Ε.Δ.).

Στο Μητρώο αυτό εγγράφονται τεχνικοί υπάλληλοι όλων των αναθετουσών αρχών ή αναθετόντων φορέων των ανεξάρτητων αρχών και της Βουλής των Ελλήνων. Με την με αρ. πρωτ. Απόφαση ΔΝΣ/61034/ΦΝ 466 (ΦΕΚ Β' 4841/2017) του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ρυθμίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την εγγραφή στο Μητρώο, η διαδικασία κατάρτισης και τήρησης του Μητρώου, τα καθήκοντα των εγγεγραμμένων, οι όροι απαλλαγής από την υποχρέωση εγγραφής, τα πειθαρχικά αδικήματά τους και κάθε άλλο σχετικά με τα παραπάνω αναγκαίο θέμα.

Επισημαίνεται ότι στο άρθρο 221 παρ. 8, 9 και 10, προσδιορίζεται η διαδικασία και ειδικότεροι κανόνες συγκρότησης Επιτροπών Διαγωνισμού ανάθεσης Δημοσίων

Συμβάσεων έργων, μελετών και συναφών υπηρεσιών και αναφέρεται η χρήση του Μητρώου Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Έργων (Μη.Μ.Ε.Δ.), η οποία εξειδικεύεται με την υπ' αριθ. ΔΝΣ/61034/ΦΝ 466 Απόφαση Υπουργού, «Κατάρτιση, τήρηση και λειτουργία του Μητρώου μελών επιτροπών διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (Μη.Μ.Ε.Δ.) της παρ. 8.(η) του άρθρου 221 του ν. 4412/2016.» (ΦΕΚ Β' 4841/2017).

22.2.1.2 Συνοπτικός οδηγός χρήσης του Μη.Μ.Ε.Δ.

Το Μη.Μ.Ε.Δ. αποτελεί μία διαδικτυακή εφαρμογή (<https://mimed.ggde.gr/>), η οποία αναπτύχθηκε στη Γενική Γραμματεία Υποδομών (ΓΓΥ), του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, με σκοπό τη διεξαγωγή ηλεκτρονικών κληρώσεων μελών επιτροπών διαγωνισμού σύμφωνα με το άρθρο 221 του ν.4412/2016, στο πλαίσιο ανάθεσης Δημόσιων Συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.

Εικόνα 22.1: Αρχική οθόνη Μη.Μ.Ε.Δ.

Η διαδικασία που αφορά στη χρήση του Μη.Μ.Ε.Δ. από την αναθέτουσα αρχή περιλαμβάνει επιγραμματικά τα εξής βήματα:

6. Η ΑΑ συμπληρώνει την «**Αίτηση Εγγραφής Αναθέτουσας Αρχής**» και την αποστέλλει στην ηλεκτρονική διεύθυνση mimed@ggde.gr, προκειμένου για την αρχική εγγραφή της στο Μη.Μ.Ε.Δ.
7. Η **εγγραφή των χρηστών (το πολύ δύο (2) χρήστες) της αναθέτουσας αρχής** γίνεται μέσω της «**Αίτησης/Δήλωσης ορισμού χρηστών Αναθέτουσας Αρχής**» με ταυτόχρονη επισύναψη συμπληρωμένης και υπογεγραμμένης «**Αίτησης/Δήλωσης ορισμού χρηστών Αναθέτουσας Αρχής**».
8. Μετά την εγγραφή τους οι χρήστες αποστέλουν μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email) στη διεύθυνση mimed@ggde.gr, για τον έλεγχο εγγραφής και την ενεργοποίησή τους.
9. Ο χρήστης της αναθέτουσας αρχής επιλέγοντας «**Μητρώο Μελών**» και στη συνέχεια «**Προσθήκη εγγραφής**» συμπληρώνει μια σειρά πεδίων που αφορούν στοιχεία του κάθε μέλους που πρόκειται να εγγραφεί στον σχετικό κατάλογο. Με κίτρινο χρώμα εμφανίζονται τα υποχρεωτικά πεδία για να γίνει η εγγραφή.
10. Η αναθέτουσα αρχή προχωρά στην **καταχώρηση συμβάσεων** έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών της συγκεκριμένης αναθέτουσας **για τις οποίες απαιτείται κλήρωση μελών Επιτροπής Διαγωνισμού**. Εκτός από τον τίτλο της σύμβασης, το είδος της, το κριτήριο ανάθεσης, σύντομη περιγραφή, το κόστος και η κατάστασή της (Δεν έγινε κλήρωση ή Εκκρεμής κλήρωση όπου ορίζεται ο τόπος της κλήρωσης, η ημερομηνία και η ώρα που θα τελεσθεί).
11. Η **διενέργεια της ηλεκτρονικής κλήρωσης** για την εκάστοτε σύμβαση γίνεται μέσω του Μη.Μ.Ε.Δ. και πραγματοποιείται αμέσως μετά την προγραμματισμένη ημερομηνία/ώρα από τους χρήστες της αναθέτουσας αρχής.
12. Τα **αποτελέσματα της κλήρωσης** (ονομ/μο μελών για τη συγκρότηση επιτροπής διαγωνισμού) παρουσιάζονται μέσω της επιλογής «**Αποτελέσματα**» όπου εμφανίζεται σχετικό αρχείο.

22.2.2 Τα καθήκοντα και οι ενέργειες της Επιτροπής, ανά στάδιο του διαγωνισμού

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 221 του ν. 4412/2016 το πλαίσιο των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, τα όργανα που γνωμοδοτούν προς τα αποφαινόμενα όργανα (γνωμοδοτικά όργανα), ήτοι οι επιτροπές διαγωνισμού, έχουν ιδίως τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α) αξιολογούν τις προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής των προσφερόντων ή υποψηφίων,
- β) ελέγχουν την καταλληλότητα των προσφερόντων ή υποψηφίων για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης,
- γ) ελέγχουν και αξιολογούν τις προσφορές,
- δ) στο πλαίσιο ανταγωνιστικής διαδικασίας, με διαπραγμάτευση της διαδικασίας, με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, ανταγωνιστικού διαλόγου ή σύμπραξης καινοτομίας, διαπραγματεύονται με τους προσφέροντες ή υποψηφίους,
- ε) εισηγούνται τον αποκλεισμό των προσφερόντων ή υποψηφίων από τη διαδικασία, την απόρριψη των προσφορών, την κατακύρωση των αποτελεσμάτων, την αποδέσμευση των εγγυήσεων, τη ματαίωση της διαδικασίας,
- στ) γνωμοδοτούν για κάθε άλλο θέμα που ανακύπτει κατά τη διαδικασία ανάθεσης,
- ζ) γνωμοδοτούν για τις προσφυγές που υποβάλλονται ενώπιον της αναθέτουσας αρχής κατά το στάδιο της ανάθεσης.

Η διαδικασία ελέγχου των προσφορών περιλαμβάνει τα εξής στάδια: Αρχικά γίνεται ένας έλεγχος των υποβληθεισών προσφορών ως προς τα δικαιολογητικά συμμετοχής (1), ακολουθεί η κρίση επί των τεχνικών και οικονομικών προσφορών (2) και τέλος συντάσσεται το οικείο πρακτικό.³⁷⁰

Οι αποφάσεις των συλλογικών οργάνων, λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Σε κάθε περίπτωση, αν υπάρξει ισοψηφία, υπερισχύει η ψήφος του προέδρου, εκτός αν η ψηφοφορία είναι μυστική, οπότε αυτή επαναλαμβάνεται για μία ακόμη φορά, η τυχόν δε νέα ισοψηφία ισοδυναμεί με απόρριψη. Το μέλος που απέχει από την ψηφοφορία ή δίδει λευκή ψήφο θεωρείται απόν (άρθρο 15, ν.2690/1999).

Για τις συνεδριάσεις του συλλογικού οργάνου συντάσσεται πρακτικό, στο οποίο μνημονεύονται, ιδίως, τα ονόματα και η ιδιότητα των παριστάμενων μελών, ο τόπος

³⁷⁰ Τομαράς Δ., Δημόσιες Συμβάσεις (4^η εκδ.), Νομική Βιβλιοθήκη, 2023

και ο χρόνος της συνεδρίασης, τα θέματα που συζητήθηκαν με συνοπτική αλλά περιεκτική αναφορά στο περιεχόμενό τους, η μορφή και τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας και οι αποφάσεις που λήφθηκαν.

Στο πρακτικό καταχωρίζονται οι γνώμες των μελών που μειοψήφησαν, σε περίπτωση δε φανερά ψηφοφορίας και τα ονόματα τούτων (άρθρο 15, ν.2690/1999).

22.2.3 Γενικές αρχές που διέπουν την αξιολόγηση των προσφορών

Οι επιτροπές διαγωνισμού κατά την εκτέλεση του έργου τους αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της τυπικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος και της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών.

Η Διακήρυξη αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο που δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή που διενεργεί το διαγωνισμό όσο και τους διαγωνιζόμενους.

Οι διατάξεις της διακήρυξης που αφορούν τους τύπους, που πρέπει να τηρηθούν κατά την διαδικασία αυτή, καθιερώνουν ουσιώδους όρους-τύπους με βάση τους οποίους πρέπει να αξιολογηθούν οι προσφορές των διαγωνιζομένων.

Παρά την εφαρμογή της αρχής της τυπικότητας, της διαγωνιστικής διαδικασίας, οι οικείες νομοθετικές διατάξεις υπογραμμίζουν την σημασία που έχει η «ακρόαση» του υποψήφιου οικονομικού φορέα μέσω παροχής διευκρινίσεων, τηρώντας σε κάθε περίπτωση τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, καθώς η προάσπιση των συμφερόντων του δεν παρέλκει ποτέ, όσο λεπτομερείς κι αν είναι οι εκάστοτε ρυθμίσεις. Έτσι, η αρχή της τυπικότητας της διαγωνιστικής διαδικασίας κάμπτεται από την αρχή της επιείκειας, η οποία επιτρέπει την παροχή διευκρινίσεων και συμπληρώσεων σύμφωνα με το άρθρο 102 (και 310 για το Βιβλίο II) του ν. 4412/2016 (ανωτέρω Κεφ. 7.4.3 και 7.4.4).

Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους τα όργανα αυτά εκδίδουν γνώμη (συμπεριλαμβανομένης της βαθμολόγησης) μετά από ψηφοφορία επί των επικρατέστερων προτάσεων (π.χ. βαθμολόγησης).

Η γνώμη (π.χ. επί της βαθμολόγησης) του οργάνου είναι η πρόταση που συγκεντρώνει την πλειοψηφία των παρόντων. Δεν επιτρέπεται η γνώμη των οργάνων αυτών να προκύπτει από το μέσο όρο των προτάσεων.

22.2.4 Η επικοινωνία με τους οικονομικούς φορείς

Όλες οι επικοινωνίες σε σχέση με τα βασικά στοιχεία της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης, καθώς και όλες οι ανταλλαγές πληροφοριών, εκτελούνται με τη χρήση της πλατφόρμας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) Δημόσια Έργα, η οποία είναι προσβάσιμη μέσω της Διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr.

Η διαδικασία επικοινωνίας, ενημέρωσης και διακίνησης εγγράφων πραγματοποιείται αποκλειστικά μέσω του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα κατά περίπτωση (ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα), και σύμφωνα με τους όρους της Διακήρυξης, με:

- α. Την αποστολή ή κοινοποίηση σχετικών στοιχείων με μηνύματα δια της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» της εκάστοτε ηλεκτρονικής διαδικασίας σύναψης σύμβασης.
- β. Την ανάρτηση σχετικών στοιχείων από τις αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένα Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού» της εκάστοτε ηλεκτρονικής διαδικασίας σύναψης σύμβασης.

22.2.5 Προγραμματισμός ενεργειών-προθεσμίες

Στο άρθρο 221Α αναφέρονται οι προθεσμίες για την ολοκλήρωση των επιμέρους σταδίων της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.

1. Τα γνωμοδοτικά όργανα που συμμετέχουν στις διαγωνιστικές διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων ολοκληρώνουν το έργο τους εντός των ακόλουθων προθεσμιών:

β) **Για διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων έργων:**

βα) Με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά αποκλειστικά βάσει τιμής (χαμηλότερη):

i) Το γνωμοδοτικό όργανο, ανεξάρτητα από τον αριθμό των προσφορών, υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός είκοσι (20) εργασίμων ημερών από την ημερομηνία αποσφράγισης των προσφορών, το πρακτικό με το αποτέλεσμα της διαδικασίας ελέγχου δικαιολογητικών συμμετοχής και οικονομικών προσφορών.

ii) Το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών από την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατακύρωσης το σχετικό πρακτικό.

Οι προθεσμίες των στοιχείων i) και ii) διακόπτονται κατά τον χρόνο που απαιτείται ενέργεια από την αναθέτουσα αρχή ή δημόσια αρχή.

ββ) Με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει του κόστους, με χρήση προσέγγισης κόστους αποτελεσματικότητας (βέλτιστη σχέση ποιότητας - τιμής):

i) Το γνωμοδοτικό όργανο, εφόσον οι προσφέροντες είναι μέχρι επτά (7), υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός τριάντα (30) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία αποσφράγισης των προσφορών, το πρακτικό με το αποτέλεσμα της διαδικασίας ελέγχου δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικών προσφορών. Αν οι προσφέροντες υπερβαίνουν τους επτά (7), η ως άνω προθεσμία υποβολής του πρακτικού προσαυξάνεται κατά δεκαπέντε (15) εργάσιμες ημέρες.

ii) Το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία αποσφράγισης των οικονομικών προσφορών, το πρακτικό ελέγχου οικονομικών προσφορών.

iii) Το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατακύρωσης στην αναθέτουσα αρχή, το σχετικό πρακτικό.

Οι προθεσμίες των στοιχείων i), ii) και iii) διακόπτονται κατά τον χρόνο που απαιτείται ενέργεια από την αναθέτουσα αρχή ή δημόσια αρχή.

γ) Για διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών:

γα) Με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά αποκλειστικά βάσει τιμής (χαμηλότερη):

i) Το γνωμοδοτικό όργανο, ανεξάρτητα αριθμού προσφορών, υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία αποσφράγισης των προσφορών, το πρακτικό με το αποτέλεσμα της διαδικασίας ελέγχου δικαιολογητικών συμμετοχής και οικονομικών προσφορών.

ii) Το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατακύρωσης στην αναθέτουσα αρχή, το σχετικό πρακτικό.

Οι προθεσμίες των στοιχείων i) και ii) διακόπτονται κατά τον χρόνο που απαιτείται ενέργεια από την αναθέτουσα αρχή ή δημόσια αρχή.

γβ) Με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει του κόστους, με χρήση προσέγγισης κόστους – αποτελεσματικότητας (βέλτιστη σχέση ποιότητας - τιμής):

i) Το γνωμοδοτικό όργανο, εφόσον οι προσφέροντες είναι μέχρι έξι (6), υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός σαράντα (40) εργασίμων ημερών από την ημερομηνία αποσφράγισης των προσφορών, το πρακτικό με το αποτέλεσμα της διαδικασίας ελέγχου δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικών προσφορών. Αν οι προσφέροντες υπερβαίνουν τους έξι (6), η ως άνω προθεσμία υποβολής του πρακτικού προσαυξάνεται κατά είκοσι (20) εργάσιμες ημέρες.

ii) Το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών από την ημερομηνία αποσφράγισης των οικονομικών προσφορών, το Πρακτικό ελέγχου οικονομικών προσφορών.

iii) Το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών από την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατακύρωσης στην αναθέτουσα αρχή, το σχετικό πρακτικό.

Οι προθεσμίες των στοιχείων i) έως iii) διακόπτονται κατά τον χρόνο που απαιτείται ενέργεια από την αναθέτουσα αρχή ή δημόσια αρχή.

δ) Για διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων που διενεργούνται με το σύστημα μελέτη - κατασκευή του άρθρου 50, εκτιμώμενης αξίας μεγαλύτερης των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ:

δα) Με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά αποκλειστικά βάσει τιμής (χαμηλότερη):

i) Το γνωμοδοτικό όργανο, εφόσον οι προσφέροντες είναι μέχρι οκτώ (8), υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός είκοσι (20) εργασίμων ημερών από την ημερομηνία αποσφράγισης των προσφορών, το πρακτικό με το αποτέλεσμα της διαδικασίας ελέγχου δικαιολογητικών συμμετοχής, μελετών και οικονομικών προσφορών. Εφόσον οι προσφέροντες υπερβαίνουν τους οκτώ (8), η ως άνω προθεσμία υποβολής του πρακτικού προσαυξάνεται κατά δέκα (10) εργάσιμες ημέρες.

ii) Το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών από την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατακύρωσης στην αναθέτουσα αρχή, το σχετικό πρακτικό.

Οι προθεσμίες των στοιχείων i) και ii) διακόπτονται κατά τον χρόνο που απαιτείται ενέργεια από την αναθέτουσα αρχή ή δημόσια αρχή.

δβ) Με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει του κόστους, με χρήση προσέγγισης κόστους αποτελεσματικότητας (βέλτιστη σχέση ποιότητας-τιμής):

i) Το γνωμοδοτικό όργανο, εφόσον οι προσφέροντες είναι μέχρι πέντε (5), υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός σαράντα (40) εργασίμων ημερών από την ημερομηνία αποσφράγισης των προσφορών, το πρακτικό με το αποτέλεσμα της διαδικασίας ελέγχου δικαιολογητικών συμμετοχής, μελετών και τεχνικών προσφορών. Αν οι προσφέροντες υπερβαίνουν τους πέντε (5), η ως άνω προθεσμία υποβολής του πρακτικού προσαυξάνεται κατά είκοσι (20) εργάσιμες ημέρες.

ii) Το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών από την ημερομηνία αποσφράγισης των οικονομικών προσφορών, το πρακτικό ελέγχου οικονομικών προσφορών.

iii) Το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών από την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατακύρωσης στην αναθέτουσα αρχή, το σχετικό πρακτικό. Οι προθεσμίες των στοιχείων i) έως iii) διακόπτονται κατά τον χρόνο που απαιτείται ενέργεια από την αναθέτουσα αρχή ή δημόσια αρχή.

2. Οι προθεσμίες της παρ. 1 μπορούν να αναστέλλονται μέχρι και το διπλάσιό τους με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου της αναθέτουσας αρχής, αν συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις ή αν υποβληθείσες προσφορές ελέγχονται ως ασυνήθιστα χαμηλές σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 88.

3. Η αναθέτουσα αρχή αποφαινεται επί των πρακτικών εντός προθεσμίας δέκα (10) εργασίμων ημερών από την κοινοποίηση των σχετικών πρακτικών.

4. Η υπέρβαση των προθεσμιών των παρ. 1 και 2 συνεπάγεται για τα μέλη του οικείου γνωμοδοτικού οργάνου τη μη καταβολή της αποζημίωσης της παρ. 12 του άρθρου 221.

5. Η παρ. 4 δεν εφαρμόζεται αν η υπέρβαση των προθεσμιών της παρ. 1 οφείλεται σε λόγους ανωτέρας βίας.

22.2.6 Ακεραιότητα και αμεροληψία της Επιτροπής Διαγωνισμού

Οι παραβιάσεις ακεραιότητας στις δημόσιες συμβάσεις διακρίνονται στις ακόλουθες κύριες κατηγορίες, αν και μια συγκεκριμένη παραβίαση ακεραιότητας συνήθως εμπίπτει σε περισσότερες από μία κατηγορίες:

Ο Πρόεδρος και τα μέλη της επιτροπής διαγωνισμού στο πλαίσιο της αρχής της ακεραιότητας, η οποία παρέχει τη βάση για αξιοπιστία στην κρίση τους, οφείλουν να:

- Εκτελούν την εργασία τους και ενεργούν με τιμιότητα, ζήλο και υπευθυνότητα σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις
- Ασκούν τα καθήκοντά τους σύμφωνα με την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία
- Επιδεικνύουν επαγγελματική ακεραιότητα και εδραιώνουν την αξιοπιστία της κρίσης τους.

Όσον αφορά την αμεροληψία, αντικειμενικότητα και αξιοπιστία ο Πρόεδρος και τα μέλη της επιτροπής διαγωνισμού οφείλουν να παρουσιάζουν το ψηλότερο δυνατό επίπεδο αντικειμενικότητας και αμεροληψίας κατά την αξιολόγηση, βαθμολόγηση, διατύπωση εισήγησης/γνώμης στο πλαίσιο των καθηκόντων τους. (Για τη διαχείριση περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων, δείτε Κεφ. 4.7.).

22.3 Εντοπισμός και αντιμετώπιση αθέμιτων πρακτικών-συμπαιγνιών

Ενέργειες ή ιδιαίτερες συνθήκες, υπό τις οποίες τελούν διαγωνιζόμενες επιχειρήσεις, αποτελούν λόγο αποκλεισμού αυτών από τον διαγωνισμό, εφόσον αποδεικνύεται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση ότι οι εν λόγω ενέργειες ή ιδιαίτερες συνθήκες παρείχαν σ'αυτές την ευχέρεια ανταλλαγής πληροφοριών και εν γένει εναρμονισμού της συμπεριφοράς τους, κατά τη διαμόρφωση της προσφοράς τους και κατά τη συμμετοχή τους στη διαδικασία του διαγωνισμού, με αποτέλεσμα τη δημιουργία άνισων συνθηκών ανταγωνισμού σε βάρος λοιπών διαγωνιζομένων.³⁷¹

Το άρθρο 57 παρ. 4 περ.δ' της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ (άρθρο 73 παρ. 4γ) επιτρέπει τον αποκλεισμό υποψηφίου ο οποίος έχει παραβιάσει το δίκαιο του ανταγωνισμού (δυνητικός λόγος αποκλεισμού), όταν η αναθέτουσα αρχή έχει επαρκώς εύλογες ενδείξεις ότι ένας οικονομικός φορέας έχει προβεί σε συμφωνίες με άλλους οικονομικούς φορείς με σκοπό τη στρέβλωση του ανταγωνισμού. Οι ενδείξεις αυτές μπορεί να βασίζονται σε γεγονότα καταγεγραμμένα σε άλλες διοικητικές πράξεις, ιδίως των αρμοδίων αρχών ανταγωνισμού, με τις οποίες διαπιστώνονται παραβιάσεις

³⁷¹ Αλεξοπούλου Μ., Δημόσιες συμβάσεις Βασικοί κανόνες και πρακτικές ασκήσεις για το προσυμβατικό και συμβατικό στάδιο, Νομική Βιβλιοθήκη, 2024.

του δικαίου του ανταγωνισμού και επιβάλλονται οι σχετικές κυρώσεις στους οικονομικούς φορείς. Αυτή, άλλωστε είναι η συνηθέστερη περίπτωση που έχει ανακύψει στην πράξη, με την αρχή του ανταγωνισμού να διαπιστώνει, με απόφασή της, τη συμπαιγνία των οικονομικών φορέων με στόχο τη χειραγώγηση δημόσιων διαγωνισμών και να επιβάλει τις προβλεπόμενες στη νομοθεσία κυρώσεις όπως περιγράφονται στο Κεφ. 8 του παρόντος.

Σύμφωνα με την «Ανακοίνωση σχετικά με τα εργαλεία για την καταπολέμηση των αθέμιτων συμπράξεων στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων και σχετικά με κατευθύνσεις για τον τρόπο εφαρμογής του συναφούς λόγου αποκλεισμού (2021/C 91/01) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής» στη συνέχεια παρουσιάζονται μερικές από τις αναφερόμενες συμβουλές σχετικά με τον τρόπο εντοπισμού αθέμιτων συμπράξεων κατά την αξιολόγηση των προσφορών.³⁷²

- Αφιερώστε τον αναγκαίο χρόνο για να εξετάσετε λεπτομερώς τις προσφορές που υποβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Συχνά, οι αθέμιτες συμπράξεις αποκαλύπτονται από μικρές λεπτομέρειες, οι οποίες, ενώ συνήθως περνούν απαρατήρητες, μπορούν να παράσχουν εύλογες ενδείξεις ότι ορισμένες προσφορές καταρτίστηκαν από το ίδιο πρόσωπο ή έχουν συντονιστεί μεταξύ των προσφερόντων.
- Δώστε μεγαλύτερη προσοχή στις προσφορές που απέχουν πολύ από το να πληρούν τα ελάχιστα πρότυπα που προβλέπονται στα τεύχη δημοπράτησης, που είναι σε μεγάλο βαθμό ελλιπείς ή προέρχονται από οικονομικό φορέα ο οποίος είναι καταφανώς ακατάλληλος για την εκτέλεση της σύμβασης.
- Μελετήστε προσεκτικά τις τιμές που προσφέρουν οι προσφέροντες, ιδίως τις τιμές που δεν έχουν νόημα διότι είναι είτε υπερβολικά χαμηλές είτε υπερβολικά υψηλές σε σύγκριση με το εκτιμώμενο κόστος της σύμβασης, χωρίς καμία προφανή εξήγηση
- Δώστε προσοχή σε προσφορές που υποβάλλονται από κοινοπραξία οικονομικών φορέων οι οποίοι θα μπορούσαν να είχαν υποβάλει προσφορές αυτοτελώς ή αναμενόταν ότι θα το πράξουν.
- Δώστε ιδιαίτερη προσοχή στις προσφορές που υποβάλλονται από οικονομικούς φορείς οι οποίοι στο παρελθόν είχαν αποκλειστεί από την οικεία αναθέτουσα

³⁷²<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021XC0318%2801%29>

αρχή ή από άλλη αναθέτουσα αρχή λόγω αθέμιτης σύμπραξης ή είχαν κριθεί ένοχοι κατά το παρελθόν για αθέμιτες πρακτικές από εθνική αρχή ανταγωνισμού.

Επιπλέον στοιχεία στον Οδηγό της Επιτροπής Ανταγωνισμού για τις Αναθέτουσες Αρχές (<https://www.epant.gr/enimerosi/dimosieyseis/odigoi/item/570-odigos-gia-anathetouses-arxes.html>).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Διαδικασία αποσφράγισης, αξιολόγησης και κατακύρωσης σύμβασης στο ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα

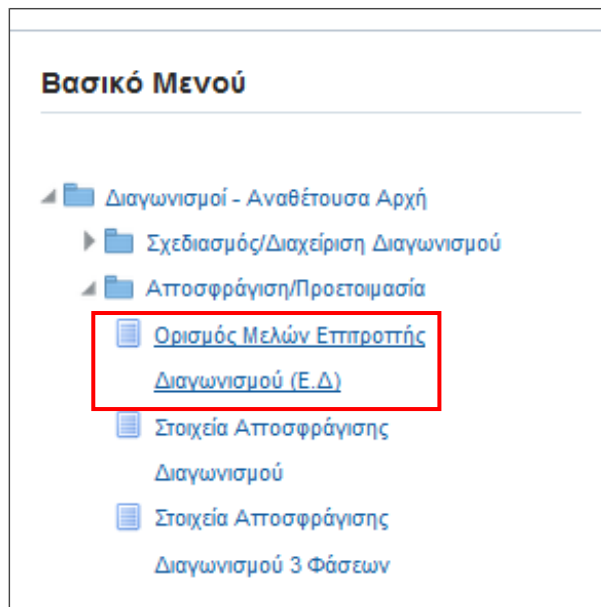
Προετοιμασία Αποσφράγισης ηλεκτρονικού διαγωνισμού μέσω ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα (μόνο βάσει τιμής)

Ο σκοπός του συγκεκριμένου Παραρτήματος³⁷³ είναι να αποτυπώσει τις απαιτούμενες ενέργειες του χειριστή του διαγωνισμού για την προετοιμασία της διαδικασίας αποσφράγισης διαγωνισμού με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα προσφορά μόνο βάσει τιμής.

Αρχικά ο χειριστής θα πρέπει να δημιουργήσει στο σύστημα την ΕΔ και στη συνέχεια να την συσχετίσει με τον διαγωνισμό και την ημερομηνία αποσφράγισης των προσφορών αυτού.

Ορισμός Μελών Επιτροπής Διαγωνισμού (Επιτροπή Διενέργειας (ΕΔ))

Σε συνέχεια της σύνδεσης στο σύστημα ως χειριστής διαγωνισμού, από την Αρχική Σελίδα και το Βασικό Μενού, ακολουθείτε την εξής διαδρομή : [Διαγωνισμοί - Αναθέτουσα Αρχή](#) → [Αποσφράγιση/Προετοιμασία](#) → [Ορισμός Μελών Επιτροπής Διαγωνισμού \(Ε.Δ.\)](#) και οδηγείστε στην οθόνη διαχείρισης των Επιτροπών Διενέργειας.

Εικόνα Π1-1 : Βασικό Μενού - Επιλογή της φόρμας «Ορισμός Μελών Επιτροπής Διαγωνισμού»

³⁷³Για την παρουσίαση του αντικειμένου του παρόντος κεφαλαίου λήφθηκε υπόψη το εκπαιδευτικό υλικό του ΕΚΔΔΑ με τίτλο «Ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και τεχνικών υπηρεσιών μέσω ΕΣΗΔΗΣ» (εκδ. 2022) με τις αναγκαίες προσαρμογές, τροποποιήσεις και προσθήκες [<https://digitalrepository.ekdd.gr/handle/123456789/967>].

Επιτροπή Διαγωνισμού

Αρχική σελίδα

Αναζήτηση Σύνθετη

Όνομα Επιτροπής:

Αναλυτική Περιγραφή:

Ημ/νία Έναρξης:

Ημ/νία Λήξης:

Αναζήτηση Καθαρισμός

Προβολή: + Εισαγωγή Αποσύνδεση

Όνομα Επιτροπής	Αναλυτική Περιγραφή	Ημ/νία Έναρξης	Ημ/νία Λήξης	Ενημέρωση	Διαγραφή
66560	66560 ΕΔ test	24/10/2017 02:26	22/10/2018 02:26		
TEZT Ε.Γ	TEZT	26/01/2018 11:40	31/01/2019 11:40		
67337 ΕΔΕ	67337 ΕΔΕ	22/11/2017 11:52	30/11/2018 11:52		

Εικόνα Π1-2 : Οθόνη δημιουργίας νέας ΕΔ

Για να δημιουργήσετε μία Επιτροπή Διαγωνισμού στο Σύστημα επιλέγετε *Εισαγωγή*. Στην οθόνη που εμφανίζεται καταχωρείτε τα παρακάτω στοιχεία :

Αποθήκευση **Αναίρεση** **Επιστροφή**

* Όνομα Επιτροπής:

* Αναλυτική Περιγραφή:

* Ημ/νία Έναρξης:

* Ημ/νία Λήξης:

+ Εισαγωγή νέου μέλους

Κωδικός Χρήστη	Όνοματεπώνυμο	Όνομα χρήστη	Διαγραφή
No data to display.			

Εικόνα Π1-3 : Πεδία φόρμας «Ορισμός Μελών Επιτροπής Διαγωνισμού»

Στο πεδίο *Όνομα Επιτροπής* καταχωρείτε το όνομα της ΕΔ.

Στο πεδίο *Αναλυτική Περιγραφή* καταχωρείτε μια εκτενή περιγραφή της ΕΔ.

Στο πεδίο *Ημ/νία Έναρξης* καταχωρείτε την ημερομηνία και ώρα έναρξης της θητείας της ΕΔ.

Στο πεδίο *Ημ/νία Λήξης* καταχωρείτε την ημερομηνία και ώρα λήξης της θητείας της ΕΔ.

Αποθήκευση **Αναίρεση** **Επιστροφή**

* Όνομα Επιτροπής: ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ 83000

* Αναλυτική Περιγραφή: ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ

* Ημ/νία Έναρξης: 01/06/2019 07:00

* Ημ/νία Λήξης: 31/05/2020 07:00

+ Εισαγωγή νέου μέλους

Κωδικός Χρήστη	Όνοματεπώνυμο	Όνομα χρήστη	Διαγραφή
No data to display.			

Εικόνα Π1-4 : Φόρμα «Ορισμός Μελών Επιτροπής Διαγωνισμού» με συμπληρωμένα τα γενικά στοιχεία

Σημείωση

Η ημερομηνία έναρξης και λήξης αφορούν στην ισχύ της ΕΔ και ***δεν σχετίζονται με την ημερομηνία αποσφράγισης των προσφορών*** του διαγωνισμού. Ως ημ/νία Έναρξης θα μπορούσε να καταχωριστεί η ημερομηνία της Απόφασης σύστασης της ΕΔ. Ως ημ/νία Λήξης καταχωρίζετε ένα εύλογο χρονικό διάστημα που θεωρείτε ότι η ΕΔ θα έχει εκτελέσει το έργο της.

Εικόνα Π1-5 : Επιλογή μελών στη φόρμα «Ορισμός Μελών Επιτροπής Διαγωνισμού»

Στη συνέχεια θα πρέπει να καταχωρήσετε τα μέλη της Επιτροπής. Επιλέγετε το κουμπί *Εισαγωγή νέου μέλους* και στην γραμμή που δημιουργήθηκε επιλέξετε το εικονίδιο «φακός» για να αναζητήσετε το μέλος.

Στην οθόνη που εμφανίζεται μπορείτε να αναζητήσετε το μέλος της ΕΔ από την λίστα τιμών του πεδίου *Όνοματεπώνυμο*, πληκτρολογώντας το όνομα ή μέρος του ονόματος κάνοντας χρήση του συμβόλου «%» (το οποίο λειτουργεί ως «μπαλαντέρ»), π.χ. ενδεικτικά «Σταθόπουλος» ή «Σταθ%» και πατάτε *Αναζήτηση*.

Εικόνα Π1-6 : Οθόνη αναζήτησης μελών ΕΔ

Μόλις εντοπίσετε το χρήστη του Συστήματος που επιθυμείτε να αποτελέσει Μέλος της ΕΔ στο Σύστημα, επιλέγετε με το «ποντίκι» («διπλό κλικ») το όνομά του για να ενταχθεί στην υπό δημιουργία ΕΔ στο Σύστημα. Το Σύστημα σας ανακατευθύνει στην οθόνη δημιουργίας της ΕΔ.

Εικόνα Π1-7 : Αποτέλεσμα αναζήτησης μελών ΕΔ

Ακολουθείτε τη ίδια διαδικασία για τα επόμενα μέλη και στη συνέχεια επιλέγετε **Αποθήκευση** και **Επιστροφή**.

Κωδικός χρήστη	Όνομα υπαλλήλου	Όνομα χρήστη	Διαγραφή
3025	ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ, Κος ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	100025905_128	X
22	ΠΑΠΑΔΑΚΗ, ΚΑ ΓΕΩΡΓΙΑ	6201_20	X

Εικόνα Π1-8 : Αποθήκευση φόρμας «Ορισμός Μελών Επιτροπής Διαγωνισμού»

Στη επόμενη οθόνη βλέπετε την Επιτροπή που μόλις δημιουργήσατε. Μπορείτε να διορθώσετε τα στοιχεία αυτής επιλέγοντας το εικονίδιο μολύβι ή να τη διαγράψετε (X).

Όνομα Επιτροπής	Αναλυτική Περιγραφή	Ημερία Έναρξης	Ημερία Λήξης	Ενημέρωση	Διαγραφή
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ 83000	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ	01/06/2019 07:00	31/05/2020 07:00	[Pencil]	X
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΣΗΜΕ	ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΣΗΜΕ	01/09/2018 02:55	30/09/2020 02:55	[Pencil]	[X]

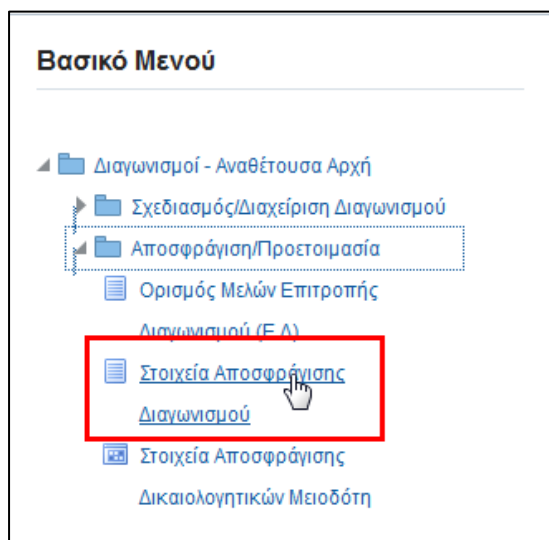
Εικόνα Π1-9 : Καταχωρημένη ΕΔ

Σημείωση

Κατά τη δημιουργία ΕΔ στο Σύστημα συνιστάται να ορίζονται δύο τουλάχιστον χρήστες του Συστήματος ως μέλη αυτής, ήτοι ο Πρόεδρος της φυσικής Επιτροπής Διαγωνισμού/Αποσφράγισης καθώς και ένα Μέλος αυτής.

Σύνδεση επιτροπής με το διαγωνισμό και την αποσφράγιση

Από την Αρχική Σελίδα και το Βασικό Μενού, ακολουθείτε την εξής διαδρομή : [Διαγωνισμοί](#) - [Αναθέτουσα Αρχή](#) → [Αποσφράγιση/Προετοιμασία](#) → [Στοιχεία Αποσφράγισης Διαγωνισμού](#) προκειμένου να συσχετίσετε την ΕΔ, τον διαγωνισμό και τις σχετικές αποσφραγίσεις.

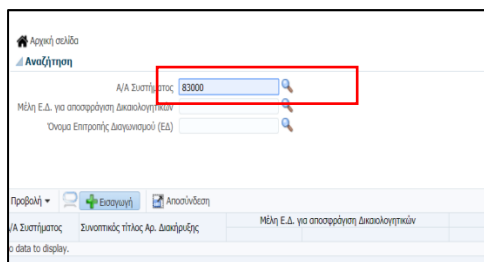
Εικόνα Π1-10 : Βασικό Μενού - Επιλογή της φόρμας «Στοιχεία Αποσφράγισης Διαγωνισμού»

Στη οθόνη που εμφανίζεται επιλέγετε *Εισαγωγή*, και το Σύστημα σας ανακατευθύνει στην οθόνη καταχώρησης και δημιουργίας ενός νέου «Στοιχείου Αποσφράγισης Διαγωνισμού».

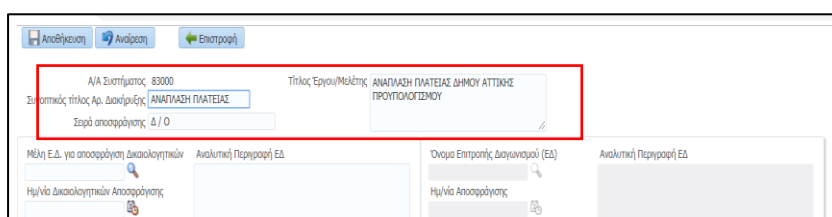
Εικόνα Π1-11 : Δημιουργία νέας συσχέτισης - φόρμα «Στοιχεία Αποσφράγισης Διαγωνισμού»

1. Προκειμένου για την καταχώρηση του διαγωνισμού στη σχετική φόρμα πληκτρολογείτε τον ΑΑ Συστήματος και αμέσως πατάτε το πλήκτρο «Tab», το πλήκτρο «Enter» στο πληκτρολόγιο για να ενταχθούν τα στοιχεία του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στην φόρμα καταχώρησης.

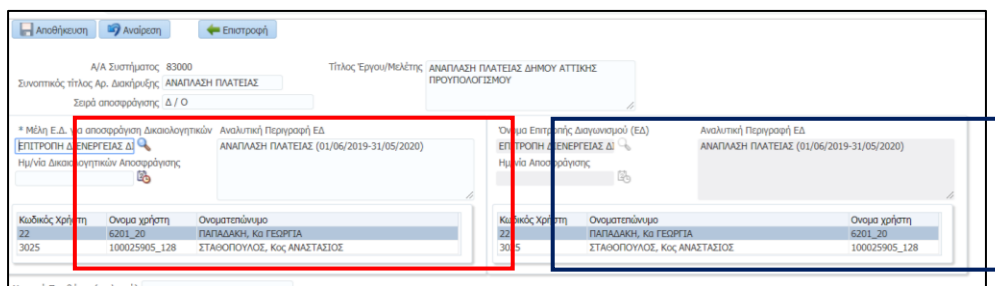
Εικόνα Π1-12 : Αναζήτηση διαγωνισμού

Το Σύστημα θα σας επιστρέψει τον ΑΑ Συστήματος και τον Συνοπτικό Τίτλο/Αριθ. Διακήρυξης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού. Με το «ποντίκι» (ήτοι «διπλό κλικ») στο ΑΑ Συστήματος επιλέγετε να ενταχθούν τα στοιχεία του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στην φόρμα καταχώρησης.

Εικόνα Π1-13 : Συμπλήρωση αρχικών στοιχείων στη φόρμα «Στοιχεία Αποσφράγισης Διαγωνισμού»

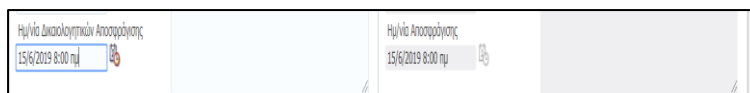
2. Για την καταχώρηση της ΕΔ όσον αφορά την αποσφράγιση των φακέλων *Δικαιολογητικών Συμμετοχής και Οικονομικής προσφοράς* επιλέξετε την αριστερή πλευρά της φόρμας καταχώρησης

Εικόνα Π1-14 : Καταχώριση ΕΔ στη φόρμα «Στοιχεία Αποσφράγισης Διαγωνισμού»

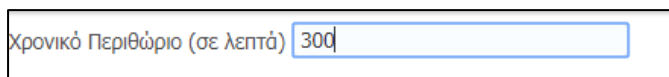
Στο πεδίο *Μέλη ΕΔ για αποσφράγιση Δικαιολογητικών* αναζητείστε, μέσα από τον «μεγεθυντικό φακό», την ΕΔ που δημιουργήσατε νωρίτερα. Το Σύστημα σας επιστρέφει το όνομα, την περιγραφή και τα μέλη αυτής. Ταυτόχρονα συμπληρώνεται και η δεξιά πλευρά της φόρμας καταχώρισης που αφορά στην αποσφράγιση της *Οικονομικής Προσφοράς*.

3. Για την καταχώρηση Ημερομηνιών Αποσφράγισης, στο πεδίο *Ημ/νία Δικαιολογητικών Αποσφράγισης* καταχωρείτε την ημερομηνία και την ώρα που θα πραγματοποιηθεί η αποσφράγιση των Δικαιολογητικών Συμμετοχής η οποία αυτόματα καταχωρίζεται και στο πεδίο *Ημ/νία Οικονομικής Αποσφράγισης*.

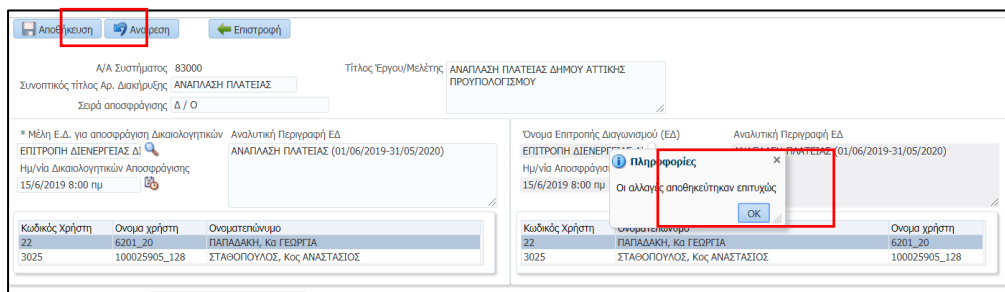
Εικόνα Π1-15 : Καταχώριση ημερομηνίας και ώρας αποσφράγισης διαγωνισμού

4. Στο πεδίο **Χρονικό Περιθώριο (σε λεπτά)** καταχωρείτε το χρονικό περιθώριο στο οποίο επιτρέπεται να προβούν ο Πρόεδρος της ΕΔ και τα Μέλη της ΕΔ σε αποσφραγίσεις ξεκινώντας από τις χρονικές στιγμές (ήτοι ημ/νίες αποσφράγισης δικαιολογητικών συμμετοχής και οικονομικών προσφορών αντίστοιχα) που ορίσατε νωρίτερα.

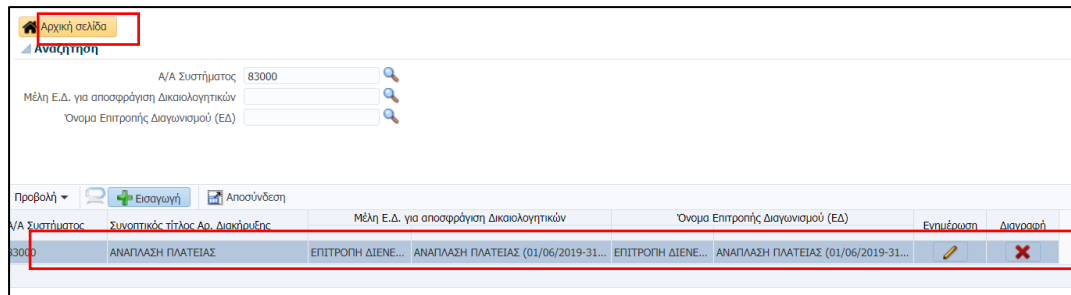
Εικόνα Π1-16 : Καταχώριση χρονικού περιθωρίου

5. Όταν ολοκληρώσετε την καταχώριση των στοιχείων αποσφράγισης επιλέγετε το κουμπί *Αποθήκευση* προκειμένου να αποθηκεύσετε τα δεδομένα σας και να δημιουργηθούν τα σχετικά «*Στοιχεία Αποσφράγισης Διαγωνισμού*» στο Σύστημα, λαμβάνοντας σχετικό μήνυμα για την επιτυχία της ενέργειας αυτής.

Εικόνα Π1-17 : Αποθήκευση φόρμας «Στοιχεία Αποσφράγισης Διαγωνισμού»

6. Στη επόμενη οθόνη βλέπετε την συσχέτιση που μόλις δημιουργήσατε. Μπορείτε να διορθώσετε τα στοιχεία αυτής επιλέγοντας το εικονίδιο μολύβι ή να τη διαγράψετε (x).

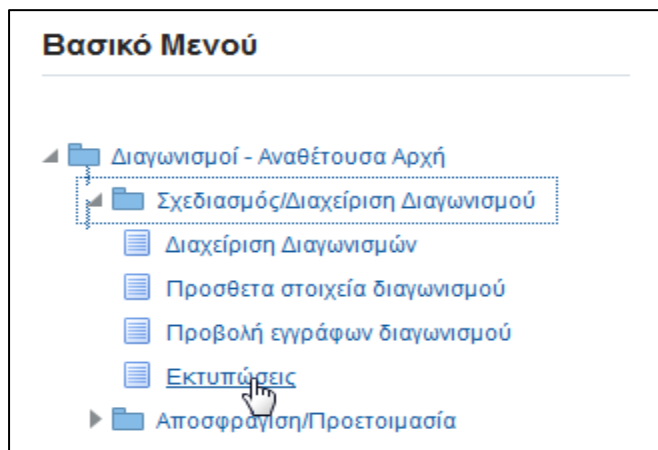
Εικόνα Π1-18 : Καταχώριση φόρμας «Στοιχεία Αποσφράγισης Διαγωνισμού»

7. Επιλέγετε Αρχική σελίδα και επιστρέψετε στο Βασικό Μενού.

Αμέσως μετά την ημερομηνία και ώρα λήξης του διαγωνισμού ο χειριστής του διαγωνισμού θα πρέπει να διαβιβάσει το φάκελο του διαγωνισμού στον Πρόεδρο της ΕΔ.

Διαβίβαση Φακέλου Διαγωνισμού από τον Χειριστή αα στον Πρόεδρο της ΕΔ

Σε συνέχεια της σύνδεσης στο Σύστημα ως χειριστής επιλέγετε διαδοχικά από το Βασικό Μενού τη διαδρομή *Διαγωνισμοί - Αναθέτουσα Αρχή* → *Σχεδιασμός/Διαχείριση Διαγωνισμού* → *Εκτυπώσεις*.

Εικόνα Π1-19 : Βασικό Μενού – «Εκτυπώσεις»

1. Από το πεδίο «Όνομα προγράμματος» ξεκινάτε την αναζήτηση του προγράμματος εκτύπωσης «Διαβίβαση Φακέλου Διαγωνισμού (ΑΑ)» με τον ίδιο τρόπο που αναφέρθηκε στην προηγούμενη ενότητα.

ΕικόναΠ1-20 : Επιλογή εκτύπωσης «Διαβίβαση Φακέλου Διαγωνισμού (ΑΑ)»

2. Για να συνεχίσετε με την σύνταξη της αίτησης εκτύπωσης προς το Σύστημα πατάτε το κουμπί «Συνέχεια » (πάνω δεξιά). Στην καρτέλα «Παράμετροι», που εμφανίζεται στη συνέχεια, και στο πεδίο «Τρέχων Κάτοχος» (“OldPerson”) αναζητάτε εκείνον το χρήστη του Συστήματος (στην προκειμένη περίπτωση τον χειριστή) που θα μεταβιβάσει την κυριότητα του ηλεκτρονικού διαγωνισμού. Στο πεδίο «Νέος Κάτοχος» (“NewPerson”) αναζητάτε εκείνον τον χρήστη του Συστήματος (στην προκειμένη περίπτωση τον Πρόεδρο της ΕΔ που θα του μεταβιβαστεί η κυριότητα του ηλεκτρονικού διαγωνισμού).

Εικόνα Π1-21 : Στοιχεία Παραμέτρων εκτύπωσης «Διαβίβαση Φακέλου Διαγωνισμού (ΑΑ)»

3. Στο πεδίο «Από Διαγωνισμό» (“Document Number from”) και «Έως Διαγωνισμό» (“Document Number to”) καταχωρείτε το εύρος των ΑΑ Συστήματος των ηλεκτρονικών διαγωνισμών σας που θέλετε να μεταβιβαστούν.

Σημείωση: Στην περίπτωση μεταβίβασης της κυριότητας ενός (1) ηλεκτρονικού διαγωνισμού συμπληρώνετε υποχρεωτικά το πεδίο «Από Διαγωνισμό» και το πεδίο «Έως Διαγωνισμό» με τον σχετικό ΑΑ Συστήματος.

Εικόνα Π1-22:Καταχωρημένα στοιχεία παραμέτρων εκτύπωσης «Διαβίβαση Φακέλου Διαγωνισμού (ΑΑ)»

4. Στη συνέχεια επιλέγετε *Συνέχεια* και *Υποβολή Αναφοράς* και λαμβάνετε το *αναγνωριστικό αίτησης εκτύπωσης*.
5. Επιλέγοντας με το «ποντίκι» το σχετικό εικονίδιο στη στήλη «Έξοδος», μπορείτε να αναγνώσετε τη σχετική αναφορά με τις ενέργειες που εκτελέστηκαν.

Μαζική ενημέρωση στην αναφορά εγγράφων αναζήτησης πηγής προμήθειας.

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : 16-ΙΟΝ-19
 OLD PERSON : PW Test Buyer, pw.test.buyer
 NEW PERSON : PW Help Desk, Γραφείο Τεχνικής Στήριξης ΕΣΩΔΗΣ ΔΕ
 DOCUMENT NUMBER FROM : 83268
 DOCUMENT NUMBER TO : 83268
 CREATION DATE FROM :
 CREATION DATE TO :
 COMMIT INTERVAL :
 SIMULATE : Όχι

Ο Αγοραστής ενημερώθηκε στα παρακάτω Έγγραφα. (OLD_BUYER=PW Test Buyer, pw.test.buyer) (NEW_BUYER=PW Help Desk, Γραφείο Τεχνικής Στήριξης ΕΣΩΔΗΣ ΔΕ)

Αριθμός εγγράφου	Τύπος εγγράφου	Τίτλος εγγράφου
83268	Διαγωνισμός	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ

Εικόνα Π1-23 : Αναφορά «Διαβίβασης Φακέλου Διαγωνισμού (ΑΑ)»

Σημείωση: Ο Χειριστής της ΑΑ σε αυτό το σημείο ενημερώνει τον Πρόεδρο της ΕΔ μέσω της λειτουργικότητας της **Επικοινωνίας** του Συστήματος για την Διαβίβαση Φακέλου Διαγωνισμού, ήτοι για την μεταφορά της κυριότητας του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στον Πρόεδρο της ΕΔ.

Επισημάνση

Εάν στο τέλος της αναφοράς δεν *αναγράφεται στη στήλη «Αριθμός Εγγράφου»* ο ΑΑ Συστήματος, η αναφορά δεν ήταν επιτυχής. Οι λόγοι αποτυχίας διαβίβασης φακέλου μπορεί να είναι οι κάτωθι :

- Προσπαθήσατε να διαβιβάσετε διαγωνισμό στον οποίο δεν είσαστε «Κάτοχος»
- Προσπαθήσατε να διαβιβάσετε το διαγωνισμό σε χρήστη ο οποίος δεν έχει τα σωστά δικαιώματα, ήτοι δικαιώματα Προέδρου Επιτροπής ή χειριστή διαγωνισμού.

2. *Επιβεβαιώστε* ότι έχετε δώσει πρόσβαση (μέσω της ενέργειας **Χειριστές-Επιτροπή Διαγωνισμού**) στα μέλη της Επιτροπής Διαγωνισμού ώστε να έχουν πρόσβαση στα στοιχεία του διαγωνισμού.

Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών μέσω ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα (μόνο βάσει τιμής)

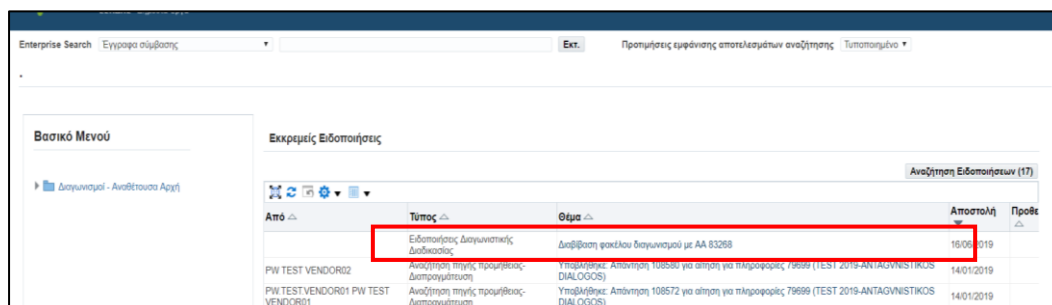
Ο σκοπός της συγκεκριμένης ενότητας είναι να αποτυπώσει όλες τις απαιτούμενες ενέργειες που απαιτούνται από την ΕΔ και τον χειριστή του διαγωνισμού από την αποσφράγιση των προσφορών έως και την έκδοση και κοινοποίηση της Απόφασης για τα αποτελέσματα του διαγωνισμού. Σημειώνεται ότι, η διαδικασία αφορά σε διαγωνισμούς με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα προσφορά μόνο βάσει τιμής.

Κατάργηση πρόσβασης Αναθέτουσα Αρχής (Χειριστή) από τον διαγωνισμό

Ο Πρόεδρος της ΕΔ έχει την «κατοχή» του διαγωνισμού μετά τη διαβίβαση του φακέλου του διαγωνισμού από τον χειριστή της Αναθέτουσας Αρχής.

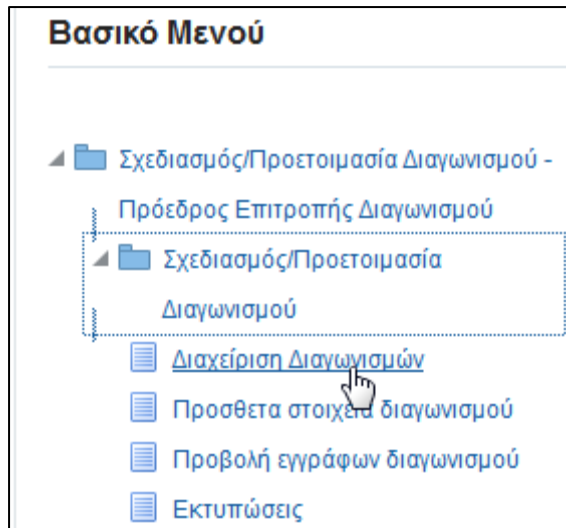
Πριν προχωρήσει ο Πρόεδρος της ΕΔ στα επόμενα βήματα της διαδικασίας αποσφράγισης και αξιολόγησης και προκειμένου ο χειριστής του διαγωνισμού (Αναθέτουσα Αρχή) να μην έχει πρόσβαση στα στοιχεία των προσφορών (όπως απαιτείται από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο), κατά το χρόνο από την αποσφράγιση των προσφορών έως και την έκδοση του σχετικού πρακτικού της ΕΔ, θα πρέπει να αφαιρέσει τον χειριστή από τον πίνακα χρηστών που έχουν πρόσβαση στα στοιχεία του εν λόγω διαγωνισμού.

Συνδέεστε στο Σύστημα ως Πρόεδρος της ΕΔ. Στην Αρχική Οθόνη έχετε λάβει μήνυμα σχετικά με τη Διαβίβαση του Φακέλου του διαγωνισμού.

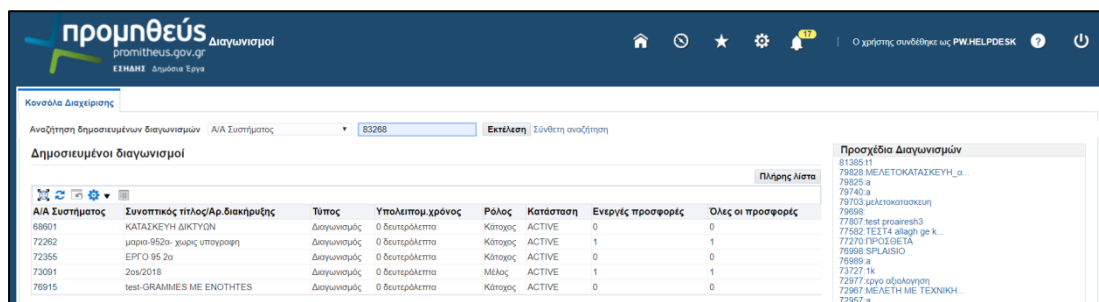
ΕικόναΠ1-24 : Βασικό Μενού – Εκκρεμείς Ειδοποιήσεις

Επιλέγετε από το Βασικό Μενού τη διαδρομή [Σχεδιασμός/Προετοιμασία Διαγωνισμού - Αναθέτουσα Αρχή](#) → [Σχεδιασμός/Διαχείριση Διαγωνισμού](#) → [Διαχείριση Διαγωνισμών](#), προκειμένου να κατευθυνθείτε στην κονσόλα διαχείρισης των διαγωνισμών.

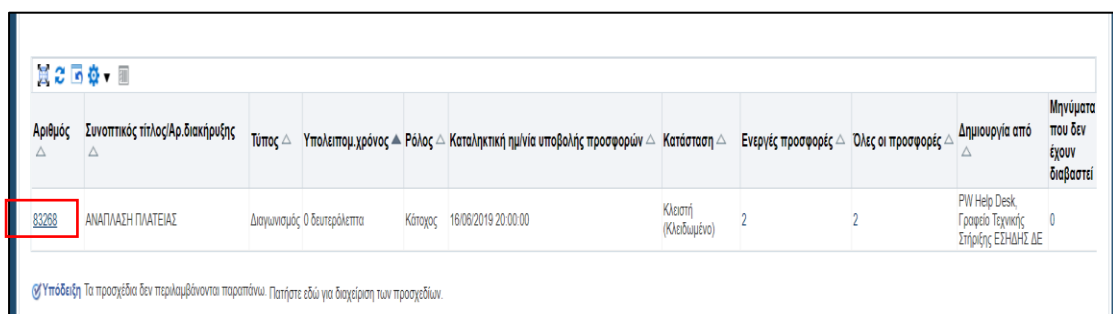
Εικόνα Π1-25 : Βασικό Μενού – Διαχείριση Διαγωνισμών

Στην οθόνη της κονσόλας Διαχείρισης Διαγωνισμών, αναζητείστε τον διαγωνισμό με την βοήθεια της λειτουργίας «Αναζήτηση δημοσιευμένων διαγωνισμών», είτε με τον ΑΑ Συστήματος, είτε με τον τίτλο διαγωνισμού και επιλέγετε το κουμπί *Εκτέλεση*.

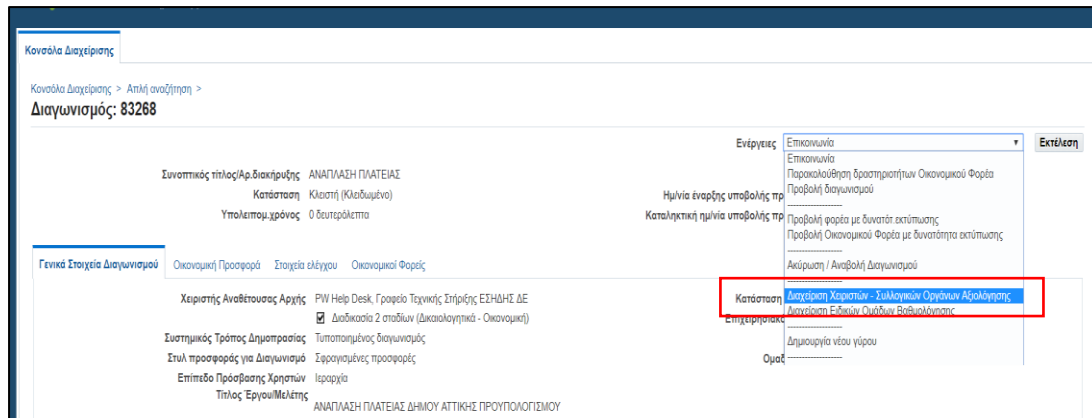
Εικόνα Π1-26 : Αναζήτηση Διαγωνισμού

Στον πίνακα αποτελεσμάτων της αναζήτησης επιλέγετε τον ηλεκτρονικό διαγωνισμό με το «ποντίκι» πατώντας στο σχετικό ΑΑ Συστήματος.

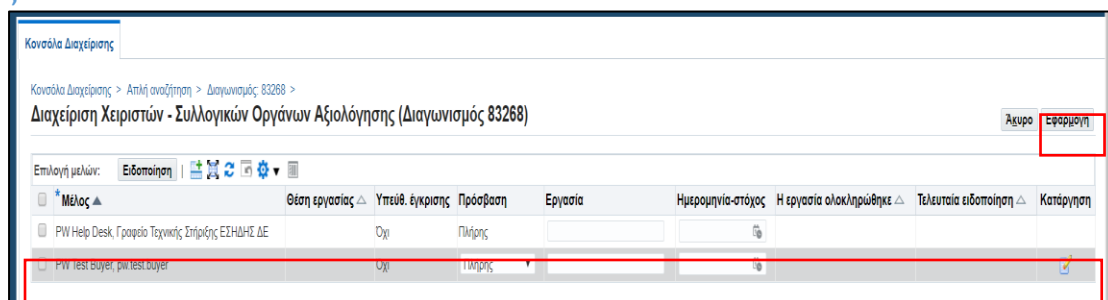
Εικόνα Π1-27 : Εύρεση διαγωνισμού

Στην οθόνη προβολής των στοιχείων του ηλεκτρονικού διαγωνισμού ο Πρόεδρος της ΕΔ, μέσω του dropdown *Ενέργειες*, επιλέγει την ενέργεια *Διαχείριση Χειριστών - Συλλογικών Οργάνων Αξιολόγησης* και πατά το κουμπί *Εκτέλεση*.

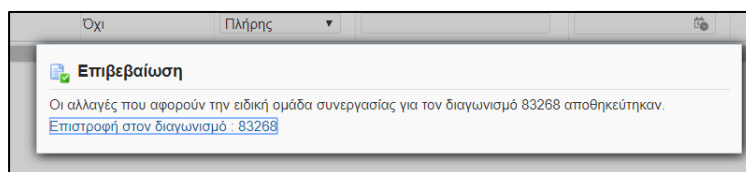
Εικόνα Π1-28 : Επιλογή της ενέργειας «Διαχείριση Χειριστών-Συλλογικών Οργάνων Αξιολόγησης»

Στην οθόνη *Διαχείρισης Χειριστών - Συλλογικών Οργάνων Αξιολόγησης* που εμφανίζεται, επιλέγετε *Κατάργηση*, πατώντας με το «ποντίκι» στο σχετικό εικονίδιο αφαιρώντας τον χειριστή από τον πίνακα χρηστών που έχουν πρόσβαση στον εν λόγω διαγωνισμό.

Εικόνα Π1-29 : Κατάργηση χειριστή από διαγωνισμό

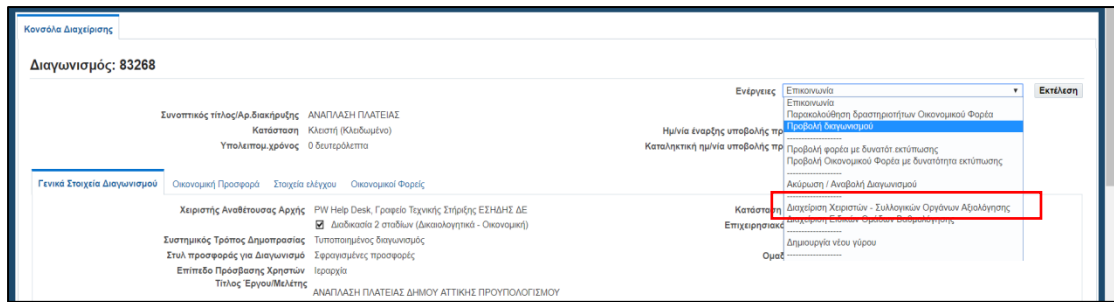
Πατώντας το κουμπί *Εφαρμογή* εμφανίζεται σχετικό μήνυμα επιβεβαίωσης αποθήκευσης των αλλαγών.

Εικόνα Π1-30 : Μήνυμα επιβεβαίωσης κατάργησης χειριστή διαγωνισμού

Προβολή σφραγισμένων προσφορών

Στην οθόνη προβολής των στοιχείων του ηλεκτρονικού διαγωνισμού ο Πρόεδρος της ΕΔ, μέσω του dropdownlist **Ενέργειες**, επιλέγει την ενέργεια **Προβολή Διαγωνισμού** και πατά το κουμπί **Εκτέλεση**.

Εικόνα Π1-31 : Επιλογή της ενέργειας «Προβολή Διαγωνισμού»

Στη οθόνη που ακολουθεί ο Πρόεδρος της ΕΔ μπορεί να διαπιστώσει το σύνολο των προσφορών που έχουν υποβληθεί στον διαγωνισμό καθώς και το γεγονός ότι οι προσφορές παραμένουν «σφραγισμένες».

Supplier	Supplier Site	Contact	Προσφορά	Κατάσταση	Αιτία ανάκλησης	Σύνολο προσφορών για Χρόνος τιμής προσφοράς Διαγωνισμό (EUR)	Η τιμή προσφοράς ισχύει μέχρι	Απ
PW TEST Vendor01		PW TEST Vendor01, pw.test.vendor01	Σφραγισμένες προσφορές	Ενεργός		Σφραγισμένες προσφορές 16/06/2019 19:00:48	Σφραγισμένες προσφορές	
PW TEST Vendor02		PW TEST Vendor02	Σφραγισμένες προσφορές	Ενεργός		Σφραγισμένες προσφορές 16/06/2019 19:05:23	Σφραγισμένες προσφορές	

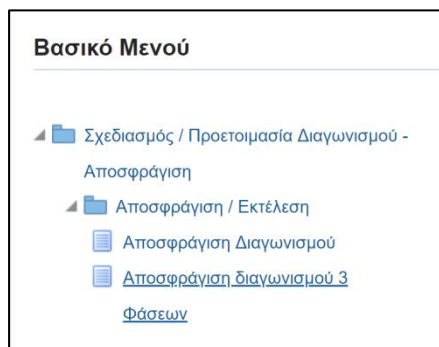
Εικόνα Π1-32 : Οθόνη προβολής υποβληθεισών προσφορών

Αποσφράγιση φακέλου δικαιολογητικών συμμετοχής & οικονομικής προσφορά

Προκειμένου για την αποσφράγιση των στοιχείων των προσφορών ο Πρόεδρος (ή ένα Μέλος) της ΕΔ συνδέεται στο Σύστημα χρησιμοποιώντας τον ειδικά προς εξουσιοδοτημένο **κοινόχρηστο** χρήστη του Συστήματος. Το σχετικό όνομα χρήστη (username) είναι «**apospfw**» και ο κωδικός πρόσβασης (password) είναι «**a1234567**».

Εικόνα Π1-33 : Είσοδος (login) στο Σύστημα ως «χρήστης Αποσφράγισης»

Επιλέγετε από το Βασικό Μενού τη διαδρομή *Σχεδιασμός/Προετοιμασία Διαγωνισμού - Αποσφράγιση → Αποσφράγιση / Εκτέλεση → Αποσφράγιση Διαγωνισμού*, προκειμένου να κατευθυνθείτε στην κονσόλα διαχείρισης των διαγωνισμών.

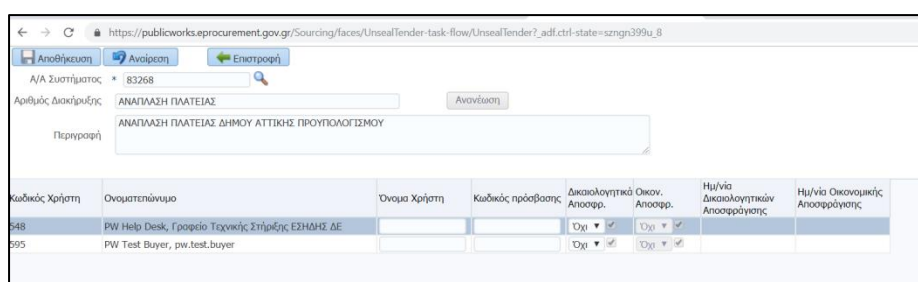

Εικόνα Π1-34 : Βασικό Μενού – Αποσφράγιση Διαγωνισμού

Εικόνα Π1-35 : Αρχική σελίδα Αποσφράγισης Διαγωνισμού

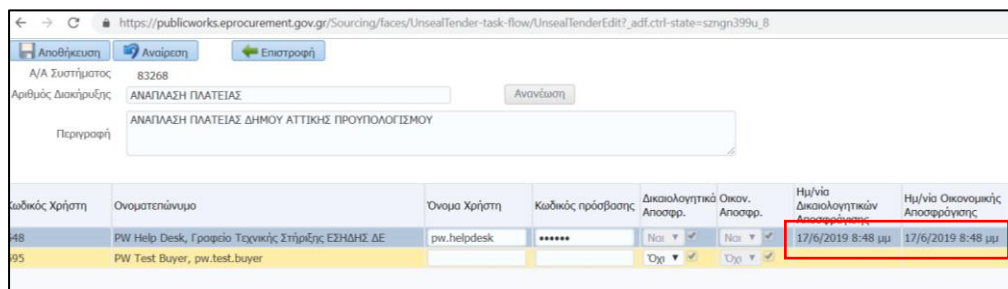
1. Επιλέγετε **Εισαγωγή νέου** και στην οθόνη που ακολουθεί καταχωρείτε τον ΑΑ του διαγωνισμού και πατάτε το πλήκτρο «**enter**».

Εικόνα Π1-36: Στοιχεία οθόνης «Αποσφράγιση Διαγωνισμού»

2. Ο Πρόεδρος της ΕΔ καταχωρεί τα στοιχεία σύνδεσης του που του έχουν αποδοθεί ως χρήστης στο Σύστημα, ήτοι το Όνομα Χρήστη και τον Κωδικό πρόσβασής του στο Σύστημα
 - πατάει στη συνέχεια το κουμπί «Αποθήκευση» (πάνω αριστερά)
 - επιλέγει στο πεδίο «Δικαιολογητικά Αποσφρ.» την τιμή «ΝΑΙ»

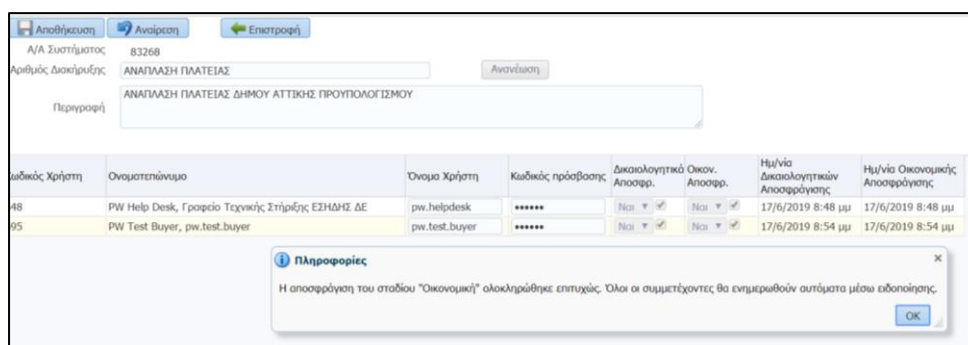
Στο σημείο αυτό το Σύστημα καταγράφει ταυτόχρονα στην στήλη «Ημ/νία Δικαιολογητικών Αποσφράγισης» και στη στήλη «Ημ/νία Οικονομικής Αποσφράγισης» την ακριβή ημερομηνία και ώρα που ο Πρόεδρος της ΕΔ συναίνεσε στην αποσφράγιση.

Εικόνα Π1-37 : Αποσφράγιση προσφορών-Καταχώριση στοιχείων σύνδεσης του Προέδρου της ΕΔ

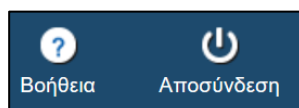
3. Η ίδια διαδικασία ακολουθείτε διαδοχικά από όλα τα μέλη που έχουν δηλωθεί στην ΕΔ. Όταν ολοκληρωθεί από όλα τα μέλη η διαδικασία, λαμβάνετε το μήνυμα για την **ολοκλήρωση της αποσφράγισης** και αμέσως όλοι οι συμμετέχοντες οικονομικοί φορείς θα λάβουν ενημερωτικό μήνυμα για την πραγματοποίηση της αποσφράγισης των προσφορών .

Επισημάνση : Οι συμμετέχοντες οικονομικοί φορείς δεν έχουν ακόμη πρόσβαση στις προσφορές των λοιπών συμμετεχόντων.

ΕικόναΠ1-38 : Ολοκλήρωση Αποσφράγισης προσφορών

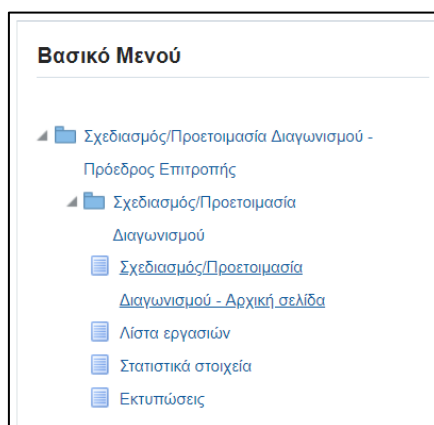
4. Αποσύνδεση από το Σύστημα

Κοινοποίηση Καταλόγου συμμετεχόντων

Ο Πρόεδρος της ΕΔ αμέσως μετά την αποσφράγιση των προσφορών και πριν την αξιολόγηση αυτών θα πρέπει να ενημερώσει τους προσφέροντες με τον κατάλογο αυτών που συμμετείχαν στο διαγωνισμό.

Εισέρχεται στο σύστημα με τα στοιχεία σύνδεσης, ως Πρόεδρος της ΕΔ και από την Αρχική Σελίδα και το Βασικό Μενού, ακολουθείτε την εξής διαδρομή: [Σχεδιασμός/Προετοιμασία Διαγωνισμού – Πρόεδρος Επιτροπής](#) → [Σχεδιασμός/Διαχείριση Διαγωνισμού](#) → [Εκτυπώσεις προκειμένου να εξάγετε την εκτύπωση «Κατάλογος συμμετεχόντων»](#).

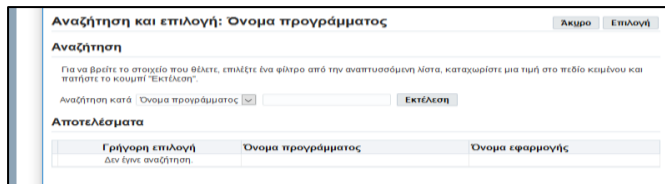
Εικόνα Π1-39 : Βασικό Μενού - «Εκτυπώσεις»

1. Από το πεδίο **Όνομα προγράμματος** ξεκινάτε την αναζήτηση του προγράμματος εκτύπωσης που επιθυμείτε, μέσω του σχετικού εικονιδίου («μεγεθυντικός φακός»).

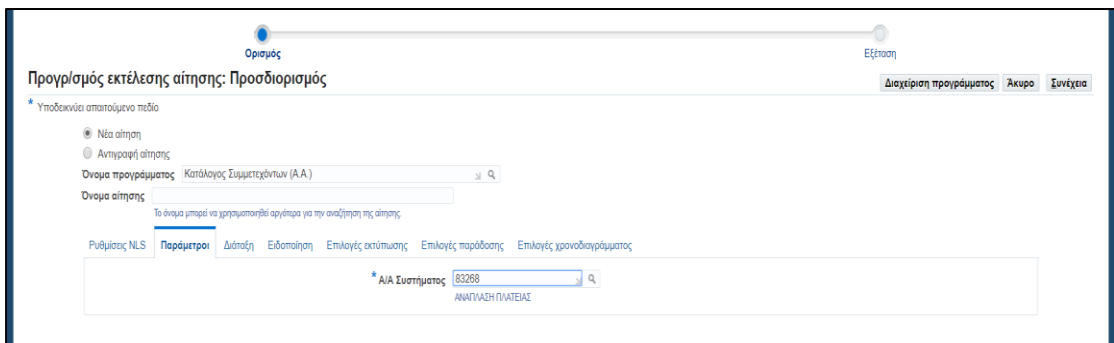
Εικόνα Π1-40 : Εκκίνηση αναζήτησης της εκτύπωσης

2. Στη συνέχεια και στην οθόνη που ακολουθεί πατάτε το κουμπί **Εκτέλεση**, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η αναζήτηση με τα κριτήρια που έχετε θέσει. **Σημείωση:** Η εκτέλεση της αναζήτησης χωρίς κριτήρια επιστρέφει το σύνολο των διαθέσιμων στο Σύστημα προγραμμάτων εκτύπωσης.

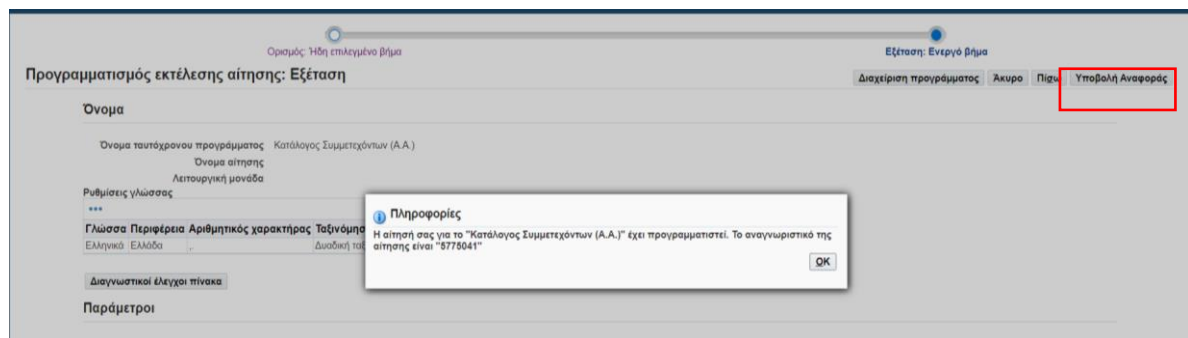
Εικόνα P1-41: Οθόνη αναζήτησης

3. Επιλέγετε την εκτύπωση με τίτλο «Κατάλογος συμμετεχόντων (ΑΑ)» με την βοήθεια του κίτρινου εικονιδίου («γρήγορη επιλογή») και στην καρτέλα **Παράμετροι** συμπληρώνετε τον Α/Α του διαγωνισμού και επιλέγετε **Συνέχεια**.

Εικόνα P1-42: Επιλογή εκτύπωσης «Κατάλογος Συμμετεχόντων (ΑΑ)» - Παράμετροι

4. Επιλέγοντας το πλήκτρο **Υποβολή Αναφοράς**, εμφανίζεται σχετικό μήνυμα ως επιβεβαίωση της υποβολής της σχετικής αίτησης δημιουργίας εκτύπωσης στο Σύστημα. Κάθε σχετική αίτηση εκτύπωσης προς το Σύστημα προσδιορίζεται και από έναν αύξων αριθμό εκτυπώσεων του Συστήματος, ήτοι το **αναγνωριστικό αίτησης εκτύπωσης**.

Εικόνα P1-43: Αναγνωριστικό αίτησης εκτύπωσης

5. Επιλέγοντας το κουμπί **OK** εμφανίζεται η ακόλουθη οθόνη που αποτυπώνει σε σχετικό πίνακα το σύνολο των υποβληθέντων αιτημάτων εκτύπωσης. Αναζητείστε στον πίνακα την αντίστοιχη γραμμή που αντιπροσωπεύει το αίτημα εκτύπωσης που μόλις υποβάλατε. Αν το σχετικό κελί στη στήλη **Έξοδος** είναι κενό ή παραμένει κενό, τότε πατήστε το πλήκτρο **Ανανέωση**. Αν το κελί στη στήλη Έξοδος περιέχει ένα σχετικό εικονίδιο, και αν παράλληλα τα σχετικά κελιά που αφορούν στη «Φάση» και στην

«Κατάσταση» της συγκεκριμένης αίτησης εκτύπωσης έχουν αντίστοιχα τις τιμές «Ολοκληρωμένη» και «Κανονική», τότε η εκτύπωση «Κατάλογος Συμμετεχόντων (Α.Α.)» πραγματοποιήθηκε με επιτυχία.

Αιτήσεις

Τύπος ερωτήματος για αίτηση: Όλες οι αιτήσεις(1) Μετάβαση Υποβολή αίτησης

Συνοπτικός πίνακας αιτήσεων

Ανανέωση | | | | |

Αναγν.αίτησης	Όνομα	Φάση	Κατάσταση	Προγραμματισμένη ημ/νία	Λεπτομέρειες	Έξοδος	Εκ νέου δημοσίευση
4477416	Κατάλογος Συμμετεχόντων (Α.Α.)	Ολοκληρωμένη	Κανονική	16/06/2019 20:01:58			
4472783	Ανασκόπηση (Α.Α.)	Ολοκληρωμένη	Κανονική	11/06/2019 23:20:41			
4472711	Αποθήκευση στοιχείων αρχείου εξόδου για Προσφοράς	Ολοκληρωμένη	Σφάλμα	11/06/2019 21:00:12			
4472710	Οικονομική προσφορά Έργου αρ. 95 παρ. 2α (Α.Α)	Ολοκληρωμένη	Κανονική	11/06/2019 21:00:09			

Εικόνα Π1-44 : Οθόνη λήψης εκτύπωσης

6. Κάνετε **λήψη** του αρχείου και **αποθήκευση** στον υπολογιστή σας.

1 / 1

Ημ/νία Δημοσίευσης: 16/06/2019 20:02:00
Σελίδα 1

A/A Συστήματος: 83268
Τίτλος Έργου/Μελέτης: ΑΝΑΓΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ

A/A	Επωνυμία Προσφέροντα	Χρόνος Υποβολής Προσφοράς
1	ΚΟΙΝΟΠΡΑΣΙΑ Α	16/06/2019 19:00:48
2	ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΛΦΑ	16/06/2019 19:05:23

Το παρόν παράχθηκε με χρήση του ΕΣΗΔΗΣ.
18D6C45940980252B1EEC05EB123CF04

Save As

Organise • New folder

This PC > Desktop >

File name: Participant_List_160619

Save as type: PDF File

Εικόνα Π1-45 : Αποθήκευση εκτύπωσης

7. Στη συνέχεια αποστέλλετε τον Κατάλογο Συμμετεχόντων (ο οποίος είναι ταξινομημένος με την χρονική σειρά υποβολής) μέσω της ενέργειας **Επικοινωνία** σε όλους τους προσφέροντες και τον επισυνάπτετε στα "Συνημμένα προκηρυγμένου διαγωνισμού" με κατηγορία **Έως οικονομικό φορέα** και επιλέγετε **Οριστικοποίηση**.

Έλεγχος προσκόμισης εγγυητικής επιστολής

Στη συνέχεια η ΕΔ ελέγχει αν προσκομίστηκαν οι απαιτούμενες εγγυητικές συμμετοχής. Η προσφορά οικονομικού φορέα που παρέλειψε είτε να προσκομίσει την απαιτούμενη πρωτότυπη εγγύηση συμμετοχής, σε περίπτωση υποβολής έγχαρτης εγγύησης συμμετοχής, είτε να υποβάλει την απαιτούμενη εγγύηση ηλεκτρονικής έκδοσης στον οικείο ηλεκτρονικό (υπό)-φάκελο μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών, απορρίπτεται ως απαράδεκτη, μετά από γνώμη της Επιτροπής Διαγωνισμού, η οποία συντάσσει πρακτικό, στο οποίο περιλαμβάνονται τα αποτελέσματα του ανωτέρω ελέγχου και υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή το σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, ως “εσωτερικό”, μέσω της λειτουργίας “επικοινωνία” του υποσυστήματος, προς έγκριση για τη λήψη απόφασης απόρριψης της προσφοράς,

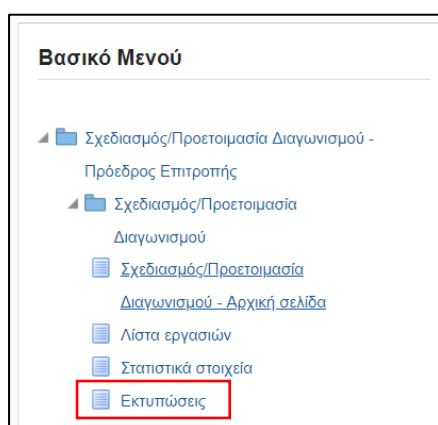
Μετά την έκδοση της απόφασης έγκρισης του ανωτέρω πρακτικού για την απόρριψη της προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί την απόφαση σε όλους τους προσφέροντες.

Η απόφαση απόρριψης της προσφοράς εκδίδεται πριν από την έκδοση οποιασδήποτε άλλης απόφασης σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών της παρούσας διαδικασίας.

Κοινοποίηση Καταλόγου συμμετεχόντων ΚΑΤΑ σειρά μειοδοσίας

Στη συνέχεια ο Πρόεδρος της ΕΔ διαβιβάζει στους προσφέροντες και στην Αναθέτουσα Αρχή τον κατάλογο αυτών που συμμετείχαν στον διαγωνισμό με σειρά μειοδοσίας.

Εισέρχεται στο σύστημα με τα στοιχεία σύνδεσης, ως Πρόεδρος της ΕΔ και από την Αρχική Σελίδα και το Βασικό Μενού, ακολουθείτε την εξής διαδρομή : [Διαγωνισμοί - Πρόεδρος Επιτροπής](#) → [Σχεδιασμός/Διαχείριση Διαγωνισμού](#) → [Εκτυπώσεις](#) προκειμένου να εξάγετε την εκτύπωση «Κατάλογος συμμετεχόντων κατά σειρά μειοδοσίας ...».

Εικόνα Π1-46 : Βασικό Μενού - «Εκτυπώσεις»

1. Από το πεδίο **Όνομα προγράμματος** ξεκινάτε την αναζήτηση του προγράμματος εκτύπωσης που επιθυμείτε, μέσω του σχετικού εικονιδίου («μεγεθυντικός φακός»).

Εικόνα Π1-47 : Εκκίνηση αναζήτησης της εκτύπωσης

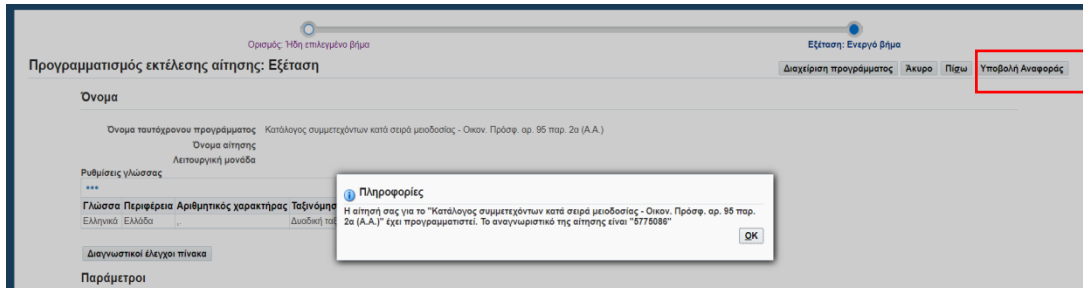
2. Στη συνέχεια και στην οθόνη που ακολουθεί πατάτε το κουμπί **Εκτέλεση**, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η αναζήτηση με τα κριτήρια που έχετε θέσει.
Σημείωση: Η εκτέλεση της αναζήτησης χωρίς κριτήρια επιστρέφει το σύνολο των διαθέσιμων στο Σύστημα προγραμμάτων εκτύπωσης.

Εικόνα Π1-48: Οθόνη αναζήτησης

3. Επιλέγετε την εκτύπωση με τίτλο «Κατάλογος συμμετεχόντων κατά σειρά μειοδοσίας - Οικον. Πρόσφ. αρ. 95 παρ. 2α (Α.Α.)» με την βοήθεια του κίτρινου εικονιδίου («γρήγορη επιλογή») και στην καρτέλα **Παράμετροι** συμπληρώνετε τον ΑΑ του διαγωνισμού και επιλέγετε **Συνέχεια**.

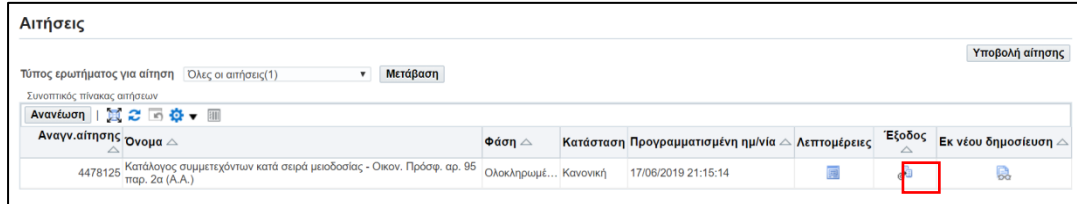
Εικόνα Π1-49 : Επιλογή εκτύπωσης «Κατάλογος συμμετεχόντων κατά σειρά μειοδοσίας - Οικον. Πρόσφ. αρ. 95 παρ. 2α (Α.Α.)» - Παράμετροι

4. Επιλέγοντας το πλήκτρο **Υποβολή Αναφοράς**, εμφανίζεται σχετικό μήνυμα ως επιβεβαίωση της υποβολής της σχετικής αίτησης δημιουργίας εκτύπωσης στο Σύστημα. Κάθε σχετική αίτηση εκτύπωσης προς το Σύστημα προσδιορίζεται και από έναν αύξων αριθμό εκτυπώσεων του Συστήματος, ήτοι το **αναγνωριστικό αίτησης εκτύπωσης**.

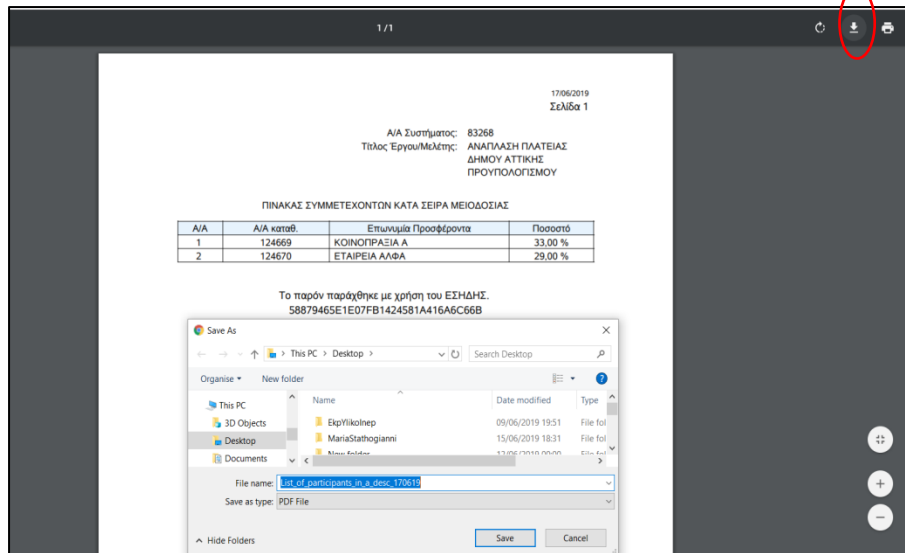
Εικόνα Π1-50 : Αναγνωριστικό αίτησης εκτύπωσης

- Επιλέγοντας το κουμπί **OK** εμφανίζεται η ακόλουθη οθόνη που αποτυπώνει σε σχετικό πίνακα το σύνολο των υποβληθέντων αιτημάτων εκτύπωσης. Αναζητείστε στον πίνακα την αντίστοιχη γραμμή που αντιπροσωπεύει το αίτημα εκτύπωσης που μόλις υποβάλατε. Αν το σχετικό κελί στη στήλη **Έξοδος** είναι κενό ή παραμένει κενό, τότε πατήστε το πλήκτρο **Ανανέωση**. Αν το κελί στη στήλη Έξοδος περιέχει ένα σχετικό εικονίδιο, και αν παράλληλα τα σχετικά κελιά που αφορούν στη «Φάση» και στην «Κατάσταση» της συγκεκριμένης αίτησης εκτύπωσης έχουν αντίστοιχα τις τιμές «Ολοκληρωμένη» και «Κανονική», τότε η εκτύπωση **«Κατάλογος συμμετεχόντων κατά σειρά μειοδοσίας - Οικον. Πρόσφ. αρ. 95 παρ. 2α (Α.Α.)»** πραγματοποιήθηκε με επιτυχία.

Εικόνα Π1-51 : Οθόνη λήψης εκτύπωσης

- Κάνετε **λήψη** του αρχείου και **αποθήκευση** στον υπολογιστή σας.

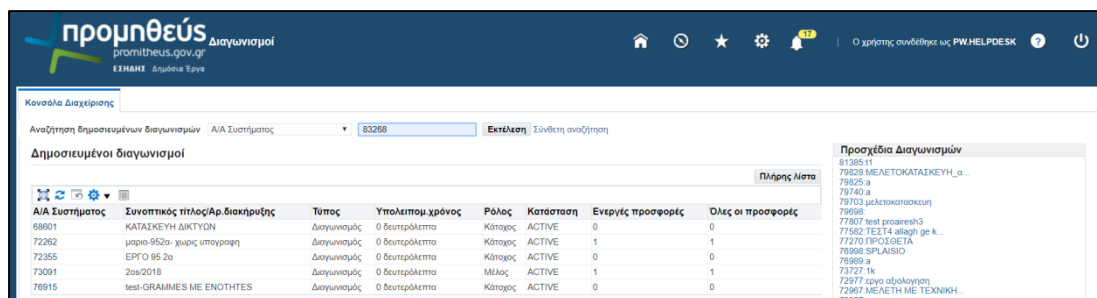
Εικόνα Π1-52 : Αποθήκευση εκτύπωσης

7. Στη συνέχεια αποστέλλετε τον Κατάλογο των συμμετεχόντων κατά σειρά μειοδοσίας μέσω της ενέργειας **Επικοινωνία** σε όλους τους προσφέροντες και στην Αναθέτουσα Αρχή και τον επισυνάπτετε στα «Συνημμένα προκηρυγμένου διαγωνισμού» με κατηγορία **Έως οικονομικό φορέα** και επιλέγετε **Οριστικοποίηση**.

Προβολή Περιεχομένου αποσφραγισμένων Προσφορών

Σε συνέχεια της σύνδεσης στο Σύστημα ως Πρόεδρος (ή Μέλος) της ΕΔ επιλέγετε διαδοχικά από το Βασικό Μενού τη διαδρομή [Σχεδιασμός/Προετοιμασία Διαγωνισμού - Πρόεδρος Επιτροπής](#) → [Σχεδιασμός/Διαχείριση Διαγωνισμού](#) → [Διαχείριση Διαγωνισμών](#), προκειμένου να κατευθυνθείτε στην κονσόλα διαχείρισης των διαγωνισμών.

Στην οθόνη της κονσόλας Διαχείρισης Διαγωνισμών, αναζητείστε τον διαγωνισμό με την βοήθεια της λειτουργίας «Αναζήτηση δημοσιευμένων διαγωνισμών», είτε με τον ΑΑ Συστήματος, είτε με τον τίτλο διαγωνισμού και επιλέγετε το κουμπί **Εκτέλεση**.

Εικόνα Π1-53 : Αναζήτηση

Στον πίνακα αποτελεσμάτων της αναζήτησης επιλέξτε τον ηλεκτρονικό διαγωνισμό με το «ποντίκι» πατώντας στο σχετικό ΑΑ Συστήματος.

Αριθμός	Συνοπτικός τίτλος/Αρ.διακήρυξης	Τύπος	Υπολειπομ.χρόνος	Ρόλος	Καταληκτική ημερία υποβολής προσφορών	Κατάσταση	Ενεργές προσφορές	Όλες οι προσφορές	Δημιουργία από	Μηνύματα που δεν έχουν διαβαστεί
83268	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ	Διαγωνισμός 0 δευτερόλεπτα	Κάτοχος	16/06/2019 20:00:00	Κλειστή (Κλειδωμένο)	2	2	PW Help Desk, Γραφείο Τεχνικής Στήριξης ΕΣΗΔΗΣ ΔΕ	0	

Εικόνα Π1-54: Εύρεση διαγωνισμού

Στην οθόνη προβολής των στοιχείων του ηλεκτρονικού διαγωνισμού ο Πρόεδρος της ΕΔ, μέσω του dropdownlist **Ενέργειες**, επιλέγει την ενέργεια **Προβολή Διαγωνισμού** και πατά το κουμπί **Εκτέλεση**.

Εικόνα Π1-55: Επιλογή της ενέργειας «Προβολή Διαγωνισμού»

Στη οθόνη που ακολουθεί ο Πρόεδρος της ΕΔ μπορεί να διαπιστώσει ότι οι προσφορές έχουν αποσφραγιστεί, έχει αποκαλυφθεί ο μοναδικός αναγνωριστικός αριθμός για την κάθε μία και έχει καταγραφεί και η οικονομική προσφορά του κάθε συμμετέχοντα οικονομικού φορέα.

Supplier	Supplier Site	Contact	Προσφορά	Κατάσταση	Αίτια ανάκλησης	Σύνολο προσφορές για Διαγωνισμό (EUR)	Χρόνος τιμής προσφοράς	Η τιμή προσφοράς ισχύει μέχρι	Αποκλεισμός
PW TEST Vendor01		PW TEST Vendor01, pw.test.vendor01	24669	Ενεργός		234.500,00	16/06/2019 19:00:48		
PW TEST Vendor02		PW TEST Vendor02,	24670	Ενεργός		248.500,00	16/06/2019 19:05:23		

Εικόνα Π1-56 : Προβολή προσφορών

Επιλέγοντας τον μοναδικό αριθμό της κάθε προσφοράς με το «ποντίκι» έχει πρόσβαση στο περιεχόμενο αυτής.

Κονσόλα Διαχείρισης

Κονσόλα Διαχείρισης > Απλή αναζήτηση > Διαγωνισμός: 83268 > Ιστορικό προσφορών για Διαγωνισμό (83268) >

Πληροφορίες

Η βαθμολόγηση δεν έχει κλειδωθεί, επομένως οι μη αυτόματες βαθμολογίες δεν περιλαμβάνονται στη βαθμολόγηση.

Προσφορά : 124669 (Διαγωνισμός : 83268) Ενέργειες Επικοινωνία

Τίτλος: **ΑΝΑΓΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ**
 Υπολειπομ. χρόνος: 0 δευτερόλεπτα
 Ημ/νία κλεισίματος: 16/06/2019 20:00:00
 Στυλ προσφοράς για Διαγωνισμό: Σφραγισμένες προσφορές
 Κατάσταση: Πλέον συμμετέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής
 Νόμισμα τιμής προσφοράς: EUR
 Οικονομικός Φορέας: PW TEST Vendor01
 Θέση προμηθευτή: PW TEST Vendor01
 Αριθμός τιμής προσφοράς Οικονομικού Φορέα: PW TEST Vendor01, pw.test.vendor01
 Κατάσταση τιμής προσφοράς: Ενεργός
 Η τιμή προσφοράς ισχύει μέχρι:
 Σημείωση στον αγοραστή: Κατάσταση τελικής λίστας Περιλαμβάνεται

Τίτλος	Τύπος	Περιγραφή	Εμπιστευτικό	Κατηγορία	Τελευταία ενημέρωση	Χρήση	Ενημέρωση	Διαγραφή
ΕΓΓΥΠΤΙΚΗ	Αρχείο		☐	Από οικον. φορέα: Φάκελος Δικαιολογητικών / Τεχνικής	16/06/2019	Προσωρινό		
ΦΑΚΕΛΟΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ	Αρχείο		☐	Από οικον. φορέα: Φάκελος Δικαιολογητικών / Τεχνικής	16/06/2019	Προσωρινό		
Συνημμένα Οικονομική Προσφορά	Αρχείο		☐	Από οικον. φορέα: Φάκελος Οικονομικής Προσφοράς	16/06/2019	Προσωρινό		

Εικόνα Π1-57: Περιεχόμενο προσφοράς

Πατώντας πάνω στον «Τίτλο» του εκάστοτε συνημμένου εγγράφου, ανοίγετε και εξετάζετε διαδοχικά όλα τα υποβληθέντα στοιχεία της προσφοράς του Οικονομικού Φορέα. Εφόσον ένας Οικονομικός Φορέας έχει χαρακτηρίσει ένα έγγραφο ως «Εμπιστευτικό» (βλ. ενδεχομένως επιλεγμένο κουτάκι στη στήλη «Εμπιστευτικό») και δεν έχει παράσχει την σχετική αιτιολογία όπως αυτή απαιτείται από το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο, υπάρχει η δυνατότητα από τον Πρόεδρο της ΕΔ (ή/και τον Χειριστή σε δεύτερο χρόνο) να αποχαρακτηρίσει το σχετικό έγγραφο, μέσω σχετικής εκτύπωσης, προκειμένου να είναι προσβάσιμο και στους άλλους συμμετέχοντες Οικονομικούς Φορείς, όταν τους δοθεί η γενική πρόσβαση στα αποσφραγισθέντα στοιχεία.

Αξιολόγηση Προσφορών και Αποστολή Πρακτικού στην Αναθέτουσα Αρχή

Η Επιτροπή προβαίνει στην αξιολόγηση των προσφορών και για την υποβοήθησή της κατά το στάδιο αυτό, ο Πρόεδρος της ΕΔ δύναται να προβεί στις ακόλουθες Εκτυπώσεις του Συστήματος:

	Εκτυπώσεις Αναθετουσών Αρχών	Επισημάνσεις
1	Έλεγχος Ομαλότητας (Α.Α.)	Υπολογισμός του Ελέγχου ομαλότητας ανά προσφορά (default παραγωγή σε αρχείο τύπου excel)
2	Ανασκόπηση (Α.Α.)	Έλεγχος των στοιχείων που έχουν καταχωριστεί στις φόρμες του διαγωνισμού και κυρίως στη φόρμα των Πρόσθετων στοιχείων.

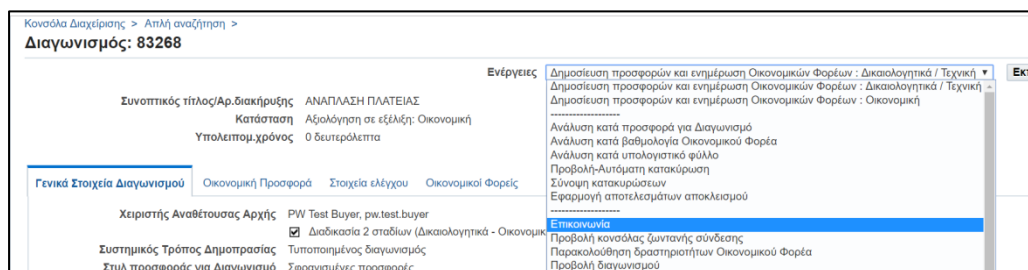
3	Χαρακτηρισμός εμπιστευτικότητας επισυναπτόμενου προσφοράς (Α.Α.)	Αποχαρακτηρισμός συνημμένου εγγράφου προσφοράς.
----------	--	---

1. Η ΕΔ προβαίνει στην σύνταξη του Πρακτικού Αξιολόγησης των προσφορών, το αποθηκεύει σε αρχείο σε μορφή pdf και υπογράφεται ψηφιακά από όλα τα μέλη της Επιτροπής ή από τον Πρόεδρο της ΕΔ ή από άτομο της αναθέτουσας αρχής / του αναθέτοντα φορέα που έχει εξουσιοδοτηθεί να βεβαιώνει ψηφιακά ακριβή αντίγραφα.
2. Η αποστολή του Πρακτικού Αξιολόγησης της ΕΔ στην ΑΑ, γίνεται δια μέσου της λειτουργικότητας *Επικοινωνία* επιλέγοντας στην Κατηγορία την επιλογή «Sourcing-Εσωτερικό στοιχείο» προκειμένου να είναι διαθέσιμο μόνο σε χρήστες της ΕΔ και χειριστές της Αναθέτουσας Αρχής.
3. Συνιστάται να προηγείται η ενέργεια/εκτύπωση «*Διαβίβαση Φακέλου Διαγωνισμού (ΑΑ)*» όπου αυτόματα θα προστεθεί ο χειριστής του διαγωνισμού στα μέλη που έχουν πρόσβαση στα στοιχεία του διαγωνισμού (και επομένως μπορείτε να επικοινωνήσετε μέσω του διαγωνισμού) και στη συνέχεια ακολουθεί η αποστολή του Πρακτικού μέσω της λειτουργικότητας *Επικοινωνία*.
4. Η εκτύπωση «*Διαβίβαση Φακέλου Διαγωνισμού (ΑΑ)*» περιγράφεται αναλυτικά στο Κεφάλαιο «Προετοιμασία Αποσφράγισης ηλεκτρονικού διαγωνισμού Έργων / Μελετών μέσω ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής».

Εικόνα Π1-58 : Εκτύπωση «*Διαβίβαση Φακέλου Διαγωνισμού (ΑΑ)*»

5. Η αποστολή του Πρακτικού γίνεται ως εξής :

Στην οθόνη προβολής των στοιχείων του ηλεκτρονικού διαγωνισμού ο Πρόεδρος της ΕΔ, μέσω του dropdownlist **Ενέργειες**, επιλέγει την ενέργεια **Επικοινωνία** και πατά το κουμπί **Εκτέλεση**.

Εικόνα Π1-59 : Επιλογή της ενέργειας «Επικοινωνία»

Στην οθόνη που ακολουθεί επιλέγει *Νέο Μήνυμα*

Εικόνα Π1-60 : Δημιουργία νέου μηνύματος μέσω Επικοινωνίας

Στη συνέχεια επιλέγει

- Αποστολή σε : «Εσωτερικό» και επιλέγει με το πλήκτρο Ctrl τον χειριστή του διαγωνισμού
- Επιλογή θέματος :Λοιπά
- Μήνυμα : Καταχωρεί ένα μήνυμα προς τον χειριστή του διαγωνισμού
- Επισυνάπτει το Πρακτικό με κατηγορία «Sourcing-Εσωτερικό στοιχείο»

Κονσόλα Διαχείρισης > Απλή αναζήτηση > Διαγωνισμός: 83268 > Επικοινωνία (Διαγωνισμός: 83268) >

Δημιουργία νέου μηνύματος (Διαγωνισμός 83268) Ακυρο Αποστολή

* Υποδεικνύει απαιτούμενο πεδίο

Αποστολή σε: Εσωτερικό Όλα τα μέλη
 PW Test Buyer, pw.test.buyer -
 Υπόδειξη Για επιλογή πολλαπλών παραληπτών, κρατήστε πατημένο το πλήκτρο control.

* Επιλογή Θέματος: Λοιπά
 * Μήνυμα: Σας διαβιβάζουμε το Πρακτικό Αξιολόγησης

Συνημμένα

Τίτλος	Τύπος	Περιγραφή	Κατηγορία	Τελ.ενημέρωση από	Τελευταία ενημέρωση	Χρήση	Ενημέρωση	Διαγραφή
Πρακτικό	Αρχείο		Sourcing-Εσωτερικό στοιχείο	PW.HELPPDESK	17/06/2019	Προσωρινό		

Εικόνα Π1-61 : Στοιχεία μηνύματος

Στη συνέχεια επιλέγει *Αποστολή* και το μήνυμα αποστέλλεται και αποθηκεύεται στο χώρο της *Επικοινωνίας* του Συστήματος.

Κονσόλα Διαχείρισης

Κονσόλα Διαχείρισης > Απλή αναζήτηση > Διαγωνισμός: 83268 >

Επικοινωνία (Διαγωνισμός 83268) Ακυρο Εκτυπώσιμη σελίδα

Τίτλος: ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ
 Κατάσταση: Αξιολόγηση σε εξέλιξη: Οικονομική
 Υπολειπομ.χρόνος: 0 δευτερόλεπτα

Ημ/νία ανοίγματος: 16/06/2019 18:54:21
 Ημ/νία κλεισίματος: 16/06/2019 20:00:00

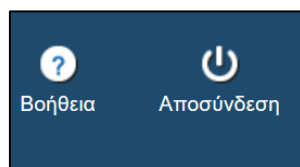
Μηνύματα

Νέο μήνυμα

Θέμα	Μήνυμα	Κατάσταση	Αποστολέας	Εταιρεία	Ημ/νία	Απάντηση
Λοιπά	Σας διαβιβάζουμε το Πρακτικό Αξιολόγησης	Ανάγνωση	PW Help Desk, Γραφείο Τεχνικής Στήριξης ΕΣΗΔΗΣ ΔΕ	ΕΣΗΔΗΣ	17/06/2019 22:52:54	

Εικόνα Π1-62 : Μηνύματα στο χώρο «Επικοινωνία»

Αποσύνδεση από το Σύστημα

Έκδοση και κοινοποίηση απόφασης αξιολόγησης προσφορών

Είσοδος στο σύστημα του χειριστή διαγωνισμού της ΑΑ. Στην αρχική Σελίδα στις Εκκρεμείς Ειδοποιήσεις βλέπετε το μήνυμα με το οποίο απέστειλε το Πρακτικό η Επιτροπή Διενέργειας.

Εκκρεμείς Ειδοποιήσεις

Αναζήτηση Ειδοποιήσεων (24)

Από	Τύπος	Θέμα	Αποστολή
PublicWorks_Helpdesk	Αναζήτηση πηγής προμήθειας- Διαπραγμάτευση	Εστάλη: Μήνυμα για τον διαγωνισμό 83268 (ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ)	17/06/2019
	Ειδοποιήσεις Διαγωνιστικής Διαδικασίας	Διαβίβαση φακέλου διαγωνισμού με ΑΑ 83268	17/06/2019
PW Test Buyer, pw.test.buyer	Αναζήτηση πηγής προμήθειας- Διαπραγμάτευση	Ανοικτή για την υποβολή προσφορών για τον Διαγωνισμό 83268 (ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ)	16/06/2019
PW TEST VENDOR02	Αναζήτηση πηγής προμήθειας- Διαπραγμάτευση	Εστάλη: Μήνυμα για τον διαγωνισμό 83000 (ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ)	12/06/2019

Εικόνα Π1-63 : Εκκρεμείς Ειδοποιήσεις – χειριστής διαγωνισμού

Επιλέγετε από το Βασικό Μενού τη διαδρομή **Διαγωνισμοί - Αναθέτουσα Αρχή** → **Σχεδιασμός/Διαχείριση Διαγωνισμών** → **Διαχείριση Διαγωνισμών** και οδηγείστε στην Κονσόλα Διαχείρισης διαγωνισμών.

Στην οθόνη της κονσόλας Διαχείρισης Διαγωνισμών, αναζητείστε τον διαγωνισμό με την βοήθεια της λειτουργίας «Αναζήτηση δημοσιευμένων διαγωνισμών», είτε με τον ΑΑ Συστήματος, είτε με τον τίτλο διαγωνισμού και επιλέγετε το κουμπί **Εκτέλεση**.

Κονσόλα Διαχείρισης

Αναζήτηση δημοσιευμένων διαγωνισμών / Α/Α Συστήματος 83268 Εκτέλεση Σύνθετη αναζήτηση

Δημοσιευμένοι διαγωνισμοί

Α/Α Συστήματος	Συνοπτικός τίτλος/Αρ.διακήρυξης	Τύπος	Υπολειπομ.χρόνος	Ρόλος	Κατάσταση	Ενεργές προσφορές	Όλες οι προσφορές
66530	test 2a 23/10/2017	Διαγωνισ...	0 δευτερόλεπτα	Κάτο...	ACTIVE	1	2
66542	test 2 εργο 2a	Διαγωνισ...	0 δευτερόλεπτα	Κάτο...	ACTIVE	1	2

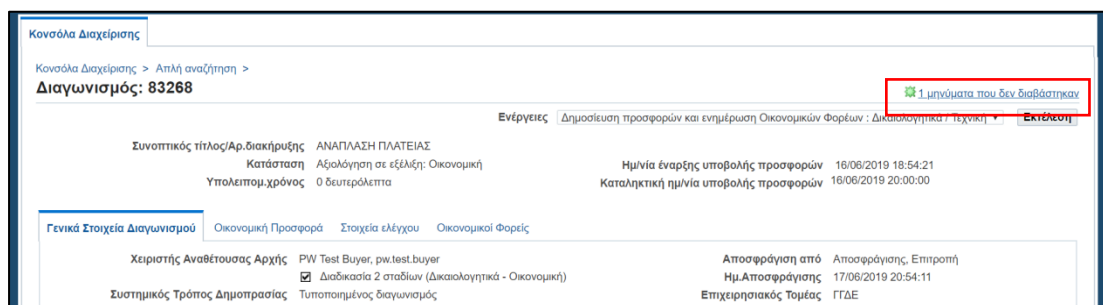
Εικόνα Π1-64 : Αναζήτηση διαγωνισμού

Στον πίνακα αποτελεσμάτων της αναζήτησης επιλέγετε τον ηλεκτρονικό διαγωνισμό με το «ποντίκι» πατώντας στο σχετικό ΑΑ Συστήματος.

Αριθμός	Συνοπτικός τίτλος/Αρ. διακήρυξης	Τύπος	Υπολειπομ. χρόνος	Ρόλος	Καταληκτική ημερίνα υποβολής προσφορών	Κατάσταση	Ενεργές προσφορές	Όλες οι προσφορές	Δημιουργία από	Μηνύματα που δεν έχουν διαβαστεί
83268	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ	Διαγωνισμός	0 δευτερόλεπτα	Κάτοχος	16/06/2019 20:00:00	Κλειστή (Κλειδωμένο)	2	2	PW Help Desk, Γραφείο Τεχνικής Στήριξης ΕΣΗΔΗΣ ΔΕ	0

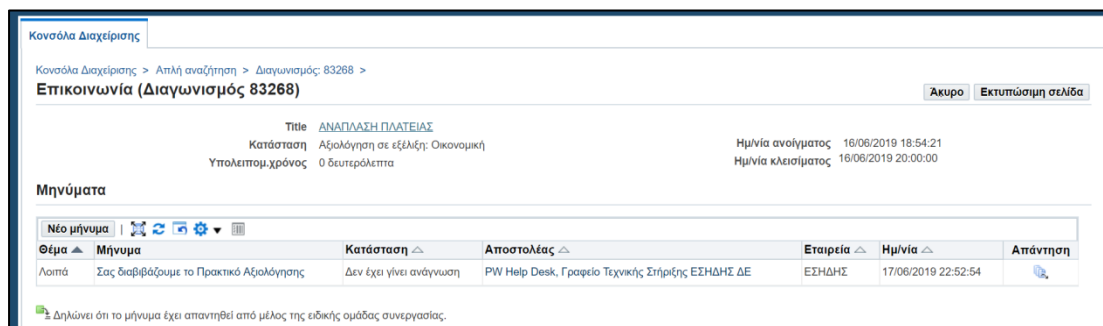
Εικόνα Π1-65 : Εύρεση και επιλογή διαγωνισμού

Στην οθόνη προβολής των στοιχείων του ηλεκτρονικού διαγωνισμού, επάνω δεξιά υπάρχει ειδοποίηση για το μήνυμα που λάβατε.

Εικόνα Π1-66 : Ειδοποίηση για νέο μήνυμα

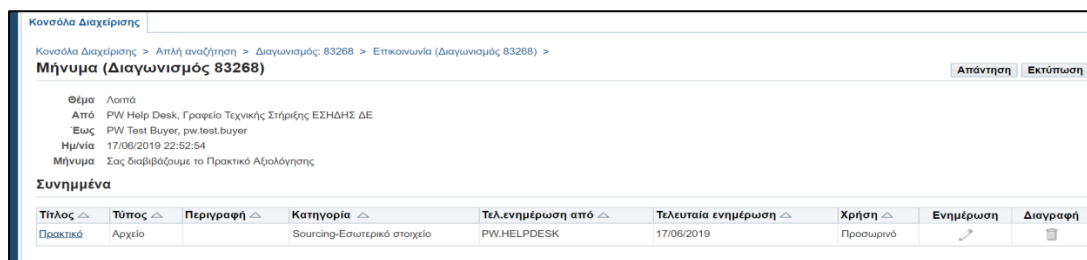
Επιλέγετε το μήνυμα και έχετε πρόσβαση στις λεπτομέρειες αυτού.

Εικόνα Π1-67 : Ληφθέν μήνυμα

Σημειώνεται ότι έχετε πρόσβαση στις λεπτομέρειες του μηνύματος και μέσω του dropdownlist **Ενέργειες**, επιλέγοντας την ενέργεια **Επικοινωνία** και πατώντας το κουμπί **Εκτέλεση**.

Πατώντας πάνω στο μήνυμα μπορείτε να δείτε τα συνημμένα αρχεία και συγκεκριμένα το Πρακτικό της ΕΔ.

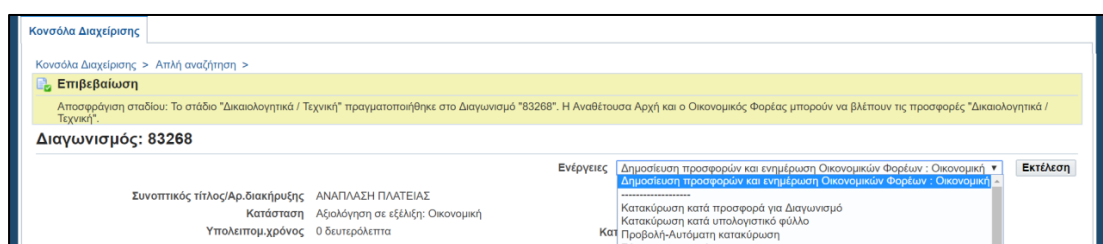
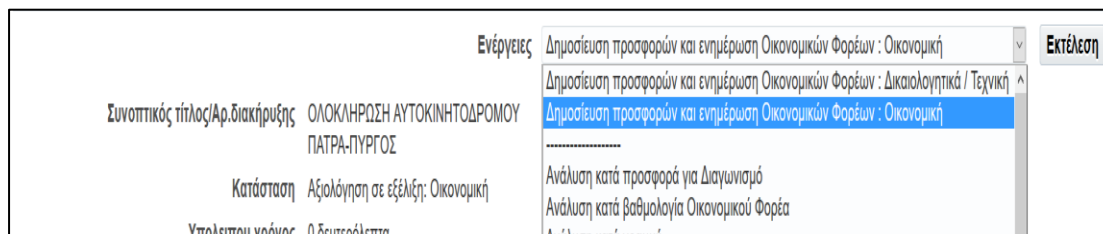
Εικόνα Π1-68 : Λεπτομέρειες μηνύματος

Στη συνέχεια ακολουθείτε όλες τις διοικητικές διαδικασίες για την έκδοση της Απόφασης για τα αποτελέσματα του διαγωνισμού.

Μετά την έκδοση της Απόφασης ακολουθεί η κοινοποίηση της σε όλους τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς (που δεν έχουν αποκλειστεί στο στάδιο ελέγχου των Εγγυητικών Επιστολών συμμετοχής) μέσω της λειτουργικότητας **Επικοινωνία** του

Συστήματος και η επισύναψη της στο χώρο «Συνημμένα Δημοσιευμένου Διαγωνισμού» με κατηγορία **Εως οικονομικό φορέα και οριστικοποίηση**.

Ταυτόχρονα εκτελείται στο σύστημα τις ενέργειες «**Δημοσίευση προσφορών και ενημέρωση Οικονομικών Φορέων - Δικαιολογητικά/Τεχνική**» και «**Δημοσίευση προσφορών και ενημέρωση Οικονομικών Φορέων - Οικονομική**» ώστε να παρέχετε πρόσβαση στα στοιχεία των προσφορών στους προσφέροντες οικονομικούς φορείς.

Εικόνα Π1-69 : Δημοσίευση προσφορών

Στην περιοχή Γενικά Στοιχεία Διαγωνισμού καταγράφεται ο χρόνος δημοσίευσης των προσφορών.

Εικόνα Π1-70 : Χρόνος δημοσίευσης προσφορών

Στη συνέχεια αναμένετε τον χρόνο) κατά τον οποίο οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς έχουν δικαίωμα υποβολής προδικαστικής προσφυγής επί της Απόφασης για τα αποτελέσματα του διαγωνισμού.

Πρόσκληση για υποβολή δικαιολογητικών κατακύρωσης

Συνδέεστε στο σύστημα ως χειριστής διαγωνισμού και επιλέγετε από το Βασικό Μενού τη διαδρομή [Σχεδιασμός/Προετοιμασία Διαγωνισμού - Αναθέτουσα Αρχή](#) → [Σχεδιασμός/Διαχείριση Διαγωνισμού](#) → [Διαχείριση Διαγωνισμών](#), προκειμένου να κατευθυνθείτε στην κονσόλα διαχείρισης των διαγωνισμών.

Στην οθόνη της κονσόλας Διαχείρισης Διαγωνισμών, αναζητείστε τον διαγωνισμό με την βοήθεια της λειτουργίας «Αναζήτηση δημοσιευμένων διαγωνισμών», είτε με τον ΑΑ Συστήματος, είτε με τον τίτλο διαγωνισμού και επιλέγετε το κουμπί *Εκτέλεση*.

Α/Α Συστήματος	Συνοπτικός τίτλος/Αρ.διακήρυξης	Τύπος	Υπολειπομ.χρόνος	Ρόλος	Κατάσταση	Ενεργές προφορές	Όλες οι προφορές
68601	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΙΚΤΥΩΝ	Διαγωνισμός	0 δευτερόλεπτα	Κάτοχος	ACTIVE	0	0
72262	μαριο-952α- χωρις υποαγραφή	Διαγωνισμός	0 δευτερόλεπτα	Κάτοχος	ACTIVE	1	1
72355	ΕΡΓΟ 95 2α	Διαγωνισμός	0 δευτερόλεπτα	Κάτοχος	ACTIVE	0	0
73091	2ος/2018	Διαγωνισμός	0 δευτερόλεπτα	Μέλος	ACTIVE	1	1
76915	test-GRAMMES ME ENOTHTES	Διαγωνισμός	0 δευτερόλεπτα	Κάτοχος	ACTIVE	0	0

Εικόνα Π1-71 : Αναζήτηση Διαγωνισμού

Στον πίνακα αποτελεσμάτων της αναζήτησης επιλέξτε τον ηλεκτρονικό διαγωνισμό με το «ποντίκι» πατώντας στο σχετικό ΑΑ Συστήματος.

Αριθμός	Συνοπτικός τίτλος/Αρ.διακήρυξης	Τύπος	Υπολειπομ.χρόνος	Ρόλος	Καταληκτική ημηνία υποβολής προφορών	Κατάσταση	Ενεργές προφορές	Όλες οι προφορές	Δημιουργία από	Μηνύματα που δεν έχουν διαβαστεί
83268	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ	Διαγωνισμός	0 δευτερόλεπτα	Κάτοχος	16/06/2019 20:00:00	Κλειστή (Κλειδωμένο)	2	2	PW Help Desk, Γραφείο Τεχνικής Στήριξης ΕΣΗΔΗΣ ΔΕ	0

Εικόνα Π1-72 : Εύρεση διαγωνισμού

Στην οθόνη προβολής των στοιχείων του ηλεκτρονικού διαγωνισμού και μέσω του dropdownlist *Ενέργειες*, επιλέγετε την ενέργεια *Επικοινωνία* και πατάτε το κουμπί *Εκτέλεση*.

Κονσόλα Διαχείρισης > Απλή αναζήτηση > Διαγωνισμός: 83268

Ενέργειες: **Επικοινωνία** Εκτέλεση

Συνοπτικός τίτλος/Αρ.διακήρυξης: ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ
 Κατάσταση: Αξιολόγηση σε εξέλιξη: Οικονομική (Αποσφραγιστική)
 Υπολειπομ.χρόνος: 0 δευτερόλεπτα

Ημενία έναρξης υποβολής προφορών: 16/06/2019 18:54:21
 Καταληκτική ημηνία υποβολής προφορών: 16/06/2019 20:00:00

Χειριστής Αναθέτουσας Αρχής: PW Test Buyer, pw.test.buyer
 Διαδικασία 2 σταδίων (Δικαιολογητικά - Οικονομική)

Ημ.Αποσφράγισης: 17/06/2019 20:54:11
 Επιχειρησιακός Τομέας: ΓΤΔΕ

Εικόνα Π1-73 : Επιλογή ενέργειας «Επικοινωνία»

Επιλέγετε Νέο Μήνυμα

Κονσόλα Διαχείρισης > Απλή αναζήτηση > Διαγωνισμός: 83268 > Επικοινωνία (Διαγωνισμός 83268) Ακύρο Εκτυπώσιμη σελίδα

Τίτλος: ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ
 Κατάσταση: Αξιολόγηση σε εξέλιξη: Οικονομική (Αποσφραγιστική)
 Υπολειπομ. χρόνος: 0 δευτερόλεπτα

Ημ/νία ανοίγματος: 16/06/2019 18:54:21
 Ημ/νία κλεισίματος: 16/06/2019 20:00:00

Μηνύματα

Νέο μήνυμα

Θέμα	Μήνυμα	Κατάσταση	Αποστολέας	Εταιρεία	Ημ/νία	Απάντηση
Λοιπά	Σας διαβιβάζουμε τα Πρακτικά Αξιολόγησης	Ανάγνωση	PW Help Desk, Γραφείο Τεχνικής Στήριξης ΕΣΣΔΗΣ ΔΕ	ΕΣΣΔΗΣ	17/06/2019 22:52:54	

Δηλώνει ότι το μήνυμα έχει απαντηθεί από μέλος της ειδικής ομάδας συνεργασίας.

Εικόνα Π1-74 : Δημιουργία νέου μηνύματος

Στοιχεία Μηνύματος

Αποστολή σε : (επιλέγετε τον οικονομικό φορέα που έχει οριστεί προσωρινός ανάδοχος)

Επιλογή θέματος : Δικαιολογητικά προσωρινού αναδόχου – Κατακύρωση (**Επιλέγετε οπωσδήποτε το συγκεκριμένο θέμα σε όλη τη διαδικασία κατακύρωσης ώστε να μπορείτε να κάνετε χρήση ορισμένων λειτουργικοτήτων του Συστήματος**).

Μήνυμα : Πληκτρολογείτε το μήνυμα

Προσθήκη συνημμένου : επισυνάπτεται το έγγραφο της Πρόσκλησης με κατηγορία : Έως οικονομικό φορέα

Κονσόλα Διαχείρισης > Απλή αναζήτηση > Διαγωνισμός: 83268 > Επικοινωνία (Διαγωνισμός 83268) > Δημιουργία νέου μηνύματος (Διαγωνισμός 83268) Ακύρο Αποστολή

* Υποδεικνύει απαιτούμενο πεδίο

Αποστολή σε: Οικονομικός φορέας Όλοι οι συμμετέχοντες

Υπόδειξη Για επιλογή πολλαπλών προμηθευτών, κρατήστε πατημένο το πλήκτρο control.

* Επιλογή θέματος: Δικαιολογητικά προσωρινού αναδόχου / Κατακύρωση

* Μήνυμα: Σας διαβιβάζουμε την πρόσκληση για υποβολή δικαιολογητικών κατακύρωσης

Συνημμένα

Προσθήκη συνημμένου...	Τίτλος	Τύπος	Περιγραφή	Κατηγορία	Τελ. ενημέρωση από	Τελευταία ενημέρωση	Χρήση	Ενημέρωση	Διαγραφή
	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	Αρχείο		Έως οικονομικό φορέα	PW.TEST.BUYER	18/06/2019	Προσωρινό		

Εικόνα Π1-75 : Συμπλήρωση στοιχείων μηνύματος

Επιλέγετε **Αποστολή** και το μήνυμα αποθηκεύεται στο χώρο της «Επικοινωνίας».

Κονσόλα Διαχείρισης

Κονσόλα Διαχείρισης > Απλή αναζήτηση > Διαγωνισμός: 83268 >

Επικοινωνία (Διαγωνισμός 83268) Άκυρο Εκτυπώσιμη σελίδα

Title: **ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ**

Κατάσταση: Αρμόλγηση σε εξέλιξη: Οικονομική (Αποσυρσιήσιμης)

Υπολειπομ.χρόνος: 0 δευτερόλεπτα

Ημ/νία ανοίγματος: 18/06/2019 18:54:21
 Ημ/νία κλεισίματος: 18/06/2019 20:00:00

Μηνύματα

Νέο μήνυμα |

Θέμα	Μήνυμα	Κατάσταση	Αποστολέας	Εταιρεία	Ημ/νία
Δικαιολογητικά προσωρινού α...	Σας διαβιβάζουμε την πρόσκληση για υποβολή δικαιολο...	Ανάγνωση	PW Test Buyer, pw.test.buyer	ΕΣΗΔΗΣ	18/06/2019 18:19:30
Λοιπά	Σας διαβιβάζουμε το Πρακτικό Αξιολόγησης	Ανάγνωση	PW Help Desk, Γραφείο Τεχνικής Στήριξης ΕΣΗΔΗΣ ΔΕ	ΕΣΗΔΗΣ	17/06/2019 22:52:54

Εικόνα Π1-76 : Καταγεγραμμένα μηνύματα στο χώρο «Επικοινωνία»

Αποστολή Δικαιολογητικών κατακύρωσης

Ο **προσωρινός ανάδοχος** θα αποστείλει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης μέσω της λειτουργικότητας **Επικοινωνία**.

Κονσόλα Διαχείρισης

Κονσόλα Διαχείρισης > Ενεργοί απαντήσεις και προσχέδια απαντήσεων > Διαγωνισμός: 83268 > Επικοινωνία (Διαγωνισμός 83268) >

Μήνυμα (Διαγωνισμός 83268) Απάντηση Εκτύπωση

Θέμα: Δικαιολογητικά προσωρινού αναδόχου / Κατακύρωση

Από: PW TEST Vendor01, pw.test.vendor01

Έως: ΕΣΗΔΗΣ

Ημ/νία: 18/06/2019 18:47:43

Μήνυμα: Σας διαβιβάζουμε τα δικαιολογητικά κατακύρωσης

Συνημμένα

Τίτλος	Τύπος	Περιγραφή	Κατηγορία	Τελ.ενημέρωση από	Τελευταία ενημέρωση	Ενημέρωση	Διαγραφή
Ποινικό Μητρώο	Αρχείο		Από οικονομικό φορέα	PW.TEST.VENDOR01	18/06/2019		
Φορολογική Ενημερότητα	Αρχείο		Από οικονομικό φορέα	PW.TEST.VENDOR01	18/06/2019		
Ασφαλιστική Ενημερότητα	Αρχείο		Από οικονομικό φορέα	PW.TEST.VENDOR01	18/06/2019		

Εικόνα Π1-77 : Αποστολή δικαιολογητικών κατακύρωσης μέσω «Επικοινωνίας»

Έλεγχος Δικαιολογητικών κατακύρωσης

Ο **χειριστής του διαγωνισμού ΑΑ** θα λάβει μήνυμα για την αποστολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης.

Βασικό Μενού

- Διαγωνισμοί - Υποβολή Προσφορών - Οικονομικός Φορέας
- Διαχείριση Συμβάσεων - Προφίλ Οικονομικού Φορέα
- Πλήρης πρόσβαση στο iSupplier Portal

Εκκρεμείς Ειδοποιήσεις

Αναζήτηση Ειδοποιήσεων (304) Γραμμές 1 έως 75

Από	Τύπος	Θέμα	Αποστολή	Πρ
PW Test Buyer, pw.test.buyer	Αναζήτηση πηγής προμήθειας Διαπραγμάτευση Ειδοποιήσεων	Εσπλήη-Μήνυμα για τον διαγωνισμό 83268 (ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ)	18/06/2019	

Εικόνα Π1-78 : Μήνυμα / ειδοποίηση για την αποστολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης

1. Ο **χειριστής του διαγωνισμού** θα πρέπει να ενημερώσει τον Πρόεδρο της ΕΔ για την παραλαβή των δικαιολογητικών ώστε η ΕΔ να προχωρήσει στον έλεγχο αυτών.

2. Η **ΕΔ** αξιολογεί τα δικαιολογητικά κατακύρωσης. Δύναται να ζητήσει συμπλήρωση ή διευκρίνιση επί αυτών μέσω της λειτουργικότητας *Επικοινωνία*. Συντάσσει Πρακτικό και το διαβιβάζει στο χειριστή του διαγωνισμού της Α.Α. μέσω της λειτουργικότητας *Επικοινωνία*.

Έκδοση και κοινοποίηση Απόφασης Κατακύρωσης

Μετά την παραλαβή του πρακτικού η Α.Α. προβαίνει στην έκδοση της απόφασης κατακύρωσης όπου επικυρώνονται και τα αποτελέσματα ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης. **Ο χειριστής του διαγωνισμού** της Α.Α. προβαίνει, στην κοινοποίηση της Απόφασης Κατακύρωσης, μαζί με αντίγραφο όλων των πρακτικών της διαδικασίας ελέγχου και αξιολόγησης των υποβληθέντων δικαιολογητικών σε όλους τους προσφέροντες σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, μέσω της λειτουργικότητας *Επικοινωνία*. Ταυτόχρονα, επισυνάπτει τα δικαιολογητικά του προσωρινού αναδόχου στην περιοχή **Συνημμένα Προκηρυγμένου Διαγωνισμού**.

Για την υποβοήθηση του έργου της Αναθέτουσας Αρχής έχει δημιουργηθεί στο Σύστημα η εκτύπωση «*Μεταφορά δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου σε διαγωνισμό (Α.Α.)*», μετά την εκτέλεσή/εξαγωγή της τα δικαιολογητικά του αναδόχου να μεταφέρονται μαζικά στο χώρο *Συνημμένα προκηρυγμένου διαγωνισμού*.

Επισημάνση

Η μεταφορά θα εκτελεστεί σωστά μόνο εάν όταν τα δικαιολογητικά κατακύρωσης υποβλήθηκαν μέσω της *Επικοινωνίας*, με μήνυμα το οποίο είχε θέμα **Δικαιολογητικά προσωρινού αναδόχου / Κατακύρωση**.

	Κατάλογος συμμετεχόντων κατά σειρά μειοδοσίας (Α.Α.)	Αναζήτηση πηγής προμήθειας
	Κατάλογος συμμετεχόντων κατά σειρά μειοδοσίας - Οικον. Πρόσφ. αρ. 95 παρ. 2α (Α.Α.)	Αναζήτηση πηγής προμήθειας
	Κατάλογος συμμετεχόντων κατά σειρά μειοδοσίας - Οικον. Πρόσφ. αρ. 95 παρ. 2α και προμήθειας (Α.Α.)	Αναζήτηση πηγής προμήθειας
	Κατάλογος συμμετεχόντων κατά σειρά μειοδοσίας - Οικον. Πρόσφ. αρ. 95 παρ. 2α/2β (Α.Α.)	Αναζήτηση πηγής προμήθειας
	Κατάλογος συμμετεχόντων κατά σειρά μειοδοσίας - Οικον. Πρόσφ. αρ. 95 παρ. 2β ή παρ. 2γ (Α.Α.)	Αναζήτηση πηγής προμήθειας
	Κατάλογος συμμετεχόντων κατά σειρά μειοδοσίας - Οικον. Πρόσφ. αρ. 95 παρ. 3 (Α.Α.)	Αναζήτηση πηγής προμήθειας
	Κατάλογος συμμετεχόντων κατά σειρά μειοδοσίας - Οικον. Πρόσφ. αρ. 95 παρ. 4 (Α.Α.)	Αναζήτηση πηγής προμήθειας
	Μεταφορά δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου σε διαγωνισμό (Α.Α.)	Αναζήτηση πηγής προμήθειας
	Οικονομική προσφορά Έργου αρ. 95 παρ. 2α (Α.Α.)	Αναζήτηση πηγής προμήθειας

ΕικόναΠ1-79: Επιλογή εκτύπωσης «Μεταφορά δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου σε διαγωνισμό (Α.Α.)

Για την εξαγωγή της συγκεκριμένης εκτύπωσης στην καρτέλα *Παράμετροι* θα πρέπει να αναζητηθεί και επιλεγθεί ο διαγωνισμός (ΑΑ Συστήματος) και ο οικονομικός φορέας.

Ορισμός: Ενεργό βήμα Εξέταση: Επόμενο βήμα

Προγρ/σμός εκτέλεσης αίτησης: Προσδιορισμός Διαχείριση προγράμματος Ακυρω Συνέχεια

* Υποδεικνύει απαιτούμενο πεδίο

Νέα αίτηση
 Αντιγραφή αίτησης

Όνομα προγράμματος:

Όνομα αίτησης: Το όνομα μπορεί να χρησιμοποιηθεί αργότερα για την αναζήτηση της αίτησης.

Ρυθμίσεις NLS **Παράμετροι** Ειδοποίηση Επιλογές εκτύπωσης Επιλογές παράδοσης Επιλογές χρονοδιαγράμματος

* A/A Συστήματος:
 ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ

* Οικονομικός Φορέας:

Κονσόλα Διαγνωστικού ελέγχου

Εικόνα Π1-80 : Παράμετροι εκτύπωσης «Μεταφορά δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου σε διαγωνισμό (Α.Α.)»

Κατακύρωση διαγωνισμού

Διοικητικές ενέργειες

Ο **χειριστής του διαγωνισμού ΑΑ** εφόσον παρέλθει το χρονικό διάστημα κατά το οποίο οι οικονομικοί φορείς έχουν δικαίωμα υποβολής προδικαστικής προσφυγής επί της Απόφασης Κατακύρωσης, και εμπίπτει στην περίπτωση εξέτασης οψιγενών μεταβολών προσκαλεί μέσω της λειτουργικότητας **Επικοινωνία**, τον προσωρινό ανάδοχο να υποβάλλει σχετική υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 105 παρ. 2γ και του άρθρου 104 του ν. 4412/2016.

Ο **χειριστής του διαγωνισμού** επισυνάπτει την υπεύθυνη δήλωση εφόσον δεν έχουν επέλθει οψιγενείς μεταβολές στην περιοχή **Συνημμένα Προκηρυγμένου Διαγωνισμού**. Σε περίπτωση οψιγενών μεταβολών, αυτές εξετάζονται από την Επιτροπή Διαγωνισμού, η οποία συντάσσει σχετικό πρακτικό, το οποίο συνοδεύει την σύμβαση.

Ο **χειριστής του διαγωνισμού** αποστέλλει μέσω της λειτουργικότητας **Επικοινωνία**, έγγραφη ειδική πρόσκληση στον ανάδοχο να προσέλθει για την υπογραφή του συμφωνητικού.

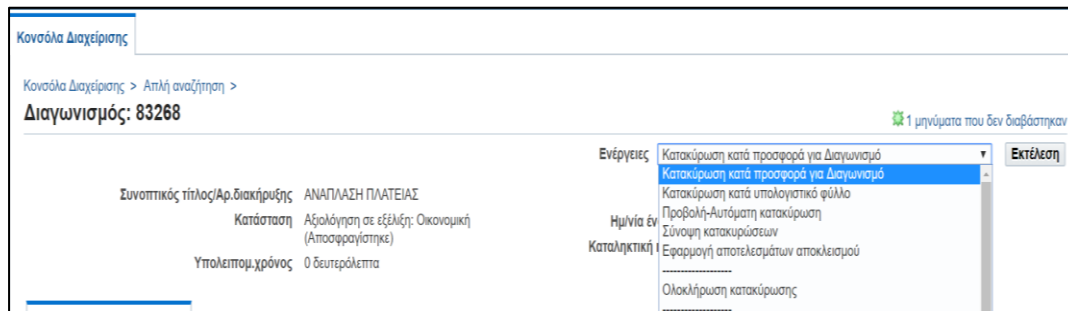
Επισημαίνεται ότι από την αποστολή της πρόσκλησης υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης έως και την κοινοποίηση της Απόφασης θα πρέπει στις *Επικοινωνίες* να επιλέγεται θέμα : *Δικαιολογητικά προσωρινού αναδόχου / Κατακύρωση*

Ηλεκτρονικές Ενέργειες

Μετά την ολοκλήρωση των ανωτέρω ενεργειών ο χειριστής του διαγωνισμού μέσω της οθόνης προβολής των στοιχείων του ηλεκτρονικού διαγωνισμού και μέσω του dropdownlist *Ενέργειες*, επιλέγει έναν από τους τρόπους κατακύρωσης (Κατακύρωση κατά προσφορά για διαγωνισμό, Κατακύρωση κατά υπολογιστικό φύλλο και Προβολή-Αυτόματη Κατακύρωση).

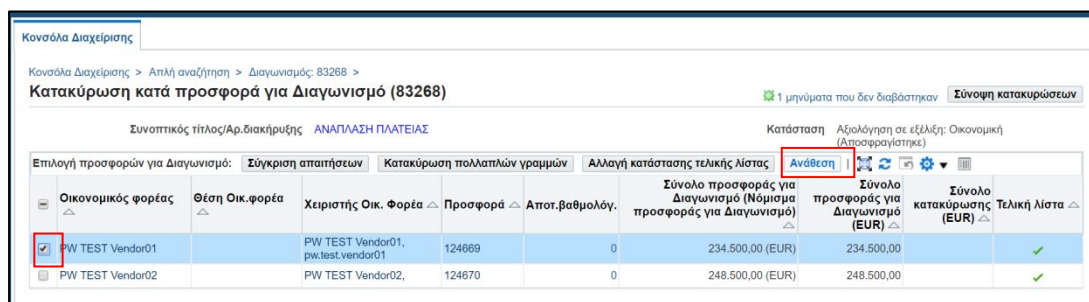
Κατακύρωση κατά προσφορά για διαγωνισμό

Ο χειριστής του διαγωνισμού μέσω του dropdownlist **Ενέργειες**, επιλέγει **Κατακύρωση κατά προσφορά για διαγωνισμό** και πατάει το κουμπί **Εκτέλεση**.

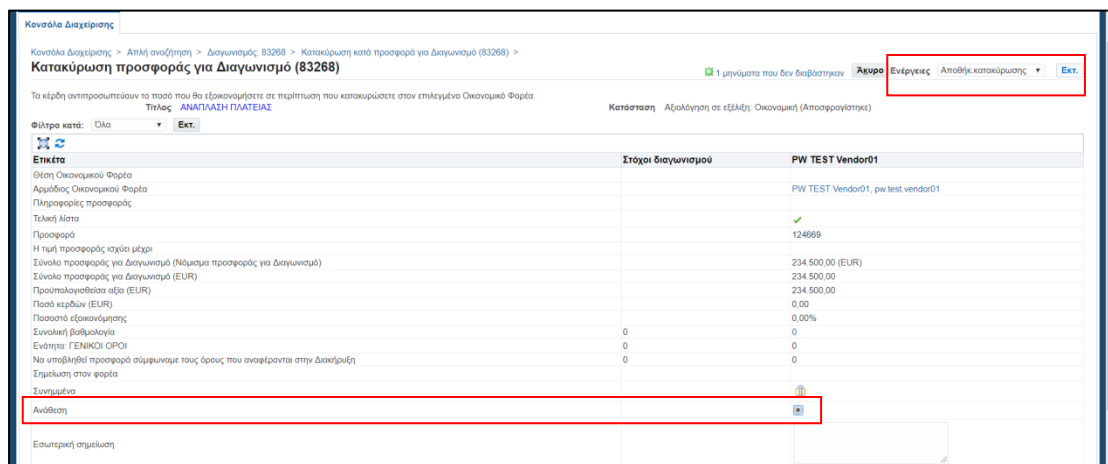
Εικόνα Π1-81 : Κατακύρωση κατά προσφορά για διαγωνισμό

Επιλέγει τον Ανάδοχο και πατάει **Ανάθεση**

Εικόνα Π1-82 : Επιλογή Αναδόχου

Στην οθόνη που ακολουθεί επιλέγει το κουμπί **Ανάθεση** και εκτελεί την ενέργεια **Αποθήκευση κατακύρωσης**.

Εικόνα Π1-83 : Επιλογή ανάθεσης και αποθήκευση κατακύρωσης

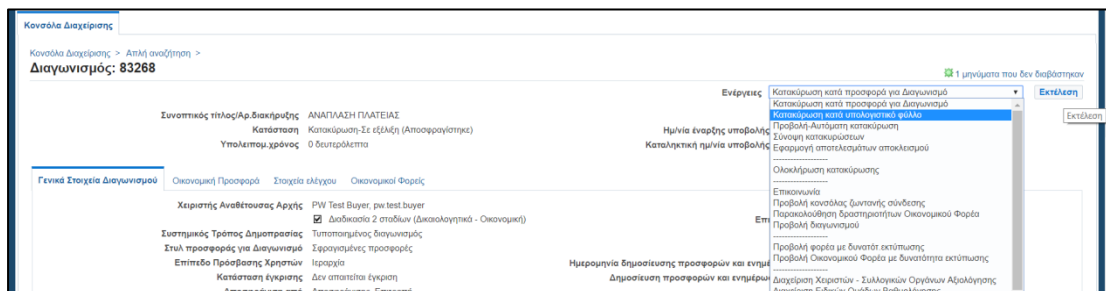
Λαμβάνει επιβεβαίωση

Εικόνα Π1-84 : Επιβεβαίωση αποθήκευσης κατακύρωσης

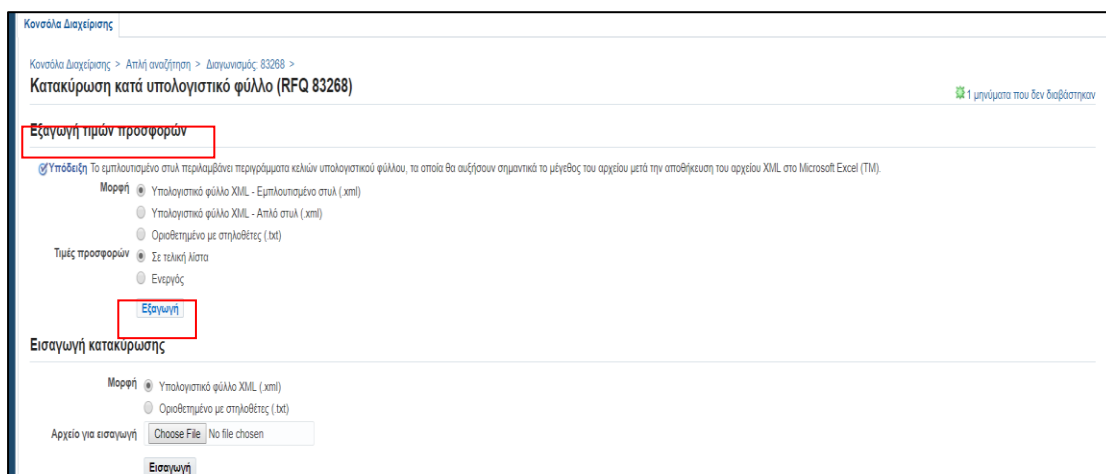
Κατακύρωση κατά υπολογιστικό φύλλο

1. Ο χειριστής του διαγωνισμού μέσω του dropdownlist **Ενέργειες**, επιλέγει **Κατακύρωση κατά υπολογιστικό φύλλο** και πατάει το κουμπί **Εκτέλεση**.

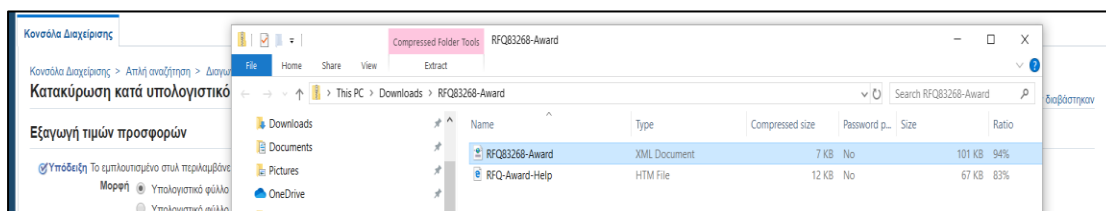
Εικόνα P1-85 : Κατακύρωση κατά υπολογιστικό φύλλο

2. Στην οθόνη που εμφανίζεται επιλέγει στην ενότητα «Εξαγωγή τιμών προσφορών» επιλέγει **Εξαγωγή**.

Εικόνα P1-86 : Εξαγωγή υπολογιστικού φύλλου κατακύρωσης

3. Ανοίγει το αρχείο με όνομα «RFQ83268-Award»

Εικόνα P1-87 : Λήψη και αποθήκευση υπολογιστικού φύλλου κατακύρωσης

4. Στο υπολογιστικό φύλλο τύπου συμπληρώνει μόνο τα κίτρινα κελιά (του επιθυμητού Αναδόχου) στο φύλλο «Γραμμές». Συγκεκριμένα θέτει στο κελί

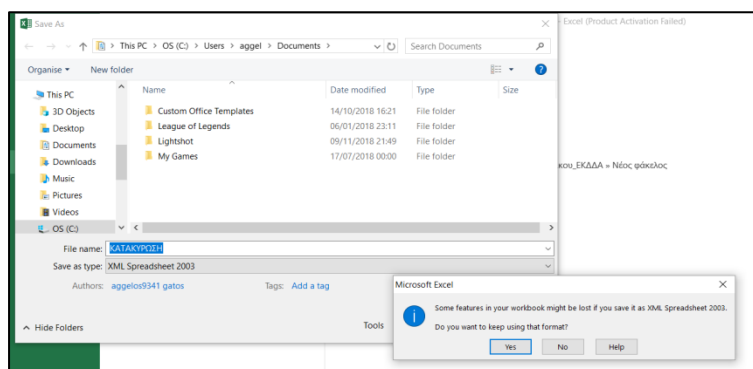
«Ποσότητα Κατακύρωσης» την ίδια ποσότητα που αναγράφεται στο κελί «Ποσότητα για τιμή προσφοράς» μόνο στον επιθυμητό ανάδοχο.

The screenshot shows an Excel spreadsheet in Protected View. The spreadsheet is titled 'Γραμμές' (Lines) and contains several sections:

- Γραμμές:** Fields for 'Αριθμός κατακυρωμένων γραμμών' (0), 'Κωδικός CPV' (0), 'Σύνολο τρέχουσας τιμής' (0.00), 'Σύνολο ποσό κατακύρωσης' (0.00), 'Συνολικό ποσό κερδών' (0.00), and 'Συνολικό ποσοστό κερδών' (0.00%).
- 1 ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΑ:** Fields for 'Τύπος γραμμής' (Αγαθά), 'Κωδικός CPV' (00.002), 'Μονάδα Έργο', 'Τιμή εκκλήσης' (200,000.00), 'Ποσότητα κατακύρωσης' (0), 'Κατηγορία' (00.002), 'Προπολογισθείσα τιμή', 'Ποσό κατακύρωσης' (0.00), 'Διεύθυνση αποστολής ΓΓΔΕ', 'Ποσό κερδών', and 'Ποσοστό εξοικονόμησης'.
- Table:** A table with columns 'Απαίτηση', 'PW TEST Vendor01 Προσφορά "124669"', and 'PW TEST Vendor02 Προσφορά "124670"'. Rows include 'Θέση Οικονομικού Φορέα', 'Κατάσταση τελικής λίστας', 'Κατάσταση τεχνικής λίστας', 'Τιμή προσφοράς', 'Ποσότητα για τιμή προσφοράς', 'Κέρδος από χρήση τιμής μονάδας', 'Ποσοστό κερδών από χρήση τιμής μονάδας', 'Ποσότητα κατακύρωσης', 'Ποσό κατακύρωσης', 'Απία κατακύρωσης/απόρριψης', 'Παραμηνία υπόλοιπης', 'Επιείσθη στον φορέα', and 'Συμμετένο'.
- Συντελεστές κόστους:** Fields for 'Τιμή γραμμής (Από μονάδα)', 'Προσφερόμενη Έκπτωση (% τιμής γραμμής)', and 'Ποσότητα κατακύρωσης'.
- 2 ΗΜ ΕΡΓΑΣΙΕΣ:** Similar fields to section 1.

Εικόνα Π1-88 : Συμπλήρωση υπολογιστικού φύλλου κατακύρωσης

5. Αποθηκεύει το υπολογιστικό φύλλο τύπου xml.

Εικόνα Π1-89 : Αποθήκευση συμπληρωμένου υπολογιστικού φύλλου κατακύρωσης

6. Μέσω του dropdownlist *Ενέργειες*, επιλέγει *Κατακύρωση κατά υπολογιστικό φύλλο* και πατάει το κουμπί *Εκτέλεση*. Στη οθόνη που εμφανίζεται στην ενότητα «Εισαγωγή κατακύρωσης» επιλέγει το αρχείο που αποθήκευσε και επιλέγει το κουμπί «Εισαγωγή».

Κατακύρωση κατά υπολογιστικό φύλλο (RFQ 83268) 1 μηνύματα που δεν διαβάστηκαν

Εισαγωγή τιμών προσφορών

Υποδείξη Το εμπλουτισμένο από περιλαμβανόμενα πεδίων υπολογιστικό φύλλο, το οποίο θα αυξήσει σημαντικά το μέγεθος του αρχείου μετά την αποθήκευση του αρχείου XML στο Microsoft Excel (TM).

Μορφή

- Υπολογιστικό φύλλο XML - Εμπλουτισμένο σταλ (.xml)
- Υπολογιστικό φύλλο XML - Απλό σταλ (.xml)
- Ορισθέντα με σπλοτβέτες (.txt)

Τιμές προσφορών

- Σε τακτά λίστα
- Ενιργός

Εισαγωγή κατακύρωσης

Μορφή

- Υπολογιστικό φύλλο XML (.xml)
- Ορισθέντα με σπλοτβέτες (.txt)

Αρχείο για εισαγωγή ΚΑΤΑΚΥΡΩΣΗ.xml

Επιστροφή στον διαγωνισμό 83268

Εικόνα Π1-90 : Εισαγωγή συμπληρωμένου υπολογιστικού φύλλο κατακύρωσης

7. Ακολουθεί η οθόνη κατακυρωμένες προσφορές και επιλέγει *Υποβολή*.

Κεντρικό Διαχείρισης

Κατάσταση: 1 μηνύματα που δεν διαβάστηκαν

Κατάσταση: Πλέον συμπέριουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής

Κατακυρωμένες προσφορές για διαγωνισμό γραμμής

Εμφάνιση όλων των Αποτιμητριών | Απόκρυψη όλων των Αποτιμητριών

Αποτιμητρίες Γραμμής	Στοιχείο, έκδοση	Προσφορά	Προμηθευτής	Θέση προμηθευτή	Ποσότητα κατακύρωσης	Τιμή κατακύρωσης (EUR)
▶ 1	ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΑ	124669	PW TEST Vendor01		1 (Έργο)	134 000,00
▶ 2	ΗΜ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	124669	PW TEST Vendor01		1 (Έργο)	67 000,00
▶ 3	ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	124669	PW TEST Vendor01		1 (Έργο)	33 500,00

Προσφορές γραμμής για Διαγωνισμό που απορρίφθηκαν

Εμφάνιση όλων των Αποτιμητριών | Απόκρυψη όλων των Αποτιμητριών

Αποτιμητρίες Γραμμής	Στοιχείο, έκδοση	Προσφορά	Προμηθευτής	Θέση προμηθευτή	Ποσότητα για τιμή προσφοράς	Τιμή προσφοράς για διαγωνισμό (EUR)
▶ 1	ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΑ	124670	PW TEST Vendor02		1 (Έργο)	140 000,00
▶ 2	ΗΜ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	124670	PW TEST Vendor02		1 (Έργο)	72 000,00
▶ 3	ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	124670	PW TEST Vendor02		1 (Έργο)	36 500,00

Εικόνα Π1-91 : Ενημέρωση στοιχείων κατακύρωσης

Κεντρικό Διαχείρισης

Κατάσταση: 1 μηνύματα που δεν διαβάστηκαν

Επιβεβαίωση

Η κατακύρωση για τον διαγωνισμό 83268, η οποία εστάλη από το λογιστικό φύλλο, έχει αποθηκευτεί ως προσέβδι.

Σύνοψη κατακύρωσης (Διαγωνισμός 83268)

Κατάσταση: Κατακύρωση-Σε εξέλιξη (Αποσφραγίστηκε)

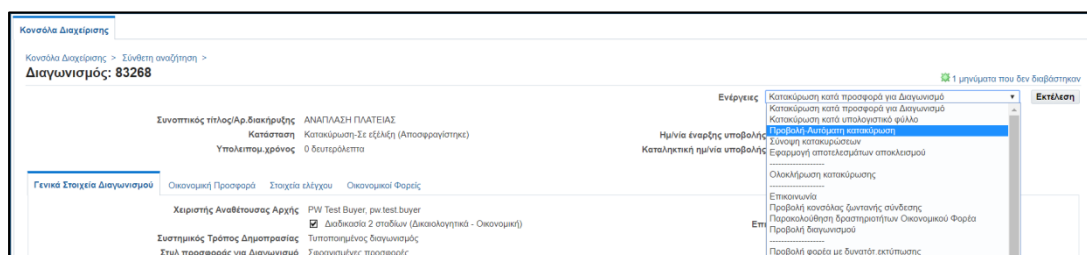
Επισήμανση κατακύρωσης

Νόμισμα Διαγωνισμού: EUR

Εικόνα Π1-92 : Επιβεβαίωση αποθήκευσης κατακύρωσης

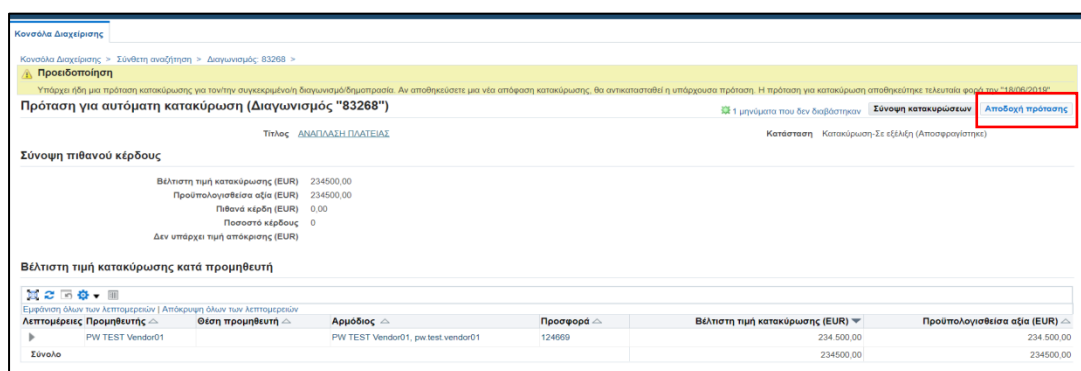
Προβολή – Αυτόματη Κατακύρωση

1. Ο χειριστής του διαγωνισμού μέσω του dropdownlist **Ενέργειες**, επιλέγει **Προβολή-Αυτόματη κατακύρωση** και πατάει το κουμπί **Εκτέλεση**.

Εικόνα Π1-93 : Προβολή-Αυτόματη κατακύρωση

2. Εμφανίζεται η ακόλουθη οθόνη και επιλέγει **Αποδοχή πρότασης**

Εικόνα Π1-94 : Πρόταση κατακύρωσης του Συστήματος

Επισημαίνεται ότι

- στην οθόνη θα εμφανίζεται ο οικονομικός φορέας με την βέλτιστη προσφορά σε όλες τις γραμμές. Στη περίπτωση που ο οικονομικός με τη βέλτιστη προσφορά δεν θα είναι ο Ανάδοχος της συγκεκριμένης σύμβασης ή στην εν λόγω οθόνη εμφανίζονται περισσότεροι από έναν οικονομικοί φορείς τότε θα πρέπει πρώτα να γίνει «εσωτερικός αποκλεισμός» του ή των οικονομικών φορέων και στη συνέχεια να ακολουθήσει η ενέργεια **Προβολή-Αυτόματη κατακύρωση**.

- Ο «εσωτερικός αποκλεισμός» γίνεται από την ενέργεια **Κατακύρωση κατά προσφορά για διαγωνισμό** ή την ενέργεια **Ανάλυση κατά προσφορά**

Κατακύρωση κατά προσφορά για Διαγωνισμό (90832) Σύνοψη κατακυρώσεων

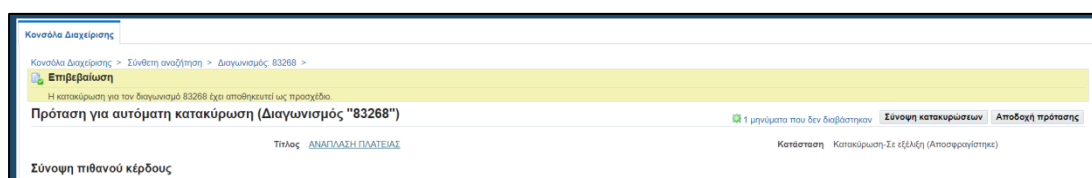
Συνοπτικός τίτλος/Αρ.διακήρυξης: ΜΕ/ΕΤΗ ΜΕ ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΙΣΗ Κατάσταση Κατακύρωση-Σε εξέλιξη (Αποσφραγιστής)

Επιλογή προσφορών για Διαγωνισμό: Σύγκριση απαιτήσεων Κατακύρωση πολλαπλών γραμμών **Αλλαγή κατάστασης τελικής λίστας** Ανάθεση

Οικονομικός φορέας	Θέση Οικ.φορέα	Χειριστής Οικ. Φορέα	Προσφορά	Αποτ.βαθμολογ.	Σύνολο προσφοράς για Διαγωνισμό (Νόμισμα προσφοράς για Διαγωνισμό)	Σύνολο προσφορών για Διαγωνισμό (EUR)	Σύνολο κατακύρωσης (EUR)	Σύνολο κατακύρωσης Λόγος (Λ) Κ/Β	Τελική λίστα
VENDOR26		26. Vendor	66710	90.5	275.000,00 (EUR)	275.000,00	275.000,00	3038,67403314917	✓
VENDOR25		25. Vendor	66694	80.5	300.000,00 (EUR)	300.000,00		3728,70807453416	✗

Εικόνα Π1-95 : Κατακύρωση κατά προσφορά για διαγωνισμό – Αλλαγή κατάσταση τελικής λίστας

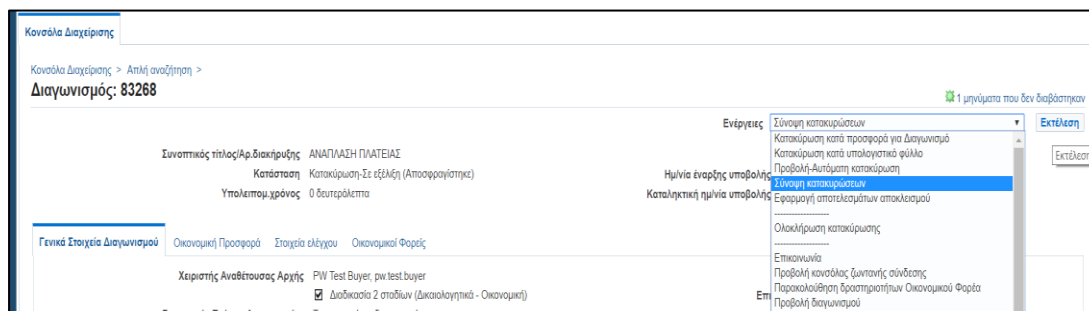
- Ο χειριστής του διαγωνισμού επιλέγει τον ανάδοχο που θέλει να αποκλείσει και επιλέγει **Αλλαγή κατάσταση τελικής λίστας**
3. Μετά την Αποδοχή της πρότασης του Συστήματος ο χειριστής του διαγωνισμού λαμβάνει επιβεβαίωση αποθήκευσης κατακύρωσης.

Εικόνα Π1-96 : Επιβεβαίωση αποθήκευσης κατακύρωσης

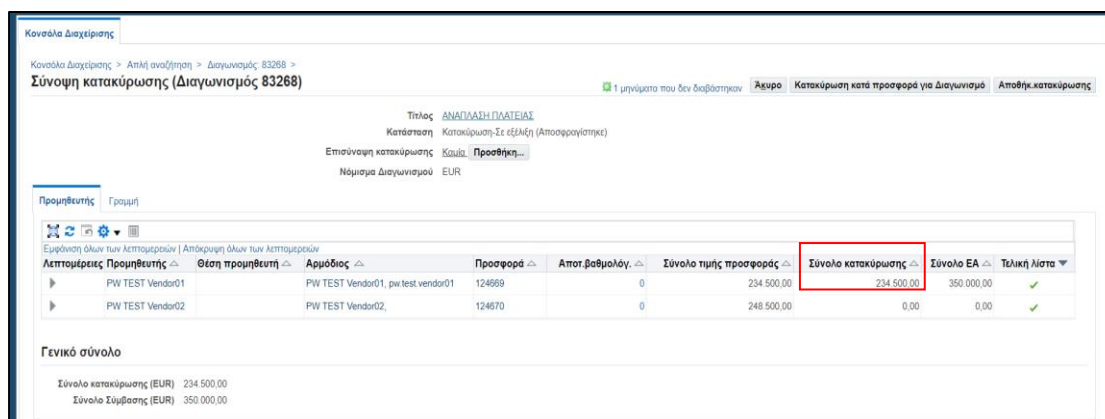
Σύνοψη κατακύρωσης

Ο χειριστής του διαγωνισμού μέσω του dropdownlist **Ενέργειες**, επιλέγει **Σύνοψη κατακυρώσεων** και πατάει το κουμπί **Εκτέλεση**.

Εικόνα Π1-97 : Σύνοψη κατακυρώσεων

Στην οθόνη που ακολουθεί ελέγχει εάν έχει καταχωρηθεί στη στήλη «Σύνολο κατακύρωσης» ποσό.

Εικόνα Π1-98 : Επιβεβαίωση αποθήκευσης κατακύρωσης

Εκτύπωση «Κατακύρωση διαγωνισμού (Α.Α.)»

Ο χειριστής διαγωνισμού επιλέγει από το Βασικό Μενού μέσω της διαδρομής *Σχεδιασμός/Προετοιμασία Διαγωνισμού - Αναθέτουσα Αρχή* → *Σχεδιασμός/Διαχείριση Διαγωνισμού* → *Εκτυπώσεις*, την εκτύπωση «Κατακύρωση διαγωνισμού (Α.Α.)» προκειμένου να καταχωρήσει στον διαγωνισμό το συνολικό ποσό της σύμβασης με Φ.Π.Α.

Για την εξαγωγή της συγκεκριμένης εκτύπωσης στην καρτέλα *Παράμετροι* θα πρέπει να αναζητηθεί και επιλεγθεί ο διαγωνισμός (ΑΑ Συστήματος), και να καταχωρηθεί το συνολικό ποσό της σύμβασης με Φ.Π.Α.

Ορισμός

Εξέταση

Προγράμμος εκτέλεσης αίτησης: Προσδιορισμός

Διαχείριση προγράμματος Άκυρο **Συνέχεια**

* Υποδεικνύει απαιτούμενο πεδίο

Νέα αίτηση
 Αντιγραφή αίτησης

Όνομα προγράμματος: Κατακύρωση διαγωνισμού (Α.Α.)

Όνομα αίτησης

Το όνομα μπορεί να χρησιμοποιηθεί αριθμός για την αναζήτηση της αίτησης.

Ρυθμίσεις NLS

Παράμετροι

Διάταξη Ειδοποίηση Επιλογές εκτύπωσης Επιλογές παράδοσης Επιλογές χρονοδιαγράμματος

* Α/Α Συστήματος 83268

ΑΝΑΓΓΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ

* Ποσό Κατακύρωσης 800000

Εικόνα Π1-99: Παράμετροι – εκτύπωσης «Κατακύρωση διαγωνισμού (Α.Α.)»

Επιλέγει *Συνέχεια* και *Υποβολή* και κάνει λήψη της εκτύπωσης και λαμβάνει μήνυμα επιτυχούς (ή όχι) καταχώρησης.

Ημ/νια Δημοσίευσης: 18/06/2019
Χρήστης: PW.TEST.BUYER
Σελίδα: 1

ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗ ΤΙΜΗΣ ΚΑΤΑΚΥΡΩΣΗΣ

ΑΑ Διαγωνισμού: 83268
Διαγωνισμός: ΑΝΑΓΓΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ

Τμή Κατακύρωσης: 800000,00

<<Η Διαδικασία ολοκληρώθηκε με επιτυχία>>

Το παρόν παράχθηκε με χρήση του ΕΣΗΔΗΣ.
654865466E7D3B51AEDBE2295E510DA3

Εικόνα Π1-100 : Προβολή εκτύπωσης «Κατακύρωση διαγωνισμού (Α.Α.)»

Σημειώνεται ότι

- Η παρούσα εκτύπωση πραγματοποιείται μόνο μία φορά
- Θα πρέπει να έχει πραγματοποιηθεί τουλάχιστον μία επικοινωνία στο Σύστημα με θέμα: Δικαιολογητικά Προσωρινού Αναδόχου / Κατακύρωση για να εξαχθεί.

Ο χειριστής διαγωνισμού επιλέγει από το Βασικό Μενού μέσω της διαδρομής *Σχεδιασμός/Προετοιμασία Διαγωνισμού - Αναθέτουσα Αρχή* → *Σχεδιασμός/Διαχείριση*

Διαγωνισμού → Πρόσθετα Στοιχεία, προκειμένου να ελέγξει εάν καταχωρήθηκε το ποσό κατακύρωσης.

Πρόσθετα στοιχεία διαγωνισμού

Επιστροφή Αποθήκευση Ανάρεση

Γενικά στοιχεία

* ΑΑ Διαγωνισμού 83268 ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ
 Είδος Σύμβασης (άρθρο 2) Έργο
 Διαδικασία (άρθρο 26) Ανοικτή
 Κριτήρια Ανάθεσης (άρθρο 86) Πλήρως συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής
 Τρόπος Σύνταξης/Υποβολής Οικ. Προσφορών (άρθρο 95,126) Ε1 - Επιμέρους ποσοστά έκπτωσης

* Προϋπολογισμός δημοπράτησης (με Φ.Π.Α) 400000 €
 Ποσό Κατακύρωσης 800.000,00 €
 Προσφορές (με Φ.Π.Α) 0,00 €
 Προϋπολογισμός εργασιών (χωρίς Φ.Π.Α) 350.000,00 €
 Συνολικός προϋπολογισμός (χωρίς Φ.Π.Α) 475.950,00 €

Ελεγχος Μεταφορά πρόσθετων στοιχείων από διαγωνισμό Μεταφορά από πρότυπο Δημιουργία πρόσκλησης υποβολής δικαιολογητικών μεσοδότη Μεταφορά εγγράφων από Σχετική Διαδικασία

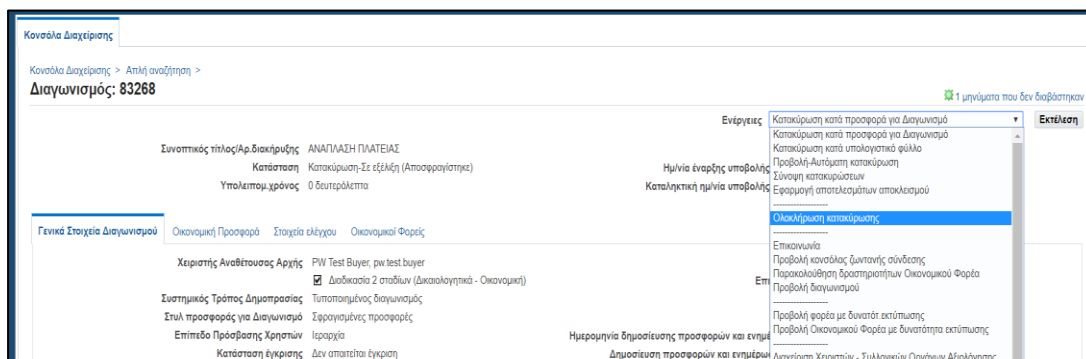
Δαπάνες Προαίρετες Τοποθεσίες Έργου CPVs Χρηματοδοτήσεις Σχετικές Διαδικασίες

Τύπος	Όνομασία Δαπάνης	Τρόπος Υπολογισμού	Συμλη/ται στον Συνολικό Προϋ/σμο	Συντελεστής/Ποσό	Δαπάνη σε Ευρώ	Διαγραφή
ΓΕ & ΟΕ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 18%	ΓΕ & ΟΕ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 18%	Ποσοστό	Ναι	18	63.000,00	
ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΑ 15%	ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΑ 15%	Ποσοστό	Ναι	15	61.950,00	
ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ	ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ	Ποσό σε €	Ναι	1000	1.000,00	

Εικόνα Π1-101: Πρόσθετα Στοιχεία – Καταχώρηση ποσού κατακύρωσης

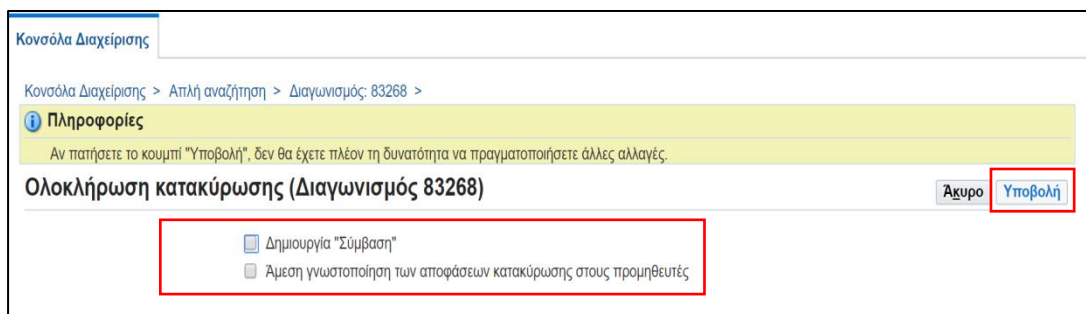
Ολοκλήρωση Κατακύρωσης

Ο χειριστής του διαγωνισμού μέσω του dropdownlist *Ενέργειες*, επιλέγει *Ολοκλήρωση Κατακύρωσης* και πατάει το κουμπί *Εκτέλεση*.

Εικόνα Π1-102 : Ολοκλήρωση κατακύρωσης

Στην οθόνη που εμφανίζεται αποεπιλέγει τη «Δημιουργία Σύμβασης» (καθώς δεν θα εκτελεστεί ηλεκτρονικά η σύμβαση) και επιλέγει εάν επιθυμεί «Άμεση γνωστοποίηση των αποφάσεων κατακύρωσης στους προμηθευτές» προκειμένου να λάβουν γνώση οι συμμετέχοντες οικονομικοί φορείς την ενέργεια της ολοκλήρωσης της κατακύρωσης στο Σύστημα, και επιλέγει Υποβολή.

Εικόνα Π1-103 : Υποβολή αιτήματος Ολοκλήρωσης κατακύρωσης

Λαμβάνει επιβεβαίωση για την ολοκλήρωση της διαδικασίας.

Κονσόλα Διαχείρισης

Κονσόλα Διαχείρισης > Απλή αναζήτηση >

Επιβεβαίωση
Ο Διαγωνισμός 83268 ολοκληρώθηκε. Δεν ζητήθηκε Σύμβαση.

Διαγωνισμός: 83268 📢 1 μηνύματα που δεν

Ενέργειες

Συνοπτικός τίτλος/Αρ.διακήρυξης	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ
Κατάσταση	Ολοκληρώθηκε-Δεν ζητήθηκε Σύμβαση / Συμφωνία (Αποσφραγίστηκε)
Υπολειπομ.χρόνος	0 δευτερόλεπτα
Ημ/νία έναρξης υποβολής προσφορών	16/06/2019 18:54:21
Καταληκτική ημ/νία υποβολής προσφορών	16/06/2019 20:00:00

Εικόνα Π1-104 : Επιβεβαίωση ολοκλήρωσης διαγωνισμού

Επισημαίνεται ότι

αναφέρεται ότι «Δεν ζητήθηκε Σύμβαση» καθώς δεν απαιτείται η δημιουργία συστημικής σύμβασης στο ΕΣΗΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ και η διαδικασία εκτέλεσης της Σύμβασης θα συνεχιστεί εκτός του Συστήματος.

Εάν απαιτηθεί παράταση υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης ή επανάληψη της διαδικασίας λόγω αποκλεισμού του αρχικά επιλεχθέντος προσωρινού Αναδόχου επαναλαμβάνονται οι ανωτέρω ενέργειες και η χρήση της λειτουργικότητας Επικοινωνία για τη διακίνηση των εγγράφων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΠΗΓΕΣ

Βλάχου Ευ., Οι κανόνες αποκλεισμού των επιχειρήσεων στις δημόσιες συμβάσεις, Εθνικό και ενωσιακό πλαίσιο με αναφορά στο σύστημα άλλων κρατών μελών της Ε.Ε., της Παγκόσμιας Τράπεζας και των Η.Π.Α., Νομική Βιβλιοθήκη, 2022

Γιαννακόπουλος Κ., Δημόσιες συμβάσεις και συμβάσεις παραχώρησης. Μεγάλες αποφάσεις του δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Εκδ. Σάκκουλα, 2019

Γκέρτσος Β., Λόγοι αποκλεισμού από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης (άρθρα 73-74 Ν 4412/2016), σε ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ - Ν 4412/2016 Νομολογιακή Προσέγγιση και Πρακτική Εφαρμογή, Επιμέλεια: Ε. - Ε. Κουλουμπίνη, Η. Μάζος, Ι. Κίτσος, Νομική Βιβλιοθήκη, 2η έκδοση ενημερωμένη και εμπλουτισμένη έως και τον Ν 5130/2024, 2024

Δαρέλλη Δ. Εισηγήτρια Ελεγκτικού Συνεδρίου, ΔΝ, Ματαίωση της διαδικασίας (άρθρο 106 Ν 4412/2016), σε ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ - Ν 4412/2016, Νομολογιακή Προσέγγιση και Πρακτική Εφαρμογή, Επιμέλεια: Ε. - Ε. Κουλουμπίνη, Η. Μάζος, Ι. Κίτσος, Νομική Βιβλιοθήκη, 2024

Δετσαρίδης Χ., Η προδικαστική προσφυγή στο στάδιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, 2019, Εκδόσεις Σάκκουλα

Δημόσιες Συμβάσεις – Κρίσιμα Θέματα και νεότερες εξελίξεις (Πρακτικά Συνεδρίου 21 -23/11/2019, Divani Caravel), ΕΑΑΔΗΣΥ (νυν ΕΑΔΗΣΥ) – ΕΝΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΩΝ, Εκδ. Σάκκουλα, 2020

«Το Ελεγκτικό Συνέδριο στο σύγχρονο δημοσιονομικό περιβάλλον. Οι νομοθετικές και νομολογιακές εξελίξεις μετά τους Ν 4700/2020 και 4820/2021», επιστημονική επιμέλεια Ευαγγελίας Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Νομική Βιβλιοθήκη, 2023

Κυβέλος Σ., Η διοικητική και δικαστική προστασία κατά τη σύναψη των δημοσίων συμβάσεων. Οι ρυθμίσεις των άρθρων 345-374 του Ν 4412/2016 (όπως ισχύουν μετά τους Ν 4782/2021 και 4912/2022), Νομική Βιβλιοθήκη, 2022

Μουκίου Χρ. Διαφάνεια, Ακεραιότητα και Εντιμότητα στις Δημόσιες Συμβάσεις (Η σταδιακή αφομοίωση του διεθνούς Soft Law σε επίπεδο Δημόσιων Συμβάσεων), Νομική Βιβλιοθήκη 2018

Μηλιώνη Ν., Το Ελεγκτικό Συνέδριο, Σύγχρονες τάσεις και εξελίξεις, Νομική Βιβλιοθήκη, 2024

Ράικος Δ., Βλάχου Ε., Σαββίδη Ε., Δημόσιες Συμβάσεις Ν. 4412/2016 Ερμηνεία κατ' άρθρο, Εκδ. Σάκκουλα, 2018

Ράικος Δ., Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων, Γ' Έκδοση, Εκδ. Σάκκουλα, 2019

Ράικος Δ., Δημόσια Διοίκηση και Διαφθορά, Εκδ, Σακκουλα, 2006

Σειραδάκης Μ, Μορφές άμεσης και έμμεσης από κοινού συμμετοχής οικονομικών φορέων σε δημόσιες διαγωνιστικές διαδικασίες, Νομική Βιβλιοθήκη, 2024.

Τσιρωνάς Αθ., Η Αίτηση Αναστολής & Ακύρωσης, Νομική Βιβλιοθήκη, 2024

Χασιώτης Μ. Η αρχή εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών, Ο καταλύτης της ταχείας επίλυσης διαφορών από την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων, Νομική Βιβλιοθήκη, 2021

Χατζηγιαννάκης Β., Οι έλεγχοι νομιμότητας στις δημόσιες συμβάσεις. Πρακτικάζήτηματα - Νομολογία – Διαγράμματα, ΝομικήΒιβλιοθήκη, 2023

Sue Arrowsmith, The Law of Public and Utilities Procurement: Volume 1: Regulation in the EU and UK - third edition, Sweet & Maxwell 2014

Sue Arrowsmith, The Law of Public and Utilities Procurement: Volume 2: Regulation in the EU and UK – third edition, Sweet & Maxwell 2014

ΛΟΙΠΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ & ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Έγγραφο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής καθοδήγησης για επαγγελματίες για την αποφυγή των συχνότερων σφαλμάτων κατά τις δημόσιες συμβάσεις έργων που χρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, Έκδοση 2018.

Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την καταπολέμηση της διαφθοράς, στο πλαίσιο της ανάγκης ενίσχυσης της διαφάνειας και της συνοχής, COM (2014) 38

Οδηγός για Αναθέτουσες Αρχές «Ανίχνευση και πρόληψη συμπαιγνιακών πρακτικών σε διαγωνισμούς προμηθειών», Επιτροπή Ανταγωνισμού, νέα αναθεωρημένη έκδοση Απρίλιος 2022.

Εγχειρίδιο της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής “Απάτη στις δημόσιες προμήθειες - Μια συλλογή κόκκινων σημαιών και βέλτιστων πρακτικών” (Ref: Ares(2017)6254403 – 20/12/2017).

SIGMA Public procurement policy briefs: Audit of Public Procurement, September 2016

Recommendation of the Council on Public Procurement by Governance and Territorial Development, Directorate Public Governance Committee, 24-10-2015.

Ειδική Έκθεση 28/2023 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (2023) με θέμα “Δημόσιες συμβάσεις στην ΕΕ. Λιγότερος ανταγωνισμός στις συμβάσεις έργων, αγαθών και υπηρεσιών τη δεκαετία μέχρι το 2021”.

Έκθεση Ελέγχου 5/2023 του Ελεγκτικού Συνεδρίου: «Προσυμβατικός έλεγχος δημοσίων συμβάσεων έργων: Ουσιώδεις πλημμέλειες και λοιπά κρίσιμα πορίσματα χρονικής περιόδου από 1.1.2022 έως 30.6.2023»

Υπ’ αριθ. 58305 ΚΥΑ «Υιοθέτηση σχεδίου δράσης για την Εθνική Στρατηγική για τις Δημόσιες Συμβάσεις περιόδου 2021 - 2025.» -(ΦΕΚ 2182/Β’/25.05.2021), όπως τροποποιήθηκε με την υπ’ αριθ. 9331 ΚΥΑ (ΦΕΚ 862/Β’/06.02.2024).

Πρότυπα τεύχη διακηρύξεων για δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών της ΕΑΔΗΣΥ, (αναρτημένα στον ιστότοπο της ΕΑΔΗΣΥ www.eaadhsy.gr)

Ετήσιες Εκθέσεις της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΔΗΣΥ) (αναρτημένες στον ιστότοπο της ΕΑΔΗΣΥ www.eaadhsy.gr).

Κατευθυντήρια Οδηγία 28/2023 της ΕΑΔΗΣΥ «Εμπιστευτικές πληροφορίες κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων» (ΑΔΑ: ΨΣΓΣΟΞΤΒ-9ΑΡ).

Κατευθυντήρια Οδηγία 23/2018 της ΕΑΔΗΣΥ Ειδικά θέματα συμπλήρωσης του ΤΕΥΔ και του ΕΕΕΣ (ΑΔΑ: Ψ3ΗΙΟΞΤΒ-Κ3Ε).

Εγκύκλιος 11/2018 «Οδηγός εκπόνησης μελετών Δημοσίων Έργων του Ν.4412/2016 (Βιβλίο Ι)» (ΑΔΑ: 6ΓΝΥ465ΧΘΞ-9ΟΒ).

Έγγραφο ΕΑΑΔΗΣΥ με α.π. 4121/30-07-2020 «Διευκρινίσεις ως προς την τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας στη διαγωνιστική διαδικασία σε περίπτωση τροποποίησης όρων της διακήρυξης» (ΑΔΑ: ΩΡΗ9ΟΞΤΒ-2ΧΖ).

Απόφαση Αριθ. ΔΝΣγ/οικ.35577/ΦΝ 466/04-05-2017 (ΦΕΚ 1746 Β'/19-05-2017) «Κανονισμός Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών για δημόσιες συμβάσεις έργων» (όπως τροποποιήθηκε από ΦΕΚ 1994 Β'/2017).

ΚΥΑ 166278/25-06-2021 (ΦΕΚ 2813/Β'/30-06-2021) «Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν στην ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)».

ΚΥΑ76928/09-07-2024 (ΦΕΚ 3075 Β'/13-07-2021) «Ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων λειτουργίας και διαχείρισης του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)».

Εγχειρίδιο χρήσης Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) της Διεύθυνση Διαχείρισης, Ανάπτυξης & Υποστήριξης ΕΣΗΔΗΣ / Τμήμα Υποστήριξης και Εκπαίδευσης Χρηστών ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ (Έκδοση 3.1 – Νοέμβριος 2022).

Έγγραφο με Α.Π. 3921 ΕΞ 2024/01-02-2024 του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης «Προσθήκες και αλλαγές καταχωριστέων στοιχείων (μεταδεδομένων) στο υποσύστημα ΚΗΜΔΗΣ του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ από την Τετάρτη 01/02/2024».

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Εγχειρίδιο εφαρμογής της Πολιτικής για τα ηλεκτρονικά έντυπα eForms.

Έγγραφο με αρ. πρωτ. 9277/02-02-2024 του Υπουργείου Ανάπτυξης «Οδηγίες προς τις Αναθέτουσες Αρχές σχετικά με την εφαρμογή του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1780 για τα ηλεκτρονικά πρότυπα (eForms) για τη δημοσίευση προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων.